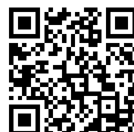

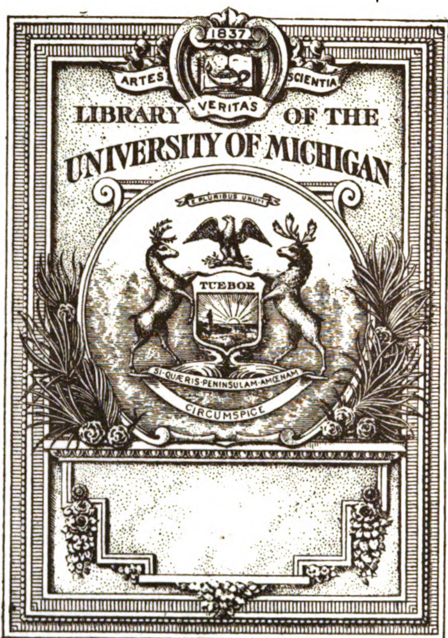
1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI·QUÆRIS·PENINSULAM·AMŒNAM
CIRCUMSPICE

PROCOPII CAESARIENSIS
OPERA OMNIA

RECOGNOVIT

JACOBUS HAURY

OPUS AB ACADEMIA REGIA BAVARICA
PRAEMIO ZOGRAPHICO ORNATUM

VOLUMEN I
DE BELLIS LIBRI I—IV

MCMV
LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI

GUILELMO DE CHRIST

MAGISTRO

OPTIMO CARISSIMO

SUMMAE PIETATIS ERGO

a*

PROLEGOMENA.

Libri, quos saepe citavi, sunt hi:

Agathiae historiarum libri quinque, ed. B. G. Niebuhrius. Bonnae 1828.

Arriani Peripl. = *Ἀρριανοῦ περίπλους Εὐξείνου Πόντου* in: Arriani scripta minora, ed. R. Hercher. Lips. 1885.

Auct. Marcell. Com. = Auctarium Marcellini Comitis in: Chronica Minora Saec. IV. V. VI. VII., ed. Th. Mommsen. Vol. II. Berol. 1894.

Auler, de fide Procopii Caesareensis. Bonnae 1876.

Bar-Hebr. = Gregorii Abulpharagii sive Bar-Hebraei Chronicon Syriacum, edd. Bruns et Kirsch. Lips. 1789.

B. Z. = Byzantinische Zeitschrift.

Cedren. = Georgius Cedrenus ab Imm. Bekkero suppl. et emendatus. Bonnae 1838—1839.

Chron. Edess. = Ludw. Hallier, Untersuchungen über die edessenische Chronik. Leipz. 1892 (= Texte und Untersuchungen IX 1).

Chron. min. = Chronica Minora Saec. IV. V. VI. VII., ed. Th. Mommsen. 3 voll., Berolini 1892—1898.

Chron. Pasch. = Chronicon Paschale, rec. L. Dindorfius. 2 voll., Bonnae 1832.

Cramer, An. Par. = I. A. Cramer, An. Paris. Oxonii 1839.

Euagr. = The eccles. history of Evagrius, ed. Bidez and Parmentier. London 1898.

Faustus Byz. = Des Faustus von Byzanz Geschichte Armeniens, übers. von M. Lauer. Köln 1879.

Hy 1 = J. Haury, Procopiana, Progr. Augsburg 1891.

Hy 2 = J. Haury, Procopiana, II. Teil, Progr. München 1893.

Hy 3 = J. Haury, Über Prokophandschriften, Sitzungsber. der bayer. Ak. 1895, p. 129—176.

Joannes Antioch. = Joannis Antiocheni fragmenta in C. Mueller FHG IV 535—622.

Joannes Lydus ex recogn. Imm. Bekkeri. Bonnae 1837.

Jord. Rom. et Jord. Get. = Jordanis Romana et Getica, rec. Th. Mommsen. Berolini 1882.

Jos. Styl. = Chronique de Josué le Stylite. Texte et traduction par M. l'abbé P. Martin, Leipz. 1876 (= Abhandl. f. d. Kunde des Morgenlandes, herausgeg. v. d. deutschen morgenl. Ges. VI 1).

Jung Julius, Geographisch-Historisches bei Procopius von Cäsarea, Wiener Studien V (1883) 85—115.

Lib. Pont. = Gestorum Pontificum Romanorum vol. I. Libri Pontificalis pars prior, ed. Th. Mommsen. Berolini 1898.

Mal. = Joannis Malalae Chronographia ex rec. L. Dindorfii. Bonnae 1831.

Marcell. Com. = Marcellini Comitis Chronicon in: Chronica Minora, ed. Th. Mommsen. Vol. II.

Mich. Syr. = V. Langlois, Chronique de Michel le Grand. Venise 1868.

Nicephori Callisti ecclesiasticae hist. libri XVIII. Tom. posterior. Lutet. Paris. 1630.

Noeld.-Tab. = Tabari, Geschichte der Perser u. Araber zur Zeit der Sasaniden, übers. von Th. Noeldeke. Leiden 1879.

Nov. = Novellae, recogn. R. Schoell. Berol. 1895.

Paulus Diaconus, Historia Langobard. (Monum. Germ. histor., Script. rer. Langob.), Berol. 1879.

Prisc. fr. = Prisci Panitae fragmenta in: Mueller FHG IV 71—110. cf. Excerpta de legationibus, ed. C. de Boor, Berol. 1903, p. 121—155, 575—591.

Schmidt = Dr. L. Schmidt, Geschichte der Wandalen. Leipz. 1901.

Theoph. = Theophanis Chronographia, rec. C. de Boor. 2 voll., Lips. 1883—1885.

Theophyl. = Theophylacti Simoc. historiae, ed. C. de Boor. Lips. 1887.

Vict. Tonn. = Victoris Tonnennensis Chronica in: Chronica Minora, vol. II 178—206.

Vict. Vit. = Victor Vitensis, Hist. persec. Afric. prov. ex rec. M. Petschenig. Vindob. 1881.

Vit. = G. Vitelli, Rivista di filologia 1895, p. 404—408.

Zach. = die sogenannte Kirchengeschichte des Zacharias Rhetor, in deutscher Übersetzung herausgegeben v. Ahrens u. Krüger. Leipz. 1899.

Zonar. = Joannis Zonarae epitome historiarum, ed. L. Dindorfius. Vol. III. Lips. 1870.

De fontibus Procopii.

Libri, de quibus hic scripturus sum, cum in codicibus aliis aliter inscribantur, id quod adnotatum invenis in apparatu critico, in editione mea inscripti sunt: *ὑπὲρ τῶν πολέμων λόγοι*, quoniam sic a Procopio ipso in libris de aedificiis constanter citantur; cf. I 1, 6 *ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλωται λόγοις*. I 1, 20 *ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδιήγηται λόγοις*. II 1, 4. III 2, 8. V 8, 2. VI 1, 8. VI 5, 6. VI 6, 9. Quos libros conscribens quibus fontibus usus sit rerum scriptor Caesariensis, difficile est quaerere. Permulta eum quidem legisse Agathias IV 26 p. 264 dicit; sed paucos scriptores antiquos ipse laudat: Herodotum, Arrianum, Strabonem, Aristotelem, Homerum, Aeschylum, quamquam eas res, quas narrat in prooemiis libri primi et libri tertii de bellis iam composuerant rerum scriptores locupletissimi velut Priscus Panites, ex quo multa fragmenta in posteriorum historicorum opera fluxisse verisimillimum est; complura quidem in Procopii historiis exstare demonstrari posse puto; conferas hos locos:

Proc. I 336, 11	Prisci fr. 29
καίτοι Γιζέριχος ἔχρηζε καὶ πολλὰ ἐλιπάρει Ὀλυβρίῳ παραδοθῆναι τὴν βασι-	*Τοῦ δὲ τὰς Ἰταλίας καὶ Σικελίαν δῃοῦν ὁ Γιζέριχος οὐκ ἀπέστη, ἀλλὰ μᾶλλον*

λείαν Πλακιδίᾳ τῇ Βαλεντινιανοῦ παιδὶ ξυνοικοῦντι καὶ διὰ τὸ κῆδος εὐνοικῶς αὐτῷ ἔχοντι, ἐπειδή τε τούτου ἠτύχησεν, ἔτι μᾶλλον ὠργίζετο καὶ πᾶσαν τὴν βασιλέως γῆν ἐληΐζετο.

Proc. I 334, 18

τότε δὲ Γιζέριχος. . . . ἐπειδὴ Βαλεντινιανὸς ἐτελεύτησεν, ἀνὰ πᾶν ἔτος ἦρι ἀρχομένῳ ἔς τε Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν ἐσβολὰς ἐποιεῖτο καὶ τῶν πόλεων τὰς μὲν ἀνδραποδίσας, τὰς δὲ καθελὼν ἐς ἔδαφος, ληϊσάμενός τε ἅπαντα. . . .

αὐτὰς ἐξεπόρθει, μετὰ τὸν Μαϊοριανὸν βουληθεὶς βασιλεύειν τῶν ἐν τῇ ἑσπέρᾳ Ῥωμαίων Ὀλύβριον διὰ τὴν ἐξ ἐπιγαμίας συγγένειαν (cf. Ioann. Antioch. fr. 204).

Prisci fr. 30

τοῦ Γιζερίχου μὴ ἄλλως τὸν πόλεμον καταθήσειν ἀπειλοῦντος, εἰ μή γε αὐτῷ ⟨ἣ⟩ τοῦ Βαλεντινιανοῦ . . . περιουσία δοθῇ. . . . Διὸ δι' (δι' Val., δὴ codd.) ἔτους ἑκάστου ταύτην τοῦ πολέμου πρόφασιν ποιούμενος εὐθὺς ἦρος ἀρχομένου σὺν στόλῳ τὴν ἐκστρατείαν ἐποιεῖτο ἐπί τε Σικελίαν καὶ τὰς Ἰταλίας. . . . καταλαμβάνων δὲ χωρία, ἐν οἷς μὴ ἔτυχεν οὖσα ἀντίπαλος δύναμις, ἐδῄου τε καὶ ἠνδραποδίζετο.

Procopius, qui fontem verbotenus exscribere nolebat, Prisci verba mutavit; alio loco ita cum Theophane et Nicephoro Callisto consentit, ut communi illo fonte omnes usos esse probetur.

Proc. I 335, 9

Τῶνδε εἵνεκα τίσασθαι Βανδίλους βασιλεὺς Λέων βουλόμενος ξυνήγειρεν ἐπ' αὐτοὺς στράτευμα. τοῦδε δὲ τοῦ στρατεύματος λέγουσι τὸ πλῆθος ἐς δέκα μάλιστα μυριάδας γενέσθαι. στόλον δὲ νεῶν ἐξ ἁπάσης τῆς πρὸς ἕω θαλάσσης ἀθροίσας πολλὴν ἐπεδείξατο μεγαλοφροσύνην ἔς τε στρατιώτας καὶ ναύτας, δεδιὼς μή τί οἱ ἐκ μικρολογίας ἐμποδὼν γένηται προθυμουμένῳ ἐς τοὺς βαρβάρους ἐπιτελέσαι τὴν κόλασιν. (φασὶ γοῦν αὐτῷ τριακόσια καὶ χίλια κεντηνάρια ἐπ' οὐδενὶ ἔργῳ δεδαπανῆσθαι.) ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἔδει Βανδίλους τῷ στόλῳ τούτῳ ἀπολωλέναι, αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου ποιεῖται Βασιλίσκον, Βηρίνης τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν ὄντα καὶ τῆς βασιλείας ἐκτόπως ἐρῶντα, ἥν οἱ

Theoph. I 115, 21

Τούτῳ τῷ ἔτει Λέων ὁ βασιλεὺς κατὰ Γιζερίχου, τοῦ τῶν Ἄφρων κρατοῦντος, στόλον μέγαν ἐξοπλίσας ἀπέστειλεν. ὁ γὰρ Γιζέριχος μετὰ τὴν τελευτὴν Μαρκιανοῦ πολλὰ δεινὰ ἐνεδείξατο ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν χώραις ληϊζόμενος καὶ αἰχμαλωτίζων πολλοὺς καὶ τὰς πόλεις κατασκάπτων. ὅθεν ζήλῳ κινηθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐκ πάσης τῆς ἀνατολικῆς θαλάσσης ρ' χιλιάδας πλοίων ἀθροίσας καὶ στρατῶν καὶ ὅπλων ταύτας πληρώσας κατὰ Γιζερίχου ἀπέστειλεν. φασὶ γὰρ αὐτὸν ‚ατ' κεντηνάρια δεδαπανηκέναι χρυσίου ἐν τούτῳ τῷ στόλῳ. στρατηγὸν δὲ καὶ ἔξαρχον τοῦ στόλου κατέστησε Βασιλίσκον, τὸν Βηρίνης τῆς αὐγούστης ἀδελφόν, τῆς ὑπάτου τιμῆς ἤδη μετασχόντα καὶ

Niceph. Call. XV 27

Γινζέριχος ὁ τῶν Οὐανδήλων βασιλεὺς τῶν Ἄφρων κατάρξας, ὥς μοι προλέλεκται, καὶ ἐπὶ μέγα δυνάμεως προελθὼν μετὰ τὸ ἀποβιῶναι Μαρκιανὸν πλεῖστα δεινὰ ἔδρα τὴν Ῥωμαίων γῆν ἐπιών· πλὴν γὰρ Καρταγένης πασῶν τῶν πόλεων περιεῖλε τὰ τείχη. ὅσα δὲ χρήματα καὶ ἀγροὶ τοῖς ἑσπερίοις Λίβυσι προσῆσαν, ἐκείνων ἀφελόμενος τοῖς ὁμοφύλοις ἀπεχαρίζετο. . . . οἷς ἀχθόμενος Λέων ἐκ τῆς ὑπὸ χεῖρα πάσης πλοῖα χιλιάδας ἑκατὸν ἀθροίσας ὅπλων τε πληρώσας σὺν ἀξιομάχῳ στρατῷ κατά τε Γιζερίχου καὶ τῶν Οὐανδήλων ἐκπέμπει. ἐφ' ᾧ στόλῳ χίλια διακόσια χρυσοῦ κεντηνάρια λόγος ἔχει δαπανῆσαι αὐτόν· τοὺς δὲ ἐλῶντας τὰς ναῦς ὑπὲρ ἑπτὰ χιλιάδας εἶναι. καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτοκράτορα τῷ

Proc. I 335, 9	Theoph. I 115, 21	Niceph. Call. XV 27
ἤλπισεν ἀμαχητὶ ἔσεσθαι τὴν Ἄσπαρος προσποιησαμένῳ φιλίαν. αὐτὸς γὰρ Ἄσπαρ τῆς Ἀρείου δόξης μεταποιούμενος, ταύτην τε οὐκ ἐννοῶν μετατίθεσθαι, παρελθεῖν μὲν εἰς τὴν βασιλείαν οὐχ οἷός τε ἦν, καταστήσασθαι δὲ ἐς αὐτὴν ἕτερον εὐπετῶς ἴσχυσεν	Σκύθας πολλάκις νικήσαντα ἐν τῇ Θρᾴκῃ. ὃς δὴ . . . συμπλακεὶς εἰς ναυμαχίας πολλάκις τῇ Γιζερίχου μετὰ τῶν νηῶν τῷ βυθῷ παραδούς, εἶτα καὶ αὐτὴν ἠδυνήθη Καρχηδόνα κρατῆσαι. ὕστερον δὲ δώροις ὑπὸ Γιζερίχου καὶ πλείστοις χρήμασι δελεασθεὶς ἐνέδωκε καὶ ἡττήθη ἑκών, ὡς Περσικὸς (Πρίσκος em. Goar) ἱστόρησεν ὁ Θρᾷξ.	στόλῳ Βασιλίσκον ἐχειροτόνει τὸν τῆς σφετέρας γαμετῆς Βηρίνης κασίγνητον· ὃς δὴ ἀεὶ τῇ βασιλείᾳ ἐποφθαλμίζων Ἄσπαρι καὶ Ἀρδαβουρίῳ ἐσπένδετο· δι' ἐκείνων γὰρ ᾤετο ῥᾷστα καταπράξασθαι τὸ βουλόμενον. εἰς γὰρ τὴν ἀρχὴν προελθεῖν ἐκείνους τὴν Ἀρείου δόξαν νοσοῦντας ἀδύνατον, τῶν Βυζαντίων τὴν τοιαύτην θρησκείαν μάλα βδελυττομένων, ἄλλοις δὲ τὴν βασιλείαν παρασχεῖν ἐν ἑτοίμῳ εἶχον.

De hac expeditione Basilisci in Vandalos suscepta dicit Euagrius II 16 *Ἐκπέμπεται δὲ στρατηγὸς κατὰ Γιζερίχου Βασιλίσκος, ὁ τῆς Λέοντος γυναικὸς Βηρίνης ἀδελφός, μετὰ στρατευμάτων ἀριστίνδην συνειλεγμένων. ἅπερ ἀκριβέστατα Πρίσκῳ τῷ ῥήτορι πεπόνηται.* Cum Procopius consentiat cum Theophane et Nicephoro Call., atque Theophanes hoc ipso loco Priscum laudet, Euagrius autem dicat a Prisco has res accuratissime conscriptas esse, colligimus hanc narrationem Procopii, Theophanis, Nicephori Call. e Prisco manavisse et C. Muellerum, FHG IV 110 (42) verba Theophanis recte in fragmenta Prisci recepisse.

Nicephorus Call. permulta ex Euagrio hausit. Sed cum haud pauca narret, quae in historia Euagrii non inveniuntur, sine dubio alios quoque rerum scriptores adhibuit, hosque eosdem fuisse conicio, quos iterum iterumque Euagrius citavit, Priscum, Eustathium. Ea quidem, quae de expeditione Basilisci narrat quaeque a Prisco copiosissime exposita esse apud Euagrium scriptum legerat, re vera eum deprompsisse e Prisco demonstravi.

Simili modo Nicephorus Call. Euagrium exscribens haec invenit (cf. Euagr. I 19): *Οὕτω δὲ καὶ Περσῶν παροινησάντων κεκράτηκε, βασιλεύοντος αὐτῶν Ἰσδιγέρδου ⟨πατρὸς⟩ τοῦ Βαραράνου, ἢ ὥς Σωκράτει δοκεῖ, αὐτοῦ Βαραράνου βασιλεύοντος, ὡς καὶ πρεσβευσαμένοις αὐτοῖς εἰρήνην χαρίσασθαι . . . ἅπερ ἱστόρηται μὲν καὶ ἄλλοις, ἐπιτέτμηται δὲ εὖ μάλα κομψῶς καὶ Εὐσταθίῳ τῷ ἐξ Ἐπιφανείας τῷ Σύρῳ . . . .* unde, cum ipse illud bellum contra Persas gestum ita describat (XIV 19—21), ut verba Euagrii *ἐπιτέτμηται εὖ μάλα κομψῶς* in eum quadrent, verisimillimum puto eum excerpsisse Eustathium. Hoc auctore Theophanem I 82, 18 et ipsum usum esse, conicere licet ex concentu verborum Nicephori Call. (*μάλιστα τῷ ὑπὲρ Χριστοῦ ζήλῳ διέπρεπε καὶ δή ποτε οὐκ εἰς δέον τούτῳ χρησάμενος . . .*) et Theophanis (*ζήλῳ μὲν θεοῦ φερόμενος, οὐκ εἰς δέον δὲ τῷ ζήλῳ χρησάμενος . . .*). Alio quoque loco Euagrii II 15 *Ὅθεν δὲ προήχθη οὗτος ὁ Ζήνων, τίνος τε χάριν πάντων παρὰ τοῦ Λέοντος προεκρίθη, Εὐσταθίῳ*

ἐκτέθειται τῷ Σύρῳ commoveor, ut Nicephorum Call. Eustathium coniciam secutum esse. Quae enim hic Euagrius dicit ab Eustathio Syro relata esse, ea narrata sunt a Nicephoro Call. XV 27. Praeterea Priscus et Eustathius tam saepe a Nicephoro Call. laudantur, ut in huius historia ecclesiastica multa fragmenta Prisci vel Eustathii inesse iure tuo exspectes. Haec sunt, quae de Nicephoro Call. dicenda putavi, unde apparet cur Procopius saepissime congruat cum Nicephoro.

In tertio libro historiarum Procopii fragmenta Prisci inveniri vidimus; hunc rerum scriptorem diligentissime scripsisse de rebus ab Attila gestis intellegimus ex fragmentis a C. Muellero FHG IV p. 71 ss. collectis, Procopius autem paucissima de Attila narrat atque adeo alucinatur Attilam post mortem Aëtii depopulatum esse totam Europam. Inde colligo Procopium, cum septem primos libros de bellis conscriberet, non Prisco usum esse, sed eo rerum scriptore, qui ipse exscripserat Priscum. Hunc fuisse Eustathium verisimile est, de quo Euagrius V 24 haec dicit: *Περὶ δὲ τῶν ἑξῆς χρόνων Ζωσίμῳ ἱστόρηται μέχρις Ὀνωρίου καὶ Ἀρκαδίου. . . . καὶ ὅσα μετ' αὐτοὺς συνείλεκται Πρίσκῳ. . . . ἅπερ ἅπαντα Εὐσταθίῳ τῷ Ἐπιφανεῖ ἐπιτέτμηται πανάριστα. . . .*

Theophanes multis locis in eodem argumento versatur quo Procopius in prooemio libri tertii de bellis. Quaerendum igitur est, utrum Theophanes illas res ex Procopio hauserit an ex eodem fonte quo Procopius usus erat. Atque Euagrius quidem IV 14 ss., cum recenseat historias Procopii, praeter alia scribit haec: *Τῷ αὐτῷ (Προκοπίῳ) τὰ κατὰ Βανδίλους γράφοντι μέγιστα τέθειται καὶ μνήμης ἐς ἀεὶ διασωζομένης ἄξια, ἃ λέξων ἔρχομαι. Ὀνώριχος τὴν βασιλείαν ἐκ Γιζερίχου διαδεξάμενος, τά τε Ἀρείου θρησκεύων, ὠμότατα διετίθετο κτλ.* Euagrius igitur Procopii libros de bello Vandalico recensens omnes illas res praeterit, quae ante regem Hunericum gestae et a Procopio in prooemio libri tertii historiarum enarratae erant. Eaedem autem res magna ex parte inveniuntur etiam in Theophanis chronographia; cf.

Theoph. I 93, 31: Proc. I 320. Theoph. I 94, 9: Proc. I 311,5. Theoph. I 95, 2: Proc. I 322. Theoph. I 104, 23: Proc. I 324. Theoph. I 116, 6: Proc. I 335. Theoph. 116, 13: Proc. I 338. Theoph. I 118, 12: Proc. I 340. Atque his quidem locis rarissime Theophanes eisdem verbis utitur, quibus Procopius (cf. C. de Boor in B. Z. 2 (1893) p. 205), verum saepe Procopium ad verbum sequitur I 186, 26—216. I 219—222 et cum *I 186, 26* scribat de Hunerico, intellegimus eum de eadem materia multis locutionibus Procopii uti, quae ab Euagrio IV 14 Procopii libros de bello Vandalico exscribente tractatur primo loco. Inde duo conicio, primum Euagrium IV 14 ideo res a Procopio I 307—344 relatas praeterisse, quod sciebat Procopium eas non primum explicasse, sed ex aliis scriptoribus sibi notis hausisse, deinde Theophanem easdem illas res ideo non eisdem verbis quibus Procopium exponere, quod eas non ex Procopio, sed ex eisdem fontibus, quibus Procopius deprompserat, et quod Procopius, qui antiquorum scriptorum stilum imitabatur, contextum fontium suorum mutavit, id quod supra vidimus comparantes Prisci fragmenta cum Procopio.

Theophanem locis, quos supra citavi, non usum esse Procopio aut Procopii compilatore, etiam demonstrare possumus adhibentes Nicephorum Callistum. Hic enim saepissime ita consentit cum Theophane, ut apertum sit eodem fonte eos usos esse. Agedum conferamus hos locos:

Niceph. Call. XIV 56	Theoph. I 93, 31	Proc. 320, 10
Οὐαλεντινιανὸς δὲ ὁ Πλακιδίας μὲν υἱὸς, Θεοδοσίου δὲ γαμβρὸς ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Εὐδοξίᾳ, ἣν αὐτῷ Εὐδοκία ἐγγύα, καὶ τῆς ἑσπερίου λήξεως αὐτοκράτωρ οὐδαμῆ μὲν τῶν ἐκκλησίας ὑγιῶν δογμάτων ἐξέκλινε, λίαν δὲ καὶ τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας ἀντεποιεῖτο. ἐπὶ μέντοι τὴν δίαιταν πολλῇ τῇ ἀδιαφορίᾳ ἐχρῆτο· συχνῶς γὰρ γόησιν ὁμιλῶν φαρμακείαις ἔχαιρε. (Niceph. XV 11 *παρανομίᾳ δὲ πλείστῃ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐκέχρητο δίαιταν· ὡραίᾳ γὰρ τὴν ὄψιν καὶ τἄλλα εὐπρεπεστάτῃ γυναικὶ συνοικῶν . . . ἀλλοτρίους γάμους ἀσέμνως ἀνώρυττε. συχνῶς δὲ καὶ τοῖς τὰ περίεργα πράττουσιν ἀδεῶς ὁμιλῶν αἰσχίστῳ μόρῳ τὸν βίον μετήλλαττεν.*)		*Πλακιδία δὲ ἡ αὐτοῦ μήτηρ θηλυνομένην παιδείαν τε καὶ τροφὴν τὸν βασιλέα τοῦτον ἐξέθρεψέ τε καὶ ἐξεπαίδευσε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ κακίας ἔμπλεως ἐκ παιδὸς γέγονε. φαρμακεῦσι γὰρ τὰ πολλὰ καὶ τοῖς ἐς τὰ ἄστρα περιέργοις ὡμίλει, ἔς τε ἀλλοτρίων γυναικῶν ἔρωτας δαιμονίως ἐσπουδακὼς πολλῇ ἐχρῆτο ἐς τὴν δίαιταν παρανομίᾳ, καίπερ γυναικὶ ξυνοικῶν εὐπρεπεῖ τὴν ὄψιν ἐς ἄγαν οὔσῃ.*
καὶ δῆθ' ὑπὸ τοιούτων καὶ ἑτέρων παθῶν ὀχλούμενος οὐ μόνον Βρεττανίαν, Ἱσπα-	*τούτῳ τῷ ἔτει Οὐαλεντινιανὸς οὐ μόνον Βρετανίαν καὶ Γαλλίαν καὶ Ἱσπανίαν ἀνασώσασθαι οὐκ ἴσχυ-*	*ταῦτά τοι οὐδέ τι ἀνεσώσατο τῇ βασιλείᾳ, ὧν ἀφῄρητο πρότερον, ἀλλὰ καὶ Λιβύην προσαπώλεσε*

νίαν τε ἅμα καὶ Γαλλίας τῆς ἀρχῆς πρὸ βραχέος ἀφαιρεθείσας ἀνασώσασθαι ἴσχυσεν· ἀλλὰ πρὸς ταύταις καὶ τὴν ἑσπερίαν πᾶσαν Λιβύην, ἣ δὴ τῶν Ἄφρων καλεῖται, προσαπώλεσεν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς,	σεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑσπέριον Λιβύην, τὴν τῶν Ἄφρων καλουμένην χώραν, προσαπώλεσε τρόπῳ τοιῷδε.	καὶ αὐτὸς ἐφθάρη . . . . γέγονε δὲ ὧδε τὸ ἐν Λιβύῃ πάθος. Στρατηγὼ δύο Ῥωμαίων ἤστην, Ἀέτιός τε καὶ Βονιφάτιος, καρτερώ τε ὡς μάλιστα καὶ πολλῶν πολέμων ἐμπείρω τῶν γε κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οὐδενὸς ἧσσον.
αἰτίας ἡγησαμένης τοιᾶσδε· στρατηγὼ δύο ἤστην ἐν Κωνσταντινουπόλει — Βονιφάτιος καὶ Ἀέτιος τούτοις ἡ κλῆσις —, οὓς Θεοδόσιος βασιλεὺς Οὐαλεντινιανῷ αἰτησαμένῳ εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν. ἐπεὶ δὲ Βονιφατίῳ εἰς ἀρχὴν ἡ πρὸς ἑσπέραν ἐκληροῦτο Λιβύη, μετρίως ἐνεγκεῖν τοῦτ' Ἀέτιος οὐχ οἷός τε ἦν. κέντροις τοίνυν φθόνου βληθεὶς διαβολὴν ἐκείνῳ συνέρραπτεν, ὡς εἴη ἀνταρσίαν μὲν μελετῶν, οὐκ ἀγαθὰ δὲ καὶ τοῖς κρατοῦσι διανοούμενος. καὶ ταῦτα μὲν τῇ τοῦ	δύο στρατηγοὶ ἦσαν Ἀέτιος καὶ Βονιφάτιος, οὓς Θεοδόσιος κατὰ αἴτησιν Οὐαλεντινιανοῦ εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν. Βονιφατίου δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἑσπερίου Λιβύης λαβόντος, φθονήσας ὁ Ἀέτιος διαβολὴν ποιεῖται κατ' αὐτοῦ ὡς ἀνταρσίαν μελετῶντος καὶ τῆς Λιβύης κρατῆσαι σπεύδοντος. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς Πλακιδίαν ἔλεγεν, τὴν τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ μητέρα. (cf. Ioannes Antioch. fr. 196 Πλακιδία εἶχε δύο στρατηγούς, ὧν τῷ μὲν ἑνὶ Βονιφατίῳ τὴν	τούτω τὼ ἄνδρε διαφόρω μὲν τὰ πολιτικὰ ἐγενέσθην, ἐς τοσοῦτον δὲ μεγαλοψυχίας τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ἡκέτην, ὥστε, εἴ τις αὐτοῖν ἑκάτερον ἄνδρα Ῥωμαίων ὕστατον εἴποι, οὐκ ἂν ἁμάρτοι . . . . τούτοιν τὸν ἕτερον Βονιφάτιον ἡ Πλακιδία στρατηγὸν ἀπέδειξε Λιβύης ἁπάσης. τοῦτο δὲ οὐ βουλομένῳ ἦν Ἀετίῳ, ἀλλ' ἥκιστά γε ὡς αὐτὸν οὐκ ἀρέσκει ἐξήνεγκεν . . . . ἐπεὶ δέ οἱ Βονιφάτιος ἐκποδὼν ἐγεγόνει, διέβαλεν αὐτὸν ἐς τὴν

βασιλέως μητρὶ Πλακιδίᾳ κρύφα εἰσῆγε καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκεῖνον μεθιστᾶν συνεβούλευεν. . . .

τηνικαῦτα δὲ πολλά τε καὶ μέγιστα Γοτθικὰ ἔθνη κατὰ τὸ πέραν τοῦ Ἴστρου ἀνὰ τὰ ὑπερβόρεα μέρη πανταχοῦ διεσκέδαστο· ὧν τὰ μάλιστα παρ' ἐκείνοις λόγου πολλοῦ ἄξια τέσσαρά εἰσι, ταύταις ὠνομασμένα ταῖς κλήσεσι· Γότθοι, Οὐεσίγοτθοι, Γήπεδες καὶ Οὐάνδηλοι· ὀνόμασι μόνοις καὶ ἄλλῳ οὐδενὶ παραλλάσσοντα. ἅπαντες γὰρ μιᾷ διαλέκτῳ καὶ διαίτῃ κεχρημένοι τοῖς μυσαροῖς Ἀρείου συνεπήχθησαν δόγμασιν· ὡς ἐν τῇ κατὰ τὸν Οὐάλεντα διελάβομεν ἱστορίᾳ. οἳ δὴ πάντες Ὁνωρίου καὶ Ἀρκαδίου τῶν Ῥωμαϊκῶν σκήπτρων ἐπειλημμένων τὸν Δά-

Λιβύην ἐπέτρεψεν . . . ἐφθόνησεν Ἀέτιος . . . εἶτα κατῆλθε τὴν βασίλισσαν λέγων, ὡς ἀποστασίαν μελετᾷ ὁ Βονιφάτιος . . .)

ἦσαν δὲ τότε Γοτθικὰ ἔθνη πολλά τε καὶ μέγιστα πέραν τοῦ Δανουβίου ἐν τοῖς ὑπερβορείοις τόποις κατῳκισμένα . τούτων δὲ ἀξιολογώτερά εἰσι τέσσαρα, Γότθοι, Ἰσίγοτθοι, Γήπαιδες καὶ Οὐανδῆλοι, ἐν ὀνόμασι μόνον καὶ οὐδενὶ ἑτέρῳ διαλλάττοντες, μιᾷ διαλέκτῳ κεχρημένοι· πάντες δὲ τῆς Ἀρείου ὑπάρχουσι κακοπιστίας.

οὗτοι ἐπὶ Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου τὸν Δανοῦβιν διαβάντες ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων γῇ κατῳκίσθησαν.

Πλακιδίαν ὡς τυραννοίη, ἀποστερήσας αὐτήν τε καὶ βασιλέα Λιβύης ἁπάσης . . .

I 311, 3

Ὁνωρίου δὲ τὴν πρὸς ἡλίου δυσμαῖς ἔχοντος βασιλείαν βάρβαροι τὴν ἐκείνου κατέλαβον χώραν . . . Γοτθικὰ ἔθνη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα πρότερόν τε ἦν καὶ τανῦν ἔστι, τὰ δὲ δὴ πάντων μέγιστά τε καὶ ἀξιολογώτατα Γότθοι τέ εἰσι καὶ Βανδίλοι καὶ Οὐισίγοτθοι καὶ Γήπαιδες . πάλαι μέντοι Σαυρομάται καὶ Μελάγχλαινοι ὠνομάζοντο. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ Γετικὰ ἔθνη ταῦτ' ἐκάλουν. οὗτοι ἅπαντες ὀνόμασι μὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν, ὥσπερ εἴρηται, ἄλλῳ δὲ τῶν πάντων οὐδενὶ διαλλάσσουσι. λευκοί τε γὰρ ἅπαντες τὰ σώματά εἰσι καὶ τὰς κόμας

νουβιν εἰ τὸν Ἴστρον διαπεραιωσάμενοι τοῖς καθ' ἡμᾶς τῶν Ῥωμαίων διεσώθησαν ὅροις ἀμέλει τοι. καὶ Γήπεδες μὲν, ἐξ ὧν δύο διῃρέθησαν γένη, Λαγγόβαρδοί τε καὶ Ἀβάρες, τὰ περὶ Σιγγιδόνα τε καὶ Σέρμιον χωρία κατῴκησαν κτλ.	καὶ οἱ μὲν Γήπαιδες, ἐξ ὧν ὕστερον διῃρέθησαν Λογγίβαρδοι καὶ Ἀβάρεις, τὰ περὶ Σιγγιδόνα καὶ Σέρμιον χωρία ᾤκησαν κτλ.	ξανθοί, εὐμήκεις τε καὶ ἀγαθοὶ τὰς ὄψεις, καὶ νόμοις μὲν τοῖς αὐτοῖς χρῶνται, ὁμοίως δὲ τὰ ἐς τὸν θεὸν αὐτοῖς ἤσκηται. τῆς γὰρ Ἀρείου δόξης εἰσὶν ἅπαντες, φωνή τε αὐτοῖς ἐστι μία, Γοτθικὴ λεγομένη, καί μοι δοκοῦν ἐξ ἑνὸς μὲν εἶναι ἅπαντες τὸ παλαιὸν ἔθνους, ὀνόμασι δὲ ὕστερον τῶν ἑκάστοις ἡγησαμένων διακεκρίσθαι. οὗτος ὁ λεὼς ὑπὲρ ποταμὸν Ἴστρον ἐκ παλαιοῦ ᾤκουν. ἔπειτα Γήπαιδες μὲν τὰ ἀμφὶ Σιγγιδόνον τε καὶ Σίρμιον χωρία ἔσχον, ἐντός τε καὶ ἐκτὸς ποταμοῦ Ἴστρου, ἔνθα δὴ καὶ ἐς ἐμὲ ἵδρυνται.

Quin Theophanes, Nicephorus Call., Ioannes Antiochenus eodem fonte usi sint, vix quisquam dubitet. Hunc autem fontem Procopium fuisse, equidem non credo. Nicephorus enim multo plura narrat quam Procopius. Sic quod in initio dicit Valentinianum numquam defecisse a sacris dogmatibus ecclesiae, hoc non scriptum est apud Procopium. Addit Africam quinto decimo anno imperii sui Valentinianum amisisse, quod et ipsum non invenitur in Procopii historiis. Porro ex Nicephoro cognoscimus Bonifatium et Aëtium missos esse Romam a Theodosio; quod nusquam commemorat Procopius. Nicephorus dicit Gothos fuisse Arianos, quod se iam commemoravisse in historia Valentis affirmat; significat libri XI caput 48, cuius partem e Prisco fluxisse eo colligas, quod consentit cum Procopio II 504 et Iordanis Geticis 123 ss. cf. Mommsen ad loc. cit. Iord. Ex Gepaedis Avaros et Langobardos ortos esse non minus frustra quaeras in Procopii operibus, quam Gothos undevicesimo anno imperii Theodosii minoris Istrum transisse aut eosdem duodesexaginta annos in Thracia egisse, quae leguntur omnia in Nicephori historia ecclesiastica. Inde intellegimus Nicephorum adeo plura narrare quam Procopium, ut vix eum credas secutum esse Procopium. Huc accedit quod plurimis locis, quibus dissentiunt Procopius et Nicephorus, hic locupletior est illo. Velut Procopius I 319, 12 narrat Ioannem imperium tenuisse quinque annos; Nicephorus XIV 7 recte dicit: *τὴν κεφαλὴν ἀφαιρεῖται ἕνα πρὸς τῷ ἡμίσει τυραννήσας ἐνιαυτόν.* Porro Nicephorus XV 11 scribit de morte Valentiniani, de Roma a Gizerico capta, de caede Maximi, de imperatoribus, qui succedebant Maximo, qui erant: Avitus, Maiorianus, Severus, Anthemius, Olybrius, Glycerius, Nepos. A Procopio haec narrantur: a Maximo interfectum esse Valentinianum (I 330, 14), ab Eudoxia invitatum Gizericum Romam cepisse (I 331, 1), Maximum caesum (I 331, 15), Anthemium Romam missum, ut ibi imperaret (I 336, 8), Olybrium suscepisse imperium (I 340, 9), iam antea tenuisse imperium occidentis Maio-

rinum (I 340, 16), hoc Maiorino torminibus intestinorum mortuo (I 342, 9) nactum imperium Nepotem (I 342, 11), deinde Glycerium (I 342, 13), tum Augustum (I 342, 15 *μεθ' ὃν δὴ Αὔγουστος τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔλαβε*, II 4, 5 *Αὔγουστος εἶχε τὸ ἑσπέριον κράτος, ὃν καὶ Αὐγούστουλον ὑποκοριζόμενοι ἐκάλουν Ῥωμαῖοι*). Procopius hic alucinatur. Maiorianum enim non dysenteria vita decessisse, sed caesum esse a Recimere praeter Nicephorum, Euagrium (II 8) tradunt Marcellinus Com. ad a. 461, Hydatius in Chron. min. II 32 (210), Isidorus in Chron. Min. II 297; Glycerium depulsum esse a Nepote, non successisse huic imperatori consentiunt Nicephorus, Euagr. II 16, Marcell. Com. ad a. 474(2), Consularia Italica in Chron. Min. I 306. Maxime erravit Procopius, cum bis dixit ultimum imperatorem Romanum fuisse Augustum; scire debuit rerum scriptor Augustum appellationem fuisse imperatorum Romanorum, quorum ultimus publice Romulus Augustus dicebatur, vulgo autem per blanditias Romulus Augustulus. A Nicephoro (cf. etiam Euagr. II 16, Theoph. I 119, 17) recte appellatur Romulus Augustulus.

Haec cum ita sint, nemo non concedat Euagrium et Nicephorum melioribus fontibus usos esse quam Procopium in prooemio libri tertii de bellis, et Theophanis locos, quos p. XIII citavi, cum omnes fere magis congruant cum Nicephoro quam cum Procopio, non ex hoc, sed ex eisdem scriptoribus fluxisse, quos adhibuit Nicephorus: ex Prisco vel Eustathio.

Etiam in prooemio primi libri historiarum fragmenta Eustathii exstare iudico. Procopius multa scribit de obsidione Amidae. Huius oppugnationis cum Euagrius III 37 mentionem facit, addit haec: *Εἴ τῳ δὲ φίλον λεπτῶς τὰ περὶ τούτων εἰδέναι καὶ τῇ ἀκριβείᾳ πάντων ἐπεξελθεῖν, Εὐσταθίῳ εὖ μάλα σοφῶς μετὰ πολλοῦ τοῦ πόνου καὶ τῆς ἐς ἄγαν κομψείας ἱστόρηταί τε καὶ συγγέγραπται* (cf. Niceph. Call. XVI 37). Cum Euagrius, qui Procopium bene noverat, non hunc laudet, sed Eustathium, a Procopio conicio Eustathii explicationem nulla re auctam esse. Utrum

Zacharias, qui dicitur, p. 104 ss. ipse quoque usus sit Eustathio an Procopius I 30 ss. et I 41, 16 Zacharia 104 ss. et 113, 9, statui non potest.

Compluribus locis Nicephorus et Theophanes eadem fere de Persis tradunt, quae Procopius in prooemio primi libri historiarum, raro tamen utuntur eisdem verbis, cf. Niceph. XIV 1, Theoph. I 80, 8, Proc. I 7, 17, Niceph. XVI 36, Theoph. I 122, 1, Proc. I 10, 9, Niceph. XVI 36, Theoph. I 123, 14, Proc. I 20, 15 et 27, 7. Haec ex Eustathio fluxisse verisimillimum esse puto eo, quod Euagrius et Nicephorus res Persicas sumpsisse videntur ex Eustathio, quem eas elegantissime composuisse bis dicunt. cf. Euagr. III 37 (Niceph. XVI 37), I 19 (Niceph. XIV 57). Verum tamen Theophanes I 123, 1—13 exscripsit Procopium; haec non inveniuntur in Nicephori historia.

Quae Procopius I 22, 3 ss. narrat de Castello quod dicitur Oblivionis, eadem tradit Faustus Byzantinus p. 130 ss. Sed utrum Procopius Fausto usus sit an eodem fonte quo Faustus, diiudicari non potest. cf. H. Gelzer in: Ber. d. k. sächs. Ges. d. Wiss. 1895, p. 115. Ex eo, quod Procopius dicit: *ἡ τῶν Ἀρμενίων ἱστορία φησὶ* (I 22, 2), aut: *ἡ τῶν Ἀρμενίων συγγραφὴ λέγει* (I 27, 3), nequaquam licet conicere Procopium historiam Armeniorum legisse. Infra demonstrabo eum laudare Aeschyli locum, quem cognoverat ex Arriano.

Restat, ut de prooemio libri octavi pauca dicam. Atque quae Procopius hoc loco de Lazica disserit, inde consequi coniecit Auler (p. 10) eum inter annos 550—553 in illa terra commoratum esse. Sed nullam regionem Procopius ita depinxit, ut existimes eum vidisse quae describat. Immo fabulatur de Caucaso haec (II 496, 5): *τοῦτο δὲ τὸ ὄρος, ὁ Καύκασος, ἐς τοσόνδε ὕψος ἀνέχει, ὥστε δὴ αὐτοῦ τῶν μὲν ὑπερβολῶν οὔτε ὄμβρους οὔτε νιφετοὺς ἐπιψαύειν ποτέ. τῶν γὰρ νεφελῶν αὐτὰς ἁπασῶν καθυπερτέρας ξυμβαίνει εἶναι.* Cum Strobilus mons, qui ex Ponto Euxino conspicitur (cf. Arrian. Peripl. 11, 5), hodie quoque nivibus tectus sit, Procopium statuas summa cacu-

mina Caucasi numquam aut ex propinquo aut procul vidisse. Neque ostium Acampsis fluminis videtur umquam vidisse. Quae quidem narrat II 491, 11, ea ex etymologia vocabuli Acampsis orta esse perspicuum est. De Phaside similia disserit I 300, 5.

Alio loco libri octavi historiarum Procopius narrat Mermeroëm, ducem Persarum transisse Phasidem et fluvium, qui dicatur Rheon. cf. II 553, 4 *καταλαβὼν τὰς ἐξ Ἰβηρίας ἐπὶ γῆν τὴν Κολχίδα εἰσόδους, ἵνα δὴ ὁ Φᾶσις διαβατός ἐστιν, αὐτόν τε πεζῇ διαμείψας καὶ οὐχ ἥκιστα ποταμὸν, Ῥέοντα ὄνομα, οὐδὲ αὐτὸν ἐκείνῃ ναυσίπορον ὄντα, τοῦ τε Φάσιδος ἐν δεξιᾷ ταύτῃ γενόμενος . . . ἐφῆγε τὸ στράτευμα.* Re vera Rheon idem fluvius fuit, qui hodie dicitur Rhion, ab antiquis dicebatur Phasis. Quod ita esse cognoscimus e Procopio II 564, 23, ubi scriptum invenimus Rheontem fluvium praeterfluere oppidum Cotaim. Cum enim oppidum nunc Russicum Cutais situm sit ad fluvium, qui hodie dicitur Rhion (Rion), ille fluvius, qui a Procopio nominatur Rheon, non potest non esse idem, qui hodie dicitur Rhion et ab antiquis dicebatur Phasis. Procopius igitur hic videtur usus esse duobus fontibus, quorum in altero is fluvius, quem transierat Mermeroës, dictus erat Rhion, in altero Phasis. Hos duos fontes ita miscuit, ut Mermeroëm duo flumina transisse diceret. Quae cum ita sint, vix quisquam credat Procopium Colchidem suis oculis vidisse.

Unde igitur deprompsit ea quae disserit in prooemio octavi libri? Collegit ea, ut opinor, e compluribus scriptoribus antiquis et recentibus. Qui illi fuerint, id accurate quaerendi mihi adhuc tempus vacuum non fuit; tamen observavi ex Arriano fluxisse haec: Proc. II 512, 10 *ἀλλὰ καὶ ὁ τραγῳδοποιὸς Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ τῷ Λυομένῳ εὐθὺς ἀρχόμενος τῆς τραγῳδίας τὸν ποταμὸν Φᾶσιν τέρμονα καλεῖ γῆς τε τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης.* cf. Arrian. Peripl. 19 *καίτοι Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Λυομένῳ τὸν Φᾶσιν ὅρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ. λέγουσι γοῦν αὐτῷ οἱ Τιτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθέα ὅτι. . .*

τῇ μὲν δίδυμον χθονὸς Εὐρώπης
μέγαν ἠδ' Ἀσίας τέρμονα Φᾶσιν.

Quae a Proc. II 492, 9 explicantur, ea et ipsa manaverunt ex Arrian. Peripl. 6 *ὁ δὲ Ἄψαρος τὸ χωρίον λέγουσιν ὅτι Ἄψυρτος ἐκαλεῖτο πάλαι ποτέ· ἐνταῦθα γὰρ τὸν Ἄψυρτον ὑπὸ τῆς Μηδείας ἀποθανεῖν, καὶ τάφος Ἀψύρτου δείκνυται. ἔπειτα διαφθαρῆναι τὸ ὄνομα ὑπὸ τῶν περιοίκων βαρβάρων.* cf. Jung, p. 93.

Alio loco (II 488, 21), ubi disserit de nonnullis rebus, quae ab antiquioribus non accurate tractatae sint, ab eo coargui Xenophontem (Anab. IV 8, 22) et Arrianum cognoscimus ex Arriano Peripl. 11 *Τραπεζουντίοις μέν, καθάπερ καὶ Ξενοφῶν λέγει, Κόλχοι ὅμοροι. . . . ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν οἱ Σάννοι οὗτοι εἶναι.* Semel mentionem facit Procopius (II 565, 5) Arriani; utrum tamen Arriano usus sit an scriptore aliquo, qui ipse hunc exscripserat, in medio relinquo. Ex Herodoto IV 86 *ἤδη ὦν ἐς μὲν Φᾶσιν ἀπὸ τοῦ στόματος . . . ἡμερέων ἐννέα πλόος ἐστὶ καὶ νυκτῶν ὀκτώ· αὗται ἕνδεκα μυριάδες καὶ ἑκατὸν ὀργυιέων γίνονται, ἐκ δὲ τῶν ὀργυιέων τούτων στάδιοι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοί εἰσι* . . . fluxit locus octavi libri historiarum Procopii II 509, 1 *ἐκεῖνο μέντοι διαφανές ἐστιν, ὡς Πόντου τοῦ Εὐξείνου τὰ ἐν δεξιᾷ, εἴη δ' ἂν ἐκ Καλχηδόνος ἐς ποταμὸν Φᾶσιν, δυοῖν καὶ πεντήκοντα ὁδὸς ἡμερῶν ἐστιν εὐζώνῳ ἀνδρί.* Nam cum Procopius ipse dicat (I 310, 13) ducenta decem stadia esse iter unius diei, apparet 11 100 stadia esse iter quinquaginta duorum triumve dierum. Quodsi miraris Procopium a se dissentire, qui dicit I 309, 12 *κατὰ δὲ τὴν τῆς Ἀσίας μοῖραν, εἴη δ' ἂν ἐκ Καλχηδόνος ἐς ποταμὸν Φᾶσιν . . . ἀνύεται τεσσαράκοντα ὁδὸς ἡμερῶν. . . .* videtur hoc ex Arriano hausisse.

De codicibus.

Codices, qui Procopii libros de bellis continent, omnes, si excerpta Constantiniana omittas, ex uno archetypo nunc deperdito fluxerunt, quem iam ipsum mendis non caruisse

ex mendis omnium codicum communibus colligitur; eum notavi littera *x*. Ex archetypo *x* duo codices *y* et *z*, qui et ipsi perierunt, derivati erant, quod vel inde intellegitur, quod in codicibus et classis *y* et classis *z* ad Proc. I 17, 16 adnotata sunt haec: *περὶ μαργάρου ὃν λέγουσιν οἱ ἴβηρες τῇ τῆς θεομήτορος εἰκόνι ἀναθεῖναι* (*λέγουσιν οἱ ἴβηρες τῇ τῆς θεομήτορος εἰκόνι ἀναθεῖναι τοῦτον τὸν μάργαρον P*). *ἕλκειν δὲ* γ /// *δώδεκα* (*ἐξα* γ' i. e. *ἑξάγια ιβ' P*) *καὶ ἀληθῶς λέγουσιν ὡς καί τινες τῶν ἡμετέρων ἑωράκασιν. εἴτε δὲ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ὁρώμενος νῦν* (*νῦν* om. *P*) *εἴθ' ἕτερος ἀκριβῶς οὐκ ἐπίσταμαι* (*εἴθ' ἕτερος οὐ γινώσκω P*).

Inter *x* et *y*, et *x* et *z* plures alii codices intercedebant. Fragmenta Procopiana, quae inter Excerpta Constantiniana servata sunt, non ex codice *x* fluxerunt, sed ex deperdito aliquo, quem dixi *x* 1. Ex codice *y* autem manavit *y* 1, qui omnia continebat Procopii et Agathiae opera neque iam exstat. Librarius codicis *z* permulta, quae ei non tanti esse viderentur, ut posteritati traderentur, perscribere supersedit; quare qui codices sint familiae *z*, facile eo intellegi potest, quod omnes iisdem locis sunt lacunosi. Quae desint in his codicibus, notabo infra p. XXXIII, cum codicem *V* describam.

Utrum familia *z* an familia *y* maioris momenti sit ad contextum constituendum si quis quaerat, magna difficultate afficiatur; nam ex Procopii dicendi genere apparet sequendam tum classem *z* tum *y*. Cum excerpta Constantiniana (= W aut *H*) neque ex *z* neque ex *y* manaverint, multum refert utrum consentiant cum *z* an cum *y*; nam plerumque eae lectiones praeferendae sunt, quae eaedem exhibentur et in alterutra familia et in codicibus, qui continent excerpta Constantiniana. Quod ita se habere exempla affero ex primo libro:

I 47, 1 *παρὰ VGW*] *περὶ P*
5 *ἐκτρέφειν PW*] *ἐκφέρειν VG*
5 *ἀδύνατα VGW*] *ἀδύνατος P*
49, 5 *Πέρσαις VGW*] *πέρσας P*

I 49,15 *μόνως VGW*] *μόνος P*
16 *δὴ PW*] om. *VG*
16 *τούτων PW*] *τῶν VG*
17 *ἔπεμψεν VGW*] *ἵει P*
17—18 *ἡ γραφὴ VGW*] *τὰ γράμματα P*
19 *δὲ GW*] om. *VP*
20 *πάντα ἀφεῖναι VGW*] *ἀφεῖναι πάντα P*
23 *εἶναι VGW*] *εἵνεκα P*
24 *αἰτοῦμαι VGW*] *αἰτοῦμεν P*
24 *ἣ ἂν P*] *ἣ V*, *οἷαν G*, *κἂν W*
50,2 *ὡς VGW*] *ἐς P*
4 *καταστήσασθαι VGW*] *καταστήσεσθαι P*
8 *ἐγένετο VG*] *γέγονε PW*
9—10 *ἐκδέξασθαι VW*] *ἐκδέξεσθαι G*, *ἐκδέχεσθαι P*
16—17 *ἀνταίρων PW*] *ἀντερῶν VG*
19 *γε PW*] *τέ γε VG*
51,1 *οὐδὲν οἶμαι VG*] *οἶμαι οὐδὲν PW*
9 *χρῆν VG*] *ἐχρῆν PW*
13 *λόγου P*] om. *VG*, *λόγων W*
14 *που PW*] *του VG*
15 *δέοιτο PW*] *δέοιντο VG*
52,5 *πέμψας P*] *γράψας VG*, *ἐκπέμψας W*
7 *αὐτῷ PW*] *αὐτὸν V*, *αὐτῶν G*
10 *μέλειν τε V*] *μέλλειν τε GW*, *καὶ μᾶλλον P*
13 *δὲ W*] *μὲν VG*, *τε P*
15 *δεῖ PW*] *δὴ VG*
16 *γενέσθαι PW*] *γίνεσθαι VG*
21 *τά τε PW*] *ταῦτα VG*
23 *ταὐτὸ VG*] *ταυτὰ PW*
53,2 *πρώην PH*] *πρώτου VG*
2 *τε VGH*] om. *P*
7 *δὲ VGH*] *τε P*
8 *τοῦ VGH*] om. *P*
10 *ξυγγινόμενοι VGH*] *ξυγγενόμενοι P*
12 *θήσονται V*] *θήσωνται GH*, *διαθήσωνται P*
54,3 *δεῖν VGH*] *δὴ P*
8 *ἐς αὐτὸν VG*] *αὐτῶν P*, *ἑαυτοῦ H*

Horum unius et quadraginta locorum quae lectiones in contextum recipiendae sint non dubium fuit in undetriginta, diductis litteris exaratis, quarum scripturarum integrarum fere par numerus invenitur in (*VG*) codicibus familiae *z* atque in (*P*) codice stirpis *y*.

Cum maior pars tertii libri et liber quartus exhibeantur duobus codicibus (*PO*) classis *y*, uno (*V*) familiae *z*, consensus codicum *PO* melioris notae est quam *V*. Quod ita esse demonstratur his locis:

I 346, 5—6 *ἀποστάντων—ὄντων PO*] om. *V*
6 *αὐράσιον PO*] *αὐράνιον V*
8 *οἳ PO*] om. *V*
9 *ὑπὸ PO*] om. *V*
9 *δυναμένων PO*] *γενομένων V*
10 *δυσόδω PO*] *δυσόδει V*
347, 6—18 *ἐπειδὴ—δυνατώτατος PO*] om. *V*
348, 9 *τὰς γυναῖκας PO*] om. *V*
10 *τὴν PO*] *καὶ V*
18 *ὃν PO*] *ὃν οἳ V*
349, 4 *τῶν PO*] *τοὺς V*
21—24 *ἐπεὶ—εἶεν PO*] om. *V*
350, 20—24 *ἔφευγόν—ἀπεκομίσθησαν PO*] *καὶ πολλοὶ διεφθάρησαν V*

In eis locis omnibus integer contextus Procopianus sine dubio conservatur in codicibus *PO*. Nonnumquam tamen primas deferens codici *V* vix erres velut:

I 370, 1 *ἢ V*] *ἦν P*, *ἡ O*
8 *ἐπέπνεον V*] *ἔπνεον PO*
20 *πρὸς V*] *πρὸ PO*
21—22 *διεχρήσατο V*] om. *P*, *ἐχρήσατο O*
382, 26 *ἐπιπηδῶντες V* et Theoph.] *ἐπεισπηδῶντες PO*
390, 7 *χρόνον V*] *τρόπον P* in contextu, *γρ. χρόνον P* in marg., om. *O*
392, 2 *καὶ V*] *κἂν PO*

De bellis libri V—VIII exstant in duobus bonis codicibus, quorum alter mutilus (*K*) est familiae *z*, alter (*L*) bene conservatus classis *y*. Utri palma danda

sit, possis statuere conferens excerpta Constantiniana his locis:

Π 248, 20 *τοῦ LW] τὸ K*
21 *γεγενημένοι LW] γεγενημένου K*
249, 7 *βουλευομένω LW] βουλομένω K*
9 *αἵ LW]* om. *K*
9 *ἐπιτηδείως LW] ἐπιτηδείως δὲ K*
11 *ὡς οὐ LW] ἕως οὗ K*
13 *ἐς πέρσας LW] ἑσπέρας K*
14 *γεγένηνται KW] γεγένηνται αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἐν τῇ ἕω βασιλεῦσι L*
14 *βανδίλους L] βαρβάρους K, βανδήλους W*
16 *ὥστε KW] ὥστε καὶ L*
17 *τὸν LW] τῶν K*
17 *ξυγκρούῃ KW] ξυγκρούσῃ L*
19 *οὐδένας KW] οὐδένα L*
21 *τὸν LW] τῶν K*
250, 1 *γότθους LW] γότθοις K*
6 *ὅσπερ LW] ὥσπερ K*
10 *αὐτοῖς LW] αὐτοὺς K*
251, 1 *τε καὶ LW] καὶ K*
3 *γερῶν KW] γερῶν ὁ L*
5 *μαγίστρου LW] μεγίστου K*
276, 19 *ξὺν αὐτῷ LH] αὐτῶν K*
277, 6 *ἔχοντες LH] ἔχουσι K*
7 *ἢ ἐς LH] ἢ K*
8 *οὗσπερ τοῖς KH] οὗ L*
9 *τὴν LH] τῶν K*
9 *τῇ LH] τῷ K*
10—11 *δουλωσομένων K] δουλωσαμένων LH*
19 *ὁ LH]* om. *K*
278, 6 *τὸ KH] τὸ τῶν L*
13 *ὧ χρῆσθαι αὐχοῦσιν KH] καὶ ἡμῶν εἰδότων L*
17 *φράγγους LH] φράγγοις K*
18 *ὑμῖν LH] ὑμῶν K*
279, 5 *γένοιτο KH] γένηται L*
6 *αὐτοῖς KH]* om. *L*

279, 6 *ὡμολογημένων KH*] *ὡμολογημένα L*
7 *κοινωνεῖν τῶν πάντων KH*] *κρείττω νῦν τῶν πάντων τὴν παρ' αὐτῶν βοήθειαν ἐσομένην L*
8 *τούτου LH*] *τούτους K*
8 *τύχωσιν KH*] *τύχωσιν ὥστε ξυνελθεῖν γότθους τῶ φράγγων στρατῶ L*
10 *σκοπεῖσθαι προσήκει KH*] *εἰκός γε λογίζεσθαι L*
14 *τῶν γερμανῶν πρέσβεις KH*] *φράγγους L*
16 *ἤδη LH*] om. *K*
17 *τοὺς βαρβάρους KH*] *τοῖς βαρβάροις L*
19 *ἐπάγεσθαι KH*] *ἐπαγαγέσθαι L*
280, 1 *πέμψας KH*] *ἐπιπέμψας L*
9 *ἐπειδή τε LH*] *ἐπεὶ δὲ K*
281, 4 *τὰ πιστὰ δόντες KH*] *δόντες τὰ πιστὰ L*
6 *σίσιγις LH*] *σίττιγις K*
19 *ἐπισκήψαντες H*] *ἐπισκέψαντες K*, *ἐπεισπεσόντες L*
282, 4 *τὸν ἰωάννην KH*] *τῶ ἰωάννη L*
10 *δὲ KH*] *δὴ L*
15 *αὐτὸν KH*] *αὐτῶν L*
16 *ἐστιν KH*] om. *L*
20 *τὰς KH*] om. *L*
21 *βελισάριος K*] *βελλισάριος H*, *ὁ βελισάριος L*
283, 4 *ὧνπερ KH*] *ὅπερ L*
5 *νῶ τε δολερῶ KH*] *τότε δολερῶς L*

Cum loci quos attuli sint quinquaginta sex, duodetricies sequendum putavi consensum codicum *KW* aut *KH*, semel codicem *K* solum, vicies septies praetuli consensum *LW* aut *LH*; hae variae lectiones ut plerumque nihil aliud sunt nisi menda socordia librarii orta, ita pauci loci velut 249, 14. 278, 13. 279, 7 et 8. 279, 10 et 14. 283, 5 adeo variant, ut nemo possit negare alterum codicem ab homine docto correctum et auctum esse. Quod his locis omnibus codex *K* convenit cum excerptis Constantinianis, inde probatur hunc praebere integrum Procopii contextum. Postquam haec de bonitate duarum familiarum codicum dixi, nunc primo disseram de codicibus, qui continent priores quattuor libros de bellis, deinde de iis, qui

exhibent posteriores quattuor libros, postremo breviter de excerptis Constantinianis, quae inscribuntur de legationibus.

De codicibus, qui continent priorem tetradem.

Quinam nexus inter codices, quibus exstant priores quattuor libri, intercedat, hoc stemmate librorum significamus:

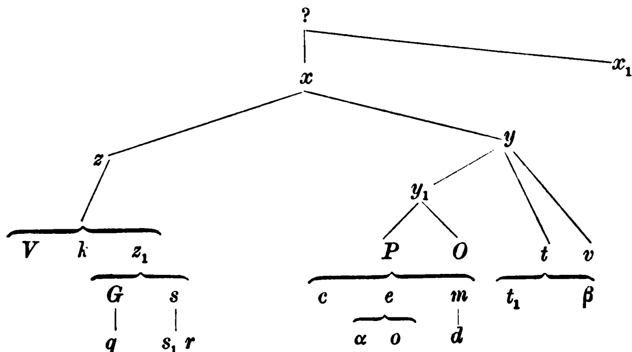

x, $x1$ ($x1$ = archetypus codicum, qui continent excerpta Constantiniana) z, z_1, y, y_1 sunt codices deperditi.
G = cod. Vat. graec. 1001.
O = cod. Ottobonianus graec. 82.
P = cod. Parisinus graec. 1702.
V = codicis Vaticani graec. 152 prior pars.
c = cod. Mazarinus 4462.
d = cod. Monacensis graec. 513, quattuor priorum librorum de bellis.
e = cod. Parisinus graec. 1699.
k = cod. Marcianus Venet. 398.
m = cod. Monacensis graec. 48.
o = cod. Parisinus graec. 1700.
q = cod. Parisinus graec. 1601.
r = cod. Ambrosianus P 270 sup.
s = cod. Ambrosianus G 14 sup.

s_1 = cod. Ambrosianus P 74 sup.
t = cod. Parisinus graec. 1038.
t_1 = cod. Barberinus II 2.
v = cod. Neapolitanus II C 32.
Codices, quos non inspexi, sunt hi:
α = cod. Leidensis a Ios. Scal. legat. 5.
β = cod. Romanus Angelicus 25.
γ = cod. Escurial. Υ I 8.
δ = cod. Vindobonensis theol. graec. CCIII.

Litteris maiusculis notavi hic et p. XLI eos codices, quos accurate contuli contextus constituendi causa, minusculis eos, ex quibus fructum capere non possumus. Ordinem litterarum secutus describam primum illos, deinde hos.

G = cod. Vat. graec. 1001 (olim 709). Est bombycinus saec. XIV., foliorum modulus 250×165 mm., columnarum 155—176×85—94 mm. Constat 151 foliis, quaternionibus 19, uno fasciculo (20.) sex foliorum, 6 postrema folia quaternionis ζ' et primum folium quaternionis η' perierunt. Omnium fere quaternionum ordo litteris notatus est; a fol. 1 usque ad fol. 50 paginae, inde folia numeris insignita sunt. Ante contextum tria folia vacua addidit codici bibliopegus: unum chartaceum, duo membranacea, post contextum duo membranacea, unum chartaceum. In singulis paginis sunt 25—30 versus. Continentur hoc codice:

1. Procopii historia arcana et in initio, primi folii magna parte abscissa, et in fine mutila; exstant cap. 1, 14—30, 1 ἔμπροσθεν—ποιεῖται, fol. 1—50.
2. Procopii de bellis libri I (7, 23) τὸν παῖδα usque ad finem libri secundi, fol. 51—87ᵛ.
3. Ἀριστείδου ῥήτορος πρὸς Ῥοδίους περὶ ὁμονοίας, fol. 88—94.
4. τοῦ μεγάλου Βασιλίου λόγος πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων. Incipit: πολλά με τὰ παρακαλοῦντά ἐστι, desinit: σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. fol. 94—151 (fol. 151ᵛ vacuum est).

Procopii duo libri de bellis lacunosi sunt. Desunt fere eadem, quae in codice *V* deesse demonstrabo. In folio II scriptum legimus: Ioannes Ioveus(?) Canonicus Sebenicensis, in folio III[v]: *ἱστορικά*, in folio, quod post contextum additum est, verso: *τὸ παρὸν βιβλίον ἦν τοῦ Θεολογίτου, ἐκεῖνος | δὲ ἀπεχαρίσατο τοῦτο πρὸς τὸν πατέρα μου.* Procopiana in hoc codice ab una manu, ab altera cetera scripta sunt. Litterae rubricatae in eo non inveniuntur, iota mutum neglectum. Compendiis vulgaribus passim usus est librarius. Lectiones variae et emendationes ad historiam arcanam a Nicolao Alemanno saepe margini adscriptae sunt. Contextus in capita digestus est. P. 100 in margine scriptum legimus: „finis cap. XXIX", p. 101: „hinc incipit liber primus belli Persici typis editus". Contulit hunc codicem M. Kraševinnikov, qui Procopii historiam arcanam in vulgus edidit a. 1899.

O = cod. Ottobonianus graec. 82. Est chartaceus saec. XIV., foliorum modulus 312×209 mm., columnarum 235×130—140 mm. Constat foliis 145. Notae, quibus quaterniones numerantur, saepe comparent velut fol. 1 *τεσσαρακοστὸν ὄγδοον*, fol. 9 *τεσσαρακοστόν ἔννατον*, fol. 17 *πεντηκοστόν*, fol. 57 *πεντηκοστὸν πέμπτον*, fol. 71 *πεντηκοστὸν ἕβδομον*, fol. 79 *πεντηκοστὸν ὄγδοον*, fol. 93 *ἑνδέκατον*, fol. 110 *τρισκαιδέκατον*. Ultimus fasciculus constat 12 foliis. Folia non recte numerata sunt, velut folium, quod sequitur 98, insignitum est numero 100. Ante contextum bibliopegus duo folia, post contextum unum addidit. In singulis paginis sunt 32 versus. Continentur hoc codice:

1. *Ἀγαθίου σχολαστικοῦ Ἀσιανοῦ Μυρριναίου ἱστορίαι*, fol. 1—84.
2. Procopii pars tertii libri de bellis: 330, 22/23 *ἐπιβουλὴν* usque ad finem, et quartus liber de bellis, fol. 85—145.

In folio II inveniuntur haec: „Agathii Scholastici historiae Romanae. non si sa si sia stampato. |Procopii de bello Vandalico.| Ioannis Angeli Ducis ab Altaemps

ex Graeco m. s. Nr. 82". Ab una manu hic codex exaratus est. Litterae initiales, inscriptiones singulorum librorum, ornamenta minio depicta sunt. Iota subscriptum quod dicitur omisit librarius, compendiis vulgaribus passim usus est. Notae raro margini rubro adscriptae sunt. Hunc codicem olim partem fuisse cod. Ambros. A 182 sup. demonstravi in Hy 3 p. 149.

P = cod. Paris. graec. 1702 (olim 2078. 2554). Est membranaceus saec. XIV., foliorum modulus 283×208 mm., columnarum 203×132 mm. Constat foliis 190, quaternionibus 24 et uno folio; sed quaternionis *ια'* duo folia desunt, quaternionis *ιγ'* unum folium periit. Litterae graecae (*α* usque ad *κδ*), quibus fasciculorum ordo indicetur, comparent. Folia insignita sunt infra contextum plumbo numeris Arabicis et atramento his notis: A, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, B, B2, B3 etc. Post Z8 sequitur a1, a2 etc. Desunt L7, L8, N8. Supra contextum folia numeris Arabicis parum accurate notata sunt. Ante contextum bibliopegus 5 folia chartacea, post contextum unum membranaceum addidit. In singulis paginis numerantur 30 versus. Continentur hoc codice: priores quattuor libri de bellis fol. 1—190. Omnia ab una manu scripta erant; perierunt tamen et a recentiore manu (saec. XVI.) ex codice Marciano Veneto 398 suppleta sunt haec: fol. 90 et 91 (I 256,25—262,16) *ἦλθε—'Ισαάκης*. fol. 97—99 (I 277,5—287,18) *ἔκαυσαν—ἀνήρ*. fol. 112 (I 325, 4—327, 24) *ἡλίῳ—εἰσάγουσιν εἴς τι*. fol. 115 (I 333, 22—336, 16) *Βανδίλοις—πᾶσαν τὴν*. fol. 129—130 (I 375, 21—381, 9) *ῥηνικὸν πέλαγος—τὸ ὕδωρ*. fol. 177—178 (I 513, 5—519, 7) *μίαν—κτεινομένους*. Intercisa neque suppleta sunt haec: fol. 82 (I 229, 1—231, 21) *Ναβέδην—αὐτῆς*. fol. 86 (I 243, 1—245, 23) *κατασκεψόμενον—τῶν*. In folio V^{v} minio scripta sunt:

προκοπίου καισαρέως τῆς πρώτης τετράδος
τῶν κατ' αὐτὸν ὀκτὼ ἱστοριῶν ἡ πρώτη.
τοῦ αὐτοῦ τῆς πρώτης τετράδος τῶν κατ' αὐτὸν
ὀκτὼ ἱστοριῶν ἡ δευτέρα.

τοῦ αὐτοῦ τῆς πρώτης τετράδος τῶν κατ' αὐτὸν ὀκτὼ ἱστοριῶν ἡ τρίτη.
τοῦ αὐτοῦ τῆς πρώτης τετράδος τῶν κατ' αὐτὸν ὀκτὼ ἱστοριῶν ἡ τετάρτη.

His verbis deletis superscriptum est: *ἱστορία τῶν γότϑων.* Paulo inferius in eodem folio inveniuntur haec: *προκοπίου καισαρέως περὶ τῶν γοτϑικῶν ἱστοριῶν βιβλία δ^{α}.* Litterae rubricatae praeter multas alias inveniuntur hae: *Προκόπιος* (I 4, 1), *Ταῦτά τοι* (I 5, 13), *Ὥσπεροῦν ἀμέλει* (I 5, 24), *Ἐχρῶντο* (I 6, 16), *Τὸν βίον* (I 7, 17), *ἀμη-/Χανίαν* (I 8, 9), *Χρόνῳ* (I 148, 1), *σαρα-/Κηνῶν* (I 149, 2), *Τοῦ ὀνόματος* (I 149, 14), *Ῥωμαίους* (I 149, 24), *Ὁ περσῶν* (I 150, 7), *Ὁ τῶν* (I 151, 1), *Ὁ μὲν* (I 307, 1), *Ἤ ξύμπασαν* (I 308, 3), *Καὶ ὁ* (I 308, 16), *Ἀλλ' ἐκ* (I 309, 2), *Τὴν τῆς* (I 309, 12), *Γελίμερ* (I 419, 1), *Καὶ προδοσίαν* (I 419, 10), *Ταῦτα* (I 420, 9), *Οὗτοι* (I 420, 23), *Παρεσκεύαστο* (I 421, 9). In fine versuum saepe usus est librarius compendiis vulgaribus, iota mutum posuit in verbis velut: *ἐτεκτήνατο*, *ἤσϑοντο*, omisit in ultimis syllabis nominum. Paucae notae rubro a prima manu margini adscriptae sunt, praeterea aliquis doctus in foliis 1—84 argumenta saepissime in margine adnotavit. In singulis foliis versis super contextum minio scriptum est: *προκοπίου*, in foliis rectis: *ἱστοριῶν α'*, *ἱστοριῶν β'* etc. Exemplum, quo usus est librarius, lacunosum fuisse videtur; itaque saepius spatio vacuo relicto ea, quae deerant, ex alio codice supplevit.

V = cod. Vat. graec. 152. Est chartaceus saec. XIV., foliorum modulus 290×200—214 mm., columnae foliorum 3—149 sunt altitudinis 210 mm., fol. 150—308: 222—228 mm., inde usque ad finem: 228—250 mm., latitudinis sunt columnae fol. 3—149: 142—150 mm., fol. 150—309: 155—160 mm., inde usque ad finem 168—190 mm.; columna fol. 341, quod complicatum est, lata 200 mm. Constat hic codex foliis 379. Ante contextum bibliopegus addidit duo folia. Ordo foliorum in superiore margine numeris Arabicis indicatus est. Inter fol. 141

et 142 inserta sunt duo folia vacua, non numerata. Notae, quibus statuatur ordo quaternionum, passim comparent, velut: fol. 9 β', fol. 16ᵛ in inferiore margine β', fol. 17 γ', fol. 24ᵛ in inferiore margine γ' etc., fol. 137 ιη'. Inde usque ad fol. 165 et fol. 332 usque ad finem deest numeratio quaternionum. fol. 165ᵛ scriptum invenimus β', fol. 166 γ' etc. fol. 325 κβ'. In singulis paginis foliorum 3—149 sunt 35 versus, fol. 150—308: 32, inde usque ad finem 24—36 (fol. 341 habet 47 versus). Continentur hoc codice:

1. Procopii priores quattuor libri de bellis, fol. 1—141.
2. *Πλουτάρχου Συμπόσιον τῶν ζ' σοφῶν ἀκέφαλον καὶ ἀτελεύτητον.* Incipit: *τὴν ἑνὸς ἀκούσασαν* . . ., desinit: *μὲν ταῦρον ἀμφὶ τρίτῃ δὲ* . . . = Greg. N. Bernardakis, Plutarchi Chaeronensis Moralia, vol. I p. 373, 5—399, 11.
3. Procopii quattuor posteriores libri de bellis, fol. 150—319.
4. *Ἀγαθίου Μυρριναίου ἱστορίαι*, fol. 320—379.

In prima parte multae lacunae sunt. Desunt haec: ı 181, 1—183, 11 *Μέγας—ἰέναι.* 184, 16—186, 26 *Χοσρόης—ἔμενον.* 201, 3—216, 27 *ὁ μὲν—ἐχρῆτο.* 223, 18—228, 10 *Βελισάριος—ἤθελον.* 246, 4—247, 6 *Βελισάριος—εἶναι.* 284, 13—287, 3 *Χοσρόης—χώρᾳ.* 292, 9—292, 17 *ἀλλ'—Μοχήρησις.* 296, 12—296, 14 *Πέτραν—ἐξαπιναίως.* 297, 5—297, 15 *οὐ—βιαζόμενοι.* 299, 8—299, 20 *ἐπεί—ᾔει.* 301, 6—302, 3 *τοῖς—ἐσήγγειλαν.* 312, 5—315, 18 *βα-·ι·λεὺς—πύλας.* 338, 6—340, 7 *ἔπρασσε—ὑπετόπησε.* 344, 15—344, 17 *μήτε—ξυμβῆναι.* 345, 10—12 *ἐπὶ—ἐγένετο.* ·46, 5—6 *ἀποστάντων—ὄντων.* 347, 6—18 *ἐπειδὴ—υνατώτατος.* 349, 21—24 *ἐπεὶ—εἶεν.* 367, 16—17 *καὶ—χει.* 372, 19—20 *ταύτῃ—ἔσχε.* 400, 19—22 *Δέλφικα—,υμβαίνει.* 400, 24—401, 2 *Πάλλαντος—ἐκάλουν.* 401, 7—11 *ετύχηκε—ὑπούργει.* 401, 25—402, 4 *ἀλλ'—ἡσύχαζον.* ·05, 23—406, 23 *τῶν γὰρ—κόσμῳ.* 437, 18—438, 12 *πα-ὰ—ἀνεκώχευον.* 439, 16—17 *καὶ—ἀνεσώσατο.* 465, 20—·66, 4 *τὸ—ἀθαρσοῦντας.* 469, 4—5 *τε καὶ ἀπονώτερον.* ·72, 18—21 *τῶν—προνοήσω.* 473, 3—4 *ἐπιστείλας—.ωνται.* 475, 5—476, 5 *γυναικῶν—εἴη.* 480, 12—481, 3

ὡς— φύσει. 481, 8—21 Μετὰ—πιέζεται. 483, 26—485, 11 οὐκ—καὶ. 492, 14—21 οὐδὲ—δεδιέναι. 494, 8—496, 1 τοσαῦτα—στράτευμα. 507, 5—19 οἵτε—ὥρμηντο. 511, 17—512, 5 Ῥωμαῖοι—σφίσιν. 522, 23—523, 4 τῷ δὲ—ἅπαντα. 527, 21—529, 3 Χρόνῳ—ἐχώρησεν. 532, 4—5 περιώδυνός—μάλιστα. 535, 24—537, 8 Γόνθαρις—διενοεῖτο. A quinque librariis codex exaratus est. Scripserunt: 1. librarius XIV. saeculo: fol. 3—136, I 11, 22—539, 2 ὅνπερ—ὑπὲρ; fol. 142—149. 2. librarius XIV. saeculo: fol. 150—222, II 4, 1—290, 21 Τὰ μὲν—βασιλείαν; fol. 224—228, II 298, 24—323, 10 ἰσχυροτάτη—ἄλλων; fol. 230—238, II 327, 6—361, 20 ὥστε—πλείστας. 3. librarius XIV. saeculo: fol. 238^v—308^v, II 361, 20—624, 17 σίτου—διόπερ. 4. librarius XV. saeculo: fol. 1—2, I 4, 1—11, 22 Προκόπιος—χῶρόν τινα. fol. 137—141, I 539, 2—552, 12 σωτηρίας—γενέσθαι. (Quae exaravit quartus scriba, videntur et ipsa fluxisse e codice *x*.) 5. librarius XV. saeculo: fol. 222, II 290, 21—298, 24 καθίστασθαι—αὐτοῦ; fol. 229, II 323, 10—327, 5 ἐπιτηδείων—ξυμβέβηκεν; fol. 309—379, II 624, 17 βασιλεὺς usque ad finem historiarum Agathiae. Litterae rubricatae a primo et tertio librario permultae, a secundo paucae in initio quinti et sexti libri de bellis, a quarto et quinto nullae depictae sunt. Secundus librarius saepe litteras eo consilio omisit, ut eas postea minio depingeret; quod numquam factum est. Itaque passim in initio versuum singulae litterae desunt, cf. Hy 3 p. 162. Plurima argumenta minio primus et tertius librarius, nulla ceteri adscripserunt, atramento multa addidit recentior manus in ea parte codicis, quae continet posteriores quattuor libros de bellis usque ad fol. 308. Ante singulos libros parva ornamenta depicta sunt.

c = cod. Paris. Mazar. 4462 (olim 1297).[1]) Est chartaceus saec. XV., foliorum modulus 272×198 mm., columnarum 202—210×145 mm. Constat foliis 176, quaternionibus 22; quattuor ultima folia vacua sunt; neque foliorum neque quaternionum

---

1) cf. A. Molinier, Catalogue des manuscrits de la bibliothèque Mazarine, Paris 1890. Tom. III, p. 355.

ordo numeris indicatus est. Ante contextum bibliopegus unum folium vacuum, post contextum duo folia vacua addidit. In singulis paginis sunt 29 versus. Continentur hoc codice:

1. Procopii priores quattuor libri de bellis.
2. Initium quinti libri: *τὰ μὲν οὖν ἐν λιβύῃ πράγματα τῇδε ῥωμαίοις ἐχώρησεν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ πόλεμον τὸν γοτθικὸν εἶμι.*

In folio 1 inveniuntur haec: „*χρ΄ μου δύναμις*. Institutionis Parisiensis, oratorii B. jesu." Ab una manu hic codex exaratus est. Tituli singulorum librorum, litterae initiales, nonnullae notae marginales minio scriptae sunt. Iota, quod dicitur subscriptum, omissum est. Cum in hoc codice eaedem litterae rubricatae inveniantur, quae in *P*, sine dubio transscriptus est ex *P*.

d = cod. Monac. graec. 513. Est chartaceus saec. XVI. exeuntis; foliorum modulus 200—222×142—162 mm., columnarum 132—180×90—120 mm. Constat foliis 711. Quaterniones artissime compacti numerari non possunt. Ordo foliorum numeris Arabicis indicatus est. In margine numeri adscripti sunt, quibus ordo foliorum codd. *m* et *n* indicatur. Ante contextum bibliopegus duo folia, post contextum unum inseruit. In singulis paginis sunt 14—33 versus. Continentur hoc codice:

1. Procopii de aedificiis Iustiniani, fol. 1—26. In fine adnotatum est: „Carolus Labbaeus descripsit ex vet. ms."
2. Historiarum Procopii / Caesariensis libri octo / e codice Boico transscripti. / Notae item ad librum de Aedificiis / Iustiniani, quibus hactenus desidera- / ta in hoc supplentur ex / cod. Lutetiano, fol. 27—348. 350—711. Octavus liber desinit fol. 699. A fol. 700 usque ad fol. 711 suppleta sunt (II 642, 24—662, 18 *στρατιὰν—αὐτοῦ*), quae deerant in cod. *n*. In superiore margine fol. 700 scriptum est: „p. 662 in cod. Scal.", unde sequitur haec descripta esse e codice Leidensi.
3. *Ἐκ τῶν Γρηγορίου* (sic) *τοῦ Κεδρηνοῦ. Τῷ ϛ΄ καὶ ζ΄ ἔτει—ἐπέλιπε*, fol. 349, cf. p. 164 edit. Hoeschel. In folio II vetus folium agglutinatum est, in quo scriptum legimus: „Nu. 43 (43 oblitum est) 44 p. 83 / Procopii de aedificiis / Iustiniani Imp." / Hic codex a multis (6) manibus exaratus est. Litterae initiales in fol. 27—348 nullae, in fol. 350 usque ad finem haud paucae atramento scriptae inveniuntur. Iota mutum diligenter subscripserunt librarii, compendiis rarissime usi sunt. Lectiones variae et emendationes saepissime in margine adnotatae sunt. (Quas omnes invenis in editione Hoescheliana typis impressas.) Nonnullas notas Hoeschelius in margine adscripsit, quarum typotheta rationem haberet, velut: „mit den kleinen Buchstaben" fol. 348ᵛ, „suecht oben am 684 / blat" fol. 711ᵛ. codicem *d* trans-

scriptum ex *m* et *n* typis exarandum curavit Hoeschelius Augustae Vindelicorum a. 1607.

e = cod. Paris. graec. 1699 (olim 362, 393, 2555). Est chartaceus saec. XV., foliorum modulus 286×208—211 mm., columnarum 197×122 mm. Constat foliis 342, quorum 1, 2, 40, 186, 187, 188 vacua sunt, fasciculis 26 senorum, 22 octonorum, 1 (30) foliorum 10. Ordo quaternionum litteris Graecis, foliorum numeris Arabicis indicatus est. Ante contextum bibliopegus tria folia membranacea, duo chartacea, post contextum duo chartacea, tria membranacea addidit. In singulis paginis sunt 31 versus. Continentur hoc codice:

Procopii de bellis libri V—VIII, fol. 1—185ᵛ, libri I—IV, fol. 189—339. Desunt quae perierant et a recentiore manu suppleta sunt in cod. P, praeter ea, quae continuerat fol. 99 codicis *P* (I 284, 23—287, 18 *ἅπαντας—ἀνήρ*). Anno 1895 (Hy 3 p. 142) conieci hunc codicem olim Ioannis Lascaris fuisse. Cum a. 1898 eum iterum inspicerem, in folio Vᵛ haec inveni: *προκοπίου γοτϑικῶν πολέμων τόμοι δ' / τοῦ αὐτοῦ περσικὰ βιβλία δ'. / Λσ* n.° 18 della 9 cassa. *Λσ* significat nomen Ioannis Lascaris, cf. P. de Nolhac, Inventaire des manuscrits grecs de Jean Lascaris, in: Mélanges d'archéologie et d'histoire. VIᵉ année, 1886 p. 253 ss. Fol. 185ᵛ arte phototypica expressum habes in Omont, Fac-Similés de manuscrits grecs des XVᵉ et XVIᵉ siècles. Paris 1887. No. 42. Totus codex *ab* una manu Nicolai Vestiaritae exaratus est. Litterae rubricatae in eo eaedem inveniuntur, quae in codicibus 1703 et 1702; inde sequitur hunc codicem transscriptum esse e codd. *b* et *P*. Compendia raro invenias. Multa argumenta margini minio adscripta sunt. Verisimile est hunc codicem exaratum esse Constantinopoli; a Ioanne Lascari in Italiam, inde a Catharina de Medici Lutetiam Parisiorum asportatus est.

k = cod. Marc. Venet. 398, olim XC 6 . 21. Est chartaceus saec. XIV., foliorum modulus 237×155 mm., columnarum 170—172×107—110 mm. Constat foliis 201. Quaternionum numeratio non comparet neque hi possunt numerari, cum artissime sint compacti. Ordo foliorum numeris Arabicis notatus est. Ante contextum bibliopegus quinque folia vacua, quorum 1, 2, 5 chartacea, 3, 4 membranacea sunt, post contextum duo membranacea et duo chartacea inseruit. In singulis paginis sunt 26 versus. Continentur hoc codice:

Procopii priores quattuor libri de bellis, fol. 4—204. In folio III traditum est carmen, quod Spyr. Lambros publicavit in: B. Z. III (1894) 165 s; Lambros tamen legit *καὶ ἂν ἐγέμισες* pro: *ἡδὺ ἐγέμισες*. In fol. 4 scripta sunt: *χὲ προηγοῦ τῶν ἐμῶν πονημάτων. προκόπιος βησσαρίωνος καρδηνὰ(λ) τοῦ τῶν τούσκων.*

Post contextum Procopianum addita est doxologia, quam sequuntur haec verba: *ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος διὰ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ μανουὴλ τοῦ παγκρατίου μηνὶ ἀπριλλίῳ ιῆ ἡμ$^{ε\text{~}'}$ παρ^{αῆ} Ν$^{ης'}$ ιγ.* Fol. 206^{v} annotata sunt, quae Spyr. Lambros typis imprimenda curavit in: B. Z. III 166. Hic addendum est ea codici inscripta esse a Demetrio (Lascari) Leontare. cf. Hy 3 p. 165. Desunt et eadem omnia, quae in cod. *V*, et I 81, 1—81, 17 *ἀδήωτον—Μίνδονος*. Fol. 4—204 ab una manu exarata sunt. Lemmata, notae marginales, litterae initiales, subscriptio minio scripta sunt. Iota mutum in ultimis syllabis omissum, in verbis velut *περιηρημένος*, *ἠωρεῖσθαι*, *ἐπήνουν* subscriptum est. Paucas notas Manuel Pancratii f. in margine adscripsit, ante singulos libros ornamenta minio depinxit. Huius codicis, cum nihil habeat peculiare, varias lectiones in apparatum criticum non recepi.

m = cod. Monacensis graec. 48. Est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 352×248 mm., columnarum (eius partis, quae continet Procopiana) 240×126 mm. Constat 484 foliis litterariis, 51 quaternionibus (fol. 1—182, 189—414), uno fasciculo sex foliorum (fol. 183—188), 6 fasciculis denorum foliorum (fol. 416^{b}—475), uno fasciculo novem foliorum (fol. 476—484), duobus singulis foliis (fol. 415^{a} et 415^{b}). Tria folia vacua non numerata, duo post fol. 188, unum post fol. 415^{b} inserta sunt. Ordo foliorum non recte numeris indicatus est; velut duo folia numero 105, duo numero 415, nullum numeris 316, 317, 454 insignitum invenias. Numeratio quaternionum non comparet. Primum folium primi quaternionis vacuum est; praeterea bibliopegus duo folia ante contextum, duo (nunc conglutinata) post contextum addidit. In singulis paginis sunt 30 versus. Praeter alia, quae enumerata sunt in Hardti catalogi codicum manuscr. biblioth. reg. Bavaricae vol. I p. 235 ss., continentur hoc codice: 1. Procopii libri de bellis I—IV, fol. 1—188. 2. Initium libri quinti de bellis: *τὰ μὲν οὖν ἐν λιβύῃ πράγματα τῇδε ῥωμαίων ἐχώρησεν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ πόλεμον τὸν γοτθικὸν εἶμι*, fol. 188^{v}. In folio I invenitur index manu scriptus, in folio II^{v} et in III descriptio codicis agglutinata est, quam Hardtius typis imprimendam curaverat. In ultimo folio minio notata sunt haec: *Τὸ παρὸν βιβλίον πέρας εἴληφεν ἐνετίῃσι, διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἰω- / άννου μουρμούρεως τοῦ ἐκ ναυπλίας πόλεως. ἔτους τρέχον- / τος ἀπὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως α^{ου} φ^{ου} ν^{ου} α^{ου}* (1551). Fol. 188^{v} Joannes Murmureus adscripsit haec: *ἐξίσωσα καὶ τοῦτο τὸ βιβλίον ὅπως δήποτε δυνατὸν ἦν. τὸ γὰρ ἀντίγραφον αὐτοῦ οὐκ ὀρθῶς εἶχεν, διὸ καὶ παρ' ἡμοῦ ἐν πολλοῖς χωρίοις τὸ παρὸν βιβλίον ἐστίχθη.* Quattuor de bellis libri Procopii ab una manu scripti sunt.

Litteras initiales nusquam nisi in initio singulorum librorum depictas invenias. Iota mutum omissum est. Compendiis raro utebatur Joannes Murmureus, paucas notas adscripsit margini. Codex *m* fluxit ex cod. *P*, cum huius iam 12 folia perierant neque suppleta erant. Fol. 99 (I 284, 23—287, 18 *ἅπαντας—ἀνὴρ*) codicis *P* nondum deperierat, cum exararetur cod. *m*, sed situm erat inter fol. 86 (desinit: I 248, 15 *ὄντα*) et fol. 87 (incipit: I 248, 15 *μοῖραν*). Itaque I 284, 23—287, 18 *ἅπαντας—ἀνὴρ* in cod. *m* fol. 89ᵛ—91 inserta sunt post I 248, 15 *ὄντα*. Hanc partem cod. *m* contuli, quandoquidem fol. 99 codicis *P* et ipsum perierat.

o = cod. Paris. graec. 1700. Est chartaceus saec. XVII. ineuntis; foliorum modulus 290×182 mm., columnarum 204×122 mm. Constat 596 foliis; numeratae sunt 1196 paginae, quarum perierunt pp. 113—116: I 55, 7—56, 21 *τὰ τῶν—ἀναπείσας*. Ante contextum bibliopegus duo folia vacua, quinque post contextum inseruit. In singulis paginis sunt 17 versus. Continentur hoc codice: Procopii de bellis libri I—IV. In prima pagina in superiore margine scripta sunt haec: 680 vol. I (680 oblitum est). Codex Colbert. 1716. Reg. 2554. 2, in inferiore margine: Jac. Aug. Thuani. / Petrus Chabanaeus, Isaaci Casauboni ex sorore, / dum vixit, carissima Sarâ Casaubona *ἀδελφιδοῦς* / descripsit e regio exemplari quam accuratissime. Idem Petrus / paullo post magno suorum omnium cum dolore obiit Lutetiae Parisiorum, mense Aprili CIϽIϽCII / annum agens XXII. Ab una manu hic codex exaratus est. Lemmata minio scripta sunt. Litterae rubricatae, notae marginales, ornamenta desunt.

q = cod. Paris. graec. 1601 (olim 924. 2875). Est chartaceus saec. XIV., foliorum modulus 230×157 mm., columnarum 163×101 mm. Constat 152 foliis, 19 quaternionibus. Ordo foliorum numeris Arabicis indicatus est, quaternionum singula folia litteris et numeris Arabicis: A, A2, B, B2 etc. notata sunt. Ante contextum tria folia, post contextum unum inseruit bibliopegus. Continentur hoc codice:

1. Josephi antiquitatum Iudaicarum libri X, priores in epitome.
2. *ἐκ τῆς χρονογραφίας τοῦ Προκοπίου περὶ τοῦ μαργάρου* I 17, 11—19, 24 *ὅσα—φασιν*. 22, 25—25, 16 *τότε—καθεῖρξε*, fol. 151.
3. Agathiae de Francis fragmentum, Agath. lib. I cap. 2 et 3 *Πρόσοικοί τε γάρ—περαιτέρω οὐ μάλα ἐφεῖται.*

In folio II scripta sunt haec: „*ἡ βίβλος αὕτη τοῦ ἄλδου ἐστὶν ῥωμαίου.*“ Procopii et Agathiae fragmenta ab alia manu scripta sunt ac Josephi antiquitatum X libri. Fragmentum Procopianum transscriptum est e cod. *G*.

r = cod. Ambrosianus *P* 270 sup. Est codex miscellaneus. Continet praeter alia: 1. Procopii prooemium primi libri de bellis I 4, 1—7, 13 *Προκόπιος—ξυμβῆναι*, fol. 94—95. 2. Procopii fragmenta, fol. 104—105. Haec fragmenta excerpta sunt ex libro secundo de bellis I 249, 8—267, 6, transscripta ex cod. *s*.

s = cod. Ambrosianus *G* 14 sup. (olim *T* 73 I). Hunc codicem miscellaneum et cod. *s*1 describam in volumine III.

*s*1 = cod. Ambrosianus *P* 74 sup. (olim 1616); continet eadem Procopiana, quae cod. *s*, et ex eo transscriptus est.

t = cod. Paris. graec. 1038 (olim Med.-Reg. 2913. 1753. 5). Est chartaceus saec. XIV., foliorum modulus 219×149 mm., columnarum 158×105 mm. Constat foliis 222, quorum 203, 204, 205 vacua sunt. Litterae, quibus ordo quaternionum indicatur, exstant. Folia numeris 1—186, 186bis, 187—221 insignita sunt. Ante contextum bibliopegus tria folia membranacea, duo chartacea, post contextum duo chartacea, tria membranacea codici addidit. In singulis paginis sunt 25—33 versus. Continentur hoc codice praeter alia: *ἐπιστολαὶ προκοπίου καισαρέως* fol 186 ss. In folio V praeter indicem, quem a Joanne Lascare scriptum esse puto, inveniuntur in superiore margine:
n° V
Ia *λα*
sub indice: n° 5 *Λσ* (*Λσ* significat nomen Joannis Lascaris). Ab una manu hic codex exaratus est. In eo sunt paucae litterae rubricatae; iota mutum librarius saepissime omisit, compendiis in fine versuum saepe usus est, varias lectiones haud paucas margini adscripsit. Contuli hunc codicem, sed in editione mea varias lectiones adnotare supersedi.

*t*1 = cod. Barberinus II 2 (olim No. A 445). Est chartaceus saec. XV., foliorum modulus 285×208 mm. Constat 63 foliis; ante contextum bibliopegus duo folia, post contextum unum addidit. In singulis paginis sunt 36 versus. Continentur hoc codice praeter alia: excerpta ex Procopii de bellis libris, transscripta e codice *t*.

v = cod. Neapolitanus II C 32. Est chartaceus saec. XV., constat foliis 372. Continet excerpta ex variis scriptoribus sacris et profanis; cf. Cyrillus, S., Codices graeci mss. R. bibliothecae Borbonicae, Neapoli 1832, p. 5. Ex Procopii libris de bellis excerptae sunt multae sententiae.

Codices, quos descripsi, omnes ipse inspexi. Nonnullos recentissimos, cum inspicere non potuerim, satis habeo hic enumerare:

α = cod. Leidensis a Jos. Scal. legat. 5. Procopii historiarum libri; cf. Senguerdius W., Catalogus librorum tam impressorum quam mss. bibliothecae publ. universitatis Lugduno-Batav. 1716, p. 339. Huius codicis Dindorfius nonnullas lectiones attulit, quae sunt correctiones Ioannis Scaligeri.

β = cod. Romanus Angelicus 25 (olim C. 4. 3); cf. Pio Franchi de Cavalieri in: Studi italiani di filologia classica, vol. quarto. Firenze-Roma 1896, p. 52 s. Continentur hoc codice praeter alia epistulae e Procopii de bellis libris excerptae, quae transscriptae sunt e cod. *t*.

γ = cod. Escurial. *Υ* I 8. Est chartaceus saec. XVI. Continet Procopii de bellis libros I—IV. Exaratus est ab Andrea Darmario; cf. Charles Graux, Essai sur les origines du fonds grec de l'Escurial, Paris 1880, p. 242 et 383.

δ = cod. Vindob. theol. graec. CCIII. Continet praeter alia fol. 315^{v} excerptum ex Procopii Caesariensis libro primo de bellis I 77, 11—78, 6 *ἐκ τῶν—ἐς θάλασσαν*; cf. Nessel, Catalogus sive recensio specialis omnium codicum mss. Graecorum bibliothecae Caesareae Vindobonensis. Vindob. et Norimb. 1690, p. 299 et 305.

De codicibus, qui continent de bellis libros V—VIII.[1]

Hic quoque primum stemma, deinde notas, ad extremum descriptionem singulorum codicum proponere visum est.

---

1) De his codicibus disseruit M. Kraševinnikov in: Viz. Vremn. 5 (1898).

Stemma codicum.

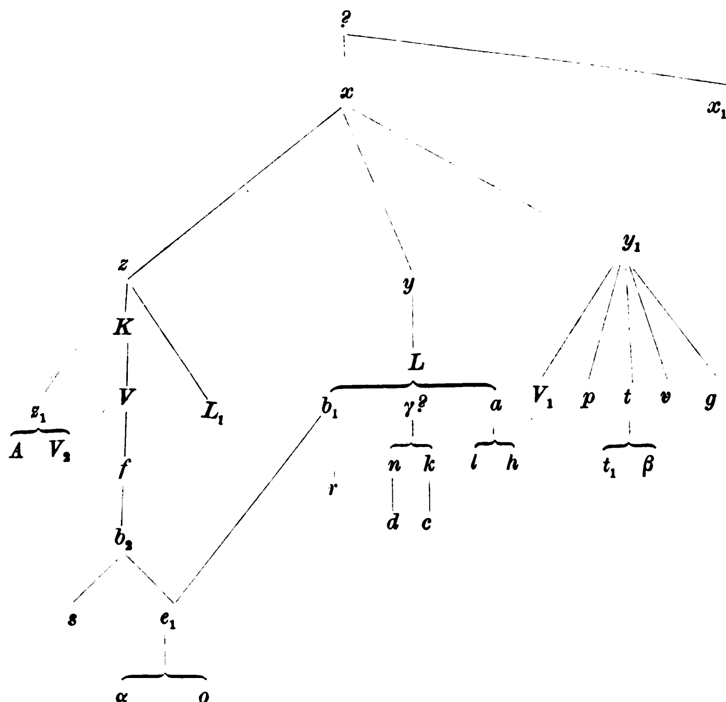

x, x_1 (x_1 = archetypus codicum, qui continent excerpta Constantiniana de legationibus), z, z_1, y, y_1 sunt codices deperditi.

A = cod. Ambrosianus *A* 182 sup., fol. 177—183v (II 642, 24 —662, 18 στρατιάν—αὐτοῦ).

K = cod. Vaticanus graecus 1690.

L = cod. Laurentianus 69, 8.

L_1 = cod. Laurentianus 69, 8, fol. 32 et 33 (II 79, 14—82, 1—2 Βενεβεντὸν—ἄχρι ἐς).
V = cod. Vaticani graeci 152 posterior pars, fol. 150—222 (II 4, 1—290, 21 Τὰ μὲν—βασιλείαν), fol. 224—228 (II 298, 24—323, 10 ἰσχυροτάτη—ἄλλων), fol. 230—308ᵛ (II 327, 6—624, 17 ὥστε—διόπερ).
V_1 = cod. Vaticanus graec. 152, fol. 222 (II 290, 21—298, 24 καθίστασθαι—αὐτοῦ), fol. 229 (II 323, 10—327, 5 ἐπιτηδείων—ξυμβέβηκεν), fol. 309—312ᵛ (II 624, 17—642, 24 βασιλεὺς—αὐτῷ), fol. 316ᵛ—379 (II 662, 18 ἄπρακτος usque ad finem libri octavi).
V_2 = cod. Vaticanus graec. 152, fol. 312ᵛ—316ᵛ (II 642, 24—662, 18 στρατιὰν—αὐτοῦ).
a = cod. Ambrosianus *A* 182 sup. (II 4—642, 24. 662, 18—678).
b_1 = cod. Parisini graeci 1703 prior pars.
b_2 = cod. Parisini graeci 1703 posterior pars.
c = codd. Ambrosiani graec. *A* 52—55 sup.
d = cod. Monacensis graec. 513.
e_1 = cod. Parisini graeci 1699 prior pars.
f = cod. Vaticanus graec. 1301.
g = cod. Vaticanus graec. 1901.
h = cod. Parisinus graec. 1310.
k = cod. Basileensis graec. D IV 6.
l = cod. Laurentianus graec. 9, 32.
n = cod. Monacensis graec. 87.
o = cod. Parisinus graec. 1701.
p = cod. Vaticanus graec. 1353.
r = cod. Vat. graec. reg. Suec. 84.
s = cod. Ottobonianus graec. 192.
t = cod. Parisinus graec. 1038.
t_1 = cod. Barberinus II 2.
v = cod. Neapolitanus graec. II C 32.

Codices, quos non inspexi, sunt hi:
α = cod. Leidensis a Jos. Scal. legat. 5.
β = cod. Romanus Angelicus 25.
γ = cod. Matritensis regius 38.

δ = cod. Escurialensis *Υ* I 13.
ε = cod. Matritensis regius 116.
ζ = cod. Paris. suppl. graec. 607 A.
η = cod. Vat. graec. 73.

A describetur infra una cum cod. *a*.

K = cod. Vat. graec. 1690 (olim 24. 107. 6); est membranaceus saec. XIV., foliorum modulus 275×203 mm.; in singulis paginis sunt duae columnae, quarum utraque lata est 67 mm., alta 206 mm. Constat 188 foliis, 5 fasciculis (1, 2, 8, 14, 23) senorum, 4 fasciculis (10, 17, 18, 20) septenorum, 15 fasciculis (3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 21, 22, 24) octonorum, uno fasciculo decem foliorum. In initio duo fasciculi perierunt, fasciculus tertius ante secundum positus est. Singula folia excisa sunt post folia: 68, 114, 117, 124, 127, 147, 149, 154, 180. Neque numeris neque litteris ordo fasciculorum indicatus est, folia numeris Arabicis et ea nunc recte insignita sunt. Ante contextum duo folia, totidem post contextum addidit bibliopegus. In singulis paginis sunt 29—30 versus. Continet hic codex de bellis libros V—VIII, sed lacunosus est deperditis multis foliis; desunt haec: Initium usque ad II 28, 13 *Τὰ μὲν—αὐτῷ καὶ.* II 45, 22—48, 14 *βοηθεν—ἑταιρισάμενον.* 65, 1—86, 6 *καὶ πολιτείαν – πυθέσθαι.* 343, 9—10 *Θουριμούθ—ἔστειλε.* 423, 4—425, 22 *ποταμὸν—μαντείας.* 443, 10—467, 10 *λεμον πρὸς—ἀγαθός.* 599, 26—600, 2 *ἣν δὲ—ἐβίων.* 604, 2—609, 23 *οἵ γε—ἔχει.* 607, 8—22 *τοῦτον δὲ—ὠνόμαζον.* 609, 9—14 *ἕωλόν—ζητῶν.* 626, 22—627, 3 *ἐμέμφετο—Γότθους.* Praeterea desunt 633, 8 *μένοι* usque ad finem libri VIII, haec tamen non perierunt sed omissa erant. In folio II^{v} inveniuntur haec: „Procopii historica Gothica“, in prima pagina contextus: „edit. Hoesch. p. 179 *τὰ τῆς θούλης νήσου ὅπως ἔχει ἐν τῇ β̃ ἱστορίᾳ τῶν γοτθικῶν εὑρήσεις*“, in fol. 7: „iste sexternio procedit superiorem“, fol. 46^{v} *δέσποτα κέ ιῦ χὲ διὰ τῆς θκοῦ ἐλέησον ἡμᾶς ἀμήν*; fol. 85 *ὅρα / ἐνταῦθα / τὰ τοῦ βε / λισαρίου /*

παρὰ τοῦ / προκοπίου / διηγούμενα / ἀπλάστως / φυσικὰ / προτερή / ματα / καὶ γνωμικὰ / κατορθώματα / καὶ θαυ / μαστὸν / τοῦ ἀνδρὸς / τὴν ἀρετὴν / οἷαν ἔσχεν, fol. 95ᵛ *τῇ θαὺ μὰ τεὶς μάριὰμ πως ἐγένεισας ειπὶ τὸν τοῦ νομοῦ ποιητὴν καὶ δεσπότην τοῦ παντὸς.* Eadem quae in fol. 95ᵛ scripta sunt, invenimus in foliis 79, 97ᵛ, 111ᵛ. In fol. 117ᵛ adnotata sunt: *ἐνταῦθα φύλλον ἔκοψεν / τις τῶν ἀλογωτέρων*, fol. 118: *λείπει ὧδε φύλλον*, in fol. 127: *ἐνταῦθα φύλλον ἔτεμεν τίς τῶν ἀλογοτέρων*, in fol. 133ᵛ *λείπει φύλλα τινὰ*, in fol. 143 (*η* (αι) *τί λέγει περὶ τοῦ καυκασίου / ὄρους ὅπως ἐς το / σοῦτον μετεωρίζεται / ὕψος ὅτι ἐκ μέσου / καὶ ἄνω* (θ) *βροχὴ οὐ πίπτει / διὰ τὸ ἐκεῖσε μὴ / φθάνειν τὰς νεφέλας*; fol. 188ᵛ vacuum relictum erat; nunc in eo inscripta sunt, quae non pertinent ad Procopium, velut: *φίλος φιλιτὸς φιλοῦντι συναντήσας γέγηθεν ὥσπερ ὄγγον εὑρῶν χρυσίου.* Ab una manu codex exaratus est. Multae litterae initiales in eo inveniuntur, saepius tamen in initio versuum librarius spatium vacuum reliquit eo consilio, ut postea litteras rubro colore depingeret; quod facere haud raro oblitus est, velut: 222, 11 *ξ ἀριμίνου*, 229, 23 *ρχοντες, περὶ*, 232, 6 *αρσῆν τὸν*, 234, 14 *ελισάριος δὲ*, 243, 7 *ελισάριος δὲ*, 244, 8 *αῦτα ἐπεὶ*, 247, 10 *ελισάριος*, 249, 20 *αῦτα οὐττίγιδι*, 254, 15 *ὰς φάραγγας*, 255, 26 *ὲ ἥσθη*, 256, 21 *ί δὲ* etc. Litterae initiales, inscriptiones singulorum librorum, pauca scholia, ornamenta minio depicta sunt. Iota mutum est subscriptum vocalibus primis aut mediis (velut in verbis: *ᾤχοντο, ᾔσθοντο, ᾤκηντο*), raro ultimis. *ν ἐφελκυστικόν* saepe omisit librarius supra antecedentem litteram vocalem posito hoc signo ~. Voces permultae itacismo corruptae sunt. Hic codex primarius erat olim Aloysii Lollini, episcopi Bellunensis; cf. Mélanges d'archéol. et d'hist. publ. par l'école franç. de Rome. IXᵉ année, 1889, p. 28 ss. Collatus est a me et ab H. Rostagno.

3 L et L_1 = cod. Laurentianus 69, 8. Est chartaceus saec. XIV., foliorum modulus 284×200 mm., columnarum 190×120 mm. Constat 276 foliis, 33 quaternionibus,

uno fasciculo 6 foliorum (fol. 67—72), uno 4 foliorum (fol. 273—276), quorum ultimum vacuum est, duobus singulis foliis (fol. 1 et 2). Notae, quibus ordo quaternionum indicetur, non comparent. Folia numeris Arabicis plumbo insignita sunt. Unum folium membranaceum bibliopegus ante contextum, unum post contextum addidit. In singulis paginis foliorum 1—50 sunt 28 versus, deinde 29. Continentur hoc codice: Procopii de bellis libri V—VIII. Desunt II 642, 24—662, 18 *στρατιὰν—αὐτοῦ*, duabus fere paginis (fol. 267v et 268) vacuis relictis. In fol. 2 desinit contextus: *ἄχρι ἐς ἀκυλήιαν πόλιν* II 7, 16, in fol. 2v nihil scriptum est nisi recentiore manu: *οὐδὲν ἐλλείπει*, in fol. 3 ornamentum, inscriptio, initium quinti libri usque ad 4, 10 *σκίρους τε καὶ ἄλα* repetita sunt; folia 2 et 3 conglutinata erant. In fol. 275 scripti sunt 8 versus, fol. 275v vacuum est. In folio Iv membranaceo scriptum legimus: „No. 186. Procopius Cesariensis de bello Gothorum", paulo inferius: „Storia". Hic codex ab una manu exaratus est. Exemplum, ex quo derivatus est, lacunosum fuit. In eo enim praeter 642, 24—662, 18 deerant 79, 14—82, 4 *Βενεβεντὸν—ἄχρι ἐς*. Haec (= L_1) librarius e codice aliquo stirpis *z* artissime descripsit (fol. 32v et fol. 33r) multis compendiis usus. Litterae initiales partim minio partim atramento scriptae sunt. Iota mutum omissum est; varias lectiones raro, notas passim margini adscriptas invenimus. Videtur hic codex olim imperatoris Manuelis fuisse et Joanni Aurispae donatus esse; cf. Hy3 p. 136. Contulit codicem praeter me H. Rostagno.

V V_1 V_2 = cod. Vat. graec. 152. Hunc codicem descripsi p. XXXII ss.; addo omnia, quae secundus librarius et tertius scripserunt (= V), derivata esse e codice K, quo tempore de eo nihildum perierat. Postea cod. V ipse quoque mutilus factus est, unde quae signavi V_1 suppleta sunt a quinto scriba e codice classis *y*, in cuius archetypo deerant II 642, 24—662, 18 *στρατιὰν—αὐτοῦ*. Haec (= V_2) e codice familiae *z* deprompta sunt. In contextu constituendo

confugi ad codicem *V*, si quo loco codex *K* (cf. p. XLIII) obmutuit. Posterior pars codicis *V* collata est ab H. Rostagno.

A et *a* = cod. Ambros. *A* 182 sup. (olim 147). Est chartaceus saec. XIV., foliorum modulus 312×212 mm., columnarum 235×132—140 mm. Constat 248 foliis, 28 quaternionibus disturbatis, uno fasciculo 12 foliorum (fol. 177—181. 184—190.), uno fasciculo 10 foliorum (fol. 214—223), duobus singulis foliis (fol. 182 et 183). Notae, quibus ordo quaternionum indicatur, comparent fere omnes, velut fol. 25: *ὀκτωκαιδέκατον*, fol. 9: *τεσσαρακοστὸν ἕκτον* et ε^{ov} (id est quaternio 5 historiae arcanae), fol. 182 *τεσσαρακοστὸν ἕβδομον*. Folia numeris Arabicis (usque ad fol. 198 recte) plumbo insignita sunt. Ante contextum bibliopegus unum folium, unum post contextum addidit. In singulis paginis sunt 32 versus. Continentur hoc codice:

1. Procopii de bellis libri V—VIII, fol. 1—8ᵛ. 25—181ᵛ. 184—188.
2. Procopii libri VI de aedificiis Iustiniani, fol. 189—223ᵛ.
3. Procopii historia arcana, fol. 224—247ᵛ. 17—24ᵛ. 9—16ᵛ. 182—183ᵛ, cap. I—XXX 23 *Ὅσα-ἔπιπτον*.

In I folio scripta sunt: „Procopii Gottica historia / eiusdem de Iustiniani Imperatoris operibus lib. 6 / eiusdem *ἀπόρρητα* id est Aporreta sed mutilata / Codex ex Thessalia / A 182 Par. sup." In fol. 188ᵛ inveniuntur: *του αἴδημον βασι*^{λῃ} *κυροῦ ἰουστινιανοῦ του μεγα*^{λ} *ἐπενέματα* (lege *ἐπαινήματα*), in interiore parte involucri *φρ//γίσκος*. Tres librarii hunc codicem exaraverunt; scripsit: 1. librarius: fol. 1—177, II 4, 1—642, 24 *Τὰ μὲν —αὐτῷ*; fol. 184—187, II 662, 18—677, 11 *ἄπρακτος—περαιτέρω θανα*; fol. 189—248. 2. librarius: fol. 177ᵛ—181, II 642, 24—662, 18 *στρατιὰν—αὐτοῦ*. 3. librarius: fol. 188, 677, 11—678, 5 *τῶσιν ἀνθρώποις—ξυνέγραψεν*. Litterae initiales partim minio partim atramento scriptae sunt. Iota mutum omissum est; compendia scripturae vulgaria inveniuntur, paucae notae minio margini adscriptae. Ornamenta ante contextum singulorum librorum depicta sunt. Hunc codicem originem traxisse e codice *L* dixi in Hy 3 p. 148. Itaque nihil habet peculiare nisi in ea parte, quae exarata a secundo librario (II 642, 24—662, 18 = *A*) etiamnunc in *L* deest; hanc partem contuli, totus codex collatus est ab H. Rostagno.

b_1 et b_2 = cod. Paris. graec. 1703 (olim 1936, 2556). Est chartaceus saec. XV., foliorum modulus 288×212 mm., columnarum 202×140—150 mm. Constat 165 foliis, 19 quaternionibus, uno fasciculo 6 foliorum, uno (ultimo) 7 foliorum. Fasciculi litteris Graecis insigniti erant, sed iam non omnes litterae exstant; foliorum ordo indicatus est numeris Arabicis, praeterea

folia insignita sunt his notis: (fol. 2) A_4, (fol. 3) A_5, (fol. 4) B, (fol. 5) B_3, (fol. 6) B_4, (fol. 7) B_5 etc. In fol. 162 invenitur littera *y*. In singulis paginis foliorum 1—148 sunt 31 versus, inde 32—34. Continentur hoc codice: *Προκοπίου Καισαρέως περὶ τῶν Γοτϑικῶν ἱστοριῶν βιβλία δα*. Desunt II 671, 17 usque ad finem: *Αἴτνης—ξυνέγραψεν*. In fol. 123^v invenitur in margine: *τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχη μηχαὴλ του λεοντ̃ϑάρυ*: ∼ In singulis foliis versis super contextum minio scriptum est *προκοπίου*, in rectis: *περὶ γοτϑικῶν ἱστοριῶν α* aut *β* aut *γ* aut *δ*. Duo scribae hunc codicem exaraverunt, quorum scripsit alter fol. 1—88, II 4, 1—350, 14—15 *Τὰ μὲν—Νεάπολιν* = b_1, alter fol. 89 usque ad finem, 350, 15—678, 5 *εἶλον—ξυνέγραψεν* = b_2. Litterae initiales in priore parte minio, in posteriore plerumque atramento scriptae inveniuntur hae: 1. in primo libro *Τὰ μὲν* II 4, 1. *Eν* 6, 12. *Ῥάβενναν* 7, 24. *Ἦν* 9, 1. *Ὀλίγαις* 9, 23. *Οὖν* 11, 5. *Τινὰς* 12, 8. *Δὲ* 13, 12. *Βασιλέως* 13, 25. *Δὲ* 14, 25 etc., in secundo libro *Μετὰ* 150, 1. *Περανίου* 151, 11. *γινομένης* 153, 1. *Πεδίῳ* 156, 25. *Οὐκοῦν* 158, 7, *Ἀρξαμένης* 159, 19. *Εἶχε* 161, 11. *Λίαν* 163, 3 etc., in tertio libro *Οὕτω* 297, 1. *Ἅπαντας* 302, 2. *Μάλιστα* 304, 8. *Τις* 305, 24. *ξυνέΣεως* 306, 18 etc., in quarto libro *Ὅσα* 487, 1. *Αὐτονόμων* 492, 1. *Τούτου* 492, 20. *Τοῦ* 495, 23. *Μετὰ* 498, 12. *Τοῖς* 500, 14. *Τῆδε* 501, 15. Iota mutum litteris vocalibus primis aut mediis subscriptum est velut in verbis *ᾤχετο*, *ᾤκει*, omissum est in syllabis ultimis. Compendiis scripturae paucis usi sunt librarii; argumenta partim a primis manibus, partim posteriore tempore ab homine docto margini adscripta invenimus. In priore parte multi loci prima manu emendati sunt. Prior pars videtur originem trahere e codice *L*, posterior derivata est e codice *f*.

c = codd. Ambrosiani *A* 52—55 sup.: cod. Ambros. *A* 52 sup. est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 215×153 mm., columnarum 135×82 mm. Constat 183 foliis, 15 fasciculis duodenorum foliorum, uno fasciculo quattuor foliorum, quorum ultimum vacuum est. Duo folia vacua a bibliopego addita sunt ante contextum, duo post contextum. Continet Procopii de bellis librum V. Orationes nullo signo notatae sunt.

cod. Ambros. *A* 53 sup. est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 213×153 mm., columnarum 135×83 mm. Constat 183 foliis, 15 fasciculis duodenorum foliorum, uno fasciculo quattuor foliorum, quorum ultimum vacuum est. Ante contextum unum folium, post contextum duo folia vacua a bibliopego inserta sunt. Continet de bellis librum VI. Orationes usque ad fol. 163 nullo signo, inde (II 277, 2) signo hoc'' in margine notatae sunt.

cod. Ambros. *A* 54 sup. est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 212×153 mm., columnarum 135×83 mm. Con-

stat 236 foliis, 19 fasciculis duodenorum foliorum, uno fasciculo 8 foliorum. Ante contextum bibliopegus duo folia vacua, post contextum unum folium vacuum inseruit. Continet Procopii VII. librum de bellis. Orationes notatae sunt signo'' in margine repetito.

cod. Ambros. *A* 55 sup. est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 213×152 mm., columnarum 135×83 mm. Constat 213 foliis, 17 fasciculis duodenorum foliorum, uno fasciculo decem foliorum, quorum ultimum vacuum est. Ante contextum duo, post contextum tria folia vacua sunt. Continet Procopii VIII. librum de bellis. Desunt: II 642, 24—662, 18 *στρατιὰν—αὐτοῦ* duabus fere paginis vacuis relictis. Orationes notatae sunt signo''. In quattuor codicibus, quos modo descripsi, folia numeris Arabicis plumbo insignita sunt. 13 versus in singulis paginis numerantur. Litteras initiales librarius raro depinxit, iota mutum modo subscripsit, modo omisit, compendiis rarissime usus est. Notas, quae in *L* margini adscriptae sunt, partim in margine, partim in contextu exaravit. Codex *c* ita consentit cum cod. *k*, ut alter ex altero transscriptus esse videatur. Cum in codice *k* orationes primi et secundi libri usque ad II 277, 2 minio scriberentur, non erat quod ullo signo notarentur. A loco, quem commemoravi II 277, 2 usque ad finem libri VIII. orationes in codice *k* atramento scriptae ideoque notatae sunt hoc signo''. Librarius codicis *c* orationes omnes atramento scripsit neque tamen signo notavit in priore parte, quod nullum invenit in exemplari suo, in posteriore parte (II 277, 2 usque ad finem) orationes eodem signo notavit quo notatae sunt in codice *k*, unde sequitur codicem *c* fluxisse e codice *k*. Contulit codices Ambros. *A* 52—55 sup. H. Rostagno.

d = cod. Monac. graec. 513. Hunc codicem, cuius partem contulit H. Rostagno, descripsi p. XXXV.

e = cod. Paris. graec. 1699. Hunc codicem descripsi p. XXXVI.

f = cod. Vat. graec. 1301 (olim 55). Est chartaceus saec. XV., foliorum modulus 299×216 mm., columnarum 195×132 mm. Constat 309 foliis, 37 fasciculis octonorum, uno (primo) 6, uno (15) 7 foliorum. Quaterniones numerati sunt. Ordo foliorum antea non recte indicatus erat, nunc menda correcta sunt. Ante contextum et post contextum terna folia inseruit bibliopegus. In singulis paginis sunt 25 versus fol. 1—193, 26—31 fol. 194 usque ad finem. Continentur hoc codice Procopii de bellis libri V—VIII. In folio III scripta sunt haec:

No. 55 procopio.

προκοπίου καισαρέως τῶν γοτθικῶν πολέμων ὧν / διὰ βελισαρίου ὁ μέγας ἰουστινιανὸς συνεστήσατο. / κέ ἶυ χὲ ἐλέησόν με

τὸν ἁμαρτωλόν. / τὸ παρὸν βιβλίον γεωργίου τοῦ καντακουζηνοῦ. Ex libris Fulvii Ursini.

In ultimo folio[v] inveniuntur haec: *νήκι ῥωμαίων καὶ θάνατος στρατιγοῦ μούνδου. / διμιγορία βελησαρίου + ἐπιστολὴ θαδάτου πρὸς ἰουστινιανόν. / διμιγορία βελησαρίου + ἐπιστολὴ θαδάτου πρὸς ἰουστινιανόν.* Hic codex scriptus est a quattuor librariis, tituli singulorum librorum, paucae notae marginales, litterae initiales minio depictae sunt. Compendiis librarii raro usi sunt, omiserunt iota, quod dicitur subscriptum. Plurimas notas Carteromachus margini adscripsit; cf. Nolhac, Pierre de, La bibliothèque de Fulvio Orsini, p. 180. Codicem *f*, quem totum contulit H. Rostagno, e codice *V* derivatum esse demonstravi in Hy 3 p. 162 ss.

g = cod. Vaticanus graec. 1904, Pars I. Est chartaceus miscellaneus. Continet praeter alia elogium Belisarii fol. 167 (II 298, 10—301, 23 *πᾶσι—ἔρχομαι*). Hoc fragmentum saec. XVI. scriptum est.

h = cod. Paris. 1310 (olim 3118, 1334, No. 29. *Λ*[σ] della 9[a] cassa). Est chartaceus saec. XV., foliorum modulus 220×140 mm., columnarum 152—170×100—110 mm. Constat 446 foliis. Duo folia (fol. 70 et 71) insignita sunt numero 70, duo altera folia (99 et 100) numero 100. In singulis paginis sunt 26—40 versus. Continentur hoc codice praeter alia (cf. H. Omont, Inventaire sommaire des mss. grecs de la Bibliothèque Nationale, I p. 296): Procopii fragmentum de vermibus sericis: *ἐκ τῆς ἱστορικῆς πραγματείας προκοπίου* ⟨*περὶ*⟩ *μετάξης* fol. 408[v]. In fol. 444[v] scriptum est: *πίναξ* N°. 29 *τῆς θ*[η] *κιβώδ*, in 1 folio: *φύλλα γεγραμμένα τῆς βίβλου ταύτης εἰσὶ / σύμπαντα υμζ' ἢ ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα πρὸς / τοῖς τετρακοσίοις.* Hic codex fuit Joannis Lascaris.

k = cod. Basileensis graecus D IV 6 (olim E III 9). Est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 223×152 mm., columnarum 142—152×70 mm. Constat 619 foliis, 76 fasciculis et tribus quidem: 56, 57, 92 ternorum, septem: 34, 35, 37, 58—61 quaternorum, uno: 33 septem, quinquaginta: 3—32, 38—55, 63, 64 octonorum, duobus: 36, 62 novenorum, uno: 67 decem, uno: 69 undecim, decem: 1, 2, 65—68, 70, 71, 73, 74 duodenorum, uno: 75 sedecim foliorum. Notae, quibus ordo fasciculorum indicetur, non exstant. Folia numeris Arabicis plumbo insignita sunt. Ante contextum sunt duo, post contextum tria folia vacua non numerata. In singulis paginis sunt 18—21 versus. Continentur hoc codice Procopii de bellis libri V—VIII. Fol. 604[v] vacuum est; hic desunt: 642, 24—662, 18 *στρατιὰν—αὐτοῦ.* Post contextum addita sunt:

τέλος

͵αφοδ′ (1574) μαΐου′ κγ ἐτελειώθη.

Totus codex ab una manu exaratus est. Litterae rubricatae paucissimae inveniuntur. Minio depicti sunt tituli singulorum librorum et orationes, quas Procopius ab initio usque ad II 267, 14 inseruit. Quae in codice *L* margini adscripta sunt, in hoc codice in contextu minio exarata invenimus. Iota mutum modo subscriptum, modo omissum est. Hic codex frater est codicis *n*, fortasse confectus a socio Darmarii, quem a. 1574 in Hispania commoratum esse intellegis ex eis, quae codici Ambrosiano N 135 sup. inscripta esse videbimus p. LIV.

l = cod. Laurentianus graec. 9, 32. Est chartaceus saec. XV., foliorum modulus 212×137 mm., columnarum 155×95 mm. Constat 319 foliis litterariis, 10 vacuis (uno post fol. 17, quinque post 147, tribus post 242, uno post 319), 39 quaternionibus, uno fasciculo (fol. 247—256) decem foliorum, uno (fol. 164—170) septem foliorum. Huius fasciculi quintum folium cum sexto conglutinatum est. Notae, quibus quaternionum ordo indicetur, passim exstant. Folia numeris Arabicis insignita sunt. Ante contextum inserta sunt 6 folia, post ultimum folium (vacuum) ultimi quaternionis additum est alterum folium vacuum. In singulis paginis sunt 30 versus. Continet praeter alia (cf. Bandini, Catal. mss. gr. biblioth. Laur. I 442 ss.) excerpta ex Procopii de bellis libris V, VI, VIII, fol. 211ᵛ—216: 1. *Περὶ τοῦ Ἰονίου κόλπου* II 81, 10—83, 7 *πέλαγος—ἔχει*, fol. 211ᵛ. 2. *Περὶ τῆς Θούλης νήσου* II 215, 9—218, 17 *ἔστι—βιοῦσιν*, fol. 212. 3. *Περὶ τῶν Ἀμαζόνων* 496, 24—498, 18 *τὰ μὲν—εἰρήσθω*, fol. 213. 4. *Περὶ τῶν ὁρίων Ἀσίας καὶ Εὐρώπης* 509, 8—515, 23 *Ἐπεὶ—φίλον*, fol. 213ᵛ. 5. *Περὶ τῆς μετακομίσεως τοῦ σκώληκος τῆς μετάξης ἐξ Ἰνδίας* 576, 14—577, 20 *Ὑπὸ—ἔσχε*, fol. 215ᵛ. 6. *Περὶ Βρυτίας* (*Βριττίας*) *τῆς νήσου καὶ τοῦ ἐνταῦθα γενομένου παραδόξου* 589, 22—591, 11 *Κατὰ—ἄρχεται.* 596, 22—600, 3 *Ἐν—φασίν*, fol. 216. In folio I scriptus est index, in folio VI *πίναξ ἀκριβὴς τοῦ παρόντος βιβλίου.* A duabus manibus codex *l* exaratus est. Plurimae notae minio margini adscriptae sunt. Iota quod dicitur subscriptum, neglectum est. Nulla ornamenta, paucae emendationes et eae scriptae a prima manu inveniuntur. Hic codex ex cod. *a* transscriptus est, collatus ab H. Rostagno.

n = cod. Monac. graec. 87. Est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 331×227 mm., columnarum 219×125 mm. Constat 386 foliis, 45 quaternionibus, duobus fasciculis (31 et 48) denorum, uno (44) sex foliorum. Folia 250, 351, 352, 386 vacua sunt. Usque ad paginam 495 ordo paginarum, inde foliorum numeris Arabicis indicatus est. Numeratio quaternionum non comparet. Ante contextum verborum bibliopegus folia quattuor, totidem post contextum addidit. In singulis

paginis sunt 30 versus. Praeter alia, quae enumerat Hardtius (cf. Hardt, Catalog. codicum manuscr. biblioth. reg. Bavaricae, vol. I p. 485 ss.) continentur hoc codice: Procopii de bellis libri V—VIII. In interiore parte involucri scripta sunt: Statione 5 No. 4. Totus codex ab una manu exaratus est. Multae litterae initiales partim minio, partim atramento depictae sunt. Iota mutum raro subscriptum est. Pauca compendia invenis in hoc codice, qui frater codicis *k* fluxit e codice *L*; collatus est ab Henrico Rostagno.

o = cod. Paris. 1701. Est chartaceus saec. XVII. ineuntis; foliorum modulus 290×182 mm., columnarum 204×122 mm. Constat 740 foliis paginatis; ante contextum bibliopegus 3, post contextum 5 folia vacua inseruit. In singulis paginis sunt 17 versus. Continet Procopii de bellis libros V—VIII. In secunda pagina scriptum est: 680. vol. II. Cod. Colb. 1717. Regius 2554. 3. In inferiore margine primae paginae adnotatum: „Jac. Aug. Thuani. / Hic codex ipse quoque a Petro Chabanaeo exaratus est". Lemmata minio scripta sunt. Litterae rubricatae, notae marginales, ornamenta non inveniuntur.

p = cod. Vaticanus graec. 1353. Est chartaceus saec. XV. Continet praeter alias epistulas clarorum virorum fol. 220 epistulam Belisarii ad Iustinianum datam II 117, 22—120, 5 *ἀφίγμεθα—φέρει*. In fol. 214v scripta sunt haec: *κτῆμα ποθεινὸν κωνστα̃ν* (supra: *τν*) *τοῦ λασκάρεως ὑπ' αὐτοῦ ἐν μεδιολάνῳ ἐκγραφὲν ͵αυξβ΄. τὰ δὲ ἐντεῦθεν ὕστερον ἐν μεσήνῃ ἐκγεγράφατο.*

r = cod. Vaticanus graec. Reginae Suecorum 84. Est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 336×232 mm., columnarum 220—225×130 mm. Constat 40 foliis, 5 quaternionibus. Notae, quibus quaternionum ordo indicetur, non inveniuntur. Folia numeris Arabicis insignita sunt. Et ante contextum et post contextum singula folia addidit bibliopegus. In singulis paginis sunt plerumque 33, raro 34 versus. Continentur hoc codice: Procopii de bellis lib. V et lib. VI usque ad 155, 20—21 *πέρσην καὶ βού*. In superiore margine primi folii scripta sunt: „procopii historia / Gothorum. / *E* libris dionysii corsinii". Ab una manu codex *r* atramento exaratus est. Eaedem litterae initiales atramento depictae hic inveniuntur, quae in codice *b*, unde sequitur codicem *r* fluxisse e codice *b*. Paucae notae margini adscriptae sunt. Iota mutum omissum est. Ornamenta desunt. Contulit codicem H. Rostagno.

s = cod. Ottobonianus graec. 192. Est chartaceus saec. XVI.—XVII., foliorum modulus 159×113 mm., columnarum 109×70 mm. Constat 471 foliis, duobus voluminibus. Folia in inferiore margine plumbo caeruleo insignita sunt. Continentur hoc codice praeter alia (cf. E. Feron et F. Battaglini, Codices mss. graeci Ottoboniani bibliothecae Vaticanae, Romae

1893, p. 109—113): *γνῶμαι καὶ ἀποφθέγματά τινων θεολόγων καὶ φιλοσόφων ἀνδρῶν κατ' ἐκλογήν. . . . Προκοπίου Κεσαρέως* fol. 198. Haec fluxerunt e codice *b*.

t = cod. Parisinus graec. 1038. cf. p. XXXIX.

t_1 = cod. Barberinus II 2. cf. p. XXXIX.

v = cod. Neapolitanus II C 32. cf. p. XXXIX.

Praeter hos, quos descripsi, codices, sunt nonnulli, quos non adii. Eos satis habeo hic enumerare:

α = cod. Leidensis a Jos. Scal. legat. 5. cf. p. XXXIX.

β = cod. Romanus Angelicus 25. cf. p. XL.

γ = cod. Matritensis regius 38 (olim 38bis). Constat hic codex 605 foliis paginatis. Continetur eo *Προκοπίου Καισαρέως ἱστορία τῶν Γοτθικῶν πολέμων οὓς διὰ τοῦ Βελισαρίου στρατηγοῦ ὁ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς συνεστήσατο, ἐν τέσσαρσι τόμοις διῃρημένη*. In fine secundi libri inveniuntur haec: *Ὅρα τὴν Βελισαρίου μεγαλοψυχίαν καὶ ἐλευθέριον γνώμην καὶ πίστιν πρὸς Ἰουστινιανὸν βασιλέα, καὶ ὅτι ἐν πέντε ἔτεσιν ἤνυσεν τὰ κατὰ Ἰταλίας καὶ Ὀυιτίγιδος κατορθώματα*. Quibus verbis colligendum esse existimo hunc codicem originem trahere e codice *L*. Totus codex, fortasse pater codicum *n* et *k*, exaratus est ab Antonio Calosyna.

δ = cod. Escurialensis Υ I 13. Est chartaceus saec. XVI. Constat 220 foliis; continet praeter alia Procopii de bellis quintum et sextum librum, fol. 24—112; quintus liber in fine mutilus est. cf. Miller, E., Catalogue des mss. grecs de la bibliothèque de l'Escurial, Paris 1848, p. 189 ss.

ε = cod. Matritensis regius 116. Chartaceus foliorum 116, charta satis candida ac tersa, totus Constantini Lascaris manu et Mediolani et Messanae exaratus, quo Procopii Caesariensis sententiose dicta, Philonis Iudaei quaedam, compluriumque auctorum epistulae continentur. Procopii sententiae inveniuntur fol. 2^v^, incipiunt: *Ἀπονοίας γὰρ μανιώδους τινὸς ἡγοῦμαι εἶναι διερευνᾶσθαι τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ὁποία πότ' ἐστιν* (II 15, 24—25), desinunt: *οὐ γάρ ἔστιν, οὐκ ἔστι, τὸν ἀδικοῦντα καὶ βιαζόμενον ἐν τοῖς ἀγῶσιν εὐδοκιμεῖν* (II 332, 14—16). Hae sententiae videntur transscriptae esse e codice *a*. cf. Ioannes Iriarte, Regiae Bibliothecae Matritensis codices graeci mss., Matriti 1769, p. 466.

ζ = cod. Parisinus suppl. gr. 607 A. Continentur hoc codice praeter alia: excerpta ex Procopii libris de bellis V, VI, VIII, ex quibus, cum non ad verbum ex Procopio deprompta sint, nullum fructum capere possumus ad contextum Procopianum constituendum. cf. Max Treu, Excerpta anonymi Byzantini ex codice Parisino suppl. gr. 607 A. Ohlau 1880.

η = cod. Vaticanus graec. 73. Est membranaceus saec. X. Continet praeter alia: excerpta de sententiis. Procopiana inveniuntur fol. 59. 77. 83. 100. 113. 168. cf. Krašeninnikov in: Viz. Vremennik. 5 (1898) p. 446.

De codicibus, qui continent excerpta Constantiniana de legationibus.

Iam pars huius editionis impressa erat, cum Excerpta de legationibus iussu imp. Constantini Porphyrogeniti confecta, a. 1903 Berolini apud Weidmannos in publicum edidit Carolus de Boor. Cum hic vir de historia Byzantina meritissimus de omnibus libris, qui continent excerpta Constantiniana, in Actis Academiae Regiae Berol. a. 1902 editis pag. 146 ss. accuratissime disseruerit neque ipse ex codicibus a viro doctissimo descriptis ad textum Procopianum recensendum fructum quem optavi percipere potuerim, satis habeo duos describere, quos ipse contuli quorumque varias lectiones in apparatum criticum recepi. Sunt autem hi:

H = cod. Monacensis graec. 267. Est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 202×139 mm., columnarum 130×88 mm. Constat 436 foliis litterariis, 37 fasciculis duodenorum foliorum. Fasciculi tricesimi septimi vacua sunt 8 folia, duo folia cum involucro conglutinata sunt. Notae, quibus ordo quaternionum indicetur, aliae exstant aliae desectae sunt. Folia numeris Arabicis non recte insignita sunt: fol. 39[a] sequitur post 39, 49 post 47, 49 post 49, 200[a] post 200, 205[a] post 205. In singulis paginis sunt 13 versus. Continetur hoc codice Collectio de Romanorum legationibus ad gentes; cf. Hardt., Ign., Catal. codd. mss. graecorum bibliothecae R. Bavaricae, Monach. 1806—12, tom. III, p. 117 ss. Ante contextum tria folia vacua inserta sunt, quibus agglutinata est descriptio codicis typis impressa. Totus codex ab Andrea Darmario exaratus est. Litterae initiales, inscriptiones minio depictae sunt. Hoc codice usus ea, quae in libris Procopianis I 284, 13—23 desunt, supplevit primus Carolus Bauer in: Abhandlungen etc. Wilh. Christ dargebracht. München 1891, p. 418 ss. Contulit codicem C. de Boor.

W = cod. Ambrosianus N 135 sup. Est chartaceus saec. XVI., foliorum modulus 206×149 mm., columnarum

132×87 mm. Constat 710 foliis, 35 fasciculis vicenorum foliorum et 10 foliis. Notae, quibus ordo fasciculorum indicetur, non comparent. Folia plumbo insignita sunt. Ante contextum bibliopegus unum folium inseruit. In singulis paginis sunt 13 versus. Praeter alia continentur hoc codice ex Procopii historiis excerpta: *περὶ πρέσβεων ἐθνικῶν πρὸς ῥωμαίους· ἐκ τῆς ἱστορίας προκοπίου καισαρέως*. Incipiunt: *ὅτι ὁ καβάδης ὁ τῶν περσῶν κτλ.* In fol. 710 scripta sunt: *ὑπὸ ἀνδρέου δαρμαρίου τοῦ ἐπιδαυρίου υἱοῦ γεωργίου εἴληφε σὺν θεῷ τέλος ἐν τῷ ἔτει τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ͵αφοδ′* (1574) *αὐγούστου κδ′ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου λαυρεντίου τοῦ σκουριαλίου ὑπὸ τῆς βασιλικῆς βιβλιοθήκης βασιλέως ἱσπανῶν αὐτοκράτορος κυρίου φιλίππου.* Totum codicem A. Darmarius exaravit, litteras initiales non depinxit, titulos minio scripsit, compendiis paucis usus est, varias lectiones raro in margine adnotavit. De hoc codice primario praeter Carolum de Boor l. cit. disseruerunt Carolus Iustice in collectaneorum quae inscribuntur Recueil de travaux p. p. la faculté de philosophie et lettres de Gand fasciculo 17, p. 19 ss. et M. Krašeninnikov in: Viz. Vremennik 5 (1898).

De editionibus.

Quae Procopius de bello Gothico in Italia gesto scripserat, ea cognoscendi cupidissimi erant Italiani. Iam anno 1441 Leonardus Brunus quattuor libros Procopii de bello Gothico in Latinum vertit Procopii nominis nullo loco mentione facta. Post Brunum Christophorus Persona quattuor libros de bello Gothico Latine reddidit, quod eum annis 1481—1483 fecisse inde concludo, quod his quidem annis codicem e bibliotheca Vaticana mutuatus erat; cf. Müntz Eugène et Fabre Paul, La bibliothèque du Vatican au XVe siècle in: Bibliothèque des écoles françaises d' Athènes et de Rome. Fasc. 48, p. 287: „Ego

prior S. Balbine accepi a dño Bartholomeo Aristophilo bibliothecario Procopium historicum ex papyro in nigro cum Catone die XXV octobris 1481. Restituit VI septembris 1483." Deinde duo libri de bello Persico, duo de bello Vandalico in Latinum translati sunt a Raffaele Volaterrano, libri III—VIII de bellis ab Hugone Grotio a. 1655. Leonardi Bruni versio Latina typis impressa est demum a. 1470, Christophori Personae a. 1506, Raffaelis Volaterrani a. 1509. Textus Graecus Procopii librorum de bellis et epitomes sex librorum de aedificiis Iustiniani prelo primum subiectus est Augustae Vindelicorum a. 1607, cura Dav. Hoescheli, qui apographo duorum codicum Monacensium (*m* et *n*) et codicibus Parisinis graecis 1700 et 1701 usus est. Alteram editionem curavit Claudius Maltretus, S. J. Presb., 2 voll., Paris. 1661—63. Hic vir omni doctrina ornatissimus editione, qua continebantur omnia Procopii opera cum versione Latina, codicibus Parisinis 1699 et 1702, Lucae Holstenii apographo codicis Vaticani, Petri Possini codicis Vaticani collatione adhibitis lacunas editionis Augustanae explevit, contextum non paucis locis emendavit, bonum indicem rerum et nominum addidit. Eius editio iterum typis descripta est Venetiis a. 1729. Quibus editionibus solis plus quam centum annos utebantur homines docti, dum G. Dindorfius, cum consilio Niebuhrii corpus scriptorum historiae Byzantinae institueretur, omnia Procopii opera edidit annis 1833—1838. Sed vir de editionibus scriptorum antiquorum optime meritus hic nihil praestitit nisi quod editionem et versionem Maltretanam prelo subiciendam curavit codicibus conferendis opera tributa fere nulla; neque enim ullum alium codicem praeter apographum Leidense ab Josepho Scaligero correctum inspexit; paucos tamen locos coniectura correxit.

Cum Dindorfius parum temporis collocasset in excutiendis codicibus, Henricus Rostagno omnes codices, quoscumque potuit adire, contulit, etiam eos, quos apographa esse exemplarium etiamnunc exstantium ipse intellexit, eorum-

que varias lectiones notavit Domenico Comparetti, qui de bellis libros V—VIII apparatu critico instructos cum versione Italiana annis 1895—1898 edidit in: Fonti per la storia d' Italia, Scrittori, secolo VI. Ita factum est, ut hac editione contextus plurimis locis corrigeretur, apparatus criticus farragine omnis generis repleretur; neque tamen semper viro linguae Graecae magis quam dictionis Procopianae perito contigit, ut e magna copia scripturarum optimas eligeret. Quamobrem editionem Comparettianam multis locis sequi non potui, quorum exempli causa affero hos:

II 17, 22 *ὅϑεν ἄρα σοι ἐκλογίζεσϑαι προσήκει* Comparetti cum *L*: *ὅϑεν ὥρα σοι λογίζεσϑαι* editio mea cum *V*. cf. II 35, 22. I 496, 17.

18, 23 *ἀποφέρεσϑαι* Comp. cum *L*: *φέρεσϑαι* ed. mea cum *V*. cf. II 138, 12.

21, 13 *ἢ ὡς πρότερον* Comp. cum *V*: *ἢ πρότερον* ed. mea cum *L*; conicio in exemplari classis *z* litteram *η* tam male scriptam fuisse, ut librarius apographi dubitaret, utrum legeret *ἢ* aut *ὡς* (compendiose depictum), ideoque scriberet $\overset{\text{ὡς}}{\text{ἢ}}$. cf. Vit., p. 406.

21, 18 *ὀμοσαμένων* Comparetti: *ὀμωμοσμένων* ed. mea cum *V*, *ὀμωμοσμένη* *L*. Quid sibi velit *ὀμοσαμένων*, equidem non intellego. cf. Vit., p. 406.

22, 19 *ἐντέταλτο ἐντυχεῖν* Comp. cum *L*: *ἐντυχεῖν* ed. mea cum *VH*. Cum hic locus in archetypo classis *y* esset lacunosus, librarius addidit *ἐντέταλτο*.

29, 10 *δεδισσομένην* Comp. cum *L*: *δεδισσομένη* ed. mea cum *KW*. cf. I 422, 8.

31, 18 *αὐτίκα* Comparetti: *αὐτίκα μάλα* et in *K* et in *L* exstare non vidit Rostagno.

36, 1 *ἐπιστολὴν* Comp. cum *KL*: *καὶ τὴν μὲν ἐπιστολὴν* ed. mea cum *H* (excerpta Constantiniana non adhibuit Comparetti).

37, 22 *ὕποπτον* ⟨*ἦν*⟩ Comparetti: *ὕποπτον* ed. mea cum codd. *τὸ . . . ὕποπτον* est subiectum. cf. Vit., p. 406 s.

38, 1 *Λίσσῃ* Comp. cum Maltreto: *Λυσίνῃ* ed. mea cum *K*, *λυσία L*. Cum insula, quae nunc dicitur Lesina, propius continentem sita sit quam Lissa, verisimilius est Constantianum ad illam appulisse quam ad hanc neque habemus quod mutemus lectionem codicis *K*, nisi forte scribere mavis *Λησίνῃ*.

41, 16 *ὑμῖν* Comp. (tamen interpretatur: con noi): *ἡμῖν* ed. mea cum *KL*.

45, 12 *οἷς δι'* Comp. cum *K*: *οἷς δὴ* ed. mea cum *L*. Procopius imitatur Thuc. II 51 *διεφθείροντο καὶ μάλιστα οἱ ἀρετῆς τι μεταποιούμενοι*. cf. Vit., p. 405.

47, 5 *Νεαπολίταις* Comp. cum *L*: *Νεαπολίτας* ed. mea cum *V*. cf. I 393, 15. I 513, 3. I 540, 23.

48, 12 *δωρήσασθαι* Comp. cum *L*: *δωρήσεσθαι* ed. mea cum *V* (quam lectionem codicis *V* Rostagno non notavit).

49, 21 *ἐμοὶ . . . στρατηγοῦντι* Comp. cum *K*: *ἐμοῦ στρατηγοῦντος* ed. mea cum *L*. Dicere debemus *ἐς τοῦτο τύχης ἐλθεῖν ὑπό τινος*, quod vis huius dictionis est passiva.

55, 24 *οὗτοι δῆτα πρότερον* Comp. cum *L*: *οὗτοι δὴ τὰ πρότερα* ed. mea cum *K*. *δῆτα* hic videtur ineptum, *δὴ τὰ* Rostagno non notavit.

60, 24 *ὅπλων παρασκευὴν* Comp. cum editionibus: *ὅπλων σκευὴν* ed. mea cum codicibus. cf. I 52, 19. 339, 15. 503, 22. 535, 21.

62, 24 *καταλόγων* Comparetti: *κατὰ λόγον* ed. mea cum Hoesch., *καταλόγω K*, *κατὰ λόγων L*. cf. I 455, 22. II 180, 27.

66, 14 *τῶν* Comparetti: *τῷ* ed. mea cum codd., hanc lectionem etiam in *L* inveniri Rostagno non notavit.

67, 19 *σφίσι τότε* Comp. cum *L*: *σφίσι* ed. mea cum *V*. *τότε* sine dubio ortum est ex antecedente *τότε*.

68, 9 *μετέπεμψατο* Comparetti cum edd.: *μετεπέμπετο* ed. mea cum codd.

69, 20 *εἴχετο ἔργου* Comp. cum *L*; *εἴχετο ἔργω V*: *εἶχε τῷ ἔργῳ* ed. mea leviter mutata lectione cod. *V*. cf. II 21, 12.

72, 11 *ἐς* Comp. cum *V*: *τὰ ἐς* ed. mea cum *L*. Ut

Procopius I 251, 17—18 dicit *τὰ θειότατα . . . ἐξοσιούμενοι*, sic hic utitur dictione: *τὰ ἐς τὸ θεῖον ἐξοσιοῦσθαι.*

457, 1 *Ἰλαοὺφ* Comparetti cum codicibus: *Ἰνδοὺλφ* scripsi, quod hic vir fortissimus infra (vers. 22—23) in *V* sic nominatur et sine dubio idem est, cuius mentio fit II 608, 19. 610, 11. 615. 13 etc.

Haec de editione Comparettiana me dixisse nunc satis sit, ne prolegomena longius producantur. Alias plura de ea disseram. Novam editionem omnium Procopii operum parari vel ob eam rem necessarium erat, quod editionis Dindorfianae omnia exemplaria iam pridem devendita erant. Qua de causa cum magnam iam operam libris Procopii cognoscendis et emendandis navassem et Guil. Meyer Spirensem, quem eos edendi consilium olim cepisse audieram, aliis gravioribusque negotiis districtum viderem, identidem incitatus a Guil. Christ et C. Krumbacher hoc negotium subii. Itaque codices, qui in bibliothecis Italiae et Francogalliae asservantur, annis 1893/94 et 1898 inspexi, quinam nexus intercedat inter singulos constitui, contuli optimos; iis ita usus sum, ut textum potissimum ad classis *z* auctoritatem revocarem secutus M. Kraševinnikovum, qui cod. Vatic. graec. 1690 melioris notae esse quam Laurentianum pl. 69, 8 demonstravit in: Commentationes philologicae, Petropoli 1897, p. 192. Cum tamen Kraševinnikovo „pro certo atque adeo certissimo“ affirmanti Laurentianum pl. 69, 8 Vaticano illo longe deteriorem esse non assentiar (cf. quae disserui p. XXVI s.), saepe lectiones familiae *y* praetuli dicendi ratione Procopiana accurate observata. In apparatu critico varias lectiones bonorum codicum omnes enumeravi praeter paucas, quae errore mere orthographico natae sunt. Neque operae pretium esse duxi semper spiritus aut accentus non recte positos adnotare. In usu enim spirituum nullus omnino librarius sibi constat, passim legimus *αὐτὸν* pro *αὑτὸν*, *ἱσπανία*, *ἁρμενία* etc. Spiritus aut accentus modo additi, modo omissi sunt in: *ταμάλιστα*, *ταπρότερα*, *τολοιπόν*, *ἐπιπολλῆς*, *ἐπιπλεῖστον*, *ἐφῶ*, *καταρχὰς*, *καταμέσους*,

καταβραχύ, *κατατάχος*, *παραδόξαν*, *προυκαλεῖτο*, *τοεξαρχῆς*, *ἀπεναντίας*, *οὐκέτι*. *ν ἐφελκυστικά* et ante consonas litteras etiam in clausulis sententiarum plerumque omissa et ante consonas litteras saepe addita sunt. Itaque in his rebus usum optimorum codicum ita secutus sum, ut leves correcturas raro in apparatu critico notarem. Verum licet codicibus optimis religiose excussis eorumque lectionibus exscriptis multi loci commode corrigi potuerint, restabant tamen non pauci, qui emendandi acumen requirerent. Quo in munere tentamina virorum doctorum, qui sunt Hoeschel, Maltret, Dindorf, van Herwerden, Braun, Scheftlein, Comparetti, Kraseninnikov (= Kraš.), Vitelli, sedulo collegi et emendationes palmarias, quibus menda librorum feliciter tolli intellexi, partim in textum recepi partim in notis criticis commemoravi. Sed quas falsas coniecturas cognovi, silentio praeterii, ne inutilibus rebus apparatus criticus iusto magis oneraretur. Qua de causa veniam peto, quod cum multis locis scriberem *οὔτε—οὔτε* et *μήτε—μήτε* pro *οὐδὲ—οὐδὲ* et *μηδὲ—μηδὲ*, in hac re me secutum esse Dindorfium in apparatu critico iterum atque iterum addere neglexi. Haud paucos locos ipse emendavi.

Cum iam Procopii opera recognoscere coepissem, M. Kraseninnikovum idem facere animum induxisse audivi. Hic vir doctus, qui in commentariis, qui dicuntur Viz. Vremennik, a. 1898 editis gloriatus est se nonnullos codices Hauryo ignotos adhibuisse, mihi quoque praeter codices a me enumeratos in Actis Academiae Regiae Bavaricae a. 1895 p. 125—176 alios notos esse cognovisset, si commentationis citatae ultima verba legisset, quae sunt haec: Außer den bis jetzt besprochenen Prokophandschriften gibt es noch andere, die aber zum größten Teil nicht den geringsten Wert haben. Über diese werde ich später kurzen Bericht erstatten.

Unum officium restat, ut gratissimo animo eos enumerem, quorum auxilio in hoc operosissimo opere usus sum. In primis praedicandi sunt viri de litteris Graecis optime meriti Guilelmus Christ et Carolus Krumbacher,

qui non modo mihi persuaserunt, ut negotium Procopii opera edendi subirem, sed etiam consilio suo me adiuverunt; neque operam plagulas huius editionis perlegendi Guilelmus Christ dectrectavit, qua in cura multos locos correxit, semper consiliarius mihi peritissimus adfuit. Onus corrigendarum plagularum mecum communicavit A. Wahler, amicus et collega coniunctissimus, cuius nonnullas coniecturas adnotavi in editione ipsa. Bibliothecarum Parisinae, Basileensis, Marcianae, Ambrosianae, Laurentianae, imprimis Vaticanae et Monacensis praefectis, viris clarissimis, summam gratiam debeo. Ioannes Mercati, bibliothecae Vaticanae hypobibliothecarius, haud paucos locos libri VIII de bellis in codicibus *K* aut *V* iterum contulit. Regium Bavaricum Ministerium ecclesiasticarum et scholasticarum rerum intercedente philosophorum ordine Monacensi et socii Academiae regiae Bavaricae hoc opus praemio Zographico ornantes summa cum liberalitate mihi pecuniam subministraverunt, ut exteras bibliothecas adirem. Quibus fautoribus studiorum meorum omnibus ago meritas debitasque gratias.

Veterum scriptorum de Procopio testimonia.

Euagrius IV 12 *Γέγραπται δὲ Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι τὰ κατὰ Βελισάριον συγγράφοντι, ὡς Καβάδης ὁ Περσῶν βασιλεὺς κτλ. . . . Φιλοπονώτατα τοιγαροῦν κομψῶς τε καὶ λογίως ἐκτέθειται τῷ αὐτῷ Προκοπίῳ ἃ δὴ πέπρακται ὑπὸ Βελισαρίῳ στρατηγοῦντι τῶν ἑῴων δυνάμεων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦσι. κτλ.*

Agathias Scholasticus I 11 *τὰ μὲν γὰρ πλεῖστα τῶν κατὰ τοὺς Ἰουστινιανοῦ χρόνους γεγενημένων ἐπειδὴ Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι τῷ Καισαρείαθεν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγέγραπται, παριτέον ἐκεῖνα ἔμοιγε ἅτε δὴ ἀποχρώντως εἰρημένα.*

Johannes Scholasticus Epiphaniensis apud C. Mueller FHG 4, 273 *Τὰ μὲν ὅσα Ῥωμαῖοί τε καὶ Μῆδοι πολεμοῦντες ἀλλήλοις ἔπαθόν τε καὶ ἔδρασαν κατὰ τὴν Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος βασιλείαν, γέγραπται Ἀγαθίᾳ τῷ Μυριναίῳ ἀνδρὶ . . . καὶ μετά γε Προκόπιον τὸν Καισαρέα τὰ πρὸς τοὺς βαρβάρους πραχθέντα ἀναγράψαντι.*

Menander Protector fr. 35 apud Mueller FHG IV 238 *Ὅτι περὶ Προκοπίου τοῦ ἱστορικοῦ καὶ δικηγόρου φησὶν ὁ Μένανδρος· Οὐ γὰρ ἔμοιγε δυνατὸν οὐδέ γε ἄλλως πέφυκε θυμῆρες, τοσαύτῃ λόγων ἀκτῖνι τὴν ἐμαυτοῦ θρυαλλίδα ἀντανασχεῖν.*

Theophylactus Simocatta II 3, 13 *Ταῦτα Προκοπίῳ τῷ συγγραφεῖ ἐν τῷ πτυκτίῳ τῆς ἱστορίας ἐγγέγραπται.*

Ioannes de Niciu, cuius chronicon ex Aethiopico sermone in Francogallicum versum est ab H. Zotenberg in Notices et extraits tom. 24, Paris 1883, p. 517 Ces grandes victoires ont été exactement racontées par Agathias . . . . ainsi que par un savant, nommé Procope, le patrice, qui était un homme d'une haute intelligence, grand dignitaire, dont l'oeuvre est célèbre.

Symeon Metaphrastes in Vita S. Sabbae[1]) *Περὶ τούτων δὲ μικροῦ πάντων καὶ Προκόπιος ὁ Καισαρεὺς ἔν γε*

---

1) Haec vita nondum typis impressa est; cf. Nic. Alemanni praefationem ad historiam arcanam.

τῷ πέμπτῳ λόγῳ τῷ περὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων αὐτῷ φιλοπονηθέντι κατὰ μέρος διαλαμβάνει συνῳδὰ Κυρίλλῳ τῷ τὸν βίον ἐξ ἀρχῆς τοῦ θείου Σάβα συγγραψαμένῳ φθεγγόμενος.

Constantinus Porphyr. lib. I, them. 2 Οὔτε γὰρ Προκόπιος, οὔτε μὴν Ἀγαθίας, οὔτε Μένανδρος, οὔτε Ἡσύχιος ὁ Ἰλλούστριος ἐμνημόνευσαν τοῦ τοιούτου ὀνόματος, οἵ τὰ χρονικὰ συντάξαντες ἐπὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας.

Photius Biblioth. cod. 63 Ἀνεγνώσθη Προκοπίου τοῦ ῥήτορος Ἱστορικὸν ἐν βιβλίοις ὀκτώ· ἱστορεῖ δὲ τὰ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ συνενεχθέντα πρός τε Πέρσας Ῥωμαίοις καὶ πρὸς Βανδήλους καὶ Γότθους, ἃ Βελισάριος στρατηγῶν διεπράξατο μάλιστα· ᾧ καὶ τὰ πολλὰ ὁ ῥήτωρ συνὼν τὴν ἱστορίαν ἐξ ὧν ὄψει παρείληφε συνεγράψατο.

Idem ibidem cod. 160 ὃς (sc. Προκόπιος) εἰς μέγα κτῆμα καὶ ὄφελος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὰς γραφὰς συντάξας ἀείμνηστον αὐτοῦ κλέος τοῖς σπουδαιοτέροις καταλέλοιπεν.

Suidas s. v. Προκόπιος. Προκόπιος Ἰλλούστριος, Καισαρεὺς ἐκ Παλαιστίνης, ῥήτωρ καὶ σοφιστής. ἔγραψεν Ἱστορίαν Ῥωμαϊκήν, ἤγουν τοὺς πολέμους Βελισαρίου πατρικίου, τὰ κατὰ Ῥώμην καὶ Λιβύην πραχθέντα. γέγονεν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως, ὑπογραφεὺς χρηματίσας Βελισαρίου, καὶ ἀκόλουθος κατὰ πάντας τοὺς συμβάντας πολέμους τε καὶ πράξεις τὰς ὑπ' αὐτοῦ συγγραφείσας. ἔγραψε καὶ ἕτερον βιβλίον, τὰ καλούμενα Ἀνέκδοτα, τῶν αὐτῶν πράξεων· ὡς εἶναι ἀμφότερα βιβλία θ'. Ὅτι τὸ βιβλίον Προκοπίου τὸ καλούμενον Ἀνέκδοτα ψόγους καὶ κωμῳδίαν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως περιέχει καὶ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς Θεοδώρας, ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτοῦ Βελισαρίου καὶ τῆς γαμετῆς αὐτοῦ.

Zonaras XIV 7 τὸν πατρίκιον Βελισάριον . . . πέμπει . . . ᾧ καὶ ὁ Καισαρεὺς συμπαρωμάρτει Προκόπιος, ὃς τὰ περὶ τῶν ἐκεῖ πολέμων ἱστόρησε πλατυκώτερον.

Georgius Cedrenus I 649, 1 Τῷ ϛ' καὶ ζ' ἔτει τὰ τοῦ Βελισαρίου στρατηγήματα κατὰ Λιβύην ἐγένοντο, ἅτινα Προκόπιος ὁ Καισαρεὺς ἐν ὀκτὼ βιβλίοις συνεγράψατο.

Niceph. Callist. XVII 10 Οὐκ ἄκαιρον δ' ἂν εἴη καὶ

ἃ ἕτερα λόγου ἄξια Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ διεπράχθη, καὶ οὐκ ἄμοιρα πάντη ἐκκλησιαστικῆς ἐνεργείας, τῇ παρούσῃ ἱστορίᾳ διαλαβεῖν, καὶ ὡς ἐνὸν συνυφάναι. ἃ δὴ Προκοπίῳ τῷ Καισαρεῖ κομψῶς μάλα καὶ λογίως ἐγράφη ἐν ταῖς κατ' αὐτὸν ἱστορικαῖς συγγραφαῖς. τέσσαρα δ' αὐτῷ βιβλία ἀρχαιότητι φράσεως ἐχόμενα συνετέθη· ὧν τὸ μὲν ὠνόμασε Περσικά· ἐν τμήμασι δὲ τέσσαρσι διαιρεῖται τὸ σύγγραμμα. τὸ δὲ Γοτθικὰ, ἐπ' ἴσης καὶ αὐτὸ διαιρούμενον. ταῦτα δὲ ἅπερ αὐτὸς Ἰουστινιανὸς πολέμια ἔργα ἁπανταχοῦ τῆς Ῥωμαίων κατώρθωσε γῆς καὶ Βελισάριος ἀναγράφουσι. τὸ δὲ κτίσματα προσεπέγραψεν· ὅσα δῆτα Ἰουστινιανὸς ᾠκοδόμησε, μάλα γενναίως ἐκφράζων· νεώς τε καὶ βασιλείους οἴκους, ἄστεά τε καὶ πόλεις, γεφύρας τε καὶ ἄλλα ἐς κοινὴν χρῆσιν ἐξευρημένα. τὸ δὲ τέταρτον ἀντίρρησίς ἐστιν ὧν πρὸς Ἰουστινιανὸν εἴρηκε δι' ἐπαίνου ποιῶν, καὶ ὡς ἄν τις παλινῳδία τῶν αὐτῷ μὴ καλῶς εἰρημένων. γράφει τοίνυν τὰ κατὰ Βελισάριον, ᾧ καὶ παρείπετο κἀν τοῖς πολέμοις διακονούμενος.

Siglorum indiculus.

G = cod. Vaticanus graec. 1001. cf. p. XXIX.
O = cod. Ottobonianus graec. 82. cf. p. XXX s.
P = cod. Parisinus graec. 1702. cf. p. XXXI s.
V = cod. Vaticanus graec. 152. cf. p. XXXII s.

H = cod. Monacensis graec. 267. }
W = cod. Ambrosianus N 135 sup. } Continent excerpta Constantiniana. cf. LIII s.

⟨ ⟩ uncis quae inclusa sunt, praeter codicum fidem addenda esse iudicantur.

[ ] cancellis quae inclusa sunt, videntur delenda esse.

* stellula significatur unum verbum deesse; duabus aut tribus stellulis significatur lacuna nonnullorum verborum.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ P 5
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ARGUMENTUM.
EX EDITIONE MALTRETI, PAUCIS LOCIS MUTATIS.

Aperit auctor propositum suum. Utilitatem, fidem ac dignitatem ostendit huius historiae. Contra antiquitatis laudatores praeposteros aetatis suae egregie facta et sagittarios defendit. (Cap. 1.) Moriens Arcadius Aug. tutelam Theodosii filii sui mandat Isdigerdi, Persarum regi. Huius fides optima. Theodosii legatus Anatolius et Vararanes Persarum rex illustre inter se edunt urbanitatis exemplum. Pax componitur. (2.) Perozes rex Persarum bello petit Ephthalitas, sive Hunnos albos. Barbarorum istorum mores, inprimis mira lex amicitiae. Tenetur Perozes insidiis. Periculi ignaro narratur parabole. Ut evadat, perpetuam Ephthalitis pacem spondet, iuratque per salem patrio ipsorum more. Eorum regem adorare iussus facti ignominiam astu elevat. (3.) Altera Perozis expeditio in Ephthalitas. Horum apparatus et strategema. Salem, per quem Perozes iuraverat, e cuspide vexilli regii suspensum praeferunt. Persarum insignis clades. Per digressionem narratur piscatio unionis pretiosissimi, quem Perozes gestabat. Ex ea clade lex nata militaris. Extincto cum triginta filiis Perozi succedit Cabades natu minimus. (4.) Cabadis lex de promiscuo feminarum usu irritat subditos. Blasi Perozis fratri regnum defertur, quippe hereditarium. In comitiis abhorrent omnes a crudeli Gusanastadis sententia in Cabadem, quem malunt includere in castellum Oblivionis. Huius origo nominis ex lege, contra quam venit nemo unquam nisi Pacurius. Hinc auctor

---

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ—ΠΡΩΤΟΣ] sic scripsi, *προκοπίου καισαρέως ἱστοριῶν τῆς πρώτης τετράδος ἡ πρώτη* codd., cf. prol.

digreditur ad memorabilem historiam et tragicum exitum Arsacis regis Armeniae. (5.) Cabades elabitur uxoris ope et Seosis. Regnum recipit. Magistratus apud Persas hereditarii. More facinorosorum excaecatur Blases. Interfecto Gusanastadi sufficit Cabades Adergudunbadem, et Chanarangem creat. Seosem nova dignitate Adrastadaran Salanis ornat. (6.) Roganti mutuum argentum Cabadi negat Anastasius Aug. Hinc bellum. Obsidetur a Persis Amida. S. Iacobi Eremitae miraculum. Felix omen capiunt Magi ex impudentia meretricum Amidenarum. Credita turris custodia Monachis. Eorum somnolentia urbem perdidit. Appositum sacerdotis responsum exarmat Cabadem. Praesidium urbi imponitur, captivi cives postea dimissi. In eos benignitas Anastasii. (7.) Romani exercitus duces. Apion praefectus castrensis aerarii. Dissidium ducum. Occurrit Cabades. Fuga Areobindi magistri militum per Orientem. Patricius atque Hypatius cladem accipiunt. Celer excurrit in Arzanenen. (8.) Romani Amidam obsident. Glones Persarum dux in insidias a rustico deductus interit. Persae parcunt aedificiis. Eorum in ferenda fame constantia. Amida pretio recipitur. Induciae annorum 7. (9.) Portarum Caspiarum descriptio. Ibi conditum ab Alexandro Magno castellum recusat emere Anastasius ab Ambazuce: quo mortuo, illud Cabades occupavit. Anastasius ex vico Dara Anastasiopolin facit, ac moenibus cingit Theodosiopolin. (10.) Anastasio succedit Iustinus. Cabades Persarum rex de successore cogitat. Caoses, Zames, Chosroes tres eius filii. Lex Persica mutilos a regni successione excludit. Cabades Chosroem adoptandum Iustino offert. Procli quaestoris gravis oratio. Decernitur Chosrois adoptio per arma. Legati conveniunt. Solvitur eorum coetus infecta re. Origo odii Chosrois in Romanos. Seosis exitus funestissimus. Lex Persarum de non humandis mortuis. Rufinus Hypatio periculum creat. (11.) Situs Iberiae. Eius incolae Christiani optimi, iussi a Cabade non sepelire mortuos, ad Iustinum deficiunt, cum rege suo Gurgene. Probus Bosporum mittitur ad contrahenda auxilia. Varizes dignitatis nomen apud Persas. Res Lazicae et Persarmeniae. Belisarius et Sittas adulescentes, Iustiniani satellites, Libelarius vincuntur ab Armeniis. Belisarius a Iustino numeris Darenis praepositus consiliarium habet Procopium. (12.) Iustinianus Iustini successor Belisario mandat ut castellum extruat Minduos. Opponunt se Persae et Romanos clade afficiunt. Belisarius magister militum per Orientem cum Hermogene magistro officiorum Romanos ad insigne proelium praeparat. Campi et aciei Romanae dispositio. Mirrhanes nomen Persicae dignitatis, qua insignis Perozes dux summus Persarum. Velitatio. Singularia certamina sane egregia. (13.) Belisarii et Mirrhanis

mutuae literae. Utriusque conciones. Aciei Persicae dispositio. Cur meridie pugnam Persae inierint. Proelium memorabile. Ingens Persarum clades. (14.) Exercitus in Armeniam a Cabade missus. Sittas magister militum per Armeniam: Dorotheus Armeniae dux. Victi bis Persae. Tzanorum sedes patriae et mores. Christianam religionem amplectuntur. Pharangium et Bolum Romani Persis eripiunt. Narses et Aratius ad Romanos transfugiunt. (15.) Rufini de pace legati ad Cabadem oratio. Respondet Cabades. Rufinus Byzantium redit. Iustinianus absolvit annum imperii quartum sub initium veris. (16.) Irruptio Persarum in Euphratesiam, olim dictam Commagenen. Origo nominis utriusque. Euphratis ac Tigridis fontes et cursus. Fanum Dianae Tauricae. Ex eo Iphigeniae fuga cum Oreste: huius morbus. Duplex ab ipso condita Comana. Unde sic dicta utraque. Dianae et Iphigeniae templa Christiani habent. Euphratis ab Celesene in Assyriam cursus. Osroene. Mirrhanes a Cabade qua ignominia notatus. Oratio Alamundari ad Cabadem. Qualis vir Alamundarus; neque duces neque phylarchi ei pares sunt. Arethas. (17.) Exercitus Persici dux Azarethas, viae Alamundarus. In Euphratesiam properat cum copiis Belisarius. Abeunte hoste sapienter cunctatur. Paschale festum quam sanctum. Belisarius a temerario proelio suos dehortatur. Eorum contumaciae cedit; Azarethae concio. Proelium. Romanorum clades. Belisarii virtus. Persarum mos in recognoscendo exercitu coram rege. Azarethas a Cabade male acceptus. (18.) Statuit Iustinianus inire societatem cum Aethiopibus et Homeritis. Descriptio sinus Arabici. Urbs Aila. Insula Iotabe. Palmetum. Maddeni. Homeritae. Aethiopes Auxomitae. Bulicas. Urbs Adulis. Aethiopum naves cuiusmodi. Quantum viae ab Auxomide ad imperii Romani limitem in Aegypto. Elephantine. Blemyes et Nobatae. Diocletiani circa illos consilium. Philae. Barbara Blemyum sacra. Philarum templa diruta Iustiniani iussu. (19.) Hellestheaeus Aethiopiae rex Christianus. Iudaeos Homeritas vincit, illisque regem imponit Esimiphaeum Christianum: cui postea expulso sufficitur Abramus e servo rex. Inanes contra hunc Hellestheaei conatus. Iulianus Iustiniani legatus ad Aethiopes et Homeritas. Commercium Serici, ex quo fit vestis, Medica olim, nunc Serica dicta. Nullus legationis fructus. (20.) Ex Oriente revocatur Belisarius ad expeditionem Vandalicam. Sittas illi succedit. Persae Martyropolin obsident. Exploratore Persa corrupto utitur Iustinianus. Cabadis Persarum regis testamentum et obitus. Praeterito Caose natu maximo, Chosroes rex declaratur opera Mebodis. Obsidione Martyropolis liberatur. (21.) Legati Romani ad Chosroem. Pacis conditiones. Quid centenarium. Turbatur pacificatio. Rufini apud

Chosroem gratia. Pax demum componitur. (22.) Ingenium Chosrois. Facta in eum coniuratio funesta suis auctoribus. Mira Cabadis pueri fortuna. Adergudunbadis infelix benignitas. Mebodis indigna mors. Quanta calamitas sedentium iussu regis in tripode ferreo. (23.) Seditio Byzantina. Insania factionum Circi. Seditionis initium. Triste incendium. Seditiosorum tessera *νίκα*, quae vox in nomen transiit seditionis illius. Ioannes Cappadox praefectus praet. et Tribunianus quaestor, qui viri. Iis suffecti Phocas et Basilides. Hypatius per vim a populo fit imperator. Origenis senatoris oratio. Ducitur in Circum Hypatius. Fugam dissuadet Theodora Aug. generosissima oratione. Belisarius et Mundus ad Circum armati vadunt. Caeduntur civium XXX milia. Hypatius et Pompeius confossi proiciuntur in mare. (24.) Quaesturam recipit Tribunianus, praefecturam Ioannes Cappadox, qui decimo magistratus anno poenas improbitatis dedit. Ad annum illum auctor transilit, et insidias narrat ab Antonina Ioanni structas post reditum Belisarii e bello Gothico. Exutus Ioannes praefectura fit sacerdos invitus. Ascribitur illi caedes Eusebii episcopi. Summa eius calamitas. (25.) Redit Procopius ad tempus compressae seditionis. Belisarius iterum magister militum per Orientem, missus in Africam debellat Vandalos. Legatio Persarum in speciem gratulatoria. Darae Ioannes tyrannus e medio tollitur. (26.)

B 10 *α'. Προκόπιος Καισαρεὺς τοὺς πολέμους ξυνέγραψεν,*
οὓς Ἰουστινιανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς πρὸς βαρβά-
ρους διήνεγκε τούς τε ἑῴους καὶ ἑσπερίους, ὥς πη
αὐτῶν ἑκάστῳ ξυνηνέχθη γενέσθαι, ὡς μὴ ἔργα ὑπερ-
P 6 *μεγέθη ὁ μέγας αἰὼν λόγου ἔρημα χειρωσάμενος τῇ*
τε λήθῃ αὐτὰ καταπρόηται καὶ παντάπασιν ἐξίτηλα
θῆται, ὧνπερ τὴν μνήμην αὐτὸς ᾤετο μέγα τι ἔσεσθαι
καὶ ξυνοῖσον ἐς τὰ μάλιστα τοῖς τε νῦν οὖσι καὶ τοῖς
ἐς τὸ ἔπειτα γενησομένοις, εἴ ποτε καὶ αὖθις ὁ χρόνος

1—11, 22 *Προκ.—τινα*] rec. m. scripta sunt in *V* ‖ 3 *ἑώους P* ‖ 4 *ἑκάστῳ VP* rec. m. corr.] *ἑκάστοις P* pr. m. ‖ 7 *τὴν μνήμην* evanuit in *P*, rec. m. in contextu suppletum est: *τὴν φήμην*, in marg. adscriptum: *γρ. μνήμην*

*ἐς ὁμοίαν τινὰ τοὺς ἀνθρώπους ἀνάγκην διάθοιτο.
τοῖς τε γὰρ πολεμησείουσι καὶ ἄλλως ἀγωνιουμένοις* 2
*ὄνησίν τινα ἐκπορίζεσθαι οἷά τέ ἐστιν ἡ τῆς ἐμφε-
ροῦς ἱστορίας ἐπίδειξις, ἀποκαλύπτουσα μὲν ὅποι ποτὲ
τοῖς προγεγενημένοις τὰ τῆς ὁμοίας ἀγωνίας ἐχώρησεν,
αἰνισσομένη δὲ ὁποίαν τινὰ τελευτὴν τοῖς γε ὡς ἄριστα
βουλευομένοις τὰ παρόντα, ὡς τὸ εἰκὸς, ἕξει. καί οἱ* 3
*αὐτῷ ξυνηπίστατο πάντων μάλιστα δυνατὸς ὢν τάδε
ξυγγράψαι κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν, ὅτι δὲ αὐτῷ ξυμβούλῳ
ᾑρημένῳ Βελισαρίῳ τῷ στρατηγῷ σχεδόν τι ἅπασι
παραγενέσθαι τοῖς πεπραγμένοις ξυνέπεσε. πρέπειν* 4
*τε ἡγεῖτο ῥητορικῇ μὲν δεινότητα, ποιητικῇ δὲ μυθο-
ποιΐαν, ξυγγραφῇ δὲ ἀλήθειαν. ταῦτά τοι οὐδέ του* 5
*τῶν οἱ ἐς ἄγαν ἐπιτηδείων τὰ μοχθηρὰ ἀπεκρύψατο,
ἀλλὰ τὰ πᾶσι ξυνενεχθέντα ἕκαστα ἀκριβολογούμενος* B 11
*ξυνεγράψατο, εἴτε εὖ εἴτε πη ἄλλῃ αὐτοῖς εἰργάσθαι
ξυνέβη.*

Κρεῖσσον δὲ οὐδὲν ἢ ἰσχυρότερον τῶν ἐν τοῖσδε 6
*τοῖς πολέμοις τετυχηκότων τῷ γε ὡς ἀληθῶς τεκμη-
ριοῦσθαι βουλομένῳ φανήσεται. πέπρακται γὰρ ἐν* 7
*τούτοις μάλιστα πάντων ὧν ἀκοῇ ἴσμεν θαυμαστὰ οἷα,
ἤν μή τις τῶν τάδε ἀναλεγομένων τῷ παλαιῷ χρόνῳ
τὰ πρεσβεῖα διδοίη καὶ τὰ καθ' αὑτὸν οὐκ ἀξιοίη
θαυμαστὰ οἴεσθαι. ὥσπερ οὖν ἀμέλει τοὺς μὲν νῦν* 8
*στρατευομένους ἔνιοι καλοῦσι τοξότας, ἀγχεμάχους δὲ
καὶ ἀσπιδιώτας καὶ τοιαῦτα ἄττα ὀνόματα τοῖς πα-*

---

4 *ἀποκαλύπτουσα μὲν* omissum erat in *P*, rec. m. adscriptum est in marg. ‖ 7 *βουλευομένοις* Dind.] *βουλομένοις* codd. ‖ 9 *ξυγγράψαι* Dind.] *ξυνῆ γράψαι* codd. | *αὐτῷ*] *ἑαυτῷ* *V* ‖ 13 *του τῶν* *V*] *που τῶν* *P* ‖ 15 *ἀκριβολογησάμενος* *P* ‖ 16 *εἰργάσασθαι συνέβη* *P* ‖ 20 *φανήσεται* *P* corr.] *φανήσεσθαι* *VP* pr. m. ‖ 23 *αὑτὸν*] *αὐ///* *V* ‖ 25 *τοξό///* *V* ‖ 26 *ἅττα* *V*

λαιοτάτοις ἐθέλουσι νέμειν, ταύτην τε τὴν ἀρετὴν ἐς
τοῦτον ἐληλυθέναι τὸν χρόνον ἥκιστα οἴονται, ἀτα-
λαίπωρόν γε καὶ τῆς πείρας ἀπωτάτω τὴν περὶ αὐτῶν
9 ποιούμενοι δόξαν. οὐ γάρ τις πώποτε αὐτοῖς ἔννοια
γέγονεν ὅτι δὴ τοῖς μὲν παρ' Ὁμήρῳ τοξεύουσιν,
οἷσπερ καὶ ὑβρίζεσθαι ἀπὸ τῆς τέχνης ὀνομαζομένοις
ξυνέβαινεν, οὐχ ἵππος ὑπῆν, οὐ δόρυ, οὐκ ἀσπὶς ἤμυ-
νεν, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τοῦ σώματος φυλακτήριον ἦν,
ἀλλὰ πεζοὶ μὲν ἐς μάχην ᾔεσαν, ἀποκεκρύφθαι δὲ αὐ-
τοῖς ἦν ἀναγκαῖον, ἑταίρου του ἐκλεγομένοις ἀσπίδα
10 ἢ στήλῃ ἐπὶ τύμβῳ τινὶ κεκλιμένοις, ἔνθα οὔτε τρε-
B 12 πόμενοι διασώζεσθαι οὔτε φεύγουσι τοῖς πολεμίοις
ἐπιτίθεσθαι οἷοί τε ἦσαν, οὐ μὴν οὐδὲ ἀπὸ τοῦ ἐμφα-
νοῦς διαμάχεσθαι, ἀλλά τι κλέπτειν ἐδόκουν ἀεὶ τῶν
11 ἐν τῇ ξυμβολῇ γινομένων. ἄνευ δὲ τούτων οὕτως
ἀταλαιπώρως ἐχρῶντο τῇ τέχνῃ, ὥστε πελάσαντες τῷ
σφετέρῳ μαζῷ τὴν νευρὰν εἶτα τὸ βέλος ἀφίεσαν κω-
φόν τε καὶ οὐτιδανὸν εἰκότως τοῖς δεχομένοις ἐσόμε-
νον. τοιαύτη μέν τις οὖσα ἡ τοξεία φαίνεται πρότερον.
P 7 12 οἱ δέ γε τανῦν τοξόται ἴασι μὲν ἐς μάχην τεθω-
ρακισμένοι τε καὶ κνημῖδας ἐναρμοσάμενοι μέχρι ἐς
γόνυ. ἤρτηται δὲ αὐτοῖς ἀπὸ μὲν τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς
13 τὰ βέλη, ἀπὸ δὲ τῆς ἑτέρας τὸ ξίφος. εἰσὶ δὲ οἷς καὶ
δόρυ προσαποκρέμαται καὶ βραχεῖά τις ἐπὶ τῶν ὤμων
ἀσπὶς ὀχάνου χωρίς, οἵα τά τε ἀμφὶ τὸ πρόσωπον καὶ

1 *ταύτην P* pr. m.] *ταύτη VP* corr. ‖ 6 *ὀνομαζομένη P* pr. m. ‖ 9 *ἀλλὰ-*] Cum his comparat Maltr. Iliad. ε 192, ϑ 267, λ 371, δ 123, λ 390 ‖ 9 *ἐν μάχῃ V* ‖ 10 *ἑταίρου* affert Maltr. e cod. e] *ἑτέρου VP* | *ἐκλεγομ.*] *ἐκδεχομ.* conicit Christ ‖ 11 *στήλην P* | *κεκλημένοις V* ‖ 11—12 *οὔτε—οὔτε* Dind.] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 14 *τι* Maltr.] *τῷ V*, *τὸ P* ‖ 17 *ἐφίεσαν V* pr. m. ‖ 20 *ἴασιν P* ‖ 22 *ἤρτητο V* ‖ 23 *οἷς καὶ*] *οἳ τὸ V*

⟨τὸν⟩ αὐχένα ἐπικαλύπτειν. ἱππεύονται δὲ ὡς ἄριστα 14
καὶ θέοντος αὐτοῖς ὡς τάχιστα τοῦ ἵππου τὰ τόξα τε
οὐ χαλεπῶς ἐντείνειν οἷοί τέ εἰσιν ἐφ' ἑκάτερα καὶ
διώκοντάς τε βάλλειν τοὺς πολεμίους καὶ φεύγοντας.
ἕλκεται δὲ αὐτοῖς κατὰ τὸ μέτωπον ἡ νευρὰ παρ' 15
αὐτὸ μάλιστα τῶν ὤτων τὸ δεξιὸν, τοσαύτης ἀλκῆς
ἐμπιπλᾶσα τὸ βέλος, ὥστε τὸν ἀεὶ παραπίπτοντα κτεί-
νειν, οὔτε ἀσπίδος ἴσως οὔτε θώρακος ἀποκρούεσθαί
τι δυναμένου τῆς ῥύμης. εἰσὶ δὲ οἳ τούτων ἥκιστα 16
ἐνθυμούμενοι σέβονται μὲν καὶ τεθήπασι τὸν παλαιὸν
χρόνον, οὐδὲν δὲ ταῖς ἐπιτεχνήσεσι διδόασι πλέον. B 13
ἀλλὰ τούτων οὐδὲν κωλύσει μὴ οὐχὶ μέγιστά τε καὶ 17
ἀξιολογώτατα ἐν τοῖσδε τοῖς πολέμοις ξυμβῆναι. λελέ-
ξεται δὲ πρῶτον ἀρξαμένοις μικρὸν ἄνωθεν ὅσα Ῥω-
μαίοις ξυνηνέχθη καὶ Μήδοις πολεμοῦσι παθεῖν τε
καὶ δρᾶσαι.

β'. Ἡνίκα τὸν βίον Ἀρκάδιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς
ἐν Βυζαντίῳ τελευτᾶν ἤμελλεν (ἦν γάρ οἱ παῖς Θεο-
δόσιος οὔπω τοῦ τιτθοῦ ἀπαλλαγεὶς), διηπορεῖτο ἀμφί
τε τῷ παιδὶ καὶ τῇ βασιλείᾳ, εὖ θέσθαι ἄμφω ὡς
ἥκιστα ἔχων. ἐγίνετο γάρ τις αὐτῷ ἔννοια, ὡς, ἢν 2
μὲν κοινωνόν τινα Θεοδοσίῳ τῆς ἡγεμονίας πορίζηται,
αὐτὸς ἂν τὸν παῖδα τὸν αὐτοῦ διαχρησάμενος τῷ ἔργῳ
εἴη, πολέμιον αὐτῷ δύναμιν τὴν βασίλειον περιβεβλη-
μένον ἐπαγαγὼν, ἢν δὲ μόνον αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς 3
καταστήσηται, πολλοὶ μὲν τῆς βασιλείας ἐπιβατεύσουσι,
τῆς τοῦ παιδὸς ἐρημίας, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀπολαύοντες,

---

1 ⟨τὸν⟩ Hoesch. addidit | ἱππαίονται P ‖ 7 ἐμπιπλῶσα P ‖ 8 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 11 πλέον Maltr.] πλέονα VP ‖ 21 ἐγένετο V ‖ 23 τὸν παῖδα] hic incipit G | αὐτοῦ] αὐτοῦ codd. | τῷ ἔργῳ om. P in contextu, suppl. in marg. ‖ 27 ἐρημίας] ἐρήμου G

ἐπαναστάντες δὲ πόνῳ οὐδενὶ τυραννήσουσι, τὸν Θεο-
δόσιον διαφθείραντες, ἐπεὶ οὐδένα ἐν Βυζαντίῳ ξυγ-
4 γενῆ εἶχεν, ὅστις ἂν αὐτῷ ἐπίτροπος εἴη. Ὁνώριον
γάρ οἱ τὸν θεῖον ἐπαρκέσειν οὐδαμῆ ἤλπισε, πονηρῶν
5 ἤδη τῶν Ἰταλίας πραγμάτων ὄντων. οὐδὲν δὲ ἧσσον
P 8 καὶ τὰ ἐκ Μήδων αὐτὸν ξυνετάρασσε, δεδιότα μή οἱ
βάρβαροι οὗτοι τῆς τοῦ αὐτοκράτορος καταθέοντες
6 ἡλικίας ἀνήκεστα ἔργα Ῥωμαίους δράσωσιν. ἐς ταύτην
Ἀρκάδιος τὴν ἀμηχανίαν ἐμπεπτωκὼς, καίπερ οὐ γεγονὼς
B 14 εἰς τὰ ἄλλα ἀγχίνους, βουλεύεται βουλὴν, ἥτις οἱ τόν
τε παῖδα καὶ τὴν ἀρχὴν διασώσασθαι εὐπετῶς ἴσχυσεν,
εἴτε κοινολογησάμενος τῶν λογίων τισὶν, οἷοι πολλοὶ
βασιλεῖ παρεδρεύειν εἰώθασιν, ἢ θείας τινὸς ἐπιπνοίας
7 αὐτῷ γενομένης. διαθήκης γὰρ διαθεὶς γράμματα,
διάδοχον μὲν τῆς ἡγεμονίας ἀνεῖπε τὸν παῖδα, ἐπίτρο-
πον δὲ αὐτῷ κατεστήσατο Ἰσδιγέρδην τὸν Περσῶν
βασιλέα, ᾧ δὴ πολλὰ ἐν ταῖς διαθήκαις ἐπέσκηψε
Θεοδοσίῳ τὴν βασιλείαν σθένει τε καὶ προνοίᾳ πάσῃ
8 ξυνδιασώσασθαι. Ἀρκάδιος μὲν ὧδε τήν τε ἀρχὴν
καὶ τὰ οἰκεῖα διοικησάμενος ἐτελεύτησεν· Ἰσδιγέρδης
δὲ ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ἐπεὶ τὸ γράμμα τοῦτο ἀπενεχθὲν
εἶδεν, ὢν καὶ πρότερον ἐπὶ τρόπου μεγαλοφροσύνῃ
διαβόητος ἐς τὰ μάλιστα, ἀρετὴν ἐπεδείξατο θαύματός
9 τε πολλοῦ καὶ λόγου ἀξίαν. τὰς γὰρ Ἀρκαδίου ἐντο-

---

15 cf. Agath. 264. Theoph. I, 80, 10. Cedren. I 586. Niceph. Call. XIV 1 Zonar. III 236. Mich. Syr. p. 145. Bar-Hebr. p. 71

---

3 ὅστις G] ὃς V, ὅς γ' P | ὀνώριον VP, ὀνόριον G ‖ 4 ἤλπιζε G ‖ 6 ξυνετάρασσεν V ‖ 8 δράσουσιν G ‖ 10 εἰς τὰ ἄλλα] εἰς τἄλλα V, τὰ ἄλλα G, ἐς τἄλλα P ‖ 13 βασιλεῖ VG] βασιλείοις P | ἐπιπνοίας] ἐπιπασίας V ‖ 16 τὸν] τῶν GP ‖ 19 ξυνδιασώσασθαι GP] διασώσασθαι V

λὰς ἐν ἀλογίᾳ οὐδεμιᾷ ποιησάμενος εἰρήνῃ τε ἀφθόνῳ
χρώμενος διαγέγονεν ἐς Ῥωμαίους τὸν πάντα χρόνον
καὶ Θεοδοσίῳ τὴν ἀρχὴν διεσώσατο. αὐτίκα γοῦν πρὸς 10
Ῥωμαίων τὴν βουλὴν γράμματα ἔγραψεν, ἐπίτροπός τε
οὐκ ἀπαρνούμενος Θεοδοσίου βασιλέως εἶναι καὶ πόλε-
μον ἐπανατεινόμενος, ἤν τις αὐτῷ ἐς ἐπιβουλὴν ἐγχει-
ροίη καθίστασθαι.

Ἐπεὶ δὲ Θεοδόσιος μὲν ἀνήρ τε ἐγεγόνει καὶ ἡλι- 11
κίας πόρρω ἀφῖκτο, Ἰσδιγέρδης δὲ νοσήσας ἐξ ἀνθρώ-
πων ἠφάνιστο, ἐπῆλθε μὲν ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν
Οὐαραράνης ὁ Περσῶν βασιλεὺς στρατῷ μεγάλῳ, B 15
ἔδρασε δὲ οὐδὲν ἄχαρι, ἀλλ' ἄπρακτος ἐπανῆλθεν εἰς
τὰ οἰκεῖα τρόπῳ τοιῷδε. Ἀνατόλιον τὸν τῆς ἕω στρατη- 12
γὸν Θεοδόσιος [ὁ] βασιλεὺς πρεσβευτὴν ἐς Πέρσας μόνον
αὐτὸν ἐτύγχανε πέμψας· ὃς ἐπειδὴ ἄγχιστα ἐγεγόνει
τοῦ Μήδων στρατοῦ, ἀποθρώσκει μὲν τοῦ ἵππου μό-
νος, πεζῇ δὲ βαδίζων ἐπὶ Οὐαραράνην ᾔει. καὶ αὐτὸν 13
Οὐαραράνης ἰδὼν τῶν παρόντων ἀνεπυνθάνετο ὅστις
ποτὲ ὁ προσιὼν εἴη. οἱ δὲ τῶν Ῥωμαίων εἶναι στρα-
τηγὸν ἔφασαν. καταπλαγεὶς οὖν τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς 14
τιμῆς ὁ βασιλεὺς αὐτὸς στρέψας τὸν ἵππον ὀπίσω ἀπή-

10—12 ἐπῆλθε—ἄχαρι] ὁ Περσῶν βασιλεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ῥωμαίων γῆν, οὐδὲν δὲ ἔδρασεν ἄχαρι Suid. s. v. ἄχαρι

---

4 ἔγραψεν] ἔπεμψεν *G* ‖ 5 βασιλέως om. *G* ‖ 6 ἐπανατεινάμενος *P* pr. m. | αὐτῷ ἐς] αὐτοῦ ἐπ' *G* | εἰς *V* ‖ 9, 10—10, 8 ἐπῆλθε—ἔπρασσον] ὅτι οὐαραράνης ὁ περσῶν βασιλεὺς ἐπῆλθεν ἐς ῥωμαίων γῆν οὐδὲν δὲ ἔδρασεν ἄχαρι . ἀλλ' ἐπανῆλθεν ἐς τὰ οἰκεῖα · ἀνατόλιον γὰρ τὸν κτλ. *H* ‖ 12 ἐς *G* ‖ 13 ἑώας *H* ‖ 14 [ὁ] om. *G* | μόνον] οὐ μόνον *V* ‖ 15 ἐπειδὴ *GH*] ἐπεὶ *VP* ‖ 17 οὐααράνον *H* | ᾔει] ἦν *G*, εἴη *P*, εἰσῄει *H* ‖ 19 τῶν] τὸν *VP* | στρατηγὸν εἶναι *H* ‖ 21 αὐτὸς *H*] οὕτω *VP*, οὗτος *G* | ἀπήλαυνεν *V*

15 λαυνε, καί οἱ ἅπας ὁ τῶν Περσῶν λεὼς εἵπετο. γενόμενος δὲ ἐν γῇ τῇ οἰκείᾳ τόν τε πρεσβευτὴν ξὺν φιλοφροσύνῃ πολλῇ εἶδε καὶ τὴν εἰρήνην ξυνεχώρησεν οὕτως, ὥσπερ Ἀνατόλιος αὐτοῦ ἔχρῃζεν, ἐφ' ᾧ μέντοι μηδέτεροι ἐν χωρίῳ οἰκείῳ ἐν γειτόνων τοῖς τῶν ἑτέρων ὁρίοις ὄντι ὀχύρωμα νεώτερόν τι ἐργάζονται. οὗ δὴ αὐτοῖς ἐξειργασμένου ἑκάτεροι τὰ οἰκεῖα ὅπῃ ἐβούλοντο ἔπρασσον.

P 9 γ'. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Περόζης ὁ Περσῶν βασιλεὺς πρὸς τὸ Οὔννων τῶν Ἐφθαλιτῶν ἔθνος, οὕσπερ λευκοὺς ὀνομάζουσι, πόλεμον περὶ γῆς ὁρίων διέφερε, λόγου τε ἄξιον στρατὸν ἀγείρας ἐπ' αὐτοὺς
2 ᾔει. Ἐφθαλῖται δὲ Οὐννικὸν μὲν ἔθνος εἰσί τε καὶ ὀνομάζονται, οὐ μέντοι ἀναμίγνυνται ἢ ἐπιχωριά-
B 16 ζουσιν Οὔννων τισὶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἐπεὶ οὔτε χώραν αὐτοῖς ὅμορον ἔχουσιν οὔτε πῃ αὐτῶν ἄγχιστα ᾤκηνται, ἀλλὰ προσοικοῦσι μὲν Πέρσαις πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, οὗ δὴ πόλις Γοργὼ ὄνομα πρὸς αὐταῖς που ταῖς Περσῶν ἐσχατιαῖς ἐστιν, ἐνταῦθα δὲ περὶ γῆς ὁρίων διαμάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους εἰώθασιν.
3 οὐ γὰρ νομάδες εἰσὶν ὥσπερ τὰ ἄλλα Οὐννικὰ ἔθνη, ἀλλ' ἐπὶ χώρας ἀγαθῆς τινος ἐκ παλαιοῦ ἵδρυνται.

---

5 cf. Proc. de aed. lib. II cap. I 4 ‖ 9 cf. Theoph. I 122, 1, Niceph. Call. XVI 36. Noeld.-Tab. p. 123.

---

2 ἐν τῇ οἰκεία[β] γῇ[α] *P* | τε om. *G* ‖ 3 εἶδεν *H* ‖ 4 αὐτοῦ *H*] πρὸς αὐτοῦ *VP*, αὐτῆς *G* ‖ 5 μηδέτεροι] μηδ' ἕτεροι *P* | ἐγγειτόνων *G* ‖ 6 ἐργάζονται ὀχύρωμα νεώτερόν τι *H* | ἐργάζωνται *V* ‖ 7 ἐξειργασμένοις *V* | ὅποι *V* | βούλοιντο *H* ‖ 10 νεφθαλιτῶν *G* ‖ 11 πόλεμον om. *V* ‖ 15 τισὶν] τινῶν *V* ‖ 15—16 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 18 βορὰν *G* | πρὸς αὐταῖς] καὶ αὐταῖς *V* ‖ 20 πρὸς] καὶ *V*

ταῦτά τοι οὐδέ τινα ἐσβολὴν πεποίηνται πώποτε ἐς 4
Ῥωμαίων τὴν γῆν, ὅτι μὴ ξὺν τῷ Μήδων στρατῷ.
μόνοι δὲ Οὔννων οὗτοι λευκοί τε τὰ σώματα καὶ οὐκ
ἄμορφοι τὰς ὄψεις εἰσίν. οὐ μὴν οὔτε τὴν δίαιταν 5
ὁμοιότροπον αὐτοῖς ἔχουσιν οὔτε θηρίου βίον τινὰ
ἧπερ ἐκεῖνοι ζῶσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς βασιλέως ἑνὸς ἄρ-
χονται καὶ πολιτείαν ἔννομον ἔχοντες ἀλλήλοις τε καὶ
τοῖς πέλας ἀεὶ ὀρθῶς καὶ δικαίως ξυμβάλλουσι, Ῥω-
μαίων τε καὶ Περσῶν οὐδέν τι ἧσσον. οἱ μέντοι εὐ- 6
δαίμονες αὐτοῖς φίλους ἑταιρίζονται ἄχρι ἐς εἴκοσιν,
ἂν οὕτω τύχοι, ἢ τούτων πλείους, οἵπερ αὐτοῖς ξυμ-
πόται μὲν ἐς ἀεὶ γίνονται, τῶν δὲ χρημάτων μετέχουσι
πάντων, κοινῆς τινος ἐξουσίας αὐτοῖς ἐς ταῦτα οὔσης.
ἐπειδὰν δὲ τῷ αὐτοὺς ἑταιρισαμένῳ τελευτῆσαι ξυμ- 7
βαίη, τούτους δὴ τοὺς ἄνδρας ζῶντας ξὺν αὐτῷ ἐς
τὸν τάφον ἐσκομίζεσθαι νόμος.

Ἐπὶ τούτους τοὺς Ἐφθαλίτας τῷ Περόζῃ πορευο- 8
μένῳ ξυμπαρῆν πρεσβευτής, ὃς δὴ ἔτυχε πρὸς βασι-
λέως Ζήνωνος παρ' αὐτὸν ἐσταλμένος, Εὐσέβιος ὄνο- B 17
μα. Ἐφθαλῖται δὲ δόκησιν παρεχόμενοι τοῖς πολεμίοις,
ὅτι δὴ αὐτῶν κατωρρωδηκότες τὴν ἔφοδον ἐς φυγὴν
ὥρμηνται, ᾔεσαν δρόμῳ ἐς χῶρόν τινα, ὅνπερ ὄρη
ἀπότομα πανταχόθεν ἐκύκλουν, συχνοῖς τε καὶ ἀμφι-
λαφέσιν ἐς ἄγαν καλυπτόμενα δένδροις. ἐντὸς δὲ τῶν 9
ὀρῶν προϊόντι ὡς πορρωτάτω ὁδὸς μέν τις ἐφαίνετο

---

1 *πεποίηνται* om. *G* ‖ 4 *τὰς ὄψεις*] *τὰ σώματα G* | 4—5 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 7 *ἀλλήλους V* corr., *P* pr. m. ‖ 8 *τοῖς*] *τοὺς VP* pr. m. | *ἀεὶ* rec. m. additum est in *P* | *ξυμβάλλουσιν G* ‖ 9 *Περσῶν G*] *πάντων VP* ‖ 10 *αὐτοῖς* codd. | *φίλοις V* ‖ 11 *τύχοι*] *τύχη P* rec. m. corr. ‖ 15 *δὴ*] *δὲ G* ‖ 16 *τὸν* om. *G* ‖ 19 *παρ'*] *παρὰ V* ‖ 23 *ἐκύκλου G* ‖ 25 *ὁρῶν G* | *πωρρωτάτω V*

P 10 ἐν μέσῳ εὐρεῖα ἐπὶ πλεῖστον διήκουσα, ἔξοδον δὲ τε-
λευτῶσα οὐδαμῆ εἶχεν, ἀλλ' ἐς αὐτὸν μάλιστα τὸν
10 κύκλον τῶν ὀρῶν ἔληγε. Περόζης μὲν οὖν, δόλου
παντὸς ἀφροντιστήσας οὐκ ἐννοῶν τε ὡς ἐν γῇ ἀλλο-
11 τρίᾳ πορεύοιτο, ἀνεπισκέπτως ἐδίωκε. τῶν δὲ Οὔννων
ὀλίγοι μέν τινες ἔμπροσθεν ἔφευγον, οἱ δὲ πλεῖστοι
ἐν ταῖς δυσχωρίαις διαλαθόντες κατὰ νώτου ἐγένοντο
τοῦ τῶν πολεμίων στρατοῦ, οὔπω τε αὐτοῖς ἐβούλοντο
ἔνδηλοι εἶναι, ὅπως δὴ τῆς ἐνέδρας πόρρω χωρήσαν-
τες ἐντός τε τῶν ὀρῶν ἐπὶ πλεῖστον γεγενημένοι μη-
12 κέτι ὀπίσω ἀναστρέφειν οἷοί τε ὦσιν. ὧνπερ οἱ Μῆδοι
αἰσθόμενοι (ἤδη γὰρ καί τι τοῦ κινδύνου ὑπέφαινεν)
αὐτοὶ μὲν δέει τῷ ἐκ Περόζου τὰ παρόντα σφίσιν ἐν
σιωπῇ εἶχον, Εὐσέβιον δὲ πολλὰ ἐλιπάρουν παραί-
νεσιν ἐς τὸν βασιλέα ποιήσασθαι μακρὰν ἀπολελειμ-
μένον τῶν οἰκείων κακῶν, βουλεύεσθαι μᾶλλον ἢ θρα-
σύνεσθαι οὐκ ἐν δέοντι, καὶ διασκοπεῖσθαι, ἥν τίς
13 ποτε μηχανὴ ἐς σωτηρίαν φέρουσα εἴη. ὁ δὲ Περόζῃ
ἐς ὄψιν ἐλθὼν τύχην μὲν τὴν παροῦσαν ὡς ἥκιστα
ἀπεκάλυψεν, ἀρξάμενος δὲ μυθοποιΐας λέοντά ποτε
τράγῳ ἔφασκεν ἐντυχεῖν δεδεμένῳ τε καὶ μηκωμένῳ
ἐπὶ χώρου τινὸς οὐ λίαν ὑψηλοῦ, ἐπὶ θοίνῃ δὲ αὐτοῦ
B 18 τὸν λέοντα ἐφιέμενον ὁρμῆσαι μὲν ὡς ἁρπάσοντα, ἐμ-
πεσεῖν δὲ ἐς κατώρυχα βαθεῖαν μάλιστα, ὁδὸν κυκλο-
τερῆ ἔχουσαν στενήν τε καὶ οὐ πεπερασμένην (διέξο-
δον γὰρ οὐδαμῆ εἶχεν), ἣν δὴ οἱ τοῦ τράγου κύριοι

2 ἀλλὰ G | ἐς αὐτὸν] ἑαυτὸν V ‖ 3 ὁρῶν G ‖ 4 τε] δὲ G ‖ 5 δὲ] τε G ‖ 10 ὁρῶν G ‖ 12 τι] τοι P pr. m. | ὑπέφηνεν P pr. m. ‖ 14 σιωπῇ] σιγῇ G ‖ 15 εἰς G | ἀπολελειμμένων G, ἀπολελειμμένον superscr. μ P ‖ 18 ὁ] τῷ G ‖ 21 ἐντυχεῖν omissum erat in P, suppletum est in marg. | μυκωμένω G ‖ 22 θοίνῃ] θοίνην P, γρ. θοίνῃ P in marg. | δὲ] τε G ‖ 24 εἰς G | κυκλωτερῆ G

ἐξεπίτηδες τεχνησάμενοι ὕπερθεν τῆς κατώρυχος τὸν
τράγον τεθείκασι τῷ λέοντι ποδοστράβην ἐσόμενον.
ταῦτα Περόζης ἀκούσας ἐς δέος ἦλθε μή ποτε Μῆδοι 14
ἐπὶ πονηρῷ τῷ σφετέρῳ τὴν δίωξιν ἐπὶ τοὺς πολε-
μίους πεποίηνται. καὶ πρόσω μὲν οὐκέτι ἐχώρει, μέ-
νων δὲ αὐτοῦ τὰ παρόντα ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο. Οὖννοι 15
δὲ ἤδη ἑπόμενοι ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τοῦ χώρου τὴν
εἴσοδον ἐν φυλακῇ εἶχον, ὅπως μηκέτι οἱ πολέμιοι
ὀπίσω ἀπελαύνειν οἷοί τε ὦσι. καὶ οἱ Πέρσαι τότε δὴ 16
λαμπρῶς ᾐσθημένοι οὗ ἦσαν κακοῦ ἐν συμφορᾷ
ἐποιοῦντο τὰ παρόντα σφίσι, διαφεύξεσθαι τὸν κίν-
δυνον ἐν ἐλπίδι οὐδεμιᾷ τὸ λοιπὸν ἔχοντες. ὁ δὲ τῶν 17
Ἐφθαλιτῶν βασιλεὺς πέμψας παρὰ Περόζην τῶν οἱ
ἑπομένων τινάς, πολλὰ μὲν αὐτῷ θράσους πέρι ἀλο-
γίστου ὠνείδισεν, ἀφ' οὗ δὴ αὐτόν τε καὶ τὸ Περσῶν
γένος κόσμῳ οὐδενὶ διαφθείρειεν, ἐνδώσειν δὲ καὶ ὣς
τὴν σωτηρίαν Οὔννους αὐτοῖς ἐπηγγέλλετο, ἤν γε
αὐτόν τε Περόζης προσκυνεῖν βούλοιτο, ἅτε δεσπότην
γεγενημένον καὶ ὅρκους τοὺς σφίσι πατρίους ὀμνὺς
τὰ πιστὰ δοίη, μήποτε Πέρσας ἐπὶ τὸ Ἐφθαλιτῶν
ἔθνος στρατεύσασθαι. ταῦτα ἐπεὶ Περόζης ἤκουσε, 18
μάγων τοῖς παροῦσι κοινολογησάμενος ἀνεπυνθάνετο
εἰ τὰ ἐπαγγελλόμενα πρὸς τῶν ἐναντίων ποιητέα εἴη.
οἱ δὲ μάγοι ἀπεκρίναντο τὰ μὲν ἀμφὶ τῷ ὅρκῳ ὅπῃ 19 B 19
οἱ βουλομένῳ ἐστὶν αὐτὸν διοικήσασθαι, ἐς μέντοι τὸ P 11

---

13 βασιλεὺς] nomine Achsunwar, cf. Noeld.-Tab. p. 123.

---

4 πονήρῳ *GP* ‖ 7 δὲ] τε *G* ‖ 10 ᾐσθημένοι] αἰσθόμενοι *P* ‖ 11 διαφεύξασθαι *G* ‖ 12 τὸ λοιπὸν ἔχ.] ἔχ. τ. λοιπὸν *G* ‖ 15 αὐτόν *G* ‖ 17 οὔννοις *VP* | ἐπηγγέλλετο] ἐπηγγείλετο *V* ‖ 21 στρατεύσασθαι] στρατεύεσθαι *G* ‖ 24 τῶν ὅρκων *V* | ὅπῃ] ὅποι *G* ‖ 25 διοικήσασθαι] scribendum puto: ⟨δεῖν⟩ διοικήσασθαι

20 ἕτερον σοφίᾳ περιελθεῖν τὸν πολέμιον. εἶναι γὰρ
αὐτοῖς νόμον τὰς τοῦ ἡλίου ἀνατολὰς προσκυνεῖν
21 ἡμέρᾳ ἑκάστῃ. δεήσειν οὖν αὐτὸν τηρήσαντα ἐς τὸ
ἀκριβὲς τὸν καιρὸν ξυγγενέσθαι μὲν ἅμα ἡμέρᾳ τῷ
τῶν Ἐφθαλιτῶν ἄρχοντι, τετραμμένον δέ που πρὸς
ἀνίσχοντα ἥλιον προσκυνεῖν· ταύτῃ γὰρ ἂν ἐς τὸ
22 ἔπειτα τῆς πράξεως τὴν ἀτιμίαν φυγεῖν δύναιτο. Περόζης μὲν οὖν ἀμφί τε τῇ εἰρήνῃ τὰ πιστὰ ἔδωκε καὶ τὸν πολέμιον προσεκύνησε, καθάπερ τῶν μάγων ἡ ὑποθήκη παρήγγελλεν, ἀκραιφνεῖ δὲ παντὶ τῷ Μήδων στρατῷ ἐπ' οἴκου ἄσμενος ἀνεχώρησε.

δ'. Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ἀλογήσας τὰ ὀμωμοσμένα τίσασθαι Οὔννους τῆς ἐς αὐτὸν ὕβρεως ἤθελε.
2 πάντας οὖν αὐτίκα ἐκ πάσης γῆς Πέρσας τε καὶ ξυμμάχους ἀγείρας ἐπὶ τοὺς Ἐφθαλίτας ἦγε, τῶν παίδων ἕνα μὲν Καβάδην ὄνομα μόνον ἀπολιπὼν (τηνικαῦτα γὰρ ἡβηκὼς ἔτυχε), τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας ἐπαγό-
3 μενος τριάκοντα μάλιστα. Ἐφθαλῖται δὲ αὐτοῦ τὴν ἔφοδον γνόντες ἀχθόμενοί τε οἷς δὴ πρὸς τῶν πολεμίων ἠπάτηντο τὸν βασιλέα ἐκάκιζον, ἅτε προέμενον
4 Μήδοις τὰ πράγματα. καὶ ὃς αὐτῶν ξὺν γέλωτι ἐπυνθάνετο τί ποτε ἄρα σφῶν προέμενος εἴη, πότερον τὴν
5 γῆν ἢ τὰ ὅπλα ἢ ἄλλο τι τῶν πάντων χρημάτων. οἱ δὲ ὑπολαβόντες οὐκ ἄλλο οὐδὲν πλήν γε δὴ ὅτι τὸν

---

12 cf. Theoph. I 122, 31. Cedren I 623. Noeld.-Tab. p. 125. Niceph. Call. XVI 36

---

1 *πόλεμον G* ‖ 3 *δεήσειν οὖν*] *δεήσει γοῦν G* ‖ 4 *ἅμα ἡμέρα ξυγγενέσθαι μὲν G* ‖ 9 *πόλεμον G* ‖ 10 *παρήγγελεν GP* | *δὲ τῶ μήδων στρατῶ παντὶ P* ‖ 11 *ἀσμένως VP* | *ἀνεχώρησαν V* ‖ 12 *ὀμωσμένα G* | 13 *οὔνους G* ‖ 14 *πάντας*] *πάντας τε G* | *καὶ* om. *G* ‖ 16 *μὲν* om. *P* | *ὄνομα*] *ὀνομαζόμενον P* ‖ 18 *ἐφθαλίται V*

καιρὸν ἔφασαν, οὗ τἄλλα πάντα ἠρτῆσθαι ξυμβαίνει.
οἱ μὲν οὖν τοῖς ἐπιοῦσιν ὑπαντιάζειν πάσῃ προθυμίᾳ 6 B 20
ἠξίουν, ὁ δὲ αὐτοὺς μὲν ἔν γε τῷ παρόντι ἐκώλυεν.
οὐ γάρ πω σαφές τι ἀμφὶ τῇ ἐφόδῳ ἰσχυρίζετο γεγο-
νέναι σφίσιν, ἐπεὶ οἱ Πέρσαι ἔτι ἐν γῇ τῇ οἰκείᾳ τυγ-
χάνουσιν ὄντες· μένων δὲ αὐτοῦ ἐποίει τάδε. ἐν τῷ 7
πεδίῳ, ᾗ ἔμελλον Πέρσαι ἐς τὰ Ἐφθαλιτῶν ἤδη ἐσβάλ-
λειν, χώραν πολλήν τινα ἐπὶ πλεῖστον ἀποτεμὼν τάφρον
εἰργάσατο βαθεῖάν τε καὶ εὖρους ἱκανῶς ἔχουσαν, ὀλί-
γον τινὰ ἐν μέσῳ ἀκραιφνῆ χῶρον ἀπολιπὼν ὅσον
ἵππων ὁδῷ ἐπαρκεῖν δέκα. καλάμους τε τῇ τάφρῳ 8
ὕπερθεν ἐπιθεὶς καὶ γῆν ἐπὶ τοὺς καλάμους συναμη- P 12
σάμενος ταύτῃ ἐπιπολῆς ἔκρυψεν, Οὔννων τε τῷ ὁμίλῳ
ἐπέστελλεν, ἐπειδὰν ἐνθένδε ὀπίσω ἀπελαύνειν μέλλωσι,
διὰ χώρου τοῦ χέρσου ἐς ὀλίγους σφᾶς ξυναγαγόντας
σχολαιτέρους ἰέναι, φυλασσομένους ὅπως μὴ ἐς τὰ
ἐσκαμμένα ἐμπίπτοιεν· τοὺς δὲ ἅλας ἄκρου σημείου 9
τοῦ βασιλείου ἀπεκρέμασεν, ἐς οὓς τὸν ὅρκον Περό-
ζης ὤμοσε πρότερον, ὃν δὴ ἀλογήσας εἶτα ἐπὶ Οὔννους
ἐστράτευσεν. ἕως μὲν οὖν ἐν γῇ τῇ σφετέρᾳ τοὺς 10
πολεμίους ἤκουεν εἶναι, ἡσυχῇ ἔμενεν, ἐπεὶ δε αὐτοὺς
ἐς Γοργὼ πόλιν ἔμαθεν ἀφικέσθαι πρὸς τῶν κατασκό-
πων, ἥπερ ἐν τοῖς ἐσχάτοις Περσῶν ὁρίοις τυγχάνει
οὖσα, ἐνθένδε τε ἀπαλλαγέντας ὁδῷ ἐπὶ σφᾶς ἤδη

12 Theoph. I 123. Noeld.-Tab. 129.

4 οὐ γάρ πω] οὐ γάρ πως G, οὔπω γὰρ P | σαφές τι om. G | ἐφόδῳ] ὁδῷ G ‖ 7 ᾗ] οὗ G | ἤμελλον P | ἐμβάλλειν G ‖ 11 ἐπαρκέσειν G ‖ 12 ἐπιτιθεὶς G ‖ 13 ἐπιπολλῆς VP | οὔνων G | τε] δὲ G ‖ 15 ὀλίγους] ὀλίγον G | συναγαγόντας P ‖ 16 σχολαιοτέρους G ‖ 18 βασιλέως G ‖ 19 ὃν G] ὧν VP | εἶτα om. VP | οὔνους G ‖ 20 γῇ] τῇ γῇ P ‖ 21 ἡσυχῇ] ἡσυχ evanuit in V ‖ 24 ὁδῷ G] om. V, ὁδοῦ P

ἰέναι, αὐτὸς μὲν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ τῆς τάφρου
ἐντὸς ἔμεινεν, ὀλίγους δὲ πέμψας ὀφθῆναι μὲν τοῖς
ἐναντίοις ἐν τῷ πεδίῳ ἐκέλευε μακρὰν ἄποθεν, ὀφθέν-
τας δὲ μόνον εἶτα ἀνὰ κράτος φεύγειν ὀπίσω, ἐν
B 21 *μνήμῃ τὰς αὐτοῦ ἐντολὰς ἀμφὶ τῇ κατώρυχι ἔχοντας,*
11 *ἡνίκα δὴ αὐτῆς ἄγχιστα ἵκοιντο. οἱ δὲ κατὰ ταῦτα*
ἐποίουν, καὶ ἐπεὶ τῆς διώρυχος ἀγχοτάτω ἐγένοντο,
ἐς ὀλίγους σφᾶς ξυναγαγόντες διέβησαν ἅπαντες καὶ
12 *τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἀνεμίγνυντο. οἱ δὲ Πέρσαι ξυνεῖναι*
τῆς ἐπιβουλῆς οὐδαμῆ ἔχοντες κατὰ κράτος ἐν πεδίῳ
λίαν ὑπτίῳ ἐδίωκον, θυμῷ πολλῷ ἐς τοὺς πολεμίους
ἐχόμενοι, ἔς τε τὴν τάφρον ἐμπεπτώκασιν ἅπαντες,
13 *οὐχ οἱ πρῶτοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ὄπισθεν εἵποντο·*
ἅτε γὰρ τὴν δίωξιν ξὺν θυμῷ μεγάλῳ, καθάπερ ἐρρή-
θη, ποιούμενοι, ὡς ἥκιστα ᾔσθοντο τοῦ κακοῦ, ὃ δὴ
ξυντετύχηκε τοῖς ἔμπροσθεν ἰοῦσιν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοὺς
ξὺν τοῖς ἵπποις τε καὶ δόρασιν ἐμπεπτωκότες ἐκείνους
τε, ὡς τὸ εἰκὸς, ἔκτειναν καὶ αὐτοὶ οὐδέν τι ἧσσον
14 *ξυνδιεφθάρησαν. ἐν οἷς καὶ Περόζης ἦν ξὺν παισὶ*
τοῖς αὐτοῦ ἅπασι. καὶ αὐτὸν μέλλοντα ἐς τὸ βάρα-
θρον τοῦτο ἐμπεσεῖσθαί φασι τοῦ τε δεινοῦ ᾐσθῆσθαι
καὶ τὸ μάργαρον, ὃ οἱ λευκότατόν τε καὶ μεγέθους
ὑπερβολῇ ἔντιμον ἐξ ὠτὸς τοῦ δεξιοῦ ἀπεκρέματο,
ἀφελόντα ῥῖψαι, ὅπως δὴ μή τις αὐτὸ ὀπίσω φοροίη, ἐπεὶ

---

19 Cedren. I 623. Niceph. Call. XVI 36.

---

1 *τοῦ στρατοῦ*] *στρατῷ P* ‖ 3 *ἐκέλευεν G* | *ἄπωθεν G* ‖ 6 *ἵκοιντο*] *ἵκωνται G* | *ἀγχιτάτω V* ‖ 8 *ὀλίγους*] *ὀλίγον G* | *σφᾶς*] *αὐτοὺς* addit *V* in marg. ‖ 9 *ξυνιέναι P* ‖ 12 *ἐχόμενοι*] *ἐρχόμενοι P* corr. | *τε*] *τε γοῦν P* ‖ 14 *μεγάλῳ*] *πολλῷ G* ‖ 15 *ὃ G*] *ὡς VP* ‖ 17 *ἐμπεπτωκότως V* ‖ 19 *οἷς*] *τοῖς G* ‖ 20 *αὐτοῦ*] *αὐτοῦ* codd. ‖ 22 *ὁ μάργαρος* hic et infra Theoph. ‖ 24 *ῥίψαι V* | *δὴ* om. *G*

ἀξιοθέατον ὑπερφυῶς ἦν, οἷον οὔπω πρότερον ἑτέρῳ
τῳ βασιλεῖ γέγονεν, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες. οὐ 15
γὰρ ἂν ἐνταῦθα γενόμενος τοῦ κακοῦ ἄλλου ὁτουοῦν
ἐς φροντίδα ἦλθεν, ἀλλ' οἶμαι τό τε οὖς αὐτῷ ἐν
τούτῳ ξυγκεκόφθαι τῷ πάθει καὶ τὸ μάργαρον ὅπη
ποτὲ ἀφανισθῆναι. ὅπερ ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τότε 16
πρίασθαι πρὸς τῶν Ἐφθαλιτῶν ἐν σπουδῇ ποιησάμε-
νος ἥκιστα ἴσχυσεν. οὐ γὰρ αὐτὸ εὑρέσθαι οἱ βάρ- B 22
βαροι εἶχον, καίπερ πόνῳ πολλῷ τὴν ζήτησιν ποιησά-
μενοι. φασὶ μέντοι Ἐφθαλίτας εὑρομένους αὐτὸ
ὕστερον τῷ Καβάδῃ ἀποδόσθαι. ὅσα δὲ ἀμφὶ τῷ 17
μαργάρῳ τούτῳ Πέρσαι λέγουσιν, εἰπεῖν ἄξιον· ἴσως
γὰρ ἄν τῳ καὶ οὐ παντάπασιν ἄπιστος ὁ λόγος δόξειεν
εἶναι.

Λέγουσιν οὖν Πέρσαι εἶναι μὲν ἐν τῷ κτενὶ τὸ 18 P 13
μάργαρον τοῦτο ἐν θαλάσσῃ, ᾗ ἐν Πέρσαις ἐστὶ, νήχε-
σθαι δὲ τὸν κτένα τῆς ταύτῃ ἠιόνος οὐ πολλῷ ἄπο-
θεν· ἀνεῳγέναι τε αὐτοῦ ἄμφω τὰ ὄστρακα, ὧν δὴ
κατὰ μέσον τὸ μάργαρον εἱστήκει θέαμα λόγου πολλοῦ
ἄξιον. ἄλλο γὰρ αὐτῷ εἰκασθῆναι οὐδαμῇ ἔσχεν οὔτε
τῷ μεγέθει οὔτε τῷ κάλλει ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου.
κύνα δὲ θαλάσσιον ὑπερφυᾶ τε καὶ δεινῶς ἄγριον 19
ἐραστὴν τοῦ θεάματος τούτου γενόμενον ἕπεσθαι κατ'
ἴχνος αὐτῷ, οὔτε νύκτα ἀνιέντα οὔτε ἡμέραν, ἀλλὰ
καὶ ἡνίκα τροφῆς ἐπιμελεῖσθαι ἀναγκασθείη, ἐνταῦθα

---

15 cf. Cedren. I 623

1—2 ἑτέρῴ τω τῷ *V* ‖ 6 τότε om. *G* ‖ 10 εὑρομένους *G*] εὑραμέ-νους *VP* ‖ 11 ὕστερον *G*] ἕτερον *VP* ‖ 12 ἴσως] ἴσος *V* ‖ 13 ὁ λόγος ἄπιστος *G* ‖ 15 οὖν] οὖν οἱ *V* | ἐν *P*] evanuit in *V*, ἔτι *G* ‖ 17 ἄπωθεν *G* ‖ 18 αὐτοῦ *VG*] αὐτῷ *P* ‖ 20—21 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 22 κῦνα *VG* | δεινῶς superscr. rec. m. ὰ *G*

μέν τι περισκοπεῖσθαι τῶν ἐδωδίμων, εὑρόντα δέ τι
καὶ ἀνελόμενον ἐσθίειν μὲν ὅτι τάχιστα, καταλαβόντα
δὲ αὐτίκα δὴ μάλα τὸν κτένα θεάματος αὖθις τοῦ
20 ἐρωμένου ἐμπίπλασθαι. καί ποτε τῶν τινα γριπέων
φασὶ τὰ μὲν ποιούμενα ἐπιδεῖν, ἀποδειλιάσαντα δὲ τὸ
θηρίον ἀποκνῆσαι τὸν κίνδυνον, ἔς τε τὸν βασιλέα
21 Περόζην ἅπαντα τὸν λόγον ἀνενεγκεῖν. ἃ δὴ τῷ Πε-
ρόζῃ ἀκούσαντι πόθον φασὶ τοῦ μαργάρου γενέσθαι
μέγαν, πολλαῖς τε ἀπ' αὐτοῦ θωπείαις τὸν ἀσπαλιέα
22 B 23 τοῦτον καὶ ἀγαθῶν ἐλπίσιν ἐπᾶραι. ὃν δὴ ἀντιτείνειν
αἰτουμένῳ δεσπότῃ οὐκ ἔχοντα λέγουσι τάδε τῷ Περόζῃ
εἰπεῖν „ὦ δέσποτα, ποθεινὰ μὲν ἀνθρώπῳ χρήματα,
„ποθεινοτέρα δὲ ἡ ψυχή, πάντων μέντοι ἀξιώτατα τέκνα.
23 „ὧν δὴ τῇ στοργῇ ἀναγκασθεὶς φύσει ἴσως ἄν τις καὶ
„πάντα τολμήσειεν. ἐγὼ τοίνυν τοῦ τε θηρίου ἀπο-
„πειράσεσθαι καὶ τοῦ μαργάρου σε κύριον θήσεσθαι
24 „ἐλπίδα ἔχω. καὶ ἢν μὲν κρατήσω τοῦ ἀγῶνος τούτου,
„εὔδηλον ὡς ἐν τοῖς καλουμένοις ὀλβίοις τὸ ἐνθένδε
„τετάξομαι. σέ τε γὰρ πᾶσιν ἀγαθοῖς με δωρήσεσθαι
„ἅτε βασιλέων βασιλέα οὐδὲν ἀπεικὸς, καὶ ἐμοὶ ἀποχρή-
„σει, καίπερ οὐδὲν, ἂν οὕτω τύχοι, κεκομισμένῳ, τὸ
25 „δεσπότου εὐεργέτην τοῦ ἐμοῦ γεγενῆσθαι. εἰ δὲ ἐμὲ
„δεῖ τῷ θηρίῳ τούτῳ ἁλῶναι, σὸν δὴ ἔργον ἔσται, ὦ
„βασιλεῦ, τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς θανάτου τοῦ πατρῴου
26 „ἀμείψασθαι. οὕτω γὰρ ἐγὼ μὲν καὶ τετελευτηκὼς ἐν

---

1 τι] τοι V pr. m. G | περισκοπ. VP] ἐπισκοπ. G | τι] malim τε ‖ 4 ἐμπιπλᾶσθαι G | γρυπέων G ‖ 6 τε τὸν] τὸν om. G ‖ 8 φασὶ om. G ‖ 10 ἐπάραι VG ‖ 11 δεσπότην P ‖ 15—16 ἀποπειράσασθαι VG ‖ 16 θήσεσθαι κύριον P ‖ 19 δωρήσασθαι VP | 21 κεκομισμένῳ] κεκοσμισμένω G ‖ 21—22 τὸ δεσπότου] τῶ δεσπότης G ‖ 22 εὐεργέτη G | δὲ ἐμὲ] δέ με G ‖ 23 ἁλῶναι G | ἔσται VG] ἔστω P ‖ 24 τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς VG] τοὺς ἐμοὺς παῖδας P

„τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ἔμμισθος ἔσομαι, σὺ δὲ ἀρετῆς
„δόξαν ἀποίσῃ μείζω. τὰ παιδία γὰρ ὠφελῶν εὖ ποιή-
„σεις ἐμὲ, ὅσπερ σοι τῆς εὐεργεσίας τὴν χάριν οὐδαμῆ
„εἴσομαι. αὕτη γὰρ ἂν εὐγνωμοσύνη ἀκίβδηλος γένοιτο
„μόνη ἡ ἐς τοὺς ἀποθανόντας ἐπιδειχθεῖσα.“ τοσαῦτα
εἰπὼν ἀπηλλάσσετο. καὶ ἐπεὶ ἐς τὸν χῶρον ἀφίκετο, 27
ἵνα δὴ ὅ τε κτεὶς νήχεσθαι καὶ ὁ κύων αὐτῷ εἴθιστο
ἕπεσθαι, ἐνταῦθα ἐπὶ πέτρας ἐκάθητό τινος, καιροφυ-
λακῶν εἴ πως ἔρημόν ποτε τὸ μάργαρον τοῦ ἐραστοῦ
λάβοι. ἐπειδὴ δὲ τῷ κυνὶ τάχιστα τῶν τινι ἐς τὴν 28
θοίνην οἱ ἐπιτηδείως ἐχόντων ἐντετυχηκέναι ξυνέπεσε B 24
καὶ περὶ τοῦτο διατριβὴν ἔχειν, ἀπολιπὼν ἐπὶ τῆς
ἀκτῆς ὁ ἁλιεὺς τούς οἱ ἐπὶ ταύτῃ δὴ ἑπομένους τῇ
ὑπουργίᾳ εὐθὺ τοῦ κτενὸς σπουδῇ πολλῇ ᾔει, καὶ
αὐτοῦ ἤδη λαβόμενος ἔξω γενέσθαι κατὰ τάχος ἠπεί-
γετο. οὗ δὴ ὁ κύων αἰσθόμενος ἐβοήθει ἐνταῦθα. 29
ἰδών τε αὐτὸν ὁ σαγηνευτὴς, ἐπεὶ καταλαμβάνεσθαι
τῆς ἠιόνος οὐ μακρὰν ἔμελλε, τὸ μὲν θήραμα ἠκόντι- P 14
σεν ἐς τὴν γῆν δυνάμει τῇ πάσῃ, αὐτὸς δὲ ἁλοὺς
διεφθάρη οὐ πολλῷ ὕστερον. ἀνελόμενοι δὲ τὸ μάρ- 30
γαρον οἱ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς λελειμμένοι τῷ τε βασιλεῖ
ἀπεκόμισαν καὶ τὰ ξυνενεχθέντα πάντα ἐσήγγειλαν.
τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῷ μαργάρῳ τούτῳ τῇδε, ᾗπερ ἐρρήθη, 31
Πέρσαι ξυνενεχθῆναί φασιν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον
λόγον ἐπάνειμι.

---

2 ἀποίσει G | παιδάρια V || 6 ἀπηλλάττετο P || 7 κτεὶς] κτεὶν G || 7—8 εἴθιστο ἕπ.] ἕπ. εἴθιστο G || 8 καθῆστο G || 10 λάβοιεν G | δὲ] τε V || 12 περὶ GP] παρὰ V || 13 οἱ evanuit in V || 14 σπουδῇ πολλῇ G] σπουδῇ V, πολὺ P pr. m., σπουδῇ P rec. m. corr. | καὶ evanuit in V || 17 τε] δὲ P | αὐτὸν om. P | ἐπεὶ G] ὡς VP || 18 ἔμελλεν G || 19 ἐς] εἰς G || 20 ἀνελόμενον G || 22 πάντα om. G | ἐσήγγειλαν VP] ἀπήγγειλαν G || 23 ἐρρέθη V

32 Οὕτω μὲν Περόζης τε διεφθάρη καὶ ξύμπασα ἡ
Περσῶν στρατιά. εἰ γάρ τις οὐκ ἐμπεπτωκὼς ἐς τὴν
διώρυχα ἔτυχεν, ὅδε ὑπὸ τῶν πολεμίων ταῖς χερσὶ
33 γέγονε. καὶ ἀπ' αὐτοῦ νόμος τέθειται Πέρσαις μή
ποτε σφᾶς ἐν γῇ πολεμίᾳ ἐλαύνοντας δίωξιν ποιεῖσθαί
τινα, ἢν καὶ κατὰ κράτος τοὺς ἐναντίους σφίσι τρα-
34 πῆναι ξυμβαίη. ὅσοι μέντοι Περόζῃ οὐ ξυστρατεύ-
σαντες ἐν χώρᾳ τῇ αὐτῶν ἔμειναν, οὗτοι δὴ βασιλέα
σφίσι Καβάδην εἵλοντο τὸν νεώτατον Περόζου υἱόν,
35 ὅσπερ τηνικαῦτα περιῆν μόνος. τότε δὴ Ἐφθαλίταις
κατήκοοι ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ἐγένοντο Πέρσαι, ἕως
Καβάδης τὴν ἀρχὴν ἰσχυρότατα κρατυνάμενος φόρον
αὐτοῖς ἀποφέρειν τὸν ἐπέτειον οὐκέτι ἠξίου. ἦρξαν
δὲ Περσῶν οἱ βάρβαροι οὗτοι ἐνιαυτοὺς δύο.

B 25 ε'. Μετὰ δὲ Καβάδης ἐπὶ τὸ βιαιότερον τῇ ἀρχῇ
χρώμενος ἄλλα τε νεώτερα ἐς τὴν πολιτείαν εἰσῆγε
καὶ νόμον ἔγραψεν ἐπὶ κοινὰ ταῖς γυναιξὶ μίγνυσθαι
Πέρσας· ὅπερ τὸ πλῆθος οὐδαμῇ ἤρεσκε. διὸ δὴ αὐτῷ
ἐπαναστάντες παρέλυσάν τε τῆς ἀρχῆς καὶ δήσαντες
2 ἐν φυλακῇ εἶχον. καὶ βασιλέα μὲν σφίσι Βλάσην τὸν
Περόζου ἀδελφὸν εἵλοντο, ἐπειδὴ γόνος μὲν οὐδεὶς
ἔτι ἄρρην Περόζῃ, ὥσπερ ἐρρήθη, ἐλέλειπτο, Πέρσαις
δὲ οὐ θέμις ἄνδρα ἐς τὴν βασιλείαν καθίστασθαι
ἰδιώτην γένος, ὅτι μὴ ἐξιτήλου παντάπασι γένους

15 cf. Theoph. I 123, 13. Theod. Lect. p. 566. Cedren. I 624. Niceph. Call. XVI 36 Jos Styl. c. 24

3 διώρυκα *G* | ὅδε] ὁ δὲ codd. ‖ 5 πολεμίᾳ] πολεμίων *G* ‖ 6 καὶ om. *G* ‖ 7 ξυνστρατεύσαντες *P* ‖ 8 αὐτῶν codd. | δὴ] δὲ *V* ‖ 16 ἐσῆγε *V* ‖ 18 ἤρεσκεν *G* ‖ 20 Βλάσην post ἀδελφὸν transponit *G* ‖ 21 ἐπειδὴ Dind.] ἐπεὶ δὲ *VP*, ἐπεὶ *G* | γόνος] γένος *P* ‖ 23 εἰς *G*

τοῦ βασιλείου ὄντος· Βλάσης δὲ τὴν βασιλείαν παραλαβὼν 3 Περσῶν τε τοὺς ἀρίστους ξυνέλεξε καὶ τὰ ἀμφὶ τῷ Καβάδῃ ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο· τὸν γὰρ ἄνθρωπον ἀποκτιννύναι οὐκ ἦν βουλομένοις τοῖς πλείοσιν. ἔνθα 4 δὴ πολλαὶ μὲν ἐλέχθησαν γνῶμαι ἐφ' ἑκάτερα φέρουσαι, P 15 παρελθὼν δὲ τῶν τις ἐν Πέρσαις λογίμων, ὄνομα μὲν Γουσαναστάδης, χαναράγγης δὲ τὸ ἀξίωμα (εἴη δ' ἂν ἐν Πέρσαις στρατηγὸς τοῦτό γε), πρὸς αὐταῖς που ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Περσῶν γῆς τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐν χώρᾳ ἣ τοῖς Ἐφθαλίταις ὅμορός ἐστι, καὶ τὴν μάχαιραν ἐπιδείξας ᾗ τῶν ὀνύχων τὰ προὔχοντα Πέρσαι εἰώθασιν ἀποτέμνεσθαι, μῆκος μὲν ὅσον δακτύλου ἀνδρὸς, πάχος δὲ οὐδὲ τριτημόριον δακτύλου ἔχουσαν „ταύτην ὁρᾶτε“ εἶπε „τὴν μάχαιραν, βραχεῖαν παντά- 5 „πασιν οὖσαν· αὕτη μέντοι ἔργον ἐν τῷ παρόντι ἐπι„τελεῖν οἷά τέ ἐστιν, ὅπερ εὖ ἴστε ὀλίγῳ ὕστερον, ὦ „φίλτατοι Πέρσαι, μυριάδες δύο τεθωρακισμένων ἀν„δρῶν ἐξεργάζεσθαι οὐκ ἂν δύναιντο.“ ὁ μὲν ταῦτα 6 B 26 εἶπε, παραδηλῶν ὡς, ἢν μὴ Καβάδην ἀνέλωσιν, αὐτίκα πράγματα Πέρσαις περιὼν παρέξει. οἱ δὲ κτεῖναι ἄν- 7 δρα τοῦ βασιλείου αἵματος οὐδ' ὅλως ἔγνωσαν, ἀλλ' ἐν φρουρίῳ καθεῖρξαι ὅπερ τῆς Λήθης καλεῖν νενομίκασιν. ἢν γάρ τις ἐνταῦθα ἐμβληθεὶς τύχῃ, οὐκ- 8 έτι ὁ νόμος ἐφίησι μνήμην αὐτοῦ εἶναι, ἀλλὰ θάνατος

22 cf. Noeld.-Tab. p. 144, not.

1 βασιλείου *VP*] βασιλέως *G* ‖ 3 ἐποιεῖτο] ἐπεποίητο *G* ‖ 4 ἀποκτειννύναι *V* ‖ 5 ἐλέγχθησαν *P* ‖ 6 λογίμων *VP*] δοκίμων *G* ‖ 7 γουναστάδης *G* ‖ 12 ἀποτέμνεσθαι] ἀποκόπτειν *G* ‖ ὅσον *G*] ὡς *VP* ‖ 14 εἶπε *GP*] ἔφη *V* ‖ 14—15 οὖσαν παντάπασιν *P* ‖ 16 ὀλίγῳ *G*] ὀλίγον *V*, ὀλίγῳ δὲ *P* ‖ 18 ἐξεργάζεσθαι] ἐργάζεσθαι *G* ‖ 19 ἢν] εἰ *VP* ‖ 21 τοῦ om. *P* | βασιλείου] βασιλέως *G* | οὐδ' ὅλως *V*] οὐδαμῶς *G*, οὐδόλως *P* ‖ 24 ὁ *G*] om. *VP* | ἐφίησι *G*] σφίσι *VP*

τῷ ὠνομακότι ἡ ζημία ἐστί· διὸ δὴ καὶ τὴν ἐπωνυ-
9 *μίαν ταύτην πρὸς Περσῶν ἔλαχεν. ἅπαξ δὲ ἡ τῶν*
Ἀρμενίων ἱστορία φησὶ νόμου τοῦ ἀμφὶ τῷ Λήθης
φρουρίῳ παραλελύσθαι τὴν δύναμιν Πέρσαις τρόπῳ
τοιῷδε.

10 *Πόλεμός ποτε Πέρσαις τε καὶ Ἀρμενίοις ἀκήρυκτος*
γέγονεν εἰς δύο καὶ τριάκοντα ἔτη ἐπὶ Πακουρίου μὲν Περ-
σῶν βασιλεύοντος, Ἀρμενίων δὲ Ἀρσάκου Ἀρσακίδου
ἀνδρός. τούτῳ τε τῷ πολέμῳ μηκυνομένῳ κεκακῶσθαι
μὲν ἐς ἄγαν ἀμφοτέρους ξυνέβη καὶ διαφερόντως τοὺς
11 *Ἀρμενίους. ἀπιστίᾳ δὲ πολλῇ ἐς ἀλλήλους ἐχόμενοι*
ἐπικηρυκεύεσθαι παρὰ τοὺς ἐναντίους οὐδέτεροι εἶχον.
ἐν τούτῳ δὲ Πέρσας τετύχηκε πόλεμον πρὸς ἄλλους
βαρβάρους τινὰς οὐ πόρρω Ἀρμενίων ᾠκημένους
12 *διενεγκεῖν. οἵ τε Ἀρμένιοι ἐν σπουδῇ ἔχοντες ἐπί-*
δειξιν ἐς Πέρσας τῆς ἐς αὐτοὺς εὐνοίας τε καὶ εἰρή-
νης ποιήσασθαι, ἐσβαλεῖν ἐς τούτων δὴ τῶν βαρβάρων
τὴν γῆν ἔγνωσαν, δηλώσαντες τοῦτο πρότερον Πέρ-
13 *σαις. ἀπροσδόκητοί τε αὐτοὶ ἐπιπεσόντες σχεδόν τι*
B 27 *ἅπαντας ἡβηδὸν ἔκτειναν. ὅ τε Πακούριος τοῖς πεπραγ-*
μένοις ὑπερησθεὶς, πέμψας παρὰ τὸν Ἀρσάκην τῶν οἱ
ἐπιτηδείων τινὰς τά τε πιστά οἱ παρασχόμενος τὸν
14 *ἄνθρωπον μετεπέμψατο. καὶ ἐπεὶ παρ' αὐτὸν Ἀρσάκης*
ἀφίκετο, τῆς τε ἄλλης αὐτὸν φιλοφροσύνης ἠξίωσε καὶ
15 *ἅτε ἀδελφὸν ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ ἔσχε. καὶ τότε*

---

6 Faustus Byz. p. 106 || 24 Faustus Byz. p. 97 et 130

---

1 *ἐστίν G* || 4 *Πέρσαις* om. *V* || 6 *ἀρμενίοις* constanter *V* et saepius *G* || 7 *ἐς G* || 8 *ἀρσάκου καὶ ἀρσακίδου G* || 10 *καὶ διαφερόντως*] *διαφερόντως δὲ G* || 12 *παρὰ*] *περὶ P* || 14 *βαρβάρους VP*] *βαρβάρων G* | *ᾠκημένους*] *διωκημένους P* || 19 *αὐτοὶ* om. *G*

μὲν ὅρκοις δεινοτάτοις τόν τε Ἀρσάκην καταλαβὼν
καὶ αὐτὸς οὐδέν τι ἧσσον ὁμωμοκὼς ἦ μὴν εὔνους τε
καὶ ξυμμάχους Πέρσας τε τὸ λοιπὸν καὶ Ἀρμενίους
ἀλλήλοις εἶναι, αὐτίκα δὴ αὐτὸν ἐς τὰ πάτρια ἤθη
ἀφῆκεν ἰέναι.

Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον διέβαλον τὸν Ἀρσά- 16 P16
κην τινὲς ὡς δὴ πράγμασι νεωτέροις ἐγχειρεῖν βού-
λοιτο. οἷσπερ ἀναπεισθεὶς ὁ Πακούριος αὖθις αὐτὸν
μετεπέμπετο ὑπειπὼν ὅτι δὴ αὐτῷ τι κοινολογεῖσθαι
ὑπὲρ τῶν ὅλων ἐπιμελὲς εἴη. καὶ ὃς οὐδέν τι μελλή- 17
σας ἐς αὐτὸν ἦλθεν, ἄλλους τε τῶν ἐν Ἀρμενίοις
μαχιμωτάτων ἐπαγόμενος καὶ Βασσίκιον, ὅσπερ αὐτῷ
στρατηγός τε καὶ ξύμβουλος ἦν· ἀνδρίας τε γὰρ καὶ
ξυνέσεως ἐπὶ πλεῖστον ἀφῖκτο. εὐθὺς οὖν ὁ Πακού- 18
ριος ἄμφω, τόν τε Ἀρσάκην καὶ Βασσίκιον, πολλὰ
ὀνειδίζων ἐκάκιζεν, εἰ τὰ ὁμωμοσμένα ἠλογηκότε οὕτω
δὴ τάχιστα ἐς ἀπόστασιν ἴδοιεν. οἱ δὲ ἀπηρνοῦντό
τε καὶ ἀπώμνυον ἐνδελεχέστατα μηδὲν σφίσιν αὐτοῖς
βεβουλεῦσθαι τοιοῦτο. τὰ μὲν οὖν πρῶτα ὁ Πακού- 19
ριος αὐτοὺς ἐν ἀτιμίᾳ ἐφύλασσεν, ἔπειτα δὲ τῶν μά-
γων ἀνεπυνθάνετο ὅ τί οἱ ποιητέα ἐς αὐτοὺς εἴη. οἱ 20
δὲ μάγοι τῶν μὲν ἀρνουμένων καὶ οὐ διαρρήδην ἐλη-
λεγμένων καταγινώσκειν οὐδαμῇ ἐδικαίουν, ὑποθήκην
δὲ αὐτῷ τινα ἔφραζον, ὅπως ἂν Ἀρσάκης αὐτὸς ἄντι- B 28
κρυς αὐτοῦ κατηγορεῖν ἀναγκάζοιτο. τὸ γὰρ τῆς βα- 21

25 Faustus Byz. p. 132

2 *τι VG*] om. *P* ‖ 6 *διέβαλλον G* ‖ 10 *ἐπιμελὲς εἴη G*] *ἐπιμελεῖν VP* | *τι*] *τοι G* | *μελήσας GP* ‖ 11 *ἐς VP*] *ἐπ' G* ‖ 12 *ἐπαγαγόμενος G* | *βασσίκινον G*, *βασίκιον P* | *αὐτῷ*] *αὐτῶν G* ‖ 13 *σύμβουλος G* | *ἀνδρείας VG* ‖ 15 *βασίκιον P* ‖ 16 *ὁμωμοσμένα ἠλογηκότε*] *ὁμωσμένα ἠλογηκώς τε G* ‖ 18 *ἐπώμνυον V* ‖ 19 *τοιοῦτον VP* ‖ 25 *αὐτοῦ*] *αὐτοῦ* codd.

σιλικῆς σκηνῆς ἔδαφος κόπρῳ καλύπτειν ἐκέλευον,
ἥμισυ μὲν ἐκ τῆς Περσῶν χώρας, θάτερον δὲ ἥμισυ
ἐκ τῆς Ἀρμενίας. καὶ ὁ βασιλεὺς κατὰ ταῦτα ἐποίει.
22 τότε δὴ οἱ μάγοι τὴν σκηνὴν ὅλην μαγείαις τισὶ κα-
ταλαβόντες ἐκέλευον τὸν βασιλέα ξὺν τῷ Ἀρσάκῃ τοὺς
περιπάτους ἐνταῦθα ποιεῖσθαι, ἐπικαλοῦντα τοῖς τε
23 ξυγκειμένοις καὶ ὀμωμοσμένοις λυμήνασθαι. δεῖν δὲ
καὶ αὐτοὺς τῷ διαλόγῳ παραγενέσθαι. οὕτω γὰρ ἂν
τῶν λόγων μάρτυρες ἁπάντων εἶεν. αὐτίκα γοῦν ὁ
Πακούριος τὸν Ἀρσάκην μεταπεμψάμενος διαύλους ἐν τῇ
σκηνῇ ξὺν αὐτῷ ἐποιεῖτο, παρόντων σφίσιν ἐνταῦθα
τῶν μάγων, καὶ ἀνεπυνθάνετο τοῦ ἀνθρώπου ὅτου δὴ
ἕνεκα τὰ ὀμωμοσμένα ἠλογηκὼς εἶτα Πέρσας τε καὶ
24 Ἀρμενίους αὖθις τρίβειν ἀνηκέστοις κακοῖς ἐγχειροίη·
ὁ δὲ Ἀρσάκης, ἕως μὲν ἐν τῷ χώρῳ οἱ λόγοι ἐγίνοντο
οὗ δὴ ὁ χοῦς ἐκ γῆς τῆς Περσίδος ἐπέκειτο, ἀπηρ-
νεῖτό τε καὶ ὅρκοις τοῖς δεινοτάτοις πιστούμενος ἀν-
25 δράποδον ἰσχυρίζετο εἶναι Πακουρίου πιστόν· ἐπειδὴ
δὲ μεταξὺ λέγων ἐς τῆς σκηνῆς τὸ μέσον ἀφῖκτο, ἵνα
δὴ κόπρου τῆς Ἀρμενίας ἐπέβησαν, ἐνταῦθα οὐκ οἶδα
ὅτῳ ἀναγκασθεὶς λόγους μὲν τούτους ἐπὶ τὸ θρασύ-
τερον ἐξαπιναίως μεταβιβάζει, ἀπειλῶν δὲ τῷ τε Πακου-
ρίῳ καὶ Πέρσαις οὐκέτι ἀνίει, ἀλλὰ τίσασθαι αὐτοὺς
ἐπηγγέλλετο ὕβρεως τῆσδε, ἐπειδὰν αὐτὸς αὐτοῦ

---

17 Faustus Byz. p. 133 ss.

---

3 τῆς] γῆς *V* ‖ 5 σὺν *P* ‖ 7 ἀμοσμένοις *G*, ὀμωμοσμένοις *P* ‖ 8 καὶ *G*] om. *VP* | παραγενέσθαι] περιγενέσθαι *P* ‖ 9 γοῦν] οὖν *G* ‖ 11 ἐποιεῖτο] ἐποιοῦντο *G* | σφίσι *G* | ἐνταῦθα post μάγων transponit *G* ‖ 13 ὀμωσμένα *G*, ὀμωμοσμένα *P* ‖ 16 ὁ om. *P* | γῆς *G*] om. *VP* ‖ 18 ἐπειδὴ] ἐπεὶ *G* ‖ 19 μεταξὺ λέγων] λέγων μεταξὺ *G* ‖ 23 ἀνίει] ἀνήει *G* | τίσεσθαι Herw. ‖ 24 αὐτοῦ codd.

τάχιστα κύριος γένοιτο. καὶ ταῦτα λέγων τε καὶ 26
νεανιευόμενος ἐποιεῖτο τὸν περίπατον ὅλον, ἕως ἀνα-
στρέψας ἐς κόπρον αὖθις τὴν ἐκ γῆς τῆς Περσίδος
ἀφίκετο. ἐνταῦθα γὰρ πάλιν ὥσπερ τινὰ παλινῳδίαν B 29
ᾄδων ἱκέτης τε ἦν καὶ οἰκτρούς τινας τῷ Πακουρίῳ
προὔφερε λόγους. ἐπεὶ δὲ ἐς χοῦν αὖθις τὸν Ἀρμε- 27
νίων ἦλθεν, ἐς τὰς ἀπειλὰς ἀπεχώρησε. καὶ πολλάκις P 17
οὕτω μεταβληθεὶς ἐφ' ἑκάτερα ἔκρυψε τῶν οἱ ἀπορ-
ρήτων οὐδέν. τότε δὴ οἱ μὲν μάγοι κατέγνωσαν αὐ- 28
τοῦ ἔς τε τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς ὅρκους ἠδικηκέναι.
Πακούριος δὲ Βασσικίου μὲν τὸ δέρμα ἐκδείρας ἀσκόν
τε αὐτὸ πεποιημένος καὶ ἀχύρων ἐμπλησάμενος ὅλον
ἀπεκρέμασεν ἐπὶ δένδρου τινὸς ὑψηλοῦ λίαν. τὸν 29
μέντοι Ἀρσάκην (ἀποκτεῖναι γὰρ ἄνδρα τοῦ βασιλείου
αἵματος ὄντα οὐδαμῇ εἶχεν) ἐν τῷ τῆς Λήθης φρουρίῳ
καθεῖρξε.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον τῶν τις Ἀρμενίων τῷ τε Ἀρ- 30
σάκῃ ἐν τοῖς μάλιστα ἐπιτηδείων καί οἱ ἐπισπομένων
ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ἰόντι, Πέρσαις ἐπί τι ἔθνος ἰοῦσι
βαρβαρικὸν ξυνεστράτευσεν· ὃς δὴ ἀνήρ τε ἀγαθὸς ἐν
τῷ πόνῳ τούτῳ, ὁρῶντος Πακουρίου τὰ ποιούμενα,
γέγονε καὶ τῆς νίκης αἰτιώτατος Πέρσαις. διὸ δὴ αὐ- 31
τὸν ὁ Πακούριος ὅ τι ἂν βούλοιτο αἰτεῖσθαι ἠξίου,
ἰσχυρισάμενος ὅτι δὴ οὐδενὸς πρὸς αὐτοῦ ἀτυχήσει.
ὁ δὲ ἄλλο οἱ οὐδὲν γενέσθαι ἠξίου ἢ ὥστε τὸν Ἀρσά- 32
κην ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ θεραπεῦσαι ᾗ βούλοιτο. τοῦτο τὸν 33

1 *γένηται G* pr. m. ‖ 2 *τὸν περίπατον ὅλον*] *τοὺς περιπάτους ὅλους G* ‖ 3 *ἐκ περσίδος γῆς G* ‖ 5 *ἱκέτης*] *οἰκέτης P* ‖ 6 *δὲ P*] *τε VG* | *τὸν* Dind.] *τῶν* codd. ‖ 11 *βασικίου P* ‖ 16 *καθεῖρξεν G* ‖ 17 *τε*] *γε G* ‖ 18 *ἐπιτηδείων*] *ἐπιτηδείοις P* corr. | *ἐπισπώμενος V*, *ἐπισπόμενος P* ‖ 20 *ἐν*] *ἐπὶ G* ‖ 24 *δὴ* om. *G* ‖ 26 *ᾗ* om. *G* | *τοῦτο*] *τοῦτον G*

βασιλέα ἠνίασε μὲν ἐς τὰ μάλιστα, εἰ λύειν νόμον
οὕτω δὴ παλαιὸν ἀναγκάζοιτο, ὅπως μέντοι παντά-
πασιν ἀληθίζηται, ξυνεχώρει τὴν δέησιν ἐπιτελῆ γενέ-
34 B 30 σθαι. ἐπεὶ δὲ βασιλέως ἐπαγγείλαντος γέγονεν ἐν τῷ
τῆς Λήθης φρουρίῳ, ἠσπάσατο μὲν τὸν Ἀρσάκην, ἄμφω
δὲ ἀλλήλοιν περιβαλόντε ἐθρηνησάτην τε ἡδύν τινα
θρῆνον καὶ ἀπολοφυραμένω τὴν παροῦσαν τύχην μόλις
ἀπ' ἀλλήλοιν διαλύειν τὰς αὑτοῦ χεῖρας ἑκάτερος
35 ἔσχεν. ἐπεὶ δὲ τῶν ὀδυρμῶν ἐς κόρον ἐλθόντες ἐπαύ-
σαντο, ἔλουσε μὲν ὁ Ἀρμένιος τὸν Ἀρσάκην καὶ τἄλλα
οὐκ ἀπημελημένως ἐκόσμησε, σχῆμα δὲ αὐτῷ περιθέ-
36 μενος τὸ βασίλειον ἐπὶ στιβάδος ἀνέκλινεν. ἐνταῦθά
τε τοὺς παρόντας Ἀρσάκης βασιλικῶς εἱστία ᾗπερ
37 εἰώθει τὰ πρότερα. ἐν ταύτῃ τῇ θοίνῃ πολλοὶ μὲν
ἐπὶ κύλικι λόγοι ἐλέχθησαν, οἵπερ τὸν Ἀρσάκην ἱκα-
νῶς ἤρεσκον, πολλὰ δὲ ἄλλα ἐς μέσον ἦλθεν, ἅπερ
αὐτῷ ἐν ἡδονῇ ἦν· μηκυνομένου τε τοῦ πότου ἄχρι
ἐς νύκτα τῇ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίᾳ ὑπερφυῶς ἥσθησαν,
μόλις δὲ ἀλλήλων ἀπαλλαγέντες διελύθησαν, καταβε-
38 βρεγμένοι τῇ εὐπαθείᾳ. τότε δὴ λέγουσι τὸν Ἀρσάκην
εἰπεῖν ὡς ἡμέραν τὴν ἡδίστην διατελέσας ἐν ταύτῃ τε
ξυγγενόμενος τῷ ποθεινοτάτῳ ἀνθρώπων ἁπάντων,
οὐκ ἂν ἔτι ἑκών γε εἶναι ὑποσταίη τὰ φλαῦρα τοῦ
39 βίου, καὶ ταῦτα εἰπόντα μαχαίρᾳ ἑαυτὸν διαχειρίσασθαι,

1 ἐς VG] ὡς P | τὰ] τὸ G ‖ 2 ἀναγκάζοιτο G pr. m.] ἀναγκάζηται VG corr., ἀναγκάζεται P ‖ 4 ἐπεὶ δὲ V] ἐπειδή τε G, ἐπεί δέ γε P ‖ 5 τῆς V] om. GP | φρουρίῳ] χωρίῳ V ‖ 5—10 ἄμφω—Ἀρσάκην om. G ‖ 6 περιβαλόντε] παραβαλόντε V ‖ 7 θρῆνον om. V ‖ 8 αὑτοῦ codd. ‖ 11 οὐκ ἀπημελημένως G] οὐ κατημελημένως VP ‖ 12 βασίλειον] βασιλέως G | στιβάδος] παστάδος G ‖ 13 εἱστία] ἡστία G ‖ 15 ἐπὶ κύλικι] ἐπικυλίκιοι V ‖ 17 ἄχρις VG ‖ 24 ἑαυτὸν] αὑτὸν VG | διαχειρίσασθαι VP corr.] διαχειρήσασθαι G, χρήσασθαι P pr. m., διαχρήσασθαι Hoesch. in marg.

ἥνπερ ἐν τῇ θοίνῃ ἐξεπίτηδες κεκλοφὼς ἔτυχεν, οὕτω
τε αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι. τὰ μὲν οὖν 40
κατὰ τοῦτον δὴ τὸν Ἀρσάκην ἡ τῶν Ἀρμενίων συγγραφὴ
λέγει ταύτῃ, ᾗπερ ἐρρήθη, κεχωρηκέναι, καὶ τὸν νό-
μον τότε ἀμφὶ τῷ τῆς Λήθης φρουρίῳ λελύσθαι. ἐμοὶ
δὲ ὅθενπερ ἐξέβην ἰτέον.

ς'. Καθειρχθέντα δὲ τὸν Καβάδην ἐθεράπευεν ἡ B31P18
γυνὴ ἐσιοῦσά τε παρ' αὐτὸν καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐσκομί-
ζουσα· ἣν δὴ ὁ τῆς εἱρκτῆς ἄρχων πειρᾶν ἤρξατο· ἦν
γὰρ τὴν ὄψιν ἐς τὰ μάλιστα εὐπρεπής. ὅπερ ἐπεὶ ὁ 2
Καβάδης παρὰ τῆς γυναικὸς ἔμαθεν, ἐκέλευσεν ἐνδι-
δόναι αὐτὴν τῷ ἀνθρώπῳ ὅ τι βούλοιτο χρῆσθαι.
οὕτω δὴ τῇ γυναικὶ ἐς εὐνὴν ξυνελθὼν ὁ τοῦ φρου-
ρίου ἄρχων ἠράσθη τε αὐτῆς ἔρωτα ἐξαίσιον οἷον.
καὶ ἀπ' αὐτοῦ ξυνεχώρει παρὰ τὸν ἄνδρα τὰς εἰσό- 3
δους ποιεῖσθαι, ὅπῃ ἂν αὐτῇ βουλομένῃ εἴη, καὶ αὖθις
ἐνθένδε ἀπαλλάσσεσθαι, οὐδενὸς ἐμποδὼν ἱσταμένου.
ἦν δέ τις τῶν ἐν Πέρσαις λογίμων Σεόσης ὄνομα,
Καβάδῃ ἐς τὰ μάλιστα φίλος, ὃς ἀμφὶ τὸ φρούριον 4
τοῦτο διατριβὴν εἶχε, καιροφυλακῶν εἴ πως αὐτὸν ἔν-
δοθεν ἐξελέσθαι δυνήσεται. διά τε τῆς γυναικὸς τῷ 5
Καβάδῃ ἐσήμαινεν ὡς ἵπποι τέ οἱ καὶ ἄνδρες ἐν πα-
ρασκευῇ τυγχάνουσιν ὄντες τοῦ φρουρίου οὐ μακρὰν
ἄποθεν, δηλώσας τι χωρίον αὐτῷ. καί ποτε νυκτὸς 6

---

7 cf. Theoph. I 123, 18. Niceph. Call. XVI 36. Theophyl. IV 6

---

3 ξυγγραφὴ *V* ‖ 7 δὲ] δὴ *P* | ἐθεράπευσεν *VG* ‖ 8 ἐσιοῦσα *P*] ἐπιοῦσα *VG* ‖ 9 πειρᾶν] ἐρᾶν Theophyl. ‖ 11 ἐκέλευεν *P* ‖ 12 αὐτὴν codd. ‖ 13 εἰς *P* ‖ 15 παρὰ *VG*] περὶ *P* ‖ 17 ἐνθένδε] ἐνθένδεν *G* ‖ 20 διατριβὴν] δὴ τριβὴν *VG* ‖ 20—21 ἔνδοθεν *P*] ἐνθένδεν *VG* ‖ 21 δυνήσηται *VG* | τε *VG*] δὲ *P* ‖ 22 ἐσήμανεν *P* ‖ 24 ἄπωθεν *G*

ἐπιλαβούσης ἀνέπεισε τὴν γυναῖκα Καβάδης ἐσθῆτα
μὲν αὐτῷ τὴν οἰκείαν δοῦναι, τὰ δὲ αὐτοῦ ἀμπεχο-
μένην ἱμάτια ἐπὶ τῆς εἱρκτῆς ἀντ' αὐτοῦ καθῆσθαι,
7 *οὗπερ ἐκεῖνος ἐκάθητο. οὕτω μὲν οὖν Καβάδης ἀπηλ-*
λάσσετο ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου. κατιδόντες δὲ αὐτὸν οἷς
ἡ φυλακὴ αὕτη ἐπέκειτο τὴν γυναῖκα ὑπετόπαζον εἶναι·
ταῦτά τοι οὔτε κωλύειν οὔτε ἄλλως αὐτὸν ἐνοχλεῖν
8 *ἔγνωσαν. ἅμα τε ἡμέρᾳ τὴν γυναῖκα ἐς τὸ δωμάτιον*
ἐν τοῖς τοῦ ἀνδρὸς ἱματίοις ἰδόντες καὶ μακρὰν ἀπο-
λελειμμένοι τοῦ ἀληθοῦς ᾤοντο Καβάδην ἐνταῦθα
B 32 *εἶναι. ἥ τε δόκησις αὕτη ἐν ἡμέραις συχναῖς ἤκμαζεν,*
9 *ἕως Καβάδης πόρρω που τῆς ὁδοῦ ἐγεγόνει. τὰ μὲν*
οὖν ἀμφὶ τῇ γυναικὶ ξυνενεχθέντα, ἐπεὶ ἐς φῶς ἡ
ἐπιβουλὴ ἦλθε, καὶ ὅντινα αὐτὴν τρόπον ἐκόλασαν, ἐς
τὸ ἀκριβὲς οὐκ ἔχω εἰπεῖν. οὐ γὰρ ὁμολογοῦσι Πέρ-
σαι ἀλλήλοις· διὸ δὴ αὐτὰ λέγειν ἀφίημι.
10 *Καβάδης δὲ λαθὼν ἅπαντας ξὺν τῷ Σεόσῃ ἐς*
Οὔννους τοὺς Ἐφθαλίτας ἀφίκετο καὶ αὐτῷ τὴν παῖδα
γυναῖκα ὁ βασιλεὺς γαμετὴν δίδωσιν, οὕτω τε στρά-
τευμα λόγου πολλοῦ ἄξιον ἅτε κηδεστῇ ἐπὶ Πέρσας
11 *ξυνέπεμψε. τούτῳ τῷ στρατῷ Πέρσαι ὑπαντιάζειν οὐ-*
δαμῇ ἤθελον, ἀλλὰ ἄλλος ἄλλῃ ἐς φυγὴν ὥρμηντο.
12 *ἐπεὶ δὲ ὁ Καβάδης ἐν τῇ χώρᾳ ἐγένετο, ἔνθα ὁ Γου-*
σαναστάδης τὴν ἀρχὴν εἶχεν, εἶπε τῶν ἐπιτηδείων

---

17 Jos. Styl. cap. 25. Noeld.-Tab. p. 145. not. 1

---

2 *τὰ δὲ V*] *τὰ δ' G, αὐτὴν δὲ τὰ P* | *αὐτοῦ*] *αὑτοῦ* codd. ‖ 4 *ἐκεῖνος VG*] *οὗτος P* ‖ 4—5 *ἀπηλλάττετο P* ‖ 5 *ἐκ VG*] om. *P* | 7 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. | *αὐτὸν*] *αὐτῷ P* ‖ 7—8 *ἐνοχλεῖν ἔγνωσαν*] *ἔγνωσαν ἐνοχλεῖν G* ‖ 8 *τε VG*] *δὲ P* ‖ 11 *ἤκμαζον P* ‖ 12 *καβάδην P* | *τῆς ὁδοῦ VG*] *γῆς P* ‖ 14 *αὐτὴν*] *αὐτ̀ P* ‖ 17 *εἰς V* ‖ 18 *οὔνους G* ‖ 19 *δίδωσι P* ‖ 22 *ἀλλὰ*] *αλλ' P* | *ἄλλος* om. *VG* | *ὥρμηνται G*

τισὶν ὡς χαναράγγην καταστήσεται ἄνδρα ἐκεῖνον, ὃς
ἂν αὐτῷ Περσῶν πρῶτος ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐς ὄψιν
ἥκων ὑπουργεῖν βούλοιτο. εἰπόντι τέ οἱ μετέμελεν 13
ἤδη τοῦ λόγου, ἐπεὶ νόμος αὐτὸν ἐσῄει, ὃς δὴ οὐκ ἐᾷ P 19
Πέρσαις ἐς τοὺς ἀλλοτρίους τὰς ἀρχὰς φέρεσθαι, ἀλλ'
οἷς ἡ τιμὴ ἑκάστη κατὰ γένος προσήκει. ἔδεισε γὰρ 14
μή τις ἵκοιτο ἐς αὐτὸν πρῶτος τῷ χαναράγγῃ οὐ ξυγ-
γενὴς ὤν, τόν τε νόμον ἀναγκάζηται λύειν, ὅπως αὐτὸς
ἀληθίζηται. ταῦτα δέ οἱ ἐν νῷ ἔχοντι ξυνέβη τις τύχη 15
ὥστε μὴ τὸν νόμον ἀτιμάζοντι ἀληθεῖ εἶναι. ἔτυχε
γὰρ πρῶτος Ἀδεργουδουνβάδης ἐς αὐτὸν ἥκων, νεανίας B 33
ἀνήρ, ξυγγενής τε ὢν τῷ Γουσαναστάδῃ καὶ διαφερόν-
τως ἀγαθὸς τὰ πολέμια. ὃς δὴ δεσπότην τε προσεῖπε 16
Καβάδην καὶ βασιλέα προσεκύνησε πρῶτος, ἐδεῖτό τέ
οἱ ἅτε δούλῳ ὅ τι βούλοιτο χρῆσθαι. Καβάδης οὖν 17
ἐν τοῖς βασιλείοις οὐδενὶ πόνῳ γενόμενος, ἔρημόν τε
Βλάσην τῶν ἀμυνομένων λαβὼν ἐξετύφλωσε, τρόπῳ
δὴ ὅτῳ τυφλοὺς οἱ Πέρσαι ποιεῖν τοὺς κακούργους
εἰώθασιν, ἔλαιον ἕψοντες καὶ αὐτὸ ὡς μάλιστα ζέον
ἐς τοὺς ὀφθαλμοὺς οὔτι μύοντας ἐπιχέοντες, ἢ περό-
νην τινὰ σιδηρᾶν πυρακτοῦντες ταύτῃ τε τῶν ὀφθαλ-
μῶν τὰ ἐντὸς χρίοντες, καὶ τὸ λοιπὸν ἐν φυλακῇ
εἶχεν ἄρξαντα Περσῶν ἐνιαυτοὺς δύο. καὶ τὸν μὲν 18
Γουσαναστάδην κτείνας τὸν Ἀδεργουδουνβάδην ἀντ'
αὐτοῦ κατεστήσατο ἐπὶ τῆς τοῦ χαναράγγου ἀρχῆς,
τὸν δὲ Σεόσην ἀδρασταδάραν σαλάνην εὐθὺς ἀνεῖπε.

---

1 *ἄνδρα VG*] om. *P* || 3 *μετέμελλεν* codd. || 4 *εἰσῄει P* || 5 *Πέρσαις VG*] *πέρσας P* | *ἐς*] delendum puto || 6 *ἑκάστω V* || 7 *οὐ* om. *VG* || 10 *ἀληθῆ P* || 15 *οἱ ἅτε*] *οἷά τε VG* || 19 *ἑψῶντες P* || 21 *σιδηρᾶν* om. *G* | *ταύτῃ τε VG*] *καὶ ταύτῃ P* || 24 *ἀδεργουνβάδην G* || 25 *χαναράγγῃ VG*

δύναται δὲ τοῦτο τὸν ἐπὶ ἀρχαῖς τε ὁμοῦ καὶ στρα-
19 τιώταις ἅπασιν ἐφεστῶτα. ταύτην ὁ Σεόσης τὴν ἀρχὴν
πρῶτός τε καὶ μόνος ἐν Πέρσαις ἔσχεν· οὔτε γὰρ
πρότερον οὔτε ὕστερόν τινι γέγονε· τήν τε βασιλείαν
ὁ Καβάδης ἐκρατύνατο καὶ ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ διεφύλαξεν.
ἦν γὰρ ἀγχίνους τε καὶ δραστήριος οὐδενὸς ἧσσον.

ζʹ. Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον χρήματα Καβάδης τῷ Ἐφθα-
λιτῶν βασιλεῖ ὤφειλεν, ἅπερ ἐπεὶ ἀποτιννύναι οἱ οὐχ
οἷός τε ἦν, Ἀναστάσιον τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα
B 34 ᾔτει ταῦτά οἱ δανεῖσαι τὰ χρήματα· ὁ δὲ κοινολογη-
σάμενος τῶν ἐπιτηδείων τισὶν ἐπυνθάνετο εἴ γέ οἱ
2 ταῦτα ποιητέα εἴη. οἵπερ αὐτὸν τὸ συμβόλαιον ποιεῖ-
σθαι οὐκ εἴων. ἀξύμφορον γὰρ ἀπέφαινον εἶναι βε-
βαιοτέραν τοῖς πολεμίοις χρήμασιν οἰκείοις ἐς τοὺς
P 20 Ἐφθαλίτας τὴν φιλίαν ποιήσασθαι, οὓς δὴ ἐς ἀλλή-
λους ξυγκρούειν ὅτι μάλιστα σφίσιν ἄμεινον εἶναι.
3 διὸ δὴ Καβάδης ἐξ αἰτίας οὐδεμιᾶς ἔγνω ἐπὶ Ῥωμαίους
στρατεύεσθαι. καὶ πρῶτα μὲν αὐτάγγελος Ἀρμενίων
τῇ χώρᾳ ἐπῆλθε, καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ ἐξ ἐπιδρομῆς
ληισάμενος ἐς Ἄμιδαν πόλιν ἐν Μεσοποταμίᾳ κειμένην
ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἀφίκετο, ἧς δὴ χειμῶνος ὥρᾳ ἐς

9 Malal. 450, 11. Theoph. I 144, 22 ‖ 20 Theoph. I 144, 28. Mich. Syr. p. 172 et p. 174. Zach. 104

2 τὴν ἀρχὴν om. *G* ‖ 3 τε *VG*] om. *P* | ἔσχε *V* ‖ 7—21 Ὀλίγῳ— ἀφίκετο] ὅτι ὁ καβάδης ὁ τῶν περσῶν βασιλεὺς μετὰ τὴν κάθοδον τὴν ἐς τὰ βασίλεια, ὀλίγῳ ὕστερον κτλ. *W* ‖ 7 τῷ] τῶ τῶν *P* ‖ 8 ὤφειλεν] ὤφελον *P*, ὦφλεν *W* ‖ 10 οἱ om. *W* ‖ 13—14 βεβαιότερον *P* ‖ 15 ποιήσασθαι *VG* pr. m. corr. *PW*] ποιεῖσθαι *G* pr. m. ‖ 16 σφίσιν ἄμεινον] ἄμεινον σφίσιν *G* ‖ 17 αἰτίας om. *P* ‖ 18 πρῶτα *VGW*] πρῶτον *P* | μὲν evanuit in *V* ‖ 19 αὐτῆς *VGW*] αὐτοῦ *P* ‖ 20 ἀμιδὰν *VG* ‖ 21 ἀφίκετο] ἀφίκετο καὶ ταύτην ἐπολιόρκει *W*

πολιορκίαν καθίστατο. Ἀμιδηνοὶ δὲ στρατιωτῶν μέν, 4
ἅτε ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν, οὐ παρόντων
σφίσι, καὶ ἄλλως δὲ ἀπαράσκευοι παντάπασιν ὄντες
ὅμως τοῖς πολεμίοις ὡς ἥκιστα προσχωρεῖν ἤθελον,
ἀλλὰ τοῖς τε κινδύνοις καὶ τῇ ταλαιπωρίᾳ παρὰ δόξαν
ἀντεῖχον.

Ἦν δέ τις ἐν Σύροις ἀνὴρ δίκαιος, Ἰάκωβος ὄνο- 5
μα, ᾧ τὰ ἐς τὸ θεῖον ἐς τὸ ἀκριβὲς ἤσκητο. οὗτος
ἐν χωρίῳ Ἐνδιήλων, διέχοντι Ἀμίδης ἡμέρας ὁδῷ,
πολλοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις αὑτὸν καθεῖρξεν, ὅπως δὴ
ἀδεέστερον τὰ ἐς τὴν εὐσέβειαν μελετᾶν δύνηται. καὶ 6
αὐτοῦ οἱ ταύτῃ ἄνθρωποι ὑπουργοῦντες τῇ γνώμῃ
δρυφάκτοις τισὶ περιέβαλον, οὐ ξυνημμένοις μέντοι,
ἀλλὰ χωρὶς πεπηγόσιν ἀλλήλων, ὥστε ὁρᾶν τε τοὺς
προσιόντας καὶ ξυγγίνεσθαι οἷόν τε εἶναι. καὶ στέγος 7
τι αὐτῷ ἐτεκτήναντο βραχὺ ὕπερθεν, ὅσον ὄμβρους
τε καὶ νιφετοὺς ἀποκρούεσθαι. ἐνταῦθα οὗτος [ὁ] ἀνὴρ B 35
ἐκ παλαιοῦ καθῆστο, πνίγει μὲν ἢ ψύχει ὡς ἥκιστα
εἴκων, σπέρμασι δέ τισιν ἀποζῶν, οἷσπερ οὐ καθ'
ἡμέραν, ἀλλὰ χρόνου πολλοῦ σιτίζεσθαι εἰώθει. τοῦτον 8
οὖν τὸν Ἰάκωβον τῶν τινες Ἐφθαλιτῶν καταθέοντες
τὰ ἐκείνῃ χωρία εἶδον, καὶ τὰ τόξα σπουδῇ πολλῇ
ἐντεινάμενοι βάλλειν ἤθελον. πᾶσι δὲ ἀκίνητοι αἱ
χεῖρες γεγονυῖαι τὰ τόξα ἐνεργεῖν οὐδαμῇ εἶχον. ὅπερ 9
ἐπεὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ περιφερόμενον ἐς Καβάδην
ἦλθεν, αὐτόπτης γενέσθαι τοῦ ἔργου ὁ Καβάδης ἐβού-

8 ἐς τὸ ἀκριβὲς] ἀκριβῶς G ‖ 9 Ἐνδιήλων] βενδίλων G | ἀμιδῆς VG | ὁδῷ] ὁδὸν P ‖ 12 ταύτῃ P] ταῦτα VG ‖ 13 δρυφακτοῖς VG | περιέβαλλον G | 14 τε VG] om. P ‖ 15 οἷόν] οἵω VG | στέγος] τέγος P ‖ 16 ἐτεκτείναντο G ‖ 17 [ὁ] om. VG, ὁ P ‖ 22 τὰ τόξα] τὰ om. P ‖ 23 ἤθελλον P ‖ 26 τοῦ ἔργου ὁ Καβάδης VG] ὁ καβάδης τοῦ ἔργου P

λετο, ἰδών τε ἐν θάμβει μεγάλῳ ξὺν Περσῶν τοῖς
παροῦσιν ἐγίνετο, καὶ τὸν Ἰάκωβον ἐλιπάρει ἀφεῖναι
τοῖς βαρβάροις τὸ ἔγκλημα. ὁ δὲ ἀφῆκέ τε λόγῳ ἑνὶ
10 καὶ τὰ δεινὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐλέλυντο. Καβάδης μὲν
οὖν αἰτεῖν τὸν ἄνδρα ἐκέλευεν ὅ τι ἂν αὐτῷ βουλο-
μένῳ εἴη, χρήματα οἰόμενος αὐτὸν μεγάλα αἰτήσειν, καί
τι καὶ νεανιευσάμενος, ὡς οὐδενὸς πρὸς αὐτοῦ ἀτυχή-
11 σει. ὁ δέ οἱ τοὺς ἀνθρώπους ἐδεῖτο χαρίζεσθαι ὅσοι
ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ καταφεύγοντες παρ' αὐτὸν ἵκων-
ται. ταύτην Καβάδης τὴν δέησιν ἐπιτελῆ ἐποίει καὶ
γράμματα ἐδίδου τῆς ἀσφαλείας ἐνέχυρα. πολλοὶ γοῦν
πανταχόθεν ξυρρέοντες ἐνταῦθα ἐσώζοντο· περιβόητος
γὰρ ἡ πρᾶξις ἐγένετο. ταῦτα μὲν ὧδέ πη ἔσχε.
12 Καβάδης δὲ Ἄμιδαν πολιορκῶν κριὸν τὴν μηχανὴν
πανταχόσε τοῦ περιβόλου προσέβαλε. καὶ Ἀμιδηνοὶ
μὲν τὴν ἐμβολὴν ἀεὶ δοκοῖς τισιν ἐγκαρσίαις ἀνέστελ-
λον, ὁ δὲ οὐκ ἀνῆκεν, ἕως ταύτῃ ἀνάλωτον εἶναι τὸ
13 B 36 P 21 τεῖχος ἔγνω. πολλάκις γὰρ ἐμβαλὼν καθελεῖν τι τοῦ
περιβόλου ἢ κατασεῖσαι ἥκιστα ἴσχυσεν, οὕτως ἀσφαλῶς
ἡ οἰκοδομία τοῖς δειμαμένοις τὸ παλαιὸν εἴργαστο.
14 τούτου δὲ Καβάδης ἀποτυχὼν λόφον τινὰ χειροποίητον
ἐπιτείχισμα τῇ πόλει ἐποίει μέτρῳ πολλῷ ὑπεραίροντα
τοῦ τείχους τὸ μῆκος, οἵ τε πολιορκούμενοι ἐντὸς τοῦ
περιβόλου ἀρξάμενοι κατώρυχα μέχρι ἐς τὸν λόφον
ἐποίουν, καὶ λάθρα ἐνθένδε τὸν χοῦν ἐκφοροῦντες

---

14 Cedren I 628, 22 ‖ 21 Jos. Styl. cap. 51. Zach. 104, 34

---

1 σὺν V ‖ 2 ἐγένετο P ‖ 5 ἐκέλευσεν P ‖ 7 τι P] τοι V G ‖ 9 παρ'] ἐπ' G ‖ 10 δέησιν VP] αἴτησιν G ‖ 14 ἀμιδὰν codd. | κριὸν om. G ‖ 15 προσέβαλλε G ‖ 18 ἐμβαλὼν] ξυμβαλὼν P ‖ 19 ἢ] καὶ V ‖ 20 τὸ παλαιὸν VG] τῶν παλαιῶν P ‖ 24 μέχρις VP

κενὰ ἐπὶ πλεῖστον τὰ ἐντὸς τοῦ λόφου εἰργάσαντο.
τὰ μέντοι ἐκτὸς ἐφ' οὗπερ ἐγεγόνει σχήματος ἔμενεν,
οὐδενὶ αἴσθησιν παρεχόμενα τοῦ πρασσομένου. πολλοὶ 15
μὲν οὖν Πέρσαι ὥσπερ ἐπ' ἀσφαλοῦς ἀναβαίνοντες
ἔν τε τῇ ἄκρᾳ ἐγένοντο καὶ βάλλειν ἐνθένδε κατὰ
κορυφὴν τοὺς ἐν τῷ περιβόλῳ διενοοῦντο. τοῦ δὲ
ὁμίλου δρόμῳ ἐπιρρέοντος ἐμπεσὼν ὁ λόφος ἐκ τοῦ
αἰφνιδίου σχεδόν τι ἅπαντας ἔκτεινε. Καβάδης δὲ 16
τοῖς παροῦσιν ἀπορούμενος τὴν προσεδρείαν διαλύειν
ἔγνω, καὶ τῷ στρατοπέδῳ ἀναχωρεῖν ἐς τὴν ὑστεραίαν
ἐπήγγειλε. τότε δὴ οἱ πολιορκούμενοι, ἅτε τοῦ κιν- 17
δύνου ἀφροντιστήσαντες, πολλὰ τοὺς βαρβάρους ξὺν
γέλωτι ἀπὸ τοῦ περιβόλου ἐτώθαζον. καί τινες ἑταῖραι 18
ἀνελκύσασαι κόσμῳ οὐδενὶ τὴν ἐσθῆτα Καβάδῃ ἄγχιστά
που ἑστηκότι ἐδείκνυον ὅσα τῶν γυναικῶν γυμνὰ φανῆ-
ναι ἀνδράσιν οὐ θέμις. ὅπερ κατιδόντες οἱ μάγοι τῷ 19
τε βασιλεῖ ἐς ὄψιν ἦλθον καὶ τὴν ἀναχώρησιν ἐκώλυον,
ξυμβαλεῖν ἰσχυριζόμενοι τῷ γεγονότι ὡς ἅπαντα Κα-
βάδῃ Ἀμιδηνοὶ τά τε ἀπόρρητα καὶ κρυπτόμενα οὐκ
ἐς μακρὰν δείξουσιν. οὕτω μὲν τὸ Περσῶν στρατόπε-
δον αὐτοῦ ἔμεινεν.

Ἡμέραις δὲ τῶν τις Περσῶν οὐ πολλαῖς ὕστερον 20 B 37
ἄγχιστα τῶν πύργων τινὸς ἐκβολὴν ὑπονόμου παλαιοῦ
εἶδεν οὐ ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ κεκαλυμμένην, ἀλλὰ χάλιξι

---

22 Zach. 107 ss. Jos. Styl. cap. 54

---

1 *εἰργάζοντο G* ‖ 2 *ἔμενεν VG*] *ἔμεινεν P* ‖ 4 *οὖν VG*] om. *P* ‖ 7 *δρόμου P* | *ἐκπεσὼν P* ‖ 8 *ἅπαντας VP*] *πάντας G* ‖ 11 *ἐπήγγειλλε G, ἐπήγγελλε P* ‖ 12 *τοὺς βαρβάρους* Maltr.] *τοῦ βαρβάρου VP, τοῦ βαβάρου G* ‖ 14 *ἐσθῆτα*] *αἰσθῆτα P* ‖ 17 *διεκώλυον P* ‖ 18 *ξυμβάλλειν P* ‖ 20 *εἰς G* | *τὸ VG*] *τὸ τῶν P* ‖ 22 *πολλαῖς*] *πολλῷ G*

21 σμικραῖς τε καὶ οὐ λίαν συχναῖς. νύκτωρ τε μόνος
ἐνταῦθα ἥκων καὶ τῆς εἰσόδου ἀποπειρασάμενος ἐντὸς
τοῦ περιβόλου ἐγένετο. ἅμα δὲ ἡμέρᾳ τὸν πάντα λό-
γον Καβάδῃ ἀπήγγειλε. καὶ ὃς τῇ ἐπιγινομένῃ νυκτὶ
κλίμακας ἐν παρασκευῇ ποιησάμενος ξὺν ὀλίγοις τισὶν
ἐνταῦθα ἦλθε. καί τις αὐτῷ δεξιὰ ξυνηνέχθη τύχη
22 τρόπῳ τοιῷδε. τὸν πύργον, ὃς δὴ τοῦ ὑπονόμου
ἀγχοτάτω ἐτύγχανεν ὤν, φυλάσσειν τῶν Χριστιανῶν
οἱ σωφρονέστατοι ἔλαχον, οὕσπερ καλεῖν μοναχοὺς νε-
νομίκασι. τούτους ἑορτήν τινα τῷ θεῷ ἄγειν ἐνιαύ-
23 σιον ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τετύχηκεν. ἐπεί τε ἡ νὺξ ἐπε-
γένετο, ἅπαντες, ἅτε κόπῳ μὲν πολλῷ διὰ τὴν πανή-
γυριν ὁμιλήσαντες, μᾶλλον δὲ τοῦ εἰθισμένου σιτίων
τε καὶ ποτοῦ ἐς κόρον ἐλθόντες ὕπνον τινὰ ἡδύν τε
καὶ πρᾷον ἐκάθευδον καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὡς ἥκιστα τῶν
24 ποιουμένων ᾐσθάνοντο. Πέρσαι γοῦν διὰ τοῦ ὑπο-
νόμου ἐντὸς τοῦ περιβόλου κατ' ὀλίγους γενόμενοι ἐς
τὸν πύργον ἀνέβαινον, καὶ τοὺς μοναχοὺς καθεύδον-
25 τας ἔτι εὑρόντες ἔκτειναν ἅπαντας. ὅπερ ἐπεὶ Καβά-
δης ἔγνω, τὰς κλίμακας τῷ τείχει τούτου δὴ ἄγχιστα
26 τοῦ πύργου προσῆγεν. ἡμέρα δὲ ἦν ἤδη. καὶ τῶν
Ἀμιδηνῶν οἳ ἐν πύργῳ τῷ ἐχομένῳ ἐφύλασσον, αἰσθό-

---

9 Marcell. Com. ad a. 502

---

1 σμικραῖς] μικραῖς G | τε 1 evanuit in V ‖ 2 εἰσόδου] ὁδου evanuit in V ‖ 4 ἀπήγγελε P | νυκτὶ evanuit in V ‖ 6 ἐνταῦθα] ἐν * V | ξυνηνέχθη VP] ξυνέβη G ‖ 7 τὸν πύργον] τοῦ πύργου G ‖ 8 ἀγχιτάτω V, ἄγχιστα P | φυλάσσειν] φ * V ‖ 9 μοναχοὺς] μ * V ‖ 10 τῷ θεῷ G] om. VP ‖ 12 μὲν πολλῷ] μ * V ‖ 13 ὁμιλήσαντες] cf. VII 26, 4 | σιτίων τε] * V ‖ 15 πρᾷον ἐκάθευδον] πρ * θευδον V | τῶν om. V ‖ 17 κατ' ὀλίγους P] κατὰ λόγους VG | εἰς G ‖ 19 ἔκτειναν V] ἔκτεινον G, ἀπέκτειναν P ‖ 20 τείχει τούτου VG] τούτου τοίχει P ‖ 22 ἐν VG] ἐν τῷ P

μενοι τοῦ κακοῦ κατὰ τάχος ἐβοήθουν ἐνταῦθα. 27 P 22
ὠθισμῷ τε πολλῷ ἐπὶ πλεῖστον ἀμφότεροι ἐς ἀλλήλους
ἐχρῶντο καὶ τὸ πλέον ἤδη Ἀμιδηνοὶ ἔχοντες τῶν τε
ἀναβεβηκότων πολλοὺς ἔκτεινον καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν κλι- B 38
μάκων ἀνέστελλον καὶ τοῦ ἀπεῶσθαι τὸν κίνδυνον
οὐ μακράν που ἐγένοντο. ἀλλὰ Καβάδης αὐτὸς τὸν 28
ἀκινάκην σπασάμενος καὶ αὐτῷ ἀεὶ δεδισσόμενος ἐς
τὰς κλίμακας δρμῶν οὐκ ἀνίει τοὺς Πέρσας, θάνατός
τε ἦν ἡ ζημία τοῖς ἐνθένδε ἀναστρέφειν τολμῶσι. διὸ 29
δὴ πλήθει πολλῷ οἱ Πέρσαι καθυπέρτεροι τῶν ἐναν-
τίων γενόμενοι ἐνίκησάν τε αὐτοὺς τῇ μάχῃ καὶ κατὰ
κράτος ἡ πόλις ἥλω ὀγδοηκοστῇ ἀπὸ τῆς πολιορ- 11. die mens. Januarii a. 503
κίας ἡμέρᾳ. φόνος τε Ἀμιδηνῶν πολὺς ἐγεγόνει, ἕως 30
ἐσελαύνοντι ἐς τὴν πόλιν Καβάδῃ τῶν τις Ἀμιδηνῶν
γέρων τε καὶ ἱερεὺς προσελθὼν εἶπεν ὡς οὐ βασιλικὸν
τὸ φονεύειν τοὺς ἡλωκότας εἴη. Καβάδης μὲν οὖν 31
θυμῷ ἔτι ἐχόμενος ἀπεκρίνατο „διὰ τί γάρ μοι πολε-
„μεῖν ἔγνωτε“; ὁ δὲ ὑπολαβὼν αὐτίκα ἔφη „ὅτι δὴ ὁ
„θεὸς οὐχ ἡμετέρᾳ γνώμῃ, ἀλλὰ σῇ ἀρετῇ παραδιδόναι
„σοι Ἄμιδαν ἤθελε“. τούτῳ τῷ λόγῳ Καβάδης ἡσθεὶς 32
κτείνειν οὐδένα τὸ λοιπὸν εἴασεν, ἀλλὰ τά τε χρήματα
ληίζεσθαι Πέρσας ἐκέλευε καὶ τοὺς περιόντας ἐν ἀν-
δραπόδων ποιεῖσθαι λόγῳ, καὶ αὐτῷ ἐξελέσθαι ἅπαν-
τας αὐτῶν τοὺς δοκίμους ἐπέστελλεν.

Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον χιλίους ἐπὶ τῇ φυλακῇ ἐνταῦθα 33

---

25 Zach. 111, 25. Jos. Styl. cap. 54. Theoph. I 145, 12. Mich. Syr. p. 175

---

1 ἐβοήθουν. ἐνταῦθα *GP* cf. 19, 16 ‖ 2 ὠθησμῷ *P* ‖ 4 ἔκτειναν *V* | 5 ἀνέστελλον] πολλοὺς ἔκτεινον superscr. ἀνέστελλον *G* ‖ 15 προσελθὼν *P*] ἐλθὼν *VG* ‖ 17 μοι *VG*] με *P* ‖ 18 ἔγνωσαν superscr. τε *G* | ὁ 2 *VG*] om. *P* ‖ 22 τοὺς *P*] om. *VG* ‖ 23 αὐτῷ Christ] αὐτῷ codd. ‖ 25 δὲ *VG*] τε *P*

*λιπὼν ἄρχοντά τε αὐτοῖς ἐπιστήσας Γλώνην, ἄνδρα
Πέρσην, καὶ τῶν Ἀμιδηνῶν ἀνθρώπους τινὰς ὀλίγους
οἰκτρούς, οἳ δὴ ἐς τὴν δίαιταν ὑπηρετήσειν Πέρσαις
ἔμελλον, αὐτὸς παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ τοὺς ἡλωκότας
34 B 39 ἔχων ἐπ' οἴκου ἀπήλαυνεν. ἐς τούτους δὲ τοὺς αἰχμα-
λώτους φιλανθρωπίᾳ ἐχρήσατο βασιλεῖ πρεπούσῃ· χρό-
νου γὰρ ὀλίγου εἰς τὰ οἰκεῖα ξύμπαντας ἀφῆκεν ἰέναι,
35 τῷ δὲ λόγῳ ἀπέδρασαν αὐτόν, ὅ τε Ῥωμαίων βασιλεὺς
Ἀναστάσιος ἔργα ἐς αὐτοὺς ἐπεδείξατο ἀρετῆς ἄξια·
φόρους τε γὰρ τοὺς ἐπετείους ἐς ἔτη ἑπτὰ ξύμπαντας
ἀφῆκε τῇ πόλει καὶ αὐτοὺς κοινῇ τε καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον
πολλοῖς τισιν ἀγαθοῖς ἐδωρήσατο, ὥστε αὐτοῖς λήθην
τῶν ξυμβεβηκότων πολλὴν γενέσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ ἐγένετο.*

P 23 *η'. Τότε δὲ βασιλεὺς Ἀναστάσιος πολιορκεῖσθαι
μαθὼν Ἄμιδαν στράτευμα κατὰ τάχος διαρκὲς ἔπεμψεν.
ἄρχοντες δὲ ἦσαν μὲν κατὰ συμμορίαν ἑκάστων, στρα-
τηγοὶ δὲ ἅπασιν ἐφεστήκεσαν τέσσαρες, Ἀρεόβινδός
τε, Ὀλυβρίου κηδεστής, τοῦ ἐν τῇ ἑσπερίᾳ βεβασιλευ-
κότος ὀλίγῳ πρότερον, τῆς ἑῴας δὲ τότε στρατηγὸς
2 ἐτύγχανεν ὤν· καὶ τῶν ἐν παλατίῳ ταγμάτων ἀρχηγὸς
Κέλερ (μάγιστρον Ῥωμαῖοι τὴν ἀρχὴν καλεῖν νενομί-
κασιν)· ἔτι μὴν καὶ οἱ τῶν ἐν Βυζαντίῳ στρατιωτῶν
ἄρχοντες, Πατρίκιός τε ὁ Φρὺξ καὶ Ὑπάτιος ὁ βασι-
λέως ἀδελφιδοῦς· οὗτοι μὲν τέσσαρες στρατηγοὶ ἦσαν.*

---

15 Theoph. I 145 s. Zach. 111. Jos. Styl. cap. 55 ss. Mal. 398

---

1 *Γλώνην*] om. *G* ‖ 3 *Πέρσαις*] om. *G* ‖ 4 *τοὺς VG*] *καὶ τοὺς P* | *ἑαλωκότας P* ‖ 5 *αἰχμαλώτους VG*] *αἰχμαλώτους καβάδης P* ‖ 7 *ἐς P* ‖ 9 *αὐτοὺς VG*] *αὐτὸν P* ‖ 17 *δὲ* om. *G* | *μὲν* om. *V* ‖ 18 *ἐφεστήκασι VG* | *ἀρεόβυνδος G* ‖ 19 *ὀλυβρίου VG* | *ἐν τῇ VG*] *τῆς ἐν P* ‖ 23 *Βυζαντίῳ*] *βυζακίω P* ‖ 25 *τέσσαρες*] *δὴ G*

ξυνῆν δὲ αὐτοῖς καὶ Ἰουστῖνος, ὃς δὴ ὕστερον Ἀνα- 3
στασίου τελευτήσαντος ἐβασίλευσε, καὶ Πατρικιόλος
ξὺν Βιταλιανῷ τῷ παιδὶ, ὃς ὅπλα ἀντάρας Ἀναστασίῳ
βασιλεῖ οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτυράννησε, καὶ Φαρεσμά-
νης Κόλχος μὲν γένος, διαφερόντως δὲ ἀγαθὸς τὰ πο-
λέμια, καὶ Γοδίδισκλός τε καὶ Βέσσας, Γότθοι ἄνδρες,
Γότθων τῶν οὐκ ἐπισπομένων Θευδερίχῳ ἐς Ἰταλίαν B 40
ἐκ Θράκης ἰόντι, γενναίω τε ὑπερφυῶς ἄμφω καὶ τῶν
κατὰ τὸν πόλεμον πραγμάτων ἐμπείρω, ἄλλοι τε πολλοὶ
καὶ ἄριστοι εἵποντο. στράτευμα γὰρ τοιοῦτό φασιν 4
οὔτε πρότερον οὔτε ὕστερον ἐπὶ Πέρσας Ῥωμαίοις
ξυστῆναι. οὗτοι μέντοι ἅπαντες οὐκ ἐς ταὐτὸ ἀγηγερ-
μένοι οὐδὲ στράτευμα ἓν ποιησάμενοι ᾖεσαν, ἀλλ'
αὐτὸς ἕκαστος τοῖς κατ' αὐτὸν στρατιώταις ἐξηγεῖτο
ἐπὶ τοὺς πολεμίους. χορηγὸς δὲ τῆς τοῦ στρατοπέδου 5
δαπάνης Ἀπίων Αἰγύπτιος ἐστάλη, ἀνὴρ ἐν πατρικίοις
ἐπιφανής τε καὶ δραστήριος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ αὐτὸν
βασιλεὺς κοινωνὸν τῆς βασιλείας ἐν γράμμασιν ἀνεῖπεν,
ὅπως οἱ ἐξουσία εἴη τὰ ἐς τὴν δαπάνην ᾗ βούλοιτο
διοικήσασθαι.

Ὁ μὲν οὖν στρατὸς οὗτος χρόνῳ τε ξυνελέγοντο 6
καὶ σχολαίτεροι ἐπορεύοντο. διὸ δὴ τοὺς βαρβάρους

17 Joannes Lydus (ed. Bonn.) p. 210, 21

3 *Βιταλιανῷ*] *βυζαντιανῶ G*, *βιταλλιανῶ P* | *ὃς VG*] *ὃς δὴ P* || 4 *βασιλεῖ VG*] *τῶ βασιλεῖ P* | *φαρεσμανᾶς V* || 5 *Κόλχος*] *κόχλος G* || 6 *γοτιδισκλός V*, *γοιδισκλός G*, *Γωδίγισκλος* Wrede | *τε* om. *V* | *Βέσσας* Maltr.] *μέσσας VG*, *σβέσας P* || 7 *ἐπισπωμένων VP* | *Θευδερίχῳ*] *θοδερίχω V* || 9 *τὸν*] *τῶν P* || 10 *τοιοῦτον V* || 11 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. | *ῥωμαίους P* || 12 *ἐγηγερμένοι V* || 15 *πολέμους V* || 16 *ἀππίων P* | *ἐστάλλη G* || 17 *ἐς τὰ μάλιστα* om. *V* || 18 *τῆς VG*] om. *P* || 19 *ᾗ*] *ἡ G* || 21 *ξυνελέγετο P* || 22 *σχολαιότεροι G*

ἐν γῇ τῇ Ῥωμαίων οὐχ εὗρον, ἐπεὶ ἐξ ἐπιδρομῆς οἱ Πέρσαι τὴν ἔφοδον ποιησάμενοι αὐτίκα δὴ ἐς τὰ πά-
7 *τρια ἤδη ἀνεχώρησαν ξὺν πάσῃ τῇ λείᾳ. τῶν δὲ στρατηγῶν οὐδεὶς ἐς πολιορκίαν τῶν ἐν Ἀμίδῃ ἀπολελειμμένων ἐν τῷ παρόντι καθίστασθαι ἤθελε· πολλὰ γὰρ ἐσκομίσασθαι σφᾶς τὰ ἐπιτήδεια ἔμαθον· ἀλλ᾽ ἐς*
P 24 *τῶν πολεμίων τὴν χώραν ἐσβολὴν ποιήσασθαι ἐν*
8 *σπουδῇ εἶχον. οὐ μὴν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους κοινῇ ᾔεσαν, ἀλλὰ χωρὶς ἀλλήλων στρατοπεδευόμενοι ἐπορεύοντο. ταῦτα Καβάδης μαθὼν (ἄγχιστα γάρ που ἐτύγχανεν ὢν) ἐς τὰ Ῥωμαίων ὅρια κατὰ τάχος ἐλθὼν*
9 *ὑπηντίαζεν. οὔπω μέντοι Ῥωμαῖοι τῷ παντὶ στρατῷ*
B 41 *Καβάδην ἰέναι ἐπ᾽ αὐτοὺς ἔμαθον, ἀλλὰ Περσῶν*
10 *ᾤοντο στράτευμα βραχύ τι ἐνταῦθα εἶναι. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ Ἀρεόβινδον ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν χωρίῳ Ἀρζάμων, ἀπέχοντι Κωνσταντίνης πόλεως δυοῖν ἡμέραιν ὁδόν, οἱ δὲ ἀμφὶ Πατρίκιον καὶ Ὑπάτιον ἐν χωρίῳ Σίφριος, ὅπερ Ἀμίδης πόλεως οὐχ ἧσσον ἢ πεντήκοντα καὶ τριακοσίους σταδίους ἀπέχει. Κέλερ γὰρ οὔπω ἐνταῦθα ἀφῖκτο.*

11 *Ἀρεόβινδος δὲ ἐπειδὴ Καβάδην παντὶ τῷ στρατῷ ἐπιέναι σφίσιν ἐπύθετο, ἀπολιπὼν τὸ στρατόπεδον ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἅπασιν ἐς φυγὴν ὥρμητο καὶ ἐς*
12 *Κωνσταντίναν δρόμῳ ἐχώρει. ἐπελθόντες δὲ ὀλίγῳ ὕστερον οἱ πολέμιοι ἔρημον ἀνδρῶν αὐτοῖς χρήμασι*

16 Jos. Styl. cap. 55 ‖ 17 Marcell. Com. ad a. 503

3 *ἤδη* om. *V* | *ἀνεχώρησαν*] *ἦλθον V* | *σὺν G* ‖ 4 *ἀμίδι P* ‖ 13 *ἔμαθον*] *ἔμαθον, ἀλλ᾽ ἐς τῶν πολεμίων G* ‖ 16 *ἀρζάμων VG*] *ἀρξαμένων P*, Harzam Zach. 112, 31 | *κωνσταντίνης πόλεως VP*] *κωνσταντίνου πόλεως G* | *δυεῖν V* ‖ 17 *ὁδὸν VP*] *ὁδῶ G* ‖ 18 *ἀμιδηπόλεως G*

τὸ στρατόπεδον εἷλον. ἔνθεν τε κατὰ τάχος ἐπὶ Ῥω-
μαίων τὸ ἄλλο στράτευμα ᾔεσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ Πατρί- 13
κιον καὶ Ὑπάτιον Ἐφθαλίταις ἐντυχόντες ὀκτακοσίοις,
οἳ τοῦ Περσῶν στρατοῦ ἔμπροσθεν ᾔεσαν, σχεδόν τι
ἅπαντας ἔκτειναν. οὐδὲν δὲ ἀμφὶ τῷ Καβάδῃ καὶ τῇ 14
Περσῶν στρατιᾷ πεπυσμένοι, ἅτε νενικηκότες, ἀδεέστε-
ρον τῇ διαίτῃ ἐχρῶντο. τὰ γοῦν ὅπλα καταθέμενοι
ἄριστον σφίσιν ἡτοίμαζον. ἤδη γὰρ τῆς ἡμέρας ὁ
καιρὸς ἐνταῦθα ἦγε. ῥύαξ δέ τις ἔρρει ἐν τούτῳ τῷ 15
χώρῳ, ἵνα Ῥωμαῖοι τὰ κρέα καθαίρειν ἤρξαντο, οἷς
δὴ σιτίζεσθαι ἔμελλον. τινὲς δὲ ἀχθόμενοι τῷ πνίγει 16
καὶ λοῦσθαι ἠξίουν. ταύτῃ τε ταραχθὲν τὸ τοῦ
ῥύακος ὕδωρ πρόσω ἐχώρει. Καβάδης δὲ τὰ ἐς τοὺς
Ἐφθαλίτας ξυμπεσόντα μαθὼν ἐπὶ τοὺς πολεμίους
κατὰ τάχος ᾔει. κατιδών τε συγκεχυμένον τὸ τοῦ 17
ῥύακος ὕδωρ καὶ ξυμβαλὼν τὸ ποιούμενον ἔγνω ἀπα-
ρασκεύους τοὺς ἐναντίους εἶναι, καὶ κατὰ κράτος ἤδη B 42
ἐπ' αὐτοὺς ἐλαύνειν ἐκέλευεν. αὐτίκα τε αὐτοῖς ἑστιω- Mense Sext. a. 503
μένοις τε καὶ ἀνόπλοις οὖσιν ἐπέστησαν. Ῥωμαῖοι δὲ 18
οὐκ ἐνεγκόντες τὴν ἔφοδον ἐς ἀλκὴν μὲν τὸ παράπαν
οὐκ ἔβλεπον, ἔφευγον δὲ ὡς ἕκαστός πῃ ἐδύνατο, καὶ
αὐτῶν οἱ μὲν καταλαμβανόμενοι ἔθνησκον, οἱ δὲ ἀνιόν-
τες εἰς τὸ ὄρος, ὃ ταύτῃ ἀνέχει, ἐρρίπτουν αὐτοὺς κατὰ
τὸ κρημνῶδες ξὺν φόβῳ καὶ θορύβῳ πολλῷ. ὅθεν δὴ 19

20 Jos. Styl. cap. 58. Zach. 112, 29. Marcell. Com. ad a. 503

1 εἷλον P] ἀνεῖλον VG | ἔνθεν τε V] ἐνθένδε τε G, ἐνθένδε P || 3 ὀκτακόσιοι G || 4 τοῦ περσῶν στρατοῦ GP] τοῦ στρατοῦ τῶν περσῶν V || 8 γὰρ om. G || 10 χωρίω V || 11 ἤμελλον P || 12 λοῦσθαι VG] λούεσθαι P || 13 δὲ VG] τε P || 18 ἑστιωμένοις] ἐσθιομένοις V || 19 ἀόπλοις V || 20 οὐκ ἐνεγκόντες G] οὐκ ἐπενεγκόντες V, οὐχ ὑπενεγκόντες P || 21 πῃ] ποι P pr. m. || 23 εἰς] ἐς P | ἔρριπτον P | αὑτοὺς codd. || 24 τὸ κρημνῶδες] κρημνῶν G

οὐδένα σεσῶσθαί φασι, Πατρίκιος δὲ καὶ Ὑπάτιος κατ'
ἀρχὰς τῆς ἐφόδου διαφυγεῖν ἴσχυσαν. ἔπειτα δὲ Κα-
βάδης, Οὔννων πολεμίων ἐς γῆν τὴν αὐτοῦ ἐσβεβλη-
κότων, παντὶ τῷ στρατῷ ἐπ' οἶκου ἀνεχώρησε, πόλε-
μόν τε μακρὸν πρὸς τὸ ἔθνος τοῦτο ἐς τῆς χώρας τὰ
20 *πρὸς ἄρκτον διέφερεν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ τὸ ἄλλο στρά-*
τευμα Ῥωμαίων ἦλθε, λόγου μέντοι ἄξιον οὐδὲν ἔδρα-
P 25 *σαν, ὅτι δὴ αὐτοκράτωρ τοῦ πολέμου κατέστη οὐδείς,*
ἀλλ' ἴσοι πρὸς ἀλλήλους οἱ στρατηγοὶ ὄντες ἀντεστά-
τουν τε ἀλλήλων ταῖς γνώμαις καὶ γίνεσθαι ἐν τῷ
21 *αὐτῷ οὐδαμῇ ἤθελον. Κέλερ δὲ ξὺν τοῖς ἑπομένοις*
Νύμφιον ποταμὸν διαβὰς ἐσβολήν τινα ἐς τὴν Ἀρζανη-
22 *νὴν ἐποιήσατο. ἔστι δὲ ὁ ποταμὸς οὗτος Μαρτυρο-*
πόλεως μὲν ἀγχοτάτω, Ἀμίδης δὲ ὅσον ἀπὸ σταδίων
τριακοσίων. οἳ δὴ ληισάμενοι τὰ ἐκείνῃ χωρία ἐπαν-
ῆλθον οὐ πολλῷ ὕστερον. δι' ὀλίγου τε ἡ ἐπιδρομὴ
αὕτη ἐγένετο.

θ'. Μετὰ δὲ Ἀρεόβινδος μὲν ἐς Βυζάντιον ὡς
βασιλέα μετάπεμπτος ἦλθεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐς Ἄμιδαν
B 43 *ἀφικόμενοι χειμῶνος ὥρᾳ ἐς πολιορκίαν καθίσταντο.*
καὶ βίᾳ μὲν ἑλεῖν τὸ χωρίον, καίπερ πολλὰ ἐγκεχειρη-
κότες, οὐκ ἴσχυσαν, λιμῷ δὲ τοῦτο ποιεῖν ἔμελλον·
πάντα γὰρ τοὺς πολιορκουμένους τὰ ἐπιτήδεια ἐπιλε-
2 *λοίπει. ἀλλ' οἱ στρατηγοὶ οὐδὲν πεπυσμένοι ἀμφὶ*
τῶν πολεμίων τῇ ἀπορίᾳ, ἐπειδὴ τοὺς στρατιώτας τῇ
προσεδρείᾳ καὶ τῷ χειμῶνι ἀχθομένους ἑώρων, ἅμα

1 φασὶν *G* ‖ 2 ἴσχυσαν] ἤσχησαν *V* ‖ 3 οὔνων *G* | ἐμβεβλημ. *G* ‖ 8 οὐδείς] οὐδείς, κέλερ δὲ ὁ στρατηγὸς *G* ‖ 9 ἀλλ' ἴσοι πρὸς ἀλλήλους om. *G* ‖ 12 νυμφίον *P* | ἀρζανηνὴν *P*] ἀρζάνην *V*, ἀρζάνην γῆν *G* ‖ 13 ὁ om. *V* | μαρτυρουπόλεως *G* ‖ 14 μὲν om. *V* | ἀγχιτάτω *V* ‖ 19 ἦλθεν *VG*] ἤει *P* | ἀμιδὰν *VG* ‖ 23—24 ἐπιλελοίπει *P*] ἐλελοίπει *VG* ‖ 26 προσ. *VG*] τε προσ. *P* | ἀχθομένους ante τῇ

δὲ καὶ Περσῶν στράτευμα ἐπὶ σφᾶς ἥξειν οὐκ εἰς
μακρὰν ὑπετόπαζον, τρόπῳ ὅτῳ δὴ ἐνθένδε ἀπαλλάσσε-
σθαι ἐν σπουδῇ εἶχον. οἵ τε Πέρσαι, οὐκ ἔχοντες 3
τίνες ἂν ἐν τοῖσδε τοῖς δεινοῖς γένοιντο, τὴν μὲν
ἀπορίαν τῶν ἀναγκαίων ἐς τὸ ἀκριβὲς ἔκρυπτον,
δόκησιν παρέχοντες ὡς πάντων σφίσι τῶν ἐπι-
τηδείων ἀφθονία εἴη, ἐς δὲ τὰ οἰκεῖα ξὺν τῷ
εὐπρεπεῖ λόγῳ ἀναχωρεῖν ἤθελον. γίνονται οὖν ἐν 4
ἀμφοτέροις λόγοι, ἐφ' ᾧ δὴ Πέρσαι λίτρας χρυσίου
χιλίας λαβόντες ἀποδώσουσι Ῥωμαίοις τὴν πόλιν.
ἑκάτεροί τε ἄσμενοι τὰ ξυγκείμενα ἐπιτελῆ ἐποίουν,
τά τε χρήματα λαβὼν ὁ τοῦ Γλώνου υἱὸς Ἄμιδαν Ῥω-
μαίοις παρέδωκε. Γλώνης γὰρ ἤδη ἐτετελευτήκει τρόπῳ
τοιῷδε.

Οὔπω μὲν στρατοπεδευσαμένων ἐνταῦθα Ῥωμαίων, 5
Ἀμίδης δὲ πόλεως ὄντων οὐ μακρὰν ἄποθεν, τῶν τις
ἀγροίκων, ὅσπερ εἰώθει ἐς τὴν πόλιν ἐσιὼν λάθρα
ὄρνις τε καὶ ἄρτους καὶ τῶν ὡραίων πολλὰ τῷ Γλώνῃ
τούτῳ ἀποδίδοσθαι χρημάτων μεγάλων, Πατρικίῳ τῷ
στρατηγῷ ἐς ὄψιν ἐλθὼν Γλώνην οἱ ἐς χεῖρας παρα-
δώσειν ξὺν Πέρσαις διακοσίοις ὑπέσχετο, ἤν τινος
ἀμοιβῆς ἐλπίδα λαβὼν παρ' αὐτοῦ εἴη. ὁ δὲ αὐτῷ 6 B 44
ἅπαντα ὅσα ἦν βουλομένῳ ὑποσχόμενος ἔσεσθαι τὸν

9 Zach. 115, 4 || 17 Zach. 113, 9

προσεδρεία transponit *V* | ἑώρουν *P* || 1 στράτευμα περσῶν *V* | ἐς *P* || 1—2 ὑπετόπαζον οὐκ εἰς μακρὰν *G* | τρόπῳ] τρόπω δὲ *G* || 3—13 οἵ τε—ἐτετελευτήκει] ὅτι οἱ πέρσαι οἱ ἐν τῇ ἀβίδη οὐκ ἔχοντες κτλ. *W* || 5 ἔκκρυπτον *W* || 8 ἤθελον] ἤθελον καὶ οἱ ῥωμαῖοι ὡσαύτως ἀπαλλάσσεσθαι ἤθελον *W* || 9 λόγους *W* | χρυσίους *W* || 11 ξυγγεί-μενα *W* || 12 ἀμιδὰν *G* || 13 παρέδωκεν *W* || 15 οὔπω *VG*] οὕτω *P* | ἐνστρατοπεδευσαμένων *P* || 17 ὅσπερ scripsi] ὥσπερ codd. | εἰσιὼν *P* || 19 τῷ] τε τῶ *P* || 23 ἅπαντα] πάντα *G*

ἄνθρωπον ἀπεπέμψατο. καὶ ὃς τά τε ἱμάτια δεινῶς
διαρρήξας καὶ δεδακρυμένῳ ἐοικὼς ἐς τὴν πόλιν εἰσ-
7 ῆλθε. παρά τε τὸν Γλώνην ἥκων τάς τε τρίχας τίλ-
λων, „Ἐτύγχανον μέν, ὦ δέσποτα,“ εἶπεν „ἅπαντά σοι
P 26 „ἐκ τοῦ χωρίου τἀγαθὰ φέρων, ἐντυχόντες δὲ στρα-
„τιῶται Ῥωμαῖοι (καὶ γάρ που ἐς ⟨τὰ⟩ ταύτῃ χωρία κατ'
„ὀλίγους περιιόντες τοὺς οἰκτροὺς ἀγροίκους βιάζονται)
„πληγάς τέ μοι οὐ φορητὰς προσετρίψαντο καὶ πάντα
„ἀφελόμενοι οἱ λησταὶ ᾤχοντο, οἷς δὴ ἐκ παλαιοῦ
„Πέρσας τε δεδιέναι καὶ τοὺς γεωργοὺς βιάζεσθαι
8 „νόμος. ἀλλ' ὅπως, ὦ δέσποτα, σαυτῷ τε καὶ ἡμῖν
„καὶ Πέρσαις ἀμύνῃς. ἢν γὰρ ἐς τῆς πόλεως τὰ
„προάστεια κυνηγετήσων ἴῃς, θήραμά σοι οὐ φαῦλον
„ἔσται. κατὰ πέντε γὰρ ἢ τέτταρας οἱ κατάρατοι πε-
9 „ριιόντες λωποδυτοῦσιν.“ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν. ἀνα-
πεισθεὶς δὲ ὁ Γλώνης τοῦ ἀνθρώπου ἀνεπυνθάνετο
πόσους ποτὲ Πέρσας οἴεταί οἱ ἐς τὴν πρᾶξιν ἱκανοὺς
10 B 45 ἔσεσθαι. ὁ δὲ πεντήκοντα μὲν ἀποχρήσειν οἱ μάλιστα
ἔφη· οὐ γὰρ ἂν αὐτῶν πλείοσί ποτε ἢ κατὰ πέντε
ὁδῷ ἰοῦσιν ἐντύχοιεν, τοῦ δὲ μηδὲν ἀπροσδόκητον
σφίσι ξυμβῆναι οὐδέν τι χεῖρον καὶ ἑκατὸν ἐς τὸ
ἔργον ἐπαγαγέσθαι· ἢν δὲ καὶ τούτων διπλασίους,
τῷ παντὶ ἄμεινον. βλάβος γὰρ ἀνθρώπῳ ἐκ τοῦ πε-
11 ριόντος οὐκ ἂν γένοιτο. Γλώνης μὲν οὖν ἱππέας δια-
κοσίους ἀπολεξάμενος τὸν ἄνθρωπον σφίσιν ἐξηγεῖσθαι

24 Jos. Styl. cap. 57. Zach. 113, 28

2—3 ἐσῆλθε *P* ‖ 3 τὸν om. *G* | τάς τε κτλ.] de hoc loco disputavi in Hy 3 p. 129 ‖ 6 ⟨τὰ⟩ Dind.]om. codd. ‖ 9 οἱ] οἷα *VG* ‖ 11 σαυτῶ *P*] αὐτῶ *V*, αὑτῶ *G* ‖ 13 ἴῃς *P*] ἴοις *VG* ‖ 19 αὑτῶ *P* ‖ 21 εἰς *G* ‖ 22 ἀπαγαγέσθαι *P* ‖ 23 τῶ *P*] om. *VG* | ἀνθρώπων *G*

ἐκέλευεν. ὁ δὲ ἄμεινον ἰσχυρίζετο εἶναι αὐτὸν ἐπὶ 12
κατασκοπῇ στέλλεσθαι πρότερον, καὶ ἣν ἔτι ἐν χωρίοις
τοῖς αὐτοῖς περιιόντας Ῥωμαίους ἰδὼν ἀπαγγείλῃ,
οὕτω δὴ ἐν δέοντι ποιεῖσθαι τὴν ἔξοδον Πέρσας. εὖ
τε οὖν εἰπεῖν ἔδοξε τῷ Γλώνῃ καὶ αὐτοῦ ἀφιέντος
ἐστέλλετο. παρά τε τὸν στρατηγὸν Πατρίκιον ἥκων 13
ἅπαντα ἔφραζε· καὶ ὃς τῶν δορυφόρων τῶν αὑτοῦ
δύο καὶ στρατιώτας χιλίους ξὺν αὐτῷ ἔπεμψεν. οὓς 14
δὴ ἀμφὶ κώμην Θιλασάμων σταδίους τεσσαράκοντα
Ἀμίδης διέχουσαν ἐν νάπαις τε καὶ χωρίοις ὑλώδεσιν
ἔκρυψε, καὶ αὐτοῦ μένειν ἐν ταύταις δὴ ταῖς ἐνέδραις
ἐπέστελλεν, ἔς τε τὴν πόλιν δρόμῳ ἐχώρει. καὶ τῷ 15
Γλώνῃ ἕτοιμον εἰπὼν τὸ θήραμα εἶναι, αὐτῷ τε καὶ
τοῖς διακοσίοις ἐξηγήσατο ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων ἐνέ-
δραν. ἐπειδή τε διέβησαν τὸν χῶρον, οὗ προλοχίζον-
τες Ῥωμαῖοι ἐκάθηντο, Γλώνην τε καὶ Πέρσας λαθὼν
ἅπαντας, ἔκ τε τῆς ἐνέδρας τοὺς Ῥωμαίους ἀνέστησε
καὶ αὐτοῖς τοὺς πολεμίους ἐπέδειξεν. οὕσπερ ἐπειδὴ 16
ἐπὶ σφᾶς ἰόντας κατεῖδον Πέρσαι, κατεπλάγησάν τε
τῷ ἀπροσδοκήτῳ καὶ ἀμηχανίᾳ πολλῇ εἴχοντο. οὔτε B 46
γὰρ ὀπίσω ἀπελαύνειν οἷοί τε ἦσαν, κατὰ νώτου ὄντων
σφίσι τῶν ἐναντίων, οὔτε πη ἑτέρωσε φεύγειν ἐν γῇ
πολεμίᾳ ἐδύναντο. ἐκ δὲ τῶν παρόντων ὡς ἐς μάχην 17
ταξάμενοι τοὺς ἐπιόντας ἠμύνοντο, τῷ τε πλήθει παρὰ
πολὺ ἐλασσούμενοι ἡσσήθησάν τε καὶ ξὺν τῷ Γλώνῃ

3 περιόντας V ‖ 7 ἔφραζεν G | τῶν αὑτοῦ Christ] τῶν αὐτοῦ VG, αὐτοῦ P ‖ 8 χιλίους VG] χιλίους ἀπολεξάμενος P | οὓς] ὃς G ‖ 9 κόμην G | θιλλασάμων G, θιαλαασαμὼν P ‖ 10 χώροις V ‖ 14 πολέμων V ‖ 14—15 ἔνεδραν G ‖ 15 οὗ προλοχίζοντες scripsi] οὐ προλοχίζεσθαι VG, οὗπερ ἐλλοχίζοντες P ‖ 16 ἐκάθηντο VG] ἐκάθηντο καὶ αὐτῶν πρόσω ἐγένοντο P ‖ 18 ἐπέδειξεν VG] ἀνέδειξεν P ‖ 21 νώτων P ‖ 23 ἠδύναντο G | ἐκ] ἐς V | ὡς om. G ‖ 25 ἥσθησαν G, ἡττήθησαν P

18 ἅπαντες διεφθάρησαν. ὅπερ ἐπειδὴ ὁ τοῦ Γλώνου
υἱὸς ἔμαθε, περιαλγήσας τε καὶ τῷ θυμῷ ζέων, ὅτι δὴ
τῷ πατρὶ ἀμύνειν οὐκ εἶχε, τὸν Συμεώνου νεὼν ἔκαυ-
19 P 27 σεν, ἁγίου ἀνδρὸς, ἵνα δὴ ὁ Γλώνης κατέλυε. καίτοι
ἄλλην τινὰ οἰκοδομίαν οὔτε Γλώνης οὔτε Καβάδης,
οὐ μὴν οὐδὲ Περσῶν τις ἄλλος οὔτε καθελεῖν ἔγνω
οὔτε τῳ ἄλλῳ ἀφανίζειν τρόπῳ ἔν γε Ἀμίδῃ ἢ ταύτης
ἐκτός. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον ἐπάνειμι.
20 Οὕτω μὲν Ἄμιδαν Ῥωμαῖοι τὰ χρήματα δόντες
ἀπέλαβον δύο ἐνιαυτοῖς ὕστερον ἢ πρὸς τῶν πολεμίων
ἑάλω. καὶ ἐπεὶ ἐν ταύτῃ ἐγένοντο, ἥ τε αὐτῶν ὀλι-
γωρία καὶ Περσῶν τὸ καρτερὸν τῆς διαίτης ἐγνώσθη.
21 σιτίων γὰρ τῶν ἐνταῦθα λελειμμένων τὸ μέτρον καὶ
βαρβάρων τῶν ἐξεληλυθότων τὸν ὅμιλον λογισάμενοι
ἑπτὰ μάλιστα ἡμερῶν ηὕρισκον δαπάνην ἐν τῇ πόλει
ἀπολελεῖφθαι, καίπερ Γλώνου τε καὶ τοῦ ἐκείνου παι-
δὸς ἐνδεεστέρως ἢ κατὰ τὴν χρείαν πολλοῦ χρόνου
22 ἐνδιδόντος τὰ σιτία Πέρσαις. Ῥωμαίοις γὰρ τοῖς ἐν
τῇ πόλει, ὥσπερ μοι προδεδήλωται, ξὺν αὐτοῖς μείνα-
σιν οὐδὲν τὸ παράπαν χορηγεῖν ἔγνωσαν, ἐξ ὅτου οἱ
πολέμιοι ἐς τὴν πολιορκίαν κατέστησαν, οἳ δὴ ἐς βρώ-
B 47 σεις ἀήθεις τὰ πρῶτα ἐλθόντες τῶν τε οὐ θεμιτῶν
ἀψάμενοι πάντων, εἶτα τελευτῶντες καὶ ἀλλήλων ἐγεύ-
23 σαντο. διὸ δὴ ἐξηπατημένοι τε πρὸς τῶν βαρβάρων
οἱ στρατηγοὶ ᾔσθοντο καὶ τοῖς στρατιώταις τὴν ἀκρα-

---

19 cf. 36, 2 ‖ 21 Zach. 114, 22

---

2 ἔμαθεν G ‖ 4 ὁ om. P ‖ 6 καθελεῖν] κατελθεῖν VG ‖ 7 ἀμιδῆ VG ‖ 10 ἐνιαυτοὺς VG ‖ 13 σιτίων τε γὰρ P ‖ 15 ἑπτὰ] ἐς τὰ VG | ἡμερῶν] ἡμερῶν ὀλίγων G | εὕρισκον P ‖ 18 ἐν-δίδοντος V ‖ 20 ἐξότου VG ‖ 24 πρὸς] πρὸ V

*σίαν ὠνείδιζον, ὅτι δὴ ἀπειθεστέρους αὐτοὺς παρεχό-
μενοι σφίσι, παρὸν δορυαλώτους Πέρσας τε τοσούτους
τὸ πλῆθος καὶ Γλώνου τὸν υἱὸν σὺν τῇ πόλει ἑλεῖν,
οἱ δὲ τὰ Ῥωμαίων χρήματα ἐς τοὺς πολεμίους μετε-
νεγκόντες αἶσχός τε ἀνεδήσαντο μέγα καὶ Ἄμιδαν ἀρ-
γυρώνητον πρὸς Περσῶν ἔλαβον. ὕστερον δὲ Πέρσαι* 24
*τοῦ πρὸς Οὔννους πολέμου σφίσι μηκυνομένου ἐς
σπονδὰς Ῥωμαίοις ξυνίασιν, αἵπερ αὐτοῖς ἐς ἑπτὰ ἔτη
ἐγένοντο, Κέλερός τε τοῦ Ῥωμαίου καὶ Ἀσπεβέδου τοῦ
Πέρσου αὐτὰς ποιησαμένων, ἐπ' οἴκου τε ἀμφότεροι
ἀναχωρήσαντες ἡσυχῇ ἔμενον. οὕτω μέν, ὥσπερ ἐρρή-* 25
*θη, ἀρξάμενος ὁ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν πόλεμος ἐς
τόδε ἐτελεύτα. τὰ δὲ ἀμφὶ πύλας τὰς Κασπίας ξυνε-
νεχθέντα ἐρῶν ἔρχομαι.*

ι'. Τὸ Κιλίκων ὄρος ὁ Ταῦρος ἀμείβει μὲν τὰ P 28
*πρῶτα Καππαδόκας τε καὶ Ἀρμενίους καὶ τῶν Περσ-
αρμενίων καλουμένων τὴν γῆν, ἔτι μέντοι Ἀλβανούς τε
καὶ Ἴβηρας, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη αὐτόνομά τε καὶ Πέρ-
σαις κατήκοα ταύτῃ ᾤκηνται. ἐξικνεῖται γὰρ ἐς χώραν* 2
*πολλήν, προϊόντι δὲ ἀεὶ τὸ ὄρος τοῦτο ἐς μέγα τι
χρῆμα εὔρους τε καὶ ὕψους διήκει. ὑπερβάντι δὲ* 3
*τοὺς Ἰβήρων ὅρους ἀτραπός τίς ἐστιν ἐν στενοχωρίᾳ
πολλῇ, ἐπὶ σταδίους πεντήκοντα ἐξικνουμένη. αὕτη* 4 B 48

---

8 Theoph. I 149, 1. Jos. Styl. cap. 82

---

1 *ἀπειθεστέρους*] *εὐπειθεστέρους G* corr. | *αὐτοὺς* codd. ‖ 3 *ξὺν P* ‖ 5 *ἀμιδὰν G* ‖ 6—10 *ὕστερον—ποιησαμένων*] *ὅτι οἱ πέρσαι τοῦ πρὸς οὔννους κτλ. W* ‖ 7 *μηκυνουμένου W* ‖ 9 *ἀσπεβέδου GP*] *ἀσπενέδου V W*, *Ἀσπετίου* Theoph. ‖ 9—10 *τοῦ Πέρσου* om. *VG* ‖ 10 *οἴκου P*] *οἴκους VG* ‖ 10—11 *ἀναχωρήσαντες ἀμφότεροι P* ‖ 11 *ἐρρέθη VG* ‖ 15 *Κιλίκων*] *ποικίλον G*, *ποικίλον* superscr. rec. m. *κιλίκων V* ‖ 17 *καλουμένων* om. *P* ‖ 18 *ἴβηρας G* | *τε P*] om. *VG* ‖ 19 *ᾤκηνται ταύτῃ P*

δὲ ἡ ἀτραπὸς ἐς ἀπότομόν τινα καὶ ὅλως ἄβατον τε-
λευτᾷ χῶρον. δίοδος γὰρ οὐδεμία τὸ λοιπὸν φαίνεται,
πλήν γε δὴ ὅτι ὥσπερ τινὰ χειροποίητον πυλίδα ἐν-
ταῦθα ἡ φύσις ἐξεῦρεν, ἣ Κασπία ἐκ παλαιοῦ ἐκλήθη.
5 τὸ δὲ ἐνθένδε πεδία τέ ἐστιν ἱππήλατα καὶ ὑδάτων
πολλῶν ἀτεχνῶς ἔμπλεα, καὶ χώρα πολλὴ ἱππόβοτός
6 τε καὶ ἄλλως ὑπτία. οὗ δὴ τὰ Οὔννων ἔθνη σχεδόν
τι ἅπαντα ἵδρυται ἄχρι ἐς τὴν Μαιῶτιν διήκοντα λίμ-
7 νην. οὗτοι ἢν μὲν διὰ τῆς πυλίδος, ἧς ἄρτι ἐμνή-
σθην, ἴωσιν ἐς τὰ Περσῶν τε καὶ Ῥωμαίων ἤθη,
ἀκραιφνέσι τε τοῖς ἵπποις ἴασι καὶ περιόδῳ τινὶ οὐ-
δαμῆ χρώμενοι οὐδὲ κρημνώδεσιν ἐντυχόντες χωρίοις,
ὅτι μὴ τοῖς πεντήκοντα σταδίοις ἐκείνοις, οἵσπερ εἰς
8 τοὺς Ἰβηρίους ὅρους, ὥσπερ ἐρρήθη, διήκουσιν. ἐπ'
ἄλλας δέ τινας ἐξόδους ἰόντες πόνῳ τε πολλῷ παρα-
γίνονται καὶ ἵπποις οὐκέτι χρῆσθαι τοῖς αὐτοῖς ἔχον-
τες. περιόδους τε γὰρ αὐτοὺς περιιέναι πολλὰς
9 ἐπάναγκες καὶ ταύτας κρημνώδεις. ὅπερ ἐπειδὴ ὁ
Φιλίππου Ἀλέξανδρος κατενόησε, πύλας τε ἐν χώρῳ
ἐτεκτήνατο τῷ εἰρημένῳ καὶ φυλακτήριον κατεστήσατο.
ὃ δὴ ἄλλοι τε πολλοὶ προϊόντος χρόνου ἔσχον καὶ
Ἀμβαζούκης, Οὖννος μὲν γένος, Ῥωμαίοις δὲ καὶ
10 Ἀναστασίῳ βασιλεῖ φίλος. οὗτος Ἀμβαζούκης ἐπειδὴ
ἔς τε γῆρας ἀφῖκτο βαθὺ καὶ τελευτᾶν ἔμελλε, πέμψας

1 δὲ VG] τε P | ἀπότοπον P ‖ 3 ὅτι P] om. VG | πυλάδα VG ‖ 7 οὗ δὴ τὰ supplev. in marg. P | οὔνων hic et infra constanter G ‖ 8 ἵδρυνται G | ἄχρις V ‖ 9 ἢν om. G ‖ 10 περσῶν τε VG] τε om. P ‖ 11 τε τοῖς VG] τε om. P ‖ 13 οἵσπερ VG] οἵπερ P | ἐς P ‖ 14 ἰβήρους VG ‖ 16 ἔχοντες] ἔχουσι G ‖ 18—47, 12 ὅπερ—ἔσχεν] ὅτι κατὰ τὰς κασπίας καλουμένας πύλας ὁ φιλίππου ἀλέξανδρος πύλας τεκτηνάμενος φυλακτήριον κατεστήσατο κτλ. W ‖ 20 ἐτεκτείνατο P ‖ 21 προϊόντες W | τοῦ χρόνου W ‖ 22 ἀμαζούκης G | οὖνος GW | τὸ γένος W | δὲ] τε W ‖ 23 ἀμαζούκης G, om. W ‖ 24 τε om. W

παρὰ τὸν Ἀναστάσιον, χρήματά οἱ δοθῆναι ᾔτει, ἐφ'
ᾧ τό τε φυλακτήριον καὶ πύλας τὰς Κασπίας ἐνδώσει B 49
Ῥωμαίοις. βασιλεὺς δὲ Ἀναστάσιος (δρᾶν γὰρ ἀνε- 11
πισκέπτως οὐδὲν οὔτε ἠπίστατο οὔτε εἰώθει) λογισά-
μενος ὅτι οἱ στρατιώτας ἐνταῦθα ἐκτρέφειν ἀδύνατα
ἦν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ τε ἀγαθῶν ἁπάντων καὶ οὐδαμῆ P 29
ἐν γειτόνων ἔχοντι ἔθνος Ῥωμαίοις κατήκοον, χάριν
μὲν τῷ ἀνθρώπῳ τῆς ἐς αὐτὸν εὐνοίας πολλὴν ὡμο-
λόγει, τὸ δὲ ἔργον τοῦτο οὐδενὶ λόγῳ προσίετο. Ἀμ- 12
βαζούκης μὲν οὖν οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτα νόσῳ,
Καβάδης δὲ βιασάμενος τοὺς αὐτοῦ παῖδας τὰς πύ-
λας ἔσχεν.

Ἀναστάσιός τε βασιλεύς, ἐπειδὴ ἐγένοντο αὐτῷ αἱ 13
πρὸς Καβάδην σπονδαί, πόλιν ἐδείματο ἐν χωρίῳ
Δάρας ὀχυράν τε ὑπερφυῶς καὶ λόγου ἀξίαν, αὐτοῦ
βασιλέως ἐπώνυμον. ἀπέχει δὲ αὕτη πόλεως μὲν Νι- 14
σίβιδος σταδίους ἑκατὸν δυοῖν δέοντας, χώρας δέ, ᾗ
τὰ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν διορίζει, ὀκτὼ καὶ εἴκοσι
μάλιστα. Πέρσαι δὲ κωλύειν τὴν οἰκοδομίαν σπουδὴν 15
ἔχοντες οὐδαμῆ ἴσχυον ἀσχολίᾳ τῇ ἐς πόλεμον τὸν
Οὐννικὸν πιεζόμενοι. ἐπειδή τε αὐτὸν τάχιστα Καβά- 16
δης κατέλυσε, πέμψας παρὰ Ῥωμαίους ᾐτιᾶτο πόλιν
αὐτοὺς οἰκοδομήσασθαι ἄγχιστά που τῶν σφετέρων

---

13 Mal. 399. Theoph. I 150, 24. Euagr. III. 37. Niceph. Call. XVI 37. Chron. Pasch. I 608, 9. Zach. 115 s. Jos. Styl. cap. 91. Cedren. I 630, 19 Marcell. Com. ad. a. 518

---

1 παρὰ] περὶ *P* ‖ 4 οὐδὲν om. *W* ‖ 5 ἐκτρέφειν] ἐκφέρειν *VG* | ἀδύνατος *P* ‖ 7 ἐγγειτόνων *GP* ‖ 9—10 ἀμαζούκης *G* ‖ 10 οὖν om. *G* | νόσῳ *GPW*] νόσῳ δεινῇ *V* ‖ 11—12 ἔσχε τὰς πύλας *W* ‖ 13 ἐπειδὴ] ἐπεὶ *G* | αὐτῷ *VG*] om. *P* ‖ 15 ἰσχυράν *P* ‖ 16—17 νισίβεως *V* ‖ 17 δυεῖν codd. | δὲ om. *P* | ᾗ] οἱ superscr. ᾗ *G*, αἳ *P* ‖ 18 τε om. *G* | διορίζουσιν *P* ‖ 21 οὐνικὸν *G* | τε] δὲ *P* ‖ 23 αὐτὸς *P* ‖ 23—48, 1 σφετέρων ὁρίων *VG*] ὁρίων τῶν σφετέρων *P*

ὁρίων, ἀπειρημένον τοῦτο ἐν τοῖς Μήδοις τε καὶ Ῥω-
17 *μαίοις ξυγκειμένοις τὰ πρότερα. τότε μὲν οὖν Ἀνα-*
στάσιος τὰ μὲν ἀπειλῶν, τὰ δὲ φιλίαν τε τὴν ἐς αὐτὸν
B 50 *προτεινόμενος καὶ χρήμασιν οὐ φαύλοις δωρούμενος*
18 *παρακρούεσθαί τε καὶ τὴν αἰτίαν ἐκλύειν ἤθελε. καὶ*
πόλιν δὲ ἄλλην ταύτῃ ὁμοίαν ἐν Ἀρμενίοις ὁ βασιλεὺς
οὗτος ἀγχοτάτω ἐδείματο τῶν Περσαρμενίας ὁρίων, ἣ
κώμη μὲν ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανεν οὖσα, πόλεως δὲ
ἀξίωμα μέχρι ἐς τὸ ὄνομα πρὸς Θεοδοσίου βασιλέως
19 *λαβοῦσα ἐπώνυμος αὐτοῦ ἐγεγόνει. ἀλλ' Ἀναστάσιος*
τείχει αὐτὴν ὀχυρωτάτῳ περιβαλὼν πράγματα Πέρσαις
οὐδέν τι ἧσσον ἢ διὰ τῆς ἑτέρας παρέσχετο· ἐπιτειχί-
σματα γὰρ αὐτῶν τῇ χώρᾳ γέγονεν ἄμφω.

1. die mens. Sext. a. 518 *ια'. Ἀναστασίου δὲ ὀλίγῳ ὕστερον τελευτήσαντος*
Ἰουστῖνος τὴν βασιλείαν παρέλαβεν, ἀπεληλαμένων
αὐτῆς τῶν Ἀναστασίου ξυγγενῶν ἁπάντων, καίπερ
2 *πολλῶν τε καὶ λίαν ἐπιφανῶν ὄντων. τότε δὴ μέριμνά*
τις Καβάδῃ ἐγένετο μή τι Πέρσαι νεωτερίσωσιν ἐς
τὸν αὐτοῦ οἶκον, ἐπειδὰν τάχιστα αὐτὸς τελευτήσῃ
τὸν βίον, ἐπεὶ οὐδὲ ἀντιλογίας χωρὶς ἐς τῶν παίδων
3 P 30 *τινὰ παραπέμψαι τὴν ἀρχὴν ἔμελλε. τῶν γάρ οἱ παί-*
δων τὸν πρεσβύτατον Καόσην τῆς μὲν ἡλικίας ἕνεκα
ἐς τὴν βασιλείαν ὁ νόμος ἐκάλει, ἀλλὰ Καβάδην οὐ-

---

1 cf. supra 10, 5 || 15 Mal. 409, 17. Theoph. I 164, 16. Zach. 138, 13, 140, 1. Vict. Tonn. ad a. 518 || 17 Theoph. I 167, 24. Zonar. III 265

---

2 *τότε V*] *ὁ G*, *ὅτε P* || 6 *ταύτῃ ὁμοίαν* om. *G* || 7 *ἀγχιτάτω V* || 9 *μέχρις V* || 10 *αὐτοῦ VG*] *αὐτῷ P* || 11 *ὀχυροτάτω V*, *ἐχυρωτάτω P* || 15 *παρέλαβε V* || 17—52, 23 *τότε δὴ—ἠμείψατο*] *ὅτι μετὰ θάνατον ἀναστασίου τὴν βασιλείαν κατάσχοντος ἰουστίνου μέριμνά τις κτλ. W* || 18 *εἰς W* || 19 *αὐτοῦ VGW* | *τάχιστα* om. *W* | *τελευτήσει G*, *τελευτῇσῃ W* || 20 *οὐδὲ*] *δὲ W* || 21 *τὴν ἀρχὴν παραπέμψαι ἔμελλε W*

δαμῇ ἤρεσκεν. ἐβιάζετο δὲ τήν τε φύσιν καὶ τὰ νό-
μιμα ἡ τοῦ πατρὸς γνώμη. Ζάμην δὲ, ὃς τὰ δευτερεῖα 4
ἐφέρετο, τοῖν ὀφθαλμοῖν τὸν ἕτερον ἐκκεκομμένον
ἐκώλυεν ὁ νόμος. ἑτερόφθαλμον γὰρ ἢ ἄλλῃ τινὶ
λώβῃ ἐχόμενον οὐ θέμις Πέρσαις βασιλέα καθίστα-
σθαι. Χοσρόην δὲ, ὃς αὐτῷ ἐκ τῆς Ἀσπεβέδου ἀδελφῆς 5 B 51
ἐγεγόνει, ὑπερηγάπα μὲν ὁ πατὴρ, ὁρῶν δὲ Πέρσας
σχεδόν τι εἰπεῖν ἅπαντας τεθηπότας τὴν Ζάμου ἀν-
δρείαν (ἦν γὰρ ἀγαθὸς τὰ πολέμια) καὶ τὴν ἄλλην
ἀρετὴν σέβοντας ἔδεισε μὴ Χοσρόῃ ἐπαναστάντες ἔργα
ἀνήκεστα ἐς τὸ γένος καὶ τὴν βασιλείαν ἐργάσωνται. 6
ἔδοξεν οὖν αὐτῷ ἄριστον εἶναι τόν τε πόλεμον καὶ
τὰς τοῦ πολέμου αἰτίας διαλῦσαι Ῥωμαίοις, ἐφ' ᾧ
Χοσρόης παῖς ἐσποιητὸς Ἰουστίνῳ βασιλεῖ γένοιτο·
οὕτω γάρ οἱ μόνως τὸ ὀχυρὸν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ διασώσασθαι.
διὸ δὴ πρέσβεις τε ὑπὲρ τούτων καὶ γράμματα ἐς
Βυζάντιον Ἰουστίνῳ βασιλεῖ ἔπεμψεν. ἐδήλου δὲ ἡ 7
γραφὴ τάδε· „Οὐ δίκαια μὲν πεπονθέναι πρὸς Ῥω-
„μαίων ἡμᾶς καὶ αὐτὸς οἶσθα, ἐγὼ δὲ ὑμῖν τὰ ἐγκλή-
„ματα πάντα ἀφεῖναι παντελῶς ἔγνωκα, ἐκεῖνο εἰδὼς,
„ὡς οὗτοι ἂν μάλιστα τῶν ἀνθρώπων νικῷεν, οἵ γε,
„προσόντος αὐτοῖς τοῦ δικαίου, εἶτα ἐλασσούμενοι
„ἑκόντες εἶναι τῶν φίλων ἡσσῶνται. χάριν μέντοι 8
„αἰτοῦμαι σε ὑπὲρ τούτων τινὰ, ἣ ἂν οὐχ ἡμᾶς αὐτοὺς

12 Theoph. I 168, 1

2 ζάμην *GPW*] βάζην *V* ‖ 5 πέρσας *P* ‖ 6 ἀπεβέδου *V* ‖ 8–9 ἀνδρίαν *VP* ‖ 12 οὖν om. *W* | ἄριστον εἶναι om. *W* ‖ 14 εἰσποιητὸς *P* ‖ 15 μόνος *P* | ἐχυρόν *PW* | διασώσεσθαι *Herw.* ‖ 16 δὴ *PW*] om. *VG* | τούτων] τῶν *VG* ‖ 17 ἔπεμψεν *VGW*] ἵει *P* ‖ 17—18 ἡ γραφὴ *VGW*] τὰ γράμματα *P* ‖ 19 δὲ *GW*] om. *VP* | ὑμῖν] ἡμῖν *G* ‖ 20 ἀφεῖναι πάντα *P* ‖ 21 ἂν om. *V* | νικῷεν ἂν *V* ‖ 23 εἶναι *VGW*] εἵνεκα *P* ‖ 24 αἰτοῦμαι *VGW*] αἰτοῦμεν *P* | ἣ ἂν *P*] ἣ *V*, οἵαν *G*, κἂν *W*

„μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑκατέρου ὑπήκοον ἅπαν ἔς τε τὸ
„ξυγγενὲς, συνδέουσα καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ ὡς τὸ εἰκὸς
„εὔνοιαν, ἐς κόρον δή που τῶν τῆς εἰρήνης ἀγαθῶν
9 „καταστήσασθαι ἱκανὴ εἴη. λέγω δὲ ὅπως ἂν Χοσρόην
„τὸν ἐμὸν, ὅς μοι τῆς βασιλείας διάδοχος ἔσται,
„εἰσποιητὸν παῖδα ποιήσαιο."
10 Ταῦτα ἐπεὶ ἀπενεχθέντα Ἰουστῖνος βασιλεὺς εἶδεν,
αὐτός τε περιχαρὴς ἐγένετο καὶ Ἰουστινιανὸς ὁ βασι-
B 52 λέως ἀδελφιδοῦς, ὃς δὴ αὐτῷ καὶ τὴν βασιλείαν ἐκδέ-
11 ξασθαι ἐπίδοξος ἦν. καὶ κατὰ τάχος ἐς τὴν πρᾶξιν
ἠπειγέσθην τὴν ἐσποίησιν ἐν γράμμασι θέσθαι, ᾗ νό-
μος Ῥωμαίοις, εἰ μὴ Πρόκλος ἐκώλυσεν, ὃς βασιλεῖ
τότε παρήδρευε τὴν τοῦ καλουμένου κοιαίστωρος ἀρχὴν
ἔχων, ἀνὴρ δίκαιός τε καὶ χρημάτων διαφανῶς ἀδωρό-
12 τατος. διὸ δὴ οὔτε νόμον τινὰ εὐπετῶς ἔγραφεν οὔτε
τι τῶν καθεστώτων κινεῖν ἤθελεν, ὃς καὶ τότε ἀνταί-
13 ρων ἔλεξε τοιάδε· „Νεωτέροις μὲν ἐγχειρεῖν πράγμα-
„σιν οὔτε εἴωθα καὶ ἄλλως δέδοικα πάντων μάλιστα,
„εὖ εἰδὼς ὅτι ἐν τῷ νεωτεροποιῷ τό γε ἀσφαλὲς οὐ-
14 „δαμῶς σώζεται. δοκῶ δέ μοι, εἰ καὶ λίαν τις ἦν
„περὶ ταῦτα θρασὺς, ἀποκνῆσαι ἂν ἐς τήνδε τὴν
15 „πρᾶξιν καὶ κατορρωδῆσαι τὸν ἐξ αὐτῆς σάλον· οὐ

14—16 *ἀνὴρ—ἤθελε* citat Suid. s. v. *Πρόκλος*

2 *ξυνδέουσα PW* | *ὡς*] *ἐς P* ‖ 4 *καταστήσεσθαι P* | *ἂν εἴη V* ‖ 6 *εἰσποίητον VG* | *ποιήσαις W* ‖ 7 *βασιλεὺς ἰουστῖνος W* ‖ 8 *ἐγένετο VG*] *γέγονε PW* ‖ 9—10 *ἐκδέξασθαι VW*] *ἐκδέξεσθαι G*, *ἐκδέχεσθαι P* ‖ 11 *εἰσποίησιν PW* | *γράμματι W* ‖ 12 *βασιλεῖ δὴ G* ‖ 13 *κυαίστορος* Theoph. ‖ 13—14 *ἔχων ἀρχὴν G* ‖ 14 *τε* om. Suid. | *διαφανῶν W* ‖ 14—15 *ἀδωρότατος*] *ἀδοξότατος W* ‖ 15—16 *οὔτε τι PW*] *οὐδέ τι VG* et Suid. ‖ 16 *ἤθελε* Suid. ‖ 16—17 *ἀνταίρων PW*] *ἀντερῶν VG* ‖ 17 *ἔδοξεν* superscr. *λε W* | *τοιάδε*] *ὧδε W* ‖ 18 *οὔτε*] *οὐδὲ* codd. | *καὶ* om. *W* ‖ 19 *γε PW*] *τέ γε VG*

„γὰρ ἄλλο οὐδὲν οἶμαι ἔν γε τῷ παρόντι ἡμῖν ἐν
„βουλῇ εἶναι ἢ ὅπως ἂν τὰ Ῥωμαίων πράγματα Πέρ-
„σαις εὐπρεπεῖ παραδοίημεν λόγῳ, οἵ γε οὐκ ἐγκρυφιά- P 31
„ζοντες οὐδὲ παραπετάσμασί τισι χρώμενοι, ἀλλὰ
„διαρρήδην ὁμολογοῦντες τὸ βούλευμα, οὕτως ἀνέδην
„ἀφαιρεῖσθαι τὴν βασιλείαν ἡμᾶς ἀξιοῦσι, τῷ μὲν τῆς
„ἀπάτης φανερῷ τὴν ἀφέλειαν προϊσχόμενοι, λόγῳ δὲ
„ἀναιδεῖ τὴν ἀπραγμοσύνην προβεβλημένοι. καίτοι 16
„χρῆν ἑκάτερον ὑμῶν ταύτην τῶν βαρβάρων τὴν πεῖραν
„παντὶ ἀποκρούεσθαι σθένει· σὲ μέν, ὦ βασιλεῦ, ὅπως
„δὴ μὴ Ῥωμαίων εἴης βασιλεὺς ὕστατος, σὲ δέ, ὦ
„στρατηγέ, ὅπως ἂν μὴ σαυτῷ ἐς τὴν βασιλείαν ἐμπο-
„δὼν γένοιο. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα σοφίσματα λόγου ὡς 17
„ἐπὶ πλεῖστον σεμνότητι καλυπτόμενα ἴσως ἄν που B 53
„καὶ ἑρμηνέως τοῖς πολλοῖς δέοιτο, αὕτη δὲ ἄντικρυς
„ἐκ προοιμίων εὐθὺς ἡ πρεσβεία τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ
„Χοσρόην τοῦτον, ὅστις ποτέ ἐστι, κληρονόμον εἰσποιεῖν
„βούλεται. οὑτωσὶ γάρ μοι περὶ τούτων διαλογίζεσθε· 18
„φύσει τοῖς παισὶ τὰ τῶν πατέρων ὀφείλεται, οἵ τε
„νόμοι τῷ διαλλάσσοντι ἀλλήλοις ἀεὶ ἐν πᾶσιν ἀνθρώ-
„ποις μαχόμενοι ἐνταῦθα ἔν τε Ῥωμαίοις καὶ πᾶσι
„βαρβάροις ξυνίασί τε καὶ ξυνομολογοῦντες ἀλλήλοις
„κυρίους ἀποφαίνουσι τοὺς παῖδας εἶναι τοῦ [τοῦ] πα-
„τρὸς κλήρου. ὥστε τὰ πρῶτα ἑλομένοις ὑμῖν πάντα
„λελείψεται τὰ λοιπὰ ξυγχωρεῖν.“

ὑ 1 οἶμαι οὐδὲν *PW* | ὑμῖν *GW* ‖ 5 ἀναίδην *GPW* ‖ 6 ὑμᾶς *GW*, ἡμᾶς *P* ‖ 7 ὠφέλειαν *W* ‖ 9 ἐχρῆν *PW* | ταύτης *V* ‖ 10 σὲ μέν, ὦ] σεμνῶ *W* ‖ 11 δὴ om. *G* ‖ 13 λόγου *P*] om. *VG*, λόγων *W* ‖ 14 που *PW*] του *VG* ‖ 15 δέοιντο *VG* ‖ 17 ἐστιν *G* ‖ 18 οὕτως γάρ *W* | διαλογίζεσθε edd.] διαλογίζεσθαι *VPW*, διαλογίζεσθαι ἔπεισι *G* ‖ 19 τῶν om. *G* ‖ 20 τῷ διαλλάσσοντι νόμοι *G* | ἀλλήλοιν *V* ‖ 23 τοῦ πατρῴου scribendum puto, τοῦ τοῦ πατρὸς codd. | τοῦ τοῦ πατρὸς εἶναι *G*

19 *Πρόκλος μὲν τοσαῦτα εἶπε. βασιλεὺς δὲ καὶ ὁ*
βασιλέως ἀδελφιδοῦς τούς τε λόγους ἐνεδέχοντο καὶ
20 *τὸ πρακτέον ἐν βουλῇ ἐποιοῦντο. ἐν τούτῳ δὲ καὶ*
ἄλλα Καβάδης γράμματα πρὸς Ἰουστῖνον βασιλέα
πέμψας, ἄνδρας τε αὐτὸν στεῖλαι δοκίμους ἠξίου, ἐφ'
ᾧ τὴν εἰρήνην πρὸς αὐτὸν θήσονται, καὶ γράμμασι
τὸν τρόπον σημῆναι καθ' ὃν ἂν αὐτῷ τὴν τοῦ παιδὸς
21 *εἰσποίησιν θέσθαι βουλομένῳ εἴη. καὶ τότε δὴ Πρό-*
κλος ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον τὴν Περσῶν πεῖραν
διέβαλλε, μέλειν τε αὐτοῖς ἰσχυρίζετο, ὅπως δὴ τὸ Ῥω-
μαίων κράτος σφίσιν αὐτοῖς ὡς ἀσφαλέστατα προσποιή-
22 *σωνται. καὶ γνώμην ἀπέφαινε τὴν μὲν εἰρήνην αὐτοῖς*
αὐτίκα δὴ μάλα περαίνεσθαι, ἄνδρας δὲ τοὺς πρώτους
ἐκ βασιλέως ἐπ' αὐτῇ στέλλεσθαι, οὓς δὴ δεήσει πυν-
B 54 *θανομένῳ τῷ Καβάδῃ καθ' ὅ τι δεῖ τὴν ἐσποίησιν*
Χοσρόῃ γενέσθαι, διαρρήδην ἀποκρίνασθαι ὅτι δεῖ,
ὡς βαρβάρῳ προσήκει, δηλῶν ὅτι οὐ γράμμασιν οἱ
βάρβαροι τοὺς παῖδας ⟨ἐς⟩ποιοῦνται, ἀλλ' ὅπλων
23 *σκευῇ. οὕτω τοίνυν τοὺς πρέσβεις Ἰουστῖνος βασιλεὺς*
ἀπεπέμψατο, ἄνδρας τοὺς Ῥωμαίων ἀρίστους ἕψεσθαι
σφίσιν οὐκ ἐς μακρὰν ὑποσχόμενος, οἳ τά τε ἀμφὶ τῇ
24 *εἰρήνῃ καὶ τῷ Χοσρόῃ ὡς ἄριστα διοικήσονται. γράμ-*
μασί τε Καβάδην κατὰ ταὐτὸ ἠμείψατο. στέλλονται

---

1 *Πρόκλος*] *οὗτος* W | *εἶπεν* W | *ὁ* VPW] *ὁ τοῦ* G ‖ 2 *ἐδέχοντο* G ‖ 4 *ἄλλω* P ‖ 5 *πέμψας* P] *γράψας* VG, *ἐκπέμψας* W | *αὐτῶ* V ‖ 7 *αὐτῶ* PW] *αὐτὸν* V, *αὐτῶν* G ‖ 9 *τὴν* VPW] *τὴν τῶν* G ‖ 10 *διέβαλε* V, *διέβαλλεν* W | *μέλειν τε* V] *μέλλειν τε* GW, *καὶ μᾶλλον* P ‖ 12 *ἀπόφαινε* V ‖ 13 *δὲ* W] *μὲν* VG, *τε* P ‖ 15 *δεῖ* P] *δὴ* VG | *εἰσποίησιν* PW ‖ 16 *γίνεσθαι* VG | *δεῖ* scripsi] *δὴ* codd. ‖ 17 *δηλῶν ὅτι* VG] *δηλονότι* PW ‖ 18 ⟨*ἐς*⟩*ποιοῦνται* scripsi] *ποιοῦνται* codd. ‖ 19 *ὁ βασιλεὺς* W ‖ 20 *ἀπεπέμψατο*] *ἔγραψεν, ὑποσχόμενος* G | *ἕψεσθαι*] *πέμψαι* W ‖ 21 *εἰς* P | *τά τε*] *ταῦτα* VG ‖ 23 *ταυτὸ* VG] *ταὐτὰ* PW ‖ 23—54, 11 *στέλλονται—προθείη*] *ὅτι ὁ Ἰουστῖνος ὁ βασιλεὺς*

τοίνυν ἐκ μὲν Ῥωμαίων Ὑπάτιος, Ἀναστασίου τοῦ
πρώην βεβασιλευκότος ἀδελφιδοῦς, πατρίκιός τε καὶ
ἀρχὴν τῆς ἕω τὴν στρατηγίδα ἔχων, καὶ Ῥουφῖνος ὁ
Σιλβανοῦ παῖς, ἔν τε πατρικίοις ἀνὴρ δόκιμος καὶ
Καβάδῃ ἐκ πατέρων αὐτῶν γνώριμος· ἐκ Περσῶν δὲ 25
ἀνὴρ δυνατώτατός τε καὶ ἐξουσίᾳ πολλῇ χρώμενος,
ὄνομα μὲν Σεόσης, ἀδρασταδάραν σαλάνης δὲ τὸ
ἀξίωμα, καὶ Μεβόδης, τὴν τοῦ μαγίστρου ἔχων ἀρχήν. P 32
οἳ δὴ ἐς χῶρόν τινα ξυνιόντες, ὃς γῆν τὴν Ῥωμαίων 26
τε καὶ Περσῶν διορίζει, ἀλλήλοις τε ξυγγινόμενοι
ἔπρασσον ὅπως τά τε διάφορα διαλύσουσι καὶ τὰ ἀμφὶ
τῇ εἰρήνῃ εὖ θήσονται. ἧκε δὲ καὶ Χοσρόης ἐς πο- 27
ταμὸν Τίγρην, ὃς δὴ πόλεως Νισίβιδος διέχει δυοῖν
ἡμέραιν ὁδῷ μάλιστα, ὅπως, ἐπειδὰν τὰ ἐς τὴν εἰρήνην
ἑκατέροις δοκῇ ὡς ἄριστα ἔχειν, αὐτὸς ἐς Βυζάντιον
στέλλοιτο. πολλοὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλοι λόγοι πρὸς 28
ἀμφοτέρων ὑπὲρ τῶν ἐν σφίσι διαφόρων ἐλέγοντο, B 55
καὶ γῆν δὲ τὴν Κολχίδα, ἣ νῦν Λαζικὴ ἐπικαλεῖται,
Σεόσης ἔλεγε Περσῶν κατήκοον τὸ ἀνέκαθεν οὖσαν
βιασαμένους λόγῳ οὐδενὶ Ῥωμαίους ἔχειν. ταῦτα Ῥω- 29

10—12 ἀλλήλοις—θήσονται] citat Suid. s. v. ἔπρασσον

πεισθεὶς τῷ πρόκλῳ τῷ κυαίστορι καὶ μὴ δεξάμενος τὸ εἰσποιηθῆναι χοσρόην τὸν υἱὸν κανάδρυ· τὸν μὲν καβάδην γράμμασιν ἠμείψατο καὶ στέλλονται πρέσβεις ῥωμαίων Ὑπάτιος κτλ. *H* ‖ 2 πρώην *PH*] πρώτου *VG* | τε *VGH*] om. *P* ‖ 3 στρατηγίαν *G* ‖ 5 αὐτῶν scripsi] αὐτῷ *VGH*, αὐτοῦ *P* ‖ 6 δυνατότατος *H* ‖ 7 μὲν *VP*] om. *GH* | σεοσῆς *H* | ἀδρασταδάρας . σαλάνης *V*, σαλάνης omisso ἀδρασταδάραν *G* | δὲ *VGH*] τε *P* ‖ 8 βεβόδης *G*, μεβώδης *H* | τοῦ *VGH*] om. *P* ‖ 10 ξυγγενόμενοι *P* ‖ 11 διαλύσουσι *V*] λύσουσι *G* et Suid., διαλύσωσι *P*, ἥσωσιν *H* ‖ 12 τὴν εἰρήνην *H* et Suid. | θήσωνται *GH*, διαθήσωνται *P* ‖ 13 τίγριν *P* | Νισίβιδος] ἰσίβιος *H* | δυεῖν *V* ‖ 14 ὁδὸν *H* | Post ὅπως repetuntur in *H*: τά τε διάφορα ἥσωσιν—ὃς δὴ ‖ 15 δοκεῖ *H* ‖ 17 σφίσι] σφὶ *G* ‖ 19 κατήκοον post οὖσαν transponit *G* ‖ 20 βιαζομένους *P* | ῥωμαίοις *H*

μαῖοι ἀκούσαντες δεινὰ ἐποιοῦντο, εἰ καὶ Λαζικὴ πρὸς
Περσῶν ἀντιλέγοιτο. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἐσποίησιν
ἔφασκον δεῖν γενέσθαι Χοσρόῃ οὕτως ὥσπερ βαρβάρῳ
30 *προσήκει, οὐκ ἀνεκτὰ Πέρσαις ἔδοξεν εἶναι. ἑκάτεροι*
οὖν διαλυθέντες ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν, καὶ Χοσρόης
ἄπρακτος πρὸς τὸν πατέρα ἀπιὼν ᾤχετο, περιώδυνός
τε ὢν τοῖς ξυμπεσοῦσι καὶ Ῥωμαίους εὐχόμενος τῆς
ἐς αὐτὸν ὕβρεως τίσασθαι.
31 *Μετὰ δὲ Μεβόδης μὲν τὸν Σεόσην διέβαλλε Κα-*
βάδῃ, ὡς δὴ ἐξεπίτηδες, οὗ οἱ ἐπιτεταγμένον πρὸς τοῦ
δεσπότου, τὸν Λαζικῆς λόγον προθείη, τὴν εἰρήνην
ἐκκρούων Ὑπατίῳ τε κοινολογησάμενος πρότερον, ὃς
δὴ βασιλεῖ τῷ οἰκείῳ εὐνοϊκῶς ὡς ἥκιστα ἔχων τήν τε
εἰρήνην καὶ τὴν Χοσρόου ἐσποίησιν ἔργῳ ἐπιτελῆ οὐκ
ἐῴη γενέσθαι, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατηγοροῦντες οἱ
32 *ἐχθροὶ τὸν Σεόσην ἐς δίκην ἐκάλουν. Περσῶν μὲν*
οὖν ἡ βουλὴ ξύμπασα φθόνῳ μᾶλλον ἢ νόμῳ ξυνει-
λεγμένοι ἐδίκαζον. τῇ τε γὰρ ἀρχῇ οὐ ξυνειθισμένῃ
σφίσιν αὐτοῖς ἐπιεικῶς ἤχθοντο καὶ τῷ τρόπῳ τοῦ
33 *ἀνδρὸς χαλεπῶς εἶχον. ἦν γὰρ ὁ Σεόσης χρημάτων*
μὲν ἀδωρότατος καὶ τοῦ δικαίου ἐπιμελητὴς ἀκριβέστα-
τος, ἀλαζονείας δὲ νόσῳ ἐχόμενος οὐδὲν ὁμοίως τοῖς
ἄλλοις ἀνθρώποις. ξυμφυὲς μὲν γὰρ εἶναι δοκεῖ τοῖς
B 56 *Περσῶν ἄρχουσι τοῦτό γε· ἐν δὲ τῷ Σεόσῃ καὶ αὐτοὶ*

---

1 *καὶ VPH*] om. *G* ‖ 2 *εἰςποίησιν PH* ‖ 3 *δεῖν*] *δὴ P* | *χοσρόην H* | *οὕτω GP* ‖ 5 *οἴκους H* ‖ 8 *ἐς αὐτὸν VG*] *αὐτῶν P*, *ἑαυτοῦ H* ‖ 9 *βεβόδης G*, *μεσόσης H* | *διέβαλε V* ‖ 10 *ἐπιτεταγμένως H* ‖ 11 *προσθείη G* ‖ 14 *εἰσποίησιν P* ‖ 15 *ἐῴη VG*] *ἐᾷ P* | *καὶ ἄλλα κατηγοροῦντες VG*] *κακηγοροῦντες καὶ ἄλλα P* ‖ 18 *ἐδίκαζον* om. *G* | *ξυνειθισμένῃ VG*] *ξυνειθισμένοι P* ‖ 19 *σφίσιν*] *ἐν σφίσιν P* ‖ 21 *μὲν VP*] *διαφανῶς G* | *ἐπιμελητὴς P*} *ἐπιτελὴς VG* ‖ 23 *εἶναι δοκεῖ VG*] *δοκεῖ εἶναι P*

ᾤοντο ὑπερφυῶς ἐς τὰ μάλιστα τὸ πάθος ἀκμάσαι.
ἔλεγον δὲ οἱ κατήγοροι ταῦτά τε ἅπερ μοι προδεδή- 34
λωται καὶ ὡς ἥκιστα τῷ ἀνθρώπῳ βουλομένῳ εἴη ἐν
τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βιοτεύειν ἢ περιστέλλειν τὰ Περ-
σῶν νόμιμα. καινά τε γὰρ αὐτὸν δαιμόνια σέβειν καὶ 35
τελευτήσασαν ἔναγχος τὴν γυναῖκα θάψαι, ἀπειρημένον
τοῖς Περσῶν νόμοις γῇ κρύπτειν ποτὲ τὰ τῶν νεκρῶν
σώματα. οἱ μὲν οὖν δικασταὶ θάνατον τοῦ ἀνθρώπου 36
κατέγνωσαν, Καβάδης δὲ ὥσπερ μὲν ξυναλγοῦντι ἅτε
φίλῳ τῷ Σεόσῃ ἐῴκει, ἐξελέσθαι δὲ αὐτὸν οὐδαμῇ
ἤθελεν. οὐ μὴν οὐδὲ ὅτι αὐτὸν δι' ὀργῆς ἔχοι 37
ἐξήνεγκεν, ἀλλὰ τῷ λόγῳ παραλύειν τοὺς Περσῶν
νόμους οὐκ ἐβούλετο, καίπερ ζωάγρια τῷ ἀνθρώπῳ P 33
ὀφείλων, ἐπεί οἱ Σεόσης αἰτιώτατος γέγονε βιῶναί τε
καὶ βασιλεῖ εἶναι. οὕτω μὲν ὁ Σεόσης καταγνωσθεὶς
ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο. ἡ δὲ ἀρχὴ ἐξ αὐτοῦ ἀρξαμένη 38
ἐς αὐτὸν ἐτελεύτησεν. ἕτερος γάρ τις ἀδρασταδάραν σα-
λάνης οὐδεὶς γέγονε. καὶ Ῥουφῖνος δὲ Ὑπάτιον ἐς
βασιλέα διέβαλλε. διὸ δὴ αὐτόν τε παρέλυσε τῆς 39
ἀρχῆς βασιλεύς, καὶ τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὰς πικρό-
τατα αἰκισάμενος οὐδὲν ὑγιὲς ἐν ταύτῃ τῇ διαβολῇ τὸ
παράπαν εὗρε, κακὸν μέντοι οὐδὲν Ὑπάτιον ἄλλο
εἰργάσατο.

ιβ'. Εὐθὺς δὲ Καβάδης, καίπερ ἐν σπουδῇ ἔχων
ἐσβολήν τινα ἐς τῶν Ῥωμαίων ποιεῖσθαι τὴν γῆν, οὐ-

---

2 τε VG] om. P ‖ 4 βιωτεύειν P | ἢ VG] εἰ P | περιστέλλει P ‖ 5 καινὰ] κενὰ P | 7 τὰ] τὸ P | τῶν VG] om. P ‖ 9 μὲν om. P ‖ 11 ἔχοι VG] ἔχει P ‖ 13 οὐκ ἐβούλετο P] οὐχ εἵλετο VG ‖ 14 οἱ om. P | Σεόσης] ///σης P ‖ 17 ἐτελεύτησε P | τις VG] om. P | ἀδρασταδαρανσαλάνης P ‖ 18 γέγονεν P ‖ 19 διέβαλε V | τε VG] om. P | παρέλυσε VG] παρέλυε P

δαμῆ ἴσχυσεν, ἐπεὶ αὐτῷ ἐναντίωμα τοιόνδε ξυνηνέχθη
2 B 57 γενέσθαι. Ἴβηρες, οἳ ἐν τῇ Ἀσίᾳ οἰκοῦσι, πρὸς
αὐταῖς που ταῖς Κασπίαις ἵδρυνται πύλαις, αἵπερ
αὐτοῖς εἰσι πρὸς βορρᾶν ἄνεμον. καὶ αὐτῶν ἐν ἀρι-
στερᾷ μὲν ἐχομένη πρὸς τὰς ἡλίου δυσμὰς Λαζική
ἐστιν, ἐν δεξιᾷ δὲ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον τὰ Περσῶν
3 ἔθνη. οὗτος ὁ λεὼς Χριστιανοί τέ εἰσι καὶ τὰ νόμιμα
τῆς δόξης φυλάσσουσι ταύτης πάντων μάλιστα ἀνθρώ-
πων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, κατήκοοι μέντοι ἐκ παλαιοῦ τοῦ
4 Περσῶν βασιλέως τυγχάνουσιν ὄντες. τότε δὲ αὐτοὺς
ἤθελε Καβάδης ἐς τὰ νόμιμα τῆς αὑτοῦ δόξης βιάζε-
σθαι. καὶ αὐτῶν τῷ βασιλεῖ Γουργένῃ ἐπέστελλε τά
τε ἄλλα ποιεῖν ᾗ Πέρσαι νομίζουσι καὶ τοὺς νεκροὺς
τῇ γῇ ὡς ἥκιστα κρύπτειν, ἀλλ' ὄρνισί τε ῥιπτεῖν καὶ
5 κυσὶν ἅπαντας. διὸ δὴ Γουργένης προσχωρεῖν Ἰουστίνῳ
βασιλεῖ ἤθελε τά τε πιστὰ ἠξίου λαβεῖν, ὡς οὔποτε
6 Ἴβηρας καταπροήσονται Πέρσαις Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ ταῦτά
τε αὐτῷ ξὺν προθυμίᾳ πολλῇ ἐδίδου καὶ Πρόβον τὸν
Ἀναστασίου τοῦ βεβασιλευκότος ἀδελφιδοῦν, ἄνδρα
πατρίκιον, ξὺν χρήμασι πολλοῖς ἐς Βόσπορον ἔπεμψεν,
ἐφ' ᾧ στράτευμα Οὔννων χρήμασιν ἀναπείσας Ἴβηρσι
7 πέμψῃ ἐς ξυμμαχίαν. ἔστι δὲ πόλις ἐπιθαλασσία ἡ

---

1 ἴσχυσεν *VG*] ἴσχυεν *P* | αὐτῷ post ξυνηνέχθη transponit *V* | τοιόνδε *VG*] τοιοῦτον *P* ‖ 2 ἴβηρες *VG* | οἰκοῦσιν *P* ‖ 4 αὐτοῖς] αὐταῖς *V* | βορρὰν *V*, βορὰν *GP* ‖ 5 ἐχομένη *GV* pr. m.] ἐρχομένη *G* eadem m. corr., ἐχόμενοι *P* | τὰς *VG*] τὰς τοῦ *P* ‖ 8 πάντ. μάλ. *VG*] μάλ. πάντ. *P* ‖ 9 ἡμεῖς *V*] om. *GP* ‖ 10 δὲ *VG*] δὴ *P* ‖ 11 εἰς *V* | αὐτοῦ codd. ‖ 12—57, 9 καὶ αὐτῶν—ξυμμαχήσοντα] ὅτι ὁ τῶν περσῶν βασιλεὺς ἐπέστελλε τοῖς ἴβηρσι τὰ νόμιμα τῆς αὐτοῦ πολιτείας τηρεῖν. διὸ γουργένης ὁ βασιλεὺς αὐτῶν προσχωρεῖν κτλ. *W* ‖ 14 ῥίπτειν *P* ‖ 16 ἤθελεν *W* ‖ 17 ἴβηρ. hic et infra *G* | καταπροίσονται *G* ‖ 18 ξυμπροθυμίᾳ *W* ‖ 21 οὔνων *G* ‖ 22 πέμψῃ *G*] πέμπει *VPW*

*Βόσπορος, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἐσπλέοντι τὸν Εὔξεινον
καλούμενον πόντον, Χερσῶνος δὲ πόλεως, ἣ γῆς τῆς
Ῥωμαίων ἐσχάτη ἐστὶν, ὁδῷ διέχουσα ἡμερῶν εἴκοσιν.
ὧν δὴ τὰ ἐν μέσῳ ἅπαντα Οὖννοι ἔχουσιν. οἱ δὲ* 8
*Βοσπορῖται αὐτόνομοι μὲν τὸ παλαιὸν ᾤκουν, Ἰουστίνῳ
δὲ βασιλεῖ ἔναγχος προσχωρεῖν ἔγνωσαν. ἐπεὶ δὲ* 9 B 58
Πρόβος ἐνθένδε ἄπρακτος ἀνεχώρησε, Πέτρον στρατη- P 34
*γὸν σὺν Οὔννοις τισὶν ἐς Λαζικὴν βασιλεὺς ἔπεμψε
Γουργένῃ ὅσῃ δύναμις ξυμμαχήσοντα. ἐν τούτῳ δὲ* 10
*Καβάδης στράτευμα λόγου πολλοῦ ἄξιον ἐπί τε Γουρ-
γένην καὶ Ἴβηρας ἔπεμψε καὶ στρατηγὸν ἄνδρα Πέρ-
σην, οὐαρίζην μὲν τὸ ἀξίωμα, Βόην δὲ ὄνομα. ὅ τε* 11
*Γουργένης ἐλάσσων ὀφθεὶς ἢ φέρειν τὴν Περσῶν
ἔφοδον, ἐπεί οἱ τὰ ἐκ Ῥωμαίων οὐχ ἱκανὰ ἦν, ξὺν
Ἰβήρων τοῖς λογίμοις ἅπασιν ἐς Λαζικὴν ἔφυγε, τήν
τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ξὺν τοῖς ἀδελφοῖς ἐπαγό-
μενος, ὧν δὴ Περάνιος ὁ πρεσβύτατος ἦν. ἐν δὲ τοῖς* 12
*Λαζικῆς ὁρίοις γενόμενοι ἔμενον ταῖς τε δυσχωρίαις
φραξάμενοι τοὺς πολεμίους ὑφίσταντο. Πέρσαι δὲ* 13
*αὐτοῖς ἐπισπόμενοι οὐδὲν ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον ἔπρασ-
σον, τοῦ πράγματος σφίσι διὰ τὰς δυσχωρίας ἀντιστα-
τοῦντος.*

Ἔπειτα δὲ οἵ τε Ἴβηρες ἐς Βυζάντιον παρεγένοντο 14
*καὶ Πέτρος ἐς βασιλέα μετάπεμπτος ἦλθε, καὶ τὸ
λοιπὸν βασιλεὺς Λαζοῖς οὐ βουλομένοις ξυμφυλάσσειν
τὴν χώραν ἠξίου, στράτευμά τε καὶ Εἰρηναῖον ἄρχοντα*

---

1 *εἰςπλέοντι P* ‖ 2 *τῆς*] *τῆς ἐς P* ‖ 3 *ἐστὶ G* | *διέχουσαν VG* | *εἴκοσι G* ‖ 4 *οὖνοι G* ‖ 5 *βοσπορῖται VGW* ‖ 6 *δὲ GW*] *δὲ τῷ VP* ‖ 7 *ἄπρακτος ἐνθένδε W* ‖ 8 *ξὺν PW* | *οὔνοις G* ‖ 9 *γουρμένῃ W* ‖ 10 *πολλοῦ ἄξιον VG*] *ἄξιον πολλοῦ P* ‖ 13 *ὀφθεὶς GP*] *φανεὶς V* ‖ 14 *οἱ* om. *P* ‖ 15 *ἔφυγε* edd.] *φεύγει* codd. ‖ 16 *σὺν V* ‖ 17 *πρεσβύτατος VG*] *πρεσβύτερος P* ‖ 18 *λαζικοῖς G* ‖ *ἔμαινον P* ‖ 20 *ἐπισπώμενοι V* ‖ 23 *εἰς G*

15 πέμψας. ἔστι δὲ φρούρια ἐν Λαζοῖς δύο εὐθὺς εἰσιόντι
ἐκ τῶν Ἰβηρίας ὁρίων, ὧν ἡ φυλακὴ τοῖς ἐπιχωρίοις
ἐκ παλαιοῦ ἐπιμελὴς ἦν, καίπερ ταλαιπωρίᾳ πολλῇ
ἐχομένοις, ἐπεὶ οὔτε σῖτος ἐνταῦθα οὔτε οἶνος οὔτε
16 ἄλλο τι ἀγαθὸν γίνεται. οὐ μὴν οὐδέ τι ἑτέρωθεν
ἐσκομίζεσθαι διὰ τὴν στενοχωρίαν οἷόν τέ ἐστιν, ὅτι
17 μὴ φερόντων ἀνθρώπων. ἐλύμοις μέντοι τισὶν ἐν-
ταῦθα γιγνομένοις εἰθισμένον σφίσιν οἱ Λαζοὶ ἀποζῆν
18 B 59 ἴσχυον. τούτους ἐξαναστήσας ἐνθένδε βασιλεὺς τοὺς
φρουροὺς, στρατιώτας Ῥωμαίους ἐκέλευεν ἐπὶ τῇ φυ-
19 λακῇ τῶν φρουρίων καθίστασθαι. οἷς δὴ κατ' ἀρχὰς
μὲν ἐπιτήδεια μόλις Λαζοὶ ἔφερον, ὕστερον δὲ αὐτοί
τε πρὸς τὴν ὑπουργίαν ἀπεῖπον καὶ Ῥωμαῖοι τὰ φρούρια
ταῦτα ἐξέλιπον, οἵ τε Πέρσαι πόνῳ αὐτὰ οὐδενὶ ἔσχον.
ταῦτα μὲν ἐν Λαζοῖς γέγονε.

20 Ῥωμαῖοι δὲ, Σίττα τε καὶ Βελισαρίου ἡγουμένων
σφίσιν, ἐς Περσαρμενίαν τὴν Περσῶν κατήκοον ἐσβα-
λόντες χώραν τε πολλὴν ἐληίσαντο καὶ Ἀρμενίων
21 πάμπολυ πλῆθος ἀνδραποδίσαντες ἀπεχώρησαν. τούτω
δὲ τὼ ἄνδρε νεανία μὲν καὶ πρῶτον ὑπηνήτα ἤστην,
Ἰουστινιανοῦ δὲ στρατηγοῦ δορυφόρω, ὃς δὴ χρόνῳ
ὕστερον ξὺν Ἰουστίνῳ τῷ θείῳ τὴν βασιλείαν ἔσχεν.
ἑτέρας δὲ ἐσβολῆς Ῥωμαίοις ἐς Ἀρμενίαν γεγενημένης
Ναρσῆς τε καὶ Ἀράτιος παρὰ δόξαν ὑπαντιάσαντες ἐς

1 cf. VIII 13, 15

1 πέμψας VP] πέμψαι G ‖ 3—4 πολλῇ ἐχομ. VG] ἐχομ. πολλῇ P ‖ 5 ἄλλο τι VG] τι ἄλλο P | γίγνεται V ‖ 8 γινομένοις G ‖ 10 ἐκέλευσεν G ‖ 13 τὴν om. G ‖ 14 πόνῳ αὐτὰ VG] αὐτὰ πόνῳ P ‖ 15 γέγονεν G ‖ 17—18 ἐσβάλλοντες V, ἐμβαλόντες G, ἐσβαλλόντες P ‖ 20 δέ] μὲν G | πρῶτον G pr. m.] πρώτω VP, πρώτων G pr. m. corr., cf. Hom. Il. 24, 348. Od. 10, 279 ‖ 22 Ἰουστίνῳ] ἰουστινιανῷ G ‖ 23 εἰσβολῆς G

χεῖρας ἦλθον. οἳ οὐ πολλῷ ὕστερον ἐς Ῥωμαίους τε 22
αὐτόμολοι ἵκοντο καὶ ξὺν Βελισαρίῳ ἐς Ἰταλίαν ἐστρά-
τευσαν, τότε μέντοι τοῖς ἀμφὶ Σίτταν τε καὶ Βελισά-
ριον ξυμβαλόντες τὸ πλέον ἔσχον. εἰσέβαλε δὲ καὶ 23
ἀμφὶ πόλιν Νίσιβιν ἄλλη Ῥωμαίων στρατιά, ἧς Λιβε-
λάριος ἐκ Θρᾴκης ἦρχεν. οἳ φεύγοντες εὐθυωρὸν τὴν P 35
ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο, καίπερ οὐδενὸς σφίσιν ἐπεξιόν-
τος. διὸ δὴ Λιβελάριον μὲν παρέλυσε τῆς ἀρχῆς 24
βασιλεύς, Βελισάριον δὲ ἄρχοντα καταλόγων τῶν ἐν B 60
Δάρας κατεστήσατο. τότε δὴ αὐτῷ ξύμβουλος ᾑρέθη
Προκόπιος, ὃς τάδε ξυνέγραψε.

ιγʹ. Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον Ἰουστῖνος βασι- 1. die mens. Apr. a. 527.
λέα τὸν ἀδελφιδοῦν Ἰουστινιανὸν ξὺν αὐτῷ ἀνειπὼν
ἐτελεύτησε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐς μόνον Ἰουστινιανὸν ἡ 1. die mens. Sext. a. 527.
βασιλεία ἦλθεν. οὗτος Ἰουστινιανὸς ἐκέλευε Βελισάριον 2
δείμασθαι φρούριον ἐν χωρίῳ Μίνδουος, ὃ πρὸς αὐτοῖς
ἐστι τοῖς Περσῶν ὁρίοις, ἐν ἀριστερᾷ ἐς Νίσιβιν ἰόντι. ὁ 3
μὲν οὖν σπουδῇ πολλῇ τὰ βασιλεῖ δόξαντα ἐπιτελῆ ἐποίει,
τό τε ὀχύρωμα ἐς ὕψος ἤδη πολυανθρωπίᾳ τεχνιτῶν
ᾔρετο. Πέρσαι δὲ ἀπεῖπον μὴ οἰκοδομήσασθαι περαι- 4
τέρω μηδέν, οὐ λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις

12 Mal. 424, 17. Chron. Pasch. I 616, 20. 617, 9. Theoph. I 173, 17. Euagr. IV 9. Cedren. 641, 23. 642, 2. Zonar. III 269 et 270. Cramer. An. Par. II 109. Niceph. XVII 7. Jord. Rom. 362. Marcell. Com. ad a. 527

4 εἰσέβαλλε *P* ‖ 5—6 λιβελάριος *V*] λιβέριος *G*, λικελάριος *P*, Λιβελάριος videtur idem esse, qui dicitur Liberarios a Zach. 154, 2 ‖ 6 εὐθυωρόν] εὐθὺ ὁρῶν *P* ‖ 8 λιβέριον *G*, λικελάριον *P* | μὲν παρέλυσε *VG*] παρέλυσε μὲν *P* ‖ 10 αὐτῷ *VG*] αὐτοῦ *P* | εὑρέθη *V* ‖ 11 ξυνέγραψεν *G* ‖ 12 δὲ Dind.] τε codd. ‖ 12—13 βασιλεὺς *P* ‖ 13 ἀδελφιδοῦν *VG*] αὐτοῦ addit *P* | αὐτῷ codd. | ἀνειπὼν *VP*] ἀνεῖπε, ὀλίγῳ δὲ ὕστερον *G* ‖ 16 δείμασθαι] δειμᾶσθαι *G* | χώρῳ *G* | μινδοῦος *G* ‖ 17 εἰς *G* ‖ 18 ἐπιτελῆ ἐποίει *VG*] ἐποίει ἐπιτελῆ *P* ‖ 21 λόγοις *VG*] λόγῳ *P*

5 διακωλυταὶ ἀπειλοῦντες οὐκ ἐς μακρὰν ἔσεσθαι. ταῦτα
ἐπεὶ βασιλεὺς ἤκουσεν (οὐ γὰρ οἷός τε ἦν Βελισάριος
Πέρσας ἐνθένδε τῷ παρόντι στρατῷ ἀποκρούεσθαι),
ἄλλην τε στρατιὰν ἐπήγγελλεν αὐτόσε ἰέναι καὶ Κούτζην
τε καὶ Βούζην, οἳ τῶν ἐν Λιβάνῳ στρατιωτῶν ἦρχον
τότε. τούτω δὲ ἀδελφὼ μὲν ἐκ Θρᾴκης ἤστην, νέω
δὲ ἄμφω καὶ οὐ ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ τοῖς πολεμίοις εἰς
6 χεῖρας ἰόντε. ἑκάτεροι μὲν οὖν ξυλλεγέντες ἐπὶ τὴν
οἰκοδομίαν ἀθρόοι ᾔεσαν, Πέρσαι μὲν αὐτὴν παντὶ
σθένει διακωλύσοντες, Ῥωμαῖοι δὲ τοῖς τεκταινομένοις
7 ἐπαμυνοῦντες. μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης ἡσσῶνται
Ῥωμαῖοι, φόνος τε αὐτῶν πολὺς γέγονε, τινὰς δὲ καὶ
8 ἐζώγρησαν οἱ πολέμιοι. ἐν τούτοις ἦν καὶ Κούτζης.
B 61 οὓς δὴ οἱ Πέρσαι ἅπαντας ἐς τὰ οἰκεῖα ἤθη ἀπαγαγόντες, δήσαντές τε τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν σπηλαίῳ
καθεῖρξαν, καὶ τοῦ φρουρίου τὴν οἰκοδομίαν οὐδενὸς
ἔτι ἀμυνομένου εἰς ἔδαφος καθεῖλον.

9 Ὕστερον δὲ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς στρατηγὸν τῆς
ἕω Βελισάριον καταστησάμενος, στρατεύειν ἐπὶ Πέρσας
ἐκέλευεν. ὁ δὲ στρατιὰν λόγου πολλοῦ ἀξίαν ἀγείρας
10 ἐς Δάρας ἦλθε. καί οἱ Ἑρμογένης ξυνδιακοσμήσων
P 36 τὸν στρατὸν ἐκ βασιλέως ἀφίκετο, τὸ τοῦ μαγίστρου
ἀξίωμα ἔχων, ὃς Βιταλιανῷ παρήδρευε πρότερον, ἡνίκα
11 βασιλεῖ Ἀναστασίῳ πολέμιος ἦν. καὶ Ῥουφῖνον δὲ
πρεσβευτὴν βασιλεὺς ἔπεμψεν, ὃν δὴ ἐν Ἱεραπόλει τῇ

---

14 Mal. 441 || 18 Mal. 445, 14 || 24 Mal. 467, 3

---

1 εἰς *V* || 2 ἤκουσε *G* || 4 ἐπήγγελλεν *VG*] ἐπήγγειλεν *P* | αὐτόσε] αὐτὸς *V* | κουττίζην *G* || 6 ἤσθην *G* || 7 ἐς *P* || 9 ᾔεσαν Braun] ἦσαν codd. || 13 τούτοις *VP*] τοῖς *G* || 14 εἰς *P* || 17 ἐς *G* || 25 πρεσβ. βασιλ. *VG*] βασιλ. πρεσβ. *P* | ἐν om. *G*

πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ μένειν, ἕως αὐτὸς σημήνῃ,
ἐκέλευε. λόγοι γὰρ ἤδη πολλοὶ ἀμφοτέροις ἀμφὶ τῇ
εἰρήνῃ ἐγίνοντο. ἄφνω δέ τις Βελισαρίῳ τε καὶ Ἑρ- 12
μογένει ἀπήγγελλεν ὡς Πέρσαι ἐσβάλλειν ἐπίδοξοί
εἰσιν ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων, πόλιν Δάρας αἱρήσειν ἐν
σπουδῇ ἔχοντες. οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες τὰ ἐς τὴν 13
παράταξιν ἐξηρτύοντο ὧδε. τῆς πύλης, ἣ πόλεως Νι- mense Quint. a. 530.
σίβιδος καταντικρὺ κεῖται, οὐ μακρὰν ἄποθεν, ἀλλ'
ὅσον λίθου βολήν, τάφρον βαθεῖάν τινα ὤρυξαν, δι-
εξόδους πολλὰς ἔχουσαν. οὐκ ἐπ' εὐθείας μέντοι ἡ
τάφρος ἥδε ὀρώρυκτο, ἀλλὰ τρόπῳ τοιῷδε. κατὰ μὲν 14
τὸ μέσον βραχεῖά τις ἐγεγόνει εὐθεῖα, ἐφ' ἑκάτερα δὲ
αὐτῆς ὀρθαὶ κεραῖαι πεποίηντο δύο, ἔς τε τὰ πέρατα
ταῖν ὀρθαῖν κεραίαιν αὖθις τὰς τάφρους ἐπὶ πλεῖστον B 62
εὐθείας ἐξῆγον. οἱ μὲν οὖν Πέρσαι οὐκ ἐς μακρὰν 15
στρατῷ πολλῷ ἦλθον, ἔν τε Ἀμμώδιος χωρίῳ, πόλεως
Δάρας μέτρῳ εἴκοσι σταδίων ἀπέχοντι, ἐστρατοπεδεύ-
σαντο ἅπαντες. ἄρχοντες δὲ ἄλλοι τε ἦσαν καὶ 16
Πιτυάξης καὶ Βαρεσμανᾶς ἑτερόφθαλμος. στρατηγὸς
δὲ εἷς ἅπασιν ἐφειστήκει, Πέρσης ἀνήρ, μιρράνης

4—5 ἀπήγγελλεν—Ῥωμαίων] Ὁ δὲ ἀπήγγειλεν, ὡς Πέρσαι ἐπίδοξοί εἰσιν ἐς τὴν Ῥωμαίων γῆν εἰσβάλλειν. ἀντὶ τοῦ προσδόκιμοι Suid. s. v. ἐπίδοξος ‖ 6 cf. Theoph. I 181, 1 ‖ 19 Πιτυάξης videtur significare magistratum. cf. Zach. 173, 21. Das Gehalt des Vitaxa, der dort als Hyparch des Königs gesetzt war. . . .

---

2 ἀμφοτέροις VG] om. P ‖ 3 ἄφνω] ἄμφω GP ‖ 3—4 ἑρμογένη V ‖ 5 δαρὰς V ‖ 7 νισίβεως V ‖ 8 κατάντικρυ P ‖ 10 ἐπευθείας G ‖ 13 κεραῖαι VP] μακραῖαι G | πεποίηνται GP | τε VP] om. G ‖ 14 κεραίαιν VP] μακραίαιν G ‖ 16 πόλεως VP] om. G ‖ 17 δαρὰς V | σταδίων] τὸ στάδιον πόδας ἔχει ρνδ', ἐπεὶ καὶ τό μίλιον ἑπτὰ περιέχει σταδίους, ὅπερ μίλιον χιλίους ὀκτακοσίους ἔχει πόδας, οὐχὶ ὅ τι οἱ πολλοὶ λέγουσι χιλίους μόνους, ἐπεὶ μίλια τὰ χίλια παρὰ ῥωμαίοις. Schol. P ‖ 19 πιτυάζης P | βαρεσμάνας G ‖ 20 ἐφεστήκει P | μηρράνης G

μὲν τὸ ἀξίωμα (οὕτω γὰρ τὴν ἀρχὴν καλοῦσι Πέρσαι),
17 Περόζης δὲ ὄνομα. ὃς δὴ αὐτίκα παρὰ Βελισάριον
πέμψας τὸ βαλανεῖον ἐν παρασκευῇ ἐκέλευε ποιεῖσθαι·
λοῦσθαι γάρ οἱ ἐνταῦθα τῇ ὑστεραίᾳ βουλομένῳ εἶναι.
18 διὸ δὴ Ῥωμαῖοι τὰ ἐς τὴν ξυμβολὴν καρτερώτατα
ἐξηρτύοντο, ὡς ἡμέρᾳ τῇ ἐπιγενησομένῃ μαχούμενοι.
19 Ἅμα τε ἡλίῳ ἀνίσχοντι τοὺς πολεμίους ἐπὶ σφᾶς
προϊόντας ὁρῶντες ἐτάξαντο ὧδε. εὐθείας μὲν τὰ
ἔσχατα τῆς ἀριστερᾶς, ᾗ ἔνερθεν ἦν τῆς ὀρθῆς κεραίας
μέχρι ἐς τὸν λόφον, ὃς ταύτῃ ἀνέχει, Βούζης εἶχε ξὺν
ἱππεῦσι πολλοῖς καὶ Φάρας Ἔρουλος ξὺν ὁμογενέσι
20 τριακοσίοις· ἐν δεξιᾷ δὲ αὐτῶν τῆς τάφρου ἐκτὸς κατὰ
τὴν γωνίαν, ἣν ἥ τε ὀρθὴ κεραία καὶ ἡ ἐνθένδε
εὐθεῖα ἐποίει, Σουνίκας τε ἦν καὶ Αἰγὰν Μασσαγέται
B 63 γένος, ξὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις, ὅπως, ἢν οἵ τε ἀμφὶ
Βούζην καὶ Φάραν τραπεῖεν, αὐτοὶ πλάγιοι κατὰ τάχος
ἰόντες κατὰ νώτου τε τῶν πολεμίων γινόμενοι τοῖς
ἐκείνῃ Ῥωμαίοις ἀμύνειν εὐπετῶς δύνωνται. ἐπὶ θά-
21 τερα δὲ τρόπῳ τῷ αὐτῷ ἐτετάχατο· τῆς μὲν γὰρ εὐθείας
τὰ ἔσχατα ἱππεῖς πολλοὶ εἶχον, ὧν Ἰωάννης τε ὁ Νι-
κήτου ἦρχε καὶ Κύριλλός τε καὶ Μάρκελλος· ξυνῆν δὲ
αὐτοῖς καὶ Γερμανὸς καὶ Δωρόθεος· ἐς γωνίαν δὲ τὴν
P 37 ἐν δεξιᾷ ἱππεῖς ἐτάξαντο ἑξακόσιοι, ὧν Σίμμας τε καὶ
Ἀσκὰν Μασσαγέται ἦρχον, ἵνα, ὅπερ εἴρηται, τῶν

3—4 τὸ—εἶναι] citat Suid. s. v. λοῦτρον

2 βελισσάριον G ‖ 3 ποιεῖσθαι] γενέσθαι Suid. ‖ 4 λούεσθαι G ‖ 7 τε] δὲ Dind. ‖ 8 προιόντες G | ἐτάξαντο VG] ἐτάττοντο P ‖ 9 κεραίας VP] μακραίας G ‖ 11 πολλῆς V | σὺν V ‖ 13 γονίαν G ‖ 17 γενόμενοι P ‖ 19 τῷ om. G ‖ 21 καὶ Κύρ.] καὶ om. V ‖ 22 γονίαν G ‖ 23 ἐν δεξιᾷ VP] δεξιὰν G | ἐτάττοντο P | σίμας GP ‖ 24 Ἀσκὰν] Ἄψκαλ Mal. 462, 10. 464, 1

ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην τρεπομένων, ἂν οὕτω τύχῃ, αὐτοὶ
ἐνθένδε ἐξανιστάμενοι κατὰ νώτου τῶν Περσῶν ἴωσι.
πανταχῇ δὲ τῆς τάφρου οἵ τε τῶν ἱππέων κατάλογοι 22
καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς ἵστατο. ὧν δὴ ὄπισθεν οἵ τε
ἀμφὶ Βελισάριον καὶ Ἑρμογένην κατὰ μέσους εἱστή-
κεσαν. ὧδε μὲν Ῥωμαῖοι ἐς πεντακισχιλίους τε καὶ 23
δισμυρίους ξυνιόντες ἐτάξαντο, Περσῶν δὲ ὁ στρατὸς
μυριάδες μὲν τέσσαρες ἱππέων τε καὶ πεζῶν ἦσαν,
ἐφεξῆς δὲ ἅπαντες μετωπηδὸν ἵσταντο, ὡς βαθύτατον
τῆς φάλαγγος τὸ μέτωπον ποιησόμενοι. χρόνον μὲν 24
οὖν πολὺν μάχης ἐς ἀλλήλους οὐδέτεροι ἦρχον, ἀλλὰ
θαυμάζουσί τε τὴν Ῥωμαίων εὐκοσμίαν Πέρσαι ἐῴκεσαν
καὶ ὅ τι χρήσονται τοῖς παροῦσιν ἀπορουμένοις.

Τῆς δὲ ἡμέρας ἀμφὶ δείλην ὀψίαν μοῖρά τις τῶν 25
ἱππέων, οἳ κέρας τὸ δεξιὸν εἶχον, ἀποσχισθέντες τοῦ
ἄλλου στρατοῦ τοῖς ἀμφὶ Βούζην τε καὶ Φάραν ἐπῆλθον. B 64
οἱ δὲ ὀπίσω κατὰ βραχὺ ὑπεχώρησαν. Πέρσαι δὲ 26
αὐτοὺς οὐκ ἐδίωξαν, ἀλλ' αὐτοῦ ἔμενον, κύκλωσιν,
οἶμαι, πρὸς τῶν πολεμίων τινὰ δείσαντες. μετὰ δὲ
Ῥωμαῖοι μὲν οἱ φυγόντες ἐκ τοῦ αἰφνιδίου πρὸς
αὐτοὺς ὥρμησαν. οἱ δὲ οὐχ ὑποστάντες τὴν ἔφο- 27
δον ὀπίσω ἀπήλαυνον ἐς τὴν φάλαγγα, καὶ αὖθις οἵ
τε ἀμφὶ Βούζην καὶ Φάραν ἐν χώρᾳ τῇ οἰκείᾳ ἐτά-
ξαντο. ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ Περσῶν ἑπτὰ ἔπεσον, ὧν 28
δὴ τῶν σωμάτων Ῥωμαῖοι ἐκράτησαν, καὶ τὸ λοιπὸν
ἡσυχάζοντες ἐν τάξει ἑκάτεροι ἔμενον. εἷς δὲ ἀνὴρ 29
Πέρσης νεανίας, ἄγχιστα τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ τὸν

---

1 τύχοι *G* ‖ 2 ἐξιστάμενοι *G* ‖ 3 πανταχῇ *VG*] πανταχοῦ *P* ‖ 7 δυσμυρίους *VG* pr. m. *P* ‖ 10 ποιησάμενοι *P* ‖ 11 οὐδέτεροι] οὐδ' ἕτεροι *V* ‖ 15 κέρας *VP*] τὸ κέρας *G* ‖ 20 μὲν οἱ om. *G* | πρὸς *VP*] ἐπ' *G*

ἵππον ἐλάσας, προὐκαλεῖτο ἅπαντας, εἴ τίς οἱ βούλοιτο
30 ἐς χεῖρας ἰέναι. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ὑποστῆναι τὸν
κίνδυνον ἐτόλμα οὐδείς, Ἀνδρέας δὲ ἦν τις ἐν τοῖς
Βούζου οἰκείοις, οὐ στρατιώτης μὲν οὐδέ τι ἀσκήσας
τῶν κατὰ τὸν πόλεμον πώποτε, παιδοτρίβης δὲ καὶ
31 παλαίστρᾳ τινὶ ἐν Βυζαντίῳ ἐφεστηκώς. διὸ δὴ καὶ
τῷ στρατῷ εἵπετο, ἅτε τοῦ Βούζου σώματος ἐν βαλανείῳ
ἐπιμελούμενος, γένος δὲ Βυζάντιος ἦν. οὗτος ἐθάρσησε
μόνος, οὔτε Βούζου οὔτε ἄλλου ὁτουοῦν ἐπαγγείλαντος,
αὐτόματος τῷ ἀνθρώπῳ ἐς μονομαχίαν ἐπεξιέναι. φθάσας
δὲ τὸν βάρβαρον ἔτι περισκοπούμενον ὅπῃ ὁρμήσεται,
32 παρὰ μαζὸν τὸν δεξιὸν τῷ δόρατι παίει. ὁ δὲ πληγὴν
ἀνδρὸς ἰσχυροῦ λίαν οὐκ ἐνεγκὼν ἐκ τοῦ ἵππου ἐς ἔδαφος
πίπτει. καὶ αὐτὸν Ἀνδρέας μαχαίρᾳ τινὶ βραχείᾳ
ὥσπερ ἱερεῖον ὑπτίως κείμενον ἔθυσε, κραυγή τε ὑπερ-
B 65 φυὴς ἔκ τε τοῦ περιβόλου καὶ τοῦ Ῥωμαίων στρατο-
33 πέδου ἤρθη. Πέρσαι δὲ τῷ γεγονότι περιαλγήσαντες
P 38 ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν πρᾶξιν ἱππέα καθῆκαν, ἀνδρεῖον
μὲν καὶ μεγέθους σώματος πέρι εὖ ἥκοντα, οὐ νεανίαν
δέ, ἀλλά καί τινας τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν πολιὸν
34 ὄντα. ὃς δὴ παρὰ τὸ τῶν πολεμίων στράτευμα ἐπιών,
ἐπὶ πλεῖστον δὲ τὴν μάστιγα σείων, ᾗ παίειν τὸν
ἵππον εἰώθει, Ῥωμαίων τὸν βουλόμενον ἐς μάχην
35 ἐκάλει. οὐδενὸς δέ οἱ ἐπεξιόντος, Ἀνδρέας αὖθις
ἅπαντας λαθὼν ἐς μέσον ἦλθε, καίπερ αὐτῷ πρὸς τοῦ
36 Ἑρμογένους ἀπειρημένον. ἄμφω γοῦν τοῖς δόρασιν
ἐς ἀλλήλους θυμῷ πολλῷ ἐχόμενοι ὥρμησαν, καὶ τά

1 ἵπον *G* | οἱ] εἰ *V*, om. *G* ‖ 5 παιδατρίβης *P* ‖ 9 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὔτε *VP*, οὐδὲ—οὐδὲ *G* | ἐπαγγείλλαντος *P* | 13 ἰσχυροῦ post ἐνεγκὼν transponit *G* ‖ 14 βραχεῖα *V* ‖ 22 δὲ *VP*] τε *G* | τὸν *GP*] om. *V* ‖ 24 αὖθις *VG*] om. *P* ‖ 26 ἀπηρημένον *G* ‖ 27 καὶ τά] κατὰ *V*

τε δόρατα τοῖς θώραξιν ἐρεισθέντα δεινῶς ἀπεκρούσθη οἵ τε ἵπποι ἐς τὰς κεφαλὰς ἀλλήλοις συγκρούσαντες ἔπεσόν τε αὐτοὶ καὶ τοὺς ἐπιβάτας ἀπέβαλον. τὼ δὲ 37 ἄνδρε τούτω ἄγχιστά πη πεσόντε ἀλλήλοιν ἐξανίστασθαι σπουδῇ πολλῇ ἄμφω ἠπειγέσθην, ἀλλ' ὁ μὲν Πέρσης τοῦτο δρᾶν, ἅτε οἱ τοῦ μεγέθους ἀντιστατοῦντος, οὐκ εὐπετῶς εἶχεν, Ἀνδρέας δὲ προτερήσας (τοῦτο γὰρ αὐτῷ ἡ κατὰ τὴν παλαίστραν μελέτη ἐδίδου) τῷ τε γόνατι ἐξανιστάμενον αὐτὸν ἔτυψε καὶ αὖθις εἰς τὸ ἔδαφος πεσόντα ἔκτεινε. κραυγή τε ἐκ τοῦ τείχους 38 καὶ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ οὐδέν τι ἧσσον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, ἤρθη· καὶ οἱ μὲν Πέρσαι ἐς τὸ Ἀμμώδιος τὴν φάλαγγα διαλύσαντες ἀνεχώρησαν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παιανίσαντες ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένοντο. ἤδη γὰρ 39 καὶ ξυνεσκόταζεν. οὕτω τε ἀμφότεροι τὴν νύκτα ἐκεί- B 66 νην ηὐλίσαντο.

ιδ'. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Πέρσαις μὲν στρατιῶται μύριοι ἐκ Νισίβιδος πόλεως μετάπεμπτοι ἦλθον, Βελισάριος δὲ καὶ Ἑρμογένης πρὸς Μιρράνην ἔγραψαν τάδε „Πρῶτον ἀγαθὸν τὴν εἰρήνην εἶναι ὡμολόγηται παρὰ „πάντων ἀνθρώπων οἷς τι καὶ κατὰ [τὸ] βραχὺ λο„γισμοῦ μέτεστιν. ὥστε ἤν τις διαλυτὴς αὐτῆς γένοιτο, 2 „τῶν κακῶν αἰτιώτατος ἂν οὐ τοῖς πέλας μόνον, ἀλλὰ „καὶ ὁμογενέσι τοῖς αὑτοῦ εἴη. στρατηγὸς μὲν οὖν „ἄριστος οὗτος ἐκεῖνός ἐστιν, ὃς δὴ ἐκ πολέμου εἰρήνην „διατίθεσθαι ἱκανὸς πέφυκε. σὺ δὲ τῶν πραγμάτων 3

2 *ἀλλήλους V* ‖ 4 *πεσόντεν V* ‖ 5 *πολλῇ* om. *G* ‖ 7 *οὐκ* om. *G* ‖ 9 *τε VG*] om. *P* | *ἐς G* ‖ 12 *ἀμμώδιον G* ‖ 14 *παιωνίσαντες V* ‖ 15 *ξυνεσκότασεν V* ‖ 18 *νισίβεως V* ‖ 19 *μιράνην G* ‖ 21 [*τὸ*] inclusit Hoesch. ‖ 22 *μέτεστιν P*] *πάρεστιν VG* | *διαλύτης V* ‖ 23 *μόνον G*] om. *VP* ‖ 24 *αὐτοῦ* codd. ‖ 25 *ἄριστος* omissum erat in *G*, pr. m. suppletum est.

„εὖ καθεστώτων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις πόλεμον
„ἐπάγειν ἡμῖν αἰτίαν οὐκ ἔχοντα ἔγνωκας, καίπερ
„ἑκατέρου μὲν βασιλέως εἰρηναῖα βουλευομένου, πρέ-
„σβεων δὲ παρόντων ἡμῖν ἐν γειτόνων ἤδη, οἳ δὴ τὰ
„διάφορα τῇ ἐς ἀλλήλους ὁμιλίᾳ οὐκ εἰς μακρὰν δια-
„λύσουσιν, ἢν μή τι ἀνήκεστον ἐκ τῆς σῆς ἐφόδου
„ξυμβαῖνον ταύτην ἡμῖν ἀναστέλλειν τὴν ἐλπίδα
4 P 39 „ἰσχύσῃ. ἀλλ' ἄπαγε ὅτι τάχιστα τὸν στρατὸν ἐς τὰ
„Περσῶν ἤθη, μηδὲ τοῖς μεγίστοις ἀγαθοῖς ἐμπο-
„δὼν ἵστασο, μή ποτε Πέρσαις, ὡς τὸ εἰκὸς, εἴης τῶν
5 „ξυμβησομένων δεινῶν αἴτιος.“ ταῦτα ἐπεὶ Μιρράνης
ἀπενεχθέντα τὰ γράμματα εἶδεν, ἀμείβεται ὧδε „Ἐποί-
„ησα ἂν τὰ αἰτούμενα, τοῖς γεγραμμένοις ἀναπεισθεὶς,
„εἰ μὴ Ῥωμαίων ἡ ἐπιστολὴ ἐτύγχανεν οὖσα, οἷς τὸ
„μὲν ἐπαγγέλλεσθαι πρόχειρόν ἐστιν, ἔργῳ δὲ τὰ
„ἐπηγγελμένα ἐπιτελεῖν χαλεπώτατόν τε καὶ κρεῖσσον
B 67 „ἐλπίδος, ἄλλως τε ἢν καὶ ὅρκοις τισὶ κυρώσητε τὰ
6 „ξυγκείμενα. ἡμεῖς μὲν οὖν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀπει-
„πόντες ἀπάτην ἐν ὅπλοις ἠναγκάσμεθα παρ' ὑμᾶς
„ἥκειν, ὑμεῖς δὲ, ὦ φίλοι Ῥωμαῖοι, μηδὲν ἄλλο τὸ
„λοιπὸν οἴεσθε ἢ πολεμητέα ὑμῖν ἐς Πέρσας εἶναι.
„ἐνταῦθα γὰρ ἡμᾶς ἢ τεθνάναι ἢ καταγηράσκειν δεήσει,
„ἕως ἔργῳ τὰ δίκαια πρὸς ἡμᾶς θήσεσθε.“ τοσαῦτα
7 μὲν καὶ ὁ Μιρράνης ἀντέγραψεν. αὖθις δὲ οἱ ἀμφὶ
Βελισάριον ἔγραψαν ὧδε „Οὐ πάντα χρὴ, ὦ βέλτιστε
„Μιρράνη, τῇ ἀλαζονείᾳ χαρίζεσθαι, οὐδὲ τοῖς πέλας

---

4 ἐγγειτόνων G ‖ 9 μηδὲ] μὴ δὲ VG ‖ 9—10 ἐμποδὼν omissum erat in G, pr. m. suppletum est ‖ 16 χαλεπώτατόν τε G] om. VP ‖ 17 κυρώσηται G, κυρώσητε superscr. αι P ‖ 18 ἡμετέραν VG ‖ 21 οἴεσθαι G ‖ 22 δέησει ante ἢ καταγηρ. transponit G ‖ 23 θήσετε G ‖ 25 βελισσάρ. hic et infra G

„ἐπιφέρειν ὀνείδη τὰ μηδαμόθεν προσήκοντα. Ῥου- 8
„φῖνον γὰρ ἐπὶ πρεσβείᾳ ἥκοντα οὐκ ἄποθεν εἶναι
„ἡμεῖς τε εἴπομεν ξὺν τῷ ἀληθεῖ καὶ αὐτὸς οὐκ ἐς
„μακρὰν εἴσῃ. γλιχομένοις δὲ ὑμῖν πολεμίων ἔργων 9
„ἀντιταξόμεθα ξὺν θεῷ, ὃν ἡμῖν ἐν τῷ κινδύνῳ
„ξυλλήψεσθαι ἴσμεν, ἡγμένον μὲν τῇ Ῥωμαίων ἀπραγμο-
„σύνῃ, ἀλαζονείᾳ δὲ τῇ Περσῶν νεμεσήσαντα καὶ οἷς
„ἐπὶ τὴν εἰρήνην προκαλουμένοις ἡμῖν εἶτα ἀντιτείνειν
„ἐγνώκατε. ἀντιταξόμεθα δὲ τὰ γεγραμμένα παρ' ἑκα- 10
„τέρων ἀπ' ἄκρων σημείων ἐς τὴν ξυμβολὴν ἀναψά-
μενοι.“ τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. Μιρράνης δὲ 11
καὶ αὖθις ἀμείβεται ὧδε „Οὐδὲ ἡμεῖς ἄνευ θεῶν τῶν
„ἡμετέρων ἐς τὸν πόλεμον καθιστάμεθα, ξὺν αὐτοῖς
„δὲ παρ' ὑμᾶς ἥξομεν, οὕσπερ τῇ ὑστεραίᾳ Πέρσας ἐς
„Δάρας ἐσβιβάσειν ἐλπίδα ἔχω. ἀλλά μοι τό τε βαλα- 12
„νεῖον καὶ ἄριστον ἐν παρασκευῇ τοῦ περιβόλου ἐντὸς
„γινέσθω“. ταῦτα οἱ ἀμφὶ Βελισάριον ἀναλεξάμενοι
παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ξυμβολήν.

Τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ ἡμέρᾳ Πέρσας ἅπαντας περὶ 13 B 68
ἡλίου ἀνατολὰς ξυγκαλέσας Μιρράνης ἔλεξε τοιάδε
„Οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὡς οὐ λόγοις τῶν ἡγουμένων, ἀλλ'
„ἀρετῇ τε οἰκείᾳ καὶ τῇ ἐς ἀλλήλους αἰδοῖ θαρσεῖν ἐν
„τοῖς κινδύνοις εἰώθασι Πέρσαι. ὁρῶν δὲ ὑμᾶς δια- 14
λογιζομένους τί δήποτε οὐ συνειθισμένον Ῥωμαίοις
„πρότερον ἄνευ θορύβων τε καὶ ἀταξίας εἰς μάχην
„ἰέναι, οἱ δὲ ξὺν κόσμῳ τινὶ ἔναγχος οὐδαμόθεν σφίσι

---

2 πρεσβεία G] πρεσβείαν VP ‖ 3 εἰς V ‖ 5 ἀντιταξώμεθα G ‖ 6 συλλήψεσθαι V ‖ 13 εἰς V ‖ 15 Δάρας] βάρας V | ἐσβιβάσειν VG] ἐμβιβάσειν P ‖ 17 γίνεσθαι G ‖ 19 ἐπιγινομένη G ‖ 20 ἀνατολὴν P ‖ 21 ἀγνοῶ μὲν] ἀγνοῶμεν V ‖ 22 ἐς ἀλλήλοις G ‖ 24 οὐ om. Dind. | ξυνειθισμένον G ‖ 25 ἐς G ‖ 26 οἱ] οὐ G

„προσήκοντι Πέρσας ἐπιόντας ὑπέστησαν, τοῦδε εἵνεκα
„παραίνεσιν ποιεῖσθαί τινα εἰς ὑμᾶς ἔγνωκα, ὅπως μὴ
„δόξῃ οὐκ ἀληθεῖ χρωμένοις ὑμῖν σφαλῆναι συμβαίη.
15 „μὴ γὰρ οἴεσθε Ῥωμαίους ἀμείνους τὰ πολέμια ἐκ τοῦ
„αἰφνιδίου γενέσθαι μηδὲ ἀρετῆς τι ἢ ἐμπειρίας κεκτῆ-
„σθαι πλέον, ἀλλὰ καὶ δειλοὺς αὐτοὺς γεγονέναι
„μᾶλλον ἢ τὰ πρότερα ὄντες ἐτύγχανον· οἵ γε οὕτω
P 40 „Πέρσας δεδίασιν ὥστε οὐδὲ τάφρου χωρὶς ἐς τὴν
16 „φάλαγγα καθίστασθαι τετολμήκασιν. οὐδὲ ξὺν ταύτῃ
„μάχης τινὸς ἦρξαν, ἀλλ' ἐπεὶ ἐς χεῖρας αὐτοῖς οὐδα-
„μῶς ἤλθομεν, ἄσμενοί τε καὶ κρεῖσσον ἐλπίδος τὰ
„πράγματα σφίσι κεχωρηκέναι οἰόμενοι ἐπὶ τὸ τεῖχος
17 „ἐχώρησαν. διὸ δὴ αὐτοῖς οὐδὲ ξυντεταράχθαι τε-
„τύχηκεν, οὔπω εἰς κίνδυνον πολέμου ἐλθοῦσιν. ἢν
„δέ γε ἡ μάχη ἐκ χειρὸς γένηται, ὀρρωδία τε αὐτοὺς
„καὶ ἀπειρία περιλαβοῦσαι ἐς ἀκοσμίαν τὴν συνήθη,
18 „ὡς τὸ εἰκὸς, καταστήσουσι. τὰ μὲν οὖν τῶν πολε-
„μίων τοιαῦτά ἐστιν· ὑμᾶς δὲ, ὦ ἄνδρες Πέρσαι, τοῦ
19 B 69 „βασιλέων βασιλέως ἡ κρίσις εἰσίτω. ἢν γὰρ μὴ ἐπα-
„ξίως τῆς Περσῶν ἀρετῆς ἐν τῷ παρόντι ἀνδραγα-
„θίζοισθε, κόλασις ὑμᾶς οὐκ εὐκλεὴς περιστήσεται."
20 οὕτω μὲν Μιρράνης παρακελευσάμενος ἐπὶ τοὺς πολε-
μίους τὸ στράτευμα ἦγε. Βελισάριος δὲ καὶ Ἑρμο-
γένης πρὸ τοῦ περιβόλου πάντας Ῥωμαίους ἀγείραντες
21 παρεκελεύσαντο ὧδε „Ὡς μὲν οὐκ εἰσὶ παντάπασιν
„ἀνίκητοι Πέρσαι οὐδὲ κρείσσους ἢ θνήσκειν, ἐπίστασθε

---

1 ἐπήστησαν G ‖ 3 ἀληθῆ G | ξυμβαίη G ‖ 5 μηδὲ] μὴ δὲ VG | τι VP] om. G ‖ 14 ἐς V ‖ 16 ἀπειρία] ἀπορία V ‖ 17 καταστήσουσιν P ‖ 18 ἄνδρες πέρσαι VP] πέρσαι ἄνδρες G ‖ 20—21 ἀνδραγαθίσοισθε G, malim ἀνδραγαθίζησθε ‖ 22 μιράν-νης G ‖ 25 μὲν] οὐ μὲν V ‖ 26 κρείττους V

„δή που μάχῃ τῇ προτέρᾳ σταθμώμενοι· ὡς δὲ τῇ τε
„ἀνδρίᾳ καὶ σώματος ἰσχύϊ περιόντες αὐτῶν μόνῳ
„ἡττᾶσθε τῷ τοῖς ἄρχουσιν ἀπειθέστεροι εἶναι, οὐδεὶς
„ἂν ἀντείποι. ὅπερ ἐπανορθοῦν πόνῳ οὐδενὶ ὑμῖν 22
„πάρεστι. τὰ μὲν γὰρ τῆς τύχης ἐναντιώματα σπουδῇ
„ἐπανορθοῦσθαι οὐδαμῶς πέφυκε, γνώμῃ δὲ τῶν
„οἰκείων κακῶν ῥᾳδίως ἂν ἀνθρώπῳ ἰατρὸς γένοιτο·
„ὥστε ἢν τῶν παραγγελλομένων κατακούειν ᾖ βουλο- 23
„μένοις ὑμῖν, αὐτίκα δὴ ἀναδήσεσθε τὸ τοῦ πολέμου
„κράτος. οἱ γὰρ οὐκ ἄλλῳ τῳ ἢ τῷ ἡμετέρῳ ἀκόσμῳ
„θαρσοῦντες ἐφ' ἡμᾶς ἥκουσι. σφαλέντες δὲ καὶ νῦν 24
„τῆς τοιαύτης ἐλπίδος ὁμοίως τῇ προλαβούσῃ ξυμβολῇ
„ἀπαλλάξουσι. καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, ᾧ μά-
„λιστα δεδίττονται, ὑμᾶς ὑπερφρονεῖν ἄξιον. τὸ γὰρ 25
„πεζὸν ἅπαν οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅμιλός ἐστιν ἀγροίκων
„οἰκτρῶν, οἳ ἐς τὴν παράταξιν ἐπ' ἄλλῳ οὐδενὶ ἔρχον-
„ται ἢ τεῖχός τε διορύττειν καὶ τοὺς τεθνεῶτας
„σκυλεύειν καὶ τἄλλα τοῖς στρατιώταις ὑπηρετεῖν. διὸ 26
„δὴ ὅπλα μέν, οἷς ἂν καὶ τοὺς ἐναντίους ἐνοχλοῖεν
„οὐδαμῇ ἔχουσι, τοὺς δὲ θυρεοὺς τοιούτους τὸ μέγεθος,
„προβέβληνται μόνον, ὅπως αὐτοὶ πρὸς τῶν πολεμίων B 70
„ἥκιστα βάλλωνται. οὐκοῦν ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐν τῷδε 27
„τῷ κινδύνῳ γενόμενοι οὐκ ἐν τῷ παρόντι μόνον
„Πέρσας νικήσετε, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀπονοίας κολάσετε,
„ὡς μήποτε αὖθις εἰς γῆν τὴν Ῥωμαίων στρατεύσονται."
Ταύτην Βελισάριός τε καὶ Ἑρμογένης τὴν παραί- 28

---

2 ἀνδρεία G || 3 τῷ] τὸ G | ἄρχουσιν VP] ἄρχουσιν ἀεὶ G || 4 ἀντείπῃ V || 9 ἀναδήσασθε V || 10 τῷ] τῶ ἀκόσμω τῶ G | ἡμετέρῳ] ἁμετέρω V || 11 ὑμᾶς VG | ἥκουσιν P || 15 ὅμιλλός P || 16 ἄλλο V || 20 τοσούτους G || 22 βάλλωνται] βούλονται G || 23 κινδύνω VG] πολέμω P | γινόμενοι G || 25 ἐς G | στρατεύσωνται GP

νεσιν ποιησάμενοι, ἐπειδὴ Πέρσας ὁδῷ ἰόντας ἐπὶ
σφᾶς εἶδον, τρόπῳ τῷ προτέρῳ κατὰ τάχος τοὺς στρα-
29 *τιώτας διέταξαν. καὶ οἱ βάρβαροι παρ' αὐτοὺς ἥκον-*
τες μετωπηδὸν ἔστησαν. οὐχ ἅπαντας μέντοι Πέρσας
ὁ Μιρράνης ἀντίους τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ τοὺς ἡμί-
σεις ἔστησε, τοὺς δὲ ἄλλους ὄπισθεν μένειν εἴασεν.
30 *οἳ δὴ τοὺς μαχομένους ἐκδεχόμενοι ἔμελλον ἀκμῆτες*
P 41 *ἐπιθήσεσθαι τοῖς ἐναντίοις, ὅπως ἀεὶ ἐκ περιτροπῆς*
31 *ἅπαντες μάχωνται. μόνον δὲ τὸν τῶν ἀθανάτων λε-*
γομένων λόχον ἡσυχῇ μένειν, ἕως αὐτὸς σημήνῃ, ἐκέ-
32 *λευεν. αὐτός τε κατὰ μέσον τοῦ μετώπου ταξάμενος,*
Πιτυάξην μὲν τοῖς ἐν δεξιᾷ, Βαρεσμανᾶν δὲ τοῖς ἐς
τὸ ἀριστερὸν κέρας ἐπέστησεν. οὕτω μὲν ἀμφότεροι
ἐτετάχατο. Φάρας δὲ Βελισαρίῳ τε καὶ Ἑρμογένει
33 *παραστὰς εἶπεν „Οὐδέν μοι δοκῶ ἐνταῦθα ξὺν τοῖς*
„Ἐρούλοις μένων τοὺς πολεμίους ἐργάσασθαι μέγα·
„ἢν δὲ κρυπτόμενοι ἐς τὸ κάταντες τοῦτο, εἶτα, ἐπειδὰν
„ἐν τῷ ἔργῳ γένωνται Πέρσαι, διὰ τοῦδε τοῦ λόφου
„ἀναβαίνοντες ἐκ τοῦ αἰφνιδίου κατὰ νώτου αὐτῶν
B 71 *„ἴωμεν ὄπισθεν βάλλοντες, τὰ ἀνήκεστα αὐτούς, ὡς*
„τὸ εἰκός, δράσομεν.“ ὁ μὲν ταῦτα εἶπε, καὶ ἐπεὶ
τοὺς ἀμφὶ Βελισάριον ἤρεσκε, κατὰ ταῦτα ἐποίει.
34 *Μάχης δὲ ἄχρι ἐς ἡμέραν μέσην οὐδέτεροι ἦρχον.*
ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἡ μεσημβρία παρῴχηκεν, ἔργου οἱ
βάρβαροι εἴχοντο, τοῦδε εἵνεκα ἐς τοῦτον τῆς ἡμέρας
τὸν καιρὸν τὴν ξυμβολὴν ἀποθέμενοι, ὅτι δὴ αὐτοὶ

---

1 *ἐπειδὴ*] *ἐπεὶ καὶ G* | *ὁδῷ* om. *G* ‖ 5 *ὁ VP*] om. *G* | *μιράννης G* ‖ 9 *ἅπαντας G* | *τὸν* om. *G* ‖ 9—10 *λεγόμενον V* ‖ 12 *πιτυάξην V*] *πιτυάζην G, πιτιάζην P* | *εἰς G* ‖ 14 *Φάρας*] *ἄρας V* | *δὲ* om. *V* | *ἑρμογένη V* ‖ 18 *γένονται G* ‖ 20 *ἴομεν G* | 23 *ἄχρις V* | *οὐδ' ἕτεροι V* ‖ 25 *τοῦδε*] *τοῦ δὲ G*

μὲν σιτίοις ἐς δείλην ὀψίαν χρῆσθαι μόνον εἰώθασι,
Ῥωμαῖοι δὲ πρὸ τῆς μεσημβρίας, ὥστε οὔποτε ᾤοντο
αὐτοὺς ὁμοίως ἀνθέξειν, ἣν πεινῶσιν ἐπιθῶνται. τὰ 35
μὲν οὖν πρῶτα τοξεύμασιν ἐχρῶντο ἐς ἀλλήλους ἑκά-
τεροι, καί τινα τὰ βέλη τῷ πλήθει ἀχλὺν ἐπὶ πλεῖστον
ἐποίει, ἔκ τε ἀμφοτέρων πολλοὶ ἔπιπτον, πολλῷ δὲ
συχνότερα τὰ τῶν βαρβάρων βέλη ἐφέρετο. ἐν περι- 36
τροπῇ γὰρ ἀεὶ ἀκμῆτες ἐμάχοντο, αἴσθησιν τοῦ ποιου-
μένου τοῖς πολεμίοις ὡς ἥκιστα παρεχόμενοι, οὐ μέντοι
οὐδὲ ὣς Ῥωμαῖοι τὸ ἔλασσον εἶχον. πνεῦμα γὰρ
ἐνθένδε ἐπίφορον ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἐπιπεσὸν οὐ
λίαν αὐτῶν τὰ τοξεύματα ἐνεργεῖν εἴα. ἐπεὶ δὲ ἅπαντα 37
ἑκατέρους τὰ βέλη ἤδη ἐπιλελοίπει, τοῖς τε δόρασιν
ἐς ἀλλήλους ἐχρῶντο καὶ ἡ μάχη ἔτι μᾶλλον ἐκ χειρὸς
ἐγεγόνει. Ῥωμαίων δὲ κέρας τὸ ἀριστερὸν μάλιστα
ἔκαμνε. Καδισηνοὶ γάρ, οἳ ταύτῃ ξὺν τῷ Πιτυάξῃ 38
ἐμάχοντο, πολλοὶ ἐπιβεβοηθηκότες ἐξαπιναίως ἐτρέψαντό
τε τοὺς πολεμίους καὶ φεύγουσιν ἐγκείμενοι ἰσχυρό-
τατα συχνοὺς ἔκτεινον. ὃ δὴ κατιδόντες οἱ ξὺν τῷ 39
Σουνίκᾳ τε καὶ Αἰγὰν, δρόμῳ πολλῷ ἐπ' αὐτοὺς B 72
ᾔεσαν. πρῶτοι δὲ οἱ τριακόσιοι ξὺν τῷ Φάρᾳ Ἔρου-
λοι ἐξ ὑψηλοῦ κατὰ νώτου τῶν πολεμίων γενόμενοι
ἔργα θαυμαστὰ ἔς τε τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς Καδιση-
νοὺς ἐπεδείκνυντο. οἳ δὴ ἐπεὶ καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸν 40
Σουνίκαν πλαγίους ἤδη ἀνιόντας ἐπ' αὐτοὺς εἶδον,

---

1 μόνον om. V ‖ 3 αὐτοὺς VG] αὐτοῦ P | ἐπίθωνται codd. ‖ 4 ἐς om. G ‖ 7 τῶν—βέλη] βέλη τῶν βαρβάρων V | ἐφέροντο P ‖ 7—8 περιτροπῇ VG] ἐπιτροπῇ P ‖ 8 ἐμάχοντο] ἦσαν G ‖ 10 οὐδὲ ὣς V] οὐδ' ὣς G, οὐ δαὶ οἱ P ‖ 13 ἐπελελοίπει V ‖ 16 καδισηνοῖς G | σὺν V | πιτυάδη G, πιτιάζη P ‖ 20 Αἰγὰν] ἀϊσὰν VG, ἀϊσᾶν P ‖ 21—22 Ἔρουλοι] ἔλουροι G ‖ 23—24 καδισσηνοὺς G ‖ 25 σουνικᾶν V

41 ἐς φυγὴν ὥρμηντο. τῆς δὲ τροπῆς λαμπρᾶς γενο-
μένης, ἐπειδὴ ἀλλήλοις ξυνέμιξαν οἱ ταύτῃ Ῥωμαῖοι,
42 γέγονε φόνος τῶν βαρβάρων πολύς. καὶ αὐτῶν κατὰ
κέρας τὸ δεξιὸν οὐχ ἧσσους ἢ τρισχίλιοι ἐν τούτῳ τῷ
πόνῳ ἀπέθανον, οἱ δὲ λοιποὶ ἐς τὴν φάλαγγα μόλις
43 καταφυγόντες ἐσώθησαν. Ῥωμαῖοί τε οὐκέτι ἐδίωκον,
ἀλλ' ἐν τῇ παρατάξει ἑκάτεροι ἔστησαν ἀντίοι ἀλλή-
λοις. ταῦτα μὲν οὖν ἐφέρετο τῇδε.

44 P 42 Μιρράνης δὲ ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τοὺς ἀθανά-
τους λεγομένους ἅπαντας ἐς μέρος τὸ ἀριστερὸν λάθρα
ἔπεμψεν. οὓς δὴ κατιδόντες Βελισάριός τε καὶ Ἑρμο-
γένης, τοὺς ἀμφὶ Σουνίκαν τε καὶ Αἰγὰν ἑξακοσίους
ἐς γωνίαν τὴν ἐν δεξιᾷ ἐκέλευον ἰέναι, οὗ δὴ οἱ ξὺν
τῷ Σίμμᾳ τε καὶ Ἀσκὰν ἵσταντο, καὶ αὐτῶν ὄπισθεν
45 τῶν Βελισαρίῳ ἑπομένων πολλοὺς ἔστησαν. Πέρσαι
μὲν οὖν, οἳ κέρας τὸ ἀριστερὸν εἶχον Βαρεσμανᾶ ἡγου-
μένου σφίσι, ξὺν τοῖς ἀθανάτοις ἐς τοὺς κατ' αὐτοὺς
Ῥωμαίους δρόμῳ ἐσέβαλλον. οἱ δὲ οὐχ ὑποστάντες
46 τὴν ἔφοδον ἐς φυγὴν ὥρμηντο. τότε δὴ οἵ τε ἐν τῇ
γωνίᾳ Ῥωμαῖοι καὶ ὅσοι αὐτῶν ὄπισθεν ἦσαν, σπουδῇ
47 πολλῇ ἐπὶ τοὺς διώκοντας ᾔεσαν. ἅτε δὲ τοῖς βαρ-
βάροις ἐγκάρσιοι ἰόντες, διεῖλον αὐτῶν δίχα τὸ στρά-
B 73 τευμα, καὶ τοὺς μὲν πλείστους ἐν δεξιᾷ εἶχον, τινὰς
δὲ καὶ ἐγκαταλειφθέντας ἐν ἀριστερᾷ ἐποιήσαντο. ἐν
τοῖς καὶ τὸν τοῦ Βαρεσμανᾶ τὸ σημεῖον φέροντα ξυν-
έπεσεν εἶναι, ὃν δὴ ὁ Σουνίκας τῷ δόρατι ἐπελθὼν

1 ὥρμηνται G ‖ 4 ἧσους P ‖ 6 τε VG] δὲ P ‖ 9 μιράννης G | δὲ VG] τε P ‖ 12 αἰγᾶν P ‖ 13 γονίαν G ‖ 14 Σίμμᾳ] σημᾶ G ‖ 16 βαρεσμανὰ V, βαρεσμάνα G ‖ 17 σφίσιν V ‖ 18 ἐσέβαλον V, εἰσέβαλλον G ‖ 19 ὥρμηνται G ‖ 20 γονία G ‖ 21 δὲ] δὴ G ‖ 25 βαρεσμάνα G

καίει. ἤδη τε Πέρσαι οἱ ἐν τοῖς πρώτοις διώκοντες, 48
αἰσθόμενοι οὗ ἦσαν κακοῦ, στρέψαντές τε τὰ νῶτα καὶ
τὴν δίωξιν καταπαύσαντες ἐπ' αὐτοὺς ᾔεσαν, καὶ ἀπ'
αὐτοῦ ἀμφίβολοι πρὸς τῶν πολεμίων ἐγίνοντο. ξυνέν- 49
τες γὰρ τῶν ποιουμένων οἱ φεύγοντες ἀνέστρεφον
αὖθις. οἵ τε γοῦν ἄλλοι Πέρσαι καὶ ὁ τῶν ἀθανάτων
λόχος, κεκλιμένον τε τὸ σημεῖον ἰδόντες καὶ ἐς τὸ
ἔδαφος καθειμένον, ἐπὶ τοὺς ἐκείνῃ Ῥωμαίους ξὺν τῷ
Βαρεσμανᾷ ὥρμησαν. Ῥωμαῖοι δὲ ὑπηντίαζον. καὶ 50
πρῶτος Σουνίκας τὸν Βαρεσμανᾶν ἔκτεινέ τε καὶ ἐκ
τοῦ ἵππου ἐς τὸ ἔδαφος ἔρριψε. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐς
δέος μέγα οἱ βάρβαροι ἐμπεπτωκότες ἀλκῆς μὲν οὐκέτι
ἐμέμνηντο, ἀκοσμίᾳ δὲ πολλῇ ἐχόμενοι ἔφευγον. καὶ 51
αὐτῶν Ῥωμαῖοι κύκλωσίν τινα ποιησάμενοι πεντακισ-
χιλίους μάλιστα ἔκτειναν. οὕτω τε τὰ στρατόπεδα παν-
τάπασιν ἐκινήθη ἑκάτερα, Περσῶν μὲν ἐς ὑπαγωγήν,
Ῥωμαίων δὲ ἐς τὴν δίωξιν. ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὅσοι 52
δὴ πεζοὶ ἐν τῷ Περσῶν στρατεύματι ἦσαν, ῥίψαντές
τε τοὺς θυρεοὺς καὶ καταλαμβανόμενοι κόσμῳ οὐδενὶ
πρὸς τῶν πολεμίων ἐκτείνοντο. Ῥωμαίων μέντοι ἡ
δίωξις δι' ὀλίγου ἐγένετο. Βελισάριος γὰρ καὶ Ἑρμο- 53
γένης περαιτέρω ἰέναι οὐδαμῇ εἴων, δείσαντες μή τινι
ἀνάγκῃ Πέρσαι ὑποστραφέντες τρέψωνται αὐτοὺς οὐδενὶ
λόγῳ διώκοντας, ἱκανόν τε αὐτοῖς κατεφαίνετο τὴν
νίκην ἀκραιφνῆ διασώσασθαι. μακροῦ γὰρ χρόνου 54
Ῥωμαίων τῇ μάχῃ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἡσσήθησαν Πέρσαι. B 74
οὕτω μὲν ἀπ' ἀλλήλων ἑκάτεροι διεκρίθησαν. Πέρσαι 55

---

7 εἰς V ‖ 8 σὺν P ‖ 9 βαρεσμάνα G ‖ 10 πρῶτος GP] πρῶτον V | βαρεσμανὰν V, βαρεσμάναν G, μαρεσμανᾶν P | ἐκ om. G ‖ 13 καὶ VG] καὶ κατ' P ‖ 16 ἐς ὑπαγ.] εἰς ὑπαγ. P ‖ 18 ἐν] ἐς P ‖ 19 θυραιοὺς G ‖ 20 πρὸς VG] παρὰ P ‖ 23 τρέψονται VG

δὲ οὐκέτι μάχην ἐκ τοῦ εὐθέος ἐς Ῥωμαίους διενεγκεῖν ἤθελον. ἐγένοντο μέντοι ἀμφοτέροις τινὲς ἐξ ἐπιδρομῆς ἔφοδοι, ἐν αἷς οὐκ ἔλασσον Ῥωμαῖοι ἔσχον. τὰ μὲν οὖν στρατόπεδα ἐν Μεσοποταμίᾳ τῇδε ἐφέρετο.

P 43 *ιε'. Καβάδης δὲ ἄλλο στράτευμα ἐς Ἀρμενίαν τὴν*
Ῥωμαίων κατήκοον ἔπεμψε. τὸ δὲ στράτευμα τοῦτο
Περσαρμενίων τε καὶ Σουνιτῶν ἦσαν, οἳ δὴ Ἀλανοῖς
εἰσιν ὅμοροι. Οὖννοί τε αὐτοῖς οἱ Σάβειροι καλού-
2 *μενοι τρισχίλιοι ξυνῆσαν, μαχιμώτατον ἔθνος. στρα-*
τηγὸς δὲ Μερμερόης, Πέρσης ἀνήρ, ἅπασιν ἐφειστήκει.
οἵπερ ἐπειδὴ Θεοδοσιουπόλεως τριῶν ἡμερῶν ὁδῷ
διεῖχον, ἐνστρατοπεδευσάμενοί τε ἔμενον ἐν Περσαρ-
μενίων τῇ χώρᾳ καὶ τὰ ἐς τὴν ἐσβολὴν ἐξηρτύοντο.
3 *ἐτύγχανε δὲ Ἀρμενίας μὲν στρατηγὸς Δωρόθεος ὤν,*
ἀνὴρ ξυνετός τε καὶ πολέμων πολλῶν ἔμπειρος. Σίττας
δὲ ἀρχὴν μὲν τὴν στρατηγίδα ἐν Βυζαντίῳ εἶχε, παντὶ
4 *δὲ τῷ ἐν Ἀρμενίοις στρατῷ ἐφειστήκει. οἳ δὴ στρά-*
τευμα πολεμίων γνόντες ἐν Περσαρμενίοις ἀγείρεσθαι,
δορυφόρους δύο εὐθὺς ἔπεμψαν, ἐφ' ᾧ διασκοπήσαντες
ἅπασαν σφίσι τῶν πολεμίων τὴν δύναμιν ἐσαγγείλω-
5 *σιν. ἄμφω τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν βαρβάρων γε-*
νόμενοι καὶ ἅπαντα ἐς τὸ ἀκριβὲς κατανοήσαντες
6 *ἀπηλλάσσοντο. ὁδῷ τε ἰόντες ἔς τι τῶν ἐκείνῃ χωρίων*
Οὔννοις πολεμίοις ἀπροσδόκητοι ἐντυγχάνουσιν. ὑφ'

15 Mal. 429, 16. Theoph. I 175, 5

1 *εὐθέος*] *εὐθέως VG* ‖ 5 *εἰς P* | *ἀρμενίαν VG* ‖ 6 *ἐπήκοον V* | *ἔπεμψε VG*] *ἔπεμπε P* ‖ 7 *ἦσαν*] *ἦν G* | *ἀλανεῖς V* ‖ 8 *οὖνοι G* ‖ *οἳ*] *οἱ καὶ G* ‖ 9 *ἔθνος VP*] *γένος G* ‖ 14 *ἀρμενίας* hic et infra *VG* | *μὲν* om. *V* | *στρατηγὸς*] *βασιλεὺς G* ‖ 15 *συνετὸς P* ‖ 17 *δὲ* om. *V* | *ἀρμενίοις VG* ‖ 22 *ἅπαντα VP*] *ἅπαν G* ‖ 24 *οὔνοις G* | *ἀπροσδόκητοι* scripsi] *ἀπροσδοκήτοις* codd.

ὧν ἅτερος μὲν, Δάγαρις ὄνομα, δεθεὶς ἐζωγρήθη, ὁ B 75
δὲ δὴ ἄλλος φυγεῖν τε ἴσχυσε καὶ τοῖς στρατηγοῖς
τὸν πάντα λόγον ἀπήγγειλεν. οἱ δὲ ἅπαν τὸ στρά- 7
τευμα ἐξοπλίσαντες τῶν πολεμίων τῷ στρατοπέδῳ ἐκ
τοῦ αἰφνιδίου ἐπέστησαν. οἵ τε βάρβαροι τῷ ἀπροσδο- 8
κήτῳ καταπλαγέντες οὐκέτι ἐς ἀλκὴν ἔβλεπον, ἀλλ'
ἔφευγον ὡς ἕκαστός πη ἐδύνατο. ἐνταῦθα Ῥωμαῖοι
κτείναντές τε συχνοὺς καὶ τὸ στρατόπεδον ληισάμενοι
αὐτίκα δὴ ὀπίσω ἀπήλαυνον.

Μερμερόης τε ξύμπασαν ἀγείρας τὴν στρατιὰν οὐ 9
πολλῷ ὕστερον ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐσέβαλλε, καὶ
καταλαμβάνουσι τοὺς πολεμίους ἀμφὶ Σάταλαν πόλιν.
οὗ δὴ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἐν χωρίῳ Ὀκτάβη ἡσύ-
χαζον, ὅπερ τῆς πόλεως ἓξ τε καὶ πεντήκοντα σταδίους
ἀπέχει. Σίττας μὲν οὖν χιλίους ἐπαγαγόμενος ὄπισθεν 10
τῶν τινος λόφων ἐκρύπτετο, οἷοι πολλοὶ Σάταλαν τὴν
πόλιν ἐν πεδίῳ κειμένην κυκλοῦσι. Δωρόθεον δὲ ξὺν 11
τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐκέλευε μένειν,
ἐπεὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τοὺς πολεμίους ὑφίστασθαι οἷοί τε
εἶναι οὐδαμῇ ᾤοντο, οὐχ ἧσσον ἢ τρισμυρίους ὄντας,
αὐτοὶ μόλις ἐς τὸ ἥμισυ ἐξικνούμενοι. τῇ δὲ ἐπιούσῃ 12
ἡμέρᾳ οἱ βάρβαροι ἄγχιστα τοῦ περιβόλου γενόμενοι
κύκλωσιν αὐτοῦ ποιεῖσθαί τινα ἐν σπουδῇ εἶχον. P 44
ἄφνω δὲ κατιδόντες τοὺς ἀμφὶ Σίτταν ἐξ ὑψηλοῦ ἤδη
ἐπ' αὐτοὺς καταβαίνοντας, καὶ αὐτῶν ξυμμετρεῖσθαι
τὸ πλῆθος ἥκιστα ἔχοντες, ἅτε κονιορτοῦ ὥρᾳ θέρους
πολλοῦ ἐγκειμένου, πολλῷ τε πλείους ᾤοντο εἶναι καὶ

---

6 εἰς *G* ‖ 11 ἐσέβαλε *V* ‖ 13 Ὀκτάβη] ὀκτόβη *G* ‖ 15 ἐπαγαγόμενος *V*] ἐκεῖ ἀγαγόμενος *G*, ἐπαγόμενος *P* | ὄπισθε *G* ‖ 16 οἷοι πολλοὶ] οἱ πολλοὶ δὲ *G* | τὴν *VP*] om. *G* ‖ 17 κυκλοῦσιν ante ἐν transponit *G* ‖ 19 ὁμάλει *G* ‖ 25 ξυνμεμετρῆσθαι *G*

B 76 *τῆς κυκλώσεως κατὰ τάχος ἀφέμενοι ἐς ὀλίγον τινὰ*
13 *χῶρον αὐτοὺς ξυναγαγεῖν ἠπείγοντο. φθάσαντες δὲ*
Ῥωμαῖοι καὶ διελόντες σφᾶς αὐτοὺς ἐς ξυμμορίας δύο
ἀναχωροῦσιν ἐκ τοῦ περιβόλου ἐπέθεντο, ὅπερ ἐπειδὴ
ἅπας εἶδεν ὁ Ῥωμαίων στρατὸς, ἐθάρσησάν τε καὶ
δρόμῳ πολλῷ ἐκ τοῦ περιβόλου ξυρρέοντες ἐπὶ τοὺς
14 *ἐναντίους ἐχώρησαν. μέσους δὲ αὐτοὺς καταστησά-*
μενοι εἰς φυγὴν ἔτρεψαν. πλήθει μέντοι, ὥσπερ ἐρ-
ρήθη, τῶν πολεμίων οἱ βάρβαροι ὑπεραίροντες ἔτι
ἀντεῖχον, ἥ τε μάχη καρτερὰ ἐγεγόνει καὶ ἐκ χειρὸς
15 *ἦν. ἀγχιστρόφους δὲ τὰς διώξεις ἐποιοῦντο ἐς ἀλλή-*
λους ἑκάτεροι, ἐπεὶ ἱππεῖς ἅπαντες ἦσαν. ἐνταῦθα
Φλωρέντιος Θρᾷξ, καταλόγου ἱππικοῦ ἄρχων, εἰς μέ-
σους ὁρμήσας τοὺς πολεμίους καὶ αὐτῶν τὸ στρατη-
γικὸν σημεῖον ἁρπάσας, ἐπικλίνας τε αὐτὸ ὡς μάλιστα,
16 *ὀπίσω ἀπήλαυνε. καὶ αὐτὸς μὲν καταληφθείς τε καὶ*
κρεουργηθεὶς αὐτοῦ ἔπεσε, τῆς δὲ νίκης Ῥωμαίοις
αἰτιώτατος γέγονεν. ἐπεὶ γὰρ τὸ σημεῖον οἱ βάρβαροι
οὐκέτι ἑώρων, ἐς ἀκοσμίαν τε πολλὴν καὶ ὀρρωδίαν
ἐμπεπτωκότες ὑπεχώρησάν τε καὶ γενόμενοι ἐν τῷ
στρατοπέδῳ ἡσύχαζον, πολλοὺς ἐν τῇ μάχῃ ἀποβαλόν-
17 *τες. τῇ τε ὑστεραίᾳ ἐπ' οἴκου ἅπαντες ἀνεχώρησαν*
οὐδενὸς σφίσιν ἐπισπομένου, ἐπεὶ μέγα τε καὶ λόγου
πολλοῦ ἄξιον ἐφαίνετο εἶναι τῷ Ῥωμαίων στρατῷ βαρ-

10—12 *ἥ τε—ἑκάτεροι*] citat Suid. s. v. *ἀγχίστροφοι*

---

2 *αὐτοὺς* codd. ‖ 3 *εἰς P* | *ξυμμερίας P* ‖ 6 *συρρέοντες V* ‖ 8 *ἐς G* ‖ 8—9 *ἐρήθη G*, *ἐρρέθη P* ‖ 11 *δὲ*] *τε* Suid. | *εἰς P* | 11—12 *ἐς ἀλλ. ἑκάτ.*] *ἑκάτ. ἐς ἀλλ. G* ‖ 13 *θρᾶξ VG* ‖ 16 *ἀπήλαυνεν P* | *καταλειφθεὶς G* ‖ 19 *οὐκέτι ἑώρων*] *οὐκ ἐθεώρουν V*, *οὐκέτι ὥρων G* ‖ 21 *πολλοὺς* om. *G* ‖ 23 *ἐπισπωμένου V* ‖ 24 *πολλοῦ* om. *G*

*βάρους τοσούτους τὸ πλῆθος ἔν τε τῇ σφετέρᾳ χώρᾳ
ἐκεῖνα πεπονθέναι ἅπερ μοι ὀλίγῳ ἔμπροσθεν εἴρηται,
καὶ ἐς τὴν πολεμίαν ἐμβεβληκότας ἀπράκτους τε καὶ
οὕτω πρὸς τῶν ἐλασσόνων ἡσσημένους ἀπαλλαγῆναι.*

Τότε καὶ Περσῶν χωρία ἐν Περσαρμενίοις Ῥω- 18 B 77
*μαῖοι ἔσχον φρούριόν τε τὸ Βῶλον καὶ τὸ Φαράγγιον
καλούμενον, ὅθεν δὴ τὸν χρυσὸν Πέρσαι ὀρύσσοντες
βασιλεῖ φέρουσιν. ἐτύγχανον δὲ καὶ ὀλίγῳ πρότερον* 19
*καταστρεψάμενοι τὸ Τζανικὸν ἔθνος, οἳ ἐν γῇ τῇ Ῥω-
μαίων αὐτόνομοι ἐκ παλαιοῦ ἵδρυντο· ἅπερ αὐτίκα
ὅντινα ἐπράχθη τρόπον λελέξεται. ἐκ τῶν Ἀρμενίας* 20
*χωρίων ἐς Περσαρμενίαν ἰόντι ἐν δεξιᾷ μὲν ὁ Ταῦρός
ἐστιν, ἔς τε Ἰβηρίαν καὶ τὰ ἐκείνῃ ἔθνη διήκων,
ὥσπερ μοι ὀλίγῳ ἔμπροσθεν εἴρηται, ἐν ἀριστερᾷ δὲ
κατάντης μὲν ἐπὶ πλεῖστον ἀεὶ προϊοῦσα ἡ ὁδὸς γίνε-
ται, καὶ ὄρη ἀποκρέμαται λίαν ἀπότομα νεφέλαις τε
καὶ χιόσι κεκαλυμμένα τὸν πάντα αἰῶνα, ἔνθεν ἐξιὼν* 21
*ποταμὸς Φᾶσις φέρεται ἐς γῆν τὴν Κολχίδα. ταύτῃ τὸ ἐξ
ἀρχῆς βάρβαροι, τὸ Τζανικὸν ἔθνος, οὐδενὸς κατήκοοι
ᾤκηντο, Σάνοι ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις καλούμενοι, λῃστείαις
μὲν χρώμενοι ἐς τοὺς περιοίκους Ῥωμαίους, δίαιταν δὲ
σκληρὰν ὑπερφυῶς ἔχοντες καὶ τοῖς φωρίοις ἀεὶ ἀποζῶν-
τες. οὐ γάρ τι ἐς βρῶσιν αὐτοῖς ἀγαθὸν ἡ γῆ ἔφερε· διὸ* 22 P 45
δὴ αὐτοῖς χρυσίον τακτὸν ἀνὰ πᾶν ἔτος ὁ Ῥωμαίων

6 Mal. 455, 23 ‖ 17 *ἔνθεν κτλ.*] Errat Procopius; cf. Auler, De fide Procopii Caesareensis. Bonnae 1876, p. 9 ‖ 14 cf. 45, 18

2 *ὀλίγον P* ‖ 3 *ἐσβεβληκότας V* ‖ 6 *Βῶλον*] *βόλον VG* ‖ 7 *τὸν χρυσὸν* om. *G* ‖ 10 *ἵδρυνται VG* ‖ 12 *χωρίων VP*] *ὁρίων G* ‖ 13 *ἰβηρίαν G* | *ἐκείνῃ ἔθνη*] *ἔθνη ἐκείνης P* ‖ 14 *ἀριστερὰ G* ‖ 15 *ἀεὶ VG*] *ἂν P* ‖ 17 *ἔνθεν VP*] *ἐνθένδε δὲ G* ‖ 18 *φάσις VG* ‖ *εἰς P* | *κολχῖδα G* ‖ 20 *ὤκηνται G* | *Σάνοι*] *σοῦνοι V* ‖ 23 *εἰς P* ‖ 24 *ὁ GP*] om. *V*

βασιλεὺς ἔπεμπεν, ἐφ' ᾧ δὴ μήποτε ληίσονται τὰ
23 ἐκείνῃ χωρία. οἱ δὲ καὶ ὅρκους τοὺς σφίσι πατρίους
ὑπὲρ τούτων ὀμνύντες καὶ τὰ ὀμωμοσμένα ἐν ἀλογίᾳ
ποιούμενοι ἀπροσδόκητοί τε ἐμπίπτοντες ἐκ τοῦ ἐπὶ
πλεῖστον ἐκακούργουν οὐκ Ἀρμενίους μόνον, ἀλλὰ καὶ
τοὺς αὐτῶν ἐχομένους Ῥωμαίους μέχρι ἐς θάλασσαν,
B 78 δι' ὀλίγου τε τὴν ἔφοδον πεποιημένοι εὐθὺς ἐπ'
24 οἴκου ἀπεκομίζοντο. καὶ Ῥωμαίων ἴσως ἐντυχόντες
στρατῷ ἡσσῶντο μὲν τῇ μάχῃ, ἁλώσιμοι δὲ παντάπασιν
οὐκ ἐγίνοντο χωρίων ἰσχύϊ. μάχῃ τοίνυν ὁ Σίττας
αὐτοὺς πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου νικήσας, ἐπαγωγά τε
πολλὰ ἐς αὐτοὺς εἰπών τε καὶ πράξας, προσποιήσασθαι
25 παντελῶς ἴσχυσε. τήν τε γὰρ δίαιταν ἐπὶ τὸ ἡμερώ-
τερον μεταβαλόντες ἐς καταλόγους αὐτοὺς Ῥωμαϊκοὺς
ἐσεγράψαντο καὶ τὸ λοιπὸν ξὺν τῷ ἄλλῳ Ῥωμαίων
στρατῷ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐξίασι. τήν τε δόξαν ἐπὶ
τὸ εὐσεβέστερον μετέθεντο, ἅπαντες Χριστιανοὶ γεγενη-
μένοι. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τοῖς Τζάνοις ταύτῃ πῃ ἔσχεν.
26 Ὑπερβάντι δὲ τὰ αὐτῶν ὅρια φάραγξ ἐστὶ βαθεῖά
τε καὶ λίαν κρημνώδης, μέχρι ἐς τὰ Καυκάσια ὄρη
διήκουσα. ἐνταῦθά χωρία τε πολυανθρωπότατά ἐστι
καὶ ἄμπελός τε καὶ ἡ ἄλλη ὀπώρα διαρκῶς φύεται.
27 καὶ μέχρι μὲν ἐς τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν μάλιστα Ῥω-
μαίοις ἡ φάραγξ αὕτη ὑποτελὴς τυγχάνει οὖσα, τὸ δὲ
ἐνθένδε οἱ Περσαρμενίων ὅροι ἐκδέχονται, οὗ δὴ καὶ
τὸ τοῦ χρυσοῦ μέταλλόν ἐστιν, ὅπερ Καβάδου δόντος

1 ληίσωνται *GP* ‖ 3 [καὶ] Christ | ὀμωσμένα *G* ‖ 4 τε *VP*] om. *G* ‖ 5 ἀρμενίους *G* ‖ 6 μέχρις *V* ‖ 7 τε *VG*] δὲ *P* ‖ 9 ἡσσῶνται *G* ‖ 10 ὁ *GP*] om. *V* ‖ 12 εἰς *P* ‖ 14 μεταβαλόντες] καταβαβόντες *G* pr. m., καταβαλόντες *G* eadem m. corr. | αὐτοὺς scripsi] αὑτοὺς codd. ‖ 15 ἐσεγράψαντο *VG*] ἐπεγράψαντο *P* ‖ 18 τζάννοις *V* ‖ 19 φάραξ *G* ‖ 20 μέχρι] μέχρις *V*, om. *G* ‖ 21 πολυάνθρωπα *P* ‖ 22 ἡ *VG*] om. *P* ‖ 26 χρυσίου *G* | ἐστι *G*

ἐπετρόπευε τῶν τις ἐπιχωρίων Συμεώνης ὄνομα. οὗτος 28
δ Συμεώνης ἐπειδὴ ἀμφοτέρους ἐς τὸν πόλεμον ἀκμά-
ζοντας εἶδε, Καβάδην τῆς τῶν χρημάτων προσόδου
ἀποστερεῖν ἔγνω. διὸ δὴ αὐτόν τε καὶ τὸ Φαράγγιον 29
Ῥωμαίοις ἐνδοὺς οὐδετέροις τὸν ἐκ τοῦ μετάλλου
χρυσὸν ἀποφέρειν ἠξίου. Ῥωμαῖοι μὲν γὰρ οὐδὲν 30
ἔπραττον, ἀποχρῆν σφίσιν ἡγούμενοι ἀπολωλέναι τοῖς
πολεμίοις τὴν ἐνθένδε φορὰν, Πέρσαι δὲ οὐχ οἷοί τε B 79
ἦσαν ἀκόντων Ῥωμαίων τοὺς ταύτῃ ᾠκημένους ἀντι-
στατούσης τῆς δυσχωρίας βιάζεσθαι.

Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ναρσῆς τε καὶ Ἀρά- 31
τιος, οἳ Βελισαρίῳ καὶ Σίττᾳ ἐν Περσαρμενίων τῇ
χώρᾳ κατ' ἀρχὰς τοῦδε τοῦ πολέμου ἐς χεῖρας ἦλ-
θον, ὥσπερ ἔμπροσθέν μοι δεδήλωται, ξὺν τῇ μητρὶ
αὐτόμολοι ἐς Ῥωμαίους ἧκον, καὶ αὐτοὺς Ναρσῆς ὁ
βασιλέως ταμίας ἐδέξατο (Περσαρμένιος γὰρ καὶ αὐτὸς
γένος ἐτύγχανε) χρήμασί τε αὐτοὺς δωρεῖται μεγάλοις.
ὅπερ ἐπειδὴ Ἰσαάκης, ὁ νεώτατος αὐτῶν ἀδελφὸς, 32
ἔμαθε, Ῥωμαίοις λάθρα ἐς λόγους ἐλθὼν Βῶλον αὐτοῖς
τὸ φρούριον, ἄγχιστά πη ὂν τῶν Θεοδοσιουπόλεως
ὁρίων, παρέδωκε. στρατιώτας γὰρ ἐγγύς πη ἐπέστελλε 33
κρύπτεσθαι, οὓς δὴ τῷ φρουρίῳ νύκτωρ ἐδέξατο, μίαν
αὐτοῖς λάθρα ἀνακλίνας πυλίδα· οὕτω τε καὶ αὐτὸς
ἐς Βυζάντιον ἦλθεν.

---

14 cf. 58, 24

---

1 ὄνομα *GP*] ὀνομαζόμενος *V* ‖ 3 προόδου *V* ‖ 4 αὐτόν *VG* ‖ 5 οὐδ' ἑτέροις *V* ‖ 7 ἀποχρῆν *VP*] ἀποχρῆναι *G* ‖ 9 ἦσαν *P*] εἰσιν *VG* ‖ 12 καὶ] τε καὶ *P* ‖ 13 εἰς *P* ‖ 14 σὺν *P* | τῇ om. *G* ‖ 18 ἰσάκιος *G*, ἰσάκης *P* ‖ 19 εἰς *P* | Βῶλον] βόλων *VG* ‖ 20 πη *P*] που *VG* ‖ 23 τε *P*] om. *VG* ‖ 24 εἰς *P* | ἦλθε *G*

P 46 *ιϛʹ. Οὕτω μὲν Ῥωμαίοις τὰ πράγματα εἶχε. Πέρσαι
δὲ πρὸς Βελισαρίου ἐν Δάρας ἡσσημένοι τῇ μάχῃ οὐδ'
ὣς ἐνθένδε ἀναχωρεῖν ἔγνωσαν, ἕως Ῥουφῖνος, ἐπεὶ
ἐς ὄψιν τὴν Καβάδου ἦλθεν, ἔλεξεν ὧδε „Ἔπεμψέ με,
„ὦ βασιλεῦ, ὁ σὸς ἀδελφὸς μέμψιν δικαίαν μεμφόμενος,
„ὅτι δὴ Πέρσαι ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας ἐς γῆν τὴν αὐτοῦ
2 „ἐν ὅπλοις ἦλθον. καίτοι βασιλεῖ μεγάλῳ τε καὶ ἐς
„τόσον ξυνέσεως ἥκοντι ἐκ πολέμου εἰρήνην πρυτανεῦσαι
„μᾶλλον ἂν πρέποι ἢ τῶν πραγμάτων εὖ καθεστώτων
„ταραχὴν οὐ δέον αὑτῷ τε καὶ τοῖς πέλας προστρίβε-
3 B 80 „σθαι. οἷς δὴ καὶ αὐτὸς εὔελπις ὢν ἐνθάδε ἀφῖγμαι,
„ὅπως τὸ λοιπὸν ἀμφοτέροις τὰ ἐκ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ
4 „εἴη.“ Ῥουφῖνος μὲν τοσαῦτα εἶπε. Καβάδης δὲ
ἀμείβεται ὧδε „Ὦ παῖ Σιλβανοῦ, μηδαμῶς ἀντιστρέ-
„φειν τὰς αἰτίας πειρῶ, πάντων ἐξεπιστάμενος μάλι-
„στα ταραχῆς ἁπάσης αἰτιωτάτους γεγονέναι τοὺς
„Ῥωμαίους ὑμᾶς. πύλας γὰρ τὰς Κασπίας ἡμεῖς ἔσχο-
„μεν ἐπὶ τῷ Περσῶν τε καὶ Ῥωμαίων ἀγαθῷ βιασά-
„μενοι τοὺς ἐκείνῃ βαρβάρους, ἐπεὶ Ἀναστάσιος ὁ
„Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ, ὥς που καὶ αὐτὸς οἶσθα, παρὸν
„αὐτὰς χρήμασιν ὠνεῖσθαι, οὐκ ἤθελεν, ὅπως μὴ
„στράτευμα εἰς πάντα τὸν αἰῶνα ἐνταῦθα ἔχων χρή-
„ματα μεγάλα ὑπὲρ ἀμφοτέρων προΐεσθαι ἀναγκάζηται.
5 „ἐξ ἐκείνου τε ἡμεῖς στρατιὰν τοσαύτην τὸ πλῆθος
„ἐνταῦθα καταστησάμενοι καὶ ἐς τὸν παρόντα χρόνον
„ἐκτρέφοντες δεδώκαμεν ὑμῖν τό γε κατὰ τοὺς ἐκείνῃ*

---

4 Mal. 467, 3 || 18 cf. Müller *FHG* IV, 105

---

5 *δικαίαν VG*] *δικαίαν τυγχάνουσαν P* || 6 *ἀπ'*] *ἀπὸ P* | *εἰς GP* || 7 *ἐν VP*] *σὺν G* || 8 *τόσον VG*] *τοσοῦτον P* || 10 *αὐτῷ* codd. || 13 *μὲν VG*] *μέντοι P* || 17—18 *ἔχομεν G* || 22 *ἐς V*

„βαρβάρους μέρος ἀδῄωτον τὴν χώραν οἰκεῖν, ξὺν
„πολλῇ ἀπραγμοσύνῃ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἔχουσιν. ὥσπερ 6
„δὲ οὐχ ἱκανὸν ὑμῖν τοῦτό γε, καὶ πόλιν μεγάλην
„Δάρας ἐπιτείχισμα Πέρσαις πεποίησθε, καίπερ διαρ-
„ρήδην ἐν ταῖς σπονδαῖς ἀπειρημένον, ἅσπερ Ἀνατό-
„λιος πρὸς Πέρσας ἔθετο· καὶ ἀπ' αὐτοῦ δυοῖν στρα-
„τοπέδοιν ἀνάγκῃ πόνοις τε καὶ δαπάνῃ κεκακῶσθαι
„τὰ Περσῶν πράγματα, τὸ μέν, ὅπως μὴ Μασσαγέται
„τὴν ἀμφοτέρων γῆν ἄγειν τε καὶ φέρειν ἀδεῶς δύ-
„νωνται, τὸ δέ, ὅπως ἂν τὰς ὑμετέρας ἐπιδρομὰς
„ἀναστέλλοιμεν. ὑπὲρ ὧν ἔναγχος μεμφομένων ἡμῶν, 7
„δυοῖν τε τὸ ἕτερον ἀξιούντων παρ' ὑμῶν γίγνεσθαι,
„ἢ ἐξ ἀμφοτέρων τὸν ἐς πύλας τὰς Κασπίας στρατὸν B 81
„στέλλεσθαι, ἢ πόλιν Δάρας καταλύεσθαι, τῶν μὲν
„λεγομένων τὴν μάθησιν οὐ προσίεσθε, κακῷ δὲ
„μείζονι κρατύνασθαι τὴν ἐς Πέρσας ἐπιβουλὴν ἔγνωτε,
„εἴ τι μεμνήμεθα τῆς ἐν Μίνδουος οἰκοδομίας· καὶ
„νῦν δὲ Ῥωμαίοις ἑλετὰ μὲν τὰ τῆς εἰρήνης, αἱρετὰ P 47
„δὲ τὰ ὅπλα, ἢ τὰ δίκαια πρὸς ἡμᾶς τιθεμένοις, ἢ
„ἀπ' ἐναντίας αὐτῶν ἰοῦσιν. οὐ γὰρ τὰ ὅπλα κατα- 8
„θήσουσι πρότερον Πέρσαι, πρὶν δὴ αὐτοῖς Ῥωμαῖοι
„ἢ τὰς πύλας δικαίως τε καὶ ὀρθῶς ξυμφυλάξουσιν,
„ἢ πόλιν Δάρας καταλύσουσι.“ τοσαῦτα Καβάδης 9
εἰπὼν τὸν πρεσβευτὴν ἀπεπέμψατο, παραδηλώσας ὥς
οἱ βουλομένῳ εἴη χρήματά τε πρὸς Ῥωμαίων λαβεῖν

2 αὐτῶν] αὐτοῖς G ‖ 3 Post ἱκανὸν addit ὂν Herw. | γε om. G ‖ 4 πεποιῆσθαι G ‖ 6 δυεῖν V ‖ 7 πόνοις τε καὶ δαπάνῃ post Περσῶν transponit G ‖ 11 μεμφομένων] μέμφομαι G ‖ 12 δυεῖν P | γίνεσθαι P ‖ 15 προσίεσθε superscr. αι G, αι tamen deletum est ‖ 16 κρατύνασθαι VG] κρατύνεσθαι P ‖ 17 Μίνδουος] μίδους G ‖ 18 ἑλετὰ μὲν τὰ VG] ἡ μελέτη μὲν G ‖ 21 αὐτοὺς G ‖ 22 ξυμφυλάξωσιν G ‖ 23 καταλύουσι V

καὶ τὰς τοῦ πολέμου καταλύειν αἰτίας. ἅπερ Ῥουφῖνος
ἐς Βυζάντιον ἥκων βασιλεῖ ἤγγειλεν. οὗ δὴ οὐ πολλῷ
ὕστερον καὶ Ἑρμογένης ἀφίκετο, καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε,
καὶ τέταρτον ἔτος ἐτελεύτα Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τὴν
αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντι.

ιζ'. Ἅμα δὲ ἦρι ἀρχομένῳ στράτευμα Περσῶν
Ἀζαρέθου ἡγουμένου ἐσέβαλεν ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν.
ἦσαν δὲ πεντακισχίλιοί τε καὶ μύριοι, ἱππεῖς ἅπαντες.
καὶ αὐτοῖς Ἀλαμούνδαρος ὁ Σακκίκης ξυνῆν, πάμπολύν
2 τινα ὅμιλον Σαρακηνῶν ἔχων. αὕτη τε Πέρσαις ἡ
ἐσβολὴ οὐ καθάπερ εἰώθει ἐγένετο· οὐ γὰρ ἐς τὴν
Μεσοποταμίαν ἐσέβαλλον, ὥσπερ τὰ πρότερα, ἀλλ' ἐς
τὴν πάλαι μὲν Κομμαγηνήν, τανῦν δὲ καλουμένην
B 82 Εὐφρατησίαν, ὅθεν δὴ οὐ πώποτε Πέρσαι πρότερον,
3 ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι, ἐπὶ Ῥωμαίους ἐστράτευσαν. ὅτου
δὲ ἕνεκα Μεσοποταμία τε ἡ χώρα ἐκλήθη καὶ οἱ Πέρσαι
τῆς ἐς ταύτην ἐφόδου ἀπέσχοντο ἐρῶν ἔρχομαι.

4 Ὄρος οὐ λίαν ἀπότομον ἐν Ἀρμενίοις ἐστί, Θεο-
δοσιουπόλεως μὲν δύο καὶ τεσσαράκοντα σταδίοις διέ-
χον, τετραμμένον δὲ αὐτῆς πρὸς βορρᾶν ἄνεμον. καὶ
πηγαὶ δύο ἐνθένδε ἐξίασι, ποταμοὺς δύο ποιοῦσαι
αὐτίκα, Εὐφράτην μὲν ἡ ἐν δεξιᾷ, ἡ δὲ δὴ ἑτέρα
5 Τίγρην ὄνομα. τούτοιν ἅτερος μέν, ὁ Τίγρης, οὔτε
περιόδοις τισὶ χρώμενος οὔτε ὑδάτων ὅτι μὴ ὀλίγων

---

9 Noeld.-Tab. p. 170. Theoph. I 178, 9

---

6 ἦρι *V* in contextu *GP*] ἔαρι *V* in marg. ‖ 7 ἐσέβαλλεν *G* ‖ 9 σαλαμούνδαρος *G* | Σακκίκης Noeld.] σακκίνης codd., Ζεκικῆς Theoph. I 178, 9 ‖ 11 εἰώθει] εἴωθεν *P* ‖ 12 ἐσέβαλον *V* | ὥσπερ *GP*] ὡς *V* ‖ 13 κομμαγηνὴν *VP*] κομαγηνὴν *G* ‖ 14 πώποτε om. *G* | πέρσαι πρότερον *VP*] πρότερον πέρσαι *G* ‖ 15 ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι *V* in contextu *GP*] καθὼς ἡμεῖς γινώσκομεν *V* in marg. ‖ 19—20 σταδίοις διέχον *V*] σταδίοις διέχων *G*, διέχον σταδίοις *P* ‖ 20 βορρὰν *G*

οἱ ἐπιγινομένων, εὐθὺ Ἀμίδης πόλεως κάτεισι. καὶ 6
αὐτῆς ἐς τὰ πρὸς βορρᾶν ἄνεμον προϊὼν χωρεῖ ἐς
τῶν Ἀσσυρίων τὴν χώραν. ὁ δὲ δὴ Εὐφράτης φέρεται
μὲν κατ' ἀρχὰς ἐπί τινα χῶρον ὀλίγον, εὐθὺς δὲ
προϊὼν ἀφανίζεται, οὐχ ὑπόγειος μέντοι γινόμενος,
ἀλλά τί οἱ ξυμβαῖνον θαυμάσιον οἷον. ὑπὲρ γὰρ τοῦ 7 P 48
ὕδατος τέλμα ἐπὶ πλεῖστον βαθὺ γίνεται, μῆκος μὲν
ὅσον ἐπὶ σταδίους πεντήκοντα, εὖρος δὲ εἴκοσι. καὶ
καλάμων φύεται πολύ τι χρῆμα ἐν τῷ πηλῷ τούτῳ.
ἐς τόσον δὲ σκληρός τις ὁ χοῦς ἐνταῦθά ἐστιν ὥστε 8
τοῖς ἐντυγχάνουσιν οὐδὲν ἄλλο δοκεῖν ἢ ἤπειρον εἶναι.
ἐπ' αὐτῷ τοίνυν ξυμβαίνει οὐδὲν δεδιότας πεζούς τε
καὶ ἱππέας πορεύεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἅμαξαι παρίασιν 9
ἐνθένδε πολλαὶ ἡμέρᾳ ἑκάστῃ, ἀλλ' οὐδὲν τὸ παράπαν
ἰσχύουσι κινεῖν τι ἢ ἐξελέγχειν τοῦ τέλματος. καίουσι 10
δὲ τοὺς καλάμους οἱ ἐπιχώριοι ἀνὰ πᾶν ἔτος, τοῦ μὴ B 83
τὰς ὁδοὺς πρὸς αὐτῶν εἴργεσθαι, καί ποτε πνεύματος
ἐνταῦθα ἐξαισίου ἐπιπεσόντος μέχρι ἐς τὰ τῶν ῥιζῶν
ἔσχατα τὸ πῦρ ἐξικνεῖσθαι τετύχηκε, καὶ τὸ ὕδωρ ἐν
χωρίῳ ὀλίγῳ φανῆναι. χρόνου δὲ ὁ χοῦς αὖθις οὐ 11
πολλοῦ ξυμφυεὶς ἀπέδωκε τῷ χωρίῳ τὸ σχῆμα, ἐφ'
οὗπερ τὸ πρότερον ἦν. ἐνθένδε τε ὁ ποταμὸς πρόεισιν
ἐς τὴν Κελεσηνὴν καλουμένην χώραν, οὗ δὴ τὸ ἐν
Ταύροις τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἦν, ἔνθεν λέγουσι τὴν
Ἀγαμέμνονος Ἰφιγένειαν ξύν τε Ὀρέστῃ καὶ Πυ-
λάδῃ φυγεῖν, τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἄγαλμα φέρουσαν. ὁ 12

---

1 ἀμιδῆς *G* ‖ 2 βορρὰν *VG*, εὖρον coni. Christ ‖ 3 ἀσυρίων *G* ‖ 4 μὲν om. *G* | εὐθὺς] εὐχῆς *V* ‖ 5 γιγνόμενος *V* ‖ 10 τόσον *V*] τοσόνδε *G*, τόσον δὲ *P* ‖ 12 ἐπ' αὐτῷ] ἐς αὐτὸν *G* ‖ 13 ἄμαξαι *G* ‖ 18 μέχρις *V* | τῶν om. *G* ‖ 20 χώρῳ *G* ‖ 21 σχῆμα] σχίσμα *G* ‖ 22 ἦν om. *G* ‖ 23 Κελεσηνὴν scripsi] ἐκελεσηνὴν codd. ‖ 24 ἔνθεν] ἔνθα *G* | τὴν *VP*] τοῦ *G* ‖ 26 φέρουσα *G*

*γὰρ ἄλλος νεὼς, ὃς δὴ καὶ ἐς ἐμέ ἐστιν ἐν πόλει
Κομάνῃ, οὐχ ὁ ἐν Ταύροις ἐστίν. ἀλλ' ὅπως ἐγένετο,
ἐγὼ δηλώσω.*

13 *Ἐπειδὴ ἐκ Ταύρων Ὀρέστης ξὺν τῇ ἀδελφῇ ἀπιὼν
ᾤχετο, ξυνέπεσεν αὐτῷ νοσῆσαι τὸ σῶμα. καὶ ἀμφὶ
τῇ νόσῳ πυνθανομένῳ χρῆσαι τὸ μαντεῖόν φασιν οὐ
πρότερον λωφήσειν αὐτῷ τὸ κακὸν, πρὶν τῇ Ἀρτέμιδι
ναὸν δείμασθαι ἐν χώρῳ τοιούτῳ, οἷον δὴ τὸν ἐν
Ταύροις ξυμβαίνει εἶναι, ἐνταῦθά τε ἀποκείρασθαι
τὴν αὐτοῦ κόμην καὶ αὐτῇ ὁμωνύμως καλέσαι τὴν*
14 *πόλιν. διὸ δὴ Ὀρέστην περιιόντα τὰ ἐκείνῃ χωρία ἐν
Πόντῳ γενέσθαι, κατιδεῖν τε ὄρος, ὃ δὴ ἐνταῦθα
ἀπότομον ἀπεκρέματο, ἔρρει τε ἔνερθεν παρὰ τὰς τοῦ*
15 *ὄρους ἐσχατιὰς ποταμὸς Ἶρις. ὑποτοπήσαντα οὖν τὸν
Ὀρέστην τότε τοῦτόν οἱ τὸν χῶρον δηλοῦν τὸ μαν-
τεῖον, πόλιν τε ἐνταῦθα λόγου ἀξίαν καὶ τὸν τῆς Ἀρ-
τέμιδος νεὼν δείμασθαι, τήν τε κόμην ἀποθριξάμενον*
B 84 *ὁμωνύμως αὐτῇ καλέσαι τὴν πόλιν, ἣ δὴ Κόμανα καὶ*
16 *ἐς ἐμὲ ὀνομάζεται. τούτων τε Ὀρέστῃ ἐξειργασμένων
οὐδέν τι ἧσσον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, τὴν νόσον ἀκμά-
ζειν. αἰσθόμενον δὲ τὸν ἄνθρωπον ὡς οὐκ ἐπιτη-
δείως ταῦτα τῷ μαντείῳ ποιοίη, ἅπαντα αὖθις περι-
ιόντα διασκοπεῖσθαι καὶ χῶρόν τινα ἐν Καππαδόκαις*
17 *εὑρεῖν τῷ ἐν Ταύροις τὰ μάλιστα ἐμφερέστατον. ὅνπερ
καὶ ἐγὼ πολλάκις ἰδὼν ἠγάσθην τε ὑπερφυῶς καί μοι
ἐδόκουν ἐν Ταύροις εἶναι. τό τε γὰρ ὄρος τοῦτο*

---

1 *νεὼς* GP] *ναὸς* V ‖ 4 *ἀπιὼν*] *ἐπιὼν* P ‖ 6 *φασιν*] *φησιν* V ‖ 7 *λοφήσειν* G ‖ 8 *δήμασθαι* P | *χωρίῳ* V ‖ 10 *αὐτοῦ*] *αὑτοῦ* codd. | *ὁμονύμως* V ‖ 13 *ἔνερθε* P ‖ 14 *ἴρις* VG ‖ 17 *νεὼν* VGP corr.] *ναὸν* P pr. m.] ‖ 18 *κομάνα* G ‖ 20 *τὴν νόσον* om. G ‖ 22 *ποιείη* P ‖ 23 *διασκοπεῖσθαι* VG] *σκοπεῖσθαι* P ‖ 24 *τῷ*] *τόν* G | *ἐμφερέστατον*] *ἐμφανέστατον* G

ἐκείνῳ ἀτεχνῶς ἔοικεν, ἐπεὶ κἀνταῦθα ὁ Ταῦρός ἐστι,
καὶ ὁ ποταμὸς Σάρος τῷ ταύτῃ Εὐφράτῃ εἰκάζεται.
πόλιν τε οὖν ἀξιοθέατον ᾠκοδομήσατο ἐνταῦθα Ὀρέστης 18
καὶ νεὼς δύο, τὸν ἕτερον μὲν τῇ Ἀρτέμιδι, τὸν δὲ
ἄλλον τῇ ἀδελφῇ Ἰφιγενείᾳ, οὓς δὴ Χριστιανοὶ ἱερὰ P 49
σφίσι πεποίηνται, τῆς οἰκοδομίας οὐδὲν τὸ παράπαν
μεταβαλόντες. αὕτη καλεῖται καὶ νῦν ἡ χρυσῆ Κό- 19
μανα, τῆς Ὀρέστου κόμης ἐπώνυμος οὖσα, ἣν δὴ ἐκεῖ-
νον ἐνταῦθά φασιν ἀποκειράμενον διαφυγεῖν τὸ ἀρρώ-
στημα. τινὲς δὲ λέγουσιν αὐτὸν οὐκ ἄλλην τινὰ 20
νόσον ἢ τὴν μανίαν ταύτην ἀποφυγεῖν, ἥπερ αὐτὸν
ἔσχεν, ἐπειδὴ τὴν μητέρα τὴν ἑαυτοῦ ἔκτεινεν. ἐγὼ
δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον ἐπάνειμι.

Ἔκ τε γὰρ τῶν ἐν Ταύροις Ἀρμενίων καὶ χώρας 21
τῆς Κελεσηνῆς ποταμὸς Εὐφράτης ἐν δεξιᾷ ῥέων γῆν
τε πολλὴν περιβάλλεται καὶ ποταμῶν οἱ ἄλλων τε
ἀναμιγνυμένων καὶ αὐτοῦ Ἀρσίνου, ὃς δὴ ἐκ τῶν
Περσαρμενίων καλουμένων πολὺς φέρεται, μέγας τε, B 85
ὡς τὸ εἰκός, γεγενημένος ἐς τοὺς πάλαι μὲν Λευκοσύ-
ρους, νῦν δὲ Ἀρμενίους μικροὺς καλουμένους χωρεῖ,
ὧν δὴ πόλις πρώτη Μελιτηνὴ λόγου πολλοῦ ἀξία 22
ἐστί. τὸ δὲ ἐντεῦθεν τά τε Σαμόσατα παραρρεῖ καὶ
τὴν Ἱεράπολιν καὶ πάντα τὰ ἐκείνῃ χωρία μέχρι ἐς
τῶν Ἀσσυρίων τὴν γῆν, οὗ δὴ ἀλλήλοιν ἄμφω τὼ
ποταμὼ ἀναμιγνυμένω ἐς ὄνομα τὸ τοῦ Τίγρητος
ἀποκέκρινται. χώρα γοῦν, ἡ ἐκ Σαμοσάτων ἐκτὸς 23

---

2 ταύτῃ *VG*] ταύρῳ *P* ‖ 5 δὴ *VP*] δὴ οἱ *G* ‖ 6 οὐδὲν τὸ παράπαν *VG*] τὸ παράπαν οὐδὲν *P* ‖ 9 φασιν] φησὶν *V* ‖ 12 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ *VG* ‖ 14 ἀρμενίων codd. ‖ 15 κελεσηνῆς *V*] ἐκελεσηνῆς *GP* ‖ 19 εἰς *G* ‖ 19—20 Λευκοσύρους] λευκοὺς ὕρους *G* ‖ 23 ἱερὰν πόλιν codd. ‖ 24 ἀσυρίων *G* ‖ 25 ἐς *G*] ἐν *VP* | τίγριδος *G* ‖ 26 ἀποκέκριται *VP* | σαμοσατῶν *G*

*Εὐφράτου ποταμοῦ ἐστι, πάλαι μὲν Κομμαγηνὴ ἐκλήθη,
τανῦν δὲ τῷ ποταμῷ ἐστιν ἐπώνυμος. ἡ δὲ τούτου
ἐντὸς, ἣ δὴ αὐτοῦ τε μέση καὶ Τίγρητός ἐστι, Μεσο-
ποταμία, ὡς τὸ εἰκὸς, ὀνομάζεται· μοῖρα μέντοι αὐ-
τῆς οὐ τούτῳ μόνον τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις*
24 *τισὶν ἐπικαλεῖται. ἥ τε γὰρ ἄχρις Ἀμίδης πόλεως
Ἀρμενία πρὸς ἐνίων ὠνόμασται, Ἔδεσσά τε ξὺν τοῖς
ἀμφ' αὐτὴν χωρίοις Ὀσροηνὴ τοῦ Ὀσρόου ἐπώνυμός
ἐστιν, ἀνδρὸς ἐνταῦθα βεβασιλευκότος ἐν τοῖς ἄνω
χρόνοις, ἡνίκα Πέρσαις οἱ ταύτῃ ἄνθρωποι ἔνσπονδοι*
25 *ἦσαν. Πέρσαι οὖν ἐπειδὴ πρὸς Ῥωμαίων Νίσιβίν τε
πόλιν καὶ ἄλλα ἄττα Μεσοποταμίας χωρία ἔλαβον,
ἡνίκα ἐπὶ Ῥωμαίους στρατεύειν ἔμελλον, χώραν μὲν
τὴν ἐκτὸς Εὐφράτου ποταμοῦ ἐν ὀλιγωρίᾳ ποιούμενοι,
ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἄνυδρόν τε καὶ ἀνθρώπων ἔρη-
μον οὖσαν, ἐνταῦθα δὲ πόνῳ οὐδενὶ ἀγειρόμενοι, ἅτε
ἐν χώρᾳ οἰκείᾳ τε καὶ πολεμίᾳ τῇ οἰκουμένῃ ἀγχοτάτω
οὔσῃ, ἐνθένδε τὰς ἐσβολὰς ἀεὶ ἐποιοῦντο.*

26 B86 *Ἡνίκα δὲ ἡσσηθεὶς ὁ Μιρράνης τῇ μάχῃ καὶ τοὺς
πλείστους ἀποβαλὼν τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐς τὰ Περσῶν
ἤθη ἀφίκετο, ποινῆς ἔτυχε πρὸς βασιλέως Καβάδου*
27 *πικρᾶς. κόσμον γὰρ ἀφείλετο αὐτὸν, ὃν δὴ ἀναδεῖσθαι
τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν εἰώθει, ἔκ τε χρυσοῦ καὶ
μαργάρων πεποιημένον. ἀξίωμα δὲ τοῦτο ἐν Πέρ-*
28 *σαις μέγα μετά γε τὴν βασιλέως τιμήν. ἐνταῦθα γὰρ*

---

1 *κομαγηνὴ* codd. | *ἐκλήθη*] *κεκλημένη* *G* ‖ 3 *ἐντὸς*] *ἐκτὸς* *G* | *τίγριδος* *G* ‖ 4 *ὠνομάζετο* *V* ‖ 6 *ἄχρι* *G* ‖ 7 *ἀρμενία* *VG* | *πρὸς ἐνίων*] *περσενίων* *G* | *ἔδεσά* *P* ‖ 8 *τοῦ Ὀσρόου* scripsi] *τε ὀσρόου* *VP*, *τερόδου* *G* ‖ 10 *ἔνσπονδοι*] *ἔποδοι* *G* ‖ 12 *ἅττα* *G* ‖ 14 *τὴν*] *τῆς* *V* ‖ 17 *ἀγχιτάτη* *V* ‖ 18 *ἀεὶ* *VG*] om. *P* ‖ 19 *ὁ* *VG*] om. *P* | *μιρράννης* *G*

οὔτε δακτυλίῳ χρυσῷ οὔτε ζώνῃ οὔτε περόνῃ χρῆσθαι
οὔτε ἄλλῳ ὁτῳοῦν θέμις, ὅτι μὴ ἐκ βασιλέως ἀξιω-
θέντι. καὶ τὸ λοιπὸν ὁ Καβάδης ἐν βουλῇ εἶχεν ὅν- 29
τινα τρόπον αὐτὸς ἐπὶ Ῥωμαίους στρατεύοι. Μιρ- P 50
ράνου γὰρ σφαλέντος οὕτως, ὥσπερ ἐρρήθη, ἐπ' ἄλλῳ
οὐδενὶ τὸ θαρρεῖν εἶχε. καί οἱ ἐπὶ πλεῖστον ἀπορου- 30
μένῳ Ἀλαμούνδαρος ὁ τῶν Σαρακηνῶν βασιλεὺς
προσελθὼν εἶπεν „Οὐ πάντα, ὦ δέσποτα, χρεών ἐστι
„πιστεύειν τῇ τύχῃ οὐδὲ τοὺς πολέμους οἴεσθαι δεῖν
„κατορθοῦν ἅπαντας. οὐδὲ γὰρ εἰκὸς τοῦτό γε οὐδὲ
„ἄλλως ἀνθρώπειον, ἀλλὰ καὶ ἀξύμφορος αὕτη μά-
„λιστα τοῖς αὐτῇ ἐχομένοις ἡ ἔννοιά ἐστι. τοὺς γὰρ 31
„ἅπαντα σφίσιν ἐλπίσαντας τἀγαθὰ ἔσεσθαι σφαλέντας
„ποτὲ, ἂν οὕτω τύχοι, ἡ ἐλπὶς οὐ δέον ἡγησαμένη
„τοῦ προσήκοντος μᾶλλον ἠνίασε. διὸ δὴ οὐκ ἔχοντες 32
„ἀεὶ ἐπὶ τῇ τύχῃ τὸ θαρρεῖν ἄνθρωποι οὐκ ἐκ τοῦ
„εὐθέος ἐς κίνδυνον πολέμου καθίστανται, κἂν τῷ
„παντὶ τῶν πολεμίων ὑπεραίρειν αὐχῶσιν, ἀλλ' ἀπάτῃ
„τε καὶ μηχαναῖς τισι περιελθεῖν τοὺς ἐναντίους ἐν
„σπουδῇ ἔχουσιν. οἷς γὰρ ἐκ τοῦ ἀντιπάλου ὁ κίν- 33
„δυνός ἐστιν, οὐκ ἐν βεβαίῳ τὰ τῆς νίκης χωρεῖ. νῦν B 87
„οὖν μήτε οἷς Μιρράνης ἠτύχησεν οὕτω περιώδυνος,
„ὦ βασιλέων βασιλεῦ, γίνου, μήτε αὖθις ἀποπειράσα-
„σθαι βούλου τῆς τύχης. Μεσοποταμίας γὰρ καὶ τῆς 34

8 Proc. V 24, 9

3 ἐν βουλῇ om. *VP* ‖ 4 στρατεύει *V* ‖ 4—5 μυράννου *G*, μιρράννου *P* ‖ 5 οὕτω *G* ‖ 9 πολεμίους *G* ‖ 10 κατορθοῦν ἅπαντας] ἅπαντας κατορθοῦν *G* ‖ 11 ἀνθρώπινον *V* ‖ 12 ἐστι *VG*] om. *P* ‖ 13 ἅπαντας *GP* ‖ 14 ἡγησαμένη] scribendum puto: ἡγησαμένη ⟨ὑπὲρ⟩ ‖ 16 ἀεὶ om. *G* | ἄνθρωποι] ἄρχοντες *G* ‖ 17 εὐθέως *G* ‖ 18 αὐχοῦσιν *G* ‖ 22 μήτε scripsi] μὴ δέον *VP*, μηδὲ *G* | μιρράννης *G* ‖ 23 μήτε scripsi] μὴ δὲ *VG*, μηδὲ *P*

„Ὀσροηνῆς καλουμένης χώρας, ἅτε τῶν σῶν ὁρίων
„ἄγχιστα οὔσης, αἵ τε πόλεις ὀχυρώταταί εἰσι πασῶν
„μάλιστα καὶ στρατιωτῶν πλῆθος οἷον οὐ πώποτε
„πρότερον τανῦν ἔχουσιν, ὥστε ἡμῖν αὐτόσε ἰοῦσιν
„οὐκ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ τὰ τῆς ἀγωνίας γενήσεται, ἐν
„μέντοι τῇ χώρᾳ, ἣ ἐκτὸς Εὐφράτου ποταμοῦ τυγχάνει
„οὖσα, καὶ τῇ ταύτης ἐχομένῃ Συρίᾳ οὔτε πόλεως
35 „ὀχύρωμα οὔτε στράτευμα λόγου ἄξιόν ἐστι. ταῦτα
„γὰρ πολλάκις πρὸς τῶν ἐπὶ κατασκοπῇ ἐς ταύτας
36 „ἐσταλμένων Σαρακηνῶν ἤκουσα. ἔνθα δὴ καὶ πόλιν
„Ἀντιόχειαν εἶναί φασι, πλούτῳ τε καὶ μεγέθει καὶ
„πολυανθρωπίᾳ πρώτην πόλεων ἁπασῶν τῶν ἐν τοῖς
„ἑῴοις Ῥωμαίοις οὖσαν· ἣ δὴ ἀφύλακτός τε καὶ στρα-
37 „τιωτῶν ἔρημός ἐστιν. οὐ γάρ ἄλλου οὐδενὸς τῷ
„ταύτης δήμῳ ὅτι μὴ πανηγύρεών τε καὶ τρυφῆς μέλει
„καὶ τῆς ἐν θεάτροις ἀεὶ πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίας.
38 „ὥστε ἢν ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου ἐπ' αὐτοὺς ἴωμεν, τήν
„τε πόλιν αἱρήσειν ἡμᾶς ἐξ ἐπιδρομῆς οὐδὲν ἀπεικὸς
„καὶ μηδενὶ ἐντυχόντας πολεμίων στρατῷ εἶτα ἐπανελ-
„θεῖν ἐς τὰ Περσῶν ἤθη, οὔπω πεπυσμένων τὰ ξυμ-
39 „πεσόντα τῶν ἐν Μεσοποταμίᾳ στρατιωτῶν. ὕδατος
„δὲ ἢ ἄλλου του τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίας πέρι μηδέν
„σε εἰσίτω. ἐγὼ γὰρ τῷ στρατῷ ἐξηγήσομαι ὅπη ἂν
„δοκῇ ἄριστα εἶναι.“
40 B88 Ταῦτα ἀκούσας Καβάδης οὔτε ἀντιτείνειν οὔτε
ἀπιστεῖν εἶχεν. ἦν γὰρ Ἀλαμούνδαρος ξυνετώτατός

1 ὀσροϊνῆς V, ὀσρονῆς G ‖ 2 ἐχυρώταταί V ‖ 6 τῇ om. G ‖ 6—7 τυγχ. οὖσα] οὖσα τυγχάνει G ‖ 7 ταύτης VP] αὐτῆς G | Συρίᾳ] οὐρία G ‖ 9 τῶν] τὸν V | ταύτας GP] ταῦτα V ‖ 12 πρώτην πόλεων] πόλεων πρώτην P ‖ 13 ῥωμαίων P ‖ 16 τῆς] τοῖς V ‖ 18 ἐξ-ἀπεικὸς] οὐδὲν ἀπεικὸς ἐξ ἐπιδρομῆς G ‖ 19 στρατῷ om. G | 20 εἰς P | οὔπω] οὕτω G ‖ 25 κάβδης P

τε καὶ τῆς κατὰ πόλεμον ἐμπειρίας εὖ ἥκων, Πέρσαις
τε πιστὸς ἐς τὰ μάλιστα, καὶ διαφερόντως δραστήριος,
ὃς δὴ ἐς πεντήκοντα ἐνιαυτῶν χρόνον ἐς γόνυ ἐλθεῖν
τὰ Ῥωμαίων ἐποίησε πράγματα. ἐκ γὰρ τῶν Αἰγύπτου 41
ὁρίων ἀρξάμενος καὶ μέχρι ἐς Μεσοποταμίαν ληιζό- P 51
μενος τὰ ἐκείνῃ χωρία, ἦγέ τε καὶ ἔφερεν ἐφεξῆς
ἅπαντα, καίων τε τὰς ἐν ποσὶν οἰκοδομίας καὶ τοὺς
ἀνθρώπους κατὰ πολλὰς ἀεὶ μυριάδας ἀνδραποδίζων,
καὶ αὐτῶν τοὺς μὲν πλείστους ἀποκτείνων οὐδενὶ
λόγῳ, τοὺς δὲ ἄλλους ἀποδιδόμενος χρημάτων μεγά-
λων. ἀπήντα δέ οἱ τῶν πάντων οὐδείς. οὐ γάρ 42
ποτε ἀνεπισκέπτως ἐποιεῖτο τὴν ἔφοδον, ἀλλ' οὕτως
ἐξαπιναίως τε καὶ αὐτῷ ἐς τὰ μάλιστα ἐπιτηδείως,
ὥστε ὁ μὲν ἤδη ὡς τὰ πολλὰ ξὺν τῇ λείᾳ πάσῃ ἀπιὼν
ᾤχετο, οἱ δὲ στρατηγοί τε καὶ στρατιῶται πυνθάνεσθαί
τε τὰ ξυμπεσόντα καὶ ἀγείρεσθαι ἐπ' αὐτὸν ἤρχοντο.
ἢν δέ που αὐτὸν καὶ καταλαβεῖν τύχῃ τινὶ ἔσχον, 43
ἀλλ' ἔτι ἀπαρασκεύοις τε οὖσι καὶ οὐ ξυντεταγμένοις
ἐπιπεσὼν τοῖς διώκουσιν ὁ βάρβαρος οὗτος ἔτρεπέ τε
καὶ διέφθειρεν οὐδενὶ πόνῳ, καί ποτε τοὺς διώκοντας
στρατιώτας ξὺν τοῖς ἄρχουσιν ἐζώγρησεν ἅπαντας.
Τιμόστρατος δὲ ἦν ὁ Ῥουφίνου ἀδελφὸς καὶ Ἰωάννης 44
ὁ τοῦ Λουκᾶ παῖς, οὓς δὴ ἀπέδοτο ὕστερον, πλοῦτον
αὐτῶν οὐ φαῦλον οὐδὲ τὸν τυχόντα περιβαλλόμενος.

---

22 Euagr. IV 12. Phot. Bibl. Cod. 3

---

3 *πεντήκοντα* scribendum puto: *τεσσαράκοντα* i. e. M pro N. cf. Noeld. p. 170 ‖ 5 *μέχρις V* ‖ 7 *οἰκοδομὰς V* ‖ 8 *κατὰ*] *καὶ τὰς G* ‖ 9 *οὐδενὶ VG*] *ἑνὶ P* ‖ 12 *οὕτως* edd.] *οὕτω* codd. ‖ 14 *πάσῃ VG*] om. *P* ‖ 16 *ἐπ' VG*] *ἐς G* ‖ 18 *οὐ* om. *G* ‖ 20 *πόνῳ*] *λόγῳ G* ‖ 22 *Τιμόστρατος* de Boor in indice ad Theoph. Sim. s. v.] *δημόστρατος* codd.

45 B 89 καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν χαλεπώτατός τε καὶ δεινότατος
οὗτος ἀνὴρ γέγονε Ῥωμαίοις πολέμιος πάντων μάλιστα.
αἴτιον δὲ ἦν, ὅτι Ἀλαμούνδαρος μὲν βασιλέως ἀξίωμα
ἔχων ἁπάντων μόνος τῶν ἐν Πέρσαις Σαρακηνῶν
ἦρχε, παντί τε τῷ στρατῷ οἷός τε ἦν ἀεὶ τὴν ἔφοδον
46 ποιεῖσθαι ὅπῃ βούλοιτο τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς· οὐδεὶς
δὲ οὔτε Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἄρχων, οὓς δοῦκας κα-
λοῦσιν, οὔτε Σαρακηνῶν τῶν Ῥωμαίοις ἐνσπόνδων
ἡγούμενος, οἳ φύλαρχοι ἐπικαλοῦνται, ξὺν τοῖς ἑπο-
μένοις Ἀλαμουνδάρῳ ἀντιτάξασθαι ἱκανῶς εἶχεν· ἐν
χώρᾳ γὰρ ἑκάστῃ τοῖς πολεμίοις οὐκ ἀξιόμαχοι ἐτετά-
47 χατο. διὸ δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς φυλαῖς ὅτι
πλείσταις Ἀρέθαν τὸν Γαβαλᾶ παῖδα ἐπέστησεν, ὃς
τῶν ἐν Ἀραβίοις Σαρακηνῶν ἦρχεν, ἀξίωμα βασιλέως
αὐτῷ περιθέμενος, οὐ πρότερον τοῦτο ἔν γε Ῥωμαίοις
48 γεγονὸς πώποτε. Ἀλαμούνδαρος μέντοι οὐδέν τι
ἧσσον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, τὰ Ῥωμαίων πράγματα
ἔφθειρεν, Ἀρέθα ἐν πάσῃ ἐφόδῳ τε καὶ ἀγωνίᾳ ἢ
ἀτυχοῦντος ὡς μάλιστα ἢ καταπροδιδόντος ὡς τάχιστα.
οὐ γάρ πω σαφές τι ἀμφ' αὐτῷ ἴσμεν. ταύτῃ τε
ξυνέβη Ἀλαμουνδάρῳ, οὐδενός οἱ ἀντιστατοῦντος, ἐπὶ
μήκιστον τὴν ἑῴαν ληίζεσθαι πᾶσαν, ἐπεὶ καὶ μακρο-
βιώτατος ἀτεχνῶς γέγονε.

P 52 ιη'. Τούτου οὖν τότε τοῦ ἀνδρὸς τῇ ὑποθήκῃ
ἡσθεὶς Καβάδης ἄνδρας πεντακισχιλίους τε καὶ μυρίους
ἀπολεξάμενος Ἀζαρέθην αὐτοῖς ἄνδρα Πέρσην ἐπέστησε

1 τε καὶ δεινότατος V] καὶ δεινότατος G· m. P ‖ 3 μὲν om. G ‖ 5 ἦρχε VG] εἶχε τὴν ἀρχὴν P ‖ 7 δούκας codd. ‖ 8 ῥωμαίων ἐσπόνδων G ‖ 9 φίλαρχοι G | σὺν V ‖ 14 Ἀραβίοις] ἀρμενίοις G ‖ 15 πρότερον] πώποτε G ‖ 18 ἔφθειρε G | ἀρέθαν G | ἀγονία G ‖ 19 ὡς VP] ἐς τὰ G ‖ 20 πω σαφές τι] πως ἔτι G ‖ 21 οἱ om. G ‖ 23 ἀτεχνῶς VG] ἀκριβῶς P ‖ 25 τε om. G

διαφερόντως ἀγαθὸν τὰ πολέμια, καὶ σφίσιν Ἀλαμούν-
δαρον τῆς πορείας ἐξηγεῖσθαι ἐκέλευεν. οἱ δὲ τὸν 2
Εὐφράτην ποταμὸν διαβάντες ἐν Ἀσσυρίοις, γῆν τε B 90
πορευθέντες τινὰ ἔρημον ἀνθρώπων, ἄφνω ἐς τῶν
Κομμαγηνῶν καλουμένων τὴν χώραν παρὰ δόξαν ἐσέ-
βαλλον. αὕτη τε πρώτη ἐνθένδε Περσῶν ἐσβολὴ ἐς 3
γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐγένετο, ὅσα γε ἡμᾶς ἀκοῇ ἢ τρόπῳ
τῳ ἄλλῳ ἐπίστασθαι, καὶ πάντας Ῥωμαίους τῷ ἀπροσ-
δοκήτῳ κατέπληξεν. ἃ δὴ ἐπεὶ Βελισάριος ἔμαθε, τὰ 4
μὲν πρῶτα διηπορεῖτο, μετὰ δὲ βοηθεῖν κατὰ τάχος
ἔγνω. φυλακήν τε αὐτάρκη ἐν πόλει ἑκάστῃ καταστη-
σάμενος, ὅπως μὴ Καβάδης τε καὶ στράτευμα τῶν
πολεμίων ἄλλο ἐνταῦθα ἰόντες ἀφύλακτα τὸ παράπαν
εὑρήσουσι τὰ ἐπὶ Μεσοποταμίας χωρία, αὐτὸς τῷ ἄλλῳ
στρατῷ ὑπηντίαζεν, Εὐφράτην τε ποταμὸν διαβάντες
σπουδῇ πολλῇ πρόσω ἐχώρουν. ὁ μὲν οὖν Ῥωμαίων 5
στρατὸς ἐς δισμυρίους μάλιστα πεζούς τε καὶ ἱππέας
ξυνῄει, καὶ αὐτῶν Ἴσαυροι οὐχ ἧσσον ἢ δισχίλιοι
ἦσαν. ἄρχοντες δὲ ἱππέων μὲν ἅπαντες ἦσαν, οἳ τὰ 6
πρότερα τὴν ἐν Δάρας μάχην πρός τε Πέρσας καὶ
Μιρράνην διήνεγκαν, πεζῶν δὲ τῶν τις δορυφόρων
Ἰουστινιανοῦ βασιλέως, Πέτρος ὄνομα. τοῖς μέντοι 7
Ἰσαύροις Λογγῖνός τε καὶ Στεφανάκιος ἐφειστήκεσαν.
ἐνταῦθα δὲ καὶ Ἀρέθας αὐτοῖς ξὺν τῷ Σαρακηνῶν

19—21 ἄρχοντες—διήνεγκαν] Ῥωμαίων δὲ ἱππεῖς ἦσαν ἄρχοντες ἱππέων, οἳ τὰ πρότερα τὴν ἐς Δάρας μάχην διήνεγκαν Suid. s. v. διήνεγκαν

1—2 ἀγαμούνδαρος P ‖ 3 διαβάντες] διαλαβόντες G ‖ 4 ἄφνω om. G ‖ 5 κομαγηνῶν GP ‖ 7 γε VG] γε εἰς P ‖ 14 εὑρήσουσι P] εὑρήσωσι VG ‖ 16 σπουδῇ πολλῇ] πολλῇ σπουδῇ G ‖ 17 δυσμυρίους VP | μάλιστα] ἅπαντας G ‖ 18 δισχίλιοι V] τρισχίλιοι G, δυσχίλιοι P ‖ 21 μιρράννην G ‖ 23 ἐφειστήκεισαν V

8 *στρατεύματι ἦλθεν. ἐπεί τε ἐς Χαλκίδα πόλιν ἀφί-*
κοντο, ἐνστρατοπεδευσάμενοι αὐτοῦ ἔμενον, ἐπεὶ τοὺς
πολεμίους ἐν χωρίῳ Γαββουλῶν εἶναι ἐπύθοντο, δέκα
9 *καὶ ἑκατὸν σταδίοις Χαλκίδος διέχοντι. ὃ δὴ γνόντες*
Ἀλαμούνδαρός τε καὶ Ἀζαρέθης τόν τε κίνδυνον κα-
τορρωδήσαντες ἐπίπροσθεν οὐκέτι ἐχώρουν, ἀλλ᾽ ἐπ᾽
B 91 *οἴκου αὐτίκα δὴ ἀποχωρεῖν ἔγνωσαν. αὐτοί τε γοῦν*
Εὐφράτην ποταμὸν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες ὀπίσω ἀπή-
10 *λαυνον καὶ ὁ Ῥωμαίων στρατὸς ὄπισθεν εἵπετο. ἔν τε*
τῷ χώρῳ, οὗ δὴ οἱ βάρβαροι ἐς νύκτα ἑκάστην ηὐλί-
11 *ζοντο, ἀεὶ Ῥωμαῖοι τῇ ἐπιγινομένῃ νυκτὶ ἔμενον. Βε-*
λισάριος γὰρ ἐξεπίτηδες ὁδόν τινα πλείω πορεύεσθαι
τὸ στράτευμα οὐδαμῇ εἴα, ἐπεί οἱ οὐκ ἦν βουλομένῳ
τοῖς πολεμίοις ἐς χεῖρας ἰέναι, ἀλλ᾽ ἀποχρῆν ᾤετο
P 53 *σφίσι Πέρσας τε καὶ Ἀλαμούνδαρον ἐς γῆν τὴν Ῥω-*
μαίων ἐσβεβληκότας, εἶτα ἐνθένδε οὕτω δὴ ἀποκεχω-
12 *ρηκότας, ἀπράκτους εἰς τὰ οἰκεῖα κομίζεσθαι. διὸ δὴ*
ἅπαντες αὐτῷ λάθρα ἐλοιδοροῦντο, ἄρχοντές τε καὶ
στρατιῶται, ἐκάκιζε μέντοι αὐτὸν ἐς ὄψιν οὐδείς.

13 *Τελευτῶντες δὲ Πέρσαι μὲν ἐν τῇ τοῦ Εὐφράτου*
ἠϊόνι ηὐλίσαντο, ἣ δὴ πόλεως Καλλινίκου ἀντιπέρας
ἐστίν. ἐνθένδε γὰρ διὰ χώρας πρὸς οὐδενὸς ἀνθρώ-
πων οἰκουμένης πορεύεσθαι ἔμελλον, οὕτω τε τῆς Ῥω-
14 *μαίων γῆς ἀπαλλάσσεσθαι. οὐ γὰρ ἔτι διενοοῦντο*

13—14 *ἐπεί—ἰέναι*] *Ἐπεί οἱ οὐκ ἦν βουλομένῳ ἐς χεῖρας ἰέναι τοῖς πολεμίοις* Suid. s. *ἐπεί οἱ*

1 *εἰς P* ‖ 1—2 *ἀφίκετο G, ἀφίκοντο P* (η *superscr.*) ‖ 2 *ἐπεὶ GP*] *ἐπειδὴ V* ‖ 3 *γαβουλὼν G* ‖ 4 *χαλκῖδος G* ‖ 6 *ἐπίπροσθεν*] *ἐπὶ πρόσθεν V* ‖ 7 *οἴκου VG*] *οἴκου δὴ P* | *γοῦν*] *οὖν G* ‖ 11 *ἐπιγινομένῃ VP*] *ἐπιούσῃ G* ‖ 11—12 *βελισσάριος G* ‖ 14 *εἰς P* ‖ 15 *πέρσαις V* ‖ 16 *ἐμβεβληκότας G* ‖ 17 *ἐς V* ‖ 18 *ἅπαντες VP*] *πάντες G* ‖ 21 *ἠόνι G* | *ἀντιπέρας*] *ἀντιπέρσας G* ‖ 24 *ἀπαλλαγήσεσθαι P*

ἰέναι, ὥσπερ τὰ πρότερα, τῆς τοῦ ποταμοῦ ὄχθης ἐχό-
μενοι. Ῥωμαῖοι δὲ διανυκτερεύσαντες ἐν πόλει Σού-
ρων ἐνθένδε τε ἐξαναστάντες καταλαμβάνουσι συσκευαζο-
μένους ἤδη ἐς τὴν ἄφοδον τοὺς πολεμίους. ἑορτὴ δὲ ἡ 15
Πασχαλία ἐπέκειτο ἡμέρᾳ ἐπιγενησομένῃ τῇ ὑστεραίᾳ, die 19. mens. Apr. a. 531.
ἣν δὴ σέβονται Χριστιανοὶ πασῶν μάλιστα, ἡμέρᾳ τε
τῇ ταύτης προτέρᾳ σιτίων τε καὶ ποτοῦ ἀπεχόμενοι οὐ
διημερεύειν νενομίκασι μόνον, ἀλλὰ καὶ πόρρω που
νήστεις τῶν νυκτῶν ἰέναι. τότε οὖν ἅπαντας Βελι- 16
σάριος ὀργῶντας ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὁρῶν, ταύτης τε
ἀποστῆσαι τῆς γνώμης ἐθέλων (ταῦτα γάρ οἱ καὶ Ἑρ- B 92
μογένης ἐγίνωσκεν ἄρτι ἐπὶ πρεσβείᾳ ἐκ βασιλέως
ἥκων) τοὺς παραγενομένους ἅπαντας ξυγκαλέσας ἔλεξε
τοιάδε „Ποῖ φέρεσθε, ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἢ τί πεπονθό- 17
„τες κίνδυνον αἱρεῖσθαι ὑμῖν αὐτοῖς οὐκ ἀναγκαῖον
„βουλεύεσθε; μίαν εἶναι νίκην ἀκίβδηλον οἴονται ἄν-
„θρωποι τὸ μηδὲν δεινὸν πρὸς τῶν πολεμίων παθεῖν,
„ὅπερ ἡμῖν ἔν γε τῷ παρόντι δέδωκεν ἥ τε τύχη καὶ
„ἡμῶν τὸ κατὰ τῶν ἐναντίων δέος. οὐκοῦν [ἢ] ἀπόνα- 18
„σθαι τῶν παρόντων ἀγαθῶν ἄμεινον ἢ παρελθόντα
„ταῦτα ζητεῖν. Πέρσαι γὰρ πολλαῖς μὲν ἐλπίσιν
„ἠγμένοι ἐπὶ Ῥωμαίους ἐστράτευσαν, πάντων δὲ τανῦν
„ἐκπεπτωκότες ἐς φυγὴν ὥρμηνται. ὥστε ἢν οὐχ 19
„ἑκόντας αὐτοὺς μεταβάλλεσθαι μὲν τῆς ἐς τὴν ὑπα-

4 Bar-Hebr. p. 81

4 ἄφοδον] ἔφοδον G ‖ 5 ἡμέρᾳ] ἑορτὴ G pr. m., ἡμέρα G pr. m. corr. ‖ 9 ἅπαντας GP] πάντας V ‖ 11 γάρ om. G ‖ 12 πρεσβείαν V | ἐκ om. G ‖ 13 ἅπαντας ξυγκαλέσας] οὖν ἅπαντας ξυγκαλέσας G, ξυγκαλέσας ἅπαντας P ‖ 15 αἱρεῖσθε VG | ἀναγκαῖα V ‖ 16 βουλεύεσθαι G ‖ 18 ἡμῖν P] ὑμῖν VG ‖ 19 ἡμῶν P] ὑμῶν VG | κατὰ VG] καταπλῆξαν τὸν στρατὸν P | [ἢ] inclusi ‖ 19—20 ἀπωνᾶσθαι G

„γωγὴν γνώμης, ἐς χεῖρας δὲ ἰέναι ἡμῖν αὐτοῖς ἀναγκά-
„σωμεν, νενικηκότες μὲν πλέον τὸ παράπαν οὐδὲν
20 „ἕξομεν. τί γὰρ ἄν τις τόν γε φεύγοντα τρέποι;
„σφαλέντες δὲ ἴσως τῆς τε ὑπαρχούσης στερησόμεθα
„νίκης, οὐ πρὸς τῶν πολεμίων ἀφαιρεθέντες, ἀλλ'
„αὐτοὶ ταύτην προέμενοι, καὶ τῇ βασιλέως γῇ τὸ τοῖς
„πολεμίοις ἐκκεῖσθαι τῶν ἀμυνομένων χωρὶς τὸ λοι-
21 „πὸν δώσομεν. καίτοι καὶ τοῦτο ἐνθυμεῖσθαι ὑμᾶς
„ἄξιον, ὡς τῶν ἀναγκαίων, οὐ τῶν αὐθαιρέτων κιν-
„δύνων ξυναίρεσθαι ὁ θεὸς ἀεὶ τοῖς ἀνθρώποις φιλεῖ.
22 „χωρὶς δὲ τούτων τοῖς μὲν οὐκ ἔχουσιν ἂν ὅπη τρα-
„πεῖεν ἀνδραγαθίζεσθαι οὐχ ἑκουσίοις ξυμβήσεται,
„ἡμῖν δὲ πολλὰ τὰ ἐναντιώματα ἐς τὴν ξυμβολὴν τε-
23 B 93 „τύχηκεν εἶναι· πεζῇ τε γὰρ βαδίζοντες πολλοὶ ἥκουσι
„καὶ νήστεις ἅπαντες τυγχάνομεν ὄντες. ἀφίημι γὰρ
„λέγειν ὥς τινες οὔπω καὶ νῦν πάρεισι." Βελισάριος
μὲν τοσαῦτα εἶπεν.
24 Ὁ δὲ στρατὸς ἐς αὐτὸν ὕβριζον οὐ σιγῇ τινι οὐδὲ
P 54 ἐν παραβύστῳ, ἀλλ' αὐτῷ ἐς ὄψιν ξὺν κραυγῇ ἥκοντες
μαλθακόν τε καὶ τῆς προθυμίας διαλυτὴν ἐκάλουν, ὃ
δὴ καὶ τῶν ἀρχόντων τινὲς ξὺν τοῖς στρατιώταις
25 ἡμάρτανον, ταύτῃ τὸ εὔτολμον ἐνδεικνύμενοι. καὶ
αὐτῶν τῷ ἀναισχύντῳ καταπλαγεὶς Βελισάριος ἀντι-
στρέψας τὴν παραίνεσιν ἐγκελευομένῳ τε ἤδη ἐπὶ τοὺς

18—19 ἐς αὐτὸν—ὄψιν] ὕβριζον ἐς αὐτὸν οὐ σιγῇ, οὐδὲ ἐν παραβύστῳ, ἀλλ' ἐς ὄψιν Suid. s. v. ἐν παραβύστῳ || 20 Jordan. Rom. 363. Zach. 171, 35

1 αὐτοῖς *P* || 3 γε *P*] τε *VG* | τρέπῃ *V* || 9—10 κινδύνων *VG*] om. *P* || 11 ἂν ὅπη *VG*] ὅπη ἂν *P* || 12 συμβήσεται *V* || 13 εἰς *P* || 14 πεζῇ *VP*] πεζοί *G* || 18 εἰς *P* | ὕβριζον Suid.] ὑβρίζων codd. || 20 διαλύτην *P* || 23 τῷ ἀναισχύντῳ] τὸ ἀναίσχυντον *G*

πολεμίους ἐῴκει καὶ διατάσσοντι ἐς παράταξιν, ἔφασκέ
τε ὡς οὐκ εἰδείη μὲν αὐτῶν τὴν ἐς τὸ μάχεσθαι προ-
θυμίαν τὰ πρότερα, νῦν δὲ θαρσεῖν τε καὶ ξὺν ἐλπίδι
τῇ ἀμείνονι ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἰέναι. καὶ τὴν φάλαγγα 26
μετωπηδὸν ποιησάμενος διέταξεν ὧδε. ἐς κέρας μὲν
τὸ ἀριστερὸν πρὸς τῷ ποταμῷ τοὺς πεζοὺς ἅπαντας
ἔστησεν, ἐς δὲ τὸ δεξιὸν, ᾗ δὴ ὁ χῶρος ἀνάντης ἦν,
Ἀρέθαν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ Σαρακηνοὺς ἅπαντας,
αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς ἱππεῦσι κατὰ μέσον εἱστήκει. οὕτω
μὲν Ῥωμαῖοι ἐτάξαντο. Ἀζαρέθης δὲ ἐπεὶ ξυνιόντας 27
ἐς παράταξιν τοὺς πολεμίους εἶδε, τοιάδε παρεκελεύ-
σατο „Πέρσας μὲν ὄντας ὑμᾶς μὴ οὐχὶ τοῦ βίου τὴν
„ἀρετὴν ἀνταλλάξασθαι, ἥν τις αἵρεσιν ἀμφοῖν διδοίη,
„οὐδεὶς ἂν ἀντείποι. ἐγὼ δέ φημι οὐδ' ἂν βουλο- 28
„μένοις ἐφ' ὑμῖν εἶναι τούτοιν ποιεῖσθαι τὴν αἵρεσιν.
„οἷς μὲν γὰρ ἐξὸν διαφυγοῦσι τὸν κίνδυνον ξὺν τῇ
„ἀτιμίᾳ βιοῦν, οὐδὲν, ἤν γε βούλοιντο, ἀπεικὸς ἀντὶ
„τῶν βελτίστων ἑλέσθαι τὰ ἥδιστα, οἷς δὲ τὸ θνήσκειν B 94
„ἐπάναγκες, ἢ ξὺν τῇ εὐκλείᾳ πρὸς τῶν πολεμίων, ἢ
„πρὸς τοῦ κρατοῦντος ἐς τὴν κόλασιν αἰσχρῶς ἀγο-
„μένοις, πολλὴ ἄνοια μὴ πρὸ τῶν αἰσχίστων ἑλέσθαι
„τὰ κρείσσω. ὅτε τοίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει, προσήκειν 29
„ὑμᾶς ἅπαντας οἶμαι μὴ τοὺς πολεμίους μόνον, ἀλλὰ
„καὶ δεσπότην τὸν ὑμέτερον ἐν νῷ ἔχοντας οὕτως ἐς
„μάχην τήνδε καθίστασθαι."

Τοσαῦτα καὶ Ἀζαρέθης παρακελευσάμενος ἀντίξουν 30

---

4 φάλαγκα *P* ‖ 6 ἅπαντας *GP*] πάντας *V* ‖ 7 δὲ om. *G* ‖ 8 Ἀρέθαν] ἀζαρέθαν *G* ‖ 9 ξὺν τοῖς] σὺν τοῖς *G* ‖ 10 ἀζαρέθας *P* ‖ 11 εἰς παράταξιν *P*, om. *V* ‖ 13 ἀνταλλάξεσθαι *P* ‖ 14 ἀντ-είπῃ *V* ‖ 16 τῇ om. *G* ‖ 17 ἀτιμίᾳ] αἰτία *G* ‖ 22 ἔχει] εἶχε *G* ‖ 24 καὶ *VG*] καὶ τὸν *P* | τὸν *P*] om. *VG*

τοῖς ἐναντίοις τὴν φάλαγγα ἔστησε, Πέρσας μὲν τὰ ἐν
δεξιᾷ ἔχοντας, Σαρακηνοὺς δὲ τὰ εὐώνυμα. καὶ αὐτίκα
μὲν ἐς χεῖρας ἀμφότεροι ἦλθον. ἦν δὲ ἡ μάχη καρ-
31 τερὰ μάλιστα. τά τε γὰρ τοξεύματα ἑκατέρωθεν συχνὰ
ἐπὶ πλεῖστον βαλλόμενα φόνον ἀμφοτέρων πολὺν ἐποίει
καί τινες ἐν μεταιχμίῳ γινόμενοι ἔργα ἐς ἀλλήλους
ἐπεδείκνυντο ἀρετῆς ἄξια, μᾶλλον δὲ Πέρσαι ἐκ τῶν
32 τοξευμάτων πολλοὶ ἔθνησκον. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν βέλη
συχνότερα μὲν ἀτεχνῶς ἦν, ἐπεὶ Πέρσαι τοξόται τε
σχεδόν τί εἰσιν ἅπαντες καὶ πολὺ θᾶσσον ἢ ⟨οἱ⟩ ἄλλοι
ξύμπαντες ἄνθρωποι ποιεῖσθαι τὰς βολὰς ἐκδιδάσκον-
33 ται, ἐκ δὲ τόξων μαλθακῶν τε καὶ οὐ λίαν ἐντεταμέ-
νων βαλλόμενα θώρακι ἴσως ἢ κράνει ἢ καὶ ἀσπίδι ἐν-
τυχόντα Ῥωμαίου ἀνδρὸς ἀπεκαυλίζετό τε καὶ λυπεῖν
34 τὸν προσπίπτοντα οὐδαμῇ εἶχε. Ῥωμαίων δὲ τά [τε]
τοξεύματα βραδύτερα μὲν ἐς ἀεί ἐστιν, ἅτε δὲ ἐκ
τόξων σκληρῶν τε ὑπεράγαν καὶ δεινῶς ἐντεταμένων
βαλλόμενα, προσθείη δὲ ἂν τις καὶ πρὸς ἀνδρῶν
B 95 ἰσχυροτέρων, πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ Πέρσαι, οἷς ἂν
ἐντύχοιεν, εὐπετῶς σίνονται, ὅπλου οὐδενὸς ἐμποδὼν
35 P 55 αὐτῶν γινομένου τῇ ῥύμῃ. ἤδη μὲν οὖν τῆς ἡμέρας
αἱ δύο παρῳχήκεσαν μοῖραι, καὶ ἡ μάχη ἔτι ἀγχώμαλος
ἦν. τότε δὲ ξυμφρονήσαντες, ὅσοι δὴ ἄριστοι ἐν τῷ
Περσῶν στρατεύματι ἦσαν, ἐσήλαυνον ἐς τῶν πολεμίων
τὸ δεξιὸν κέρας, οὗ δὴ Ἀρέθας τε καὶ οἱ Σαρακηνοὶ
36 ἐτετάχατο. οἱ δὲ οὕτω τὴν φάλαγγα διαλύσαντες δίχα

1 ἐναντίοις] ἐναντίας V ‖ 4 ἑκατέρ. συχνὰ] συχνὰ ἑκατέρ. G ‖ 9 συχνότερα μὲν] μὲν om. G | ἦν scripsi] ᾔει codd. (in rasura in P), ἐπῄει Maltr., cf. vers. 16, | τε om. P ‖ 10 πολὺ] πολλοὶ G | ⟨οἱ⟩ addidi. ‖ 12—13 ἐντεταμμένων G ‖ 14 ἀπεκαυλιάζετό G ‖ 15 τά edd.] τά τε codd. ‖ 16 ἐσαεὶ VG | δὲ P] δὴ VG ‖ 21 γινομένου] γίνονται G ‖ 22 ἀγχομαλῶ G ‖ 23 ὅσοι] οἱ V ‖ 26 διαλύσαντες GP]

ἐγένοντο, ὥστε καὶ δόξαν ἀπήνεγκαν ὅτι δὴ Πέρσαις
τὰ Ῥωμαίων πράγματα προὔδοσαν. τοὺς γὰρ ἐπιόντας
οὐχ ὑποστάντες αὐτίκα ἐς φυγὴν ἅπαντες ὥρμηντο.
οἱ γοῦν Πέρσαι διαρρήξαντες οὕτω τὴν τῶν ἐναντίων 37
παράταξιν κατὰ νώτου εὐθὺς τῆς Ῥωμαίων ἵππου ἐγέ-
νοντο. Ῥωμαῖοι δὲ κεκμηκότες ἤδη τῇ τε ὁδῷ καὶ τῷ
πόνῳ τῆς μάχης νήστεις τε ἅπαντες ἐς τόδε τῆς ἡμέρας
ὄντες, καὶ πρὸς τῶν πολεμίων ἑκατέρωθεν ἐνοχλού-
μενοι, οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλ' οἱ μὲν πολλοὶ φεύγοντες
ἀνὰ κράτος ἐς τοῦ ποταμοῦ τὰς νήσους ἄγχιστά που
οὔσας ἐχώρησαν, τινὲς δὲ καὶ αὐτοῦ μένοντες ἔργα
θαυμαστά τε καὶ λόγου πολλοῦ ἄξια τοὺς πολεμίους
εἰργάσαντο. ἐν τοῖς καὶ Ἀσκὰν ἦν, ὃς δὴ πολλοὺς 38
μὲν κτείνας τῶν ἐν Πέρσαις δοκίμων, κρεουργηθεὶς
δὲ κατὰ βραχὺ μόλις ἔπεσε, λόγον αὐτοῦ πολὺν τοῖς
πολεμίοις ἀπολιπών. καὶ ξὺν αὐτῷ ἄλλοι ὀκτακόσιοι
ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι ἐν τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπέθανον,
οἵ τε Ἴσαυροι ξὺν τοῖς ἄρχουσι σχεδὸν ἅπαντες, οὐδὲ
ὅπλα ἀνταίρειν τοῖς πολεμίοις τολμήσαντες. ἀπειρίᾳ 39 B 96
γὰρ τοῦ ἔργου τούτου πολλῇ εἴχοντο, ἐπεὶ ἄρτι τῆς
γεωργίας ἀφέμενοι ἐς κίνδυνον πολέμου κατέστησαν,
ἀγνῶτα σφίσι τὰ πρότερα ὄντα. καίτοι μάλιστα πάν- 40
των αὐτοὶ ἔναγχος ἐς τὴν μάχην ἀγνοίᾳ πολέμου ὀρ-

20—22 ἐπεὶ—ὄντα] οἱ δὲ ἄρτι τῆς γεωργίας ἀφέμενοι ἐς κίνδυνον τοῦ πολέμου κατέστησαν, ἀγνῶτα σφίσι τὰ πρότερα ὄντα Suid. s. v. ἀγνῶτας

διελάσαντες V ‖ 3 ὥρμηνται G ‖ 7 τε GP] δὲ V ‖ 9 ἀλλ'] ἀ// G ‖ 12 πολλοῦ ἄξια VP] ἄξια πολλοῦ G ‖ 13 ἀσκὰν G] ἀσκᾶν VP, Ἄψκαλ Mal. 464, 1 ‖ 15 αὐτοῦ codd. | πολὺν VG] om. P ‖ 16 σὺν P | ἀπολιπὼν] καταλιπὼν G ‖ 17 τῷ πόνῳ τούτῳ] τῶδε τῶ πόνω G ‖ 20 τῆς om. G ‖ 22 ἀγνῶτα] ἀγνῶτες G | ὄντα] ὄντες G

γῶντες Βελισαρίῳ τότε τὴν δειλίαν ὠνείδιζον. οὐ
μὴν οὐδὲ Ἴσαυροι ἅπαντες, ἀλλὰ Λυκάονες οἱ πλεῖ-
στοι ἦσαν.
41 Βελισάριος δὲ ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἐνταῦθα μείνας,
τέως μὲν τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἀσκὰν ἀντέχοντας ἑώρα, καὶ
42 αὐτὸς ξὺν τοῖς παροῦσι τοὺς πολεμίους ἠμύνατο· ἐπεὶ
δὲ αὐτῶν οἱ μὲν ἔπεσον, οἱ δὲ ὅπῃ ἐδύναντο ἐς φυγὴν
ὥρμηντο, τότε δὴ καὶ αὐτὸς ξὺν τοῖς ἑπομένοις φυγὼν
ἐς τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα ἦλθεν, οἳ ξὺν τῷ Πέτρῳ
ἔτι ἐμάχοντο, οὐ πολλοὶ ὄντες, ἐπεὶ καὶ αὐτῶν ἔτυχον
43 φυγόντες οἱ πλεῖστοι. ἔνθα δὴ αὐτός τε τὸν ἵππον
ἀφῆκε καὶ πάντας αὐτὸ δρᾶν τοὺς ἑπομένους ἐκέλευε,
πεζούς τε ξὺν τοῖς ἄλλοις τοὺς ἐπιόντας ἀμύνασθαι.
44 Περσῶν δὲ ὅσοι τοῖς φεύγουσιν εἵποντο, δι' ὀλίγου
τὴν δίωξιν ποιησάμενοι εὐθὺς ἐπανῆκον, ἔς τε τοὺς
πεζοὺς καὶ Βελισάριον ξὺν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὥρμηντο.
οἱ δὲ τὰ νῶτα ἐς τὸν ποταμὸν τρέψαντες, ὅπως μή
τις αὐτοῖς πρὸς τῶν πολεμίων κύκλωσις γένοιτο, ἐκ
45 τῶν παρόντων τοὺς ἐπιόντας ἠμύνοντο. αὖθίς τε ἡ
μάχη καρτερὰ γέγονε, καίπερ οὐκ ἐξ ἀντιπάλου τῆς
δυνάμεως οὖσα. πεζοί τε γὰρ καὶ λίαν ὀλίγοι πρὸς
ξύμπασαν ἐμάχοντο τὴν Περσῶν ἵππον. οὐ μέντοι
αὐτοὺς οἱ πολέμιοι οὔτε τρέπεσθαι οὔτε ἄλλως βιάζε-
46 P 56 σθαι εἶχον. ἐν χρῷ τε γὰρ ἀλλήλοις ἐς ὀλίγον ἀεὶ
B 97 ξυναγόμενοι καὶ ὡς ἰσχυρότατα ταῖς ἀσπίσι φραξάμενοι
ἔβαλλον μᾶλλον ἐς τοὺς Πέρσας ἐπιτηδείως ἢ αὐτοὶ

2 ἅπαντες VP] πάντες G ‖ 4 βελισσάριος G ‖ 5 τέως VG] ἕως P | ἀσκᾶν codd. ‖ 8 ὥρμηνται G ‖ 9 σὺν V ‖ 11 φυγόντες VG] φεύγοντες P ‖ 12 αὐτὸ] αὐτῷ P ‖ 13 σὺν G | ἀμύνεσθαι V ‖ 16 ὥρμηνται G ‖ 18 γίνοιτο V ‖ 23 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 25 ἰσχυρώτατα P

πρὸς ἐκείνων ἐβάλλοντο. πολλάκις τε ἀπειπόντες οἱ 47
βάρβαροι ἐπ' αὐτοὺς ἤλαυνον, ὡς ξυνταράξοντές τε
καὶ διαλύσοντες τὴν παράταξιν, ἀλλ' ἄπρακτοι ἐνθένδε
ὀπίσω αὖθις ἀπήλαυνον. οἱ γὰρ ἵπποι αὐτοῖς τῷ τῶν 48
ἀσπίδων πατάγῳ ἀχθόμενοι ἀνεχαιτίζοντό τε καὶ ἐς
ταραχὴν ξὺν τοῖς ἐπιβάταις καθίσταντο. διαγεγόνασί
τε οὕτως ἑκάτεροι, ἕως ἐγεγόνει τῆς ἡμέρας ὀψέ.
νυκτὸς δὲ ἤδη ἐπιλαβούσης Πέρσαι μὲν ἐς τὸ στρα- 49
τόπεδον ἀνεχώρησαν, Βελισάριος δὲ ὁλκάδος ἐπιτυχὼν
ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἐς τοῦ ποταμοῦ τὴν νῆσον κατῆρεν,
οὗ δὴ καὶ οἱ ἄλλοι Ῥωμαῖοι νηχόμενοι ἦλθον. τῇ δὲ 50
ὑστεραίᾳ Ῥωμαῖοι μὲν ὁλκάδων σφίσιν ἐκ Καλλινίκου
πόλεως παραγενομένων πολλῶν ἐς αὐτὴν ἐκομίσθησαν,
Πέρσαι δὲ τοὺς νεκροὺς ἐσκυλευκότες ἐπ' οἴκου ἅπαν-
τες ἀνεχώρησαν. οὐ μὴν τοὺς σφετέρους νεκροὺς τῶν
πολεμίων ἐλάσσους εὗρον.

Ἀζαρέθης δὲ, ἐπεὶ ξὺν τῷ στρατῷ ἐς Πέρσας ἀφί- 51
κετο, καίπερ ἐν τῇ μάχῃ εὐημερήσας, ἀχαρίστου Κα-
βάδου μάλιστα ἔτυχεν ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. νόμος ἐστὶ 52
Πέρσαις, ἡνίκα ἐπὶ τῶν πολεμίων τινὰς στρατεύεσθαι
μέλλωσι, τὸν μὲν βασιλέα ἐπὶ θρόνου τοῦ βασιλείου
καθῆσθαι, κοφίνους δέ οἱ πολλοὺς ἐνταῦθά πη εἶναι,
καὶ παρεῖναι μὲν τὸν στρατηγὸν, ὃς δὴ τῷ στρατῷ
ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἐξηγήσεσθαι ἐπίδοξός ἐστι, παριέναι
δὲ τὸ στράτευμα τοῦτο ἐς τοῦ βασιλέως τὴν ὄψιν κατ'
ἄνδρα ἕνα, καὶ αὐτῶν ἕκαστον βέλος ἓν ἐς τὰς ταρπὰς

1 πρὸς] πὰρ' G | τε VG] δὲ P ‖ 2 ὡς VG] om. P | ξυνταράξαντες V ‖ 4 αὖθις ἀπήλαυνον] ἀπήλαυνον αὖθις G ‖ 5 ἀνεχαιτίζοντό VP] ἀνεχαίτιζον G ‖ 7 οὕτως edd.] οὕτω codd. ‖ 8 δὲ G] τε V, om. P ‖ 9 βελισσάριος G | ὁλκάδος hic et infra VG ‖ 12 ὑστερέα P ‖ 21 μέλλουσι P ‖ 22 πη VP] ποι G ‖ 26 εἰς V

B 98 ῥιπτεῖν, μετὰ δὲ αὐτὰς μὲν τῇ βασιλέως σφραγῖδι
κατασεσημασμένας φυλάττεσθαι, ἐπειδὰν δὲ ἐς Πέρσας
ἐπανίοι τὸ στράτευμα τοῦτο, τῶν στρατιωτῶν ἕκαστον
53 ἐκ τῶν ἀρρίχων ἓν ἀναιρεῖσθαι βέλος. ἀριθμοῦντες
οὖν τῶν βελῶν ὅσα πρὸς τῶν ἀνδρῶν οὐκ ἀνῄρηται,
οἷς ἐπίκειται ἡ τιμὴ αὕτη, ἀγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ τὸ
πλῆθος τῶν οὐκ ἐπανηκόντων στρατιωτῶν, ταύτῃ τε
ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτήκασιν ἔνδηλοι γίνονται.
54 οὕτω μὲν οὖν Πέρσαις ὁ νόμος ἐκ παλαιοῦ ἔχει. ἐπεὶ
δὲ Ἀζαρέθης ἐς ὄψιν τῷ βασιλεῖ ἦλθεν, ἀνεπυνθάνετο
αὐτοῦ ὁ Καβάδης εἴ τι χωρίον παραστησάμενος Ῥω-
μαϊκὸν ἥκοι, ἐπεὶ ξὺν τῷ Ἀλαμουνδάρῳ ὡς Ἀντιόχειαν
καταστρεψόμενος ἐπὶ Ῥωμαίους στρατεύσειεν. ὁ δὲ
Ἀζαρέθης χωρίον μὲν ἑλεῖν οὐδὲν ἔφασκε, Ῥωμαίους
55 δὲ καὶ Βελισάριον μάχῃ νενικηκέναι. Καβάδης μὲν
οὖν παριέναι τὸ ξὺν τῷ Ἀζαρέθῃ ἐκέλευε στράτευμα,
ἔκ τε τῶν ταρπῶν βέλος ἕκαστος ἀνῃρεῖτο ᾗπερ εἰώ-
56 θει. πολλῶν δὲ ἀπολελειμμένων βελῶν ὠνείδιξέ τε
τῷ Ἀζαρέθῃ ὁ βασιλεὺς τὴν νίκην καὶ ἐν τοῖς ἀτιμο-
τάτοις τὸ λοιπὸν εἶχε. τὰ μὲν οὖν τῆς νίκης ἐς τοῦτο
ἐτελεύτα τῷ Ἀζαρέθῃ.

P 57 ιθʹ. Ἔννοια δὲ τότε Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ γέγονεν
Αἰθίοπάς τε καὶ Ὁμηρίτας ἐπὶ τῷ Περσῶν πονηρῷ
ἑταιρίσασθαι. ὅπῃ δὲ τῆς γῆς οἱ ἄνθρωποι οἴδε
ᾤκηνται καὶ καθ' ὅ τι αὐτοὺς Ῥωμαίοις ξυνοίσειν βα-
2 σιλεὺς ἤλπισεν, ἐρῶν ἔρχομαι. τὰ Παλαιστίνης ὅρια

1 ῥίπτειν *VG* | αὐτὰς] αὐτοὺς *G* | σφραγίδι *V* ‖ 2 κατασεσημασμένους *G* | φυλάσσεσθαι *P* ‖ 4 ἀρριχῶν *G* | ἀναιρεῖσθαι Christ] ἀφαιρεῖσθαι codd. ‖ 9 οὖν om. *G* ‖ 11 χωρίων *P* ‖ 15 βελισσάριον *G* ‖ 17 ἕκαστος ἀνῃρεῖτο *GP*] ἕκαστον ἀνῃρεῖσθαι *V* ‖ 18 ὠνείδιξέ τε *GP*] ὠνειδίζετο *V* ‖ 19 ὁ βασ. τὴν νίκ. *GP*] τὴν νίκ. ὁ βασ. *V* ‖ 24 ὅπῃ *GP*] ὅποι *V* ‖ 25 καθ' ὅ τι] καθότι codd.

*πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἐς θάλασσαν τὴν Ἐρυθρὰν κα-
λουμένην διήκει. αὕτη δὲ ἡ θάλασσα ἐξ Ἰνδῶν ἀρχο-* 3
μένη ἐνταῦθα τελευτᾷ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. καὶ πόλις B 99
*Αἰλὰς καλουμένη πρὸς τῇ ταύτης ἠϊόνι ἐστὶν, ἔνθα ἡ
θάλασσα, ὥσπερ μοι εἴρηται, ἀπολήγουσα πορθμός τις
ἐς ἄγαν στενὸς γίνεται. καὶ αὐτὸν ἐνθένδε ἐσπλέοντι
ἐν δεξιᾷ μὲν ὄρη τὰ Αἰγυπτίων πρὸς νότον ἄνεμον
τετραμμένα ἐστὶν, ἐπὶ θάτερα δὲ χώρα ἔρημος ἀνθρώ-
πων ἐπὶ πλεῖστον διήκει πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, ἥ τε
γῆ αὕτη τῷ ἐσπλέοντι ἑκατέρωθεν δρατὴ γίνεται, μέχρι
ἐς τὴν Ἰωτάβην καλουμένην νῆσον, Αἰλᾶ πόλεως στα-
δίους οὐχ ἧσσον ἢ χιλίους διέχουσαν. ἔνθα Ἑβραῖοι* 4
*αὐτόνομοι μὲν ἐκ παλαιοῦ ᾤκηντο, ἐπὶ τούτου δὲ
Ἰουστινιανοῦ βασιλεύοντος κατήκοοι Ῥωμαίων γεγένην-
ται. πέλαγος δὲ τὸ ἐνθένδε μέγα ἐκδέχεται. καὶ* 5
*γῆν μὲν τὴν ἐν δεξιᾷ οἱ ταύτῃ ἐσπλέοντες οὐκέτι
δρῶσιν, ἐς μέντοι τὴν εὐώνυμον νυκτὸς ἀεὶ ἐπιγι-
νομένης ὁρμίζονται. ἐν σκότῳ γὰρ ναυτίλλεσθαι* 6
*ἐν ταύτῃ δὴ τῇ θαλάσσῃ ἀδύνατά ἐστιν, ἐπεὶ βράχους
αὐτὴν ἔμπλεων ἐπὶ πλεῖστον ξυμβαίνει εἶναι. ὅρμοι* 7
*δέ εἰσιν ἐνταῦθα πολλοὶ οὐ χερσὶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ
τῇ φύσει τῶν χωρίων πεποιημένοι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς
πλέουσιν οὐ χαλεπόν ἐστιν ὅπῃ παρατύχοι ὁρμίζεσθαι.*

*Ταύτην δὴ τὴν ἠϊόνα εὐθὺς μὲν ὅρους τοὺς Πα-
λαιστίνης ὑπερβάντι Σαρακηνοὶ ἔχουσιν, οἳ ἐν τῷ* 8
φοινικῶνι ἐκ παλαιοῦ ἵδρυνται. ἔστι δὲ ὁ φοινικὼν 9
ἐν τῇ μεσογείᾳ ἐς χώραν κατατείνων πολλὴν, ἔνθα δὴ

2 *διήκει VG*] *διῴκηνται P* | *θάλαττα G* ‖ 6 *ἐσάγαν VG* ‖ 9 *βορρὰν VG* ‖ 11 *ἰώταβιν V* | *ἀϊλᾶ πόλεως V*, *ἀϊλαπόλεως G* ‖ 12 *διέχουσα V* ‖ 13 *ὤκηνται G* ‖ 14 *βασιλεύοντες G* ‖ 17—18 *ἐπιγε-νομένης G* ‖ 20 *ἐπὶ πλεῖστον* om. *G* | *συμβαίνει G* ‖ 25 *τοὺς VP*] *τῆς G* ‖ 26 *φοινικῶν V*

B 100 *ἄλλο τὸ παράπαν οὐδὲν ὅτι μὴ φοίνικες φύονται*
10 *μόνοι. τούτῳ τῷ φοινικῶνι βασιλέα Ἰουστινιανὸν*
Ἀβοχάραβος ἐδωρήσατο, ὁ τῶν ἐκείνῃ Σαρακηνῶν
ἄρχων, καὶ αὐτὸν βασιλεὺς φύλαρχον τῶν ἐν Παλαι-
11 *στίνῃ Σαρακηνῶν κατεστήσατο. ἀδῄωτόν τε τὴν*
χώραν διεφύλαξε τὸν ἅπαντα χρόνον, ἐπεὶ τοῖς τε
P 58 *ἀρχομένοις βαρβάροις καὶ οὐδέν τι ἧσσον τοῖς πολε-*
μίοις φοβερός τε ἀεὶ Ἀβοχάραβος ἔδοξεν εἶναι καὶ
12 *διαφερόντως δραστήριος. τῷ μὲν οὖν λόγῳ τὸν φοι-*
νικῶνα βασιλεὺς ἔχει, μετεῖναι δὲ αὐτῷ τῶν ταύτῃ
13 *χωρίων οὐδ' ὁπωστιοῦν δυνατά ἐστι. γῆ τε γὰρ ἀν-*
θρώπων παντελῶς ἔρημος καὶ ἀτεχνῶς ἄνυδρος ἐν
μέσῳ οὖσα ἐς δέκα ἡμερῶν ὁδὸν διήκει, καὶ αὐτὸς
λόγου ὁτουοῦν ἄξιος ὁ φοινικὼν οὐδαμῆ ἐστιν, ἀλλ'
ὄνομα δώρου ὅ τε Ἀβοχάραβος ἔδωκε μόνον καὶ βα-
σιλεὺς εὖ εἰδὼς ἔλαβε. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῷ φοινικῶνι
14 *ταύτῃ πῃ ἔχει. τούτων δὲ τῶν ἀνθρώπων ἄλλοι Σα-*
ρακηνοὶ ἐχόμενοι τὴν ἀκτὴν ἔχουσιν, οἳ δὴ Μαδδηνοὶ
15 *καλοῦνται, Ὁμηριτῶν κατήκοοι ὄντες. οἱ δὲ Ὁμηρῖται*
οὗτοι ἐν χώρᾳ τῇ ἐπέκεινα ᾤκηνται πρὸς τῇ τῆς θα-
λάσσης ἠϊόνι. ὑπέρ τε αὐτοὺς ἄλλα ἔθνη πολλὰ μέχρι
ἐς τοὺς ἀνθρωποφάγους Σαρακηνοὺς ἱδρῦσθαί φασι.
16 *μεθ' οὓς δὴ τὰ γένη τῶν Ἰνδῶν ἐστιν. ἀλλὰ τούτων*
μὲν πέρι λεγέτω ἕκαστος ὥς πῃ αὐτῷ βουλομένῳ ἐστίν.

---

1 *ἄλλο τὸ παράπαν* *VG*] *τὸ παράπαν ἄλλο* *P* ‖ 2—3 *τοῦτον τὸν φοινικῶνα βασιλεῖ ἰουστινιανῷ ἀβοχάραβος ἐχαρίσατο ὁ τῶν* *P* ‖ 3 *ἀβωχάραμος* *G* | *ἐκείνης* *G* ‖ 4—5 *παλαιστήνῃ* *G* | 8 *βοχάραμος* *G*, *ἀβοχάραγος* *P* pr. m., *ἀβοχάραβος* *P* corr. ‖ 10 *ταύτῃ*] *ταύτης* *G* ‖ 11 *ἔστιν* *G* ‖ 15 *ὅ τε* *G*] *ὅτου* *V*, *ὅτι* *P* | *ἀβοχάρακος* *V*, *ἀβωχάραμος* *G*, *ἀβοχάραγος* *P* | *μόνον* *GP*] *μόνος* *V* ‖ 16 *εὖ*] *οὐκ* *V* ‖ 17 *εἶχε* *G* ‖ 18 *μααδδηνοὶ* *P* ‖ 19 *ὁμηρίται* *VG* ‖ 20—21 *θαλάττης* *G* ‖ 21 *μέχρις* *V* ‖ 22 *ἱδρύσθαι* *VG* ‖ 23 *τῶν* *P*] *τά* *VG* ‖ 24 *μὲν* om. *G*

Ὁμηριτῶν δὲ καταντικρὺ μάλιστα ἐν τῇ ἀντιπέρας 17
ἠπείρῳ Αἰθίοπες οἰκοῦσιν, οἳ Αὐξωμῖται ἐπικαλοῦνται,
ὅτι δὴ αὐτοῖς τὰ βασίλειά ἐστιν ἐν πόλει Αὐξώμιδι. καὶ
θάλασσα, ἣ ἐν μέσῳ ἐστίν, ἀνέμου μετρίως ἐπιφόρου 18
ἐπιπεσόντος ἐς πέντε ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν διάπλουν B 101
διήκει. ταύτῃ γὰρ καὶ νύκτωρ ναυτίλλεσθαι νενομί- 19
κασιν, ἐπεὶ βράχος ἐνταῦθα οὐδαμῆ ἐστιν· αὕτη πρὸς
ἐνίων ἡ θάλασσα Ἐρυθρὰ κέκληται. τὰ γὰρ ταύτης
ἐκτὸς ἐκπλέοντι ἄχρι ἐς τὴν ἠϊόνα καὶ Αἰλὰν πόλιν
Ἀραβικὸς ὠνόμασται κόλπος. χώρα γὰρ ἡ ἐνθένδε 20
ἄχρι τῶν Γάζης πόλεως ὁρίων Ἀραβία τὸ παλαιὸν
ὠνομάζετο, ἐπεὶ καὶ τὰ βασίλεια ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις
ἐν Πέτραις τῇ πόλει ὁ τῶν Ἀράβων βασιλεὺς εἶχεν.
ὁ μὲν οὖν τῶν Ὁμηριτῶν ὅρμος, ἐξ οὗ ἀπαίροντες 21
εἰώθασιν ἐς Αἰθίοπας πλεῖν, Βουλικὰς ὀνομάζεται.
διαπλεύσαντες δὲ ἀεὶ τὸ πέλαγος τοῦτο καταίρουσιν 22
ἐς τῶν Ἀδουλιτῶν τὸν λιμένα. Ἄδουλις δὲ ἡ πόλις
τοῦ μὲν λιμένος μέτρῳ εἴκοσι σταδίων διέχει· τοσούτῳ
γὰρ διείργεται τὸ μὴ ἐπιθαλάσσιος εἶναι, πόλεως δὲ
Αὐξώμιδος ὁδῷ ἡμερῶν δώδεκα.

Πλοῖα μέντοι ὅσα ἔν τε Ἰνδοῖς καὶ ἐν ταύτῃ τῇ 23
θαλάσσῃ ἐστίν, οὐ τρόπῳ τῷ αὐτῷ ᾧπερ αἱ ἄλλαι νῆες
πεποίηνται. οὐδὲ γὰρ πίσσῃ οὐδὲ ἄλλῳ ὁτῳοῦν χρίον-

---

17 *Βουλικὰς* (compositum ex בּוֹא et לְכָּה) idem emporium est, quod ab aliis dicitur *Μούζα* ‖ 18 et 20 cf. (Arriani) peripl. m. Erythr. in Müller *GGM* I 260

---

1 *ἀντιπέρας*] *πέρας G* ‖ 2 *αὐξωμίται V* ‖ 3 *ἐστιν* om. *G* | *αὐξώμιδι πόλει P* ‖ 9 *ἄχρις V* | *αἰλὰν VG, αἰλᾶν P* ‖ 10 *ἐνθένδε VP*] *ἐντεῦθεν G* ‖ 11 *ὁρίων GP*] *χωρίων V* | *ἀβραμία G* ‖ 12 *ὠνόμαστο P* ‖ 13 *ὁ τῶν*] *ὁ* om. *G* ‖ 15 *πλεῖν G*] *πλέειν VP* | *βουλικᾶς V, βουκολικὰς G* ‖ 16 *ἀεὶ*] delendum putat Christ ‖ 17 *τῶν VP*] *τὸν G* ‖ 21 *καὶ ἐν VP*] *ἐν* om. *G* ‖ 22 *ᾧπερ P*] *ὥσπερ VG* ‖ 23 *ἄλλῳ ὁτῳοῦν*] *ἄλλο ὁτιοῦν G*

ται, οὐ μὴν οὐδὲ σιδήρῳ διαμπερὲς ἰόντι ἐς ἀλλήλας αἱ σανίδες ξυμπεπήγασιν, ἀλλὰ βρόχοις τισὶ ξυνδέδενται.
24 αἴτιον δὲ οὐχ ὅπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, πέτραι τινὲς ἐνταῦθα οὖσαι καὶ τὸν σίδηρον ἐφ' ἑαυτὰς ἕλκουσαι (τεκμήριον δέ· ταῖς γὰρ Ῥωμαίων ναυσὶν ἐξ Αἰλᾶ πλεούσαις ἐς θάλασσαν τήνδε, καίπερ σιδήρῳ πολλῷ ἡρμοσμέναις, οὔποτε τοιοῦτον ξυνηνέχθη παθεῖν),
B 102 ἀλλ' ὅτι οὔτε σίδηρον οὔτε ἄλλο τι τῶν ἐς ταῦτα
25 ἐπιτηδείων Ἰνδοὶ ἢ Αἰθίοπες ἔχουσιν. οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς Ῥωμαίων ὠνεῖσθαι τούτων τι οἷοί τέ εἰσιν,
26 P 59 νόμῳ ἅπασι διαρρήδην ἀπειρημένον. θάνατος γὰρ τῷ ἁλόντι ἡ ζημία ἐστί. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῇ Ἐρυθρᾷ καλουμένῃ θαλάσσῃ καὶ χώρᾳ ἣ αὐτῆς ἐφ' ἑκάτερά ἐστι ταύτῃ πῃ ἔχει.

27 Ἐκ δὲ Αὐξώμιδος πόλεως ἐς τὰ ἐπ' Αἰγύπτου ὅρια τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, οὗ δὴ πόλις ἡ Ἐλεφαντίνη καλουμένη οἰκεῖται, τριάκοντα ὁδὸς ἡμερῶν ἐστιν εὐζώνῳ
28 ἀνδρί. ἐνταῦθα ἔθνη ἄλλα τε πολλὰ ἵδρυται καὶ Βλέμυές τε καὶ Νοβάται, πολυανθρωπότατα γένη. ἀλλὰ Βλέμυες μὲν ταύτης δὴ τῆς χώρας ἐς τὰ μέσα ᾤκηνται, Νοβάται δὲ τὰ ἀμφὶ Νεῖλον ποταμὸν ἔχουσι. πρότερον δὲ οὐ ταῦτα ἐγεγόνει τὰ ἔσχατα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἀλλ' ἐπέκεινα ὅσον ἑπτὰ ἑτέρων ἐπίπροσθεν ὁδὸν ἡμε-
29 ρῶν· ἡνίκα δὲ ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ Διοκλητιανὸς ἐνταῦθα γενόμενος κατενόησεν ὅτι δὴ τῶν μὲν ἐκείνῃ

3—4 πέτραι—οὖσαι] πέτρας τινὰς ἐνταῦθα εἶναι G ‖ 4 ἕλκουσαι] ἕλκειν G ‖ 5 ἀϊλᾶ V, ἀϊλὰ G ‖ 7 τοιοῦτον VG] τι τοιοῦτο P ‖ 11 ἀπειρημένον G] ἀπειρημένω VP ‖ 12 ἁλόντι] ἄλλότι G ‖ 15 ἐπ' VP] om. G ‖ 16 ἐλεφαντινὴ G ‖ 18 ἄλλα τε G] τε ἄλλα VP ‖ 19 βλέμμυές G | πολυανθρωπότατα] καὶ πολυανθρωπότατα P ‖ 20 βλέμμυες G ‖ 23 ὅσον P] ὅσων VG | ἑπτὰ] ἐς τὰ G ‖ 23—24 ἑτέρων—ἡμερῶν V] ἑτέρων ἐπίπροσθεν ὁδῶν ἡμερῶν G, ἡμερῶν ἑτέρων ἐπίπροσθεν P

χωρίων ὁ φόρος λόγου ἄξιος ὡς ἥκιστα ἦν, ἐπεὶ στενὴν
μάλιστα τὴν γῆν ἐνταῦθα ξυμβαίνει εἶναι (πέτραι γὰρ
τοῦ Νείλου οὐ πολλῷ ἄποθεν ὑψηλαὶ λίαν ἀνέχουσαι
τῆς χώρας τὰ λοιπὰ ἔχουσι), στρατιωτῶν δὲ πάμπολύ
τι πλῆθος ἐνταῦθα ἐκ παλαιοῦ ἵδρυτο, ὧνπερ ταῖς
δαπάναις ὑπερφυῶς ἄχθεσθαι συνέβαινε τὸ δημόσιον,
ἅμα δὲ καὶ Νοβάται ἀμφὶ πόλιν Ὄασιν ᾠκημένοι τὰ
πρότερα ἦγόν τε καὶ ἔφερον ἅπαντα ἐς ἀεὶ τὰ ἐκείνῃ
χωρία, τούτους δὴ τοὺς βαρβάρους ἀνέπεισεν ἀναστῆναι
μὲν ἐξ ἠθῶν τῶν σφετέρων, ἀμφὶ ποταμὸν δὲ Νεῖλον
ἱδρύσασθαι, δωρήσασθαι αὐτοὺς ὁμολογήσας πόλεσί τε
μεγάλαις καὶ χώρᾳ πολλῇ τε καὶ διαφερόντως ἀμείνονι B 108
ἧσπερ τὰ πρότερα ᾤκηντο. οὕτω γὰρ ᾤετο αὐτούς τε 30
οὐκέτι τά γε ἀμφὶ τὴν Ὄασιν ἐνοχλήσειν χωρία καὶ
γῆς τῆς σφίσι διδομένης μεταποιουμένους, ἅτε οἰκείας
οὔσης, ἀποκρούσεσθαι Βλέμυάς τε, ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ
βαρβάρους τοὺς ἄλλους. ἐπεί τε τοὺς Νοβάτας ταῦτα 31
ἤρεσκε, τήν τε μετανάστασιν αὐτίκα δὴ μάλα πεποίηντο,
ᾗπερ ὁ Διοκλητιανὸς σφίσιν ἐπέστελλε, καὶ Ῥωμαίων
τάς τε πόλεις καὶ χώραν ξύμπασαν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποτα-
μοῦ ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλεως ἔσχον. τότε δὴ ὁ βασιλεὺς 32
οὗτος αὐτοῖς τε καὶ Βλέμυσιν ἔταξε δίδοσθαι ἀνὰ πᾶν
ἔτος ῥητόν τι χρυσίον ἐφ' ᾧ μηκέτι γῆν τὴν Ῥω-
μαίων ληίσωνται. ὅπερ καὶ ἐς ἐμὲ κομιζόμενοι οὐδέν τι 33
ἧσσον καταθέουσι τὰ ἐκείνῃ χωρία. οὕτως ἄρα βαρ-

3 οὐ] ὁ G | ὑψηλαὶ λίαν om. G | ἀνέχουσαι] ἀπέχουσαι V || 4 ἔχουσιν V | δὲ] δέ τι V || 5 ἵδρυται G | ὧνπερ GP] οὗπερ V || 6 ξυνέβαινε V || 9 ἀναστῆσαι V || 11 αὐτοὺς VP] τε αὐτοῖς G || 11—12 πόλεσί τε μεγάλαις VP] πόλεις τε μεγάλας G || 12 χώρᾳ πολλῇ VP] χώραν πολλήν G | ἀμείνονα G || 13 ἧσπερ G] ἥπερ VP | ᾤκηνται G || 15 δεδομένης V || 16 ἀποκρούσεσθαι Braun] ἀποκρούεσθαι codd. | βλέμμυάς G || 17 τε GP] δὲ V || 18 πεποίηνται G || 22 βλεμμύσιν G || 24 εἰς G

βάρους ἅπαντας οὐδεμία μηχανὴ διασώσασθαι τὴν ἐς
Ῥωμαίους πίστιν ὅτι μὴ δέει τῶν ἀμυνομένων στρα-
34 *τιωτῶν. καίτοι καὶ νῆσόν τινα ἐν ποταμῷ Νείλῳ*
ἄγχιστά πη τῆς Ἐλεφαντίνης πόλεως εὑρὼν ὁ βασιλεὺς
οὗτος φρούριόν τε ταύτῃ δειμάμενος ὀχυρώτατον,
κοινούς τινας ἐνταῦθα νεώς τε καὶ βωμοὺς Ῥωμαίοις
τε καὶ τούτοις δὴ κατεστήσατο τοῖς βαρβάροις, καὶ
ἱερεῖς ἑκάστων ἐν τῷ φρουρίῳ τούτῳ ἱδρύσατο, ἐν τῷ
βεβαίῳ τὴν φιλίαν αὐτοῖς ἔσεσθαι τῷ μετέχειν τῶν
35 *ἱερῶν σφίσιν οἰόμενος. διὸ δὴ καὶ Φίλας ἐπωνόμασε*
τὸ χωρίον. ἄμφω δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη, οἵ τε Βλέμυες
B 104 *καὶ οἱ Νοβάται, τούς τε ἄλλους θεοὺς, οὕσπερ Ἕλληνες*
P 60 *νομίζουσι πάντας, καὶ τήν τε Ἶσιν τόν τε Ὄσιριν σέ-*
36 *βουσι, καὶ οὐχ ἥκιστά γε τὸν Πρίαπον. οἱ μέντοι*
Βλέμυες καὶ ἀνθρώπους τῷ ἡλίῳ θύειν εἰώθασι. ταῦτα
δὲ τὰ ἐν Φίλαις ἱερὰ οὗτοι δὴ οἱ βάρβαροι καὶ ἐς
ἐμὲ εἶχον, ἀλλὰ βασιλεὺς αὐτὰ Ἰουστινιανὸς καθελεῖν
37 *ἔγνω. Ναρσῆς γοῦν, Περσαρμένιος γένος, οὗ πρόσθεν*
ἅτε ηὐτομοληκότος ἐς Ῥωμαίους ἐμνήσθην, τῶν ἐκείνῃ
στρατιωτῶν ἄρχων τά τε ἱερὰ καθεῖλε, βασιλέως οἱ
ἐπαγγείλαντος, καὶ τοὺς μὲν ἱερεῖς ἐν φυλακῇ ἔσχε,
τὰ δὲ ἀγάλματα ἐς Βυζάντιον ἔπεμψεν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ
τὸν πρότερον λόγον ἐπάνειμι.

κʹ. Ὑπὸ τοὺς χρόνους τοῦ πολέμου τοῦδε Ἑλλη-

---

10 Philarum insulae mentionem facit iam Seneca quaest. nat. 4, 2, 3 ‖ 20 cf. 79, 11 ‖ 24—107, 1 *Ἑλλησθεαῖος*] hic rex Aethiopice dicitur: Ela Atzbeha. cf. Noeld. p. 188 not. | Theoph. I 169, 13. Mal. 457

---

1 *ἅπαντας GP*] *πάντας V* | *οὐδεμιᾷ μηχανῇ VP* ‖ 5 *ἐχυρώτατον P* ‖ 10 *Φίλας*] *φιλίαν G* | *ἐπωνόμασαν G* ‖ 11 *βλέμμυες G* ‖ 12 *οἱ νοβάται VP*] *οἱ* om. *G* ‖ 13 *ἴσιν* codd. ‖ 15 *βλέμμυες G* ‖ 16—17 *ἐς ἐμὲ*] *εἰς ἐσεμὲ G* ‖ 20 *τε*] *γε P* ‖ 21 *μὲν* om. *G* ‖ 24—107, 1 *ἑλλησθεαῖος G*

σθεαῖος ὁ τῶν Αἰθιόπων βασιλεὺς, Χριστιανός τε ὢν
καὶ δόξης τῆσδε ὡς μάλιστα ἐπιμελούμενος, ἐπειδὴ
Ὁμηριτῶν τῶν ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ ἔγνω πολλοὺς
μὲν Ἰουδαίους ὄντας, πολλοὺς δὲ δόξαν τὴν παλαιὰν
σέβοντας, ἣν δὴ καλοῦσιν Ἑλληνικὴν οἱ νῦν ἄνθρωποι,
ἐπιβουλῇ μέτρον οὐκ ἐχούσῃ ἐς τοὺς ἐκείνῃ Χριστιανοὺς
χρῆσθαι, στόλον τε νηῶν καὶ στράτευμα ἀγείρας ἐπ'
αὐτοὺς ἦλθε, καὶ μάχῃ νικήσας τόν τε βασιλέα καὶ
τῶν Ὁμηριτῶν πολλοὺς ἔκτεινεν, ἄλλον τε αὐτόθι
Χριστιανὸν βασιλέα καταστησάμενος, Ὁμηρίτην μὲν
γένος, ὄνομα δὲ Ἐσιμιφαῖον, φόρον τε αὐτῷ τάξας
Αἰθίοψι φέρειν ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησε.
τούτου τοῦ Αἰθιόπων στρατοῦ δοῦλοί τε πολλοὶ καὶ 2
ὅσοι ἐπιτηδείως ἐς τὸ κακουργεῖν εἶχον τῷ μὲν βασιλεῖ B 105
ἕπεσθαι οὐδαμῇ ἤθελον, αὐτοῦ δὲ ἀπολειπόμενοι ἔμε-
νον ἐπιθυμίᾳ τῆς Ὁμηριτῶν χώρας· ἀγαθὴ γὰρ ὑπερ-
φυῶς ἐστιν.
Οὗτος ὁ λεὼς χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον ξὺν ἑτέροις 3
τισὶν Ἐσιμιφαίῳ τῷ βασιλεῖ ἐπαναστάντες αὐτὸν μὲν
ἔν τινι τῶν ἐκείνῃ φρουρίων καθεῖρξαν, ἕτερον δὲ
Ὁμηρίταις βασιλέα κατεστήσαντο, Ἄβραμον ὄνομα. ὁ 4
δὲ Ἄβραμος οὗτος Χριστιανὸς μὲν ἦν, δοῦλος δὲ Ῥω-
μαίου ἀνδρὸς, ἐν πόλει Αἰθιόπων Ἀδούλιδι ἐπὶ τῇ
κατὰ θάλασσαν ἐργασίᾳ διατριβὴν ἔχοντος. ἃ δὴ 5

6 Zach. 143 sqq. ‖ 10 cf. Noeld.-Tab. p. 190 not. ‖ 21 Noeld.-Tab. 201 not.

2 τῆσδε ὡς] ἕως *G* ‖ 3 ὁμηριτῶν τῶν *VP*] τῶν ὁμηριτῶν *G* | ἐν τῇ *VG*] om. *P* ‖ 6 ἐπιβολῇ *VP* ‖ 11 ἐσιμιφαῖον *VP* corr.] σιμιφαῖον *G*, ἐσιμφαῖον *P* pr. m. ‖ 12 αἰθίοπι *G* ‖ 14 τῷ] τὸν *G* | βασιλέα *G* ‖ 19 ἐσιμφαίω *P* pr. m. ‖ 21 ἄβραμ—hic et infra *VP* ‖ 24 θάλατταν *G* | ἐργασίαν *V*

Ἑλλησθεαῖος μαθὼν τίσασθαί τε Ἄβραμον ὁμοῦ τοῖς
P 61 ξὺν αὐτῷ ἐπαναστᾶσι τῆς ἐς τὸν Ἐσιμιφαῖον ἀδικίας
ἐν σπουδῇ ἔχων, στράτευμά τε τρισχιλίων ἀνδρῶν καὶ
ἄρχοντα τῶν τινα ξυγγενῶν τῶν αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς
6 ἔπεμψεν. οὗτος ὁ στρατὸς οὐκέτι ἐθέλοντες ἐπ' οἴκου
ἐπανιέναι, ἀλλ' αὐτοῦ ἐν χώρᾳ ἀγαθῇ μένειν, κρύφα
τοῦ ἄρχοντος τῷ Ἀβράμῳ ἐς λόγους ἦλθον, ἔς τε ξυμ-
βολὴν καταστάντες τοῖς ἐναντίοις, ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ
ἐγένοντο, κτείναντες τὸν ἄρχοντα τῷ τε τῶν πολεμίων
7 στρατῷ ἀνεμίγνυντο καὶ αὐτοῦ ἔμενον. θυμῷ δὲ πολλῷ
Ἑλλησθεαῖος ἐχόμενος καὶ ἄλλο στράτευμα ἐπ' αὐτοὺς
ἔπεμψεν, οἳ δὴ τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἄβραμον ἐς χεῖρας
ἐλθόντες παρὰ πολύ τε ἡσσηθέντες τῇ μάχῃ ἐπ' οἴκου
εὐθὺς ἀνεχώρησαν. δείσας τε τὸ λοιπὸν ὁ τῶν Αἰθιό-
πων βασιλεὺς ἐπὶ τὸν Ἄβραμον οὐκέτι ἐστράτευσεν.
8 Ἑλλησθεαίου δὲ τελευτήσαντος φόρους Ἄβραμος ὡμο-
B 106 λόγησε φέρειν τῷ μετ' αὐτὸν τὴν Αἰθιόπων βασιλείαν
παραλαβόντι, οὕτω τε τὴν ἀρχὴν ἐκρατύνατο. ἀλλὰ
ταῦτα μὲν χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ ἐγένετο.
9 Τότε δὲ Ἰουστινιανὸς [ὁ] βασιλεὺς ἐν μὲν Αἰθίοψι
βασιλεύοντος Ἑλλησθεαίου, Ἐσιμιφαίου δὲ ἐν Ὁμηρί-
ταις, πρεσβευτὴν Ἰουλιανὸν ἔπεμψεν, ἀξιῶν ἄμφω
Ῥωμαίοις διὰ τὸ τῆς δόξης ὁμόγνωμον Πέρσαις πολε-
μοῦσι ξυνάρασθαι, ὅπως Αἰθίοπες μὲν ὠνούμενοί τε

24—109, 5 ὅπως — μετενεγκεῖν] citat Suid. s. v. σηρική

---

1 ἐλισθεαῖος G ‖ 4 αὐτοῦ] αὐτοῦ codd. ‖ 9 τε om. G ‖ 11 ἐλλη-σθεαῖος hic et infra G ‖ 19 ἐγένετο P] ἐγένοντο VG ‖ 20—110, 10 Τότε — ἀπεχώρησε] ὅτι Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς κτλ. H | [ὁ] om. VG ‖ 21 ἐλλησθεαίου G, ἐλλησθεαίτου H | ἐπιμιφαίου H ‖ 22 Ἰουλιανὸν] ἰουστινιανὸν G, ἰουλιανῶν H | ἔπεμψεν om. H ‖ 23 δόξης] γνώμης H ‖ 24 μὲν om. Suid. | τε om. Suid.

τὴν μέταξαν ἐξ Ἰνδῶν ἀποδιδόμενοί τε αὐτὴν ἐς Ῥω-
μαίους, αὐτοὶ μὲν κύριοι γένωνται χρημάτων μεγάλων,
Ῥωμαίους δὲ τοῦτο ποιήσωσι κερδαίνειν μόνον, ὅτι
δὴ οὐκέτι ἀναγκασθήσονται τὰ σφέτερα αὐτῶν χρή-
ματα ἐς τοὺς πολεμίους μετενεγκεῖν (αὕτη δέ ἐστιν ἡ
μέταξα, ἐξ ἧς εἰώθασι τὴν ἐσθῆτα ἐργάζεσθαι, ἣν
πάλαι μὲν Ἕλληνες Μηδικὴν ἐκάλουν, τανῦν δὲ ση-
ρικὴν ὀνομάζουσιν), Ὁμηρῖται δὲ ὅπως Καϊσὸν τὸν
φυγάδα φύλαρχον Μαδδηνοῖς καταστήσωνται καὶ στρατῷ
μεγάλῳ αὐτῶν τε Ὁμηριτῶν καὶ Σαρακηνῶν τῶν Μαδ-
δηνῶν ἐσβάλωσιν ἐς τὴν Περσῶν γῆν. (ὁ δὲ Καϊσὸς 10
οὗτος γένους μὲν ἦν τοῦ φυλαρχικοῦ καὶ διαφερόντως
ἀγαθὸς τὰ πολέμια, τῶν δέ τινα Ἐσιμιφαίου ξυγγενῶν
κτείνας ἐς γῆν ἔφευγεν, ἣ δὴ ἔρημος ἀνθρώπων παν-
τάπασίν ἐστιν.) ἑκάτερος μὲν οὖν τὴν αἴτησιν ὑποσχό- 11
μενος ἐπιτελῆ ποιήσειν τὸν πρεσβευτὴν ἀπεπέμψατο,
ἔδρασε δὲ αὐτοῖν τὰ ὡμολογημένα οὐδέτερος. τοῖς τε 12
γὰρ Αἰθίοψι τὴν μέταξαν ὠνεῖσθαι πρὸς τῶν Ἰνδῶν B 107
ἀδύνατα ἦν, ἐπεὶ ἀεὶ οἱ Περσῶν ἔμποροι πρὸς αὐτοῖς

5—8 αὕτη δέ ἐστιν — ὀνομάζουσιν] Ὅτι ἡ μέταξά ἐστιν, ἐξ ἧς εἰώθεσαν κτλ. Suid. s. v. σηρική || 8 cf. Noeld.-Tab. p. 204, not.

---

1 ἀποδόμενοι Suid. | τε scripsi] δὲ codd. || 2 μεγάλων χρημάτων Suid. || 3 ῥωμαίοις H | τοῦτο ποιήσωσι Suid.] τοῦτο ποιήσουσι VGH, ποιήσωσι τοῦτο P || 6 εἰώθασιν H, εἰώθεσαν Suid. || 7 τανῦν δὲ] τὰ δὲ νῦν Suid. || 7—8 σιρικὴν G, συρικὴν P || 8 ὁμηρίται VH | Καϊσὸν] καὶ σόν τε H || 9 φίλαρχον H | μαδδηνοῖς G] μαδδηνοὶ V, μααδδηνοῖς P, μαλδηνοῖς H | στρατῷ] στρατεύματι G || 10—11 μαδδηνῶν V] μααδηνῶν G, μααδδηνῶν P, μαλδῶν H || 11 ἐσβάλλωσιν V | εἰς H || 12 γένος H | μὲν] μὲν οὖν G | τοῦ om. G | καὶ om. H || 13 δέ τινα] τινα δὲ G | ἐσιμφαίου P, ἐς σιμιφαίωνου οὐ H || 14 εἰς P | ἔφυγεν H | δὴ] δὲ H || 14—15 παντάπασιν ἀνθρώπων P || 17 οὐδέτερος] οὐδ᾽ ἕτερος V, ἀδέτερος H || 19 ἀδύνατα VG] ἀδύνατον PH | ἐπειδὴ H

τοῖς ὅρμοις γινόμενοι, οὗ δὴ τὰ πρῶτα αἱ τῶν Ἰνδῶν
νῆες καταίρουσιν, ἅτε χώραν προσοικοῦντες τὴν ὅμο-
ρον, ἅπαντα ὠνεῖσθαι τὰ φορτία εἰώθασι, καὶ τοῖς
Ὁμηρίταις χαλεπὸν ἔδοξεν εἶναι χώραν ἀμειψαμένοις
ἔρημόν τε καὶ χρόνου πολλοῦ ὁδὸν κατατείνουσαν ἐπ'
13 ἀνθρώπους πολλῷ μαχιμωτέρους ἰέναι. ἀλλὰ καὶ
Ἄβραμος ὕστερον, ὅτε δὴ τὴν ἀρχὴν ὡς ἀσφαλέστατα
ἐκρατύνατο, πολλάκις μὲν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ὡμο-
P 62 λόγησεν ἐς γῆν τὴν Περσίδα ἐσβάλλειν, ἅπαξ δὲ μόνον
τῆς πορείας ἀρξάμενος ὀπίσω εὐθὺς ἀπεχώρησε. τὰ
μὲν οὖν Αἰθιόπων τε καὶ Ὁμηριτῶν ταύτῃ Ῥωμαίοις
ἐχώρησεν.

κα'. Ἑρμογένης δὲ τότε, ἐπειδὴ τάχιστα ἡ πρὸς
τῷ Εὐφράτῃ μάχη ἐγένετο, παρὰ Καβάδην ἐπὶ πρεσβείᾳ
ἥκων, ἐπέραινεν οὐδὲν τῆς εἰρήνης πέρι, ἧς ἕνεκα
ἦλθεν, ἐπεὶ αὐτὸν οἰδαίνοντα ἔτι ἐπὶ Ῥωμαίους εὗρε·
2 διὸ δὴ ἄπρακτος ἀνεχώρησε. καὶ Βελισάριος βασιλεῖ
ἐς Βυζάντιον μετάπεμπτος ἦλθε περιῃρημένος ἣν εἶχεν
3 ἀρχήν, ἐφ' ᾧ ἐπὶ Βανδίλους στρατεύσειε. Σίττας δέ,
Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τοῦτο δεδογμένον, ὡς φυλάξων
4 τὴν ἑῴαν ἐνταῦθα ἦλθε. καὶ Πέρσαι αὖθις στρατῷ
πολλῷ ἐς Μεσοποταμίαν, Χαναράγγου τε καὶ Ἀσπεβέδου
5 καὶ Μερμερόου ἡγουμένων σφίσιν, ἐσέβαλον. ἐπεί τε
αὐτοῖς ἐτόλμα οὐδεὶς ἐς χεῖρας ἰέναι, Μαρτυρόπολιν

4—6 χαλεπὸν — ἰέναι] citat Suid. s. v. κατατείνουσαν, omisit: ἐπ' ἀνθρώπους πολλῷ μαχιμωτέρους ‖ 7 cf. Noeld.-Tab. p. 205, not. ‖ 17 cf. Mal. 466, 16

---

1 τοῖς ὅρμοις om. *H* | γενόμενοι *PH* ‖ 4 ἀμειψομένοις *H* ‖ 7 δὴ om. *G* ‖ 8 ἐκρατύνετο *H* | μὲν οὖν *H* ‖ 9 ἐςβαλεῖν *H* ‖ 10 ἀπεχώρησεν *H* ‖ 14 πρεσβεία *G*] πρεσβείαν *VP* ‖ 19 βανδήλους *G* | στρατεύσειεν *P* ‖ 22 ἀπεβέδου *P* ‖ 23 ἐσέβαλλον *G*

ἐγκαθεζόμενοι ἐπολιόρκουν, οὗ δὴ Βούζης τε καὶ
Βέσσας τεταγμένοι ἐπὶ τῇ φυλακῇ ἔτυχον. αὕτη δὲ 6
κεῖται μὲν ἐν τῇ Σοφανηνῇ καλουμένῃ χώρᾳ, πόλεως B 108
Ἀμίδης τεσσαράκοντά τε καὶ διακοσίοις σταδίοις διέ-
χουσα πρὸς βορρᾶν ἄνεμον· πρὸς αὐτῷ δὲ Νυμφίῳ
τῷ ποταμῷ ἐστιν, ὃς τήν τε Ῥωμαίων γῆν καὶ Περσῶν
διορίζει. οἱ μὲν οὖν Πέρσαι τῷ περιβόλῳ προσέβαλ- 7
λον, οἱ δὲ πολιορκούμενοι κατ' ἀρχὰς μὲν αὐτοὺς ἀν-
δρείως ὑφίσταντο, οὐ διὰ πολλοῦ δὲ ἀνθέξειν ἐπίδοξοι
ἦσαν. ὅ τε γὰρ περίβολος ἐπιμαχώτατος ἦν ἐκ τοῦ 8
ἐπὶ πλεῖστον καὶ πολιορκίᾳ Περσῶν ῥᾷστα ἁλώσιμος,
αὐτοί τε τὰ ἐπιτήδεια οὐ διαρκῶς εἶχον, οὐ μὴν οὐδὲ
μηχανὰς οὐδέ τι ἄλλο ἀξιόχρεων καθ' ὅ τι ἀμύνωνται.
Σίττας δὲ καὶ ὁ Ῥωμαίων στρατὸς ἐς χωρίον μὲν 9
Ἀτταχᾶς ἦλθον, Μαρτυροπόλεως ἑκατὸν σταδίοις διέχον,
ἐς τὰ πρόσω δὲ οὐκ ἐτόλμων ἰέναι, ἀλλ' αὐτοῦ ἐνστρα-
τοπεδευσάμενοι ἔμενον. ξυνῆν δὲ αὐτοῖς καὶ Ἑρμο- 10
γένης αὖθις ἐπὶ πρεσβείᾳ ἐκ Βυζαντίου ἥκων. ἐν
τούτῳ δὲ τοιόνδε τι ξυνηνέχθη γενέσθαι.

Κατασκόπους ἐκ παλαιοῦ ἔν τε Ῥωμαίοις καὶ Πέρ- 11
σαις δημοσίᾳ σιτίζεσθαι νόμος, οἳ δὴ λάθρα ἰέναι
παρὰ τοὺς πολεμίους εἰώθασιν, ὅπως περισκοπήσαντες
ἐς τὸ ἀκριβὲς τὰ πρασσόμενα εἶτα ἐπανιόντες τοῖς
ἄρχουσιν ἐσαγγείλωσι. τούτων πολλοὶ μὲν εὐνοίᾳ, ὡς 12
τὸ εἰκός, χρῆσθαι ἐς τοὺς ὁμογενεῖς ἐν σπουδῇ ἔχουσι,
τινὲς δὲ καὶ τοῖς ἐναντίοις προΐενται τὰ ἀπόρρητα. P 63

2 βέσσας *G*] βέσας *VP* | ἔτυχον *VG*] ἐτύγχανον *P* ‖ 3 σωφανηνῇ *V* ‖ 5 βορρὰν *G* ‖ 7—8 προσέβαλλον *GP*] προσέβαλον *V* ‖ 13 ἀξιόχρεον *G* | καθ' ὅ τι] καθότι codd. | ἀμύνωνται *G*] ἀμύνονται *VP* ‖ 15 ἀτταχᾶς *VP*] ἀτυγχὰς *G* ‖ 16 οὐκ *GP*] οὐκέτι *V* ‖ 19 τι *GP*] om. *V* ‖ 25 εἰς *P*

13 τότε οὖν ἐκ Περσῶν κατάσκοπός τις ἐς Ῥωμαίους στα-
λεὶς ἐς ὄψιν τε Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ἥκων, ἄλλα τε
B 109 πολλὰ ἐξεῖπεν ἐν τοῖς βαρβάροις πρασσόμενα καὶ ὡς
γένος Μασσαγετῶν ἐπὶ τῷ Ῥωμαίων πονηρῷ αὐτίκα
δὴ μάλα ἐς τὰ Περσῶν ἤδη ἐξίασιν, ἐνθένδε τε ἐς
Ῥωμαίων τὴν γῆν ἰόντες τῷ Περσῶν στρατῷ ἕτοιμοί
14 εἰσιν ἀναμίγνυσθαι. ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας, πεῖράν τε
ἤδη τοῦ ἀνθρώπου ἀληθείας πέρι ἐς αὑτὸν ἔχων,
χρήμασιν αὐτὸν ἁδροῖς τισι χαρισάμενος πείθει ἔς τε
τὸ Περσῶν στρατόπεδον ἰέναι, ὃ δὴ Μαρτυροπολίτας
ἐπολιόρκει, καὶ τοῖς ταύτῃ βαρβάροις ἀγγεῖλαι, ὅτι δὴ
οἱ Μασσαγέται οὗτοι χρήμασιν ἀναπεισθέντες τῷ Ῥω-
μαίων βασιλεῖ μέλλουσιν ὅσον οὔπω ἐπ᾽ αὐτοὺς ἥξειν.
15 ὁ δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίει, ἔς τε τὸ τῶν βαρβάρων στρα-
τόπεδον ἀφικόμενος τῷ τε Χαναράγγῃ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀπήγγελλε στράτευμα Οὔννων πολεμίων σφίσιν οὐκ ἐς
16 μακρὰν ἐς τοὺς Ῥωμαίους ἀφίξεσθαι. οἱ δὲ ἐπεὶ
ταῦτα ἤκουσαν, κατωρρώδησάν τε καὶ ἐπὶ τοῖς παροῦσι
διηποροῦντο.
17 Ἐν τούτῳ δὲ ξυνέβη πονήρως τῷ Καβάδῃ νοσῆσαι
τὸ σῶμα, καὶ Περσῶν ἕνα τῶν οἱ ἐν τοῖς μάλιστα
ἐπιτηδειοτάτων καλέσας, Μεβόδην ὄνομα, ἐκοινολο-
γεῖτο ἀμφί τε τῷ Χοσρόῃ καὶ τῇ βασιλείᾳ, δεδιέναι
τε Πέρσας ἔφασκε μή τι τῶν αὐτῷ βεβουλευμένων
18 ἀλογῆσαι ἐν σπουδῇ ἕξουσιν. ὁ δέ οἱ τῆς γνώμης τὴν
δήλωσιν ἐν γράμμασιν ἀπολιπεῖν ἠξίου, θαρσοῦντα

4 πονηρῷ Maltr.] πονήρω codd. ‖ 5 μάλα P] μάλιστα VG | ἐς 1] εἰς P ‖ 5—6 ἐς—ἰόντες] ἰόντες ἐς ῥωμαίων τὴν γῆν G ‖ 8 αὑτὸν scripsi] αὐτὸν codd. ‖ 16 ἀπήγγειλε G, ἀπήγγελε P | οὔνων G ‖ 16—17 εἰς μακρὰν P ‖ 21 τῶν scripsi] τὸν codd. ‖ 22 ἐπιτηδειοτάτων scripsi] ἐπιτηδειότατον codd. | Μεβόδην] βεβόδην hic et infra G ‖ 25 ἀλογῆσαι G] ἀλογήσειν VP ‖ 26 ἐν γράμμασιν om. G | ἀπολιπὼν G |

ὡς οὐ μή ποτε αὐτὴν ὑπεριδεῖν τολμήσωσι Πέρσαι.
Καβάδης μὲν οὖν ἄντικρυς διετίθετο βασιλέα Χοσρόην 19
Πέρσαις καθίστασθαι. τὸ δὲ γράμμα ὁ Μεβόδης αὐτὸς
ἔγραφε καὶ ὁ Καβάδης αὐτίκα ἐξ ἀνθρώπων die 13. mens. Sept. 531 B 110
ἠφάνιστο. καὶ ἐπεὶ τὰ νόμιμα πάντα ἐπὶ τῇ τοῦ βα- 20
σιλέως ταφῇ ἐγεγόνει, ὁ μὲν Καόσης τῷ νόμῳ θαρσῶν
ἐπεβάτευε τῆς τιμῆς, ὁ δὲ Μεβόδης ἐκώλυε, φάσκων
οὐδένα χρῆναι αὐτόματον ἐς τὴν βασιλείαν ἰέναι, ἀλλὰ
ψήφῳ Περσῶν τῶν λογίμων. καὶ ὃς ἐπέτρεπε ταῖς 21
ἀρχαῖς τὴν περὶ τοῦ πράγματος γνῶσιν, οὐδὲν ἐνθένδε
ἔσεσθαί οἱ ἐναντίωμα ὑποτοπάζων. ἐπεὶ δὲ ἅπαντες 22
οἱ Περσῶν λόγιμοι ἐς τοῦτο ἀγηγερμένοι ἐκάθηντο,
τὸ μὲν γράμμα ὁ Μεβόδης ἀναλεξάμενος τὴν Καβάδου
ἀμφὶ τῷ Χοσρόῃ ἐδήλου γνώμην, ἀναμνησθέντες δὲ
τῆς Καβάδου ἀρετῆς ἅπαντες βασιλέα Πέρσαις αὐτίκα
Χοσρόην ἀνεῖπον.

Οὕτω μὲν ὁ Χοσρόης τὴν ἀρχὴν ἔσχεν. ἐν δὲ 23
Μαρτυροπόλει Σίττας τε καὶ Ἑρμογένης ἀμφὶ τῇ πόλει
δειμαίνοντες, ἀμύνειν γὰρ κινδυνευούσῃ οὐδαμῇ εἶχον,
ἔπεμψάν τινας ἐς τοὺς πολεμίους, οἳ τοῖς στρατηγοῖς
ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἔλεξαν τοιάδε „Λελήθατε ὑμᾶς αὐτοὺς 24
„βασιλεῖ τε τῷ Περσῶν καὶ τοῖς τῆς εἰρήνης ἀγαθοῖς
„καὶ πολιτείᾳ ἑκατέρᾳ ἐμποδὼν οὐ δέον γινόμενοι. P 64
„πρέσβεις γὰρ ἐκ βασιλέως ἐσταλμένοι τανῦν πάρεισιν,
„ἐφ' ᾧ παρὰ τὸν Περσῶν βασιλέα ἰόντες τά τε διά-
„φορα διαλύσουσι καὶ τὰς σπονδὰς πρὸς αὐτὸν θή-
„σονται· ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐξανιστάμενοι τῆς Ῥωμαίων

4 cf. Noeld.-Tab. p. 428

θαρσοῦντα] θαρσεῖν G ‖ 4 αὐτίκα om. G ‖ 5 πάντα G] om. VP ‖ 6 ταφῇ om. G ‖ 17 ἔσχε V ‖ 21 αὐτοὺς P ‖ 25 τὸν] τῶν G ‖ 26 διαλύσουσι V] διαλύσωσι G, λύσουσι P ‖ 26—27 θήσωνται G

„γῆς ξυγχωρεῖτε τοῖς πρέσβεσι πράσσειν ᾗ ἑκατέ-
25 „ροις ξυνοίσειν μέλλει. ἕτοιμοι γάρ ἐσμεν ὑπὲρ τού-
„των αὐτῶν καὶ ὁμήρους διδόναι ἄνδρας δοκίμους,
B 111 „ὡς δὴ ἔργῳ οὐκ εἰς μακρὰν ἐπιτελῆ ἔσται.“ Ῥωμαίων
26 μὲν οἱ πρέσβεις τοσαῦτα εἶπον. ἐτύγχανε δὲ καὶ
ἄγγελος ἐκ τῶν βασιλείων ἐς αὐτοὺς ἥκων, ὃς δὴ αὐ-
τοῖς τετελευτηκέναι μὲν Καβάδην ἐσήγγελλε, Χοσρόην
δὲ τὸν Καβάδου βασιλέα καταστῆναι Πέρσαις, ταύτῃ
27 τε τὰ πράγματα ᾐωρῆσθαι σφίσι. καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ τοὺς
Ῥωμαίων λόγους οἱ στρατηγοὶ ἄσμενοι ἤκουσαν, ἅτε
καὶ τὴν Οὔννων ἔφοδον δείσαντες. Ῥωμαῖοι μὲν οὖν
ἐν ὁμήρων λόγῳ εὐθὺς ἔδοσαν Μαρτῖνόν τε καὶ τῶν
Σίττα δορυφόρων ἕνα, Σενέκιον ὄνομα· Πέρσαι δὲ
διαλύσαντες τὴν προσεδρείαν εὐθυωρὸν τὴν ἀναχώρη-
28 σιν ἐποιήσαντο. οἵ τε Οὖννοι οὐ πολλῷ ὕστερον
ἐσβαλόντες εἰς γῆν τὴν Ῥωμαίων, ἐπεὶ τὸν Περσῶν
στρατὸν ἐνταῦθα οὐχ εὗρον, δι᾽ ὀλίγου τὴν ἐπιδρομὴν
ποιησάμενοι ἐπ᾽ οἴκου ἀπεκομίσθησαν ἅπαντες.

κβʹ. Αὐτίκα δὲ καὶ Ῥουφῖνός τε καὶ Ἀλέξανδρος
καὶ Θωμᾶς ὡς ξὺν Ἑρμογένει πρεσβεύσοντες ἦλθον,
παρά τε Περσῶν τὸν βασιλέα πάντες ἀφίκοντο ἐς πο-
2 ταμὸν Τίγρην. καὶ αὐτοὺς μὲν Χοσρόης ἐπειδὴ εἶδε,
τοὺς ὁμήρους ἀφῆκε. τιθασσεύοντες δὲ Χοσρόην οἱ

---

1 ᾗ *VP*] ἃ *G* ‖ 4 ἐς *V* | ἔσται] γενέσθαι *G* ‖ 7 ἐσήγγελλε *VG*] ἐτύγχανεν ἀπαγγέλλων *P* ‖ 9 ἠωρεῖσθαι *V*, ἠιωρεῖσθαι *P* ‖ 11 οὔνων *G* ‖ 11—118, 4 Ῥωμαῖοι — ἐκρατύναντο] ὅτι πρέσβεις ἐλθόντες εἰς τοὺς στρατηγοὺς περσῶν, περὶ εἰρήνης διεπρεσβεύοντο καὶ ἐν ὁμήρων λόγω ἔδωκαν (σ supra κ) μαρτῖνον τε καὶ τῶν σιταδορυφόρων ἕνα· αὐτίκα δὲ καὶ (vers. 19) κτλ. *H* ‖ 13 Σενέκιον] σενενίκιον *G* ‖ 14 εὐθύωρον *G* ‖ 15 οὔνοι *G* ‖ 16 ἐσβαλόντες *VP*] ἐμβαλόντες *G* | ἐς *P* ‖ 19 τε om. *H* ‖ 20 ὡς om. *H* | ἑρμογένη *G*, ἑρμεῖγε *H* ‖ 21 ἅπαντες *H* ‖ 22 τίγρην *VG*] τίγριν *PH*

πρέσβεις ἐπαγωγά τε πολλὰ ἔλεξαν καὶ Ῥωμαίων ὡς
ἥκιστα πρέσβεσι πρέποντα. οἷς δὴ χειροήϑης ὁ Χοσρόης 3
γενόμενος τὴν μὲν εἰρήνην πέρας οὐκ ἔχουσαν δέκα
καὶ ἑκατὸν κεντηναρίων ὡμολόγει πρὸς αὐτοὺς ϑήσε-
σϑαι, ἐφ᾽ ᾧ δὴ ὁ τῶν ἐν Μεσοποταμίᾳ στρατιωτῶν
ἄρχων μηκέτι ἐν Δάρας τὸ λοιπὸν εἴη, ἀλλ᾽ ἐν Κων-
σταντίνῃ τὸν ἅπαντα χρόνον διαγένοιτο, ἧπερ καὶ τὸ
παλαιὸν εἴϑιστο· φρούρια δὲ τὰ ἐν Λαζικῇ οὐκ ἔφη B 112
ἀποδώσειν, καίπερ αὐτὸς τό τε Φαράγγιον καὶ Βῶλον
τὸ φρούριον δικαιῶν πρὸς Ῥωμαίων ἀπολαβεῖν. ἕλκει 4
δὲ λίτρας τὸ κεντηνάριον ἑκατὸν, ἀφ᾽ οὗ δὴ καὶ ὠνό-
μασται. κέντον γὰρ τὰ ἑκατὸν καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τοῦτο 5
δέ οἱ δίδοσϑαι τὸ χρυσίον ἠξίου, ὡς μήτε πόλιν
Δάρας Ῥωμαῖοι καϑελεῖν ἀναγκάζωνται μήτε φυλακτη-
ρίου τοῦ ἐν πύλαις Κασπίαις μεταλαχεῖν Πέρσαις. οἱ 6 P 65
μέντοι πρέσβεις τὰ μὲν ἄλλα ἐπῄνουν, τὰ δὲ φρούρια
ἐνδιδόναι οὐκ ἔφασκον οἷοί τε εἶναι, ἢν μὴ βασιλέως
ἀμφ᾽ αὐτοῖς πύϑωνται πρότερον. ἔδοξε τοίνυν Ῥου- 7
φῖνον μὲν ὑπὲρ τούτων ἐς Βυζάντιον στέλλεσϑαι, τοὺς
δὲ ἄλλους, ἕως αὐτὸς ἐπανίῃ, μένειν. καὶ χρόνος
ἡμερῶν ἑβδομήκοντα Ῥουφίνῳ ξυνέκειτο ἐς τὴν ἄφιξιν.
ἐπεὶ δὲ ὁ Ῥουφῖνος ἐς Βυζάντιον ἀφικόμενος βασιλεῖ 8
ἀπήγγελλεν, ὅσα Χοσρόῃ ἀμφὶ τῇ εἰρήνῃ δοκοῦντα εἴη,
ἐκέλευσε βασιλεὺς κατὰ ταῦτα σφίσι τὴν εἰρήνην
ξυνίστασϑαι.

---

3 πέρας] πέρσας *G* ‖ 4 ὁμολογεῖ *G* ‖ 6—7 Κωνσταντίνῃ] κωνστάνῃ *G* ‖ 9 φάραγγι *H* | βόλον *V*, βολὼν *GH* ‖ 10—12 ἕλκει—Ῥωμαῖοι om. *H* ‖ 12 κέντον *P*] κέντων *V*, κεντὼν *G* ‖ 13 μήτε *PH*] μήποτε *VG* ‖ 15 κασπίας *P*, καποίας *H* ‖ 17 ἐνδιδόναι *VGH*] ἐκδιδόναι *P* ‖ 18—19 ὑπὲρ τούτων ῥουφῖνον μὲν *H* ‖ 20 ἐπανίει *H* ‖ 21 ξυνέκοιτο *V*, ἐξέκειτο *G* ‖ 22 ἐπεὶ] ὡς *H* | ἐς Βυζάντιον ἀφικόμενος om. *H* ‖ 23 ἀπήγγελεν *P*, ἀπήγγειλεν *H* ‖ 24 ἐκέλευσε *VH*]

9 Ἀλλ' ἐν τούτῳ φήμη τις οὐκ ἀληθὴς ἥκουσα ἐς τὰ
Περσῶν ἤθη βασιλέα Ἰουστινιανὸν ἤγγελλεν ὀργισθέντα
Ῥουφῖνον κτεῖναι. οἷς δὴ Χοσρόης ξυνταραχθείς τε
καὶ θυμῷ πολλῷ ἤδη ἐχόμενος τῷ παντὶ στρατῷ ἐπὶ
Ῥωμαίους ᾔει. Ῥουφῖνος δέ οἱ μεταξὺ ἐπανήκων ἐνέ-
10 τυχε πόλεως Νισίβιδος οὐ μακρὰν ἄποθεν. διὸ δὴ
αὐτοί τε ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐγένοντο καί, ἐπεὶ τὴν
εἰρήνην βεβαιοῦν ἔμελλον, τὰ χρήματα οἱ πρέσβεις
11 B 113 ἐνταῦθα ἐκόμιζον. ἀλλ' Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τὰ Λα-
ζικῆς φρούρια ξυγκεχωρηκότι μετέμελεν ἤδη, γράμματά
τε ἄντικρυς ἀπολέγοντα τοῖς πρέσβεσιν ἔγραφε, μηδα-
12 μῶς αὐτὰ προΐεσθαι Πέρσαις. διὸ δὴ Χοσρόης τὰς
σπονδὰς θέσθαι οὐκέτι ἠξίου, καὶ τότε Ῥουφίνῳ
ἔννοιά τις ἐγένετο ὡς ταχύτερα ἢ ἀσφαλέστερα βου-
λευσάμενος ἐς γῆν τὴν Περσῶν τὰ χρήματα ἐσκο-
13 μίσειεν. αὐτίκα γοῦν ἐς τὸ ἔδαφος καθῆκε τὸ σῶμα,
κείμενός τε πρηνὴς Χοσρόην ἱκέτευε τά τε χρήματα
σφίσι ξυμπέμψαι καὶ μὴ ἐπὶ Ῥωμαίους εὐθὺς στρα-
τεύειν, ἀλλὰ ἐς χρόνον τινὰ ἕτερον τὸν πόλεμον ἀπο-
14 τίθεσθαι. Χοσρόης δὲ αὐτὸν ἐνθένδε ἐκέλευεν ἐξανί-
στασθαι, ἅπαντά οἱ ταῦτα χαριεῖσθαι ὑποσχόμενος.

10—12 γράμματά — Πέρσαις] citat Suid. s. v. ἀπολεγόμενος || 20 ss. cf. Zach. 176

ἐκέλευε *GP* || 1 εἰς *P* || 2 ἰουστινιανὸς *H* | ἤγγελεν *H* || 3 τε om. *H* || 4 ἤδη om. *G* || 5 ᾔει] εἴη *H* || 6 νισίβεως *V* || 7 τε] τι *H* || 8 ἔμελλε *H* || 8—9 ἐνταῦθα οἱ πρέσβεις *H* || 9 βασιλεῖ om. *P* || 10 μετέμελλεν *GPH* || 11 ἔγραφεν *H* || 12 προέσθαι *G* || 13 καὶ τότε] τῷ δὲ *H* || 14 ἔννα *H* | ἀσφαλέστερα *GPH*] ἀσφαλέστατα *V* || 15 τὴν] τῶν *H* || 16 γοῦν] οὖν *G* | εἰς *GH* || 18 ξυμπέψαι *GPH* | εὐθὺ *V* || 19 ἀλλ' *H* || 20 δὲ *PH*] τε *VG* | ἐνθένδεν *H* | ἐκέλευεν *GP*] ἐκέλευσεν αὐτὸν *V*, ἐκέλευσεν *H*

οἵ τε γοῦν πρέσβεις ξὺν τοῖς χρήμασιν ἐς Δάρας
ἦλθον καὶ ὁ Περσῶν στρατὸς ὀπίσω ἀπήλαυνε.
Καὶ τότε μὲν Ῥουφῖνον οἱ ξυμπρεσβευταὶ δι' ὑποψίας 15
τε αὐτοὶ ἐς τὰ μάλιστα ἔσχον καὶ ἐς βασιλέα διέβαλλον,
τεκμαιρόμενοι, ὅτι δή οἱ ἅπαντα ὁ Χοσρόης ὅσα ἔχρῃζεν
αὐτοῦ ἀναπεισθεὶς ξυνεχώρησεν. ἔδρασε μέντοι αὐτὸν 16
διὰ ταῦτα βασιλεὺς οὐδὲν ἄχαρι. χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ
ὕστερον Ῥουφῖνός τε αὐτὸς καὶ Ἑρμογένης αὖθις παρὰ
Χοσρόην ἐστέλλοντο, ἔς τε τὰς σπονδὰς αὐτίκα ἀλλή-
λοις ξυνέβησαν, ἐφ' ᾧ ἑκάτεροι ἀποδώσουσιν ὅσα δὴ
ἀμφότεροι χωρία ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἀλλήλους ἀφεί-
λοντο, καὶ μηκέτι στρατιωτῶν τις ἀρχὴ ἐν Δάρας εἴη·
τοῖς τε Ἴβηρσιν ἐδέδοκτο ἐν γνώμῃ εἶναι ἢ μένειν
αὐτοῦ ἐν Βυζαντίῳ, ἢ ἐς σφῶν τὴν πατρίδα ἐπανιέναι.
ἦσαν δὲ πολλοὶ καὶ οἱ μένοντες καὶ οἱ ἐπανιόντες ἐς τὰ B 114
πάτρια ἤθη. οὕτω τοίνυν τήν τε ἀπέραντον καλουμέ- 17
νην εἰρήνην ἐσπείσαντο, ἕκτον ἤδη ἔτος τὴν βασιλείαν a. 532
Ἰουστινιανοῦ ἔχοντος. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν τό τε Φαράγ- 18
γιον καὶ Βῶλον τὸ φρούριον ξὺν τοῖς χρήμασι Πέρ- P 66
σαις ἔδοσαν, Πέρσαι δὲ Ῥωμαίοις τὰ Λαζικῆς φρούρια.
καὶ Δάγαριν δὲ Ῥωμαίοις ἀπέδοσαν Πέρσαι, ἀντ'
αὐτοῦ ἕτερον κεκομισμένοι οὐκ ἀφανῆ ἄνδρα. οὗτος 19
ὁ Δάγαρις χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ πολλάκις Οὕννους ἐς

10 cf. Mal. 477, 13 ‖ 16 Theoph. I 181, 18. Euagr. IV 13. Niceph. Call. XVII 10. Zach. 176, 27. Marcell. Com. 533

1 τε] δὲ *H* | γοῦν] οὖν *G* ‖ 4 τε αὐτοὶ] ἑαυτοὶ *H* | διέβαλον *V* ‖ 7 ὁ βασιλεὺς *H* ‖ 11 τῷ] τῷ ποιμένι *H* | ἀλλήλοις *H* ‖ 13 ἐδέδοκτο *VGP*] ἐνδέδοκτο *H*, ἐδέδοτο Maltr. ‖ 14 ἐς σφῶν] ἐσσφῶν *V* ‖ 15—16 ἦσαν — ἤθη om. *H* ‖ 15 οἱ ἐπανιόντες] οἱ om. *P* ‖ 18—19 φαλάγγιον *H* ‖ 19 βῶλον *P*] βόλον *V*, βολὸν *G*, βόλων *H* | σὺν *P* ‖ 20 φρούρια] χωρία *V* ‖ 21 δαγάριν *H* | ἀπέδωσαν *H* ‖ 22 κεκοσμημένοι *H* | ἄνδρα οὐκ ἀφανῆ *P* ‖ 23 οὔνους *G*

γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐσβεβληκότας μάχαις νικήσας ἐξήλα-
σεν. ἦν γὰρ διαφερόντως ἀγαθὸς τὰ πολέμια. τὰς
μὲν οὖν πρὸς ἀλλήλους σπονδὰς τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ
ἀμφότεροι ἐκρατύναντο.

κγ'. Εὐθὺς δὲ βασιλεῖ ἑκατέρῳ ἐπιβουλὴν γενέσθαι
ξυνηνέχθη πρὸς τῶν ὑπηκόων· ὅντινα μέντοι τρόπον,
αὐτίκα δηλώσω. Χοσρόης ὁ Καβάδου ἄτακτός τε ἦν
τὴν διάνοιαν καὶ νεωτέρων πραγμάτων ἐραστὴς ἄτο-
2 πος. διὸ δὴ αὐτός τε ἀεὶ ἔμπλεως ταραχῆς τε καὶ
θορύβων ἐγίνετο καὶ τῶν ὁμοίων τοῖς ἄλλοις ἅπασιν
3 αἰτιώτατος. ἀχθόμενοι οὖν αὐτοῦ τῇ ἀρχῇ ὅσοι ἐν
Πέρσαις δραστήριοι ἦσαν ἕτερον σφίσι βασιλέα κα-
ταστήσασθαι ἐκ τῆς Καβάδου οἰκίας ἐν βουλῇ εἶχον.
4 καὶ (ἦν γὰρ αὐτοῖς πολύς τις πόθος τῆς Ζάμου ἀρχῆς,
ἣν δὴ ὁ νόμος αἰτίᾳ τῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ λώβης, ὥσπερ
μοι ἐρρήθη, ἐκώλυε) λογισάμενοι ηὕρισκον σφίσιν
αὐτοῖς ἄμεινον εἶναι Καβάδην μὲν τὸν αὐτοῦ παῖδα
B 115 καὶ τῷ πάππῳ ὁμώνυμον ἐς τὴν ἀρχὴν καταστήσασθαι,
Ζάμην δὲ, ἅτε τῷ παιδὶ ἐπίτροπον ὄντα, διοικεῖσθαι
5 ὅπη βούλοιτο τὰ Περσῶν πράγματα. γενόμενοί τε
παρὰ τὸν Ζάμην τό τε βούλευμα ἐξήνεγκαν καὶ προ-
θυμίᾳ πολλῇ ἐγκελευόμενοι ἐς τὴν πρᾶξιν ἐνῆγον.
καὶ ἐπεὶ τὸν ἄνδρα ἡ βουλὴ ἤρεσκεν, ἐς καιρὸν τῷ
Χοσρόῃ ἐπιθήσεσθαι διενοοῦντο. ἔκπυστος δὲ ἡ βουλὴ

---

6 cf. 49, 3

---

1 τὴν] τῶν *H* | ἐσβεβληκότας *VP*] ἐμβεβληκότας *G*, βεβλη-κότας *H* | μάχαις om. *H* || 2 ἀγαθὸς διαφερόντως *H* || 4 ἐκρα-τύνοντο *H* || 6 μέντοι] μέντινα *G* || 7 τε om. *G* || 8—9 ἄτοπος ἐραστὴς *P* || 10 ἐγένετο *G* || 11 ἀρχῇ] ταραχὴ *G* || 12—13 κατα-στήσεσθαι *P* || 13 τῆς *VG*] τῆς τοῦ *P* || 16 μοι om. *G* | εὗρι-σκον *G* || 18 καταστήσασθαι Wahler] καταστήσεσθαι codd. || 21 ἐξήνεγκαν] ξυνήνεγκαν *G* || 24 ἔκπυστος] κπυστο evanuit in *G*

μέχρι ἐς τὸν βασιλέα γεγενημένη τὰ πρασσόμενα διε-
κώλυσε. Ζάμην τε γὰρ αὐτὸν ὁ Χοσρόης καὶ τοὺς 6
αὑτοῦ τε καὶ Ζάμου ἀδελφοὺς ἅπαντας ξὺν γόνῳ
παντὶ ἄρσενι ἔκτεινε, καὶ Περσῶν τῶν δοκίμων ὅσους
τῶν ἐπ' αὐτῷ βεβουλευμένων ἢ ἄρξαι ἢ μεταλαχεῖν
τρόπῳ δὴ ὅτῳ τετύχηκεν. ἐν τοῖς καὶ Ἀσπεβέδης ἦν
ὁ τῆς Χοσρόου μητρὸς ἀδελφός.

Καβάδην μέντοι τὸν Ζάμου υἱὸν αὐτὸς μὲν κτείνειν 7 P 67
οὐδαμῇ εἶχεν. ἔτι γὰρ ὑπὸ χαναράγγῃ τῷ Ἀδεργου-
δουνβάδῃ ἐτρέφετο. αὐτῷ δὲ χαναράγγῃ τὸν παῖδα
τοῦτον, ὅνπερ ἐθρέψατο, ἐπέστελλε διαχρήσασθαι. οὔτε
γὰρ τῷ ἀνδρὶ ἀπιστεῖν ἐδικαίου οὔτε ἄλλως αὐτὸν
βιάζεσθαι εἶχεν. ὁ μὲν οὖν χαναράγγης, ἐπεὶ τὰς 8
Χοσρόου ἐντολὰς ἤκουσε, περιαλγήσας τε καὶ ἀποκλαύ-
σας τὴν συμφορὰν ἐκοινολογεῖτο τῇ γυναικὶ καὶ Κα-
βάδου τίτθῃ ὅσα οἱ ὁ βασιλεὺς ἐπιστείλειε. δακρύσασα
δὲ ἡ γυνὴ καὶ τῶν γονάτων τοῦ ἀνδρὸς λαβομένη
ἔχρηζε τέχνῃ μηδεμιᾷ Καβάδην κτεῖναι. βουλευσάμενοι 9 B 116
οὖν ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἐλογίσαντο κρυπτόμενον μὲν ὡς
ἀσφαλέστατα τὸν παῖδα ἐκτρέφειν, τῷ δὲ Χοσρόῃ
κατὰ τάχος σημῆναι ὥς οἱ ὁ Καβάδης ἐξ ἀνθρώπων
ἀφανισθείη. καὶ τῷ τε βασιλεῖ κατὰ ταῦτα ἐσήμαινον 10
τόν τε Καβάδην οὕτως ἀπέκρυψαν, ὥστε τούτου γε
παρείχοντο οὐδενὶ αἴσθησιν, ὅτι μὴ Οὐαρράμῃ τε τῷ
σφετέρῳ παιδὶ καὶ τῶν οἰκετῶν ἑνί, ὃς δὴ αὐτοῖς
πιστότατος ἐς τὰ μάλιστα ἔδοξεν εἶναι. ἐπεὶ δὲ προ- 11

3 αὑτοῦ scripsi] αὐτοῦ codd. || 4 τῶν δοκίμων VG] τοὺς δοκίμους superscr. τῶν—ων P || 5 τῶν VG] τοὺς superscr. τῶν P | βεβούλευμένων VG] βεβουλευμένους superscr. ων P | μεταλαχεῖν G] μετασχεῖν V, μεταλλαχεῖν P || 6 δὴ ὅτῳ] malim ὅτῳ δὴ | ἀπεβέδης P || 9—10 ἀδδεργουνδουβάδη V || 12—13 αὐτὸν βιάζεσθαι GP] βιάζεσθαι αὐτὸν V || 16 τίτθῃ] τήτθη P | ὁ P] om. VG || 18 μηδεμιᾷ] μὴ δὲ μιᾶ G || 23 οὔτω GP || 25 ἕνι P

ἰόντος τοῦ χρόνου ἐς ἡλικίαν ὁ Καβάδης ἦλθε, δείσας ὁ χαναράγγης μὴ τὰ πεπραγμένα ἐς φῶς ἄγοιτο, χρήματά τε τῷ Καβάδῃ ἐδίδου καὶ αὐτὸν ἀπαλλαγέντα ἐκέλευε διασώζεσθαι ὅπῃ οἱ φεύγοντι δυνατὰ εἴη. τότε μὲν οὖν Χοσρόην τε καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ταῦτα διαπεπραγμένος ὁ χαναράγγης ἐλάνθανε.

12 *Χρόνῳ δὲ ὕστερον ὁ μὲν Χοσρόης ἐς γῆν τὴν Κολχίδα στρατῷ μεγάλῳ ἐσέβαλλεν, ὥς μοι ἐν τοῖς*
13 *ὄπισθεν λόγοις γεγράψεται. εἵπετο δὲ αὐτῷ ὁ τούτου δὴ τοῦ χαναράγγου υἱὸς Οὐαρράμης, ἄλλους τε τῶν οἰκετῶν ἐπαγόμενος καὶ ὃς αὐτῷ τὰ ἐς τὸν Καβάδην ξυνεπιστάμενος ἔτυχεν· ἐνταῦθα τῷ βασιλεῖ Οὐαρράμης τὰ ἀμφὶ τῷ Καβάδῃ ἅπαντα ἔφραζε, καὶ τὸν οἰκέτην*
14 *ἐφ' ἅπασίν οἱ ὁμολογοῦντα παρείχετο. ταῦτα ἐπεὶ ὁ Χοσρόης ἔγνω, τῷ τε θυμῷ ἤδη ὑπερφυῶς εἴχετο καὶ δεινὰ ἐποιεῖτο εἰ πρὸς δούλου ἀνδρὸς τοιαῦτα ἔργα πεπονθὼς εἴη, οὐκ ἔχων τε ὅπως οἱ ὑποχείριον τὸν*
15 *ἄνδρα ποιοίη, ἐπενόει τάδε. ἡνίκα ἐκ γῆς τῆς Κολχίδος ἐπ' οἴκου ἀναχωρεῖν ἔμελλε, γράφει τῷ χαναράγγῃ*
B 117 *τούτῳ ὅτι δὴ αὐτῷ βεβουλευμένα εἴη παντὶ τῷ στρατῷ ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐσβάλλειν, οὐκ ἐν μιᾷ μέντοι τῆς χώρας εἰσόδῳ, ἀλλὰ δίχα ποιησαμένῳ τὸ Περσῶν στράτευμα, ὅπως οἱ ἐντός τε καὶ ἐκτὸς ποταμοῦ Εὐ-*
16 *φράτου ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἡ ἐσβολὴ ἔσται. μιᾷ μὲν οὖν τῆς στρατιᾶς μοίρᾳ ἐς τὴν πολεμίαν αὐτόν, ὡς τὸ εἰκός, ἐξηγήσεσθαι, ἑτέρῳ δὲ οὐδενὶ ἐνδιδόναι τῶν*

8 II cap. 17

1 τοῦ om. *V* ‖ 2 εἰς *P* ‖ 5 τοὺς om. *G* ‖ 8 κολχῖδα *G* | ἐσέβαλεν *V* ‖ 9 ὄπισθεν *V*] ἔμπροσθεν *G*, ὄπισθε *P* ‖ 10 οὐαράμης hic et infra *V* ‖ 16 τοιαῦτα] ταῦτα τὰ *G* ‖ 17 τε] δὲ mavult Christ ‖ 18—19 κολχῖδος *G* ‖ 21 τὴν] τῶν *P* | ἐσβάλλειν *VG*] ἐμβαλεῖν *P*

αὐτοῦ δούλων ἴσα τῷ βασιλεῖ ἐν ταύτῃ δὴ τῇ τιμῇ
ἔχειν, ὅτι μὴ αὐτῷ χαναράγγῃ τῆς ἀρετῆς ἕνεκα. δεῖν 17
τοίνυν αὐτὸν μὲν ἐν τῇ ἀποπορείᾳ κατὰ τάχος οἱ ἐς
ὄψιν ἐλθεῖν, ὅπως αὐτῷ κοινολογησάμενος ἅπαντα
ἐπιστέλλοι ὅσα ξυνοίσειν τῇ στρατιᾷ μέλλοι, τοὺς δὲ P 68
ξὺν αὐτῷ ὄπισθε κελεύειν ὁδῷ ἰέναι. ταῦτα ἐπεὶ ὁ 18
χαναράγγης ἀπενεχθέντα εἶδε, περιχαρὴς γεγονὼς τῇ
ἐς αὐτὸν τοῦ βασιλέως τιμῇ, μακράν τε ἀπολελειμμένος
τῶν οἰκείων κακῶν αὐτίκα τὰ ἐντεταλμένα ἐπιτελῆ
ἐποίει. ἐν δὲ τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἀντέχειν τῷ πόνῳ οὐδαμῇ 19
ἔχων (ἦν γάρ τις γέρων ὁ ἀνὴρ μάλιστα) τόν τε χα-
λινὸν μεθεὶς τοῦ ἵππου ἐκπίπτει καί οἱ τὸ ἐν τῷ
σκέλει ὀστέον ἐρράγη· διὸ δὴ αὐτῷ ἐπάναγκες ἦν ἐν-
ταῦθα θεραπευομένῳ ἡσυχῇ μένειν, ἔς τε τὸ χωρίον
τοῦτο τῷ βασιλεῖ ἥκοντι ἐς ὄψιν ἦλθε. καὶ αὐτῷ 20
Χοσρόης ἔφασκε ξυστρατεύειν σφίσιν οὕτως ἔχοντι τοῦ
ποδὸς ἀδύνατα εἶναι, ἀλλὰ χρῆναι αὐτὸν ἔς τι τῶν
ἐκείνῃ φρουρίων ἰόντα τῆς πρὸς τῶν ἰατρῶν ἐπιμε-
λείας ἐνταῦθα τυχεῖν. οὕτω μὲν ὁ Χοσρόης τὴν ἐπὶ 21
τῷ θανάτῳ τὸν ἄνθρωπον ἀπεπέμψατο, καὶ ξὺν αὐτῷ B 118
ὄπισθεν εἵποντο οἵπερ αὐτὸν ἐν τῷ φρουρίῳ ἀπολεῖν
ἔμελλον, ἄνδρα ἐν Πέρσαις ἀήττητον στρατηγὸν ὄντα
τε καὶ λεγόμενον, ὅσπερ ἐπὶ δώδεκα ἔθνη βαρβάρων
στρατεύσας ἅπαντα Καβάδῃ βασιλεῖ παρεστήσατο. τοῦ δὲ 22
Ἀδεργουδουνβάδου ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντος, Οὐαρ-
ράμης ὁ παῖς τὸ τοῦ χαναράγγου ἀξίωμα ἔσχε. χρόνῳ 23

1 *ἴσα VP* ‖ 3 *μὲν* om. *V* | *ἀποπορείᾳ*] *ἀποπορία V*, *ἀπορία G* ‖ 5 *ἐπιστείλλῃ G* | *μέλλῃ G* ‖ 6 *ὄπισθεν G* ‖ *κελεύει G* | *ὁ* om. *G* ‖ 7 *ἐπενεχθέντα V* ‖ 8 *εἰς P* ‖ 11 *ἔχων VP*] *εἶχεν G* ‖ 16 *ὁ χοσρόης V* | *ξυνστρατεύειν G* ‖ 17 *αὐτὸν*] *αὐτῶ V* | *ἔς τι*] *ἐστι G* ‖ 22—23 *ὄντα τε καὶ GP*] *τε ὄντα καὶ V* ‖ 23—24 *βαρβάρων στρατεύσας VP*] *στρατεύσας βαρβάρων G* ‖ 25 *ἀδεργουνδουβάδου P*

δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον εἴτε Καβάδης αὐτὸς, ὁ τοῦ
Ζάμου υἱὸς, εἴτε τις ἄλλος ἐπιβατεύων τοῦ Καβάδου
ὀνόματος ἐς Βυζάντιον ἦλθε· Καβάδῃ μέντοι βασιλεῖ
24 τὴν ὄψιν ἐμφερέστατος ἦν. καὶ αὐτὸν Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς ἀμφιγνοῶν μὲν, ἅτε δὴ Καβάδου βασιλέως
υἱωνὸν, ξὺν φιλοφροσύνῃ πολλῇ ἐν τιμῇ ἔσχε. τὰ
μὲν οὖν ἀμφὶ Πέρσας τοὺς Χοσρόῃ ἐπαναστάντας ἐγέ-
νετο ὧδε.

25 Ὕστερον δὲ καὶ τὸν Μεβόδην ὁ Χοσρόης διεχρή-
σατο ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. τῶν τι σπουδαίων διαχειρίζων,
παρόντι τῷ Ζαβεργάνῃ ἐπέταττε τὸν Μεβόδην καλεῖν·
ἐτύγχανε δὲ τῷ Μεβόδῃ ὁ Ζαβεργάνης διάφορος ὤν·
ὃς δὴ παρ' αὐτὸν ἀφικόμενος εὕρισκε μὲν στρατιώτας
τοὺς αὐτῷ ἑπομένους διέποντα, ἔλεγε δὲ ὅτι δὴ αὐτὸν
26 ὡς τάχιστα ὁ βασιλεὺς καλοίη. καὶ ὁ μὲν αὐτίκα
μάλα, ἐπειδὰν τὰ ἐν ποσὶ διάθηται, ἕψεσθαι ὡμολόγει,
ὁ δὲ τῷ ἐς αὐτὸν ἔχθει ἡγμένος ἀπήγγελλε Χοσρόῃ
ὡς οὐ βούλοιτο Μεβόδης ἐν τῷ παρόντι ἥκειν, φάσκων
27 οἵ τινα ἀσχολίαν εἶναι. θυμῷ τοίνυν ὁ Χοσρόης ἐχό-
B 119 μενος, στείλας τῶν οἱ ἑπομένων τινὰ παρὰ τὸν τρίποδα
τὸν Μεβόδην ἐκέλευεν ἰέναι. ὅ τι δὲ τοῦτό ἐστιν,
28 αὐτίκα δηλώσω. τρίπους σιδηροῦς πρὸ τῶν βασιλείων
ἐσαεὶ ἕστηκεν. ἐπειδὰν οὖν τις τῶν Περσῶν πύθηται
ὅτι δὴ αὐτῷ ὁ βασιλεὺς χαλεπῶς ἔχοι, τούτῳ δὲ οὔτε
πη ἐς ἱερὸν καταφυγεῖν θέμις οὔτε ἀλλαχόσε ἰέναι,
ἀλλὰ παρὰ τοῦτον καθημένῳ τὸν τρίποδα τὴν βασι-

9 Μεβόδην] βεβόδην hic et infra G ‖ 10 τι σπουδ.] τις πουδ. V ‖ 12 ζαβεργάνος P ‖ 15 ὁ βασιλ. GP] ὁ om. V ‖ 17 ἡγμένος] ἡγούμενος G | ἀπήγγειλε G ‖ 19—21 θυμῷ — ἰέναι om. G ‖ 23 ἐσαεὶ VG] ἀεὶ P ‖ 24 ἔχει G | δὲ] malim δή, delendum putat Christ

λέως προσδέχεσθαι ψῆφον, τῶν πάντων οὐδενὸς φυλάσ-
σειν αὐτὸν ἀξιοῦντος. ἐνταῦθα ὁ Μεβόδης ἐν σχή- 29
ματι οἰκτρῷ ἐκάθητο ἡμέρας πολλάς, ἕως τις αὐτὸν P 69
Χοσρόου ἐπαγγείλαντος λαβὼν ἔκτεινεν. ἐς τοῦτό τε
αὐτῷ τὰ τῆς ἐς Χοσρόην εὐεργεσίας ἐχώρησεν.

κδ'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐν Βυζαντίῳ Idibus Jan. a. 532
στάσις τῷ δήμῳ ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου ἐνέπεσεν, ἣ
μεγίστη τε παρὰ δόξαν ἐγένετο καὶ ἐς κακὸν μέγα τῷ
τε δήμῳ καὶ τῇ βουλῇ ἐτελεύτησε τρόπῳ τοιῷδε. οἱ 2
δῆμοι ἐν πόλει ἑκάστῃ ἔς τε Βενέτους ἐκ παλαιοῦ καὶ
Πρασίνους διῄρηντο, οὐ πολὺς δὲ χρόνος ἐξ οὗ τού-
των τε τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν βάθρων ἕνεκα, οἷς δὴ
θεώμενοι ἐφεστήκασι, τά τε χρήματα δαπανῶσι καὶ τὰ
σώματα αἰκισμοῖς πικροτάτοις προΐενται καὶ θνήσκειν
οὐκ ἀπαξιοῦσι θανάτῳ αἰσχίστῳ· μάχονται δὲ πρὸς 3
τοὺς ἀντικαθισταμένους, οὔτε εἰδότες ὅτου αὐτοῖς
ἕνεκα ὁ κίνδυνός ἐστιν, ἐξεπιστάμενοί τε ὡς, ἢν καὶ
περιέσωνται τῶν δυσμενῶν τῇ μάχῃ, λελείψεται αὐτοῖς
ἀπαχθῆναι μὲν αὐτίκα ἐς τὸ δεσμωτήριον, αἰκιζομένοις B 120
δὲ τὰ ἔσχατα εἶτα ἀπολωλέναι. φύεται μὲν οὖν αὐτοῖς 4
τὸ ἐς τοὺς πέλας ἔχθος αἰτίαν οὐκ ἔχον, μένει δὲ
ἀτελεύτητον ἐς τὸν πάντα αἰῶνα, οὔτε κήδει οὔτε
ξυγγενείᾳ οὔτε φιλίας θεσμῷ εἶκον, ἢν καὶ ἀδελφοὶ ἢ
ἄλλο τι τοιοῦτον οἱ ἐς τὰ χρώματα ταῦτα διάφοροι εἶεν.

---

6 Mal. 473, 5. Theoph. I 181, 24 ss. Euagr. IV 13. Cedren. I 647. Chron. Pasch. 620. Zonar. III 271 ss. Marcell. Com. ad a. 532. Vict. Tonn. ad a. 530. Zach. 188 s. Ad. Schmidt, Der Aufstand in Kpel unter Iustinian. Zürich 1854

---

1 *προσδέχεσθαι P*] *προσδέχεται VG* ‖ 4 *ἔκτεινε V* | *τε*] *δὲ G* ‖ 12 *βάθρων GP* pr. m.] *βαφῶν VP* pr. m. corr. ‖ 13 *ἐφειστήκασι G* ‖ 22 *πάντα VP*] *ἅπαντα G* | *οὔτε* ter Dind.] *οὐδὲ* ter codd. ‖ 23 *συγγενεία P* | *ἢ GP*] *ἢ καὶ V* ‖ 24 *τοιοῦ-*

5 μέλει τε αὐτοῖς οὔτε θείων οὔτε ἀνθρωπείων πραγμάτων
παρὰ τὸ ἐν τούτοις νικᾶν, ἤν τέ τι ἀσέβημα ἐς τὸν
θεὸν ὑφ' ὁτουοῦν ἁμαρτάνηται ἤν τε οἱ νόμοι καὶ ἡ
πολιτεία πρὸς τῶν οἰκείων ἢ τῶν πολεμίων βιάζωνται,
ἐπεὶ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανίζοντες ἴσως κἀν τοῖς
ἀναγκαιοτάτοις ἀδικουμένης αὐτοῖς τῆς πατρίδος, οὐ
προσποιοῦνται, ἤν γε αὐτοῖς κεῖσθαι τὸ μέρος ἐν
καλῷ μέλλῃ· οὕτω γὰρ τοὺς συστασιώτας καλοῦσι.
6 μεταλαγχάνουσι δὲ τοῦ ἄγους τούτου καὶ γυναῖκες
P 70 αὐτοῖς, οὐ τοῖς ἀνδράσιν ἑπόμεναι μόνον, ἀλλὰ καὶ
τούτοις, ἂν οὕτω τύχοι, ἀντιστατοῦσαι, καίπερ οὔτε
εἰς τὰ θέατρα τὸ παράπαν ἰοῦσαι οὔτε τῳ ἄλλῳ αἰτίῳ
ἠγμέναι· ὥστε οὐκ ἔχω ἄλλο τι ἔγωγε τοῦτο εἰπεῖν ἢ
ψυχῆς νόσημα. ταῦτα μὲν οὖν ταῖς τε πόλεσι καὶ
δήμῳ ἑκάστῳ ὧδέ πῃ ἔχει.
7 Τότε δὲ ἡ ἀρχή, ἣ τῷ δήμῳ ἐφειστήκει ἐν Βυζαν-
τίῳ, τῶν στασιωτῶν τινας τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀπῆγε.
ξυμφρονήσαντες δὲ καὶ σπεισάμενοι πρὸς ἀλλήλους
B 121 ἑκάτεροι τούς τε ἀγομένους ἁρπάζουσι καὶ ἐς τὸ
δεσμωτήριον αὐτίκα ἐσβάντες ἀφιᾶσιν ἅπαντας ὅσοι
στάσεως ἢ ἑτέρου του ἁλόντες ἀτοπήματος ἐδέδεντο.
8 καὶ οἱ μὲν ὑπηρέται, ὅσοι τῇ τῆς πόλεως ἀρχῇ ἕπονται,
ἐκτείνοντο οὐδενὶ λόγῳ, τῶν δὲ πολιτῶν εἴ τι καθαρὸν
ἦν ἐς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον ἔφευγον, καὶ τῇ πόλει
9 πῦρ ἐπεφέρετο, ὡς δὴ ὑπὸ πολεμίοις γεγενημένῃ. καὶ
τὸ ἱερὸν ἡ Σοφία τό τε βαλανεῖον ὁ Ζεύξιππος καὶ

τον V] τοιοῦτο G, τοιοῦτό γε P | ταῦτα VG] ταῦτα φιλοστοργοῦν-
τες P ‖ 1 μέλει] μέλλει V | ἀνθρωπείων] ἀν̅ι̅νων G ‖ 2 εἰς P ‖
7 μέρος VG] μέρος τοῦτο P ‖ 11 τύχῃ V ‖ 11—12 οὔτε — οὔτε]
οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 12 ἐς P ‖ 13 ἠγμένω G ‖ 14 οὖν om. V |
τε om. G ‖ 17 στασιωτῶν] στρατιωτῶν G | ἀπῆγε VG] ἦγε P ‖
19 ἁρπάζωσι V ‖ 22 ὅσοι] ὅση V

τῆς βασιλέως αὐλῆς τὰ ἐκ τῶν προπυλαίων ἄχρι ἐς
τὸν Ἄρεως λεγόμενον οἶκον καυθέντα ἐφθάρη, ἐπὶ
τούτοις τε ἄμφω αἱ μεγάλαι στοαὶ μέχρι τῆς ἀγορᾶς
ἀνήκουσαι, ἣ Κωνσταντίνου ἐπώνυμός ἐστιν, εὐδαι-
μόνων τε ἀνθρώπων οἰκίαι πολλαὶ καὶ χρήματα μεγάλα.
βασιλεὺς δὲ καὶ ἡ συνοικοῦσα καὶ τῶν ἀπὸ βουλῆς 10
ἔνιοι καθείρξαντες σφᾶς αὐτοὺς ἐν παλατίῳ ἡσύχαζον.
ξύμβολον δὲ ἀλλήλοις ἐδίδοσαν οἱ δῆμοι τὸ νίκα, καὶ
ἀπ' αὐτοῦ ἐς τόδε τοῦ χρόνου ἡ κατάστασις ἐκείνη
προσαγορεύεται.

Τότε τῆς μὲν αὐλῆς ἔπαρχος Ἰωάννης ἦν ὁ Καππα- 11
δόκης, Τριβουνιανὸς δέ, Πάμφυλος γένος, βασιλεῖ
πάρεδρος· κοιαίστωρα τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τού- 12
τοιν ἅτερος, Ἰωάννης, λόγων μὲν τῶν ἐλευθερίων καὶ
παιδείας ἀνήκοος ἦν. οὐ γὰρ ἄλλο οὐδὲν ἐς γραμ-
ματιστοῦ φοιτῶν ἔμαθεν, ὅτι μὴ γράμματα, καὶ ταῦτα
κακὰ κακῶς [γράψαι]· φύσεως δὲ ἰσχύϊ πάντων γέγονε
δυνατώτατος ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. γνῶναί τε γὰρ τὰ δέ- 13 B122
οντα ἱκανώτατος ἦν καὶ λύσιν τοῖς ἀπόροις εὑρεῖν.
πονηρότατος δὲ γεγονὼς ἀνθρώπων ἁπάντων τῇ τῆς
φύσεως δυνάμει ἐς τοῦτο ἐχρῆτο, καὶ οὔτε θεοῦ λόγος
οὔτε ἀνθρώπων αὐτὸν αἰδώς τις ἐσῄει, ἀλλὰ βίους τε
αὐτῷ ἀνθρώπων πολλῶν ἀπολλύναι κέρδους ἕνεκα καὶ

---

14 cf. Joann. Lyd. 250 ss. Zach. 188, 22 || 14—17 λόγων—γράψαι] citat Suid. s. v. ἀνήκοος || 14—126, 9 λόγων—ἑτοιμότερος citat Suid. s. v. Ἰωάννης || 15—17 οὐ—γράψαι citat Suid. s. v. γραμματιστής

---

1 ἄχρις V || 2 ἄρεος GP pr. m. || 3 ἄμφω VG] ἅμα P || 4 ἐπώνυμός GP] ὁμώνυμος V || 6 ξυνοικοῦσα V || 8 σύμβολον G || 12 Πάμφυλος] πάμπυλος G || 14 μὲν τῶν] om. Suid. s. v. ἀνήκοος || 17 κακὰ om. Suid. s. v. γραμματιστής | [γράψαι] delevit Herw., cf. Aristoph. equ. 189 || 20 πάντων ἀνθρώπων γεγονὼς Suid. | τῇ] τῇ τε Suid. || 22 εἰσῄει Suid. || 23 ἀπολλῦναι V, ἀπολύναι G

14 πόλεις ὅλας καθελεῖν ἐπιμελὲς ἦν. χρόνου γοῦν ὀλίγου
χρήματα μεγάλα περιβαλόμενος ἐς κραιπάλην τινὰ
ἐκλελάκτικεν ὅρον οὐκ ἔχουσαν, ἄχρι μὲν ἐς τὸν τοῦ
ἀρίστου καιρὸν ληιζόμενος τὰς τῶν ὑπηκόων οὐσίας,
P 71 μέθῃ δὲ τὸ λοιπὸν καὶ σώματος ἔργοις ἀσελγέσιν
15 ἠσχολημένος· κατέχειν δὲ ἑαυτὸν οὐδαμῇ ἴσχυεν, ἀλλὰ
τά τε βρώματα μέχρι ἐς τὸν ἔμετον ἤσθιε καὶ τὰ χρή-
ματα κλέπτειν μὲν ἦν ἐς ἀεὶ ἕτοιμος, προΐεσθαι δὲ
καὶ δαπανᾶν ἑτοιμότερος. Ἰωάννης μὲν οὖν τοιοῦτός
16 τις ἦν. Τριβουνιανὸς δὲ φύσεως μὲν δυνάμει ἐχρῆτο
καὶ παιδείας ἐς ἄκρον ἀφίκετο τῶν κατ' αὐτὸν οὐδενὸς
ἧσσον, ἐς δὲ φιλοχρηματίαν δαιμονίως ἐσπουδακὼς
οἷός τε ἦν κέρδους ἀεὶ τὸ δίκαιον ἀποδίδοσθαι, τῶν
τε νόμων ἡμέρᾳ ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἑκάστῃ τοὺς μὲν
ἀνῄρει, τοὺς δὲ ἔγραφεν, ἀπεμπολῶν τοῖς δεομένοις
κατὰ τὴν χρείαν ἑκάτερον.

17 Ἕως μὲν οὖν ὁ δῆμος ὑπὲρ τῶν ἐν τοῖς χρώμασιν
ὀνομάτων τὸν πόλεμον πρὸς ἀλλήλους διέφερον, λόγος
B 123 οὐδεὶς ἦν ὧν οὗτοι ἐς τὴν πολιτείαν ἡμάρτανον· ἐπεὶ
δὲ ξυμφρονήσαντες, ὥσπερ ἐρρήθη, ἐς τὴν στάσιν
κατέστησαν, ἔκ τε τοῦ ἐμφανοῦς ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν
ἐς αὐτοὺς ὕβριζον καὶ περιιόντες ἐζήτουν ἐφ' ᾧ κτεί-
νωσι. διὸ δὴ βασιλεὺς ἑταιρίζεσθαι τὸν δῆμον ἐθέλων

10—16 φύσεως — ἑκάτερον] citat Suid. s. v. Τριβωνιανός

---

2 περιβαλλόμενος VG ‖ 5 ἀσελγέσιν VG Suid.] ἀσελγεστάτοις P ‖ 6 ἠσχολημένον V | κατέχειν δὲ] δὲ Suid., om. codd. | αὐτὸν Suid. ‖ 7 τὸν ἔμετον] ὅσον Suid. ‖ 8 μὲν κλέπτειν G | ἑτοιμότατος P ‖ 10 τις VG] om. P | Τριβουνιανὸς] τριβοῦνος G | φύσεως μὲν om. G ‖ 11 εἰς Suid. ‖ 13 ἀεὶ om. G ‖ 14 ἐκ] οἱ ἐκ Suid. ‖ 15 ἀπεμπολὼν G ‖ 17 χρώμασιν] χρήμασιν G ‖ 19 εἰς G ‖ 20 ἐρρέθη P ‖ 22—23 κτείνωσι G] κτείνουσι VP ‖ 23 βασιλεὺς ἑταιρίζεσθαι VG] ἑταιρίζεσθαι βασιλεὺς P

ἄμφω τῆς ἀρχῆς ἐν τῷ παραυτίκα παρέλυσε. καὶ 18
Φωκᾶν μὲν, ἄνδρα πατρίκιον, ἔπαρχον τῆς αὐλῆς
κατεστήσατο, ξυνετώτατόν τε καὶ τοῦ δικαίου ἐπιμε-
λεῖσθαι ἱκανῶς πεφυκότα· Βασιλείδην δὲ τὴν τοῦ
κοιαίστωρος ἀρχὴν ἔχειν ἐκέλευεν, ἔκ τε ἐπιεικείας
γνώριμον ἐν πατρικίοις ὄντα καὶ ἄλλως δόκιμον. οὐδὲν 19
μέντοι ἧσσον ἡ στάσις ἐπ' αὐτοῖς ἤκμαζε. πέμπτῃ δὲ
ἀπὸ τῆς στάσεως ἡμέρᾳ περὶ δείλην ὀψίαν Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς Ὑπατίῳ τε καὶ Πομπηίῳ τοῖς Ἀναστασίου
τοῦ βεβασιλευκότος ἀδελφιδοῖς οἴκαδε ὡς τάχιστα
ἐπέσκηπτεν ἰέναι, εἴτε τι νεώτερον πράσσεσθαι πρὸς
αὐτῶν ἐς σῶμα τὸ οἰκεῖον ὑποτοπήσας εἴτε καὶ αὐτοὺς
ἡ πεπρωμένη ἐς τοῦτο ἦγεν. οἱ δὲ, ὅπερ ἐγένετο, 20
δείσαντες μὴ σφᾶς ὁ δῆμος ἐς τὴν βασιλείαν βιάζοιτο,
ἔφασαν οὐ δίκαια ποιήσειν εἰ σφῶν τὸν βασιλέα παρή-
σουσιν ἐς τοσόνδε κίνδυνον ἥκοντα. ταῦτα ἀκούσας 21
Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἔτι μᾶλλον ἐς τὴν ὑποψίαν
ἐνέπιπτε, καὶ αὐτοὺς αὐτίκα μάλα ἐκέλευεν ἀπαλλάσσε-
σθαι. οὕτω γοῦν οἴκαδε τὼ ἄνδρε τούτω ἐκομιζέσθην
καὶ, τέως μὲν νὺξ ἐτύγχανεν οὖσα, ἐνταῦθα ἡσυχαζέτην.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἔκπυστα ἐς 22
τὸν δῆμον ἐγένετο ὡς ἀμφοτέρω ἀπηλλαγήτην τῆς ἐν
παλατίῳ διατριβῆς. ἔτρεχον οὖν ἐπ' αὐτοὺς ὁ λεὼς B 124
ἅπας, βασιλέα τε Ὑπάτιον ἀνηγόρευον, καὶ αὐτὸν ὡς
παραληψόμενον τὰ πράγματα ἐς τὴν ἀγορὰν ἦγον. ἡ 23
δὲ Ὑπατίου γυνὴ Μαρία, ξυνετή τε οὖσα καὶ δόξαν

---

4 βασιλίδην *V* ‖ 5 ἐκέλευε *G* ‖ 7 ἧσσον om. *V* | ἐπ' αὐτοῖς] καὶ ἐς αὐτὸν *G* ‖ 9 Πομπηίῳ] πομπίω *G* ‖ 13 εἰς *P* ‖ 16 κινδύνου *V* ‖ 20 τέως *GP*] ἕως *V* | νὺξ *VG*] νὺξ γὰρ *P* | ἐνταῦθα] καὶ ἐνταῦθα *G* ‖ 21 ἔκπιστα *V* ‖ 22 ἀπηλλαγέτην *VG* ‖ 24 τε *GP*] δὲ *V* ‖ 26 Μαρία om. *G*

ἐπὶ σωφροσύνῃ μεγίστην ἔχουσα, εἴχετο μὲν τοῦ ἀν-
δρὸς καὶ οὐ μεθίει, ἐβόα δὲ ὀλολυγῇ τε χρωμένη καὶ
τοῖς ἐπιτηδείοις ἅπασιν ἐγκελευομένη, ὡς αὐτὸν τὴν
24 P 72 ἐπὶ θανάτῳ οἱ δῆμοι ἄγοιεν. ὑπερβιαζομένου μέντοι
τοῦ ὁμίλου, αὐτή τε οὐχ ἑκοῦσα μεθῆκε τὸν ἄνδρα
καὶ αὐτὸν ὁ λεὼς οὔτι ἑκούσιον ἐς τὴν Κωνσταντίνου
ἀγορὰν ἥκοντα ἐς τὴν βασιλείαν ἐκάλουν, καὶ (οὐ γὰρ
ἦν αὐτοῖς οὔτε διάδημα οὔτε τι ἄλλο ὧν δὴ βασιλέα
περιβάλλεσθαι νόμος) στρεπτόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ τῇ
25 κεφαλῇ θέμενοι βασιλέα Ῥωμαίων ἀνεῖπον. ἤδη δὲ
καὶ τῶν ἐκ βουλῆς ξυνιόντων, ὅσοι οὐκ ἀπολειφθέντες
ἐτύγχανον ἐν τῇ βασιλέως αὐλῇ, πολλαὶ μὲν ἐλέγοντο
γνῶμαι ὡς αὐτοῖς ἰτέον ἀγωνιουμένοις ἐς παλάτιον·
26 Ὠριγένης δέ, ἀνὴρ ἐκ βουλῆς, παρελθὼν ἔλεξε τοιάδε
„Τὰ μὲν παρόντα ἡμῖν, ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, πράγματα
„μὴ οὐχὶ πολέμῳ διακριθῆναι οὐχ οἷόν τε. πόλεμος
„δὲ καὶ βασιλεία τὰ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἁπάν-
27 „των ὡμολόγηται εἶναι. τῶν δὲ δὴ πράξεων αἱ με-
„γάλαι οὐ βραχύτητι καιροῦ κατορθοῦσθαι θέλουσιν,
„ἀλλ' εὐβουλίᾳ τε λογισμῶν καὶ πόνοις σωμάτων, ἅπερ
28 „ἄνθρωποι ἐς χρόνου μῆκος ἐνδείκνυνται. ἢν μὲν
„οὖν ἐπὶ τὸν πολέμιον ἴοιμεν, ἐπὶ ξυροῦ μὲν ἀκμῆς
„τὰ πράγματα ἡμῖν στήσεται, περὶ δὲ τῶν ὅλων ἐν
„βραχεῖ διακινδυνεύσομεν χρόνῳ, τῶν δὲ ἀποβήσεσθαι

7 Zach. 189, 9

2 ὀλολυγή τε *G* ‖ 3 ἐκελευομένη *G* ‖ 4 μέντοι *VG*] τοίνυν *P* ‖ 7 οὐ om. *G* ‖ 8 δὴ om. *G* ‖ 11 καὶ] καὶ ἐκ *P* | ἀποληφθέντες *V* ‖ 14 ὀριγένης *G* ‖ 16 πόλεμος *P*] πόλεμον *VG* | 17 βασιλεία *P*] βασιλείαν *VG* ‖ 17—18 ἁπάντων ὡμολόγηται] ὡμολόγηται ἁπάντων *G* ‖ 22 πολέμιον *GP*] πόλεμον *V* | μὲν] τε *G*

„μελλόντων ἕνεκα τὴν τύχην ἢ προσκυνήσομεν ἢ B 125
„μεμψόμεθα πάντως. τὰ γὰρ τῶν πραγμάτων ὀξύτατα 29
„ἐς τὸ τῆς τύχης ὡς τὰ πολλὰ περιίσταται κράτος.
„ἢν δὲ σχολαίτερον τὰ παρόντα διοικησώμεθα, οὐδὲ
„βουλομένοις παρέσται ἡμῖν Ἰουστινιανὸν ἐν παλατίῳ
„λαβεῖν, ἀλλ' ἀγαπήσει ὡς τάχιστα ἤν τις αὐτὸν ἐφῇ
„φυγεῖν. ἀρχὴ γὰρ περιορωμένη καταρρεῖν εἴωθεν, 30
„ἀποληγούσης αὐτῇ τῆς ἰσχύος ἐς ἡμέραν ἑκάστην.
„ἔστι τοίνυν ἡμῖν βασίλεια ἕτερα, Πλακιλλιαναί τε
„καὶ τὰ Ἑλένης ἐπώνυμα, ὅθεν χρὴ βασιλέα τόνδε
„ὁρμώμενον τόν τε πόλεμον διενεγκεῖν καὶ τὰ ἄλλα
„διοικήσασθαι ᾗ ἄμεινον ἕξει." Ὠριγένης μὲν τοσαῦτα 31
εἶπεν. οἱ δὲ δὴ ἄλλοι, ὅπερ φιλεῖ ὅμιλος ποιεῖν,
ὀξύτερόν τε ἀντελαμβάνοντο καὶ τὸ παραυτίκα ᾤοντο
ξύμφορον εἶναι, καὶ οὐχ ἥκιστά γε Ὑπάτιος (χρῆν γάρ
οἱ γενέσθαι κακῶς) τῆς ἐπὶ τὸν ἱππόδρομον ὁδοῦ
ἐκέλευεν ἡγεῖσθαι. τινὲς δέ φασιν ἐξεπίτηδες αὐτὸν
ἐνταῦθα ἥκειν, βασιλεῖ εὐνοϊκῶς ἔχοντα.

Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν βασιλέα ἐν βουλῇ ἦσαν, πότερα 32
μένουσιν αὐτοῖς ἢ ταῖς ναυσὶν ἐς φυγὴν τρεπομένοις
ἄμεινον ἔσται. καὶ λόγοι μὲν πολλοὶ ἐλέγοντο ἐς
ἑκάτερα φέροντες. καὶ Θεοδώρα δὲ ἡ βασιλὶς ἔλεξε 33
τοιάδε „Τὸ μὲν γυναῖκα ἐν ἀνδράσι μὴ χρῆναι τολμᾶν
„ἢ ἐν τοῖς ἀποκνοῦσι νεανιεύεσθαι, τὸν παρόντα
„οἶμαι καιρὸν ἥκιστα ἐφεῖναι διασκοπεῖσθαι, εἴτε ταύτῃ
„εἴτε ἄλλῃ πῃ νομιστέον. οἷς γὰρ τὰ πράγματα ἐς 34

---

15 Mal. 475, 16

---

4 σχολαιότερον G | διοικησόμεθα G ‖ 12 ᾗ om. G | ὀριγένης G ‖ 14 ἀντελαμβάνετο G ‖ 15 οὐχ ἥκιστά] οὐχήκιστα G ‖ 21 πολλοὶ] πολὺ V | εἰς V ‖ 22 βασιλὶς VG] βασίλισσα P ‖ 26 ἄλλῃ om. G

B 126 „κίνδυνον τὸν μέγιστον ἥκει, οὐκ ἄλλο οὐδὲν εἶναι
P 73 „δοκεῖ ἄριστον ἢ τὰ ἐν ποσὶν ὡς ἄριστα θέσθαι.
35 „ἡγοῦμαι δὲ τὴν φυγὴν ἔγωγε, εἴπερ ποτὲ, καὶ νῦν,
„ἢν καὶ τὴν σωτηρίαν ἐπάγηται, ἀξύμφορον εἶναι. ἀν-
„θρώπῳ μὲν γὰρ ἐς φῶς ἥκοντι τὸ μὴ οὐχὶ καὶ νεκρῷ
„γενέσθαι ἀδύνατον, τῷ δὲ βεβασιλευκότι τὸ φυγάδι
36 „εἶναι οὐκ ἀνεκτόν. μὴ γὰρ ἂν γενοίμην τῆς ἁλουργί-
„δος ταύτης χωρὶς, μηδ' ἂν τὴν ἡμέραν ἐκείνην βιῴην,
„ἐν ᾗ με δέσποιναν οἱ ἐντυχόντες οὐ προσεροῦσιν. εἰ
„μὲν οὖν σώζεσθαί σοι βουλομένῳ ἐστὶν, ὦ βασιλεῦ,
37 „οὐδὲν τοῦτο πρᾶγμα. χρήματα ⟨γάρ⟩ τε πολλὰ ἔστιν
„ἡμῖν, καὶ θάλασσα μὲν ἐκείνη, πλοῖα δὲ ταῦτα.
„σκόπει μέντοι μὴ διασωθέντι ξυμβήσεταί σοι ἥδιστα
„ἂν τῆς σωτηρίας τὸν θάνατον ἀνταλλάξασθαι. ἐμὲ
„γάρ τις καὶ παλαιὸς ἀρέσκει λόγος, ὡς καλὸν ἐντάφιον
38 „ἡ βασιλεία ἐστί“. τοσαῦτα τῆς βασιλίδος εἰπούσης,
θάρσος τε τοῖς πᾶσιν ἐπεγένετο καὶ ἐς ἀλκὴν τραπό-
μενοι ἐν βουλῇ ἐποιοῦντο ᾗ ἂν ἀμύνεσθαι δυνατοὶ
39 γένοιντο, ἤν τις ἐπ' αὐτοὺς πολεμήσων ἴοι. οἱ μὲν
οὖν στρατιῶται ξύμπαντες, οἵ τε ἄλλοι καὶ ὅσοι ἀμφὶ
τὴν βασιλέως αὐλὴν ἐτετάχατο, οὔτε τῷ βασιλεῖ εὐνοϊκῶς
εἶχον οὔτε ἐς τὸ ἐμφανὲς ἔργου ἔχεσθαι ἤθελον, ἀλλὰ
40 τὸ μέλλον ἐκαραδόκουν ὅπῃ ἐκβήσεται. πᾶσαν δὲ τὴν

---

15 cf. Isocr. VI 45 ὡς καλόν ἐστιν ἐντάφιον ἡ τυραννίς. Diod. XIV 8

1—2 ἄλλο—θέσθαι VG] ἄλλω οὐδενὶ (οὐδὲν εἴη in marg.) ἢ τῶ τὰ ἐν ποσὶν ὡς ἄριστα θέσθαι προσέχειν χρεὼν ἅπασιν P ‖ 5 μὲν γὰρ Dind.] γὰρ VG, γὰρ μὲν P | εἰς G | νεκρῶν V ‖ 7—8 ἀλουργίδος P ‖ 9 ἐν om. G ‖ 11 ⟨γάρ⟩ addidi] om. codd. ‖ 11—12 ἔστιν ἡμῖν] ἡμῖν ἐστι G ‖ 17 πᾶσιν] παροῦσιν V | ἐπεγένετο VG] ἐγένετο P | εἰς P ‖ 19 γένοιντο VG] γένωνται P ‖ 20 ἄλλοι om. G | 22 ἔργου ἔχεσθαι] ἔρχεσθαι G

ἐλπίδα ἐν Βελισαρίῳ τε καὶ Μούνδῳ ὁ βασιλεὺς
εἶχεν, ὧν ἅτερος μὲν, Βελισάριος, ἄρτι ἐκ τοῦ Μηδι-
κοῦ ἐπανήκων πολέμου τήν τε ἄλλην θεραπείαν δυ-
νατήν τε καὶ λόγου ἀξίαν ἐπήγετο καὶ δορυφόρων τε
εἶχε καὶ ὑπασπιστῶν πλῆθος ἔν τε ἀγῶσι καὶ τοῖς B 127
τοῦ πολέμου κινδύνοις τὰς μελέτας πεποιημένον.
Μοῦνδος δὲ, Ἰλλυριῶν στρατηγὸς ἀποδεδειγμένος, τύχῃ 41
τινὶ ξυνεκύρησε βαρβάρους Ἐρούλους ἐπαγαγόμενος
κατά τινα χρείαν ἐς Βυζάντιον μετάπεμπτος ἥκειν.

Ὑπάτιος μὲν οὖν ἐπειδὴ εἰς τὸν ἱππόδρομον ἀφί- 42
κετο, ἀναβαίνει μὲν αὐτίκα οὗ δὴ βασιλέα καθίστασθαι
νόμος, κάθηται δὲ ἐς τὸν βασίλειον θρόνον, ὅθεν ἀεὶ
βασιλεὺς εἰώθει τόν τε ἱππικὸν καὶ γυμνικὸν θεᾶσθαι
ἀγῶνα. ἐκ δὲ παλατίου Μοῦνδος μὲν διὰ πύλης 43
ἐξῄει, ἔνθα δὴ ὁ κοχλίας ἀπὸ τῆς καθόδου κυκλοτεροῦς
οὔσης ὠνόμασται. Βελισάριος δὲ τὰ μὲν πρῶτα εὐθὺ 44
αὐτοῦ τε Ὑπατίου καὶ θρόνου τοῦ βασιλείου ἀνέβαινεν,
ὡς δὲ ἐς τὸ πλησίον οἴκημα ἦλθεν, οὗ δὴ στρατιωτῶν
φρουρὰ ἐκ παλαιοῦ ἐστιν, ἐβόα τοῖς στρατιώταις ἐγκε-
λευόμενος ἀνοιγνύναι οἱ τὴν θύραν ὡς τάχιστα, ὅπως
ἐπὶ τὸν τύραννον ἴοι. δεδογμένον δὲ τοῖς στρατιώταις 45
μηδετέρῳ ἀμύνειν, ἕως αὐτῶν ἅτερος λαμπρῶς νικῴη,
ὡς ἥκιστα ἐπαΐειν δοκοῦντες διεκρούσαντο. ἀναστρέψας 46
οὖν Βελισάριος ὡς βασιλέα διεφθάρθαι ἰσχυρίζετο
σφίσι τὰ πράγματα. νεωτερίζειν γὰρ ἐς αὐτὸν τοὺς 47

2 Theoph. I 184, 29

2 *Βελισάριος*] *βελισσάριος* hic et infra constanter *G*, *ὁ βελισάριος* *P* ‖ 4 *ἐπήγετο*] *ἐπείγετο* *V* ‖ 6 malim *πεποιημένων* ‖ 8 *συνεκύρησε* *V* | *Ἐρούλους*] *ἐλούρους* *G* | *ἐπαγαγομένοις* *G* ‖ 10 *ἐς* *V* ‖ 15 *ἀπὸ* *P*] *ἐπὶ* *VG* ‖ 16 *ὠνόμαστο* *V* | *εὐθὺ*] *εὐθὺς* *P* ‖ 17 *τοῦ* om. *V* ‖ 22 *μηδετέρῳ*] *μηδ᾽ ἑτέρω* *V*

στρατιώτας, οἳ τὴν παλατίου φρουρὰν ἔχουσιν. ἐκέ-
λευεν οὖν αὐτὸν βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καλουμένην Χαλκῆν
48 P 74 *καὶ τὰ ἐνταῦθα προπύλαια ἰέναι. ὁ δὲ δὴ μόλις καὶ*
B 128 *οὔτε κινδύνων οὔτε πόνων μεγάλων χωρὶς δι' ἐρει-*
πίων τε καὶ χωρίων ἡμιφλέκτων διεξιὼν ἐς τὸ ἱππικὸν
49 *ἀναβαίνει. καὶ ἐπειδὴ παρὰ τὴν Βενέτειον ἐγεγόνει*
στοάν, ἣ τοῦ βασιλέως θρόνου ἐν δεξιᾷ ἐστιν, ἐβού-
λευσε μὲν ἐπὶ πρῶτον αὐτὸν Ὑπάτιον ἰέναι, βραχείας
δὲ οὔσης ἐνταῦθα πυλίδος, ἣ ἀπεκέκλειστό τε καὶ ὑπὸ
τῶν ἐντὸς Ὑπατίου στρατιωτῶν ἐφυλάσσετο, κατωρ-
ρώδησε μή οἱ ἐν στενῷ πονουμένῳ ὁ δῆμος ξυνεπιθέ-
μενος αὐτόν τε καὶ τοὺς ἑπομένους ἅπαντας διαφθείραν-
τες ῥᾷόν τε καὶ ἀπονώτερον ἐπὶ βασιλέα χωρήσωσι.
50 *λογισάμενος οὖν ὥς οἱ ἐπὶ τὸν δῆμον ἰτέον ἐστίν, οἳ*
ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ἑστήκεσαν, πλήθει τε ἄμετροι καὶ
μετὰ πολλῆς ἀκοσμίας ὑπ' ἀλλήλων ὠθούμενοι, ἀπὸ
τοῦ κολεοῦ τὸ ξίφος ἀράμενος τοῖς τε ἄλλοις κατὰ
ταὐτὰ ποιεῖν ἐπαγγείλας, δρόμῳ τε καὶ κραυγῇ ἐπ'
51 *αὐτοὺς ᾔει. ὁ δὲ δῆμος, ἅτε δὴ ἐν ὁμίλῳ καὶ οὐκ ἐν*
τάξει ἱστάμενοι, ἐπειδὴ στρατιώτας εἶδον τεθωρακισ-
μένους τε καὶ δόξαν πολλὴν ἐπί τε ἀνδρίᾳ καὶ πολέ-
μων ἐμπειρίᾳ ἔχοντας, καὶ τοῖς ξίφεσιν οὐδεμιᾷ φειδοῖ
52 *παίοντας, ἐς φυγὴν ὥρμηντο. κραυγῆς δὲ πολλῆς,*
ὡς τὸ εἰκὸς, γεγενημένης, πλησίον που ἑστηκὼς Μοῦν-
δος καὶ βουλόμενος ἔργου ἔχεσθαι (ἦν γάρ τις τολ-

1—2 *ἐκέλευσεν G* ‖ 3 *προπύλια V* ‖ 4 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 4—5 *ἐρειπίων*] *εἰριπείων V* ‖ 5 *εἰς P* ‖ 6 *παρὰ G*] *περὶ VP* | *βενέτιον G* ‖ 9 *ἀπεκέκλειστό GP* pr. m.] *ἀπεκέκλιτο V* et *P* corr. | *ὑπὸ*] *ἀπὸ VG* ‖ 11—12 *συνεπιθέμενος V* ‖ 13 *χωρήσουσι V* ‖ 15 *εἱστήκεσαν G* ‖ 16 *μετὰ*] *τὰ G* ‖ 17 *κολεοῦ*] *κουλεοῦ V* ‖ 18 *ταὐτὰ*] *ταῦτα G* ‖ 19 *ἅτε*] *ὅτε V* ‖ 21 *ἀνδρία V*] *ἀνδρεία GP* ‖ 22 *οὐδεμιᾷ*] *οὐ δὲ μιᾷ VG* ‖ 23 *ὥρμηνται G*

μητὴς καὶ δραστήριος), ἀπορούμενος δὲ ᾗ χρήσεται
τοῖς παροῦσιν, ἐπειδὴ ἐτεκμήρατο ὡς Βελισάριος ἐν
τῷ πόνῳ εἴη, εὐθὺς ἐπὶ τὸ ἱπποδρόμιον διὰ τῆς εἰσό-
δου, ἣ Νεκρὰ καλεῖται, εἰσβάλλει. τότε δὴ ἑκατέρωθεν 53
οἱ Ὑπατίου στασιῶται κατὰ κράτος πλησσόμενοι διεφθεί-
ροντο. ἐπεὶ δὲ ἡ τροπὴ λαμπρὰ ἐγεγόνει καὶ φόνος ἦν
ἤδη τοῦ δήμου πολὺς, Βοραΐδης τε καὶ Ἰοῦστος, Ἰουστι- B 129
νιανοῦ βασιλέως ἀνεψιοὶ, χεῖρας αὐτοῖς οὐδενὸς ἀνταίρειν
τολμῶντος, καθεῖλόν τε ἀπὸ τοῦ θρόνου Ὑπάτιον καὶ
αὐτὸν ἐσαγαγόντες βασιλεῖ ἅμα Πομπηίῳ παρέδωκαν.
θνήσκουσί τε τοῦ δήμου πλέον ἢ τρισμύριοι ἐν ταύτῃ 54
τῇ ἡμέρᾳ. βασιλεὺς δὲ αὐτοὺς ἐν φυλακῇ χαλεπῇ
ἐκέλευεν εἶναι. ἐνταῦθα Πομπήιος μὲν ἐδάκρυέ τε 55
καὶ ἄξια ἐλέου ἐφθέγγετο· ἦν γὰρ δὴ ὁ ἀνὴρ πραγ-
μάτων τε καὶ κακῶν τοιούτων ἥκιστα ἔμπειρος· Ὑπά-
τιος δὲ αὐτὸν πολλὰ ὀνειδίσας οὐκ ἔφη χρῆναι τοὺς
οὐκ ἐν δίκῃ ἀπολουμένους ὀδύρεσθαι. ἀρχήν τε γὰρ 56
ὑπὸ τοῦ δήμου ἄκοντας βιασθῆναι καὶ οὐκ ἐπὶ κακῷ
τοῦ βασιλέως ὕστερον ἐς τὸ ἱπποδρόμιον ἀφικέσθαι.
κτείναντες δὲ οἱ στρατιῶται τῇ ὑστεραίᾳ ἑκάτερον, ἐς
θάλασσαν καθῆκαν τὰ σώματα. βασιλεὺς δὲ αὐτῶν 57
τε τὰ χρήματα ἐς τὸ δημόσιον ἀνάγραπτα ἐποιήσατο
καὶ ἄλλων τῶν ἐκ βουλῆς ἁπάντων, οἳ δὴ τὴν γνώμην
ξὺν αὐτοῖς ἔθεντο. ἔπειτα μέντοι τοῖς τε ἄλλοις 58
ἅπασι καὶ τοῖς Ὑπατίου καὶ Πομπηίου παισὶ τά τε

11 cf. Mal. 476, 20 ‖ 21 cf. Vict. Tonn. ad a. 530

1 χρήσηται *V* ‖ 4 ἐσβάλλει *V* ‖ 5 στασιῶται] στρατιῶται *G* ‖ 7 ἤδη τοῦ δήμου *VG*] τοῦ δήμου ἤδη *P* | Βοραΐδης] βοριάδης *G* ‖ 9 τοῦ om. *G* ‖ 14 ἐλέου] ἐλέους *V* ‖ 20—21 ἑκάτερον—σώματα] τούτους ἑκατέρων τὰ σώματα ἐς θάλασσαν καθῆκαν *G* ‖ 24 ξὺν om. *G*

*ἀξιώματα, οἷς πρότερον ἐχρῶντο, ἀπέδωκε καὶ τῶν
χρημάτων ὅσοις τῶν ἐπιτηδείων τινὰς οὐκ ἔτυχε δωρη-
σάμενος. ἐς τόδε μὲν Βυζαντίῳ ἡ στάσις ἐτελεύτα.*
P 75 *κε΄. Τριβουνιανὸς δὲ καὶ Ἰωάννης τῆς τιμῆς οὕτω
παραλυθέντες χρόνῳ ὕστερον ἐς ἀρχὰς τὰς αὐτὰς*
2 *κατέστησαν ἄμφω. ἀλλὰ Τριβουνιανὸς μὲν ἔτη πολλὰ
ἐπιβιοὺς τῇ τιμῇ ἐτελεύτησε νόσῳ, ἄλλο οὐδὲν ἄχαρι
πρὸς οὐδενὸς παθών. ἦν γὰρ αἱμύλος τε καὶ τἄλλα
ἡδὺς καὶ τῆς φιλοχρηματίας τὸ νόσημα ἐπισκιάσαι*
3 B130 *ἱκανώτατος τῆς παιδείας περιουσίᾳ. Ἰωάννης δὲ (πᾶσι
γὰρ ἀνθρώποις βαρύς τε ὁμοίως καὶ χαλεπὸς ἦν, πλη-
γάς τε τοῖς προσπίπτουσιν ἐντεινόμενος καὶ τὰ χρή-
ματα ἀπαξάπαντα λόγῳ οὐδενὶ ληιζόμενος) δέκατον
ἔτος τὴν ἀρχὴν ἔχων τὴν δίκην ὀρθῶς καὶ δικαίως
τῆς ἐς τὴν δίαιταν παρανομίας ἐξέτισε τρόπῳ τοιῷδε.*
4 *Θεοδώρα ἡ βασιλὶς ἤχθετο αὐτῷ πάντων μάλιστα.
καὶ ὃς τῇ γυναικὶ προσκεκρουκὼς οἷς ἡμάρτανε, θωπείᾳ
μὲν αὐτὴν ἢ χάριτι μετελθεῖν ὡς ἥκιστα ἔγνω, ἐς
ἐπιβουλὴν δὲ αὐτῇ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς καθιστάμενος ἐς
τὸν βασιλέα διέβαλλεν, οὔτε τὴν τύχην ἐρυθριῶν οὔτε
τὴν στοργὴν αἰσχυνόμενος, ἥνπερ ἐς αὐτὴν ὁ βασιλεὺς*
5 *εἶχεν ἐξαισίαν οἵαν. αἰσθομένη δὲ ἡ βασιλὶς τῶν*

---

5 cf. Mal. 477, 9 ‖ 6—10 *ἔτη—περιουσίᾳ*] citat Suid. s. v. *Τριβωνιανός* ‖ 10—15 *Ἰωάννης—ἐξέτισε*] *Οὗτος δὲ ὁ Ἰωάννης πᾶσιν ἀνθρώποις βαρὺς ἦν ὁμοίως καὶ χαλεπός· πληγάς τε τοῖς προσπίπτουσιν ἐντεινόμενος καὶ τὰ χρήματα ἀπαξάπαντα λόγῳ οὐδενὶ ληιζόμενος τὴν δίκην ὀρθῶς καὶ δικαίως τῆς ἐς τὴν δίκην παρανομίας ἐξέτισεν* Suid. s. v. *Ἰωάννης*. *τὰ—ἐξέτισεν* etiam s. v. *ἀπαξάπαντα* exhibentur

---

1 *ἀπέδωκε*] *ἀπέδοτο* *V* ‖ 2 *ὅσοις*] *ὅσα* *V* ‖ 5 *εἰς* *G* | *τὰς αὐτὰς* om. *G* ‖ 7 *ἄλλο* om. Suid. ‖ 8 *αἱμῦλος* *P* ‖ 10 *τῆς*] *τῇ τῆς* Suid. ‖ 11 *χαλεπῶς* *V* ‖ 15 *τρόπῳ τοιῷδε*] *τοιῶδε τρόπω* *G* ‖ 17 *οἷς*] *οἱ* *P* ‖ 18 *ἐς* om. *V* ‖ 20 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd.

ποιουμένων κτεῖναι μὲν διενοεῖτο τὸν ἄνθρωπον, μη-
χανῇ δὲ οὐδεμιᾷ εἶχεν, ἐπεὶ λόγον αὐτοῦ Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς ἐποιεῖτο πολύν. γνοὺς δὲ Ἰωάννης τὴν τῆς 6
βασιλίδος ἐς αὐτὸν γνώμην ἐν δείμασι μεγάλοις ἐγί-
νετο. ἐπειδάν τε ὡς καθευδήσων ἐς τὸν κοιτῶνα ἴοι, 7
τῶν τινα βαρβάρων ἐπιστήσεσθαί οἱ ὡς ἀπολοῦντα
ὑπώπτευεν ἐς νύκτα ἑκάστην, ὑπερκύπτων τε ἀεὶ ἐκ
τοῦ δωματίου καὶ τὰς εἰσόδους περισκοπῶν ἄϋπνος
ἔμενε, καίπερ ἑταιρισάμενος δορυφόρων τε καὶ ὑπα-
σπιστῶν χιλιάδας πολλάς, οὐ γεγονὸς ὑπάρχων τινὶ
πρότερον τοῦτό γε. ἀλλ' ἐπιλελησμένος ἅμα ἡμέρᾳ 8
θείων τε καὶ ἀνθρωπείων δειμάτων ἁπάντων ὄλεθρος B 131
αὖθις κοινῇ τε καὶ ἰδίᾳ πᾶσι Ῥωμαίοις ἐγίνετο. καὶ P 76
φαρμακεῦσι μὲν τὰ πολλὰ ὡμίλει, μαντείαις δὲ ἀσε-
βέσιν ἐς ἀεὶ χρώμενος τὴν αὐτοκράτορα αὐτῷ τερα-
τευομέναις ἀρχήν, ἀεροβατῶν τε καταφανὴς ἦν καὶ
μετέωρος ἀρθεὶς ταῖς τῆς βασιλείας ἐλπίσι. τῆς μέντοι 9
πονηρίας αὐτῷ καὶ τῆς ἐς τὴν δίαιταν παρανομίας
οὐδὲν οὔτε ἐλώφα οὔτε ὑπέληγε. καί τις αὐτῷ θεοῦ 10
λόγος τὸ παράπαν οὐκ ἦν, ἀλλὰ καί, εἴ που εἰς ἱερὸν
ὡς εὐξόμενός τε καὶ διανυκτερεύσων ἐνταῦθα ἴοι,
οὐδὲν ὁμοίως τοῖς Χριστιανῶν ἤθεσιν ἔπραττεν, ἀλλὰ
τριβώνιον ἐνδιδυσκόμενος ἱερεῖ πρέπον τῆς παλαιᾶς
δόξης, ἣν νῦν Ἑλληνικὴν καλεῖν νενομίκασι, λόγους
οὐχ ὁσίους τινάς, οὕσπερ ἐμεμελετήκει, ἀπεστομάτιζεν
ἀνὰ πᾶσαν τὴν νύκτα ἐκείνην, ὅπως οἱ ἥ τε βασι-

4 αὐτὸν *VP* ‖ 5 ἐπειδάν τε ὡς *P*] καὶ ἐπειδάν δε ὡς *V*, καὶ ἐπειδὰν τέως *G* ‖ 7 ὑπόπτευεν *G* | ὑπεκκύπτειν Herw. ‖ 11 ἀλλ'] ἀλλὰ *V* ‖ 12 ἀνθρωπείων] ἀνινων *G* | δειμάτων] δειμάστων *P* ‖ 14 ὡμίλει] ὁμιλεῖ *G* ‖ 15 ἐσαεὶ *VG* ‖ 24 νενομίκασιν *P* ‖ 25 οὕσπερ *VG*] ὥσπερ *P* | μεμελετήκει *G* | ἀπεστομάτιζεν post ἐκείνην transponunt *GP* ‖ 26 ἐκείνην] ἐκείνῃ Hoesch.

λέως διάνοια ἔτι μᾶλλον ὑποχειρία εἴη καὶ αὐτὸς
κακῶν γένοιτο ἀπαθὴς πρὸς πάντων ἀνθρώπων.
11 Ἐν τούτῳ δὲ Βελισάριος Ἰταλίαν καταστρεψάμενος
βασιλεῖ ἐς Βυζάντιον ξὺν Ἀντωνίνῃ τῇ γυναικὶ μετά-
12 πεμπτος ἦλθεν, ἐφ' ᾧ ἐπὶ Πέρσας στρατεύσειε. καὶ
τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασιν ἔντιμός τε καὶ λόγου πολλοῦ
ἄξιος, ὡς τὸ εἰκὸς, ἦν, μόνος δὲ Ἰωάννης αὐτῷ χαλε-
πῶς εἶχε καὶ πολλῇ ἐπιβουλῇ ἐς αὐτὸν εἴχετο, κατ'
ἄλλο μὲν οὐδὲν, ὅτι δὲ αὐτὸς μὲν τὸ ἐκ πάντων ἔχθος
ἐφ' ἑαυτὸν εἷλκε, Βελισάριος δὲ πάντων εὐδοκιμῶν
μάλιστα ἔτυχεν· ἐπ' αὐτῷ τε γενομένης τῆς Ῥωμαίων
B 132 ἐλπίδος αὖθις ἐπὶ Πέρσας ἐστράτευσε, τὴν γυναῖκα
13 ἐν Βυζαντίῳ ἀπολιπών. Ἀντωνίνα δὲ ἡ Βελισαρίου
γυνὴ (ἦν γὰρ ἱκανωτάτη ἀνθρώπων ἁπάντων μηχα-
νᾶσθαι τὰ ἀμήχανα) χαριεῖσθαι τῇ βασιλίδι βουλευ-
σαμένη ἐπενόει τοιάδε. ἦν τῷ Ἰωάννῃ θυγάτηρ Εὐφημία,
δόξαν μὲν ἐπὶ σωφροσύνῃ πολλὴν ἔχουσα, νέα δὲ κο-
μιδῇ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ λίαν εὐάλωτος, ἣν δὴ ὁ πατὴρ ὑπερη-
14 γάπα, ἐπειδὴ καὶ μόνης αὐτῆς ἐγεγόνει πατήρ. ταύτην ἡ
Ἀντωνίνα τιθασσεύουσα ἐς ἡμέρας συχνὰς προσποιήσα-
σθαί τε ἅτε φίλην ἐνδελεχέστατα ἴσχυσε καὶ τῶν αὐτῇ
15 ἀπορρήτων μεταδιδόναι οὐκ ἀπηξίου. καί ποτε αὐτῆς
οἱ μόνης ἐν τῷ δωματίῳ παρούσης ὀδύρεσθαι τύχας
τὰς παρούσας ἐπλάσσετο, ὅτι δὴ Βελισάριος εὐρυτέραν
ποιησάμενος τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πλείονι μέτρῳ ἢ

3 Proc. VI 30 s. fin.

4—5 μετάπεμπτος] μετάπεπτος G ‖ 7 εἰκὸς] εἰκὼς P ‖ 13 τοῦ βελισαρίου P ‖ 14 ἁπάντων] πάντων V ‖ 17 πολλὴν VP] πολλῇ G ‖ 19 ἐπειδὴ VG] ἐπεὶ P ‖ 20 ἐς om. V ‖ 22 ἀπορ ήτων V ‖ 23 δω$\overset{τ'}{μ}$ P

πρότερον οὖσα ἐτύγχανε, βασιλεῖς τε δορυαλώτους δύο
καὶ πλούτου τοσοῦτόν τι χρῆμα ἐς Βυζάντιον ἀγαγὼν,
ἀχαρίστου Ἰουστινιανοῦ ἔτυχε· τά τε ἄλλα ὡς οὐ
δικαίαν οὖσαν τὴν πολιτείαν διέβαλλε. περιχαρὴς δὲ 16
τῷ λόγῳ γενομένη ἡ Εὐφημία (δέει γὰρ τῷ ἐκ τῆς βασι-
λίδος καὶ αὐτὴ τῇ παρούσῃ ἀρχῇ ἤχθετο) „Καὶ τοῦδε
μέντοι, ὦ φιλτάτη," ἔφη, „ὑμεῖς αἴτιοι, ὅτι δὴ παρὸν P 77
„ὑμῖν τῇ δυνάμει οὐ βούλεσθε χρῆσθαι". ὑπολαβοῦσα 17
δὲ ἡ Ἀντωνίνα „Οὐ γὰρ οἷοί τέ ἐσμεν, ὦ θύγατερ,"
εἶπεν, „ἐν στρατοπέδῳ νεωτέροις ἐγχειρεῖν πράγμα-
„σιν, ἢν μὴ τοῦ ἔργου ξυνεπιλάβωνται ἡμῖν τῶν ἔνδον
„τινές· ἀλλ' εἴπερ ὁ σὸς πατὴρ ἤθελε, ῥᾷστα ἂν ἐς
„τήνδε τὴν πρᾶξιν καθιστάμενοι ὅσα ἦν τῷ θεῷ βου- B 133
λομένῳ ἐπράσσομεν". ἀκούσασα ταῦτα Εὐφημία προ- 18
θύμως μὲν ὑπέσχετο ἐπιτελῆ ἔσεσθαι, ἀπαλλαγεῖσα δὲ
ἐνθένδε τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τὸν πατέρα εὐθὺς ἤνεγκε.
καὶ ὃς τῷ λόγῳ ἡσθεὶς (ταύτην γάρ οἱ ὁδὸν ἔς τε τὰ 19
μαντεῖα καὶ τὴν βασιλείαν ὑπετόπαζε φέρειν τὴν
πρᾶξιν) εὐθὺς μελλήσει οὐδεμιᾷ ὡμολόγησε, πράσσειν
τε τὴν παῖδα ἐκέλευεν ὅπως τῇ ὑστεραίᾳ ἐς λόγους τῇ
Ἀντωνίνῃ αὐτὸς ξυμμίξῃ καὶ τὰ πιστὰ δοίη. μαθοῦσα 20
δὲ Ἀντωνίνα τὴν Ἰωάννου γνώμην καὶ ὡς ἀπωτάτω
τὸν ἄνθρωπον τῆς τοῦ ἀληθοῦς ἀπαγαγεῖν ἐννοίας
ἐθέλουσα νῦν μὲν ἔφη οἱ ξυγγενέσθαι αὐτὸν ἀξύμφο-
ρον εἶναι, μή τις ὑποψία μεταξὺ ἐπιγενομένη διακω-

---

4 διέβαλε V ‖ 5 ἡ om. V ‖ 10 ἐγχειρεῖν] ἐγχωρεῖν P ‖ 13 τήνδε G] om. VP ‖ 19 μελήσει G | οὐδεμιᾷ] οὐ δὲ μιᾶ V ‖ 20 ἐκέλευεν VG] ἐκέλευσε P | ὅπως τῇ ὑστεραίᾳ] τῇ ὑστεραίᾳ ὅπως P ‖ 20—21 τῇ ἀντωνίνῃ αὐτὸς VP] αὐτὸς τῇ ἀντωνίνῃ G ‖ 21 συμμίξῃ G | δοίη] δώῃ V ‖ 22 δὲ GP] δὲ ἡ V ‖ 23 τοῦ om. G | ἐπαγαγεῖν V ‖ 24 ἐθέλουσα] ἐλθοῦσα V | ξυγγενέσθαι] ξυγενέσθαι G ‖ 25 ἐπιγενομένη VP] γενομένη G

λῦσαι τὰ πρασσόμενα ἱκανὴ εἴη· μέλλειν δὲ αὐτίκα
21 *δὴ μάλα ἐς τὴν ἕω παρὰ Βελισάριον στέλλεσθαι. ἐπει-*
δὰν οὖν ἐκ Βυζαντίου ἀπαλλαγεῖσα ἐν τῷ προαστείῳ
γένηται (ὃ δὴ Ῥουφινιαναὶ μὲν ὀνομάζεται, Βελισαρίου
δὲ ἴδιον ἐτύγχανεν ὄν), ἐνταῦθα τὸν Ἰωάννην ὡς
ἀσπασόμενόν τε καὶ προπέμψοντα ἥκειν, καὶ τούς τε
λόγους περὶ τῶν ὅλων ποιήσασθαι καὶ τὰ πιστὰ λαβεῖν
τε καὶ δοῦναι. ταῦτα εἰποῦσα εὖ τε τῷ Ἰωάννῃ εἰπεῖν
22 *ἔδοξε καὶ ἡμέρα τακτὴ ἐπὶ τῇ πράξει διώριστο. ἥ τε*
βασιλὶς τὸν πάντα λόγον παρὰ τῆς Ἀντωνίνης ἀκού-
σασα ἐπῄνει μὲν τὰ βεβουλευμένα, ἐγκελευομένη δὲ
πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἐς τὴν προθυμίαν ἐνῆγεν.
23 *Ἐπειδή τε ἡ κυρία παρῆν, ἀσπασαμένη μὲν ἡ Ἀν-*
τωνίνα τὴν βασιλίδα ἐκ τῆς πόλεως ἀπηλλάσσετο, ἔν
τε Ῥουφινιαναῖς ἐγένετο, ὡς τῇ ὑστεραίᾳ τῆς ἐπὶ τὴν
ἕω ὁδοῦ ἀρξομένη, οὗ δὴ καὶ Ἰωάννης τὰ ξυγκείμενα
24 B134 *ἐπιτελέσων ἐς νύκτα ἦλθεν. ἡ δὲ βασιλὶς διαβάλλουσα*
πρὸς τὸν αὐτῆς ἄνδρα τὰ πρὸς τοῦ Ἰωάννου ἐπὶ τῇ
τυραννίδι πρασσόμενα, Ναρσῆν τε τὸν εὐνοῦχον καὶ
Μάρκελλον τὸν τῶν ἐν παλατίῳ φυλάκων ἄρχοντα ἐς
Ῥουφινιανὰς ξὺν στρατιώταις πολλοῖς ἔπεμψεν, ἐφ'
ᾧ διερευνησάμενοι τὰ πρασσόμενα, ἢν τὸν Ἰωάννην
πράγμασι νεωτέροις ἐγχειροῦντα εὑρήσωσι, κτείναντες
25 *εὐθὺς τὸν ἄνθρωπον ἐπανήξουσι. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῷ*
ἔργῳ τούτῳ ἐστέλλοντο. φασὶ δὲ βασιλέα τῶν ποιου-
μένων αἰσθόμενον τῶν τινα Ἰωάννῃ ἐπιτηδείων παρ'

---

4 *δὴ VG*] om. *P* ‖ 6 *ἀσπασάμενον G* | *προπέμψοντα V*] *προπέμψαντα GP* ‖ 8 *ταῦτα VP*] *καὶ ταῦτα G* | *τε τῷ*] *τε* om. *G* ‖ 16 *ἀρξαμένη G* ‖ 17 *διαβαλοῦσα* Herw. ‖ 18 *αὑτῆς* codd. | *τοῦ* om. *P* ‖ 19 *τὸν* om. *G* ‖ 20 *τῶν* om. *V* | *φυλακῶν P* ‖ 23 *εὑρήσουσι P* ‖ 24 *εὐθὺς τὸν ἄνθρωπον VG*] *τὸν ἄνθρωπον εὐθὺς P*

αὐτὸν πέμψαι, ἀπεροῦντα αὐτῷ μηδαμῇ τῇ Ἀντωνίνῃ
ἐντυχεῖν λάθρα. Ἰωάννης δὲ (χρῆν γὰρ αὐτῷ γενέ- 26
σθαι κακῶς) τὴν βασιλέως ὑποθήκην ἐν ἀλογίᾳ πεποι-
ημένος ἀμφὶ νύκτα μέσην τῇ Ἀντωνίνῃ ξυνέμιξεν,
αἱμασιᾶς πού τινος ἄγχιστα, ἧς δὴ ὄπισθεν καθίσασα
ἐτύγχανε τοὺς ἀμφὶ Ναρσῆν τε καὶ Μάρκελλον, ὅπως P 78
τῶν λεγομένων ἀκούσειαν. ἐνταῦθα Ἰωάννης μὲν ἀφυ- 27
λάκτῳ στόματι τὰ ἐς τὴν ἐπίθεσιν ὡμολόγει τε καὶ
ὅρκοις δεινοτάτοις ἀπισχυρίζετο, Ναρσῆς δὲ αὐτῷ καὶ
Μάρκελλος ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐπέστησαν. θορύβου δὲ, 28
ὡς τὸ εἰκὸς, γενομένου οἱ τοῦ Ἰωάννου δορυφόροι
(ἄγχιστα γάρ πη ἑστήκεσαν) παρ' αὐτὸν αὐτίκα ἐγέ-
νοντο. καὶ αὐτῶν τις Μάρκελλον, οὐκ εἰδὼς ὅστις 29
ποτὲ ἦν, ξίφει ἔπληξεν, οὕτω τε Ἰωάννης διαφυγεῖν
ξὺν αὐτοῖς ἴσχυσεν, ἔς τε τὴν πόλιν κατὰ τάχος ἀφί-
κετο. καὶ εἰ μὲν εὐθὺς ἐλθεῖν παρὰ βασιλέα ἐθάρση- 30
σεν, οἶμαι ἂν, οὐδὲν ἐπεπόνθει πρὸς αὐτοῦ ἄχαρι·
νῦν δὲ καταφυγὼν ἐς τὸ ἱερὸν δέδωκε τῇ βασιλίδι B 135
κατ' ἐξουσίαν τῇ ἐς αὐτὸν ἐπιβουλῇ χρῆσθαι.

Τότε μὲν οὖν ἐξ ἐπάρχων ἰδιώτης γενόμενος ἐς Mense Mai. a. 541 31
ἕτερον ἐνθένδε ἀναστὰς ἐκομίσθη, ὅπερ ἐν τῷ προ-
αστείῳ Κυζίκου πόλεως ἵδρυται, Ἀρτάκην καλοῦσι
Κυζικηνοὶ τὸ προάστειον. ἐνταῦθα ἱερέως οὔ τι ἑκού-

20 cf. Mal. 480, 16. Auct. Marcell. Com. ad a. 544 cf. Nov. 109 et 111

5 αἱμασίας *G* ‖ 6 et 13 μάρκελον *G* pr. m., μάρκελλον *G* corr. ‖ 9 ἐπισχυρίζετο *V* ‖ 12 εἱστήκεσαν *G* ‖ 16 τὸν βασιλέα *P* ‖ 17 πρὸς *VP*] παρ' *G* ‖ 18 ἐς τὸ ἱερὸν] aut ἔς τι ἱερὸν scribendum puto aut addendum: ⟨τοῦ Λαυρεντίου⟩ (cf. Theoph. I 184, 9. 13) vel simile | δέδωκα *P* | βασιλίδι] βασίδι *P* ‖ 20 ἐπάρχων *V*] ὑπάρχων *GP* ‖ 23 ἐνταῦθα *VG*] ἔνθα *P* ‖ 23—140, 1 ἱερέως— σχῆμα *VG*] ἱερεὺς γενόμενος ἑκουσίως πέτρον ἑαυτὸν μετωνόμασεν *P*

σιος περιβέβληται σχῆμα, οὐκ ἐπισκόπου μέντοι, ἀλλ'
32 *ὅνπερ καλεῖν πρεσβύτερον νενομίκασιν. ὁ δὲ ἱερουρ-*
γεῖν ἥκιστα ἤθελεν, ὡς μή ποτε αὐτῷ ἐμπόδιον εἴη ἐς
τὰς ἀρχὰς αὖθις ἰέναι· τῶν γὰρ ἐλπίδων μεθίεσθαι
οὐδαμῆ ἤθελε. τὰ δὲ χρήματα ἐς τὸ δημόσιον ἀνά-
33 *γραπτα εὐθὺς γέγονεν. ὧν δὴ αὐτῷ μοῖραν βασιλεὺς*
πολλὴν ἠφίει· ἔτι γὰρ τῇ ἐς αὐτὸν φειδοῖ εἴχετο. ἐν-
34 *ταῦθα παρῆν τῷ Ἰωάννῃ, ἀφροντιστήσαντι μὲν κιν-*
δύνων ἁπάντων, χρήματα δὲ περιβεβλημένῳ μεγάλα,
ὅσα τε αὐτὸς ἐτύγχανε κρύψας καὶ ὅσα βασιλέως
γνώμῃ παρ' αὐτῷ ἔμεινε, τρυφᾶν τε κατ' ἐξουσίαν
καὶ τὰ παρόντα ἡγεῖσθαι λογισμῷ σώφρονι εὐδαίμονα
35 *εἶναι. διὸ δὴ καὶ πάντες Ῥωμαῖοι ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ*
ἀτεχνῶς ἤχθοντο, ὅτι δὴ πονηρότατος γεγονὼς δαι-
μόνων ἁπάντων βίον παρὰ τὴν ἀξίαν εὐδαιμονέστερον
36 *ἢ πρότερον ἔχοι. ἀλλ' ὁ θεός, οἶμαι, οὐκ ἤνεγκεν ἐς*
τοῦτο τὴν τίσιν Ἰωάννῃ ἀποκεκρίσθαι, ἐπὶ μέγα τε
αὐτῷ τὴν κόλασιν ἐξηρτύετο. ἐγίνετο δὲ ὧδε.
37 B136 *Ἦν τις ἐν Κυζίκῳ ἐπίσκοπος Εὐσέβιος ὄνομα,*
χαλεπὸς ἅπασι τοῖς ἐντυγχάνουσιν, Ἰωάννου οὐδέν τι
ἧσσον· τοῦτον Κυζικηνοὶ βασιλεῖ διαβάλλοντες ἐς δί-
38 *κην ἐκάλουν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἤνυον, δυνάμει αὐτοὺς*
περιελθόντος Εὐσεβίου πολλῇ, ξυμφρονήσαντες νεανίαι
39 *τινὲς ἐν τῇ Κυζίκου ἀγορᾷ κτείνουσιν. ἐτύγχανε δὲ*
Ἰωάννης τῷ Εὐσεβίῳ διάφορος γεγονὼς μάλιστα, καὶ

---

19 cf. Mal. 480, 19

---

1 *ἐπισκόπου*] *ἐπίσκοπον P* | *μέντοι VP*] *μὲν G* ‖ 2 *ὅνπερ P*] *ὅπερ VG* ‖ 3 *ἥκιστα*] *οὐχ ἥκιστα P* ‖ 7 *αὐτὸν*] *τὸν αὐτὸν P* ‖ 14—15 *δαιμόνων*] *ἀνθρώπων G* ‖ 15 *τὴν*] *τιμὴν V* ‖ 16 *ἔχει G* ‖ 17 *ἰωάννῃ P*] *ἰῶ V*, *ἰωάννου G* ‖ 22 *ἤνυτον G*

ἀπ' αὐτοῦ ἡ τῆς ἐπιβουλῆς ὑποψία ἐς αὐτὸν ἦλθε.
στέλλονται τοίνυν ἐκ βουλῆς ἄνδρες διερευνησόμενοι 40
τὸ μίασμα τοῦτο· οἳ δὴ τὸν Ἰωάννην πρῶτα μὲν ἐν
δεσμωτηρίῳ καθεῖρξαν, ἔπειτα δὲ ἄνδρα ἔπαρχον μὲν
δυνατὸν οὕτω γενόμενον, ἐς πατρικίους δὲ ἀναγρα- P 79
φέντα καὶ ἐς τῶν ὑπάτων ἀναβεβηκότα τὸν δίφρον,
οὗ μεῖζον εἶναι οὐδὲν ἔν γε τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ
δοκεῖ, ἔστησάν τε γυμνὸν, ἅτε λῃστήν τινα ἢ λωπο-
δύτην, καὶ ξαίνοντες κατὰ τοῦ νώτου πολλὰς εἰπεῖν
τὰ βεβιωμένα ἠνάγκαζον. καὶ τοῦ μὲν Εὐσεβίου φόνου 41
αἴτιος Ἰωάννης οὐ λίαν ἐξελήλεγκτο, ἐῴκει μέντοι ἡ
τοῦ θεοῦ δίκη ποινὰς αὐτὸν τῆς οἰκουμένης ἐσπραττο-
μένη. ἔπειτα δὲ τὰ χρήματα πάντα ἀφελόμενοι γυμνὸν 42
ἐς τὴν ναῦν εἰσεβίβασαν, ἱμάτιον ἓν, καὶ τοῦτο τραχὺ
κομιδῇ, ἀμπεχόμενον, ὀβολῶν ὠνηθὲν ὀλίγων τινῶν,
οἵ τε αὐτὸν παραπέμποντες ὅπη ἂν ἡ ναῦς ὁρμισθείη
ἐκέλευον ἄρτον ἢ ὀβολοὺς ἐκ τῶν προσπιπτόντων
αἰτεῖσθαι. οὕτω τε πτωχεύων πανταχόθι τῆς πορείας 43
τῆς Αἰγύπτου ἐς τὴν Ἀντινόου κομίζεται. καὶ τρίτον
τοῦτο ἔτος αὐτὸν ἐνταῦθα καθείρξαντες τηροῦσιν. ὁ 44 B 137
δὲ, καίπερ ἐν τοιούτοις γεγονὼς πάθεσιν, οὐδὲ τὴν
τῆς βασιλείας ἐλπίδα μεθῆκεν, ἀλλὰ καὶ Ἀλεξανδρέων
τινὰς, ἅτε τῷ δημοσίῳ χρυσίον ὀφείλοντας, δια-

---

20 cf. Hy 1 p. 4

---

4 ἔπαρχον V] ὕπαρχον GP | μὲν om. P ‖ 5 ἐς πατρικίους] ἐπατρικίους G ‖ 11 ἐξελήλεγκτο P] ἐξελέλεκτο V, ἐξελήλεκτο superscr. rec. m. γ G ‖ 12 οἰκουμένης VGP corr.] οἰκονομίας P pr. m. ‖ 12—13 εἰσπραττομένη V ‖ 14 ἐσεβίβασαν V | τραχὺ P] παχὺ VG ‖ 19 Post Ἀντινόου addit πόλιν Herw., sed frustra ‖ 22 βασιλίας G | μεθῆκεν] καθῆκεν V ‖ 23 ἅτε] ἔστε V

βαλεῖν ἔγνω. Ἰωάννην μὲν οὖν τὸν Καππαδόκην δέκα ἐνιαυτοῖς ὕστερον αὕτη τῶν πεπολιτευμένων κατέλαβε τίσις.

κϛʹ. Τότε δὲ βασιλεὺς στρατηγόν τε τῆς ἑῴας αὖθις Βελισάριον κατεστήσατο καὶ ἐς Λιβύην πέμψας τὴν χώραν ἔσχεν, ὥσπερ ἐν τοῖς ὄπισθεν λελέξεται
2 *λόγοις. ὅπερ ἐπεὶ ἔς τε Χοσρόην καὶ Πέρσας ἦλθε, δεινῶς ἤσχαλλον, καὶ αὐτοῖς τὴν εἰρήνην ἐς Ῥωμαίους πεποιημένοις μετέμελεν ἤδη, ὅτι δὴ αὐτοῖς τὴν δύνα-*
3 *μιν ἐπὶ μέγα χωρεῖν ᾔσθοντο. πέμψας τε ὁ Χοσρόης ἐς Βυζάντιον πρέσβεις, ξυγχαίρειν τε Ἰουστινιανῷ τῷ βασιλεῖ ἔφασκε καὶ τὸ μέρος λαβεῖν ξὺν γέλωτι δῆθεν τῶν ἐκ Λιβύης λαφύρων ἠξίου, ὅτι δὴ οὐκ ἄν ποτε Βανδίλων τῷ πολέμῳ περιέσεσθαι ἴσχυσεν, εἰ μὴ αὐτῷ*
4 *Πέρσαι ἐσπείσαντο. τότε μὲν οὖν Χοσρόην Ἰουστινιανὸς χρήμασι δωρησάμενος, τοὺς πρέσβεις οὐκ εἰς μακρὰν ἀπεπέμψατο.*

5 *Ἐν δὲ πόλει Δάρας τοιόνδε τι ξυνέβη γενέσθαι.*
P 80 *Ἰωάννης τις ἦν ἐνταῦθα ἐν καταλόγῳ τεταγμένος πεζῶν· οὗτος οὐχ ἁπάντων οἱ ξυμφρονούντων στρατιωτῶν, ἀλλ' ὀλίγων τινῶν, τυραννίδι ἐπιθέμενος τὴν*

11 cf. Proc. d. aed. lib. II 10, 1. Zach. 206, 13 ‖ 18 cf. Auct. Marcell. Com. ad a. 537

4—17 *Τότε — ἀπεπέμψατο*] *ὅτι βελισάριος στρατηγὸς τῆς ἑώας κατεστάθη ὅσπερ ἐπεί τε ἐς χοσρόην κτλ.* *W* ‖ 4 *δὲ* *GP*] *δὲ ὁ* *V* ‖ 5 *Βελισάριον* om. *G* ‖ 6 *τὴν χώραν*] *τοὺς πέρσας* *G* ‖ 6—7 *ὄπισθεν* (*ὄπισθε* *P*) *λελέξεται λόγοις* *VP*] *ἔμπροσθεν λόγοις λελέξεται* *G* ‖ 9 *μετέμελλεν* *VG* | *δὴ* *GP*] om. *V* ‖ 10 *μέγα χωρεῖν*] *μεταχωρεῖν* *W* ‖ 11—12 *τῷ βασιλεῖ* om. *W* ‖ 12 *ξυγγέλωτι* *W* ‖ 14 *βανδήλω* *G*, *βανδήλων* *W* ‖ 16 *ἐς* *W* ‖ 18 *τι* om. *G* | *ξυνέβη γενέσθαι*] *γενέσθαι ξυνέβη* *G*

πόλιν ἔσχεν. ἔν τε παλατίῳ καθήμενος ὥσπερ ἐν 6
ἀκροπόλει, τὴν τυραννίδα ἐκρατύνετο ἡμέρᾳ ἑκάστῃ.
καὶ εἰ μὴ Πέρσας ἔχεσθαι εἰρήνης ἐς τοὺς Ῥω- 7
μαίους τηνικαῦτα ξυνέβη, ἀνήκεστα ἂν ἐνθένδε Ῥω- B 138
μαίοις ἐγεγόνει κακά. νῦν δὲ τοῦτο ἐκώλυσε φθά-
σασα, ὥσπερ μοι ἐρρήθη, ἡ ξύμβασις. ἡμέρᾳ δὲ ἀπὸ 8
τῆς τυραννίδος τετάρτῃ ξυμφρονήσαντες στρατιῶ-
ται, γνώμῃ Μάμαντός τε τοῦ τῆς πόλεως ἱερέως καὶ
Ἀναστασίου τῶν δοκίμων τινὸς πολιτῶν, ἐς τὸ παλά-
τιον μεσημβρίας ἀκμαζούσης ἀνέβησαν, κρύψας ἕκαστος
ὑπὸ τῷ ἱματίῳ ξιφίδιον. καὶ πρῶτα μὲν ἐν τῇ μεταύλῳ 9
θύρᾳ τῶν δορυφόρων εὑρόντες ὀλίγους τινὰς εὐθὺς
ἔκτειναν. ἔπειτα δὲ καὶ εἰς τὸν ἀνδρῶνα ἐσβάντες τοῦ
τυράννου ἥπτοντο· τινὲς δέ φασιν οὐ τοὺς στρατιώτας
αὐτὸ πρώτους εἰργάσθαι, ἀλλ' αὐτῶν ἔτι μελλόντων
τε ἐν τῇ μεταύλῳ καὶ κατωρρωδηκότων τὸν κίνδυνον,
τῶν τινα ἀλλαντοπωλῶν ξὺν αὐτοῖς ὄντα ἐσπηδῆσαί
τε ξὺν τῇ κοπίδι καὶ τῷ Ἰωάννῃ ἐντυχόντα ἀπροσδο-
κήτως παῖσαι. καὶ τὸν οὐ πληγέντα μὲν καιρίαν πλη- 10
γήν, ξὺν θορύβῳ δὲ πολλῷ φεύγοντα, ἐς τούτους δὴ
τοὺς στρατιώτας ἐμπεσεῖν ἄφνω. οὕτω τε τοῦ ἀνθρώ- 11
που αὐτοὺς ἁψαμένους πῦρ μὲν αὐτίκα τῷ παλατίῳ
ὑφάψαντας καῦσαι, ὡς μή τις ἐλπὶς ἐνθένδε ἀπο-
λειφθείη τοῖς τὰ νεώτερα πράγματα πράσσουσιν, αὐτὸν
δὲ ἐς τὸ δεσμωτήριον ἀπαγαγόντας δῆσαι. καὶ αὐτῶν 12

3 εἰς *P* ‖ 4 ξυνέβη *VP*] συνέπεσεν *G* ‖ 6 ἐρρέθη *P* ‖ 8 τε om. *G* ‖ 9 εἰς *P* ‖ 11 ξιφείδιον *VG* ‖ 12 θύρᾳ om. *G* ‖ 13 ἐς *V* | ἐσβάντες *VP*] ἐμβάντες *G* ‖ 15 εἰργάσθαι *VGP* in marg.] ἐργάσασθαι *P* in contextu | μελλόντων] μενόντων *G* ‖ 17 ἀλλαντοπωλῶν Dind.] ἀλλαντοπώλων *VP*, ἀλαντοπώλων *G* | ἐσπηδῆσαί] ἐκπηδῆσαι *G* ‖ 18 κοπίδι] κοπίδη *G* ‖ 23 ἐνθένδεν *G*

τινα δείσαντα μὴ οἱ στρατιῶται περιεῖναι τὸν τύραννον γνόντες πράγματα τῇ πόλει αὖθις παράσχωνται, κτεῖναί τε τὸν Ἰωάννην, καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τὴν ταραχὴν παῦσαι. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ ταύτῃ τῇ τυραννίδι τῇδε ἐχώρησεν.

---

1 *τινα δείσαντα P*] *τινα δήσαντα V*, *τινας δείσαντας G* | *στρατιῶται GP*] *στασιῶται V* ‖ 4 *ταύτῃ* om. *G*

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

P 87
B 151

ARGUMENTUM.
EX EDITIONE MALTRETI, PAUCIS LOCIS MUTATIS.

Alamundarus impulsu Chosrois dat belli causam, mota in Aretham lite de Strata. Regionis situs et infelicitas. Quid pro se pars utraque diceret. Strategii et Summi sententiae. De Iustiniano queritur Chosroes. (Cap. 1.) Vittigis Gothorum rex ad Chosroem legatos mittit. Eorum oratio. Maxima belli causa invidia. (2.) Res Armeniae. Symeonis caedes. Amazaspem de sententia Iustiniani occidit Acacius et Armeniam obtinet. Huius mores et mors. Sittae, viri bello egregii, interitus. Buzis in Ioannem Arsacidem perfidia. Bassaces aliique Arsacidae Chosroem adeunt. Eorum oratio. Bellum Persae in Romanos decernunt. (3.) Cometes oritur. Hunni erumpunt et foede Europam populantur. Iustinianus Chosroem a bello per literas dehortatur. (4.) Quandonam et qua ingressus Chosroes in fines Romanos Circesium castellum prae metu, urbem Zenobiam per contemptum renuit oppugnare. Ad urbem Sura capit omen ex equo. Surenorum episcopum fallit. Urbe dolo potitus, eam exscindit. Euphemiam captivam ducit uxorem. Agit cum Sergiopolitano episcopo de captivorum redemptione. (5.) Militare magisterium Orientis bifariam divisum. Buzis oratio ad Hierapolitas. Germanus a patruo suo Iustiniano mittitur Antiochiam. Eius consilium. Megan Beroeensem episcopum ad Chosroem Antiocheni legant. Chosroes pecuniam imperat Hierapolitis, et accipit. (6.) Beroeae situs.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ—ΔΕΥΤΕΡΟΣ] sic scripsi, *προκοπίου καισαρέως ἱστοριῶν περσικῶν δεύτερον V*, *προκοπίου καισαρέως ἱστοριῶν ἡ δευτέρα P*, om. in *G*, cf. proleg.

Paciscuntur cives. Urbs capitur, excepta arce, ac paene tota incenditur. Megas Antiochiam reversus nihil proficit. Ephraemius patriarcha et Germanus in Ciliciam concedunt. Redit Beroeam Megas, expostulatque cum Chosroe. Utriusque orationes. (7.) Petit Chosroes Antiochiam, et obsidet. Antiochenae plebis insolentia. Muros oppugnat Chosroes. Obsessorum imprudentia. Ducum ac militum fuga cum strage civium. Persae muros ascendunt, seque in mediam urbem inferunt. Antiocheni adolescentes strenui. Accit legatos Chosroes. Oratio Zaberganis. Civium strages. Amor pudicitiae. (8.) Oratio Chosrois ad legatos Romanos. Eiusdem ingenium et mores. Auctoris iudicium de Fortuna. Urbis direptio et incendium. (9.) Antiochena calamitas ostento praenuntiata. Auctoris sententia de divino consilio. Templum suburbanum S. Iuliani non incenditur legatorum gratia. Eorum oratio ad Chosroem: huius querelae. Altercatio. Pacis compositio Romanis ignominiosa. (10.) Chosroes Seleuciam divertit, in mari lavat, Soli sacrificat. Cogitat Apameam proficisci. Daphnen suburbium visit, lucum ac fontes miratur, Nymphis sacrificat. Templum Michaelis archangeli incenditur. Segmentum crucis Christi Apameae servatur. Miraculum. Thomas antistes prodit obviam Chosroi. Huius perfidia. Favet in circo Prasinis, quia Iustinianus Venetis favebat. Persam stupratorem morte afficit. (11.) Chosroes pecuniam imperat Chalcidensibus. Euphratem traicit. De obsidenda Edessa cogitat. Augarus toparcha olim Augusto imp. carissimus. Mira narratio. Soli natalis amor ingens. Egregia Circensium definitio. Elogium Iesu Dei filii. Eius epistula ad Augarum in portis Edessae exscripta. Inane Chosrois adversus urbem illam consilium. (12.) Iustinianus ad Chosroem scribit et ratas habet pacis condiciones. Edessenorum mira benignitas in captivos Antiochenos. Carrheni cur accepti Chosroi. Constantinam sibi vindicat Chosroes. Cabadi dextera monstranti Edessam dicunt magi felix urbi omen ab ipso datum. Baradotus episcopus sanctus Cabadem placat. Chosroes Daram frustra obsidet. (13.) Chosroantiochiam captivis Antiochenis Chosroes condit. Urbis illius iura. Anastasii principatu lucus Daphnes vento erutus. Sub Iustino horrendus terrae motus Antiochiae. Revocatus ex Italia Belisarius bello Persico praeficitur. Eum sequuntur Gothi. Byzantii subsistit Vittigis. (14.) Origo belli Lazici. Lazorum reges insignia ab Imperatore Romano accipere soliti. Petrus dux avarissimus. Ioannes Tzibus monopolium Petrae instituit. Legatorum Lazorum ad Chosroem oratio. Chosroes cum ipsis deliberat. (15.) Mittit Belisarius exploratores in Persidem. Darae deliberat cum ducibus Romanis. Saracenorum idololatrarum mos. (16.) Chosroes in Lazicam pervenit, et a Gubaze Lazorum rege

adoratur. Ad urbem Petram male habiti Persae. Petrae situs. Ea potitur Chosroes. (17.) Belisarius Nisibin petit. Eius ad duces Romanos oratio. Persae Nabede duce in Romanos erumpunt. Confligitur. (18.) Belisarius Sisauranum castellum obsidet. Duces Romanos alloquitur. Aretham in Assyriam incurrere iubet. Castellum capit. Persas dedititios mittit Byzantium. Fraus Arethae. Romana castra febribus vastantur. Ioannis oratio ad Belisarium. Chosrois in Persidem et Belisarii Byzantium reditus. (19.) Tertia Chosrois expeditio in Romanos. Eius saevitia in Candidum Sergiopolitanum antistitem. Frustra Sergiopolin tentat. Cogitat in Palaestinam proficisci, ut diripiat Hierosolyma. Belisarius veredis vectus in Orientem redit. Iustus Iustiniani a fratre nepos eum invitat Hierapolin. Belisarius duces Hierapoli morantes elicit ad oppidum Europum. (20.) Abandanem Chosroes ad Belisarium legat. Belisarii cautio et apparatus. Diogenes praetorianus et Adolius Silentiarius. Legatum Belisarius excipit. Abandanes reditum suadet Chosroi. Huius sollicitudo. Euphratem traicit. Cum Belisario per internuntios agit. Elogium Belisarii. Chosroes Callinicum capit. Armenii in fidem Romanorum redeunt. Belisarius Byzantium revocatur, in Italiam profecturus. (21.) Pestilentia gravissima. Eius causa Deus. Orta in Aegypto ubique grassatur. Spectra daemonum multis oblata. Ab illis percussos pestis corripiebat. Quam varie invaserit homines. Affectus eius diversissimi. (22.) Quam saeve grassata pestis Byzantii. Pia providentia Iustiniani imp. ac Theodori referendarii. Urbis facies miserabilis. (23.) Ardabiganis Pyreum clarissimum. Ignis a Persis cultus, idem cum Vesta. Constantianus et Sergius legati Rom. ad Chosroem. Episcopus Persarmeniae a Nabede Chosrois iussu legatus ad Valerianum mittitur. Iubet Iustinianus irruptionem fieri in Persarmeniam. Cogitur Rom. exercitus, in quo Martinus mag. mil. per Orientem, aliique duces. (24.) Dubios Persarmeniae regio. Catholicus. Anglonem Nabedes munit. Romanorum imprudentia. Male hostem invadunt. Turpiter vincuntur. Erulorum mos. Romanorum fuga praeceps. (25.) Quarta Chosrois expeditio non tam in Romanos, quam in Deum Christianorum. Edessam obsidet. Primus conflictus bene Romanis cedit. Edessenis pecuniam Chosroes imperat. Aggerem extruit. Romanorum eruptio. Ciliciis protecti qui aggestam moliuntur. Stephanus medicus ad Chosroem legatus. Irrita de pace colloquia. (26.) Edessenorum cuniculus ad hostilem aggerem, qui tandem igni corrumpitur. Semel atque iterum a muro repulsi Persae. Frustra de pace agitur. Acerrimus conflictus. Edessenorum mirabilis fortitudo. Solvit Chosroes obsidionem. (27.) Iusti et Peranii obitus. Marcellus et Constantianus subrogati. Cum

Chosroe de pace agitur. Fiunt indutiae. Alamundarus Arethae filium bello captum Veneri immolat. De Lazica consilium Chosrois. Legatus Isdigusnas urbem Daram occupare astu nititur. Byzantii a Iustiniano honorificentius accipitur quam legati condicio postulat. (28.) Aedificare vult Chosroes classem in Lazica. Materies fulmine deflagrat. Gubazes Lazorum rex petitus insidiis, fidem Iustiniani implorat. Romani Petram obsident. Regionum illarum situs, populi, et urbes. Gubazis providentia. Dagisthaei Romanorum ducis imprudentia ad Clisuras. Petra oppugnatur. (29.) Mermeroes cum Persarum exercitu Petram properat. Obsessi Persae quo redacti. Mermeroes e Clisuris Romanos deturbat. Dagisthaeus solvit obsidionem. Quid Petrae actum a Mermeroe. Huius reditus. Gubazis Lazorum regis constantia. Mermerois consilium. Persarum clades. Mortua Theodora Aug. Ioannem Cappadocem ab exilio revocat imperator. Praedictionis ridendus exitus. (30.)

B 154 α΄. Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ὁ Χοσρόης μαθὼν
ὡς καὶ Ἰταλίαν Βελισάριος Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ προσ-
ποιεῖν ἤρξατο, οὐκέτι κατέχειν οἷός τε ἦν τὴν διά-
νοιαν, ἀλλὰ σκήψεις ἐπινοεῖν ἤθελεν, ὅπως δὴ λόγῳ
2 τινὶ εὐπρεπεῖ τὰς σπονδὰς λύσειεν. ὑπὲρ ὧν κοινο-
P 88 λογησάμενος Ἀλαμουνδάρῳ ἐκέλευεν αὐτὸν ξυμπορί-
3 ζεσθαι πολέμου αἰτίας. ὁ δὲ Ἀρέθᾳ ἐπικαλέσας ὅτι
αὐτὸν περὶ γῆς ὁρίων βιάζοιτο, ἐς χεῖράς τε αὐτῷ ἐν
σπονδαῖς ἦλθε καὶ γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐπὶ ταύτῃ τῇ
4 σκήψει καταθεῖν ἤρξατο. ἔφασκέ τε ὡς αὐτὸς οὐ λύει
τὰς Περσῶν τε καὶ Ῥωμαίων σπονδάς, ἐπεὶ αὐτὸν ἐς

---

1 cf. Euag. IV 25 ‖ 3 cf. Iord. Rom. 376 ‖ 7 cf. Noeld.-Tab. p. 238

1—150, 22 *Χρόνῳ—εἰπεῖν*] *ὅτι χοσρόης μαθὼν ὡς καὶ κτλ.* *W* ‖ 2 *βασιλεῖ* om. *W* ‖ 4 *σκήψεις*] *σκέψεις* *V*, *ψει* evanuit in *G* ‖ 9 *τὴν*] *τῶν* *W* ‖ 10 *λύει* *VPW*] *λύοι* *G* ‖ 11 *τε* om. *G* | *αὐτὸν*] *αὐτῶν* *V*

ταύτας οὐδέτεροι ἐσεγράψαντο. καὶ ἦν δὲ οὕτως. οὐ 5
γάρ τις πώποτε Σαρακηνῶν λόγος ἐν σπονδαῖς γέγονεν,
ἅτε ξυνεχομένων τῷ Περσῶν τε καὶ Ῥωμαίων ὀνόματι.
αὕτη δὲ ἡ χώρα, ἣ δὴ πρὸς ἑκατέρων τότε Σαρακηνῶν 6
ἀντελέγετο, Στρᾶτα μὲν κέκληται, Παλμύρας δὲ πόλεως
πρὸς νότον ἄνεμον τέτραπται, δένδρον μὲν ἤ τι τῶν
ἐν τοῖς ληίοις ἀγαθῶν οὐδαμῆ φέρουσα (ἡλιόκαυστος
γὰρ ὑπερφυῶς ἐστι), προβάτων δέ τισιν ἐκ παλαιοῦ
ἀνειμένη νομαῖς. Ἀρέθας μὲν οὖν Ῥωμαίων ἰσχυρίζετο 7
εἶναι τὸν χῶρον, τῷ τε ὀνόματι τεκμηριούμενος, οὗ δὴ
πρὸς πάντων ἄνωθεν ἔτυχε (Στρᾶτα γὰρ ἡ ἐστρωμένη
ὁδὸς τῇ Λατίνων καλεῖται φωνῇ) καὶ μαρτυρίαις πα-
λαιοτάτων ἀνδρῶν χρώμενος. Ἀλαμούνδαρος δὲ φιλο- 8 B155
νεικεῖν μὲν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἥκιστα ἐδικαίου, μισθοὺς
δέ οἱ τοῦ ἐνταῦθα νομοῦ ἐκ παλαιοῦ ἔφασκε τοὺς τὰ
πρόβατα κεκτημένους διδόναι. διὸ δὴ βασιλεὺς Ἰου- 9
στινιανὸς Στρατηγίῳ τε πατρικίῳ ἀνδρὶ καὶ τῶν βασι-
λικῶν θησαυρῶν ἄρχοντι, ἄλλως δὲ ξυνετῷ καὶ εὐπα-
τρίδῃ, ἔτι μέντοι καὶ Σούμμῳ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ
στρατιωτῶν ἡγησαμένῳ, τὴν τῶν ἀντιλεγομένων ἐπέ-
τρεψε δίαιταν. ὁ δὲ Σοῦμμος Ἰουλιανοῦ ἀδελφὸς ἦν, 10
ὃς ὀλίγῳ ἔμπροσθεν ἐς Αἰθίοπάς τε καὶ Ὁμηρίτας
ἐπρέσβευσε. καὶ αὐτοῖν ἅτερος μέν, Σοῦμμος, μὴ 11
χρῆναι Ῥωμαίους καταπροΐεσθαι τὴν χώραν ἠξίου,

---

17 cf. Nov. 105

---

4 *πρὸς ἑκατέρων*] *προσεκατέρουν* G | *τότε*] *τῶν τε* V, *τῶν* W ‖ 5 *στράτα* codd. ‖ 6 *ἄνεμον* om. W | *μὲν* om. W ‖ 7 *ἡλιόκαυστος* PW] *ἡλιόκαυτος* VG ‖ 11 *ἄνωθεν ἔτυχε*] *ἔτυχεν ἄνωθεν* V | *στράτα* codd. | *ἐστρωμμένη* W ‖ 12—13 *παλαιωτάτων* P ‖ 16 *δὴ* om. G | *βασι-λεὺς*] *ὁ* W ‖ 17 *Στρατηγίῳ*] *στρατηγῷ* V | *τε* om. W | *ἀνδρὶ* om. W ‖ 18—19 *εὐπατρίδει* V, *εὐπατρίδι* P ‖ 19 *σούμμω* hic et infra G ‖ 22 *ἐς* om. W | *τε* om. W ‖ 24 *ἠξίουν* W

Στρατήγιος δὲ βασιλέως ἐδεῖτο μὴ χώρας τινὸς ἕνεκα
βραχείας τε καὶ ὡς ἥκιστα λόγου ἀξίας, ἀλλὰ ἀγόνου
τε καὶ ἀκάρπου παντάπασιν οὔσης, Πέρσαις πολεμη-
σείουσι σκήψεις τοῦ πολέμου χαρίζεσθαι· βασιλεὺς μὲν
οὖν Ἰουστινιανὸς ταῦτα ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο, καὶ χρόνος
πολὺς ταύτῃ δὴ τῇ διαίτῃ ἐτρίβη.
12 Χοσρόης δὲ ὁ Περσῶν βασιλεὺς λελύσθαι πρὸς
Ἰουστινιανοῦ τὰς σπονδὰς ἔφασκε, πολλὴν ἐπιβουλὴν
ἐς οἶκον τὸν αὐτοῦ ἄρτι ἐνδειξαμένου, οἷς δὴ ἑταιρί-
13 ζεσθαι Ἀλαμούνδαρον ἐν σπονδαῖς ἐνεχείρησε. Σοῦμ-
μον γὰρ ἔναγχος ἐπὶ διαίτῃ δῆθεν τῷ λόγῳ παρ'
αὐτὸν ἥκοντα ἐπαγγελίαις αὐτὸν περιελθεῖν μεγάλων
χρημάτων, ἐφ' ᾧ προσχωρήσει Ῥωμαίοις, γράμματά τε
προΐσχετο, ἃ δὴ πρὸς Ἀλαμούνδαρον ὑπὲρ τούτων
14 Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἔγραψε. καὶ πρὸς Οὔννων δέ
B 156 τινας ἰσχυρίζετο αὐτὸν ἐπιστολὴν πέμψαι, ἐγκελευο-
μένην αὐτοῖς ἐσβαλεῖν τε ἐς τὴν Περσῶν γῆν καὶ τοῖς
ἐκείνῃ χωρίοις ἐπὶ πλεῖστον λυμήνασθαι. ἣν δή οἱ
P 89 τοὺς Οὔννους αὐτοὺς ἔφασκεν ἐγχειρίσαι ἐς ὄψιν ἐλ-
15 θόντας. ταῦτα μὲν Χοσρόης ἐπικαλῶν Ῥωμαίοις τὰς
σπονδὰς λύειν διενοεῖτο. εἰ μέντοι ταῦτα λέγοντί οἱ
ἀληθίζεσθαι ξυνέβαινεν, οὐκ ἔχω εἰπεῖν.

---

2 ἀλλὰ] ἀλλ' W ‖ 4 χαρίζεσθαι] malim πορίζεσθαι, cf. I 170, 11. I 148, 6 ‖ 4—5 βασιλεὺς μὲν οὖν Ἰουστινιανὸς] ἰουστινιανὸς μὲν W ‖ 5 οὖν om. P ‖ 10 ἐνεχείρησε VW] ἐνεχείρισε G, ἐνεχείρησεν P ‖ 11 ἐπὶ διαίτῃ δῆθεν] ἐπιδιαιτηθὲν G ‖ 13 προσχωρήσῃ G, προσχωρήσοι W ‖ 14 σαλαμούνδαρον V, ἀλαμούνδαρον ἐν σπονδαῖς P ‖ 15 βασιλεὺς om. W | Οὔννων] σούννων G ‖ 16—17 ἐκελευομένην G ‖ 17 ἐμβαλεῖν G, ἐσβάλλειν W ‖ 19 οὔνους G | ἐγχειρῆσαι W ‖ 20 μὲν om. W | ῥωμαίοις ἐπικαλῶν G, τοῖς ῥωμαίοις ἐπικαλῶν W ‖ 21 μέντοι ταῦτα VP] μὲν τοιαῦτα G, μέντοι αὐτὰ W ‖ 22 εἰπεῖν GPW] λέγειν V

β'. Ἐν τούτῳ δὲ Οὐίττιγις, ὁ τῶν Γότθων ἡγού-
μενος, ἤδη τῷ πολέμῳ κεκακωμένος, πρέσβεις δύο παρ'
αὐτὸν ἔπεμψεν, ἀναπείσοντας ἐπὶ Ῥωμαίους στρατεύε-
σθαι, οὐ Γότθους μέντοι, ὅπως μὴ κατάδηλοι αὐτόθεν
γινόμενοι ξυγχέωσι τὰ πρασσόμενα, ἀλλὰ Λιγούρους
ἱερεῖς, χρήμασιν ἁδροῖς ἐς ταύτην ἠγμένους τὴν πρᾶξιν.
ὧν ἅτερος μέν, ὅσπερ ἀξιώτερος ἔδοξεν εἶναι, δόκη- 2
σίν τε καὶ ὄνομα ἐπισκόπου περιβεβλημένος οὐδὲν
αὐτῷ προσῆκον, ἐς τὴν πρεσβείαν καθίστατο, ὁ δὲ δὴ
ἕτερος αὐτῷ ὑπηρετῶν εἵπετο. ὁδῷ τε ἰόντες ἐς τὰ 3
ἐπὶ τῆς Θράκης χωρία ἑταιρίζονταί τινα ἐνθένδε
Σύρας τε καὶ τῆς Ἑλληνίδος φωνῆς ἑρμηνέα σφίσιν
ἐσόμενον, ἅπαντάς τε Ῥωμαίους λαθόντες ἐς τὰ Περ-
σῶν ἤθη ἀφίκοντο. ἅτε γὰρ ἐν σπονδαῖς καθεστῶτες
οὐκ ἐς τὸ ἀκριβὲς ταύτῃ ἐφύλασσον. Χοσρόου τε ἐς 4
ὄψιν ἐλθόντες ἔλεξαν τοιάδε „Τοὺς μὲν ἄλλους ἅπαν-
„τας, ὦ βασιλεῦ, πρέσβεις τῶν αὐτοῖς ἕνεκα ξυμφόρων
„ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ξυμβαίνει ἐς τὴν πρεσβείαν καθ-
„ίστασθαι, ἡμᾶς δὲ Οὐίττιγις ὁ Γότθων τε καὶ Ἰτα-
„λιωτῶν βασιλεὺς ἔπεμψε τοὺς λόγους ὑπὲρ τῆς σῆς
„ποιησομένους ἀρχῆς· καὶ αὐτὸν νόμιζε παρόντα σοι B 157
„τανῦν φθέγγεσθαι τάδε. εἴ τις σε, ὦ βασιλεῦ, ξυνε- 5

1 cf. II 237, 10

1—153, 21 Ἐν—διενοεῖτο] ὅτι οὐιττίγης, ὁ τῶν γότθων κτλ. W ‖ 2 δύω W ‖ 2—3 παρ' αὐτὸν GP] παρὰ χοσρόην VW ‖ 3 ἀναπείσοντα W ‖ 4 μέντοι] μέντοι πρέσβεις W ‖ 5 συγχέωσι V | πραττόμενα W ‖ 6 ἀδροῖς V | ἠγμένους] ἡγουμένους G ‖ 7 ὥσπερ W ‖ 9 καθίστασο W ‖ 12 τῆς om. G | σφίσιν] φησὶν G ‖ 13 τὰ] τὰ τῶν W ‖ 15 ταύτῃ GPW] αὐτοὶ V | εἰς G ‖ 16 τοιάδε] ὧδε W ‖ 17 ξυμφορῶν W ‖ 20 τοὺς om. W ‖ 22 τίς] τι V

„λῶν φαίη τήν τε σὴν βασιλείαν καὶ πάντας ἀνθρώ-
6 „πους Ἰουστινιανῷ προέσθαι, ὀρθῶς ἂν εἴποι. ὁ μὲν
„γὰρ νεωτεροποιός τε ὢν φύσει καὶ τῶν οὐδ' ὁπωσ-
„τιοῦν αὐτῷ προσηκόντων ἐρῶν, μένειν τε οὐ δυνά-
„μενος ἐν τοῖς καθεστῶσι, γῆν μὲν ἅπασαν ξυλλαβεῖν
„ἐπεθύμησεν, ἑκάστην δὲ ἀρχὴν περιβαλέσθαι ἐν
7 „σπουδῇ ἔσχεν. εἶτα (οὐδὲ γὰρ Πέρσαις κατὰ μόνας
„ἐγχειρεῖν ἴσχυεν οὐδὲ Περσῶν οἱ ἀντιστατούντων
„οἷός τε ἦν ἐπ' ἄλλους ἰέναι) σὲ μὲν τῷ τῆς εἰρήνης
„παραπετάσματι ἐξαπατᾶν ἔγνω, τοὺς δὲ λοιποὺς βια-
„ζόμενος μεγάλας δυνάμεις ἐπὶ τῇ σῇ ἀρχῇ ἑταιρίζε-
8 „σθαι. Βανδίλων μὲν οὖν ἤδη καθελὼν τὴν βασιλείαν
„καὶ Μαυρουσίους καταστρεψάμενος, Γότθων αὐτῷ
„φιλίας ὀνόματι ἐκποδὼν ἱσταμένων, χρήματά τε με-
„γάλα καὶ σώματα πολλὰ ἐπαγόμενος ἐφ' ἡμᾶς ἥκει.
9 „ἔνδηλος δέ ἐστιν, ἢν καὶ Γότθους παντάπασιν ἐξελεῖν
„δύνηται, ὡς ξὺν ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἤδη δεδουλωμένοις
„ἐπὶ Πέρσας στρατεύσει, οὔτε τὸ τῆς φιλίας ἐννοῶν
10 „ὄνομα οὔτε τι τῶν ὀμωμοσμένων ἐρυθριῶν. ἕως οὖν
P 90 „ἔτι σοι λοίπεταί τις σωτηρίας ἐλπὶς, μήτε ἡμᾶς ἐρ-
„γάσῃ κακὸν περαιτέρω μηδὲν μήτε αὐτὸς πάθῃς,
„ἀλλ' ὅρα μὲν ἐν τοῖς ἡμετέροις κακοῖς ὅσα ὀλίγῳ
„ὕστερον ξυμβήσεται Πέρσαις, ἐνθυμοῦ δὲ ὡς Ῥω-
„μαῖοι τῇ σῇ βασιλείᾳ εὖνοι μὲν οὐκ ἄν ποτε εἶεν,
„δυνάμει δὲ κρείσσους γενόμενοι οὐδὲν μελλήσουσι τὸ
11 B158 „ἐς Πέρσας ἔχθος ἐνδείκνυσθαι. ἐν δέοντι τοίνυν τῇ

1—2 τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντας *G* ‖ 2 εἴπη *V* ‖ 4 αὐτῷ] αὐ *G* ‖ 6 ἑκάστη *W* | περιβαλλέσθαι *G* ‖ 7 πέρσαις *GW*] πέρσας *VP* ‖ 8 ἐγχειριεῖν *G* ‖ 10 ἐξαπᾶν *G* ‖ 12 βανδήλων *GW* | βασιλείαν *VGP*] δυναστείαν *W* ‖ 18 στρατεύσειν *VP* ‖ 18—19 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδέ codd. ‖ 20 τις *VPW*] τῆς *G* ‖ 20—21 μήτε—μήτε] μηδὲ—μηδὲ codd. ‖ 22 ὅσα] οἷα *W* ‖ 25 μελήσουσι *G*

„ἐξουσίᾳ χρῆσαι, μὴ παυσαμένην ἐπιζητήσῃς. λωφή-
„σασα γὰρ ἡ τῶν καιρῶν ἀκμὴ ἐπανιέναι οὐδαμῶς
„πέφυκεν. ἄμεινον δὲ προτερήσαντα ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
„εἶναι ἢ τῶν καιρῶν ὑστερηκότα τὰ πάντων αἴσχρότατα
„πρὸς τῶν πολεμίων παθεῖν.“

Ταῦτα ἐπεὶ Χοσρόης ἤκουσεν, εὖ τέ οἱ παραινεῖν 12
Οὐίττιγις ἔδοξε καὶ λύειν τὰς σπονδὰς ἔτι μᾶλλον ἐν
σπουδῇ εἶχε. φθόνῳ γὰρ ἐς Ἰουστινιανὸν βασιλέα
ἐχόμενος λογίζεσθαι ὡς ἥκιστα ἔγνω, ὅτι δὴ πρὸς ἀν-
δρῶν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ δυσμενῶν μάλιστα οἱ λόγοι
ἐς αὐτὸν γένοιντο. ἀλλὰ τῷ βούλεσθαι ἐς τὸ πει- 13
σθῆναι αὐτόμολος ἦλθεν. ὃ δὴ καὶ ἐς τοὺς Ἀρμενίων
τε καὶ Λαζῶν λόγους ὀλίγῳ ὕστερον ἔδρασεν ἅπερ
μοι αὐτίκα μάλα λελέξεται. καίτοι τοιαῦτα Ἰουστι- 14
νιανῷ ἐπεκάλουν ἐγκλήματα, ἅπερ ἂν εἰκότως βασιλεῖ
γενναίῳ ἐγκώμια εἴη, ὅτι δὴ τὴν βασιλείαν τὴν αὐτοῦ
μείζω τε ποιῆσαι καὶ πολλῷ ἐπιφανεστέραν ἐν σπουδῇ
ἔχοι. ταῦτα γὰρ καὶ Κύρῳ ἄν τις ἐπενέγκοι τῷ Περ- 15
σῶν βασιλεῖ καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι. ἀλλὰ γὰρ
φθόνῳ τὸ δίκαιον οὐδαμῆ εἴωθε ξυνοικίζεσθαι. διὰ
ταῦτα μὲν ὁ Χοσρόης τὰς σπονδὰς λύειν διενοεῖτο.

γ΄. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἄλλο τι γενέσθαι τοιόνδε
ξυνέβη. Συμεώνης ἐκεῖνος, ὁ τὸ Φαράγγιον Ῥωμαίοις
ἐνδούς, Ἰουστινιανὸν βασιλέα πείθει, ἔτι τοῦ πολέμου
ἀκμάζοντος, κώμαις αὐτόν τισιν ἀνδρῶν Ἀρμενίων
δωρήσασθαι. κύριός τε τῶν χωρίων γενόμενος πρὸς 2B159

---

1 παυσαμένης W | ἐπιζητήσεις G ‖ 4 τῶν καιρῶν] τὸν καιρὸν V | ἠστερηκότα V ‖ 7 ἔτι μᾶλλον om. G ‖ 8 εἰς βασιλέα ἰουστινιανὸν W ‖ 10 βασιλεῖ om. W ‖ 12 ἐς om. G | ἀρμενίων VGW ‖ 13 ὅπερ W ‖ 15 ἅπερ VGW] ἃ P ‖ 15—16 βασιλεῖ γενναίω εἰκότως ἂν P ‖ 16 αὐτοῦ codd. ‖ 17 ποιεῖσθαι W ‖ 18—19 τῶ περσῶν ἐπενέγκη G ‖ 25 ἀρμενίων VG

τῶν αὐτὰ πάλαι κεκτημένων ἐξ ἐπιβουλῆς θνήσκει.
3 ἐξειργασμένου δὲ τοῦ κακοῦ οἱ τοῦ φόνου αὐτουργοὶ
φεύγουσιν ἐς τὰ Περσῶν ἤθη. ἀδελφὼ δὲ ἤστην δύο
Περόζου παῖδε. βασιλεύς τε ταῦτα ἀκούσας τάς τε
κώμας Ἀμαζάσπῃ παραδίδωσι τῷ Συμεώνου ἀδελφιδῷ
4 καὶ ἄρχοντα κατεστήσατο Ἀρμενίοις αὐτόν. τοῦτον
τὸν Ἀμαζάσπην, προϊόντος τοῦ χρόνου, Ἰουστινιανῷ
βασιλεῖ τῶν τις ἐπιτηδείων διέβαλλεν, Ἀκάκιος ὄνομα,
P 91 κακουργεῖν τε ἐς Ἀρμενίους καὶ βούλεσθαι Πέρσαις
ἐνδοῦναι Θεοδοσιούπολίν τε καὶ ἄλλα ἄττα πολίσματα.
5 ταῦτα εἰπὼν γνώμῃ βασιλέως Ἀκάκιος τὸν Ἀμαζάσπην
δόλῳ ἔκτεινε, καὶ τὴν Ἀρμενίων ἀρχὴν δόντος βασι-
6 λέως ἔσχεν αὐτός. πονηρὸς δὲ ὢν φύσει ἔσχε καθ'
ὅ τι τὰ τῆς ψυχῆς ἤθη ἐνδείξοιτο. γέγονεν οὖν ἐς
7 τοὺς ἀρχομένους ὠμότατος ἀνθρώπων ἁπάντων. τά
τε γὰρ χρήματα ἐληίζετο οὐδενὶ λόγῳ καὶ φόρου αὐτοῖς
ἀπαγωγὴν οὔποτε οὖσαν ἐς κεντηνάρια τέσσαρα ἔταξεν.
Ἀρμένιοι δὲ (φέρειν γὰρ οὐκέτι αὐτὸν οἷοί τε ἦσαν)
κτείνουσί τε ξυμφρονήσαντες τὸν Ἀκάκιον καὶ ἐς τὸ
Φαράγγιον καταφεύγουσι.

8 Διὸ δὴ Σίτταν ἐπ' αὐτοὺς ἐκ Βυζαντίου βασιλεὺς
ἔπεμψεν. ἐνταῦθα γὰρ ὁ Σίττας διέτριβεν, ἐπειδὴ
9 Ῥωμαίοις ἐγένοντο αἱ πρὸς Πέρσας σπονδαί. ὃς δὴ
ἐς Ἀρμενίους ἐλθὼν τὰ μὲν πρῶτα ἐς τὸν πόλεμον
ὀκνηρῶς ᾔει, τιθασσεύειν μέντοι καὶ ἐπὶ τὰ πρότερα

---

2 αὐτουργοὶ *VG*] ἀρχηγοὶ *P* ‖ 3 ἥσθην *G* ‖ 4 Περόζου] τερόζου *V* | τε ταῦτα *VG*] δὲ ταῦτα *P* ‖ 5 Ἀμαζάσπῃ] ἀμαζάς πη *G* | τῷ] τῶ τοῦ *G* ‖ 6 ἀρμενίοις *VG* ‖ 8 διέβαλεν *V* ‖ 9 ἀρμενίους *VG* | βούλεσθαι *VG*] βουλεύεσθαι *P* ‖ 10 θεοδοσίου πόλιν *G* | τε om. *G* ‖ 12 ἀρμενίων *VG* ‖ 13—14 καθ' ὅτι] καθότι codd. ‖ 16 αὐτοῖς] αὐτὸς *V* ‖ 17 ἀπαγωγὴν] ἐπαγωγὴν *G* | τέτταρα *G* ‖ 18 ἀρμένιοι *VG* ‖ 24 ἐς 1 *VG*] ἐπ' *P* | ἀρμενίους *VG* ‖ 25 ᾔει] εἴη *G*

ἤδη ἀντικαθιστάναι τοὺς ἀνθρώπους ἠπείγετο, πείθειν B 160
βασιλέα ὑποσχόμενος ἀφεῖναι αὐτοῖς τὴν καινὴν τοῦ
φόρου ἀπαγωγήν. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν βασιλεὺς τῆς μελλήσεως 10
πολλὰ ὀνειδίζων ἐκάκιζεν, ἡγμένος ταῖς Ἀδολίου διαβο-
λαῖς τοῦ Ἀκακίου παιδός, ἐνταῦθα ἤδη ὁ Σίττας τὰ ἐς
τὴν ξυμβολὴν ἐξηρτύετο. πρῶτον μὲν οὖν ὑποσχέσεσι 11
πολλῶν ἀγαθῶν ἀναπείθειν τε καὶ ἑταιρίζεσθαι αὐτῶν
τινας ἐνεχείρησεν, ὅπως αὐτῷ ῥᾴων τε καὶ ἀπονωτέρα
ἡ ἐς τοὺς λοιποὺς ἐπικράτησις γένοιτο. καί οἱ τὸ 12
τῶν Ἀσπετιανῶν καλουμένων γένος, μέγα τε ὂν καὶ
πολυάνθρωπον, προσχωρεῖν ἤθελε. πέμψαντές τε παρὰ 13
τὸν Σίτταν ἐν γράμμασιν ἐδέοντο διδόναι τὰ πιστὰ
σφίσιν, ὅτι δή, ἢν ἐν τῷ ἔργῳ τοὺς ὁμογενεῖς ἀπολι-
πόντες ἥξωσιν ἐς τὴν Ῥωμαίων παράταξιν, κακῶν παν-
τάπασιν ἀπαθεῖς μείνωσι, τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔχοντες.
ὁ δὲ αὐτοῖς ἄσμενός τε γράψας ἐν βιβλιδίῳ, καθάπερ 14
ἐδέοντο, τὰ πιστὰ ἔδωκε, καὶ τὸ γράμμα κατασημηνά-
μενος ἐς αὐτοὺς ἔπεμψε. θαρσῶν τε ὡς δι' αὐτῶν 15
ἀμαχητὶ τοῦ πολέμου κρατήσει, τῷ παντὶ στρατῷ ἐς
χωρίον Οἰνοχαλάκων ᾔει, ἔνθα τοὺς Ἀρμενίους ἐστρα-
τοπεδεῦσθαι ξυνέβαινε. τύχῃ δέ τινι οἱ τὸ βιβλίον 16
ἔχοντες ἑτέρᾳ ἰόντες ὁδῷ Ἀσπετιανοῖς ἐντυχεῖν οὐδαμῇ
ἴσχυσαν. μοῖρα μέντοι τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ὀλίγοις 17
τισὶν αὐτῶν ἐντυχόντες, οὐκ εἰδότες τε τὰ ξυγκείμενα,
ὡς πολεμίοις ἐχρήσαντο. καὶ αὐτὸς Σίττας ἐν σπηλαίῳ 18
που παῖδάς τε αὐτῶν καὶ γυναῖκας λαβὼν ἔκτεινεν, ἢ

---

3 μελήσεως *G* ‖ 6 πρῶτον μὲν οὖν *VG*] καὶ πρῶτον μὲν *P* ‖ 8 ἐνεχείρησεν] ἐνεχείρισιν *G* ‖ 10 ἀσπετιανῶν *V*] ἀσπιετανῶν *G*, ἀπετιανῶν *P* ‖ 13 ἐν *VG*] om. *P* ‖ 14 ἥξουσιν *V* ‖ 15 μείνωσι *VP*] μείνωσιν *G*, μενοῦσι Herw. ‖ 18 τε *VP*] δὲ *G* ‖ 20 ἀρμενίους *VG* ‖ 22 ἀπετιανοῖς *P*

τὸ γεγονὸς οὐ ξυνιεὶς ἢ δι' ὀργῆς Ἀσπετιανοὺς ἔχων,
ὅτι οἱ, καθάπερ ξυνέκειτο, οὐ προσεχώρουν.
19 B 161 *Οἱ δὲ θυμῷ ἤδη ἐχόμενοι ξὺν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν*
ὡς ἐς μάχην ἐτάξαντο. ἅτε δὲ ἐν δυσχωρίαις χαλεπαῖς
τε καὶ κρημνώδεσιν ἑκάτεροι ὄντες οὐκ ἐν ἑνὶ χώρῳ
ἐμάχοντο, ἀλλὰ διασκεδαννύμενοι ἔν τε ὑπωρείαις καὶ
φάραγξι. τετύχηκεν οὖν τῶν τε Ἀρμενίων ὀλίγους
τινὰς καὶ Σίτταν τῶν ἑπομένων οὐ πολλοὺς ἔχοντα
P 92 *ἀλλήλων πη ἄγχιστα ἰέναι, φάραγγος σφίσι τινὸς με-*
20 *ταξὺ οὔσης. ἱππεῖς δὲ ἦσαν ἑκάτεροι. ὁ μὲν οὖν*
Σίττας, ὀλίγων οἱ ἐπισπομένων, ἐπὶ τοὺς ἐναντίους
τὴν φάραγγα διαβὰς ἤλαυνεν, Ἀρμένιοι δὲ ὀπίσω ὑπο-
χωρήσαντες ἔστησαν, καὶ ὁ Σίττας οὐκέτι ἐδίωκεν,
21 *ἀλλ' αὐτοῦ ἔμενεν. ἄφνω δέ τις τοῦ Ῥωμαίων στρα-*
τοῦ, Ἔρουλος γένος, δίωξιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους πε-
ποιημένος, ἐνθένδε τε ξὺν θυμῷ ἀπελαύνων παρὰ τοὺς
ἀμφὶ τὸν Σίτταν ἦλθεν. ἐτύγχανε δὲ ὁ Σίττας ἐς τὸ
ἔδαφος τὸ δόρυ ἐρείσας· ὃ δὴ ὁ τοῦ Ἐρούλου ἵππος
22 *ἐπιπεσὼν ξὺν πολλῇ ῥύμῃ κατέαξε. τόν τε στρατηγὸν*
τοῦτο ἠνίασεν ἐς τὰ μάλιστα, καὶ αὐτὸν τῶν τις Ἀρ-
μενίων ἰδὼν ἔγνω τε καὶ Σίτταν αὐτὸν τοῖς ἄλλοις
ἅπασιν ἰσχυρίζετο εἶναι. ξυνέβαινε γάρ οἱ ἐν τῇ
κεφαλῇ κράνος οὐκ εἶναι. διὸ δὴ τοὺς πολεμίους οὐκ
23 *ἔλαθε ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἐνταῦθα ἥκων. Σίττας μὲν*
οὖν, ἐπεὶ ταῦτα τοῦ Ἀρμενίου λέγοντος ἤκουσε καὶ τὸ

---

1 *ἀπετιανοὺς P* ‖ 5 *ἐν* om. *G* ‖ 7 *τε VG*] om. *P* ‖ 8 *ἑπομένων*] *ἐσομένων G* ‖ 11 *ἐπισπομένων* Hoesch.] *ἐπισπωμένων VG, ἐπεισπομένων P* ‖ 12 *φάραγγα*] *φάλαγγα G* | *ἀρμένιοι VG* | 15 *Ἔρουλος*] *ἔλουρος* hic et infra *GP* ‖ 20 *τοῦτον G* ‖ 20—21 *ἀρμενίων VG* ‖ 23 *τοὺς πολεμίους*] *τοῖς πολεμίοις G* ‖ 24 *ἔλαθεν G* ‖ 25 *λέγοντος ἤκουσε VG*] *ἤκουσε λέγοντος P*

δόρυ, ὥσπερ ἐρρήθη, οἱ ἀποκαυλισθὲν ἐς τὴν γῆν
ἔκειτο, σπασάμενος τὸ ξίφος τὴν φάραγγα διαβαίνειν
εὐθὺς ἐνεχείρησεν. οἱ δὲ πολέμιοι σπουδῇ πολλῇ ἐπ' 24
αὐτὸν ἤλαυνον, καί τις αὐτὸν καταλαβὼν ἐν τῇ φά- B 162
ραγγι ξίφει ἐς ἄκραν κεφαλὴν ἔτυψε πληγῇ ἐγκαρσίᾳ.
καὶ τὸ μὲν βρέγμα ὅλον ἀφείλετο, τοῦ δὲ ὀστέου ὁ
σίδηρος οὐδαμῇ ἥψατο. καὶ ὁ μὲν Σίττας ἔτι μᾶλλον 25
ἢ πρότερον πρόσω ἤλαυνεν, Ἀρταβάνης δὲ Ἰωάννου
παῖς Ἀρσακίδης ὄπισθεν ἐπιπεσὼν καὶ παίσας τῷ δό-
ρατι ἔκτεινεν. οὕτω τε ὁ Σίττας ἐξ ἀνθρώπων 26
ἠφάνιστο οὐδενὶ λόγῳ, ἀναξίως τῆς τε ἀρετῆς καὶ
τῶν ἐς τοὺς πολεμίους ἀεὶ πεπραγμένων, ἀνὴρ τό τε
σῶμα ἐς ἄγαν καλὸς γεγονὼς καὶ ἀγαθὸς τὰ πολέμια,
στρατηγός τε ἄριστος τῶν καθ' αὐτὸν οὐδενὸς ἥσσων.
τινὲς δέ φασι τὸν Σίτταν οὐ πρὸς τοῦ Ἀρταβάνου 27
ἀπολωλέναι, ἀλλὰ Σολόμωνα, λίαν ἐν Ἀρμενίοις ἀφανῆ
ἄνδρα, τὸν ἄνθρωπον διαχρήσασθαι.

Τελευτήσαντος δὲ Σίττα Βούζην βασιλεὺς ἐπὶ τοὺς 28
Ἀρμενίους ἐκέλευσεν ἰέναι· ὃς ἐπεὶ ἄγχιστά που ἐγέ-
νετο, ἔπεμψε πρὸς αὐτοὺς βασιλεῖ τε καταλλάξειν
Ἀρμενίους ὑποσχόμενος ἅπαντας καὶ ὑπὲρ τούτων ἐς
λόγους οἱ ἐλθεῖν ἀξιῶν τῶν δοκίμων τινάς. οἱ μὲν 29
οὖν ἄλλοι οὔτε πιστεύειν τῷ Βούζῃ εἶχον οὔτε τοὺς
λόγους ἐνδέχεσθαι τοὺς αὐτοῦ ἤθελον. ἦν δέ τις

---

1 δόρυ] δόρυ οἱ G | ἐρρέθη P | οἱ om. G ‖ 2 σπασάμενος] σπάμενος G ‖ 3 ἐνεχείρισεν G ‖ 5 ἐς] ἐς τὴν G ‖ 12 πολέμους G ‖ 13 ἐς ἄγαν] ἐσάγαν V | καλὸς GP] καλός τε V ‖ 14 τε GP] δὲ V | καθ' αὐτὸν] κατ' αὐτὸν G | ἥσσων] malim ἧσσον ‖ 15 τοῦ om. G ‖ 16 σολομῶνα P | ἀρμενίοις V ‖ 19 et 21 ἀρμενίους VG ‖ 22 τῶν δοκίμων] τοὺς δοκίμους superscr. τῶν . . . ων P ‖ 23 οὔτε —οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 24 ἐνδέχεσθαι] δέχεσθαι G | ἤθελον] ἤθελεν V

αὐτῷ μάλιστα φίλος ἀνὴρ Ἀρσακίδης, Ἰωάννης ὄνομα, Ἀρταβάνου πατὴρ, ὃς δὴ τῷ Βούζῃ τότε ἅτε φίλῳ θαρσήσας ξύν τε Βασσάκῃ τῷ κηδεστῇ καὶ ἄλλοις ὀλίγοις τισὶ παρ' αὐτὸν ἦλθεν· οἳ δὴ ἐν χωρίῳ γενόμενοί τε καὶ αὐλισθέντες, ἔνθα τῷ Βούζῃ τῇ ὑστεραίᾳ ἐντυχεῖν ἔμελλον, ᾔσθοντο ἐς κύκλωσιν πρὸς τοῦ Ῥω-
30 B163 μαίων στρατοῦ ἥκοντες. πολλὰ μὲν οὖν τὸν Ἰωάννην Βασσάκης ὁ γαμβρὸς ἐλιπάρει δρασμοῦ ἔχεσθαι. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν πείθειν οὐκ εἶχε, μόνον ἐνταῦθα καταλιπὼν ξὺν τοῖς ἄλλοις ἅπασι λαθὼν τοὺς Ῥωμαίους, ὁδῷ τῇ
31 αὐτῇ ὀπίσω αὖθις ἀπήλαυνε. Βούζης τε τὸν Ἰωάννην
P 93 μόνον εὑρὼν ἔκτεινε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὔτε τινὰ ἐλπίδα ἐς Ῥωμαίους Ἀρμένιοι ξυμβάσεως πέρι τὸ λοιπὸν ἔχοντες οὔτε βασιλέα τῷ πολέμῳ ὑπεραίρειν οἷοί τε ὄντες παρὰ τὸν Περσῶν βασιλέα ἦλθον, Βασσάκου
32 σφίσιν ἡγουμένου, δραστηρίου ἀνδρός. ὧν τότε οἱ πρῶτοι Χοσρόῃ ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἔλεξαν τοιάδε „Εἰσὶ „μὲν ἡμῶν πολλοὶ Ἀρσακίδαι, ὦ δέσποτα, ἐκείνου „Ἀρσάκου ἀπόγονοι, ὃς δὴ οὔτε τῆς Πάρθων βασι„λείας ἀλλότριος ἐτύγχανεν ὤν, ἡνίκα ὑπὸ Πάρθοις „ἔκειτο τὰ Περσῶν πράγματα, καὶ βασιλεὺς ἐπι„φανὴς γέγονε τῶν καθ' αὐτὸν οὐδενὸς ἧσσον.
33 „πάρεσμεν δὲ τανῦν εἰς ὑμᾶς ἅπαντες δοῦλοί τε καὶ „δραπέται γεγενημένοι, οὐχ ἑκούσιοι μέντοι, ἀλλ' „ἠναγκασμένοι ὡς μάλιστα, τῷ μὲν φαινομένῳ ὑπὸ

1 ὄνομα VG] τοὔνομα P ‖ 3 Βασσάκῃ] βαζάκῃ G ‖ 4 ὀλίγοις VG] om. P ‖ 8 βασάκης V pr. m. ‖ 10 ξὺν—ἅπασι] τοῖς ἄλλοις ξὺν ἅπασι G ‖ 11 αὖθις G] om. VP ‖ 12—14 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 13 ἀρμένιοι VG | πέρι] περὶ V ‖ 14 ἔχοντες VP] ἔσχοντες G pr. m., σχόντες G pr. m. corr. ‖ 17 χοσρόῃ ἐς ὄψιν GP] πρὸς χοσρόην V ‖ 18 ἀρσακῖδαι P ‖ 22 ἧσσον V] ἥσσων GP

„τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, τῷ δὲ ἀληθεῖ λόγῳ ὑπὸ σῆς, ὦ
„βασιλεῦ, γνώμης. εἴπερ ὁ τὴν ἰσχὺν τοῖς ἀδικεῖν 34
„βουλομένοις διδοὺς αὐτὸς ἂν φέροιτο καὶ τὴν αἰτίαν
„τῶν ἔργων δικαίως. εἰρήσεται δὲ μικρὸν ἄνωθεν ὅπως
„δὴ ἅπασι παρακολουθεῖν τοῖς πεπραγμένοις δυνήσεσθε.
„Ἀρσάκης γὰρ ὁ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων βασιλεὺς 35
„ὕστατος ἐξέστη τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ Θεοδοσίῳ τῷ
„Ῥωμαίων αὐτοκράτορι ἑκών γε εἶναι, ἐφ' ᾧ δὴ ἅπαν-
„τες οἱ κατὰ γένος αὐτῷ μέλλοντες πάντα τὸν αἰῶνα B 164
„προσήκειν τά τε ἄλλα βιοτεύσουσι κατ' ἐξουσίαν καὶ
„φόρου ὑποτελεῖς οὐδαμῆ ἔσονται. καὶ διεσωσάμεθα 36
„τὰ ξυγκείμενα, ἕως ὑμεῖς ταύτας πεποίησθε τὰς δια-
„βοήτους σπουδὰς, ἃς δὴ κοινόν τινα ὄλεθρον καλῶν
„τις, οἰόμεθα, οὐκ ἂν ἁμάρτοι. φίλων τε γὰρ καὶ 37
„πολεμίων τὸ ἐντεῦθεν ἀφροντιστήσας ἅπαντα ξυν-
„έχεέ τε καὶ ξυνετάραξε τὰ ἀνθρώπεια ὁ σὸς, ὦ βασι-
„λεῦ, τῷ λόγῳ μὲν φίλος, ἔργῳ δὲ δυσμενής. ὅπερ 38
„καὶ αὐτὸς οὐκ εἰς μακρὰν εἴσῃ, ἐπειδὰν τάχιστα τοὺς
„ἑσπερίους οἷός τε ᾖ παντάπασι καταστρέψασθαι. τί
„γὰρ τῶν πρότερον ἀπειρημένων οὐκ ἔπραξεν; ἢ τί
„οὐκ ἐκίνησε τῶν εὖ καθεστώτων; οὐχ ἡμῖν μὲν φόρου 39
„ἀπαγωγὴν ἔταξεν οὐ πρότερον οὖσαν, καὶ Τζάνους
„τοὺς ὁμόρους ἡμῖν αὐτονόμους ὄντας δεδούλωται,
„τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν ἀθλίων Λαζῶν ἄρχοντα Ῥωμαῖον
„ἐπέστησε; πρᾶγμα οὔτε τῇ φύσει τῶν πραγμάτων
„ξυμβαῖνον οὔτε λόγῳ ῥάδιον ἑρμηνεύεσθαι. οὐ Βοσπο- 40

6 Ἀρσάκης] ἀρσακίδης G ‖ 7 αὐτοῦ codd. ‖ 10 βιοτεύσου-σι V] βιοτεύουσι G, βιωτεύσουσι P ‖ 11 ὑποτελεῖς VP] ἐπιτε-λεῖς G ‖ 12 ταύτας] ταῦτα V ‖ 14 οἰόμεθα] οἰόμενος G ‖ 16 συνε-τάραξε G ‖ 18 εἴσῃ] εἰσι G ‖ 22 τζάννους G ‖ 24 Ῥωμαῖον] ῥωμαίων G ‖ 25 ἐπέστησεν P

„ρίταις μὲν τοῖς Οὔννων κατηκόοις στρατηγοὺς ἔπεμψε
„καὶ τὴν πόλιν προσεποιήσατο οὐδὲν αὐτῷ προσῆκον,
„δμαιχμίαν δὲ πεποίηται πρὸς τὰς τῶν Αἰθιόπων
„ἀρχάς, ὧν καὶ ἀνήκοοι τὸ παράπαν Ῥωμαῖοι ἐτύγχανον
41 „ὄντες; ἀλλὰ καὶ Ὁμηρίτας τε καὶ θάλασσαν τὴν
„Ἐρυθρὰν περιβέβληται καὶ τὸν φοινικῶνα προστίθησι
42 „τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ. ἀφίεμεν γὰρ λέγειν τὰ Λιβύων
„τε καὶ Ἰταλῶν πάθη. ἡ γῆ τὸν ἄνθρωπον οὐ χωρεῖ
„ξύμπασα· μικρόν ἐστιν αὐτῷ πάντων ὁμοῦ τῶν ἀν-
43 „θρώπων κρατεῖν. ὁ δὲ καὶ τὸν αἰθέρα περισκοπεῖ
B 165 „καὶ τοὺς ὑπὲρ τὸν ὠκεανὸν διερευνᾶται μυχούς,
„ἄλλην αὐτῷ τινα οἰκουμένην περιποιεῖσθαι βουλό-
44 „μενος. τί οὖν ἔτι, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις; τί δὲ τὴν
P 94 „κάκιστα ἀπολουμένην εἰρήνην αἰσχύνῃ, ὅπως δηλαδή
„σε ὑστάτην ποιήσηται βρῶσιν τῶν ἄλλων ἁπάντων;
45 „εἰ μέν ἐστί σοι βουλομένῳ μαθεῖν ὁποῖός τις ἂν
„Ἰουστινιανὸς ἐς τοὺς αὐτῷ εἴκοντας γένοιτο, ἐγγύθεν
„σοι τὸ παράδειγμα παρ' ἡμῶν τε αὐτῶν ἐστι καὶ
46 „τῶν ταλαιπώρων Λαζῶν· εἰ δέ, ὅπως ποτὲ εἴωθε τοῖς
„τε ἀγνῶσι καὶ οὐδ' ὁτιοῦν ἠδικηκόσι χρῆσθαι, Βανδί-
„λους τε καὶ Γότθους καὶ Μαυρουσίους διαλογίζου.
47 „τό τε δὴ κεφάλαιον οὔπω λέλεκται. οὐκ Ἀλαμούν-
„δαρον μὲν ἐν σπονδαῖς τὸν σόν, ὦ κράτιστε βασιλεῦ,
„δοῦλον ἀπάτῃ τε περιελθεῖν καὶ βασιλείας ἀποστῆσαι
„τῆς σῆς ἔργον πεποίηται, Οὔννους δὲ τοὺς οὐδαμό-
„θεν αὐτῷ γνωρίμους ἐπὶ τοῖς σοῖς ἔναγχος ἑταιρί-

---

1 οὔνων G ‖ 9 αὐτῷ] αὐτῶν G ‖ 12 αὐτῷ scripsi] αὐτῶ codd. ‖ 13 μέλεις P ‖ 14 κάκιστ' G ‖ 16 ἔστι V | ἂν om. G ‖ 17 εἴκοντας] ἥκοντας V ‖ 18 ἡμῶν τε αὐτῶν V] αὐτῶν τε ἡμῶν G, ἡμῶν αὐτῶν P ‖ 20 καὶ VG] καὶ τοῖς P ‖ 20—21 βανδήλους G ‖ 21 τε καὶ VG] τε om. P ‖ 23 τὸν σὸν] ταῖς σαῖς P ‖ 25 οὔνους G, οὖνους P

„ζεσθαι πράγμασιν ἐν σπουδῇ ἔσχε; καίτοι πρᾶξις
„ἀτοπωτέρα ταύτης οὐ γέγονεν ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου.
„ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθετο, οἶμαι, εἰς πέρας αὐτῷ ὅσον οὔπω 48
„ἀφίξεσθαι τὴν τῶν ἑσπερίων καταστροφήν, τοὺς
„ἑῴους ἤδη μετελθεῖν ὑμᾶς ἐγκεχείρηκεν, ἐπεὶ καὶ
„μόνον ἀπολέλειπται αὐτῷ ἐς ἀγῶνα τὸ Περσῶν κρά-
„τος. ἡ μὲν οὖν εἰρήνη τὸ ἐκείνου μέρος ἤδη σοι 49
„λέλυται, καὶ σπονδαῖς αὐτὸς πέρας ταῖς ἀπεράντοις
„ἐπέθηκε. λύουσι γὰρ τὴν εἰρήνην οὐχ οἳ ἂν ἐν 50
„ὅπλοις γένοιντο πρῶτοι, ἀλλ' οἳ ἂν ἐπιβουλεύοντες
„ἐν σπονδαῖς τοῖς πέλας ἁλοῖεν. τὸ γὰρ ἔγκλημα τῷ 51
„ἐγκεχειρηκότι, κἂν ἀπῇ τὸ κατορθοῦν, πέπρακται. B 166
„ὅπη ποτὲ δὲ ὁ πόλεμος χωρήσει παντί που δῆλον.
„οὐ γὰρ οἱ τὰς αἰτίας τῷ πολέμῳ παρασχόμενοι, ἀλλ'
„οἱ τοὺς παρασχομένους αὐτὰς ἀμυνόμενοι, κρατεῖν
„ἀεὶ τῶν πολεμίων εἰώθασιν. οὐ μὴν οὐδὲ ἐξ ἀντι- 52
„πάλου ἡμῖν τῆς δυνάμεως ὁ ἀγὼν ἔσται. Ῥωμαίοις
„γὰρ τῶν τε στρατιωτῶν πλείστους πρὸς ταῖς τῆς
„οἰκουμένης ἐσχατιαῖς ξυμβαίνει εἶναι καὶ δυοῖν στρα-
„τηγοῖν, οἵπερ αὐτοῖς ἄριστοι ἦσαν, τὸν ἕτερον μὲν
„Σίτταν κτείναντες ἥκομεν, Βελισάριον δὲ οὔποτε Ἰου-
„στινιανὸς τὸ λοιπὸν ὄψεται. οὗπερ ἐκεῖνος ὀλιγωρή-
„σας μεμένηκε πρὸς ταῖς ἡλίου δυσμαῖς, αὐτὸς ἔχων
„τὸ Ἰταλῶν κράτος. ὥστε σοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους 53
„ἰόντι ἀπαντήσει τῶν πάντων οὐδείς, ἕξεις δὲ καὶ

16—17 οὐ—ἔσται] Οὐ γὰρ ἐξ ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως ὁ ἀγὼν ἔσται Suid. s. v. ἀντίπαλον

1 καίτοι] καίσοι G ‖ 3 ἐς V | πέρας] πέρσας VG ‖ 8 πέρας ταῖς] περασταῖς G ‖ 12 ἐγκεχειρικότι G ‖ 17 ῥωμαίων G ‖ 19 ἐσχατιαῖς] αἰσχατιαῖς G | συμβαίνει G ‖ 21 βελισσάριον G ‖ 22 τὸ λοιπὸν om. G

„ἡμᾶς εὐνοίᾳ τε, ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ χωρίων ἐμπειρίᾳ
54 „πολλῇ τῷ σῷ στρατῷ ἐξηγουμένους.“ ταῦτα ἐπεὶ
Χοσρόης ἤκουσεν, ἥσθη τε καὶ ξυγκαλέσας εἴ τι ἐν
Πέρσαις καθαρὸν ἦν ἐς πάντας ἐξήνεγκεν ἅ τε Οὐίττιγις
ἔγραψε καὶ ὅσα οἱ Ἀρμένιοι εἶπον, ἀμφί τε τῷ πρακτέῳ
55 βουλὴν προὔθηκεν. ἔνθα δὴ ἐλέχθησαν μὲν γνῶμαι
πολλαὶ ἐφ' ἑκάτερα φέρουσαι, τέλος δὲ πολεμητέα
σφίσιν ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ ἐπὶ Ῥωμαίους ἔδοξεν εἶναι.
56 ἦν γὰρ τοῦ ἔτους μετόπωρον, τρίτον καὶ δέκατον ἔτος
Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχον-
57 τος. οὐ μέντοι Ῥωμαῖοι τοῦτο ὑπώπτευον, οὐδὲ δὴ
Πέρσας λύσειν ποτὲ τὰς ἀπεράντους καλουμένας σπον-
δὰς ᾤοντο, καίπερ Χοσρόην ἀκούσαντες τῷ τε σφῶν
B 167 αὐτῶν βασιλεῖ ἐγκαλεῖν οἷς εὐημέρησεν ἐν ταῖς ἡλίου
δυσμαῖς καὶ τὰ ἐγκλήματα ἐπιφέρειν ταῦτα, ὧν ἄρτι
ἐμνήσθην.

P 95 δ'. Τότε καὶ ὁ κομήτης ἀστὴρ ἐφάνη, τὰ μὲν
πρῶτα ὅσον εὐμήκης ἀνὴρ μάλιστα, ὕστερον δὲ καὶ
πολλῷ μείζων. καὶ αὐτοῦ τὸ μὲν πέρας πρὸς δύοντα
ἥλιον, ἡ δὲ ἀρχὴ πρὸς ἀνίσχοντα ἦν, αὐτῷ δὲ τῷ
2 ἡλίῳ ὄπισθεν εἵπετο. ὁ μὲν γὰρ ἐν αἰγοκέρῳ ἦν,

3—4 εἴ τι — ἐξήνεγκεν] citat Suid. s. v. καθαρῶς ‖ 7—8 πολεμητέα—εἶναι] citat Suid. s. v. πολεμητέα ‖ 9 cf. Euagr. IV 25, Chron. Edess. ed. Hallier p. 131 s.

2—15 ταῦτα—ἐπιφέρειν] ὅτι ὁ χοσρόης ἀκούσας τὰ τῶν ἀρμενίων καὶ τὰ τὴν οὐίτγιδος ἥσθη τε καὶ ξυγκαλέσας κτλ. H ‖ 3 ἤκουσεν—ξυγκαλέσας] ἤκουσε ξυγκαλέσας ἥθη τε καὶ G ‖ 4 ἐξήνεγκεν] ἐξήνεγκε περὶ τούτων H et Suid. | ἰούτιγις G ‖ 4—5 ἅ τε—εἶπον] om. H | 5 ἀρμένιοι V | τῶν πρακτέων G ‖ 6 προὔθηκεν VGH] ἔθηκεν P | μὲν om. H ‖ 7 τέλος δὲ] καὶ H ‖ 9 μετώπωρον P, μεθόπωρον H ‖ 10 βασιλέως τὴν αὐτοκράτορα om. H ‖ 11 ὑπόπτευον H ‖ 14 αὐτῶ H | ταῖς VGH] ταῖς τοῦ P ‖ 17 ἀστὴρ ἐφάνη] ἐφάνη ἀστὴρ G ‖ 19 πέρας] πέρσας G ‖ 21 ἐν P] om. VG

αὐτὸς δὲ ἐν τοξότῃ. καὶ αὐτὸν οἱ μέν τινες ἐκάλουν
ξιφίαν, ὅτι δὴ ἐπιμήκης τε ἦν καὶ λίαν ὀξεῖαν τὴν
ἀρχὴν εἶχεν, οἱ δὲ πωγωνίαν, ἡμέρας τε πλείους ἢ
τεσσαράκοντα ἐφάνη. οἱ μὲν οὖν ταῦτα σοφοὶ ἀλλή- 3
λοις ὡς ἥκιστα ὁμολογοῦντες ἄλλος ἄλλα προὔλεγον
πρὸς τούτου δὴ τοῦ ἀστέρος σημαίνεσθαι· ἐγὼ δὲ
ὅσα γενέσθαι ξυνηνέχθη γράφων δίδωμι ἑκάστῳ τοῖς
ἀποβεβηκόσι τεκμηριοῦσθαι ᾗ βούλοιτο. μέγα μὲν 4
εὐθὺς στράτευμα Οὐννικὸν, διαβάντες ποταμὸν Ἴστρον,
ξυμπάσῃ Εὐρώπῃ ἐπέσκηψαν, γεγονὸς μὲν πολλάκις
ἤδη, τοσαῦτα δὲ τὸ πλῆθος κακὰ ἢ τοιοῦτα τὸ μέγε-
θος οὐκ ἐνεγκὸν πώποτε τοῖς ταύτῃ ἀνθρώποις. ἐκ
κόλπου γὰρ τοῦ Ἰονίου οἱ βάρβαροι οὗτοι ἅπαντα
ἐφεξῆς ἐληίσαντο μέχρι ἐς τὰ Βυζαντίων προάστεια.
καὶ φρούρια μὲν δύο καὶ τριάκοντα ἐν Ἰλλυριοῖς εἷλον, 5
πόλιν δὲ τὴν Κασσάνδρειαν κατεστρέψαντο βίᾳ (ἣν οἱ
παλαιοὶ Ποτίδαιαν ἐκάλουν, ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι) οὐ
τειχομαχήσαντες πρότερον. καὶ τά τε χρήματα ἔχοντες 6
αἰχμαλώτων τε μυριάδας δυοκαίδεκα ἀπαγόμενοι ἐπ' B 168
οἴκου ἅπαντες ἀνεχώρησαν, οὐδενὸς σφίσιν ἐναντιώμα-
τος ἀπαντήσαντος. χρόνῳ τε τῷ ὑστέρῳ πολλάκις ἐν- 7
ταῦθα γενόμενοι ἀνήκεστα ἐς Ῥωμαίους δεινὰ ἔδρασαν.
οἳ δὴ καὶ ἐν Χερρονήσῳ τειχομαχήσαντες, βιασάμενοί 8
τε τοὺς ἐκ τοῦ τείχους ἀμυνομένους καὶ διὰ τοῦ τῆς

1 ἐν P] om. VG || 2 ἐπὶ μήκης V || 2—3 τὴν ἀρχὴν εἶχεν GP] εἶχε τὴν ἀρχὴν V || 6 δὴ om. G || 8 ἀποβεβηκόσι] ἀποβεβληκόσι G | μὲν VP] μὲν οὖν G || 9 στράτευμα Οὐννικὸν] οὐνικὸν στράτευμα G | ἴστρον P || 10 ξυμπάσῃ] ξυνπάσῃ V, ξὺν πάσῃ G || 12 ἐνεγκὸν VGP corr.] ἐνεγκὼν P pr. m. | τοῖς ταύτῃ ἀνθρώποις] τῶν ταύτῃ ἀνθρώπων G || 13 τοῦ evanuit in P || 14 βυζαντίου P || 16 κασάνδρειαν VG || 17 παλαιοὶ] πάντες G | οὐ om. G || 19 ἀπαγόμενοι Maltr.] ἐπαγόμενοι codd. || 21 τε VP] δὲ G || 23 χερονήσω hic et infra G

θαλάσσης ῥοθίου τὸν περίβολον ὑπερβάντες, ὃς πρὸς κόλπῳ τῷ μέλανι καλουμένῳ ἐστίν, οὕτω τε ἐντὸς τῶν μακρῶν τειχῶν γεγενημένοι καὶ τοῖς ἐν Χερρονήσῳ Ῥωμαίοις ἀπροσδόκητοι ἐπιπεσόντες, ἔκτεινάν τε πολ-
9 *λοὺς καὶ ἠνδραπόδισαν σχεδὸν ἅπαντας. ὀλίγοι δέ τινες καὶ διαβάντες τὸν μεταξὺ Σηστοῦ τε καὶ Ἀβύδου πορθμόν, ληισάμενοί τε τὰ ἐπὶ τῆς Ἀσίας χωρία καὶ αὖθις ἐς Χερρόνησον ἀναστρέψαντες ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ καὶ πάσῃ τῇ λείᾳ ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν.*
10 *ἐν ἑτέρᾳ τε εἰσβολῇ τούς τε Ἰλλυριοὺς καὶ Θεσσαλοὺς ληισάμενοι τειχομαχεῖν μὲν ἐνεχείρησαν ἐν Θερμοπύλαις, τῶν δὲ ἐν τοῖς τείχεσι φρουρῶν καρτερώτατα ἀμυνομένων διερευνώμενοι τὰς περιόδους παρὰ δόξαν τὴν ἀτραπὸν εὗρον ᾗ φέρει εἰς τὸ ὄρος ὃ ταύτῃ*
11 *ἀνέχει. οὕτω τε σχεδὸν ἅπαντας Ἕλληνας, πλὴν*
12 P 96 *Πελοποννησίων, διεργασάμενοι ἀπεχώρησαν. Πέρσαι δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον τὰς σπονδὰς λύσαντες ἔργα Ῥωμαίους τοὺς ἐῴους εἰργάσαντο ἅπερ ἐγὼ αὐτίκα δὴ*
13 *μάλα δηλώσω. Βελισάριος [ἐπεὶ] τῶν Γότθων τε καὶ Ἰταλιωτῶν βασιλέα Οὐίττιγιν καθελὼν ζῶντα ἐς Βυζάντιον ἤνεγκεν. ὅπως δὲ ὁ Περσῶν στρατὸς ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐσέβαλεν, ἐρῶν ἔρχομαι.*
14 B 169 *Ἡνίκα Χοσρόου πολεμησείοντος Ἰουστινιανὸς βασι-*

23—165, 1 *Ἡνίκα—ᾔσθετο*] *Χοσρόου δὲ πολεμησείοντος ὡς ᾔσθετο Ἰουστινιανός.* Suid. s. v. *πολεμησείοντος*

---

1 *θαλάττης* *G* ‖ 2 *κόλπον* *G* ‖ 3 *τείχων* *G* ‖ 6 *τινες* om. *V* ‖ 7 *καὶ* om. *V* ‖ 9 *ἀπεκομίσθησαν* *GP*] *ἀνεκομίσθησαν* *V* ‖ 10 *θετταλοὺς* *G* ‖ 14 *ἐς* *V* ‖ 15 *τε* om. *G* ‖ 16 *πελοπονησίων* codd. ‖ 18 *δὴ* *V*] om. *GP* ‖ 19 *ἐπεὶ* *G*, om. *VP* | *τῶν Γότθων τε*] *τε τῶν γότθων* *G* | *τῶν*] *τὸν* *V* ‖ 22 *ἐσέβαλλεν* *G* ‖ 23—171, 22 *Ἡνίκα—εἴη*] *χοσρόου δὲ πολεμήσει οὕτως ὡς, ᾔσθετο ἰουστινια-*

λεὺς ᾔσθετο, παραίνεσίν τε ποιεῖσθαί τινα καὶ τῆς
ἐγχειρήσεως αὐτὸν ἀπαγαγεῖν ἤθελεν. ἐτύγχανε δέ 15
τις ἐς Βυζάντιον ἥκων ἐκ Δάρας πόλεως, Ἀναστάσιος
ὄνομα, δόξαν ἐπὶ ξυνέσει ἔχων, ὃς καὶ τὴν ἐν Δάρας
ἔναγχος γενομένην τυραννίδα καταλελύκει. τοῦτον 16
οὖν τὸν Ἀναστάσιον παρὰ Χοσρόην Ἰουστινιανὸς
ἔπεμψε γράμματα γράψας· ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε· 17
„Ξυνετῶν μὲν ἀνθρώπων ἐστὶ καὶ οἷς τὰ ἐς τὸ θεῖον
„ἱκανῶς ἤσκηται πολέμου φυομένας αἰτίας, ἄλλως τε
„καὶ πρὸς ἄνδρας τὰ μάλιστα φίλους, σθένει παντὶ
„ἀποτέμνεσθαι· ἀξυνέτων δὲ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ σφίσιν
„αὐτοῖς ῥᾷστα ποιουμένων πολέμια μάχης τε καὶ τα-
„ραχῆς ἀφορμὰς οὐδαμῆ οὔσας ἐπιτεχνᾶσθαι. εἰρήνην 18
„μὲν γὰρ καταλύσασιν ἐς πόλεμον ἰέναι οὐδὲν πρᾶγμά
„ἐστιν, ἐπεὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὰ πονηρότατα καὶ
„τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἀτιμοτάτοις εὔκολα τίθεσθαι ἡ
„τῶν πραγμάτων νενόμικε φύσις. πόλεμον δὲ κατὰ 19
„γνώμην διαθεμένοις αὖθις ἐπὶ τὴν εἰρήνην χωρεῖν
„ἀνθρώποις οἶμαι οὐ ῥᾴδιον εἶναι. καίτοι σὺ μὲν 20
„ἡμῖν γράμματα οὐκ ἐπίτηδες γεγραμμένα ἐπικαλεῖς,
„ταῦτά τε γνώμῃ αὐτονόμῳ τανῦν ἑρμηνεύειν ἐσπού-
„δακας, οὐχ ᾗπερ ἡμεῖς διανοηθέντες γεγράφαμεν, ἀλλ'
„ᾗ σοι τὰ βεβουλευμένα ἐπιτελεῖν οὐκ ἄνευ τινὸς πα-
„ραπετάσματος ἐφιεμένῳ ξυνοίσειν δοκεῖ. ἡμῖν δὲ 21

νὸς, παραίνεσιν ἐποιήσατο καὶ πρέσβιν ἀναστάσιον ἔπεμψε γρά-ψας καὶ γράμματα. ταῦτα (166, 25) κτλ. *H* ‖ 1 τε om. *V* ‖ 2 ἀπάγειν ἤθελε *G* ‖ 4 συνέσει *G* ‖ 6 ἰουστινιανὸς βασιλεὺς *P* ‖ 10 πρὸς] πράους *G* ‖ 13 οὐδαμῆ *GP*] οὐκ *V* ‖ 14 γὰρ *VG*] οὖν *P* | εἰς *P* ‖ 16 ἀτιμωτάτοις *P* ‖ 18 διαθεμένοις *V*] διατιθε-μένοις *G*, διαθέμενος *P* ‖ 19 ἀνθρώποις scripsi] ἀνθρώπω codd. | εἶναι om. *G* ‖ 20 οὐκ ἐξεπίτηδες *G* ‖ 21—22 ἐσπουδα-κότας *G*

„πάρεστιν Ἀλαμούνδαρον δεικνύναι τὸν σὸν γῆν ἔναγχος
B 170 „καταδραμόντα τὴν ἡμετέραν ἔργα ἐν σπονδαῖς δια-
„πεπρᾶχθαι ἀνήκεστα, χωρίων ἁλώσεις, χρημάτων ἁρ-
„παγὰς, ἀνθρώπων φόνους τε καὶ ἀνδραποδισμοὺς
„τοσούτων τὸ πλῆθος, ὑπὲρ ὧν σε οὐκ αἰτιᾶσθαι
22 „ἡμᾶς, ἀλλ' ἀπολογεῖσθαι δεήσει. τὰ γὰρ τῶν ἠδικη-
„κότων ἐγκλήματα αἱ πράξεις, οὐχ αἱ διάνοιαι, δηλοῦσι
„τοῖς πέλας. ἀλλὰ καὶ τούτων τοιούτων ὄντων ἡμεῖς
„μὲν ἔχεσθαι καὶ ὣς τῆς εἰρήνης ἐγνώκαμεν, σὲ δὲ
„πολεμησείοντα ἐπὶ Ῥωμαίους ἀκούομεν ἀναπλάττειν
23 „αἰτίας οὐδαμόθεν ἡμῖν προσηκούσας. εἰκότως· οἱ μὲν
„γὰρ τὰ παρόντα περιστέλλειν ἐν σπουδῇ ἔχοντες καὶ
„σφόδρα ἐγκειμένας ἀποσείονται τὰς ἐπὶ τοὺς φίλους
„αἰτίας, οὓς δὲ ὁ τῆς φιλίας οὐκ ἀρέσκει θεσμὸς, καὶ
24 „τὰς οὐκ οὔσας ἐφίενται πορίζεσθαι σκήψεις. ἀλλὰ
„ταῦτα μὲν οὐδὲ τοῖς τυχοῦσιν ἀνθρώποις, μή τί γε
25 „δὴ βασιλεῦσι, πρέπειν ἂν δόξειε. σὺ δὲ τούτων
„ἀφέμενος σκόπει μὲν τὸ μέτρον τῶν ἑκατέρωθεν κατὰ
„τὸν πόλεμον ἀπολουμένων καὶ τίς ἂν εἴη τῶν ξυμ-
„πεσουμένων τὴν αἰτίαν φέρεσθαι δίκαιος, λογίζου δὲ
P 97 „τοὺς ὅρκους, οὓς δὴ ὀμοσάμενός τε καὶ τὰ χρήματα
„κομισάμενος, εἶτα ἀτιμάσας οὐ δέον τέχναις τισὶν ἢ
„σοφίσμασι παραγαγεῖν οὐκ ἂν δύναιο· τὸ γὰρ θεῖον
„κρεῖσσον ἢ ἐξαπατᾶσθαι πέφυκε πρὸς πάντων ἀνθρώ-
26 „πων.“ ταῦτα ἐπεὶ ὁ Χοσρόης ἀπενεχθέντα εἶδεν, ἐν
μὲν τῷ αὐτίκα οὔτε τι ἀπεκρίνατο οὔτε τὸν Ἀναστά-
σιον ἀπεπέμψατο, ἀλλ' αὐτοῦ μένειν ἠνάγκαζεν.

---

1 δεικνῦναι *VG* ‖ 2—3 διαπεπράχθαι *VG* ‖ 5 τοσοῦτον *VG* | τὸ om. *G* ‖ 14 δέ] δὴ *V* ‖ 16 τι *V*] τοι *GP* ‖ 21 δὴ ὀμοσάμενός *VG*] διομοσάμενος *P* ‖ 22 τέχναις] τέχναισι *G* ‖ 25 ὁ *VG*] om. *GH* | ἀπενεχθέντα] ἐπενεχθέντα *V* | εἶδεν] εἶπεν *H* ‖ 26 τὸν om. *H*

ε'. Ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν χειμὼν ἤδη ὑπέληγε, τρίτον
δὲ καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τὴν a. 540
αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντι, Χοσρόης ὁ Καβάδου ἐς B 171
γῆν τὴν Ῥωμαίων ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ στρατῷ μεγάλῳ
ἐσέβαλε, τήν τε ἀπέραντον καλουμένην εἰρήνην λαμ-
πρῶς ἔλυεν. ᾔει δὲ οὐ κατὰ τὴν μέσην τῶν ποταμῶν
χώραν, ἀλλὰ τὸν Εὐφράτην ἐν δεξιᾷ ἔχων. ἔστι δὲ 2
τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ θάτερα Ῥωμαίων φρούριον ἔσχατον,
ὃ Κιρκήσιον ἐπικαλεῖται, ἐχυρὸν ἐς τὰ μάλιστα ὄν,
ἐπεὶ Ἀβόρρας μὲν ποταμὸς μέγας ἐνταῦθα τὰς ἐκβολὰς
ἔχων τῷ Εὐφράτῃ ἀναμίγνυται, τὸ δὲ φρούριον τοῦτο
πρὸς αὐτῇ που τῇ γωνίᾳ κεῖται, ἣν δὴ τοῖν ποταμοῖν
ἡ μίξις ποιεῖται. καὶ τεῖχος δὲ ἄλλο μακρὸν τοῦ 3
φρουρίου ἐκτὸς χώραν τὴν μεταξὺ ποταμοῦ ἑκατέρου
ἀπολαμβάνον τρίγωνον ἐνταῦθα ἀμφὶ τὸ Κιρκήσιον
ἐπιτελεῖ σχῆμα. διὸ δὴ ὁ Χοσρόης οὔτε φρουρίου 4
ἐθέλων οὕτω δὴ ἐχυροῦ ἀποπειρᾶσθαι οὔτε διαβαίνειν
ποταμὸν Εὐφράτην διανοούμενος, ἀλλ' ἐπὶ Σύρους τε
καὶ Κίλικας ἰέναι, οὐδὲν διαμελλήσας, ἐπίπροσθεν τὸν

5—6 τήν τε—ἔλυεν] Ὁ δὲ Χοσρόης τὴν ἀπέρατον καλουμένην εἰρήνην λαμπρῶς παρέλυσεν Suid. s. v. ἀπέρατον, καὶ τὴν ἀπέρατον καλουμένην εἰρήνην λαμπρῶς ἔλυε Suid. s. v. λαμπρῶς || 4 cf. Tab.-Noeld. p. 239. Auct. Marc. Com. ad a. 540 (1)

---

1 μὲν om. H || 3 αὐτοκράτορος V, αὐτοκρατορικὴν H || 4 τὴν] τῶν H | στρατῷ μεγάλῳ om. H || 5 ἐσέβαλλε G, ἐπέβαλε H | ἀπέραντον] ἀπέρατον Suid. || 6 ἔλυε G, παρέλυσεν Suid. s. v. ἀπέρατον, ἔλυεν, κατεῖχε δὲ τὸν πρέσβιν, μέχρις ἐκόρθησε σούριν τὴν πόλιν H || 6—171, 19 ᾔει—καθεῖλεν] desunt in H || 8 τοῦ ποταμοῦ] τῶ ποταμῶ G || 9 ὀχυρὸν G || 10 Ἀβόρρας] ἀμόρας G || 11 τῷ] ἐν τῶ G || 13 μακρὸν] μικρὸν G || 15 ἀπολαμβάνον] ἀπολαμβάνοντι G | ἀμφὶ] ἀμφοῖν V || 16 ἐπιτελεῖ GP] ἀποτελεῖ V || 17 θέλων G | ὀχυροῦ G || 19 διαμελλήσας P] διαμελήσας V, μελήσας G | ἐπίπροσθε V

*στρατὸν ἤλαυνε, τριῶν τε σχεδόν τι ὁδὸν ἡμερῶν
εὐζώνῳ ἀνδρὶ παρὰ τοῦ Εὐφράτου τὴν ὄχθην ἀνύσας
πόλει Ζηνοβίᾳ ἐπιτυγχάνει· ἣν ἡ Ζηνοβία ποτὲ δει-
μαμένη τὴν ἐπωνυμίαν τῇ πόλει, ὡς τὸ εἰκὸς, ἔδωκεν.
5 ἦν δὲ ἡ Ζηνοβία Ὀδονάθου γυνὴ, τῶν ἐκείνῃ Σαρα-
κηνῶν ἄρχοντος, οἳ Ῥωμαίοις ἔνσπονδοι ἐκ παλαιοῦ
6 ἦσαν. οὗτος [ὁ] Ὀδονάθος ἀνεσώσατο Ῥωμαίοις τὴν
ἑῴαν ἀρχὴν ὑπὸ Μήδοις γεγενημένην. ἀλλὰ ταῦτα
7 μὲν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐγένετο. Χοσρόης δὲ τότε
ἄγχιστά που τῆς Ζηνοβίας ἥκων, ἐπειδὴ τὸ χωρίον
B 172 οὔτε ἀξιόλογον ἔμαθεν εἶναι καὶ τὴν χώραν κατενόησεν
ἀοίκητόν τε καὶ πάντων ἀγαθῶν ἔρημον οὖσαν, δείσας
μή τίς οἱ χρόνος ἐνταῦθα τριβεὶς πράξεσι μεγάλαις
ἐπ' οὐδενὶ ἔργῳ ἐμπόδιος εἴη, ἀπεπειράσατο μὲν ὁμο-
λογίᾳ τὸ χωρίον ἑλεῖν. ὡς δὲ οὐδὲν προὐχώρει,
P 98 πρόσω κατὰ τάχος τὸν στρατὸν ἤλαυνεν.*

8 *Ὁδόν τε αὖθις τοσαύτην ἀνύσας ἀφίκετο ἐς πόλιν
Σούρων, πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ οὖσαν, ἧς δὴ
9 ἀγχοτάτω γενόμενος ἔστη. ἐνταῦθα δὲ τῷ ἵππῳ ξυνέβη,
ἐφ' οὗ ὁ Χοσρόης ἐκάθητο, χρεμετίσαι τε καὶ τῷ ποδὶ
τὸ ἔδαφος κρούειν. ὃ δὴ οἱ μάγοι ξυμβαλόντες ἁλώσε-
10 σθαι τὸ χωρίον ἀπέφαινον. ὁ δὲ στρατοπεδευσάμενος
ἐπὶ τὸν περίβολον ὡς τειχομαχήσων τὸ στράτευμα
11 ἐπῆγεν. ἐτύγχανε δέ τις ὄνομα μὲν Ἀρσάκης, Ἀρμένιος
δὲ γένος, τῶν ἐνταῦθα στρατιωτῶν ἄρχων, ὃς τοὺς*

---

1 *τι* om. *G* ‖ 3 *ἐπιτυγχάνει, ἣν ἡ Ζηνοβία* om. *G* ‖ 6 *ἔνσπονδοι*] *ἔκσπονδοι G* ‖ 7 [*ὁ*] *Ὀδονάθος*] *ὁδονάθος VG*, *ὁ ὁδονάτης P* ‖ 9 *ἐγένετο VG*] *γεγένηται P* ‖ 13 *τίς οἱ VG*] *πως ὁ P* ‖ 14 *εἴη* om. *G* ‖ 14—15 *ὁμολογία τὸ χωρίον VG*] *τὸ χωρίον ὁμολογία P* | 15 *δὲ* om. *G* ‖ 18 *Σούρων*] *σύρων P* ‖ 19 *ἀγχιτάτω V* | *δὲ* om. *VG* ‖ 20 *χρεμαιτίσαι G* ‖ 21 *κρούειν VP*] *κροῦσαι G* ‖ 21—22 *ἁλώσασθαι G* ‖ 24 *ἐτύγχανε*] *ἔτυχε G* | *μὲν* om. *P* ‖ 25 *δὲ*] *δὴ P*

στρατιώτας ἐς τὰς ἐπάλξεις ἀναβιβάσας, ἐνθένδε τε
μαχόμενος ἰσχυρότατα καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων
κτείνας, τοξεύματι βληθεὶς ἐτελεύτησε. καὶ Πέρσαι 12
μὲν τότε (ἦν γὰρ τῆς ἡμέρας ὀψὲ) ὡς αὖθις τῇ
ὑστεραίᾳ τειχομαχήσοντες ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀνεχώ-
ρησαν, Ῥωμαῖοι δὲ ἀπογνόντες, ἅτε τετελευτηκότος
σφίσι τοῦ ἄρχοντος, ἱκέται διενοοῦντο Χοσρόου γενέ-
σθαι. τῇ οὖν ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ τὸν τῆς πόλεως ἐπίσκο- 13
πον δεησόμενόν τε καὶ τὸ χωρίον ἐξαιτησόμενον ἔπεμ-
ψαν, ὃς τῶν ὑπηρετῶν τινας ἐπαγόμενος, ὄρνις τε
φέροντας καὶ οἶνον καὶ καθαροὺς ἄρτους, παρὰ Χοσρόην
ἀφίκετο, ἐς δὲ τὸ ἔδαφος καθῆκεν αὑτὸν καὶ δεδακρυ- B 173
μένος ἱκέτευε φείδεσθαι ἀνθρώπων οἰκτρῶν καὶ πό-
λεως Ῥωμαίοις μὲν ἀτιμοτάτης, Πέρσαις δὲ ἐν οὐδενὶ
λόγῳ οὔτε τὰ πρότερα γεγενημένης οὔτε ὕστερόν ποτε
ἐσομένης· λύτρα τέ οἱ τοὺς Σουρηνοὺς δώσειν σφῶν
τε αὐτῶν καὶ πόλεως ἧσπερ οἰκοῦσιν ἐπαξίως ὑπέσχετο.
Χοσρόης δὲ Σουρηνοῖς μὲν χαλεπῶς εἶχεν, ὅτι δὴ 14
αὐτῷ πρῶτοι περιπεπτωκότες Ῥωμαίων ἁπάντων οὔτε
τῇ πόλει ἐδέξαντο ἐθελούσιοι, ἀλλὰ καὶ ἀνταίρειν οἱ
ὅπλα τολμήσαντες πολύν τινα δοκίμων Περσῶν ὅμι-
λον ἔκτειναν. τὴν μέντοι ὀργὴν οὐκ ἐξήνεγκεν, ἀλλ' 15
ὑπὸ τῷ προσώπῳ ἀκριβῶς ἔκρυψεν, ὅπως τὴν κόλασιν
ἐς Σουρηνοὺς ποιησάμενος φοβερόν τε Ῥωμαίοις αὑτὸν
καὶ ἄμαχόν τινα καταστήσηται. οὕτω γάρ οἱ προσχω-
ρήσειν οὐδενὶ πόνῳ ὑπετόπαζε τοὺς ἐν ποσὶν ἀεὶ

---

3 καὶ repetitum est in *G* ‖ 5—6 ἐπὶ—ἀνεχώρησαν] ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον *G* | ἀνεχώρησαν *VG*] ᾔεσαν *P* ‖ 10 ὄρνις *GP*] ὄρνεις *V* ‖ 12 ἀφίκετο] ἀφήκετο *V* | αὐτὸν *V* ‖ 20 ἀνταίρειν] ἀνταίρρειν *P* ‖ 23 ὑπὸ τῶ προσώπω *P*] ἐπὶ τῶν πρόσω *VG* ‖ 24 αὐτὸν *VG* ‖ 25 καταστήσηται] καταστήσητε *G*

16 γενησομένους. διὸ δὴ ξύν τε φιλοφροσύνῃ πολλῇ
τὸν ἐπίσκοπον ἐξανέστησε, καὶ τὰ δῶρα δεξάμενος
παρείχετό τινα δόκησιν ὡς ἀμφὶ τοῖς Σουρηνῶν
λύτροις αὐτίκα κοινολογησόμενος Περσῶν τοῖς λογί-
17 μοις εὖ τὴν δέησιν διαθήσεται. οὕτω τε ξὺν τοῖς
ἑπομένοις τὸν ἐπίσκοπον ἀπεπέμψατο, οὐδεμίαν τῆς
ἐπιβουλῆς αἴσθησιν ἔχοντα, καί οἱ τῶν ἐν Πέρσαις
δοκίμων τινὰς παραπομποὺς ἐσομένους δῆθεν τῷ λόγῳ
18 ξυνέπεμψεν. οὓς δὴ λάθρα ἐκέλευε μὲν ἰέναι ξὺν
αὐτῷ ἄχρι ἐς τὸ τεῖχος, παρηγοροῦντας καί τισιν ἀγα-
B 174 θαῖς ἐπαίροντας ἐλπίσιν, ὥστε αὐτὸν καὶ τοὺς ξὺν
αὐτῷ ἅπαντας χαίροντάς τε καὶ οὐδὲν δεδιότας τοῖς
19 ἔνδον ὀφθῆναι. ἐπειδὰν δὲ οἱ φύλακες ἀνακλίναντες
τὴν πυλίδα τῇ πόλει αὐτοὺς δέχεσθαι μέλλωσι, λίθον
τινὰ ἢ ξύλον τοῦ τε οὐδοῦ καὶ τῆς θύρας μεταξὺ
P 99 ῥίψαντας οὐ ξυγχωρεῖν ἐπιτίθεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς
τοῖς ἐπιθεῖναι βουλομένοις χρόνον δή τινα ἐμποδὼν
ἵστασθαι· οὐκ εἰς μακρὰν γὰρ αὐτοῖς τὸν στρατὸν
20 ἕψεσθαι. ταῦτα τοῖς ἀνδράσιν ὁ Χοσρόης ἐντειλάμενος
ἐν παρασκευῇ τὸν στρατὸν ἐποιεῖτο, δρόμῳ τε χωρεῖν
21 ἐπὶ τὴν πόλιν, ὅταν αὐτὸς σημήνῃ, ἐκέλευεν. ἐπεὶ δὲ
ἄγχιστα τοῦ περιβόλου ἐγένοντο, οἱ μὲν Πέρσαι τὸν
ἐπίσκοπον ἀσπασάμενοι ἐκτὸς ἔμενον, οἱ δὲ Σουρηνοὶ
περιχαρῆ γεγονότα τὸν ἄνδρα ὁρῶντες ξὺν τιμῇ τε
πολλῇ προπεμπόμενον πρὸς τῶν πολεμίων, ἀφροντιστή-

---

1 τε *VG*] om. *P* ‖ 4 κοινολογησάμενος *G* ‖ 4—5 λογίμοις] λογισμοῖς *V* ‖ 6 οὐδεμίαν] οὐ δὲ μίαν *VG* ‖ 8 παραπόμπους *G* ‖ 9 ἰέναι om. *VG* ‖ 14 τῇ πόλει *VG*] τῆς πόλεως *P* | δέχεσθαι μέλλωσι *VG*] μέλλωσι δέχεσθαι *P* ‖ 18 ἐς *P* ‖ 19 ἕψεσθαι] ἕψεται *G* ‖ 20 χωρεῖν] χωρῶν *V* ‖ 21 ἐπεὶ *GP*] ἐπειδὴ *V* ‖ 23 ἐκκτὸς *G* ‖ 24 γεγονότα τὸν ἄνδρα ὁρῶντες *VG*] τὸν ἄνδρα ὁρῶντες γενόμενον *P* ‖ 25 τῶν πολεμίων] τὸν πόλεμον *V*

σαντες δυσκόλων ἁπάντων τήν τε πυλίδα ὅλην ἀνέῳ-
γον καὶ τὸν ἱερέα ξὺν τοῖς ἑπομένοις κροτοῦντές τε
καὶ πολλὰ εὐφημοῦντες ἐδέξαντο. ἐπεί τε ἅπαντες 22
εἴσω ἐγένοντο, τὴν μὲν πυλίδα ὡς ἐπιθήσοντες οἱ
φύλακες ὤθουν, οἱ δὲ Πέρσαι λίθον, ὃς αὐτοῖς παρε-
σκεύαστο, ἐν μέσῳ ἐρρίπτουν. οἵ τε φύλακες ἔτι 23
μᾶλλον ὠθοῦντές τε καὶ βιαζόμενοι ἐξικνεῖσθαι τῇ
πυλίδι ἐς τὸν οὐδὸν οὐδαμῇ ἴσχυον. οὐ μὴν οὐδὲ 24
ἀνοιγνύναι αὐτὴν αὖθις ἐτόλμων, ἐπεὶ πρὸς τῶν πολε-
μίων αὐτὴν ἔχεσθαι ᾔσθοντο. τινὲς δὲ οὐ λίθον,
ἀλλὰ ξύλον Πέρσας ἐς τὴν πυλίδα φασὶν ἐμβεβλῆσθαι.
οὔπω δὲ Σουρηνῶν σχεδόν τι τῆς ἐπιβουλῆς ᾐσθημέ- 25
νων, παρῆν τε τῷ παντὶ ὁ Χοσρόης στρατῷ καὶ τὴν
πυλίδα οἱ βάρβαροι βιασάμενοι ἀνεπέτασαν, δι' ὀλίγου B 175
τε κατὰ κράτος ἥλω. εὐθὺς μὲν οὖν θυμῷ ὁ Χοσρόης 26
ἐχόμενος τάς τε οἰκίας ἐληίσατο καὶ τῶν ἀνθρώπων
πολλοὺς μὲν κτείνας, τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας ἐν ἀν-
δραπόδων ποιησάμενος λόγῳ πυρπολήσας τε ξύμπασαν
τὴν πόλιν ἐς ἔδαφος καθεῖλεν. οὕτω τε τὸν Ἀναστά- 27
σιον ἀπεπέμψατο, Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ἀπαγγέλλειν
κελεύσας ὅπῃ ποτὲ γῆς Χοσρόην τὸν Καβάδου ἀπολι-
πὼν εἴη.

Μετὰ δὲ, εἴτε φιλανθρωπίᾳ εἴτε φιλοχρηματίᾳ 28
ἐχόμενος, ἢ γυναικὶ χαριζόμενος, ἣν δὴ ἐνθένδε
δορυάλωτον ἐξελὼν, Εὐφημίαν ὄνομα, γυναῖκα γαμε-

20—22 ἀπαγγέλλειν—εἴη] citat Suid. s. v. ὅποι

5 αὐτοῖς om. *VG* ‖ 5—6 παρεσκεύαστο] παρεσκευέσταστο *G* ‖ 9 ἀνοιγνύναι] ἀνοιγῆναι *V* ‖ 11 εἰς *V* ‖ 17 ἐν om. *G* ‖ 19 οὕτω τε τὸν *PH*] οὔτε τὸν *V*, τόν τε *G* ‖ 20 ἀπεπέμψατο] ἀπεπέμψατο τὸν πρεσβευτὴν *H* | Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ] τῷ βασιλεῖ *H* ‖ 21 ὅπῃ *VG*] ὅποι *PH* Suid.

τὴν ἐποιήσατο, ἔρωτα ἐξαίσιον αὐτῆς ἐρασθεὶς (ἦν
γὰρ τὴν ὄψιν εὐπρεπὴς μάλιστα) δρᾶν τι ἀγαθὸν ὁ
29 Χοσρόης τοὺς Σουρηνοὺς ἔγνω. πέμψας οὖν ἐς Σερ-
γιούπολιν, τὴν Ῥωμαίων κατήκοον, ἣ Σεργίου ἐπιφα-
νοῦς ἁγίου ἐπώνυμός ἐστι, πόλεως τῆς ἁλούσης ἓξ καὶ
εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίοις διέχουσα, κειμένη δὲ αὐτῆς
πρὸς ἄνεμον νότον ἐν τῷ βαρβαρικῷ καλουμένῳ πεδίῳ,
Κάνδιδον τὸν ταύτῃ ἐπίσκοπον κεντηναρίοιν δυοῖν
δισχιλίους τε καὶ μυρίους ὄντας ὠνεῖσθαι τοὺς αἰχμα-
30 λώτους ἐκέλευεν. ὁ δὲ (χρήματα γάρ οἱ οὐκ ἔφασκεν
εἶναι) τὴν πρᾶξιν ἄντικρυς ἀνεδύετο. διὸ δὴ αὐτὸν
ὁ Χοσρόης ἠξίου ἐν βιβλιδίῳ τὴν ὁμολογίαν ἀφέντα
τοῦ δώσειν χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ τὰ χρήματα οὕτω δὴ
ὀλίγων χρημάτων πρίασθαι ἀνδράποδα τοσαῦτα τὸ
31 πλῆθος. Κάνδιδος δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίει, καὶ τὸ μὲν
B 176 χρυσίον ὡμολόγησεν ἐνιαυτοῦ δώσειν, ὅρκους δεινο-
τάτους ὀμωμοκώς, ζημίαν δέ οἱ αὐτῷ διώρισε ταύτην,
ἢν μὴ διδοίη χρόνῳ τῷ ξυγκειμένῳ τὰ χρήματα, δι-
P 100 πλάσια μὲν αὐτὰ δώσειν, αὐτὸν δὲ ἱερέα μηκέτι εἶναι,
32 ἅτε τὰ ὀμωμοσμένα ἠλογηκότα. ταῦτα Κάνδιδος ἐν
γραμματείῳ γράψας τοὺς Σουρηνοὺς ἅπαντας ἔλαβεν.
33 ὧν ὀλίγοι μέν τινες διεβίωσαν, οἱ δὲ πλεῖστοι ἀντέ-
χειν τῇ ξυμπεσούσῃ ταλαιπωρίᾳ οὐχ οἷοί τε ὄντες
ὀλίγῳ ὕστερον διεφθάρησαν. ταῦτα διαπεπραγμένος
Χοσρόης πρόσω ἐπῆγε τὸ στράτευμα.

3 πέμψας οὖν G] πέμψας V, καὶ πέμψας P ‖ 3—4 σεργίου πόλιν VG ‖ 4 ἣ] ὃ P ‖ 6 σταδίοις GP] σταδίους V ‖ 8 Κάνδιδον] κάνδικον G | κεντηναρίοιν VG] κεντηναρίων P | δυοῖν Hoesch.] δυεῖν codd. ‖ 12 ἠξίου om. P ‖ 13 δὴ VG] δι' P ‖ 16 ἐνιαυτοῦ] εἰς ἐνιαυτὸν G ‖ 17 αὐτῷ διώρισε VG] διώρισεν αὐτῷ P ‖ 19 ἱερέα μηκέτι εἶναι VG] μηκέτι εἶναι ἱερέα P ‖ 20 Κάνδιδος] κάνδικος G ‖ 21 γραμματείῳ] γραμματίῳ V | ἔλαβε G ‖ 24 ταῦτα διαπεπρ. VG] διαπεπρ. ταῦτα P

ς'. Ἐτύγχανε δὲ ὀλίγῳ ἔμπροσθεν βασιλεὺς ἀρχὴν
τῆς ἕω τὴν στρατηγίδα διελὼν δίχα, καὶ τὰ μὲν ἄχρι
ἐς ποταμὸν Εὐφράτην ἐς τὸ Βελισαρίου ἀπολιπὼν
ὄνομα, ὃς ξύμπασαν τὴν ἀρχὴν τὰ πρότερα εἶχε, τὰ
δὲ ἐνθένδε μέχρι τῶν Περσικῶν ὁρίων τῷ Βούζῃ ἐπι-
τρέψας, ὃν δὴ ἁπάσης ἐπιμέλεσθαι τῆς ἑῴας ἀρχῆς,
ἕως Βελισάριος ἐξ Ἰταλίας ἐπανήκοι, ἐκέλευε. διὸ δὴ 2
ὁ Βούζης ἅπαντα τὸν στρατὸν ἑπόμενον ἔχων τὰ μὲν
πρῶτα ἐπὶ τῆς Ἱεραπόλεως ἔμενεν· ἐπεὶ δὲ τὰ ξυμπε-
σόντα Σουρηνοῖς ἔμαθε, ξυγκαλέσας τοὺς Ἱεραπολιτῶν
πρώτους ἔλεξε τοιάδε „Οἷς μὲν ἐξ ἀντιπάλου τῆς δυ- 3
„νάμεως πρὸς τοὺς ἐπιόντας ὁ ἀγών ἐστιν, ἐς χεῖρας
„τοῖς πολεμίοις ἐκ τοῦ εὐθέος καθίστασθαι οὐδὲν
„ἀπεικὸς, οἷς δὲ τῶν ἐναντίων πολλῷ τῷ διαλλάσσοντι
„καταδεεστέροις ξυμβαίνει εἶναι, μηχαναῖς τισι τοὺς
„πολεμίους περιελθεῖν μᾶλλον ξυνοίσει ἢ ἐκ τοῦ B 177
„ἐμφανοῦς ἀντιτασσομένοις ἐς κίνδυνόν τινα προὖπτον
„ἰέναι. ἡλίκος μὲν οὖν ἐστιν ὁ Χοσρόου στρατὸς 4
„ἀκούετε δήπου. ἢν δὲ αὐτὸς μὲν πολιορκίᾳ ἡμᾶς
„ἐξελεῖν βούληται, ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους τὸν πόλε-
„μον διενέγκωμεν, ἡμᾶς μὲν τὰ ἐπειτήδεια ἐπιλείψειν
„εἰκὸς, Πέρσας δὲ ἅπαντα ἐκ τῆς ἡμετέρας, οὐδενὸς
„ἀντιστατοῦντος, κομίζεσθαι. ταύτῃ τε τῆς πολιορκίας 5
„μηκυνομένης οὐδὲ ἀρκέσειν τὸν περίβολον ταῖς τῶν
„πολεμίων ἐπιβουλαῖς οἶμαι, ὃν δὴ ἐπιμαχώτατον
„πολλαχόσε τετύχηκεν εἶναι, καί τι Ῥωμαίοις τῶν

2 καὶ τὰ] κατὰ V ‖ 3 ἐς 2] εἰς V ‖ 6 ἐπιμέλλεσθαι V ‖ 9 Ἱεραπόλεως Dind.] ἱερᾶς πόλεως codd. | ἔμενεν] ἔμαθεν G ‖ 10 συγκαλέσας V | τοὺς VG] τοὺς τῶν P ‖ 14 διαλάσσοντι P ‖ 16 πολεμίους] πολέμους V ‖ 21 ἐπιλείψειν VG] λείψειν P ‖ 22 ἅπαντα P] ἅπαντας VG ‖ 24 ἀρκέσειν VG] διαρκέσειν P ‖ 25 πολεμίων] πολέμων V

6 „ἀνηκέστων ξυμβήσεσθαι. ἢν δέ γε μοίρᾳ μέν τινι
„τοῦ στρατοῦ τὸ τῆς πόλεως φυλάξωμεν τεῖχος, οἱ
„δὲ λοιποὶ τὰς ἀμφὶ τὴν πόλιν ὑπωρείας καταλάβω-
„σιν, ἐνθένδε καταθέοντες πὴ μὲν τὸ τῶν ἐναντίων
„στρατόπεδον, πὴ δὲ τοὺς τῶν ἐπιτηδείων ἕνεκα στελ-
„λομένους, ἀναγκάσουσι Χοσρόην αὐτίκα δὴ μάλα λύ-
„σαντα τὴν προσεδρείαν, τὴν ἀναχώρησιν δι' ὀλίγου
„ποιήσασθαι, οὔτε τὰς προσβολὰς ἀδεέστερον ἐπάγειν
„τῷ περιβόλῳ παντελῶς ἔχοντα οὔτε τι τῶν ἀναγκαίων
7 „στρατῷ τοσούτῳ πορίζεσθαι.“ τοσαῦτα ὁ Βούζης
εἰπὼν λέγειν μὲν τὰ ξύμφορα ἔδοξεν, ἔπραξε δὲ τῶν
δεόντων οὐδέν. ἀπολέξας γὰρ εἴ τι ἐν τῷ Ῥωμαίων
8 P 101 στρατῷ δόκιμον ἦν, ἀπιὼν ᾤχετο. καὶ ὅποι ποτὲ γῆς
ἐτύγχανεν οὔτε τις τῶν ἐν Ἱεραπόλει Ῥωμαίων οὔτε
ὁ τῶν πολεμίων στρατὸς μαθεῖν ἴσχυσε. ταῦτα μὲν
οὖν ἐφέρετο τῇδε.

9 B 178 Βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς πυθόμενος τὴν Περσῶν
ἔφοδον Γερμανὸν μὲν εὐθὺς τὸν ἀνεψιὸν τὸν αὐτοῦ
P 10υ ξὺν θορύβῳ πολλῷ τριακοσίους ἑπομένους ἔχοντα
32 ἄτεμψε, στρατὸν δέ οἱ οὐκ ἐς μακρὰν ὑπέσχετο πολὺν
γραφθαι. ἔς τε Ἀντιόχειαν ὁ Γερμανὸς ἀφικόμενος
33 ὤν ἦλθε τὸν περίβολον ἅπαντα κύκλῳ, καὶ αὐτοῦ
χεινὰ μὲν ὄντα τὰ πολλὰ ηὕρισκε (τά τε γὰρ ἐν τῷ
ὀλίγλεῖ ποταμὸς Ὀρόντης παραρρεῖ ξύμπαντα τοῖς ἐπιοῦ-
Χο(

— 18 cf. Mal. 480, 1, Auct. Marc. ad a. 540 (1)

7 4—5 πὴ—πὴ Dind.] πῆ—πῆ VP, πῆ—ποῖ G ‖ 6 ἀναγκάσωσι V ‖ 14 οὔτε τις] οὐδέ τις codd. ‖ 14—15 οὔτε ὁ τῶν πολεμίων Dind.] om. VG, οὐδὲ ὁ τῶν πολεμίων P ‖ 18 τὸν αὐτοῦ P] τὸν αὐτοῦ V, αὐτοῦ G ‖ 20 εἰς G | πολὺν] πολλὺν P ‖ 21 τε] τὰν εἰς V ‖ 22 ἅπαντα VG] ἅπαν P ‖ 23 ἐχυρὰ] ὀχυρὰ G | ηὕρισκε P] εὕρισκε V, ηὕρισκον G ‖ 24 ὁμαλεῖ] ὁμαλῶ V | ὀρρόντης V | παραρεῖ V

σιν ἄπορα ἐργαζόμενος καὶ τὰ ἐν τῷ ἀνάντει χωρίοις
κρημνώδεσιν ἀνεχόμενα ἐσβατὰ τοῖς πολεμίοις ὡς
ἥκιστα ἦν), ἐν δὲ τῇ ἄκρᾳ γενόμενος, ἣν δὴ Ὀρο-
κασιάδα καλεῖν οἱ ταύτῃ ἄνθρωποι νενομίκασιν, ἐπι-
μαχώτατον κατενόησεν ὂν τὸ κατ' αὐτὴν τεῖχος. πέτρα 11
γὰρ τυγχάνει τις ἐνταῦθά πῃ οὖσα, εὔρους μὲν ἐπὶ
πλεῖστον ἱκανῶς ἔχουσα, ὕψος δὲ ὀλίγῳ τοῦ περιβόλου
ἐλασσουμένη. ἐκέλευεν οὖν ἢ τὴν πέτραν ἀποτεμνο- 12
μένους βαθύν τινα βόθρον ἀμφὶ τὸ τεῖχος ἐργάζεσθαι,
μή τις ἐνθένδε ἀναβησόμενος ἐπὶ τὸν περίβολον ἴοι,
ἢ πύργον μέγαν τινὰ δειμαμένους ἐνταῦθα τὴν ἀπ'
αὐτοῦ οἰκοδομίαν ἐνάψαι τῷ τῆς πόλεως τείχει. ἀλλὰ 13
τοῖς τῶν οἰκοδομιῶν ἀρχιτέκτοσι ποιητέα τούτων ἐδόκει
οὐδέτερα εἶναι. οὔτε γὰρ ἐν χρόνῳ βραχεῖ ἐπιτελῆ
ἔσεσθαι οὕτως ἐγκειμένης τῆς τῶν πολεμίων ἐφόδου,
ἀρχόμενοί τε τοῦ ἔργου τούτου καὶ οὐκ ἐς πέρας
αὐτοῦ ἐξικνούμενοι οὐκ ἄλλο οὐδὲν ἢ τοῖς πολεμίοις
ἐνδείξονται ὅπῃ ποτὲ τοῦ τείχους σφίσι πολεμητέα
εἴη. Γερμανὸς δὲ ταύτης δὴ τῆς ἐννοίας σφαλεὶς τὰ
μὲν πρῶτα στρατὸν ἐκ Βυζαντίου καραδοκῶν ἐλπ[illegible]ε-
τινὰ ἐπ' αὐτῷ εἶχεν. ἐπεὶ δὲ χρόνου τριβέντος συ[illegible]ειν
οὔτε τις ἐκ βασιλέως στρατὸς ἀφίκετο οὔτε ὅτι [illegible]νὸς
ξεται ἐπίδοξος ἦν, ἐς δέος ἦλθε μὴ ὁ Χοσρόης π[illegible]ίας 5
μενος βασιλέως ἀνεψιὸν ἐνταῦθα εἶναι, προυργιαίτ[illegible]ῶν
ἄλλου ὁτουοῦν ποιήσηται Ἀντιόχειάν τε καὶ αὐτὸν
ἐξελεῖν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀφέμεν[illegible]ν
παντὶ τῷ στρατῷ ἐπ' αὐτὴν ἴοι. ταῦτα καὶ Ἀντιο-

1 ἀνάντει] ἀνάντῃ V ‖ 7 ὀλίγον G ‖ 8 ἐκέλευεν] ἐκέλευ G ‖ 11 πῦργον G ‖ 14 οὐδέτερα] οὐδ' ἕτερα V ‖ 16 εἰς G ‖ 18 σφίσι om. G ‖ 21 ἐπ'] ἐν G ‖ 22 ἐκ βασιλέως στρατὸς VG] στρατὸς ἐκ βασιλέως P ‖ 27—183, 25 ταῦτα—ἐβούλετο] ὅτι γερμανὸς ὁ

χεῦσιν ἐν νῷ ἔχουσι βουλήν τε ὑπὲρ τούτων πεποιη-
μένοις ξυμφορώτατον ἔδοξεν εἶναι χρήματα προεμένοις
Χοσρόῃ κίνδυνον τὸν παρόντα διαφυγεῖν.
17 Μέγαν τοίνυν, τὸν Βεροίας ἐπίσκοπον, ἄνδρα
ξυνετὸν (ἐπιχωριάζων γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανε τότε) Χοσρόου
δεησόμενον πέμπουσιν, ὃς δὴ ἐνθένδε σταλεὶς κατα-
λαμβάνει τὸν Μήδων στρατὸν Ἱεραπόλεως οὐ μακρὰν
18 ἄποθεν. Χοσρόῃ τε ἐς ὄψιν ἥκων πολλὰ ἐλιπάρει ἀν-
θρώπους οἰκτεῖραι, οἳ οὔτε τι ἐς αὐτὸν ἥμαρτον οὔτε
19 τῇ Περσῶν στρατιᾷ οἷοί τε ἀντιτείνειν εἰσί. πρέπειν
γὰρ ἀνδρὶ βασιλεῖ πάντων ἥκιστα τοῖς ὑποχωροῦσι
καὶ οὐδαμῇ ἐθέλουσιν ἀντιτάσσεσθαι ἐπεμβαίνειν τε
P 102 καὶ βιάζεσθαι, ἐπεὶ οὐδὲ τῶν νῦν δρωμένων βασιλικόν
τι οὐδὲ γενναῖον αὐτῷ ἐργασθείη, ὅτι δὴ οὐ παρασχό-
μενος τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ βουλῆς τινα χρόνον, ὥστε
ἢ τὴν εἰρήνην κρατύνασθαι, ὅπῃ ἂν ἑκατέρῳ δοκοίη,
ἢ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐκ συνθήκης, ὡς τὸ εἰκός, ἐξαρ-
B 180 τύεσθαι, ἀλλ᾽ οὕτως ἀνεπισκέπτως ἐπὶ Ῥωμαίους ἐν
ὅπλοις ἔλθοι, οὔπω τοῦ σφετέρου βασιλέως ἐπιστα-
20 μένου τὰ παρόντα σφίσι. ταῦτα ὁ Χοσρόης ἀκούσας
λόγῳ ξυνετῷ τὸν τρόπον ῥυθμίζεσθαι ὑπὸ ἀμαθίας
οὐδαμῶς ἴσχυσεν, ἀλλ᾽ ἔτι μᾶλλον τὴν διάνοιαν ἢ
21 πρότερον ἤρθη. Σύρους τε οὖν ἠπείλησε καταστρέ-

ἰουστινιανοῦ ἀνεψιός, ἐν ἀντιοχείᾳ ὢν, καὶ τῶν περσῶν ἐπιόντων, ἐς δέος ἦλθε, καὶ ἔδοξαν οἱ χρήματα κτλ. *H* ‖ 2 ξυμφορώτατον *VG*] ἀναγκαιότατον *P* | ἔδοξε *P* | εἶναι om. *P* | προεμήνοις *H* ‖ 3 χοσρόῃ *VG*] χοσρόῃ οὕτω *P* ‖ 4 τὸν Βεροίας] τιβερίοις *H* | βερροίας *VG* ‖ 7 ἱεραπόλεως *VG*] ἱερᾶς πόλεως *PH* ‖ 8 πολλᾷ *H* ‖ 9 τι *GP*] τις *V*, om. *H* ‖ 10 στρατεία *H* | οἷοί τε] οἵ, οἴτε *H* | ἀντιτείνειν] ἀνατείνειν *V* | εἰσίν *H* | πρέπει *H* ‖ 12—13 ἐπεμβαίνειν τε καὶ βιάζεσθαι om. *H* ‖ 13 δρομένων *H* ‖ 14—15 παρεχόμενος *H* ‖ 16 δοκῇ *H* ‖ 17 ἢ om. *G* | 18 οὕτως] οὐ τῷ *H* | ῥωμαίοις *H* ‖ 20 ὁ om. *H* ‖ 21 συνετῶ *H*

ψασθαι καὶ Κίλικας πάντας, καί οἱ τὸν Μέγαν ἕπε-
σθαι κελεύσας ἐς τὴν Ἱεράπολιν ἐπῆγε τὸ στράτευμα.
οὗ δὴ ἀφικόμενός τε καὶ ἐνστρατοπεδευσάμενος, ἐπειδὴ 22
τόν τε περίβολον ὀχυρὸν ὄντα εἶδε καὶ στρατιωτῶν
ἔμαθε φυλακτήριον διαρκῶς ἔχειν, χρήματα τοὺς Ἱερα-
πολίτας ᾔτει, Παῦλον ἑρμηνέα παρ' αὐτοὺς πέμψας.
ὁ δὲ Παῦλος οὗτος ἐτέθραπτό τε ἐν γῇ τῇ Ῥωμαίων 23
καὶ εἰς γραμματιστοῦ παρὰ Ἀντιοχεῦσιν ἐφοίτησεν,
ἐλέγετο δὲ καὶ Ῥωμαῖος γένος τὸ ἐξ ἀρχῆς εἶναι. οἱ 24
δὲ μάλιστα μὲν καὶ ὡς ἀμφὶ τῷ περιβόλῳ δειμαίνον-
τες, χώραν περιβεβλημένῳ πολλὴν μέχρι ἐς τὸ ὄρος,
ὃ ταύτῃ ἀνέχει, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν γῆν ἀδῄωτον ἔχειν
ἐθέλοντες, ὡμολόγησαν ἀργύρου σταθμὰ δισχίλια δώσειν.
τότε δὴ Μέγας, ὑπὲρ τῶν ἑῴων ἁπάντων Χοσρόην 25
ἱκετεύων οὐκέτι ἀνίει, ἕως αὐτῷ ὁ Χοσρόης ὡμολόγησε
δέκα τέ χρυσοῦ κεντηνάρια λήψεσθαι καὶ πάσης ἀπαλλα-
γήσεσθαι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς.

ζ'. Οὕτω μὲν οὖν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅ τε Μέγας B 181
ἐνθένδε ἀπαλλαγεὶς τὴν ἐπὶ τοὺς Ἀντιοχέας ἤλαυνε
καὶ ὁ Χοσρόης τὰ λύτρα λαβὼν ἐς Βέροιαν ᾔει.

---

8 εἰς — ἐφοίτησεν] ἐς γραμματιστοῦ ἐφοίτησε παρὰ Ἀντιοχεῦσιν. Suid. s. v. γραμματιστής ‖ 9—11 οἱ δὲ—πολλὴν citat Suid. s. v. δειμαίνει ‖ 11—12 μέχρι—ἀνέχει] citat Suid. s. v. ἀνέχει ‖ 12—13 ἀδῄωτον—δώσειν] citat Suid. s. v. ἀδῄωτον

---

1 κύληκας H ‖ 2 Ἱεράπολιν Dind.] ἱερὰν πόλιν VGP, ἱερὰν πύλην superscr. ο H ‖ 3 στρατοπεδευσάμενος H ‖ 4 ἐχυρὸν PH | ἴδε H ‖ 5 φυρακτήριον H ‖ 7 τε om H ‖ 8 ἐς Suid. | παρ' P ‖ 9 ῥωμαίοις H ‖ 10—11 δειμένοντες χώρα H ‖ 11 μέχρις V | ὄρος G ‖ 12 ταύτης Suid. | ἀνέχῃ G | ἀδίωτον VG ‖ 13 ἀργυρίου H et Suid. ‖ 14 ὁ μέγας P ‖ 15 ἀνίει] ἀνήει VG | ὡμολόγησεν PH ‖ 18 Οὕτω—ἡμέρᾳ om. H | ὅ τε] καὶ ὁ μὲν H ‖ 19 ἐνθένδε VP] ἐνθένδεν G, om. H ‖ 20 βέρροιαν VG

2 *Βέροια δὲ Ἀντιοχείας μὲν καὶ Ἱεραπόλεως μεταξὺ*
κεῖται, δυοῖν δὲ ἡμερῶν ὁδῷ εὐζώνῳ ἀνδρὶ ἑκατέρας
3 *διέχει. ὁ μὲν οὖν Μέγας ἅτε ξὺν ὀλίγοις τισὶ πορευό-*
μενος ὀξύτερον ᾔει, ὁ δὲ Περσῶν στρατὸς μοῖραν ἀεὶ
4 *τὴν ἡμίσειαν τῆς ὁδοῦ ἤνυε. τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ὁ μὲν*
ἐς Ἀντιόχειαν, οἱ δὲ ἐς τὸ Βεροίας προάστειον ἦλθον.
5 *καὶ χρήματα Χοσρόης τοὺς Βεροιαίους τὸν Παῦλον*
στείλας εὐθὺς ἔπραττεν, οὐχ ὅσα πρὸς τῶν Ἱεραπολι-
τῶν ἔλαβε μόνον, ἀλλὰ καὶ τούτων διπλάσια, ἐπεὶ τὸ
6 P 103 *τεῖχος αὐτοῖς ἐπιμαχώτατον ὂν πολλαχῆ εἶδε. Βεροιαῖοι*
δὲ (θαρρεῖν γὰρ ἐπὶ τῷ περιβόλῳ οὐδαμῆ εἶχον) ξὺν
προθυμίᾳ μὲν ὑπεδέξαντο ἅπαντα δώσειν, δισχίλια δὲ
δόντες ἀργύρου σταθμὰ, τὰ λειπόμενα διδόναι οὐκ
7 *ἔφασαν οἷοί τε εἶναι. ἐγκειμένου τε σφίσι διὰ ταῦτα*
Χοσρόου, νυκτὸς ἐπιλαβούσης ἐς τὸ φρούριον ἅπαντες,
ὃ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐστὶ, κατέφυγον ξὺν τοῖς [ἄλλοις]
στρατιώταις, οἳ δὴ ἐνταῦθα ἐπὶ φυλακῇ ἐτετάχατο.
8 *τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἐστέλλοντο μὲν πρὸς Χοσρόου*
ἐς τὴν πόλιν τινὲς ἐφ' ᾧ τὰ χρήματα λήψονται, οἱ
δὲ ἄγχιστά πη τοῦ περιβόλου γενόμενοι κεκλεισμένας
μὲν τὰς πύλας ἁπάσας εὗρον, ἀνθρώπων δὲ οὐδενὶ ἐν-
τυχεῖν ἔχοντες τῷ βασιλεῖ τὰ παρόντα σφίσιν ἐσήγγελ-

1—3 *Βέροια—διέχει*] om. *H* ‖ 1 *βέρροια VG, βέρ οἷ P* | *μὲν* om. *VG* | *ἱερᾶς πόλεως P* ‖ 2 *δυεῖν* codd. ‖ 3 *ἅτε* om. *P* ‖ 5 *ἤνυεν P* ‖ 6 *δὲ ἐς*] *δὲ εἰς P* | *βερροίας VGH* ‖ 7 *βερροιαίους VGH, βεροιαίας P* ‖ 10 *αὐτοῖς VG*] *αὐτῆς PH* | *ἐπιμαχότατον VH* | *βερροιαῖοι VGH* ‖ 11 *γὰρ* om. *G* | *εἶχον*] *ἔχοντες G* ‖ 12 *δυσχίλια P* ‖ 13 *ἀργυρίου P* ‖ 14 *ἔφασαν*] *ἔφθασαν H* | *ταῦτα*] *ταῦτα τοῦ H* ‖ 15 *λαβούσης H* | *τὸ*] *τε V, τε τὸ G* ‖ 16 *ὃ*] *οἳ H* | *ἐστὶ*] *ἦν H* ‖ 16—17 *ξὺν—ἐτετάχατο* om. *H* ‖ 16 *ἄλλοις VG*] om. *PH* ‖ 17 *ἐπὶ*] *ἐν G* ‖ 18 *ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ*] *ὑστεραίᾳ H* | *μὲν*] *τινες H* ‖ 19 *τινὲς* om. *H* | *λήψωνται G* ‖ 20 *πη*] *που V* | *κεκλεισμένας*] *κεκλιμένας G, κεκλισμένας H* ‖ 21 *μὲν VG*] om. *PH* | *εὗρον P*] om. *VGH* ‖ 22—179,1 *ἐσήγγελον VH,*

λον. καὶ ὃς τῷ τείχει κλίμακας ἐπιθέντας ἀποπειρᾶσθαι 9
τῆς ἀνόδου ἐκέλευεν, οἱ δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίουν. οὐδε- 10 B182
νός τε σφίσιν ἀντιστατοῦντος, ἐντὸς τοῦ περιβόλου
γενόμενοι τὰς μὲν πύλας κατ' ἐξουσίαν ἀνέῳγον, ἐδέ-
χοντο δὲ τῇ πόλει τόν τε στρατὸν ἅπαντα καὶ Χοσρόην
αὐτόν. θυμῷ τε πολλῷ ὁ βασιλεὺς ἤδη ἐχόμενος τὴν 11
πόλιν ὀλίγου δέοντος ἐνέπρησε πᾶσαν. ἐς δὲ τὴν
ἀκρόπολιν ἀναβὰς ἐπὶ τὸ φρούριον τειχομαχεῖν ἔγνω.
ἐνταῦθα οἱ μὲν Ῥωμαίων στρατιῶται καρτερῶς ἀμυνό- 12
μενοι τῶν πολεμίων τινὰς ἔκτεινον, τῷ δὲ Χοσρόῃ
εὐτύχημα μέγα τῷ τῶν πολιορκουμένων ἀξυνέτῳ γενέ-
σθαι ξυνέβη, οἳ δὴ οὐ μόνοι ἐς τὸ φρούριον τοῦτο,
ἀλλὰ ξύν τε τοῖς ἵπποις καὶ ζῴοις τοῖς ἄλλοις κατέ-
φυγον, ταύτῃ τε τῇ σμικρολογίᾳ καταστρατηγηθέντες
ἐς κίνδυνον ἦλθον. μιᾶς γὰρ οὔσης ἐνταῦθα πηγῆς, 13
ἵππων τε καὶ ἡμιόνων καὶ ζῴων ἑτέρων οὐ δέον αὐτὴν
ἐκπεπωκότων, ἀποξηρανθῆναι ξυνέβη τὸ ὕδωρ. Βε-
ροιαίοις μὲν τὰ πράγματα ὧδέ πῃ εἶχεν.

15—17 *μιᾶς—ἀποξηρανθῆναι*] *μίαν πηγὴν οὖσαν, οὐ δέον αὐτὴν ἐκπεπωκότων ἀποξηρανθῆναι* Suid. s. v. *δέον*

ἀνήγγελλον P ‖ 1 *ὃς*] *οἱ H* | *ἐπιθέντες GH* | *ἀπεπειρῶντο H* ‖ 2 *ἐκέλευεν—ἐποίουν* om. *H* ‖ 2—3 *οὐδενός τε*] *καὶ οὐδενὸς H* ‖ 4 *μὲν* om. *GH* ‖ 6 *αὐτόν* om. *H* | *θυμοῦ—πολλοῦ P* pr. m. | *θυμῷ—ἐχόμενος*] *ὁ δὲ χοσρόης H* ‖ 7 *ἐνέπρησε πᾶσαν VG*] *ἐνέπρησεν ἅπασαν P*, *ἐνέπρησε H* ‖ 7—8 *ἐς δὲ—ἔγνω*] *τὸ φρούριον ἀναβὰς τειχομαχεῖν ἔγνωστο H* ‖ 9—180,1 *ἐνταῦθα—Μέγας*] *οἱ δὲ στρατιῶται τῶν ῥωμαίων ἀμυνόμενοι πολλοὺς ἔκτεινον τῶν πολεμίων τοῦ δὲ ὕδατος ἐπιλείψαντος τοῖς βεροιαίοις ὁ μέγας H* ‖ 9—10 *ἀμυνόμενοι P* corr.] *ἀμυνομένοις VG*, *ἀμυνομένων P* pr. m. ‖ 10 *τοῖς πολεμίοις G* | *ἔκτειναν V* | *τῷ* om. *VG* ‖ 11—12 *γενέσθαι ξυνέβη VG*] *ξυνέβη γενέσθαι P* ‖ 12 *μόνον VG* | *εἰς G* ‖ 14 *τε τῇ P*] *τε* om. *VG* ‖ 15 *εἰς P* | *ἐνταῦθα* om. *V* ‖ 17 *ἐκπεπτωκότων V* | *ξυνέβη τὸ ὕδωρ VG*] *τὸ ὕδωρ ξυνέβη P* ‖ 17—18 *βερροιαίοις VG* ‖ 18 *εἶχον P*

14 Ὁ δὲ Μέγας εἰς Ἀντιόχειαν ἀφικόμενος ἀγγείλας
τε ὅσα οἱ πρὸς Χοσρόην ξυνέκειτο, ἔργῳ ταῦτα ἐπι-
15 τελεῖν οὐδαμῇ ἔπειθεν. ἐτύγχανε γὰρ Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς Ἰωάννην τε τὸν Ῥουφίνου καὶ Ἰουλιανὸν
τὸν τῶν ἀπορρήτων γραμματέα πρέσβεις παρὰ Χοσ-
ρόην στείλας. ἀσηκρῆτις καλοῦσι τὸ ἀξίωμα τοῦτο
Ῥωμαῖοι· σήκρητα γὰρ καλεῖν τὰ ἀπόρρητα νενομίκα-
16 σιν. οἳ δὴ ἐς Ἀντιόχειαν ἀφικόμενοι ἔμενον. Ἰουλια-
B 183 νός τε, τῶν πρέσβεων ἅτερος, διαρρήδην ἀπεῖπεν
ἅπασι χρήματα μὴ διδόναι τοῖς πολεμίοις, μηδὲ τὰς
βασιλέως ὠνεῖσθαι πόλεις, ἀλλὰ καὶ τῷ Γερμανῷ διέ-
βαλλε τὸν ἀρχιερέα Ἐφραίμιον, ἅτε τῷ Χοσρόῃ ἐν-
17 δοῦναι τὴν πόλιν ἐν σπουδῇ ἔχοντα. διὸ δὴ Μέγας
ἄπρακτος ἀνεχώρησεν. Ἐφραίμιος δὲ, ὁ τῆς Ἀντιο-
χείας ἐπίσκοπος, δείσας τὴν Περσῶν ἔφοδον ἐς Κίλι-
18 κας ἦλθεν. οὗ δὴ καὶ Γερμανὸς ἀφίκετο οὐ πολλῷ
ὕστερον, ὀλίγους μέν τινας ἐπαγόμενος, τοὺς δὲ πλεί-
στους ἐνταῦθα ἐάσας.

6—7 ἀσηκρῆτις—Ῥωμαῖοι] cf. Suid. s. v. γραμματεὺς || 8—10 Ἰουλιανός—πολεμίοις] ὁ δὲ Ἰουλιανὸς τῶν πρέσβεων ἅτερος ἀπεῖπεν ἅπασι μὴ διδόναι χρήματα τοῖς πολεμίοις Suid. s. v. ἅτερος

---

1 δὲ om. *H* | ἀγγείλας om. *H* || 2 τε ὅσα *P*] τέως ἃ *V*, τε οἱ ἃ *G*, ὅσα *H* | συνέκειτο *H* || 3 γὰρ] γὰρ ὁ *H* || 4 βασιλεὺς om. *H* | ῥουφῖνον *VGH* || 5—7 πρέσβεις—νενομίκασιν] ἀσηκρῆτις καλοῦσι τὸ ἀξίωμα ῥωμαῖοι *H* || 6 τὸ ἀξίωμα τοῦτο *VG*] τοῦτο τὸ ἀξίωμα *P* || 9—10 ἀπεῖπεν ἅπασι *VH*] ἀπεῖπεν ἅπασι *G*, ἅπασιν ἀπεῖπε *P* || 10 μηδὲ] μὴ δὲ *VG* || 11—12 διέβαλε *V* || 12 ἐφραίμιον *P*] ἐφρέμιον *VGH* || 13 τῇ πόλει *H* | ὁ μέγας *P* || 14 ἐφραίμιος *P*] ἐφρέμιος *VH*, εὐφρέμιος *G* | δὲ om. *P* || 14—15 ὁ—ἐπίσκοπος om. *H* || 16 ἀφείκετο *P* || 17—18 ὀλίγους—ἐάσας om. *H*

Μέγας δὲ κατὰ τάχος ἐς Βέροιαν ἥκων περιώδυνός 19
τε τοῖς ξυμπεσοῦσι γενόμενος ᾐτιᾶτο Χοσρόην εἰργά-
σθαι Βεροιαίους ἀνόσια ἔργα, ὅτι δὴ αὐτὸν μὲν ἐς
Ἀντιόχειαν ὡς ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς στείλειε, τῶν δὲ P 104
πολιτῶν οὐδὲν τὸ παράπαν ἠδικηκότων τά τε χρήματα
ἐληίσατο καὶ ἠνάγκασε σφᾶς αὐτοὺς ἐν τούτῳ δὴ τῷ
φρουρίῳ καθεῖρξαι, οὕτω τε τὴν πόλιν ἐμπρήσας ἐς
τὸ ἔδαφος οὐ δέον καθεῖλε. πρὸς ταῦτα ὁ Χοσρόης 20
ἀπεκρίνατο ὧδε „Τούτων μέντοι, ὦ ἑταῖρε, αὐτὸς
„αἴτιος, ἐνταῦθα ἀναγκάσας ἡμᾶς διατρῖψαι· οὐ γὰρ
„ἐν τῷ τεταγμένῳ καιρῷ, ἀλλὰ κατὰ πολὺ τούτου γε
„ὑστερήσας τανῦν ἀφῖξαι. τῶν δὲ σῶν πολιτῶν τὴν 21
„ἀτοπίαν τί ἄν τις ἐπὶ πλεῖστον, ὦ βέλτιστε, μακρο-
„λογοίη; οἵ γε τακτὸν ἡμῖν ὡμολογηκότες ἀργύριον
„δώσειν ὑπὲρ τῆς σφῶν αὐτῶν σωτηρίας, οὔπω καὶ
„νῦν ἐπιτελεῖν οἴονται δεῖν τὰ ξυγκείμενα, ἀλλ' ἀνέ-
„δην οὕτω χωρίου ἰσχύϊ θαρσήσαντες περιορῶσιν ἡμᾶς
„ὡς μάλιστα ἠναγκασμένους ἐς φρουρίου πολιορκίαν,
„ὡς ὁρᾷς δήπου, καθίστασθαι. οὕς γε δὴ ἔγωγε ξὺν 22 B 184
„θεοῖς ἐλπίδα ἔχω ὀλίγῳ ὕστερον τίσασθαι, καὶ Περ-
„σῶν τῶν μοι οὐ δέον πρὸ τοῦδε τοῦ τείχους ἀπολω-
„λότων τὴν κόλασιν ἐς τοὺς αἰτίους ἐπιτελέσειν.“ ὁ 23
μὲν Χοσρόης τοσαῦτα εἶπεν, ὁ Μέγας δὲ ἀμείβεται
ὧδε „Εἰ μέν, ὅτι βασιλεὺς ἀνθρώποις οἰκτροῖς τε καὶ

1—183, 11 *Μέγας—ἰέναι* om. *VG* ‖ 1 *ὁ μέγας P* ‖ 3 *εἰς H* ‖ 6 *τούτῳ δὴ* om. *H* ‖ 7 *ἐμπρῆσαι H* ‖ 8 *καθεῖλεν H* ‖ 8—9 *πρὸς—ὧδε*] *ὁ δὲ ἀπεκρίνατο H* ‖ 11 *κατὰ P*] *κατὰ τὸ H* ‖ 14 *τακτὸν P*] *ταυτὸν H* | *ἀργυρίου H* ‖ 16—17 *ἀναίδην* codd. ‖ 17 *οὕτως P* ‖ 20 *τίσεσθαι* Herw.] *τίσασθαι* codd. ‖ 21 *δέον*] *δεόντων P* | *πρὸ*] *πρὸς H* ‖ 22 *εἰς H* | *ἐπιτελέσειν P*] *ἐπιτελέσειν καὶ H* ‖ 23 *τοσαῦτα εἶπεν P*] *ταῦτα H* ‖ 23—24 *ὁ Μέγας—ὧδε*] *ὁ δὲ μέγας ἀντεῖπεν H* ‖ 24 *ὅτι*] *ὅτι ὁ H*

„ἀτιμοτάτοις ταῦτα ἐπικαλεῖς, σκοπήσειεν ἄν τις, ἀνάγκη
„μηδὲν ἀντιλέγοντα τοῖς εἰρημένοις ὁμολογεῖν· τῇ γὰρ
„ἐξουσίᾳ τῇ ἄλλῃ καὶ τὸ τῷ λόγῳ κρατεῖν ἕπεσθαι
24 „πέφυκεν· ἢν δέ τῳ ἐξῇ τἆλλα ἀποσεισαμένῳ τὸν
„ἀληθῆ λόγον ἑλέσθαι, οὐδὲν ἂν ἡμῖν, ὦ βασιλεῦ,
„δικαίως ἐπικαλεῖν ἔχοις· ὅπως δὲ ἅπαντα ἀκούσῃ
25 „πρᾴως. ἐγὼ μὲν γάρ, ἐπειδὴ ἅπερ Ἀντιοχεῦσιν
„ἐπήγγελλες, δηλώσων ἐστάλην, ἑβδομαῖός σοι ἐς ὄψιν
„ἥκων (οὗ τί ἂν γενέσθαι δύναιτο θᾶσσον;) ταῦτά
26 „σοι ἐξειργασμένα ἐς πατρίδα τὴν ἐμὴν εὗρον. οἱ δὲ
„δὴ πάντων ἤδη τῶν τιμιωτάτων ἐκστάντες, εἶτα ἐς
„τὸν περὶ ψυχῆς ἀγῶνα καθίστανται μόνον, κρείσσους,
„οἶμαι, γεγενημένοι ἢ σοί τι τὸ λοιπὸν τῶν χρημάτων
27 „εἰσφέρειν. τὸ γὰρ ἐκτιννύναι τι τῶν οὐ παρόντων
28 „ἀνθρώπῳ ἂν οὐδεμία μηχανὴ γένοιτο. πάλαι δὲ τοῖς
„ἀνθρώποις εὖ τε καὶ καλῶς διώρισται τὰ τῶν πραγ-
„μάτων ὀνόματα· ἐν οἷς καὶ τόδε ἐστίν, ἀγνωμοσύνης
29 „κεχωρίσθαι ἀσθένειαν. ἡ μὲν γὰρ τρόπου ἀκολασίᾳ
„ἐς τὸ ἀντιτείνειν χωροῦσα μισεῖσθαι, ὡς τὸ εἰκός,
B 185 „εἴωθεν, ἡ δὲ τῷ τῆς ὑπουργίας ἀδυνάτῳ ἐς ταὐτὸ
30 „τοῦτο ἐκφερομένη ἐλεεῖσθαι ἱκανῶς πέφυκεν. ἔασον
„τοίνυν ἡμᾶς ἅπαντα, ὦ βασιλεῦ, κληρωσαμένους τὰ
„χείριστα τοῦτο γοῦν φέρεσθαι παραμύθιον, τὸ μὴ
„δοκεῖν τῶν ξυμπεπτωκότων ἡμῖν αὐτοὺς αἰτίους γενέ-
31 „σθαι. καὶ χρήματα μέν σοι, ὅσα λαβὼν ἔχεις, διαρκεῖν

1 ἐπικαλεῖς Hoesch.] ἐπικαλεῖ codd. ‖ 2 ἀντιλέγοντας *H* ‖ 3 ἐξουσία τῇ ἄλλῃ *P*] ἄλλῃ ἐξουσία *H* | ἔσεσθαι *H* ‖ 4 ἐξῆς *H* | τὰ ἄλλα *H* | ἀποσεισαμένω *P*] ἃ ποιησαμένῳ *H* ‖ 6 ἀκοῦσ *H* ‖ 7 ἀντιοχεῦσιν ἅπερ *H* ‖ 8 ἐπήγγελες codd. ‖ 9 δύναιτο] δῦναι *H* ‖ 12 περὶ *P*] περὶ τῆς *H* ‖ 15 ἀνθρώπῳ] ἀνῶν *H* | ἂν] ἂν καὶ *H* ‖ 16 τὰ om. *H* ‖ 18 κεχώρισται *H* ‖ 23 χάριστα *H* ‖ 24 αὐτοὺς αἰτίους scripsi] αὐτοῖς αἰτίοις (αἰτίας *H*) codd. ‖ 25 μέν σοι]

„οἴου, μὴ τῷ σῷ ταῦτα σταθμώνενος ἀξιώματι, ἀλλὰ
„τὴν Βεροιαίων σκοπῶν δύναμιν. περαιτέρω δὲ ἡμᾶς 32
„βιάζου μηδέν, μή ποτε δόξῃς οἷς ἐγκεχείρηκας ἀδύ-
„νατος εἶναι· τὸ γὰρ ὑπερβάλλον ἀεὶ τῷ ἀμηχάνῳ
„τετίμηται· τὸ δὲ μὴ τοῖς ἀδυνάτοις ἐγχειρεῖν κρά-
„τιστον. ταῦτα μὲν οὖν μοι ἀπολελογήσθω ἐν τῷ 33
„παραυτίκα ὑπὲρ ἀνδρῶν τῶνδε. ἢν δέ γε τοῖς τα-
„λαιπώροις ξυγγενέσθαι δυνατὸς εἴην, ἔχοιμι ἄν τι
„καὶ ἄλλο τῶν νῦν με λεληθότων εἰπεῖν.“ τοσαῦτα 34
τὸν Μέγαν εἰπόντα ὁ Χοσρόης ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀφῆ- P 105
κεν ἰέναι. ὃς δὴ ἐνταῦθα γενόμενος καὶ τὰ ξυμπεσόντα
ἀμφὶ τῇ πηγῇ μαθὼν ἅπαντα, δεδακρυμένος τε παρὰ
Χοσρόην αὖθις ἀφίκετο καὶ πρηνὴς κείμενος οὐδὲν
μὲν Βεροιαίοις ἰσχυρίζετο ἀπολελεῖφθαι τῶν πάντων
χρημάτων, μόνα δέ οἱ τῶν ἀνθρώπων ἱκέτευε χαριεῖ-
σθαι τὰ σώματα. ταῖς τε τοῦ ἀνδρὸς ὀλοφύρσεσιν ὁ 35
Χοσρόης ἡγμένος τὴν δέησιν ἐπιτελῆ ἐποιεῖτο, καὶ
διομοσάμενος ἅπασι τοῖς ἐν ἀκροπόλει τὰ πιστὰ ἔδωκε.
Βεροιαῖοι δὲ παρὰ τοσοῦτον κινδύνου ἐλθόντες ἀπέ- 36
λιπόν τε τὴν ἀκρόπολιν ἀπαθεῖς κακῶν καὶ ἀπιόντες
ᾤχοντο ὡς ἕκαστός πη ἐβούλετο. τῶν δὲ στρατιωτῶν 37
ὀλίγοι μὲν αὐτοῖς τινες εἵποντο, οἱ δὲ πλεῖστοι ἐθε- B 186

13—15 καὶ πρηνὴς—χρημάτων] ὁ δὲ πρηνὴς κείμενος ἰσχυρίζετο οὐδὲν τοῖς Βεροιαίοις ὑπολελεῖφθαι τῶν πάντων χρημάτων Suid. s. v. ἰσχυρίζετο

μέντοι *H* | ὅσα *VGH*] ὅλα, ὅσα *P* ‖ 2 δὲ om. *H* ‖ 5—6 τὸ δὲ—κράτιστον] om. *H* ‖ 6 ἀπολελογίσθω *H* ‖ 11 ἐνταῦθα *VGH*] ἐνταῦθά τε *P* ‖ 11—13 καὶ τὰ—κείμενος om. *H* ‖ 13 πρηνὴς] πρείνης *G* ‖ 14 βερροιαίοις *VG*, βεροιαίους *H* | ἀπολελεῖφθαι] ὑπολελεῖφθαι Suid. ‖ 18 ἔδωκεν *H* ‖ 19 βερροιαῖοι *VG*, βεριαῖοι *H* ‖ 20 ἀπαθὲς *H* | κακῶν *VGH*] κακοῦ *P* ‖ 21 ὡς] οἱ Herw. | ἐβούλοντο *G*

λούσιοι παρὰ Χοσρόην αὐτόμολοι ἦλθον, ἐπικαλοῦντες ὅτι δὴ τὰς συντάξεις χρόνου μακροῦ σφίσι τὸ δημόσιον ὤφλε, καὶ ξὺν αὐτῷ ὕστερον ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ἐχώρησαν.

η'. Χοσρόης δὲ (καὶ γάρ οἱ Μέγας χρήματα ἔφασκεν οὐδαμῇ πεπεικέναι Ἀντιοχέας φέρειν) παντὶ
2 *τῷ στρατῷ ἐπ' αὐτοὺς ᾔει. Ἀντιοχέων δέ τινες μὲν ἐνθένδε ξὺν τοῖς χρήμασιν ἐξαναστάντες ἔφευγον ὡς ἕκαστός πη ἐδύνατο. ταὐτὸ δὲ τοῦτο διενοοῦντο καὶ οἱ λοιποὶ ξύμπαντες, εἰ μὴ μεταξὺ ἥκοντες οἱ τῶν ἐν Λιβάνῳ στρατιωτῶν ἄρχοντες, Θεόκτιστός τε καὶ Μολάτζης, ξὺν ἑξακισχιλίοις ἀνδράσιν ἐλπίσι τε αὐτοὺς*
3 *ἐπιρρώσαντες διεκώλυσαν. οὗ δὴ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ τὸ Περσῶν στράτευμα ἦλθεν. ἐνταῦθά τε διεσκηνημένοι ἐστρατοπεδεύσαντο ἅπαντες πρός τε Ὀρόντῃ τῷ*
4 *ποταμῷ καὶ αὐτοῦ οὐ πολλῷ ἄποθεν. Χοσρόης τε Παῦλον παρὰ τὸν περίβολον στείλας τοὺς Ἀντιοχέας χρήματα ᾔτει, δέκα χρυσοῦ κεντηναρίων ἀπαλλαγήσεσθαι ἐνθένδε, ἔνδηλός τε ἦν καὶ τούτων ἐλάσσω ἐπὶ*
5 *τῇ ἀναχωρήσει ληψόμενος. καὶ τότε μὲν ἥκοντες παρὰ τὸν Χοσρόην οἱ πρέσβεις, εἰπόντες τε ἀμφὶ τῇ διαλύσει τῆς εἰρήνης πολλὰ καὶ πρὸς ἐκείνου ἀκούσαντες*
6 *ἀνεχώρησαν. τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ τῶν Ἀντιοχέων ὁ δῆμος (εἰσὶ γὰρ οὐ κατεσπουδασμένοι, ἀλλὰ γελοίοις*

1—3 *ἐπικαλοῦντες—ὤφλε*] *μεμφόμενοι, ὅτι δὴ σφίσι χρόνου τὰς συντάξεις πολλοῦ τὸ δημόσιον ὤφλε.* Suid. s. v. *σύνταξις*

5 *ὁ χοσρόης P* ‖ 5—6 *χρήματα ἔφασκεν*] *ατ ἐφασ* evanuit in *G* ‖ 11—12 *Μολάτζης*] *λάτζης* evanuit in *G* ‖ 15 *ὀρρόντη VG* ‖ 16—186, 26 *Χοσρόης—ἔμενον* om. *VG* ‖ 16—185, 7 *Χοσρόης—ἔγνω*] *ὅτι χοσρόης παῦλον τὸν ἑρμενέα παρὰ τὸν περίβολον κτλ. H* ‖ 19 scribendum puto: *ἐνθένδε* ⟨*ὁμολογῶν*⟩ ‖ 23 *ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ*] *ὑστεραίᾳ H* ‖ 24—185, 1 *εἰσὶ—ἔχονται* om. *H*

τε καὶ ἀταξίᾳ ἱκανῶς ἔχονται) πολλὰ ἐς τὸν Χοσρόην
ὕβριζόν τε ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων καὶ ξὺν γέλωτι ἀκόσμῳ
ἐτώθαζον· καὶ Παῦλον τοῦ περιβόλου ἐγγὺς ἥκοντα 7 B 187
παραινοῦντά τε χρημάτων ὀλίγων σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ P 106
τὴν πόλιν ὠνεῖσθαι, ὀλίγου ἐδέησαν τοξεύσαντες κτεῖναι,
εἰ μὴ προϊδὼν ἐφυλάξατο. διὸ δὴ ζέων τῷ θυμῷ ὁ
Χοσρόης τειχομαχεῖν ἔγνω.

Τῇ οὖν ὑστεραίᾳ ἐπαγαγὼν ἅπαντας Πέρσας ἐπὶ 8
τὸ τεῖχος ἄλλους μὲν ἄλλῃ προσβάλλειν τοῦ ποταμοῦ
ἐκέλευεν, αὐτὸς δὲ τοὺς πλείστους τε καὶ ἀρίστους
ἔχων κατὰ τὴν ἄκραν προσέβαλλε. ταύτῃ γάρ, ὥς μοι
ἔμπροσθεν ἐρρήθη, ἐπιμαχώτατος ὁ περίβολος ἦν. ἐν- 9
ταῦθα Ῥωμαῖοι (στενοτάτη γὰρ ἡ οἰκοδομία ἐτύγχανεν
οὖσα, ἐφ' ἧς ἱστάμενοι πολεμεῖν ἔμελλον) ἐπενόησαν
τάδε. δοκοὺς μακρὰς ἐς ἀλλήλους ξυνδέοντες μεταξὺ
τῶν πύργων ἐκρέμων, οὕτω τε πολλῷ εὐρυτέρας δὴ
ταύτας τὰς χώρας ἐποίουν, ὅπως ἔτι πλείους ἐνθένδε
ἀμύνεσθαι τοὺς τειχομαχοῦντας οἷοί τε ὦσιν. οἱ μὲν 10
οὖν Πέρσαι ἰσχυρότατα ἐγκείμενοι πανταχόθεν τὰ
τοξεύματα συχνὰ ἔπεμπον, ἄλλως τε καὶ κατὰ τὴν τῆς
ἄκρας ὑπερβολήν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἠμύνοντο δυνάμει 11
πάσῃ, οὐ στρατιῶται μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ δήμου εὐτολ-
μότατοι νεανίαι πολλοί. ἐδόκουν δὲ οἱ τειχομαχοῦντες 12
ἐνταῦθα ἐς τὴν μάχην ἐκ τοῦ ἀντιπάλου τοῖς πολε-
μίοις καθίστασθαι. ἡ γὰρ πέτρα, εὐρεῖά τις καὶ
ὑψηλὴ οὖσα καὶ ὥσπερ ἀντιτεταγμένη τῷ περιβόλῳ
καθάπερ ἐφ' ὁμαλοῦ εἶναι τὴν ξυμβολὴν ἐποίει. καὶ 13

1—3 ἐς—ἐτώθαζον] citat Suid. s. v. ἐτώθαζον ‖ 12 cf. 175, 4

---

1 εἰς H ‖ 2 τε om. H et Suid. | μέλωτι H ‖ 5 ὀλίγον H ‖
12 ἐρρέθη P

εἰ μέν τις ἐθάρσησε τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ξὺν τρια-
B 188 κοσίοις ἔξω τε γενέσθαι τοῦ περιβόλου καὶ τὴν πέτραν
ἐκείνην προτερήσας καταλαβεῖν ἐνθένδε ⟨τε⟩ τοὺς
ἐπιόντας ἀμύνασθαι, οὐκ ἄν ποτε, οἶμαι, πρὸς τῶν
14 πολεμίων ἐς κίνδυνόν τινα ἡ πόλις ἦλθεν. οὐ γὰρ
εἶχον ὅθεν ὁρμώμενοι τειχομαχοῖεν οἱ βάρβαροι, κατὰ
κορυφὴν ἔκ τε τῆς πέτρας καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους βαλλό-
μενοι· νῦν δὲ (καὶ γὰρ ἔδει Ἀντιοχέας τούτῳ τῷ
Μήδων στρατῷ ἀπολέσθαι) οὐδενὶ τοῦτο ἐς ἔννοιαν ἦλθε.
15 τῶν μὲν οὖν Περσῶν, ἅτε Χοσρόου παρόντος σφίσι
καὶ κραυγῇ ἐγκελευομένου μεγάλῃ, ὑπὲρ δύναμιν βια-
ζομένων καὶ οὐδένα τοῖς ἐναντίοις ἐνδιδόντων καιρὸν,
ὥστε διασκοπεῖσθαι ἢ φυλάσσεσθαι τὰς τοξευμάτων
βολάς, τῶν δὲ Ῥωμαίων ἔτι μᾶλλον πλήθει τε πολλῷ
καὶ θορύβῳ ἀμυνομένων, οὐκ ἐνεγκοῦσαι τὸ ἄχθος αἱ
σχοῖνοι, αἷς αἱ δοκοὶ ξυνδεδέατο, διερράγησαν ἐκ τοῦ
αἰφνιδίου καὶ ξὺν ταῖς δοκοῖς ἅπαντες ὅσοι αὐταῖς
ἐφεστήκεσαν ἐς τὸ ἔδαφος ἐξέπεσον πατάγῳ πολλῷ.
16 οὗ δὴ αἰσθόμενοι καὶ ἄλλοι Ῥωμαίων, οἳ ἐκ πύργων
τῶν ἐχομένων ἐμάχοντο, καὶ ξυμβάλλειν μὲν τὸ γεγο-
νὸς οὐδαμῇ ἔχοντες, διεφθάρθαι δὲ ταύτῃ τὸ τεῖχος
17 οἰόμενοι ἐς φυγὴν ὥρμηντο. τοῦ μὲν οὖν δήμου
νεανίαι πολλοί, ὅσοι τὰ πρότερα πρός γε ἀλλήλους
στασιάζειν ἐν τοῖς ἱπποδρομίοις εἰώθεσαν, ἐπειδὴ ἀπὸ
τοῦ περιβόλου κατέβησαν, οὐδαμῇ ἔφευγον, ἀλλ' αὐτοῦ
P 107 ἔμενον, οἱ δὲ στρατιῶται ξύν τε Θεοκτίστῳ καὶ Μολάτζῃ
εὐθὺς ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναθορόντες, οἳ δὴ ἐνταῦθά
πῃ παρεσκευασμένοι ἐτύγχανον, ἐπὶ τὰς πύλας ἀπή-

---

3 ⟨τε⟩ addidi, om. codd. ‖ 5 γὰρ] γὰρ ⟨ἂν⟩ Herw., sed cf. III 19, 26—29 ‖ 27 ἀναθορῶντες VG ‖ 28 πῃ VP] ποι G

λαυνον, Βούζην αὐτοῖς ἐπιθρυλοῦντες ξὺν στρατῷ
ἥκειν, ἐθέλειν τε κατὰ τάχος δέξασθαι μὲν αὐτοὺς τῇ B 189
πόλει, ξὺν αὐτοῖς δὲ τοὺς πολεμίους ἀμύνασθαι. ἐν- 18
ταῦθα τῶν Ἀντιοχέων πολλοὶ μὲν ἄνδρες, γυναῖκες
δὲ πᾶσαι ξὺν τοῖς παιδίοις ἐπὶ τὰς πύλας δρόμῳ
πολλῷ ᾔεσαν· εἶτα πρὸς τῶν ἵππων ὠθούμενοι ἅτε ἐν
στενοχωρίᾳ πολλῇ ἔπιπτον. οἱ δὲ στρατιῶται τῶν ἐν 19
ποσὶν οὐδενὸς τὸ παράπαν φειδόμενοι ἔτι μᾶλλον ἢ
πρότερον ὕπερθεν τῶν κειμένων ἅπαντες ἤλαυνον,
γέγονέ τε φόνος ἐνταῦθα πολὺς ἄλλως τε καὶ κατὰ
τὰς πύλας αὐτάς.

Οἱ δὲ Πέρσαι, οὐδενὸς σφίσιν ἀντιστατοῦντος, 20
κλίμακας ἐπιθέντες ἐπὶ τὸ τεῖχος οὐδενὶ πόνῳ ἀνέβαι-
νον. ἔν τε ταῖς ἐπάλξεσι κατὰ τάχος γενόμενοι χρό-
νον τινὰ καταβαίνειν οὐδαμῇ ἤθελον, ἀλλὰ διασκοπου-
μένοις τε καὶ ἀπορουμένοις ἐῴκεσαν, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ,
προλοχίζεσθαι τὰς δυσχωρίας ἐνέδραις τισὶ τῶν πολε-
μίων ὑποτοπάζοντες. τὰ γὰρ ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἀπὸ 21
τῆς ἄκρας εὐθὺς κατιόντι [λοιπὸν] ἀοίκητος χώρα ἐπὶ
πλεῖστόν ἐστι. πέτραι τε λίαν ὑψηλαὶ ἀνέχουσιν ἐνταῦθα
καὶ τόποι κρημνώδεις. ἔνιοι δέ φασι Χοσρόου γνώμῃ 22
γεγονέναι τὴν μέλλησιν Πέρσαις. ἐπειδὴ γὰρ τήν τε 23
δυσχωρίαν κατενόησε καὶ τοὺς στρατιώτας φεύγοντας
εἶδεν, ἔδεισε μή τινι ἀνάγκῃ ἐκ τῆς ὑπαγωγῆς ἀνα-
στρέψαντες πράγματα σφίσι παράσχωνται, ἐμπόδιοί τε

13 Mal. 479, 23. Auct. Marcell. Com. ad a. 540 (2)

1 ἐπιθρυλλοῦντες *V* | ξὺν *VP*] ξὺν τῷ *G* || 2—3 τῇ πόλει] τὴν πόλιν *G* || 5 δὲ evanuit in *G* || 9 ὕπερθε *P* || 17 προλοχίζεσθαι] προλογίζεσθαι *V*, χ in litura in *G* || 19 λοιπὸν *P*] om. *VG* || 20 λίαν om. *P* | ὑψηλαὶ] ηλαὶ evanuit in *G* || 22 μέλησιν *P* || 25 ἐμπόδιόν *G*

γένωνται, ἂν οὕτω τύχοι, πόλιν ἑλεῖν ἀρχαίαν τε καὶ
λόγου ἀξίαν καὶ πρώτην Ῥωμαίοις οὖσαν τῶν κατὰ
τὴν ἕω πασῶν πόλεων, πλούτῳ τε καὶ μεγέθει καὶ
B 190 πολυανθρωπίᾳ καὶ κάλλει καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ.
24 οὗ δή, περὶ ἐλάσσονος τἄλλα ποιούμενος ἅπαντα, ἤθελε
τοῖς Ῥωμαίων στρατιώταις καιρὸν ἐνδιδόναι, ὥστε κατ'
ἐξουσίαν τῇ φυγῇ χρῆσθαι. διὸ δὴ καὶ ταῖς χερσὶ
τοῖς φεύγουσι Πέρσαι σημαίνοντες ἐνεκελεύοντο φεύ-
25 γειν ὡς τάχιστα. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται Ῥωμαίων
ξὺν τοῖς [ἄλλοις] ἄρχουσιν ἀπιόντες ᾤχοντο ἅπαντες
διὰ πύλης, ἣ ἐπὶ Δάφνην ἄγει τὸ τῶν Ἀντιοχέων
26 προάστειον. ταύτης γὰρ μόνης, τῶν ἄλλων κατει-
λημμένων, ἀπέσχοντο Πέρσαι· τοῦ δὲ δήμου ὀλίγοι
27 τινὲς ξὺν τοῖς στρατιώταις διέφυγον. ἐπεὶ δὲ Πέρσαι
ἅπαντας τοὺς Ῥωμαίων στρατιώτας εἶδον πρόσω χω-
ρήσαντας, καταβάντες ἀπὸ τῆς ἄκρας ἐν μέσῃ πόλει
28 ἐγένοντο. ἐνταῦθα δὲ αὐτοῖς τῶν Ἀντιοχέων νεανίαι
πολλοὶ ἐς χεῖρας ἐλθόντες τὰ πρῶτα καθυπέρτεροι
ἔδοξαν τῇ ξυμβολῇ εἶναι. ἦσαν δὲ αὐτῶν τινες μὲν
ὁπλῖται, οἱ δὲ πλεῖστοι γυμνοὶ καὶ λίθων βολαῖς χρώ-
29 μενοι μόναις. ὠσάμενοι δὲ τοὺς πολεμίους ἐπαιάνιζόν
τε καὶ Ἰουστινιανὸν βασιλέα καλλίνικον, ἅτε νενικη-
κότες, ἀνέκραγον.

30 Ἐν τούτῳ δὲ Χοσρόης ἐν πύργῳ τῷ κατὰ τὴν
ἄκραν καθήμενος τοὺς πρέσβεις ἐθέλων τι εἰπεῖν
P 108 μετεπέμψατο. καὶ αὐτὸν τῶν τις ἀρχόντων, ὁ Ζαβερ-
γάνης, οἰόμενος ξυμβάσεως πέρι βούλεσθαι τοῖς πρέσ-
βεσιν ἐς λόγους ἰέναι, ἐς ὄψιν τε τῷ βασιλεῖ κατὰ

10 ἄλλοις P] om. VG ‖ 13 ἀπέσχοντο] ἀπέχοντο V ‖ 18 τὰ] ταμεν G ‖ 20 ὁπλίται codd. ‖ 21 μόναις VP] μόνον G | ἐπαιόνιζόν V ‖ 25 ἐθέλων τι P] ἐθελοντὶ VG ‖ 26 αὐτὸν G] αὐτῶν VP ‖ 28 τε om. G

τάχος ἦλθε καὶ ἔλεξεν ὧδε „Οὐχὶ ταὐτά μοι δοκεῖς, ὦ 31
„δέσποτα, Ῥωμαίοις ἀμφὶ τῇ τούτων σωτηρίᾳ γινώ-
„σκειν. οἱ μὲν γὰρ καὶ πρὸ τῶν κινδύνων ὑβρίζου-
„σιν ἐς τὴν βασιλείαν τὴν σὴν καὶ ἡσσημένοι τολμῶσί
„τε τὰ ἀμήχανα καὶ δρῶσι τοὺς Πέρσας ἀνήκεστα B 191
„ἔργα, ὥσπερ δεδιότες μή τις αὐτοῖς παρὰ σοὶ φιλαν-
„θρωπίας λελείψεται λόγος· σὺ δὲ τούς τε σώζεσθαι
„οὐκ ἀξιοῦντας ἐλεεῖν βούλει καὶ φείδεσθαι τῶν οὐ-
„δαμῇ ἐθελόντων ἐσπούδακας. οἱ δὲ προλοχίσαντες 32
„ἐν ἁλούσῃ πόλει τοὺς νενικηκότας ἐνέδραις τισὶ
„διαφθείρουσι, καίπερ ἁπάντων αὐτοῖς πάλαι πεφευγό-
„των στρατιωτῶν.“ ταῦτα ὁ Χοσρόης ἀκούσας, τῶν 33
ἀρίστων πολλοὺς ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψεν, οἵ οὐκ ἐς
μακρὰν ἐπανήκοντες οὐδὲν ξυμβῆναι φλαῦρον ἀπήγγελ-
λον. ἤδη γὰρ Ἀντιοχέας Πέρσαι βιασάμενοι πλήθει ἐτρέ- 34
ψαντο, καὶ γέγονε φόνος ἐνταῦθα πολύς. οἱ γὰρ Πέρ-
σαι οὐδεμιᾶς ἡλικίας φειδόμενοι τοὺς ἐν ποσὶν ἅπαντας
ἡβηδὸν ἔκτεινον. τότε φασὶ γυναῖκας τῶν ⟨ἐν⟩ Ἀντιο- 35
χεῦσιν ἐπιφανῶν δύο γενέσθαι μὲν ἔξω τοῦ περιβόλου,
αἰσθομένας δὲ ὡς ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενήσονται (παν-
ταχόσε γὰρ ἤδη περιιόντες καθεωρῶντο) δρόμῳ μὲν
παρὰ [τὸν] ποταμὸν Ὀρόντην ἐλθεῖν, φοβουμένας δὲ
μή τι σφᾶς ἐς τὸ σῶμα ὑβρίσωσι Πέρσαι, ταῖς τε κα-
λύπτραις ἐγκαλυψαμένας τὰ πρόσωπα καὶ ἐς τὸ τοῦ
ποταμοῦ ῥεῦμα ἐμπεσούσας ἀφανισθῆναι. οὕτω πᾶσα
κακοῦ τοὺς Ἀντιοχέας ἰδέα ἔσχεν.

---

1 ταὐτὰ Maltr.] ταῦτα codd. ‖ 8—9 οὐδαμῇ *GP*] μηδαμῇ *V* ‖ 13 εἰς *V* ‖ 14—15 ἀπήγγελον *VP* ‖ 15—16 ἐστρέψαντο *V* ‖ 17 οὐδὲ μιᾶς *V* ‖ 19 ⟨ἐν⟩ Ἀντιοχεῦσιν ἐπιφανῶν Dind.] ἀντιοχεῦσιν ἐπιφανῶν *VG*, ἐπιφανῶν ἀντιοχεῦσιν *P* ‖ 22 τὸν ποταμὸν *P*, τὸν om. *VG* | ὀρρόντην *VG* ‖ 24 τοῦ om. *G* ‖ 25 ἐμπεσοῦσαι *VG*

θ'. Ἐνταῦθα ὁ Χοσρόης τοῖς πρέσβεσιν ἔλεξε
τοιάδε „Οὐκ ἔξω τοῦ ἀληθοῦς τὸν παλαιὸν λόγον
„οἴομαι εἶναι, ὅτι δὴ οὐκ ἀκραιφνῆ τἀγαθὰ ὁ θεὸς,
„ἀλλὰ κεραννύων αὐτὰ τοῖς κακοῖς εἶτα τοῖς ἀνθρώ-
2 „ποις παρέχεται. καὶ δι' αὐτὸ οὐδὲ τὸ γελᾶν ἄκλαυστον
„ἔχομεν, παραπέπηγε δέ τις ἀεὶ τοῖς μὲν εὐτυχήμασι
B 192 „συμφορὰ, ταῖς δὲ ἡδοναῖς λύπη, οὐκ ἐῶσαί τινα
„γνησίας ποτὲ τῆς δεδομένης εὐημερίας ἀπόνασθαι.
3 „πόλιν γὰρ τήνδε, ἀξιολογωτάτην ἐς τὰ μάλιστα λε-
„γομένην τε καὶ οὖσαν ἐν γῇ τῇ Ῥωμαίων, ἀπονώτατα
„μὲν ἑλεῖν ἴσχυσα, τοῦ θεοῦ αὐτοσχεδιάσαντος ἡμῖν,
4 „ὡς ὁρᾶτε δήπου, τὴν νίκην. φόνον μέντοι ἀνθρώπων
„ὁρῶντί μοι τοσούτων τὸ πλῆθος, αἵματί τε πολλῷ
„βεβαπτισμένον τὸ τρόπαιον, οὐδεμία τῆς ἀπὸ τῆς
5 „πράξεως ἡδονῆς γέγονεν αἴσθησις. καὶ τῶνδε οἱ
P 109 „ταλαίπωροι Ἀντιοχεῖς αἴτιοι, οἵ γε τειχομαχοῦντας
„μὲν οὐχ οἷοί τε γεγόνασι Πέρσας ἀπώσασθαι, πρὸς
„δὲ νενικηκότας ἤδη καὶ αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν ἑλόντας
„θράσει θανατῶντες ἀλογίστῳ ξυγομαχεῖν ἔγνωσαν.
6 „πάντες μὲν οὖν οἱ Περσῶν δόκιμοι πολλὰ ἐνοχλοῦντες
„σαγηνεῦσαί τέ με τὴν πόλιν ἠξίουν καὶ ξύμπαντας
„διαφθεῖραι τοὺς ἡλωκότας, ἐγὼ δὲ τοὺς φεύγοντας
„ἐκέλευον εἰς τὴν ὑπαγωγὴν ἔτι μᾶλλον ὁρμᾶν, ὅπως
„ὅτι τάχιστα σώζοιντο. τὸ γὰρ ἐπεμβαίνειν τοῖς ἡλω-
7 „κόσιν οὐχ ὅσιον.“ τοσαῦτα μὲν ὁ Χοσρόης τερατευό-
μενός τε καὶ διαθρυπτόμενος τοῖς πρέσβεσιν εἶπεν,

3 τὰ ἀγαθὰ *P* ‖ 5 οὐδὲ Dind.] οὔτε codd. ‖ 7—8 τινα γνησίας ποτὲ *VP*] ποτὲ τινὰ γνησίας *G* | 8 ἀπώνασθαι *VG* ‖ 9 γὰρ *GP*] δὲ *V* ‖ 11 ἴσχυσαν *VG* ‖ 12 δήπου om. *G* ‖ 13—14 τοσούτων—οὐδεμία om. *VG* ‖ 14 τῆς ἀπὸ affert Dind. e cod. α] τὸ ἀπὸ *VG*, τις ἀπὸ *P* ‖ 16 τειχομαχοῦντες *G* ‖ 19 θανατῶντας *G* ‖ 21 τέ om. *G* ‖ 23 ἔτι *V*] om. *GP* ‖ 24 τοῖς] τῆς *P*

οὐκ ἔλαθε μέντοι αὐτοὺς ὅτου ἕνεκα τὸν καιρὸν φεύ-
γουσι τοῖς Ῥωμαίοις ἐνδοίη.

Ἦν γὰρ δεινότατος ἀνθρώπων ἁπάντων τὰ μὲν 8
οὐκ ὄντα εἰπεῖν, τὰ δὲ ἀληθῆ ἀποκρύψασθαι, καὶ ὧν
αὐτὸς ἐξημάρτανε τὰς αἰτίας τοῖς ἠδικημένοις ἐπενεγκεῖν·
ἔτι δὲ ὁμολογῆσαι μὲν ἕτοιμος ἅπαντα καὶ ὅρκῳ τὴν
ὁμολογίαν πιστώσασθαι, λίαν δὲ τῶν ἔναγχος αὐτῷ
ξυγκειμένων τε καὶ ὀμωμοσμένων ἑτοιμότερος ἐς λήθην B 193
ἀφῖχθαι, καὶ χρημάτων μὲν ἕνεκεν ἐπὶ πᾶν ἄγος καθ-
εῖναι τὴν ψυχὴν ἄοκνος, τῷ δὲ προσώπῳ σχηματίζε-
σθαι τὴν εὐλάβειαν ἀτεχνῶς ἔμπειρος, ἀφοσιοῦσθαί
τε τῷ λόγῳ τὴν πρᾶξιν. ὃς καὶ Σουρηνοὺς, πρότερον 9
οὐδὲν τὸ παράπαν ἠδικηκότας, δόλῳ τε περιελθὼν καὶ
τρόπῳ ἀπολέσας τῷ εἰρημένῳ, ἐπειδὴ γυναῖκα κοσμίαν
τε καὶ οὐκ ἀφανῆ ἁλισκομένης τῆς πόλεως εἶδεν ἐκ
χειρὸς μὲν τῆς ἀριστερᾶς πρός του τῶν βαρβάρων
ἑλκομένην ξὺν πολλῇ βίᾳ, παιδίον δὲ, ὅπερ αὐτῇ ἄρτι
τοῦ τιτθοῦ ⟨ἦν⟩ ἀπαλλαγὲν, ἀφεῖναι μὲν οὐ βουλο-
μένην, ἕλκουσαν δὲ θατέρᾳ χειρὶ ἐμπεπτωκὸς εἰς τὸ
ἔδαφος, ἐπεί οἱ ξυντρέχειν οὐχ οἷόν τε ἦν τοῦτον δὴ
τὸν βίαιον δρόμον, τὸν οἰκεῖον κἀνταῦθα ἐνδέδεικται
τρόπον. φασὶ γὰρ αὐτὸν στενάξαντα δῆθεν τῷ λόγῳ, 10
δόκησίν τε ὡς εἴη δεδακρυμένος παρεχόμενον τοῖς
τότε παροῦσιν ἄλλοις τε καὶ Ἀναστασίῳ τῷ πρεσβευτῇ,
εὔξασθαι τὸν θεὸν τίσασθαι τὸν τῶν γεγονότων κακῶν
αἴτιον. Ἰουστινιανὸν δὲ τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα 11

1 ὅτου *VG*] ὅτων *P* ‖ 4 οὐκ *P*] οὖν οὐκ *VG* | ἀποκρύψα-
σθαι *VG*] ἐπικρύψασθαι *P* ‖ 5 ἐπενεγκεῖν *VG* pr. m. corr. *P*]
ἀπενεγκεῖν *G* pr. m. ‖ 8 ἑτοιμότερος om. *G* ‖ 9 ἀφῖχθαι] ἀφίχθαι *V*,
ἐλθεῖν *G* ‖ 10 προσόπῳ *V* ‖ 12 ὃς *P*] ὡς *VG* ‖ 18 τίτθου *G* |
⟨ἦν⟩ addidi] om. codd. ‖ 19 ἐς *P* ‖ 23 τε ὡς *GP*] τέως *V* ‖
24 τότε *P*] τε *VG*

παραδηλοῦν ἤθελεν, ἐξεπιστάμενος ὅτι δὴ αὐτὸς
12 αἰτιώτατος ἁπάντων εἴη. τοσαύτῃ χρώμενος φύσεως
ἀτοπίᾳ Χοσρόης βασιλεύς τε Περσῶν γέγονε (Ζάμου
τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ δαιμονίου πηρώσαντος, ὅσπερ τῷ
χρόνῳ τὰ πρωτεῖα ἐς τὴν βασιλείαν ἐφέρετο μετά γε
τὸν Καόσην, ὅνπερ οὐδενὶ λόγῳ ἐμίσει Καβάδης) καὶ
πόνῳ οὐδενὶ τῶν οἱ ἐπαναστάντων ἐκράτησε, κακά τε
13 Ῥωμαίους ὅσα ἐβούλευσεν εὐπετῶς ἔδρασε. βουλομένη
γάρ τινα μέγαν ἀεὶ ποιεῖν ἡ τύχη πράσσει τοῖς καθή-
B 194 κουσι χρόνοις τὰ δόξαντα, οὐδενὸς τῇ ῥύμῃ τῆς βου-
λήσεως ἀντιστατοῦντος, οὔτε τὸ τοῦ ἀνδρὸς διασκο-
πουμένη ἀξίωμα οὔτε ὅπως μὴ γένηταί τι τῶν οὐ
P 110 δεόντων λογιζομένη, οὐδὲ ὅτι βλασφημήσουσιν ἐς
αὐτὴν διὰ ταῦτα πολλοὶ τὸ γεγονὸς αὐτῇ παρὰ τὴν
ἀξίαν τοῦ τῆς χάριτος τετυχηκότος χλευάζοντες, οὐδὲ
ἄλλο τῶν πάντων οὐδὲν ἐν νῷ ποιουμένη, ἢν τὸ
δόξαν αὐτῇ περαίνοιτο μόνον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπῃ
τῷ θεῷ φίλον ἐχέτω.

14 Χοσρόης δὲ τὸ μὲν στράτευμα τῶν Ἀντιοχέων τοὺς
περιόντας ζωγρεῖν καὶ ἀνδραποδίζειν ἐκέλευε καὶ τὰ
χρήματα πάντα ληίζεσθαι, αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς πρέσβεσιν
ἐς τὸ ἱερὸν ἀπὸ τῆς ἄκρας κατέβαινεν, ὅπερ ἐκκλη-
15 σίαν καλοῦσιν. ἐνταῦθα κειμήλια χρυσοῦ τε καὶ
ἀργύρου τοσαῦτα τὸ πλῆθος ὁ Χοσρόης εὗρεν, ὥστε
τῆς λείας ἄλλο οὐδὲν ὅτι μὴ τὰ κειμήλια ταῦτα λαβὼν
πλούτου τι μέγεθος περιβεβλημένος ἀπιὼν ᾤχετο.
16 καὶ μάρμαρά τε πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ἐνθένδε ἀφελὼν

6 Καόσην P] κάοσιν V, καόσιν G ‖ 7 ἐπανιστάντων V ‖ 9 πράσσει P] πράσσειν VG ‖ 12 ἀξίωμα] ἀξιώματι V ‖ 13—15 malim οὔτε ‖ 15 τετυχηκότες G ‖ 22 εἰς V ‖ 24 ὁ VP] λαβὼν ὁ G ‖ 25 ἄλλο VG] om. P ‖ 27 ἐνθένδεν G

ἔξω τοῦ περιβόλου ἐκέλευε κατατίθεσθαι, ὅπως καὶ ταῦτα
ἐς τὰ Περσῶν ἤθη κομίσωνται. ταῦτα διαπεπραγμένος 17
ξύμπασαν τὴν πόλιν ἐμπρῆσαι Πέρσαις ἐπέστελλε.
καὶ αὐτοῦ οἱ πρέσβεις ἐδέοντο τῆς ἐκκλησίας ἀπέχε-
σθαι μόνης, ἧς τὰ λύτρα κεκομισμένος διαρκῶς εἴη.
ὁ δὲ τοῦτο τοῖς πρέσβεσι ξυγκεχωρηκὼς τἄλλα καίειν 18
ἐκέλευε πάντα, ὀλίγους τέ τινας αὐτόθι ἀπολιπὼν
τοὺς τὴν πόλιν ἐμπρήσοντας αὐτὸς ξὺν τοῖς ἄλλοις
ἅπασιν ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπεχώρησεν, οὗ καὶ πρό-
τερον διεσκηνημένοι ἐτύγχανον.

ι'. Τούτου τοῦ πάθους χρόνῳ τινὶ πρότερον τέρας B 195
ὁ θεὸς ἐνδειξάμενος τοῖς ταύτῃ ᾠκημένοις ἐσήμηνε τὰ
ἐσόμενα. τῶν γὰρ στρατιωτῶν, οἵπερ ἐνταῦθα ἐκ
παλαιοῦ ἵδρυνται, τὰ σημεῖα πρότερον ἑστῶτα πρὸς
δύοντά που τὸν ἥλιον, ἀπὸ ταὐτομάτου στραφέντα
πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἔστησαν, ἐς τάξιν τε αὖθις ἐπαν-
ῆκον τὴν προτέραν οὐδενὸς ἀψαμένου. ταῦτα οἱ 2
στρατιῶται ἄλλοις τε πολλοῖς ἄγχιστά πη παροῦσι καὶ
τῷ χορηγῷ τῆς τοῦ στρατοπέδου δαπάνης ἔδειξαν, ἔτι
τῶν σημείων κραδαινομένων. ἦν δὲ οὗτος ἀνήρ, Τα-
τιανὸς ὄνομα, ξυνετὸς μάλιστα, ἐκ Μοψουεστίας ὁρμώ-
μενος. ἀλλ' οὐδ' ὣς ἔγνωσαν οἱ τὸ τέρας τοῦτο 3
ἰδόντες ὡς δὴ ἐκ βασιλέως τοῦ ἑσπερίου ἐπὶ τὸν ἑῷον τὸ
τοῦ χωρίου ἀφίξεται κράτος, ὅπως δηλαδὴ διαφυγεῖν
μηδεμιᾷ μηχανῇ δύνωνται οὔσπερ ἔδει ταῦτα, ἅπερ
ξυνηνέχθη, παθεῖν. ἐγὼ δὲ ἰλιγγιῶ πάθος τοσοῦτον 4
γράφων τε καὶ παραπέμπων ἐς μνήμην τῷ μέλλοντι

3 ἐπέστελλε *VP*] ἐκέλευε *G* || 5 κεκομιμένος *V* || 6 συγκεχωρηκὼς *P* || 14 ἵδρυντο *P* || 18 πη *VG*] που *P* || 21 ὄνομα om. *G* | ξυνετὸς μάλιστα] μάλιστα ξυνετὸς *G* | μομψουεστίας *V*, μόψου ἑστίας *P* || 23 ἑῷον *P*] ἑστὸν *V*, εἰς ἕω *G* | τὸ om. *V* || 25 μηδεμιᾷ] μὴ δὲ μιᾶ *G*

P 111 *χρόνῳ, καὶ οὐκ ἔχω εἰδέναι τί ποτε ἄρα βουλομένῳ
τῷ θεῷ εἴη πράγματα μὲν ἀνδρὸς ἢ χωρίου του
ἐπαίρειν εἰς ὕψος, αὖθις δὲ ῥιπτεῖν τε αὐτὰ καὶ*
5 *ἀφανίζειν ἐξ οὐδεμιᾶς ἡμῖν φαινομένης αἰτίας. αὐτῷ
γὰρ οὐ θέμις εἰπεῖν μὴ οὐχὶ ἅπαντα κατὰ λόγον ἀεὶ
γίγνεσθαι, ὃς δὴ καὶ Ἀντιόχειαν τότε ὑπέστη ἐς τὸ
ἔδαφος πρὸς ἀνδρὸς ἀνοσιωτάτου καταφερομένην ἰδεῖν,
ἧς τό τε κάλλος καὶ τὸ ἐς ἅπαντα μεγαλοπρεπὲς οὐδὲ*
6 *νῦν ἀποκρύπτεσθαι παντάπασιν ἔσχεν. ἡ μὲν οὖν
ἐκκλησία καθαιρεθείσης τῆς πόλεως ἐλείφθη μόνη,
πόνῳ τε καὶ προνοίᾳ Περσῶν, οἷς τὸ ἔργον ἐπέκειτο*
7 *τοῦτο. ἐλείφθησαν δὲ καὶ ἀμφὶ τὸ λεγόμενον Κερα-*
B 196 *ταῖον οἰκίαι πολλαί, οὐκ ἐκ προνοίας ἀνθρώπων τινός,
ἀλλ' ἐπεὶ ἔκειντό που πρὸς ἐσχάτοις τῆς πόλεως, ἑτέρας
αὐταῖς οὐδεμιᾶς τινος οἰκοδομίας ξυναπτομένης, τὸ*
8 *πῦρ ⟨ἐς⟩ αὐτὰς ἐξικνεῖσθαι οὐδαμῇ ἴσχυσεν. ἐνέπρη-
σάν τε καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ περιβόλου οἱ βάρβαροι, πλὴν
τοῦ ἱεροῦ, ὅπερ Ἰουλιανῷ ἀνεῖται ἁγίῳ, καὶ τῶν οἰ-
κιῶν, αἳ δὴ ἀμφὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο τυγχάνουσιν οὖσαι.*
9 *τοὺς γὰρ πρέσβεις ἐνταῦθα καταλῦσαι ξυνέπεσε. τοῦ
μέντοι περιβόλου παντάπασιν ἀπέσχοντο Πέρσαι.*
10 *Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον ἥκοντες αὖθις παρὰ τὸν Χοσ-
ρόην οἱ πρέσβεις ἔλεξαν ὧδε „Εἰ μὴ πρὸς παρόντα
„σέ, ὦ βασιλεῦ, οἱ λόγοι ἐγίνοντο, οὐκ ἄν ποτε ᾠόμεθα
„Χοσρόην τὸν Καβάδου ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐν ὅπλοις
„ἥκειν, ἀτιμάσαντα μὲν τοὺς διομωμοσμένους σοι
„ἔναγχος ὅρκους, ὃ τῶν ἐν ἀνθρώποις ἁπάντων ὕστα-*

3 *ἐπαίρειν εἰς ὕψος VG*] *ἐς ὕψος ἐπαίρειν P* ‖ 6 *γίνεσθαι V* ‖ 8 *τε* om. *V* ‖ 15 *οὐδὲ μιᾶς V* ‖ 16 ⟨*ἐς*⟩ addidi] *ἐπ'* Maltr., om. codd. ‖ 18—19 *οἰκίων V* ‖ 20 *καταλύσαι G* ‖ 24 *σὲ* om. *G*

„τόν τε καὶ ὀχυρώτατον εἶναι δοκεῖ τῆς ἐς ἀλλήλους
„πίστεώς τε καὶ ἀληθείας ἐνέχυρον, διαλύσαντα δὲ
„τὰς σπονδάς, ὧν ἡ ἐλπὶς ἀπολέλειπται μόνη τοῖς διὰ
„τὴν ἐν πολέμῳ κακοπραγίαν οὐκ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ βιο-
„τεύουσιν. οὐ γὰρ ἄλλο οὐδὲν τὸ τοιοῦτον εἴποι τις 11
„ἂν εἶναι ἢ τῶν ἀνθρώπων τὴν δίαιταν ἐς τὴν τῶν
„θηρίων μεταβεβλῆσθαι. ἐν γὰρ τῷ μηδαμῇ σπένδε- 12
„σθαι τὸ πολεμεῖν ἀπέραντα λελείψεται πάντως, πόλε-
„μος δὲ ὁ πέρας οὐκ ἔχων ἐξοικίζειν τῆς φύσεως τοὺς
„αὐτῷ χρωμένους ἐς ἀεὶ πέφυκε. τί δὲ καὶ βουλό- 13
„μενος πρὸς τὸν σὸν ἀδελφὸν ὀλίγῳ πρότερον γέγρα-
„φας ὡς αὐτὸς εἴη τοῦ λελύσθαι τὰς σπονδὰς αἴτιος;
„ἡ δῆλον ὅτι ὁμολογῶν κακόν τι παμμέγεθες εἶναι B 197
„τὴν τῶν σπονδῶν λύσιν; εἰ μὲν οὖν ἐκεῖνος οὐδὲν 14
„ἥμαρτεν, οὐ δικαίως τανῦν ἐφ' ἡμᾶς ἥκεις· εἰ δέ τι
„τοιοῦτον τ' ἀδελφῷ τῷ σῷ εἰργάσθαι ξυμβαίνει, ἀλλὰ
„καὶ σοὶ μέχρι τούτου γε καὶ μὴ περαιτέρω διαπεπράχθω
„τὸ ἔγκλημα, ὅπως αὐτὸς κρείσσων εἶναι δοκῇς. ὁ γὰρ
„ἐν τοῖς κακοῖς ἐλασσούμενος, οὗτος ἂν ἐν τοῖς ἀμεί-
„νοσι νικῴη δικαίως. καίτοι ἡμεῖς ἐξεπιστάμεθα Ἰου- 15
„στινιανὸν βασιλέα μηδεπώποτε τῆς εἰρήνης ἀπ' ἐναν-
„τίας ἐληλυθέναι, καὶ σοῦ δεόμεθα μὴ τοιαῦτα
„ἐργάσασθαι Ῥωμαίους κακά, ἐξ ὧν Πέρσαις μὲν ὄνη-
„σις οὐδεμία ἔσται, σὺ δὲ τοῦτο κερδανεῖς μόνον,

---

1 ἐχυρώτατον P ‖ 4 ἐν] ἐν τῶ G ‖ 5 εἴπη V ‖ 7 τῷ] τὸ G ‖ 8 ἀπείραντα G | πάντως VGP corr.] πάντας P pr. m. ‖ 10 πέφυκεν P ‖ 13 ἡ scripsi] ἢ codd. et edd. ‖ 13—14 τὴν τῶν σπονδῶν εἶναι P ‖ 16 τοιοῦτο repetit G | τ' ἀδελφῶ VG] τῶ ἀδελφῶ P ‖ 17 καὶ σοὶ P] καὶ σὺ V, σὺ καὶ G ‖ 18 δοκῇς Dind.] δοκεῖς codd. ‖ 21 μηδεπώποτε V] μηδέποτε G, μὴ δὲ πώποτε P ‖ 22 ἐληλυθέναι] ἐλθεῖν G ‖ 24 οὐδεμία] οὐδὲ μία VG

„ἀνήκεστα ἔργα τοὺς ἄρτι σοι σπεισαμένους οὐ δέον
„εἰργάσθαι.“

16 P 112 Οἱ μὲν πρέσβεις τοσαῦτα εἶπον. Χοσρόης δὲ ταῦτα
ἀκούσας ἰσχυρίζετο μὲν τὰς σπονδὰς πρὸς Ἰουστινιανοῦ
βασιλέως λελύσθαι· καὶ τὰς αἰτίας κατέλεγεν ἅσπερ
ἐκεῖνος παρέσχετο, τὰς μέν τινας καὶ λόγου ἀξίας, τὰς
δὲ φαύλας τε καὶ οὐδενὶ λόγῳ ξυμπεπλασμένας· μά-
λιστα δὲ αὐτοῦ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ πολέμου αἰτιωτάτας
ἠξίου δεικνύναι πρός τε Ἀλαμούνδαρον καὶ Οὔννους
αὐτῷ γεγραμμένας, καθάπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
17 λόγοις ἐρρήθη. ἄνδρα μέντοι Ῥωμαῖον ἐς τὴν Περ-
σῶν γῆν ἐσβεβληκέναι ἢ πολέμια ἔργα ἐνδείξασθαι
18 οὔτε λέγειν εἶχεν οὔτε δεικνύναι. οἱ μέντοι πρέσβεις
πὴ μὲν τὰς αἰτίας οὐκ ἐς Ἰουστινιανὸν ἀνέφερον,
ἀλλ' ἐς τῶν ὑπουργηκότων τινάς, πὴ δὲ ὡς οὐχ οὕτω
19 γεγονότων ἐπελαμβάνοντο τῶν εἰρημένων. τέλος δὲ
198 χρήματα μέν οἱ πολλὰ ὁ Χοσρόης ἠξίου διδόναι Ῥω-
μαίους, παρῄνει δὲ μὴ τὰ χρήματα ἐν τῷ παραυτίκα
μόνον παρεχομένους τὴν εἰρήνην ἐθέλειν ἐς τὸν πάντα
20 αἰῶνα κρατύνασθαι. τὴν γὰρ ἐπὶ χρήμασι γινομένην

10 cf. 150, 13. 160, 23.

2 εἰργᾶσθαι *GP* ‖ 3 μὲν *VG*] μὲν οὖν *P* ‖ 3—199, 5 Χοσρόης—καύσας] ὅτι τῶν πρέσβεων τῶν ῥωμαίων μετὰ τὴν ἅλωσιν ἀντιοχείας εἰπόντων τινὰ πρὸς χοσρόην. χοσρόης ταῦτα ἀκούσας κτλ. *H* ‖ 4 διισχυρίζετο *H* ‖ 5 βασιλέως om. *H* | ἅπερ *H* | 7 ξυμπεπλεγμένας *H* ‖ 9 πρὸς *VP*] τὰς πρὸς *G* | ἀλλαμούνδαρον *H* | οὔνους *G* ‖ 10—11 καθάπερ—ἐρρήθη om. *H* ‖ 11 ἐρρέθη *P* ‖ 12 ἐμβεβληκέναι *G*, ἐς βαλκέναι *H* ‖ 14—15 πὴ—πὴ Dind.] πῆ—πῆ *VPH*, ποῖ—πῆ *G* ‖ 14 αἰτίας om. *G* | ἔφερον *H* ‖ 15 ἐς] ὡς *H* ‖ 16 δὲ om. *H* ‖ 17 ὁ om. *H* ‖ 17—18 πολλὰ—Ῥωμαίους] ῥωμαίους διδόναι πολλὰ ὁ χοσρόης ἠξίου *G* | ῥωμαίοις *H* ‖ 18 χρήματα] χρήματα τῶ *H* ‖ 19 εἰς *G* | ἅπαντα *H* ‖ 20 κρατύνεσθαι *H*

ἀνθρώποις φιλίαν ἀναλισκομένοις ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον
ξυνδαπανᾶσθαι τοῖς χρήμασι. δεῖν τοίνυν Ῥωμαίους 21
τακτόν τι φέρειν ἐπέτειον Πέρσαις. „Οὕτω γὰρ
„αὐτοῖς“ ἔφη „τὴν εἰρήνην Πέρσαι βέβαιον ἕξουσι,
„τάς τε Κασπίας αὐτοὶ φυλάσσοντες πύλας καὶ οὐκέτι
„αὐτοῖς ἀχθόμενοι διὰ πόλιν Δάρας, ὑπὲρ ὧν ἔμμι-
„σθοι καὶ αὐτοὶ ἐς ἀεὶ ἔσονται.“ „Οὐκοῦν“ οἱ πρέσ- 22
βεις ἔφασαν „ὑποτελεῖς Πέρσαι βούλονται Ῥωμαίους
„ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ἔχειν.“ „Οὐκ, ἀλλὰ στρατιώτας 23
„οἰκείους“ ὁ Χοσρόης εἶπεν „ἕξουσι τὸ λοιπὸν Πέρσας
„Ῥωμαῖοι, μισθὸν τῆς ὑπουργίας αὐτοῖς χορηγοῦντες
„ῥητόν· ἐπεὶ καὶ Οὔννων τισὶ καὶ Σαρακηνοῖς ἐπέ-
„τειον χορηγεῖτε χρυσόν, οὐ φόρου αὐτοῖς ὑποτελεῖς
„ὄντες, ἀλλ’ ὅπως ἀδῄωτον γῆν τὴν ὑμετέραν φυλά-
„ξωσιν ἐς τὸν πάντα αἰῶνα.“ τοιαῦτα Χοσρόης τε 24
καὶ οἱ πρέσβεις πολλὰ πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες
ξυνέβησαν ὕστερον ἐφ’ ᾧ Χοσρόην ἐν μὲν τῷ παραυ-
τίκα κεντηνάρια πεντήκοντα πρὸς Ῥωμαίων λαβόντα,
πέντε δὲ ἄλλων φερόμενον ἐπέτειον ἐς τὸν πάντα
αἰῶνα δασμὸν μηδὲν αὐτοὺς ἐργάσασθαι περαιτέρω
κακόν, ἀλλ’ αὐτὸν μὲν ὁμήρους ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὁμολο-
γίᾳ παρὰ τῶν πρέσβεων κεκομισμένον τὴν ἀποπορείαν

17 cf. Noeld.-Tab. p. 240

1—2 ἐκ—χρήμασι] τοῖς χρήμασιν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον καὶ ταύτην ξυνδαπανᾶσθαι ξυμβαίνει *G* ‖ 1 ἀναλισκομένοις] ἀλισκομένοις *V* ‖ 2 δεῖ *H* ‖ 3 ἐπαίτιον *H* ‖ 5 καππίας *H* ‖ 7 ἐσαεὶ *VG* ‖ 8 βούλωνται *V* ‖ 9 ἐπαγωγὴν *H* | Οὒκ *H*] οὐ *VGP* ‖ 10 ὁ Χοσρόης om. *P* ‖ 12 οὔνων *G* ‖ 12—13 ἐπέτιον *H* ‖ 13 χορηγεῖται *H* ‖ 15 ἅπαντα *H* ‖ 16 πρὸς om. *H* ‖ 17 χοσρόης *H* ‖ 18 λαβεῖν *G* | λαβόντα πρὸς ῥωμαίων *H* ‖ 19 φερομένων *P* | ἐπέτιον *H* | εἰς *G* | τὸν om. *G* | ἅπαντα *H* ‖ 20 μηδὲν *PH*] μὴ δὲ *VG* ‖ 21 ἀλλὰ *G* ‖ 22 κεκοσμημένον *H* | ἀποπορίαν *P*, ἀπορίαν *H*

παντὶ τῷ στρατῷ ἐς τὰ πάτρια ἤθη ποιήσασθαι, ἐν-
ταῦθα δὲ πρέσβεις παρὰ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ στελλο-
μένους τὰς ἀμφὶ τῇ εἰρήνῃ ξυνθήκας ἐν βεβαίῳ τὸ
λοιπὸν θέσθαι.

B 199
P 113 ιά. Τότε ὁ Χοσρόης ἐς Σελεύκειαν, πόλιν ἐπιθα-
λασσίαν, Ἀντιοχείας τριάκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίοις
διέχουσαν ἦλθεν, ἐνταῦθά τε Ῥωμαίων οὐδένα οὔτε
εὑρὼν οὔτε λυμηνάμενος ἀπελούσατο μὲν ἐκ τῆς θα-
λάσσης τῷ ὕδατι μόνος, θύσας τε τῷ ἡλίῳ καὶ οἷστι-
σιν ἄλλοις ἐβούλετο, πολλά τε ἐπιθειάσας ὀπίσω ἀπή-
2 λαυνεν. ἔς τε τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος ἐπιθυμίαν
οἱ ἔφασκέ τινα εἶναι τὴν Ἀπαμέων πόλιν ἐν γειτόνων
οὖσαν οὐκ ἄλλου του ἕνεκα ἢ ἱστορίας θεάσασθαι.
3 ξυνεχώρουν τε οὐχ ἑκούσιοι καὶ τοῦτο οἱ πρέσβεις,
ἐφ᾽ ᾧ μέντοι αὐτὸν θεασάμενόν τε τὴν πόλιν καὶ
ἀργύρου χιλίας κομισάμενον ἐνθένδε λίτρας οὐδέν τι
4 ἄλλο λυμηνάμενον ἀπελαύνειν ὀπίσω. ἔνδηλος δὲ ἦν
ὁ Χοσρόης τοῖς τε πρέσβεσι καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὅτι
δὴ ἐς τὴν Ἀπάμειαν τοῦδε ἕνεκα στέλλοιτο μόνον,
ὅπως δή τινος σκήψεως οὐκ ἀξιολόγου λαβόμενος
αὐτήν τε καὶ τὴν ἐκείνῃ χώραν ληίσηται. τότε μὲν
οὖν ἐς Δάφνην ἀνέβη, τὸ Ἀντιοχείας προάστειον.

5—7 ἐς—ἦλθεν] Suid. s. v. διέχουσαν

---

2 βασιλέως om. H ‖ 5 σελεύκιαν H ‖ 6 ρ' καὶ λ' σταδίους Suid. ‖ 7 ἔχουσαν H | ἦλθεν VGH] διῆλθεν P, ἀφίκετο transponit post Ἀντιοχείας Suid. ‖ 8 εὑρὼν] scribendum puto αἱρῶν | ἀπελάσατο H | ἐκ VH] om. G, ἔν τε P ‖ 8—9 θαλάττης G ‖ 9 τῷ 1 om. H | μόνος] μόνῳ V | τε τῷ] τε τῶ τε G ‖ 10 τε] δὲ H ‖ 12 οἱ om. H | ἔφασκεν GH | εἶναι τινα H | ἐν γειτόνων VH] ἐγγειτόνων G, ἐκ γειτόνων P ‖ 15 τε om. H ‖ 16 κομισάμενοι H | τι] τε P ‖ 18 ὁ Χοσρόης om. H | πρέσβεσιν H | τοῖς ἄλλοις om. H ‖ 21 ἐκείνης G, ἐκείνου H

ἔνθα δὴ τό τε ἄλσος ἐν θαύματι μεγάλῳ ἐποιήσατο 5
καὶ τὰς τῶν ὑδάτων πηγάς· ἄμφω γὰρ ἀξιοθέατα
ἐπιεικῶς ἐστι. καὶ θύσας ταῖς νύμφαις ἀπιὼν ᾤχετο, 6
ἄλλο μὲν οὐδὲν λυμηνάμενος, τοῦ δὲ ἀρχαγγέλου
Μιχαὴλ τὸ ἱερὸν καύσας ξὺν ἑτέραις τισὶν οἰκίαις ἐξ
αἰτίας τοιᾶσδε. Πέρσης ἀνὴρ ἵππῳ ὀχούμενος, ἔν τε 7
τῷ Περσῶν στρατῷ δόκιμος καὶ Χοσρόῃ βασιλεῖ γνώ-
ριμος, ἐς χῶρον κρημνώδη ἀμφὶ τὸν λεγόμενον Τρητὸν
ἦλθε ξὺν ἑτέροις τισὶν, οὗ δὴ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ
νεώς ἐστιν, Εὐάριδος ἔργον. οὗτος ἀνὴρ τῶν τινα 8 B200
Ἀντιοχέων νεανίαν πεζόν τε καὶ μόνον κρυπτόμενον
ἐνταῦθα ἰδὼν ἐδίωκε τῶν ἑτέρων χωρίς. ἦν δὲ κρεο-
πώλης ὁ νεανίας, Ἀείμαχος ὄνομα. ὃς ἐπειδὴ κατα- 9
λαμβάνεσθαι ἔμελλεν, ἐπιστραφεὶς ἐκ τοῦ αἰφνιδίου
λίθῳ τὸν διώκοντα βάλλει, ἐπιτυγχάνει τε τοῦ μετώ-
που ἐς τὴν παρὰ τὸ οὖς μήνιγγα. καὶ ὁ μὲν ἐς τὸ
ἔδαφος εὐθὺς ἔπεσεν, ὁ δὲ αὐτοῦ τὸν ἀκινάκην σπα-
σάμενος κτείνει τὸν ἄνδρα. σκυλεύσας τε αὐτοῦ κατ' 10
ἐξουσίαν τά τε ὅπλα καὶ τὸν χρυσὸν ἅπαντα καὶ εἴ
τι ἄλλο ἐτύγχανεν ἀμπεχόμενος, ἐπί τε τὸν ἵππον
ἀναθορὼν πρόσω ἤλαυνεν. εἴτε δὲ τύχῃ εἴτε χωρίων 11
ἐμπειρίᾳ χρησάμενος, λαθεῖν τε τοὺς πολεμίους καὶ
διαφυγεῖν παντελῶς ἴσχυσε. ταῦτα ὁ Χοσρόης μαθὼν 12 P114
καὶ τοῖς ξυμπεσοῦσι περιαλγήσας τῶν οἱ ἑπομένων
τινὰς καῦσαι τὸν τοῦ ἀρχαγγέλου νεὼν, οὗ πρόσθεν
ἐμνήσθην, ἐκέλευεν. οἱ δὲ τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι ἡγού- 13
μενοι ξὺν ταῖς ἀμφ' αὐτὸν οἰκοδομίαις ἐνέπρησαν,

---

2 ἀξιωθέατα *H* || 3 ἐστίν *H* || 8 τρατὸν *G* || 12 ἰδὼν *VGP* corr.] εὑρὼν *P* pr. m. || 12—13 κρεωπώλης *P* || 15—16 τοῦ μετώπου *GP*] τῷ μετώπῳ *V* || 16 μήνιγκα *G* || 21 ἀναθορῶν *VP* || 23 ὁ om. *V* || 25 νεὼν *VP*] ναὸν *G*

ἐπιτελεῖς τε πεποιῆσθαι τὰς Χοσρόου ἐντολὰς ᾤοντο.
ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἔσχε.
14 *Χοσρόης δὲ παντὶ τῷ στρατῷ τὴν ἐπὶ Ἀπάμειαν*
ᾔει. ἔστι δὲ ξύλον πηχυαῖον ἐν Ἀπαμείᾳ τοῦ σταυροῦ
μέρος, ἐν ᾧ τὸν Χριστὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ποτὲ τὴν
κόλασιν οὔτι ἀκούσιον ὑποστῆναι ὁμολογεῖται, κατὰ
δὴ τὸν παλαιὸν χρόνον ἐνταῦθα πρὸς Σύρου ἀνδρὸς
15 *κομισθὲν λάθρα. καὶ αὐτὸ οἱ πάλαι ἄνθρωποι*
B 201 *φυλακτήριον μέγα σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ πόλει*
πιστεύοντες ἔσεσθαι θήκην αὐτοῦ ξυλίνην τινὰ πεποιη-
μένοι κατέθεντο, ἣν δὴ χρυσῷ τε πολλῷ καὶ λίθοις
ἐντίμοις ἐκόσμησαν, καὶ τρισὶ μὲν ἱερεῦσι παρέδοσαν,
ἐφ' ᾧ ξὺν πάσῃ ἀσφαλείᾳ φυλάξουσιν, ἐξάγοντες δὲ
ἀνὰ πᾶν ἔτος πανδημεὶ ἐν ἡμέρᾳ προσκυνοῦσι μιᾷ.
16 *τότε οὖν ὁ τῶν Ἀπαμέων λεώς, ἐπειδὴ τὸν Μήδων*
στρατὸν ἐπὶ σφᾶς ἐπύθοντο ἰέναι, ἐν δέει μεγάλῳ
ἐγένοντο. Χοσρόην δὲ ἀκούοντες ὡς ἥκιστα ἀληθίζε-
σθαι καὶ παρὰ Θωμᾶν τὸν τῆς πόλεως ἀρχιερέα γενό-
μενοι ἐδέοντο τὸ τοῦ σταυροῦ ξύλον ἐπιδεῖξαι σφίσιν,
17 *ὅπως αὐτὸ ὕστατα προσκυνήσαντες τελευτήσωσιν. ὁ δὲ*
κατὰ ταῦτα ἐποίει. τότε δὴ θέαμα ξυνηνέχθη λόγου τε
καὶ πίστεως κρεῖσσον ἐνταῦθα γενέσθαι. τὸ μὲν γὰρ
ξύλον ὁ ἱερεὺς φέρων ἐδείκνυεν, ὕπερθεν δὲ αὐτοῦ
σέλας πυρὸς ἐπεφέρετο καὶ τὸ κατ' αὐτὸν τῆς ὀροφῆς
18 *μέρος φωτὶ πολλῷ ὑπὲρ τὸ εἰωθὸς κατελάμπετο. βαδί-*

---

4 cf. Mal. 480, 6. Euagr. IV, 26

---

4 *ᾔει G*] *εἴη VP* ‖ 6 *ὁμολογεῖται VGP* pr. m.] *ὡμολόγηται P* corr. ‖ 8 *πάλαι VP*] *παλαιοὶ G* ‖ 9 *τε*] *τὲ καὶ P* ‖ 11—12 *λίθοις ἐντίμοις*] *λίθων ἐντίμων V* ‖ 13 *φυλάξωσιν G* ‖ 14 *πανδημεὶ P*] *πανδήμιον V*, *πανδημὶ G* ‖ 17 *δὲ* om. *G* ‖ 20 *τὰ ὕστατα G* ‖ 22 *κρεῖττον P*

ζοντός τε τοῦ ἱερέως πανταχῇ τοῦ νεὼ συμπροῄει τὸ
σέλας, φυλάσσον ἀεὶ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ τῆς ὀροφῆς χώ-
ραν. ὁ μὲν οὖν τῶν Ἀπαμέων δῆμος ὑπὸ τῆς τοῦ 19
θαύματος ἡδονῆς ἐθαμβεῖτό τε καὶ ἐγεγήθει καὶ
ἔκλαιεν, ἤδη τε ἅπαντες ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τὸ θαρσεῖν
εἶχον. ὁ δὲ Θωμᾶς, ἐπειδὴ περιῆλθε τὸν νεὼν ἅπαντα, 20
καταθέμενος ἐν τῇ θήκῃ τὸ τοῦ σταυροῦ ξύλον ἐκά-
λυψε, καὶ τὸ σέλας ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐπέπαυτο. μαθὼν
δὲ τὸν τῶν πολεμίων στρατὸν ἄγχιστά που τῆς πόλεως
ἥκειν, σπουδῇ πολλῇ παρὰ τὸν Χοσρόην ἀφίκετο. καὶ 21
ὃς ⟨ἐπεὶ⟩ ἀνεπυνθάνετο τοῦ ἱερέως εἰ βουλομένοις
τοῖς Ἀπαμεῦσιν εἴη ἀπὸ τοῦ περιβόλου ἀντιτάξασθαι
τῷ Μήδων στρατῷ, ἀπεκρίνατο Θωμᾶς οὐδὲν τοῖς B 202
ἀνθρώποις τοιοῦτο ἐς ἔννοιαν ἥκειν. „Οὐκοῦν“ ἔφη 22
ὁ Χοσρόης „δέξασθέ με τῇ πόλει ξὺν ὀλίγοις τισὶ
πάσαις ἀναπεπταμέναις ταῖς πύλαις.“ ὁ ἱερεὺς εἶπεν 23
„Ἐπ' αὐτὸ γὰρ δὴ παρακαλέσων τοῦτο ἀφῖγμαι.“
ὁ μὲν οὖν στρατὸς ἅπας ἐστρατοπεδεύσαντο διεσκηνη-
μένοι πρὸ τοῦ περιβόλου.

Ὁ δὲ Χοσρόης ἄνδρας τῶν ἐν Πέρσαις ἀρίστων 24
διακοσίους ἀπολεξάμενος ἐς τὴν πόλιν εἰσήλασεν. ἐπεὶ P 115
δὲ γέγονεν εἴσω πυλῶν, ἐπελάθετο ἑκών γε εἶναι τῶν
αὐτῷ τε καὶ τοῖς πρέσβεσι ξυγκειμένων, καὶ τὸν ἐπί-
σκοπον ἐκέλευε δοῦναι οὐ χίλια μόνον ἀργύρου σταθμὰ
οὐδὲ τούτων δεκαπλάσια, ἀλλὰ ⟨καὶ⟩ τὰ κειμήλια ὅσα
δὴ ἐνταῦθα ἔτυχε κείμενα, χρυσᾶ τε καὶ ἀργυρᾶ
ξύμπαντα, μεγάλα ὑπερφυῶς ὄντα. οἶμαι δ' ἂν αὐτὸν 25
καὶ τὴν πόλιν ὅλην ἀνδραποδίσασθαί τε καὶ ληίσασθαι

---

1 νεῷ *V* ‖ 3—216, 27 ὁ—ἐχρῆτο om. *VG* ‖ 11 ὃς ⟨ἐπεὶ⟩] addidi ἐπεί, om. cod. ‖ 19 πρὸ affert Maltr. e cod. e] πρὸς *P* ‖ 21 εἰσήλασεν Hoesch.] εἰσήλασαν *P*

οὐκ ἂν ἀποκνῆσαι, εἰ μή τι θεῖον αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐμ-
26 *φανοῦς διεκώλυσεν. οὕτως αὐτὸν ἥ τε φιλοχρηματία*
ἐξέπλησσε καὶ ἔστρεφεν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν ἡ τῆς
27 *δόξης ἐπιθυμία. κλέος γάρ οἱ μέγα τοὺς τῶν πόλεων*
ἀνδραποδισμοὺς ᾤετο εἶναι, οὐδὲν τὸ παράπαν ποιού-
μενος εἰ σπονδάς τε καὶ ξυνθήκας ἠλογηκὼς τὰ τοιαῦτα
28 *ἐς τοὺς Ῥωμαίους ἐργάζεται. ταύτην τε Χοσρόου δη-*
λώσει τὴν γνώμην ἅ τε ἀμφὶ πόλιν Δάρας ἐν ταύτῃ
δὴ ἐνεχείρησε τῇ ἀποπορείᾳ, ἐν πάσῃ ἀλογίᾳ ποιησά-
μενος τὰ ξυγκείμενα, καὶ ἃ Καλλινικησίους ὀλίγῳ
B 203 *ὕστερον ἐν σπονδαῖς ἔδρασεν, ἅπερ μοι ἐν τοῖς*
ὄπισθε λελέξεται λόγοις. ἀλλ' ὁ θεὸς, ὥσπερ εἴρηται,
29 *Ἀπάμειαν διεσώσατο. ἐπεὶ δὲ τὰ κειμήλια ὁ Χοσρόης*
ξύμπαντα εἷλε καὶ αὐτὸν μεθύοντα ἤδη τῇ τῶν χρη-
μάτων ἀφθονίᾳ ὁ Θωμᾶς εἶδε, τὸ τοῦ σταυροῦ ξύλον
ξὺν τῇ θήκῃ ἐξενεγκὼν ἀνέῳγέ τε τὴν θήκην καὶ τὸ
ξύλον ἐνδεικνύμενος „Ὦ κράτιστε βασιλεῦ“ ἔφη „ταῦτά
30 *„μοι ἀπολέλειπται μόνα ἐκ πάντων χρημάτων. θήκην*
„μὲν οὖν τήνδε (χρυσῷ τε γὰρ κεκαλλώπισται καὶ
„λίθοις ἐντίμοις) φθόνος οὐδεὶς λαβόντα σε ξὺν τοῖς
„ἄλλοις ἅπασιν ἔχειν, τουτὶ δὲ τὸ ξύλον, σωτήριόν τε
„ἡμῖν καὶ τίμιόν ἐστι, τοῦτο, ἱκετεύω σε καὶ δέομαι,
„δός μοι.“ ὁ μὲν ἱερεὺς τοσαῦτα εἶπε. ξυνεχώρει δὲ
Χοσρόης καὶ τὴν δέησιν ἐπιτελῆ ἐποίει.

31 *Μετὰ δὲ φιλοτιμίᾳ πολλῇ χρώμενος τόν τε δῆμον*
ἐς τὸ ἱπποδρόμιον ἀναβαίνειν ἐκέλευε καὶ τοὺς ἡνιό-
32 *χους ἀγωνίζεσθαι τὰ εἰωθότα σφίσιν. οὗ δὴ καὶ*

---

11 cf. lib. II cap. 21 sub fin.

---

9 *ἐνεχείρησεν P* | *ἀποπορείᾳ* Hoesch.] *ἀποπορίᾳ P* ‖ 24 ⟨*ὁ*⟩ *Χοσρόης* Maltr.

αὐτὸς ἀναβὰς θεατὴς γενέσθαι τῶν ποιουμένων ἐν
σπουδῇ ἐποιεῖτο. ἐπεὶ δὲ ἠκηκόει πολλῷ πρότερον
Ἰουστινιανὸν βασιλέα χρώματος τοῦ Βενέτου, ὃ δὴ
κυάνεόν ἐστιν, ἐκτόπως ἐρᾶν, ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ κἀν-
ταῦθα ἰέναι βουλόμενος ἤθελε τῷ πρασίνῳ τὴν νίκην
ἁρμόσαι. οἱ μὲν οὖν ἡνίοχοι ἀπὸ βαλβίδων ἀρξάμενοι 33
ἔργου εἴχοντο, τύχῃ δέ τις τῷ τὰ Βένετα ἐνδιδυσκο-
μένῳ ἐγένετο παρελάσαντι ἐπίπροσθεν ἰέναι. εἵπετο 34
δὲ αὐτῷ κατὰ τὰς αὐτὰς ἁματροχιὰς ὁ τὸ πράσινον
ἀμπεχόμενος χρῶμα. ὅπερ ἐξεπίτηδες ὁ Χοσρόης γε- 35
γονέναι οἰόμενος ἠγανάκτει τε καὶ ξὺν ἀπειλῇ ἀνεβόα B 204
τὸν Καίσαρα προτερῆσαι τῶν ἄλλων οὐ δέον, ἐκέλευέ
τε τοὺς προτέρους ἰόντας ἵππους ἐπέχεσθαι, ὅπως τὸ
λοιπὸν κατόπισθεν γενόμενοι ἀγωνίζωνται· ὅπερ ἐπειδὴ
οὕτως ἐπέπρακτο ὥσπερ ἐκεῖνος ἐκέλευε, νικᾶν οὕτως
ὅ τε Χοσρόης καὶ μέρος τὸ πράσινον ἔδοξεν. ἐνταῦθα 36
τῶν τις Ἀπαμέων Χοσρόῃ ἐς ὄψιν ἥκων ᾐτιᾶτο Πέρ- P 116
σην ἄνδρα ἐς τὴν οἰκίαν τὴν αὐτοῦ ἀναβάντα τὴν
παῖδα οὖσαν παρθένον βιάζεσθαι. ὁ δὲ ταῦτα ἀκού- 37
σας καὶ τῷ θυμῷ ζέων ἄγεσθαι τὸν ἄνδρα ἐκέλευε.
καὶ ἐπεὶ παρῆν ἤδη, ἀνασκολοπισθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ
στρατοπέδῳ ἐπέστελλε. γνοὺς δὲ ὁ δῆμος παντὶ σθένει 38
ἀνέκραγον ἐξαίσιον οἷον, πρὸς τῆς τοῦ βασιλέως ὀργῆς
τὸν ἄνθρωπον ἐξαιτούμενοι. Χοσρόης δὲ ὡμολόγησε
μὲν αὐτοῖς τὸν ἄνδρα ἀφήσειν, λάθρα δὲ ἀνεσκολό-
πισεν οὐ πολλῷ ὕστερον. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε διαπε-
πραγμένος παντὶ τῷ στρατῷ ὀπίσω ἀπήλαυνεν.

ιβ'. Ἐπεὶ δὲ ἐς Χαλκίδα πόλιν ἀφίκετο, Βεροίας
πόλεως τέτρασι καὶ ὀγδοήκοντα σταδίοις διέχουσαν,
αὖθις ἐς λήθην τινὰ τῶν ξυγκειμένων ἦλθε, στρατο-

9 ἁρματροχιὰς Christ

πεδευσάμενός τε τοῦ περιβόλου οὐ μακρὰν ἄποθεν
ἔπεμψε Παῦλον, ἀπειλήσοντα Χαλκιδεῦσι πολιορκίᾳ
τὴν πόλιν αἱρήσειν, εἰ μὴ τήν τε σωτηρίαν ὤνιον κτή-
σονται τὰ λύτρα διδόντες καὶ τοὺς στρατιώτας, ὅσους
ἐνταῦθα ξυμβαίνει εἶναι, ξὺν τῷ ἡγεμόνι ἐκδοῖεν
2 *σφίσι. Χαλκιδεῖς δὲ ἐς δέος μέγα πρὸς ἑκατέρου βα-*
B 205 *σιλέως ἐμπεπτωκότες στρατιώτας μὲν ἀπώμοσαν ὡς*
ἥκιστα ἐπιδημεῖν σφίσι, καίπερ ἄλλους τε καὶ Ἀδόνα-
χον τὸν τῶν στρατιωτῶν ἄρχοντα κρύψαντες ἐν οἰκί-
σκοις τισὶν, ὅπως μὴ τοῖς πολεμίοις ἔνδηλοι ὦσι· χρυ-
σοῦ δὲ κεντηνάρια δύο συλλέξαντες μόλις, ἐπεὶ πόλιν
οὐ λίαν εὐδαίμονα ᾤκουν, τῷ τε Χοσρόῃ ζωάγρια
δόντες τήν τε πόλιν καὶ σφᾶς αὐτοὺς διεσώσαντο.
3 *ἐνθένδε οὐκέτι ὁ Χοσρόης ἐβούλετο τὴν ἀποπορείαν*
ᾗπερ ἐληλύθει ποιήσασθαι, ἀλλ' Εὐφράτην τε ποταμὸν
διαβῆναι καὶ χρήματα ὅτι πλεῖστα ἐκ Μεσοποταμίας
4 *ληΐζεσθαι. γέφυραν οὖν ζεύξας ἀμφὶ Ὀββάνης τὸ*
χωρίον, ὅπερ τοῦ ἐν Βαρβαλισσῷ φρουρίου τεσσαρά-
κοντα σταδίους ἀπέχει, αὐτός τε διέβη καὶ παντὶ τῷ
στρατῷ ὡς τάχιστα διαβαίνειν ἐπέστελλεν, ὑπειπὼν
μὲν τὴν γέφυραν τρίτῃ ἡμέρᾳ λύσεσθαι, τάξας δὲ καὶ
5 *τὸν τῆς ἡμέρας καιρόν. καὶ ἐπεὶ παρῆν ἡ κυρία,*
τινὰς μὲν τοῦ στρατοῦ ἀπολελεῖφθαι μή πω διαβάντας
ξυνέβαινεν, ὁ δὲ οὐδ' ὁτιοῦν ὑπολογισάμενος ἔπεμψε

3—4 *εἰ—διδόντες*] Suid. s. v. *ὠνίους* ‖ 12—13 *τῷ—διεσώσαντο*] Suid. s. v. *ζώγρια* ‖ 14—15 *ἐνθένδε—ποιήσασθαι*] *ὁ δὲ Χοσρόης οὐκ ἐβούλετο κτλ.* Suid. s. v. *ἀποπορεία*

---

2 *ἀπειλήσοντα* Maltr.] *ἀπειλήσαντα P* ‖ 3 *τε* om. Suid. ‖ 4 *τὰ* om. Suid. ‖ 8—9 *Ἀδόναχον*] scribendum puto: *Ὀδόναχον*, cf. ind. ‖ 12 et 13 *τε*] bis om. Suid. ‖ 12 *ζωάγρια*] *ζώγρια* Suid. ‖ 14 *ἐνθένδε P* pr. m.] *ἐνθένδεν P* corr. | *ἀποπορίαν P* ‖ 24 *οὐδοτιοῦν P*

τοὺς τὴν γέφυραν διαλύσοντας. οἵ τε ἀπολειπόμενοι, 6
ὡς ἕκαστός πη ἐδύνατο, εἰς τὰ πάτρια ἤθη ἀνέβαινον. P 117
τότε δὴ φιλοτιμία τις Χοσρόην ἐσῆλθε πόλιν Ἔδεσσαν
ἐξελεῖν. ἐνῆγε γὰρ αὐτὸν ἐς τοῦτο Χριστιανῶν λόγος 7
καὶ ἔδακνεν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, ὅτι δὴ ἀνάλωτον
αὐτὴν ἰσχυρίζοντο εἶναι ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε.

Αὔγαρος ἦν τις ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ἐδέσσης τοπ- 8 B 206
άρχης (οὕτω γὰρ τοὺς κατὰ ἔθνος βασιλεῖς τηνικαῦτα
ἐκάλουν). ὁ δὲ Αὔγαρος οὗτος ξυνετώτατος ἐγεγόνει
τῶν κατ' αὐτὸν ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ ἀπ' αὐτοῦ
βασιλεῖ Αὐγούστῳ ἐς τὰ μάλιστα φίλος. ἔνσπονδος 9
γὰρ Ῥωμαίοις εἶναι βουλόμενος ἐς Ῥώμην τε ἀφίκετο,
καὶ τῷ Αὐγούστῳ ἐς λόγους ἥκων οὕτω δὴ αὐτὸν
τῆς ξυνέσεως τῷ περιόντι ἐξέπληξεν ὥστε οὐκέτι αὐτοῦ
μεθίεσθαι Αὔγουστος τῆς ξυνουσίας ἐβούλετο, ἀλλ'
ἦν τε αὐτοῦ τῆς ὁμιλίας εὐθὺς διάπυρος ἐραστὴς καὶ
ἐπειδὰν ἐντύχοι, ἀπαλλάσσεσθαι αὐτοῦ οὐδαμῆ ἤθελε.
χρόνος οὖν αὐτῷ ἐν ταύτῃ δὴ συχνὸς τῇ ἀποδημίᾳ 10
ἐτρίβη. καί ποτε ἐς ἤθη πάτρια ἐθέλων ἰέναι πείθειν
τε τὸν Αὔγουστον μεθεῖναι αὐτὸν ὡς ἥκιστα ἔχων,
ἐπενόει τάδε. ἐστάλη μὲν ὡς κυνηγετήσων ἐς τὰ ἐπὶ 11
Ῥώμης χωρία· μελέτην γὰρ περὶ ταῦτα κατεσπου-
δασμένην τινὰ ἐτύγχανεν ἔχων. περιιὼν δὲ χώραν
πολλὴν συχνὰ τῶν ἐκείνῃ θηρίων ζῶντα ἐθήρα, καὶ
χοῦν ἐκ τῆς γῆς ξυναμησάμενος ἔφερεν ἐκ χώρας
ἑκάστης· οὕτω τε ἐπανῆκεν εἰς Ῥώμην, τόν τε χοῦν
καὶ τὰ θηρία ἔχων. ὁ μὲν οὖν Αὔγουστος ἐς τὸν 12

4—6 ἐνῆγε—εἶναι] Suid. s. v. ἐνῆγεν

---

3 ἔδεσαν hic et infra *G* ‖ 4 γὰρ] δὲ Suid. ‖ 5 δὴ om. Suid. ‖ 6 αὐτὴν] Ἔδεσσαν Suid. ‖ 17 ἀπαλλάσεσθαι *P*

ἱππόδρομον ἀναβὰς ἐκάθητο ᾗπερ εἰώθει, Αὔγαρος δέ
οἱ ἐς ὄψιν ἥκων τήν τε γῆν καὶ τὰ θηρία ἐπέδειξε,
καταλέγων ἐκ ποίας ποτὲ χώρας ἥ τε γῆ ἑκάστη καὶ
13 τῶν θηρίων τίνα ποτὲ εἴη. ἔπειτα τὴν μὲν γῆν ἄλλην
ἄλλῃ τοῦ ἱπποδρομίου ἐκέλευε θέσθαι, πάντα δὲ ἐς
14 B207 ταὐτὸ τὰ θηρία ξυναγαγόντας εἶτα ἀφεῖναι. οἱ μὲν
οὖν ὑπηρέται κατὰ ταῦτα ἐποίουν. τὰ δὲ θηρία χωρὶς
ἀλλήλων γενόμενα ἐς ἐκείνην ἐχώρει τὴν γῆν, ᾗ δὴ
15 ἐκ τῆς χώρας ὅθεν εἴληπτο ἐτύγχανεν οὖσα. καὶ ὁ
μὲν Αὔγουστος ἐπὶ πλεῖστον τὰ ποιούμενα ἐς τὸ
ἀκριβὲς ἔβλεπε, καὶ ἐθαύμαζέ γε ὅτι δὴ τοῖς ζῴοις
ἡ φύσις ἀδίδακτος οὖσα ποθεινὴν ποιεῖται τὴν πά-
τριον γῆν. Αὔγαρος δὲ αὐτοῦ τῶν γονάτων ἐκ τοῦ
16 αἰφνιδίου λαβόμενος „Ἐμὲ δὲ“ εἶπε „τίνα ποτὲ γνώ-
„μην ἔχειν, ὦ δέσποτα, οἴει, ᾧ γυνή τέ ἐστι καὶ
„παιδία καὶ βασιλεία βραχεῖα μέν, ἀλλ' ἐν γῇ τῇ πα-
17 „τρῴᾳ;“ καὶ ὃς τῷ ἀληθεῖ τοῦ λόγου ἡσσηθείς τε καὶ
βιασθεὶς ἀπιέναι τε ξυνεχώρει οὔτι ἑκούσιος καὶ
18 προσαιτεῖσθαι ἐκέλευεν ὅτου ἂν δέηται. ἐπεὶ δὲ τούτου
Αὔγαρος ἔτυχεν, Αὐγούστου ἐδεῖτο ἱπποδρόμιόν οἱ
δείμασθαι ἐν πόλει Ἐδέσσῃ. ὁ δὲ ξυνεχώρει καὶ
τοῦτο. οὕτω μὲν ἐκ Ῥώμης ἀπαλλαγεὶς Αὔγαρος ἐς
19 Ἔδεσσαν ἦλθε. καὶ αὐτοῦ οἱ πολῖται ἀνεπυνθάνοντο
εἴ τι φέρων ἀγαθὸν σφίσιν ἐκ βασιλέως Αὐγούστου
ἥκοι. ὁ δὲ ἀποκρινάμενος Ἐδεσσηνοῖς ἐνεγκεῖν ἔφη
λύπην τε ἀζήμιον καὶ χαρὰν ἀκερδῆ, τὴν τοῦ ἱππο-
δρομίου παραδηλῶν τύχην.

20 P118 Χρόνῳ δὲ ὕστερον πόρρω που ἡλικίας Αὔγαρος
ἥκων νόσῳ ποδάγρας χαλεπῆς τινος ὑπερφυῶς ἥλω.

---

29 ποδάγρας Hoesch.] ποδάγρης P

ταῖς γοῦν ὀδύναις ἀχθόμενος καὶ τῇ ἐνθένδε ἀκινησίᾳ
ἐπὶ τοὺς ἰατροὺς τὸ πρᾶγμα ἦγεν. ἐκ πάσης τε γῆς
ξυνέλεγε τοὺς περὶ ταῦτα σοφοὺς ἅπαντας. ὧν δὴ 21
ὕστερον (οὐ γάρ οἱ ἄκεσίν τινα τοῦ κακοῦ ἐξευρεῖν
ἴσχυον) ἀπέστη τε καὶ ἐς ἀμηχανίαν ἐμπεσὼν τύχας
τὰς παρούσας ὠδύρετο. ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον ἐκεῖνον 22B208
Ἰησοῦς ὁ τοῦ θεοῦ παῖς ἐν σώματι ὢν τοῖς ἐν Πα-
λαιστίνῃ ἀνθρώποις ὡμίλει, τῷ τε μηδὲν τὸ παράπαν
ἁμαρτεῖν πώποτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀμήχανα ἐξεργάζεσθαι
διαφανῶς ἐνδεικνύμενος ὅτι δὴ τοῦ θεοῦ παῖς ὡς
ἀληθῶς εἴη· νεκρούς τε γὰρ καλῶν ἐξανίστη ὥσπερ ἐξ 23
ὕπνου καὶ πηροῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς οὕτω τεχθεῖσιν
ἀνέῳγε, σώματός τε ὅλου λεύκας ἐκάθηρε καὶ ποδῶν
πήρωσιν ἔλυσε, καὶ ὅσα ἄλλα ἰατροῖς πάθη ἀνίατα
ὠνομασμένα ἐστί. ταῦτα ἀπαγγελλόντων Αὔγαρος τῶν 24
ἐκ Παλαιστίνης ἐς τὴν Ἔδεσσαν ἐπιχωριαζόντων ἀκού-
σας ἐθάρσησέ τε καὶ γράμματα πρὸς τὸν Ἰησοῦν
γράψας ἐδεῖτο αὐτοῦ ἀπαλλάσσεσθαι μὲν τῆς Ἰουδαίας
καὶ τῶν ἐνταῦθα ἀγνωμόνων ἀνθρώπων, αὐτῷ δὲ τὸ
λοιπὸν ξυμβιοτεύειν. ἐπεὶ ταῦτα ὁ Χριστὸς ἀπενεχθέντα 25
εἶδεν, ἀντέγραψε πρὸς τὸν Αὔγαρον, ὡς μὲν οὐκ ἀφί-
ξεται ἄντικρυς ἀπολέγων, τὴν δὲ ὑγίειαν τῷ γράμματι
ὑποσχόμενος. φασὶ δὲ καὶ τοῦτο αὐτὸν ἐπειπεῖν, ὡς 26
οὐδὲ ἡ πόλις ποτὲ βαρβάροις ἁλώσιμος ἔσται. τοῦτο
τῆς ἐπιστολῆς τὸ ἀκροτελεύτιον οἱ μὲν ἐκείνου τοῦ
χρόνου τὴν ἱστορίαν ξυγγράψαντες οὐδαμῇ ἔγνωσαν·
οὐ γὰρ οὖν οὐδέ πη αὐτοῦ ἐπεμνήσθησαν· Ἐδεσσηνοὶ
δὲ αὐτὸ ξὺν τῇ ἐπιστολῇ εὑρέσθαι φασίν, ὥστε ἀμέλει

---

22 ἀπολέγων Scaliger] ἀπολεύων *P*, ἀπονεύων Dind. ‖ 25 γράφεται ἀκροτελεύτιον *P* in marg.] ἀκρότατον *P* in contextu

*καὶ ἀνάγραπτον οὕτω τὴν ἐπιστολὴν ἀντ' ἄλλου του
φυλακτηρίου ἐν ταῖς τῆς πόλεως πεποίηνται πύλαις.
27 γέγονε μὲν οὖν ὑπὸ Μήδοις χρόνῳ τινὶ ὕστερον, οὐχ
28 B209 ἁλοῦσα μέντοι, ἀλλὰ τρόπῳ τοιῷδε. ἐπειδὴ τὸ γράμμα
τοῦ Χριστοῦ Αὔγαρος ἔλαβε, κακῶν μὲν ὀλίγῳ ὕστερον
ἀπαθὴς γέγονε, συχνὸν δὲ τῇ ὑγιείᾳ ἐπιβιοὺς χρόνον
ἐτελεύτησεν· ὅστις δὲ διεδέξατο τὴν βασιλείαν τῶν
αὐτοῦ παίδων, ἀνοσιώτατος γεγονὼς ἁπάντων ἀνθρώ-
πων, ἄλλα τε πολλὰ ἐς τοὺς ἀρχομένους ἐξήμαρτε καὶ
τὴν ἐκ Ῥωμαίων δεδιὼς τίσιν προσεχώρησεν ἑκούσιος
29 Πέρσαις. χρόνῳ τε πολλῷ Ἐδεσσηνοὶ ὕστερον ἀνε-
λόντες τῶν βαρβάρων τοὺς σφίσιν ἐνδημοῦντας φρου-
ροὺς ἐνέδοσαν Ῥωμαίοις τὴν πόλιν. * * * * * * * *
αὐτῷ προσποιεῖσθαι ἐπιμελές ἐστι, τεκμαιρόμενος οἷς
ἐν τοῖς κατ' ἐμὲ χρόνοις γέγονεν, ἅπερ ἐν τοῖς καθή-
30 κουσι λόγοις δηλώσω. καί μοί ποτε ἔννοια γέγονεν
ὡς εἰ μὴ ταῦτα, ἅπερ ἐρρήθη, ὁ Χριστὸς ἔγραψεν,
ἀλλ' ὅτι ἐς τοῦτο δόξης ἄνθρωποι ἦλθον, φυλάξαι
P 119 διὰ τοῦτο ἀνάλωτον ἐθέλει τὴν πόλιν, ὡς μήποτε
αὐτοῖς πλάνης τινὰ σκῆψιν διδοίη. ταῦτα μὲν οὖν
ὅπη τῷ θεῷ φίλον, ταύτῃ ἐχέτω τε καὶ λεγέσθω.
31 Χοσρόῃ δὲ τότε προὔργου διὰ ταῦτα ἔδοξεν εἶναι
Ἔδεσσαν ἐξελεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐς Βάτνην ἀφίκετο, πόλισμα
μὲν βραχὺ καὶ λόγου οὐδενὸς ἄξιον, ἡμέρας δὲ ὁδῷ
Ἐδέσσης διέχον, ἐνταῦθα μὲν τὴν νύκτα ἐκείνην*

---

8 *παίδων*] Sanadroug, fils de sa soeur; cf. Jean Catholicos, histoire d'Armenie traduite par M. J. Saint-Martin, Paris 1851, p. 28

---

13 spatium novem vers. vacuum est in *P*; de hoc loco disputavi in: Hy. 1 p. 18 ‖ 15 *γέγονε P* ‖ 17 *ἐρρέθη P* | *ἔγραψεν*] *ἔγρα̃ P*

ηὐλίσατο, ὄρθρου δὲ βαθέος παντὶ τῷ στρατῷ ἐπὶ
τὴν Ἔδεσσαν ἤλαυνε. καὶ αὐτοῖς ξυνέβη πλάνῃ περι- 32
πεσοῦσι τῇ ὑστεραίᾳ ἐς τὸν αὐτὸν αὐλίζεσθαι χῶρον·
ὅπερ αὐτοῖς λέγουσι καὶ δὶς ξυμβῆναι. μόλις δὲ 33
ἄγχιστα Ἐδέσσης γενομένῳ Χοσρόῃ ῥεύματός φασιν B 210
ἐς τὸ πρόσωπον ἐπιπεσόντος ἐπῆρθαι τὴν γνάθον.
διὸ δὴ τῆς μὲν πόλεως ἀποπειρᾶσθαι οὐδαμῆ ἤθελε,
Παῦλον δὲ πέμψας χρήματα Ἐδεσσηνοὺς ᾔτει. οἱ δὲ 34
ἀμφὶ τῇ πόλει μὲν δεδιέναι ἥκιστα ἔφασκον, ὅπως δὲ
μὴ τοῖς χωρίοις λυμήνηται, ὡμολόγησαν δύο χρυσοῦ
κεντηνάρια δώσειν. καὶ ὃς τά τε χρήματα ἔλαβε καὶ
διεσώσατο τὰ ξυγκείμενα.

ιγ'. Τότε καὶ γράμματα Χοσρόῃ βασιλεὺς Ἰου-
στινιανὸς ἔγραψεν, ἐπιτελέσειν ὁμολογῶν τά τε αὐτῷ
καὶ τοῖς πρέσβεσιν ἀμφὶ τῇ εἰρήνῃ ξυγκείμενα. ἅπερ 2
ἐπεὶ ὁ Χοσρόης ἀπενεχθέντα εἶδε, τούς τε ὁμήρους
ἀφῆκε καὶ συνεσκευάζετο ἐς τὴν ἄφοδον, τούς τε Ἀν-
τιοχέων αἰχμαλώτους ἀποδίδοσθαι ἅπαντας ἤθελεν.
ὅπερ Ἐδεσσηνοὶ ἐπειδὴ ἔμαθον, προθυμίαν ἐπεδείξαντο 3
ἀκοῆς κρείσσω. οὐ γὰρ ἦν οὐδεὶς ὃς οὐ τὰ λύτρα ἐν
τῷ ἱερῷ φέρων ὑπὲρ τούτων δὴ τῶν αἰχμαλώτων
κατὰ λόγον τῆς οὐσίας κατέθετο. εἰσὶ δὲ οἷς καὶ 4
μᾶλλον ἢ κατὰ λόγον ταῦτα ἐπράσσετο. αἵ τε γὰρ
ἑταῖραι τὸν κόσμον ἀφελοῦσαι, ὅσος αὐταῖς ἐν τῷ σώ-

15 cf. 197, 17

8 ἐδεσηνοῖς *P* ‖ 13—210, 12 Τότε—ὄντες] ὅτι ὁ ἰουστινιανὸς χοσρόῃ γράμματα ἔγραψεν κτλ. *H* ‖ 14 ἐπιτελέσσειν *H* | ὁμολογεῖν *H* ‖ 15 συγκείμενα *H* ‖ 16 ὁ om. *H* | ἴδε *H* ‖ 17 τὴν om. *H* | ἔφοδον *H* | τε] τε τῶν *H* ‖ 19 ὅπερ ἐπειδὴ ἐδεσσηνοὶ *H* ‖ 23 ἢ om. *H* ‖ 24 ὅσον *H*

ματι ἦν, ἐνταῦθα ἐρρίπτουν, καὶ εἴ τῳ γεωργῷ ἐπίπλων
ἢ ἀργυρίου σπανίζοντι ὄνος ἢ προβάτιον ἦν, τοῦτο
5 δὴ ἐς τὸ ἱερὸν σπουδῇ πολλῇ ἦγεν. ἀθροίζεται μὲν
οὖν χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ ἄλλων χρημάτων
πάμπολυ πλῆθος, δέδοται δὲ ὑπὲρ λύτρων οὐδέν.
6 P 120 Βούζης γὰρ ἐνταῦθα παρὼν ἔτυχεν, ὃς διακωλῦσαι
τὴν πρᾶξιν ὑπέστη, κέρδος οἱ ἔσεσθαι μέγα τι ἐν-
θένδε καραδοκῶν. διὸ δὴ ὁ Χοσρόης τοὺς αἰχμαλώ-
7 B 211 τους ἅπαντας ἐπαγόμενος πρόσω ἐχώρει. Καρρηνοὶ
δὲ ἀπήντων χρήματα πολλὰ προτεινόμενοι· ὁ δὲ οὐ
προσήκειν ἔφασκεν, ὅτι δὴ οἱ πλεῖστοι οὐ Χρι-
στιανοὶ, ἀλλὰ δόξης τῆς παλαιᾶς τυγχάνουσιν ὄντες.
8 Καὶ μὴν καὶ Κωνσταντινιέων χρήματα διδόντων ἐδέ-
ξατο, καίπερ φάσκων οἱ ἐκ πατέρων προσήκειν τὴν
πόλιν. ἐπειδὴ γὰρ Καβάδης Ἀμίδαν εἷλεν, Ἔδεσσάν
9 τε καὶ Κωνσταντίναν ἐξελεῖν ἤθελεν. ἀλλ' Ἐδέσσης
μὲν ἀγχοῦ γενόμενος τῶν μάγων ἀνεπυνθάνετο εἴ οἱ
ἁλώσιμος ἡ πόλις ἔσται, δείξας τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὸ
10 χωρίον αὐτοῖς. οἱ δὲ αὐτῷ τὴν πόλιν ἁλώσεσθαι οὐ-
δεμιᾷ μηχανῇ ἔλεγον, τεκμαιρόμενοι, ὅτι δὴ τὴν δεξιὰν
αὐτῇ χεῖρα προτείνας, οὐχ ἁλώσεως ταύτῃ οὐδὲ ἄλλου
ὁτουοῦν χαλεποῦ ξύμβολον, ἀλλὰ σωτηρίας διδοίη.
11 καὶ ὃς ταῦτα ἀκούσας, ἐπείθετό τε καὶ ἐπῆγεν ἐπὶ
12 Κωνσταντίναν τὸ στράτευμα. ἐνταῦθα δὲ ἀφικόμενος
ἐνστρατοπεδεύεσθαι παντὶ τῷ στρατῷ ὡς πολιορκήσων
13 ἐπέστελλεν. ἦν δὲ Κωνσταντίνης ἱερεὺς τότε Βαρά-
δοτος, ἀνὴρ δίκαιός τε καὶ τῷ θεῷ ἐς τὰ μάλιστα
φίλος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐνεργοῦσαν ἐς ὅ τι βούλοιτο

1 εἴ τῳ γεωργῷ] ἐν τῷ ἔργῳ H ‖ 2 ὄνος] ὄνομα H ‖ 3 ἐς om. H | πολλῇ σπουδῇ H ‖ 7 οἱ ἔσεσθαι] οἴεσθαι H ‖ 8 ὁ om. H ‖ 10 ὁ] οἱ H

ἀεὶ τὴν εὐχὴν ἔχων· οὗ καὶ τὸ πρόσωπον ἰδὼν ἂν
τις εὐθὺς εἴκασεν ὅτι δὴ τῷ θεῷ ἐνδελεχέστατα κεχα-
ρισμένος ὁ ἀνὴρ εἴη. οὗτος ὁ Βαράδοτος τηνικαῦτα 14
παρὰ τὸν Καβάδην ἐλθὼν οἶνόν τε ἤνεγκε καὶ ἰσχάδας
καὶ μέλι καὶ καθαροὺς ἄρτους, καὶ αὐτοῦ ἐδεῖτο μὴ
ἀποπειρᾶσθαι πόλεως, ἣ οὔτε λόγου ἀξία ἐστὶ καὶ
πρὸς Ῥωμαίων ἀπημέληται λίαν, οὔτε στρατιωτῶν B 212
φρουρὰν ἔχουσα οὔτε ἄλλο τι φυλακτήριον, ἀλλὰ τοὺς
οἰκήτορας μόνους, ἀνθρώπους οἰκτρούς. ὁ μὲν ταῦτα 15
εἶπε· Καβάδης δὲ αὐτῷ τήν τε πόλιν χαριεῖσθαι ὡμο-
λόγησε καὶ τοῖς σιτίοις ἐδωρήσατο αὐτὸν ἅπασιν, ὅσα
οἱ τῷ στρατοπέδῳ ἐς τὴν πολιορκίαν ἡτοίμαστο, μεγά-
λοις ὑπερφυῶς οὖσιν· οὕτω τε ἀπηλλάσσετο ἐκ γῆς
τῆς Ῥωμαίων. διὸ δὴ ὁ Χοσρόης ἐκ πατέρων οἱ προ-
σήκειν ἠξίου τὴν πόλιν.

Ἐς Δάρας τε ἀφικόμενος ἐς πολιορκίαν καθίστατο. 16
ἔνδοθεν δὲ Ῥωμαῖοι καὶ Μαρτῖνος ὁ στρατηγὸς (καὶ
γὰρ ἐνταῦθα ὢν ἔτυχε) τὰ ἐς ἀντίστασιν ἐξηρτύοντο.
δύο δὲ ἡ πόλις τείχεσι περιβέβληται, ὧν τὸ μὲν ἐντὸς 17
μέγα τε καὶ ἀξιοθέατον ἀτεχνῶς ἐστιν (ἐς ὕψος γὰρ
διήκει πύργος μὲν ἕκαστος ποδῶν ἑκατὸν, τὸ δὲ ἄλλο
τεῖχος ἑξήκοντα), τὸ δὲ ἐκτὸς πολλῷ μὲν ἔλασσον συμ-
βαίνει εἶναι, ἄλλως δὲ ἐχυρόν τε καὶ λόγου πολλοῦ
ἄξιόν ἐστι. τὸ δὲ μεταξὺ χωρίον εὖρος οὐχ ἧσσον ἢ 18 P121
πεντήκοντα ἔχει ποδῶν· ἐνταῦθα εἰώθασι Δαρηνοὶ
τούς τε βόας καὶ τἆλλα ζῷα πολεμίων σφίσιν ἐγκει-

3—15 οὗτος—πόλιν] ὅτι τοῦ καβάδου ἐπὶ κωνσταντίναν ἐλθόντος καὶ πολυορκοῦντος ὁ ταύτης ἐπίσκοπος καράδατος ὄνομα παρὰ τὸν Καβάδην κτλ. *H* ‖ 6 ἀξίας *H* | ἐστίν *H* ‖ 6—7 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 8 ἔχουσαν *H* ‖ 10 εἶπεν *H* ‖ 10—11 ὁμολόγησεν *H* ‖ 11—13 καὶ τοῖς—οὕτω τε] om. *H* ‖ 13 ἀπηλλάγετο *H* ‖ 14 τῆς om. *H* | δὴ ὁ] καὶ *H*

19 μένων ἐμβάλλεσθαι. τὰ μὲν οὖν πρῶτα ὁ Χοσρόης
προσβολὴν ποιησάμενος ἐς τὰ πρὸς ἑσπέραν τοῦ περι-
βόλου πλήθει τε βελῶν βιασάμενος, τὰς πύλας τείχους
20 τοῦ βραχέος ἐνέπρησεν. ἐντὸς μέντοι γενέσθαι οὐδεὶς
τῶν βαρβάρων ἐτόλμησεν. ἔπειτα δὲ κατώρυχα ποιεῖ-
σθαι λάθρα ἐς τὰ πρὸς ἕω τῆς πόλεως ἔγνω. ταύτῃ
γὰρ μόνον ὀρύσσεσθαι ἡ γῆ οἷα τέ ἐστιν, ἐπεὶ τὰ
ἄλλα τοῦ περιβόλου ἐπὶ πέτρας τοῖς δειμαμένοις πεποί-
21 B213 ηται. οἱ γοῦν Πέρσαι ἀπὸ τῆς τάφρου ἀρξάμενοι
ὤρυσσον. ἧς δὴ βαθείας κομιδῆ οὔσης οὔτε καθεω-
ρῶντο πρὸς τῶν πολεμίων οὔτε αὐτοῖς τινα αἴσθησιν
22 τοῦ ποιουμένου παρείχοντο. ἤδη μὲν οὖν ὑπέδυσαν
τὰ θεμέλια τοῦ ἐκτὸς τείχους, ἔμελλον δὲ καὶ κατὰ
τὴν μεταξὺ χώραν ἑκατέρου περιβόλου γινόμενοι ὀλίγῳ
ὕστερον καὶ τὸ μέγα τεῖχος ἀμείψαντες τὴν πόλιν κατὰ
κράτος ἑλεῖν, ἀλλ' (οὐ γὰρ αὐτὴν ἔδει Πέρσαις ἁλῶναι)
εἷς ἐκ τοῦ Χοσρόου στρατοπέδου ἀμφὶ ἡμέραν μέσην
ἄγχιστά πη τοῦ περιβόλου μόνος ἀφίκετο, εἴτε ἄνθρω-
πος ὢν εἴτε τι ἄλλο ἀνθρώπου κρεῖσσον, δόξαν τε
τοῖς ὁρῶσι παρείχετο, ὅτι δὴ τὰ βέλη ξυλλέγοι, ἅπερ
ἐκ τοῦ τείχους Ῥωμαῖοι ὀλίγῳ πρότερον ἐπὶ τοὺς
23 ἐνοχλοῦντας βαρβάρους ἀφῆκαν. ταῦτά τε ποιῶν καὶ
τὴν ἀσπίδα προβεβλημένος ἐρεσχελεῖν τε τοὺς ἐν ταῖς
ἐπάλξεσι καὶ ξὺν γέλωτι τωθάζειν ἐδόκει. εἶτα φράσας
αὐτοῖς τὸν πάντα λόγον ἐγρηγορέναι πάντας ἐκέλευε
24 καὶ ὡς ἔνι μάλιστα τῆς σωτηρίας ἐπιμελεῖσθαι. καὶ
ὁ μὲν ταῦτα σημήνας ἀπιὼν ᾤχετο, Ῥωμαῖοι δὲ τὰ ἐν
μέσῳ τείχους ἑκατέρου θορύβῳ πολλῷ καὶ ταραχῇ ἐκέ-
25 λευον σκάπτειν. καὶ Πέρσαι μέντοι οὐκ εἰδότες τὰ

10—11 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 14 ὀλίγῳ] ὀλίγω τε P

πρασσόμενα οὐδέν τι ἧσσον ἔργου εἴχοντο. τῶν μὲν 26
οὖν βαρβάρων ὀρθήν τινα ἔνερθεν ποιουμένων ὁδὸν
ἐπὶ τὸ τῆς πόλεως τεῖχος, τῶν δὲ Ῥωμαίων [τε] Θεο-
δώρου γνώμῃ, ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλουμένῃ μηχανικῇ
λογίου ἀνδρὸς, ἐγκαρσίαν τε τὴν διώρυχα ἐργαζομένων
καὶ βάθους ἱκανῶς ἔχουσαν, ξυνέβη Πέρσας κατὰ
μέσον τοῖν περιβόλοιν γεγενημένους ἐκ τοῦ αἰφνιδίου B 214
ἐμπεσεῖν ἐς τὴν Ῥωμαίων κατώρυχα. καὶ αὐτῶν τοὺς 27
μὲν πρώτους Ῥωμαῖοι ἔκτειναν, οἱ δὲ ὄπισθεν φυγόν-
τες κατὰ τάχος ἐς τὸ στρατόπεδον διεσώθησαν. διώκειν
γὰρ αὐτοὺς ἐν σκότῳ Ῥωμαῖοι οὐδαμῇ ἔγνωσαν. ταύ- 28
της οὖν τῆς πείρας ὁ Χοσρόης ἀποτυχὼν ἑλεῖν τε τὴν
πόλιν μηχανῇ τὸ λοιπὸν οὐδεμιᾷ ἐλπίσας, τοῖς πολιορ-
κουμένοις ἐς λόγους ἦλθε, χίλιά τε κεκομισμένος
ἀργύρου σταθμὰ ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ἐχώρει. ταῦτα 29
ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἔμαθεν, οὐκέτι τὰ ξυγκεί-
μενα ἐπιτελῆ ποιήσειν ἤθελεν, ἐπικαλῶν Χοσρόῃ ὅτι
δὴ πόλιν Δάρας ἐν σπονδαῖς ἐξελεῖν ἐνεχείρησε. ταῦτα
μὲν ἐν τῇ πρώτῃ Χοσρόου ἐσβολῇ Ῥωμαίοις ξυνέβη,
καὶ τὸ θέρος μὲν ἐτελεύτα.

ιδʹ. Ὁ δὲ Χοσρόης πόλιν ἐν Ἀσσυρίοις δειμάμενος P 122
ἐν χώρῳ Κτησιφῶντος πόλεως διέχοντι ἡμέρας ὁδῷ,
Ἀντιόχειάν τε τὴν Χοσρόου αὐτὴν ἐπωνόμασε καὶ
Ἀντιοχέων τοὺς αἰχμαλώτους ἐνταῦθα ξυνῴκισεν ἅπαν-
τας, οἷς δὴ βαλανεῖόν τε καὶ ἱπποδρόμιον κατεσκεύαζε
καὶ ταῖς ἄλλαις τρυφαῖς ἀνεῖσθαι ἐποίει. τούς τε 2
γὰρ ἡνιόχους καὶ τοὺς τῶν μουσικῶν ἔργων τεχνίτας
ἔκ τε Ἀντιοχείας καὶ τῶν ἄλλων Ῥωμαϊκῶν πόλεων

22 cf. Noeld.-Tab. p. 165 s.

3 [τε] inclusit Dind. ‖ 22 χώρῳ Maltr.] χώρα cod. ‖ 26 ἀνίε-σθαι Herw.

ξὺν αὐτῷ ἦγεν. ἔτι μέντοι καὶ δημοσίᾳ τοὺς Ἀντιοχέας
τούτους ἐπιμελεστέρως ἢ κατὰ αἰχμαλώτους ἐσίτιζεν
ἐς πάντα τὸν χρόνον, καὶ βασιλικοὺς καλεῖσθαι ἠξίου,
ὥστε τῶν ἀρχόντων οὐδενὶ ὑποχειρίους εἶναι ἢ βασι-
4 *λεῖ μόνῳ. εἰ δέ τις καὶ τῶν ἄλλων Ῥωμαίων δραπέτης*
γεγονὼς ἐς Ἀντιόχειαν τὴν Χοσρόου διαφυγεῖν ἴσχυσε,
B 215 *καί τις αὐτὸν ξυγγενῆ τῶν ταύτῃ ᾠκημένων ἐκάλεσεν,*
οὐκέτι ἐξῆν τῷ κεκτημένῳ τὸν αἰχμάλωτον τοῦτον
ἀπάγειν, οὐδ' ἢν τις τῶν λίαν ἐν Πέρσαις δοκίμων
ὁ τὸν ἄνθρωπον ἐξανδραποδίσας τυγχάνοι.

5 *Ἀντιοχεῦσι μέντοι τὸ ξυμβὰν ἐπὶ Ἀναστασίου βα-*
σιλεύοντος τέρας ἐς τοῦτο ἀποβὰν ἐτελεύτησε. τότε
γὰρ ἀνέμου σκληροῦ Δάφνῃ τῷ προαστείῳ ἐκ τοῦ
αἰφνιδίου ἐπιπεσόντος, τῶν κυπαρίσσων αἳ ταύτῃ ὑψη-
λαὶ ἀτεχνῶς ἦσαν ἐκ ῥιζῶν τῶν ἐσχάτων ἀνατραπεῖσαι
εἰς τὴν γῆν ἔπεσον, ἅσπερ ὁ νόμος ἐκτέμνεσθαι οὐδα-
6 *μῆ εἴα. ὀλίγῳ μὲν οὖν ὕστερον, ἡνίκα Ἰουστῖνος Ῥω-*
μαίων ἦρχε, σεισμός τις ἐπιγενόμενος ἐξαίσιος λίαν
τήν τε πόλιν κατέσεισε πᾶσαν καὶ τῶν οἰκοδομημάτων
τά τε πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἐς τὸ ἔδαφος εὐθὺς ἤνεγκε,
καὶ λέγονται τότε τριάκοντα μυριάδες Ἀντιοχέων ἀπο-
7 *λωλέναι. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἁλώσει ξύμπασα ἡ πόλις,*
ὥσπερ μοι ἐρρήθη, διέφθαρται. τὸ μὲν οὖν Ἀντιοχέων
πάθος τῇδε ἐχώρησε.

8 *Βελισάριος δὲ βασιλεῖ ἐς Βυζάντιον ἐξ Ἰταλίας*
μετάπεμπτος ἦλθε, καὶ αὐτὸν διαχειμάσαντα ἐν Βυζαν-
τίῳ στρατηγὸν ἐπί τε Χοσρόην καὶ Πέρσας ἅμα ἦρι

---

18 cf. Mal. 417, 9. 419, 5. Theoph. I 172, 1 ‖ 25 Auct. Marc. Com. ad a. 541. (1)

---

7 *αὐτὸν* Hoesch.] *αὐτῶν* *P* ‖ 23 *ἐρρέθη* *P*

ἀρχομένῳ βασιλεὺς ἔπεμψεν ἄρχοντάς τε τοὺς ἐξ Ἰτα- vere a. 541
λίας ξὺν αὐτῷ ἥκοντας, ὧν δὴ ἕνα Βαλεριανὸν ἡγεῖ-
σθαι τῶν ἐν Ἀρμενίοις καταλόγων ἐκέλευε. Μαρτῖνος 9
γὰρ ἔτυχεν εὐθὺς εἰς τὴν ἑῴαν σταλεὶς, καὶ διὰ τοῦτο P 123
Χοσρόης αὐτὸν, ὡς προδεδήλωται, ἐς Δάρας εὗρε.
τῶν δὲ Γότθων Οὐίττιγις μὲν ἐν Βυζαντίῳ ἔμεινεν, 10 B 216
οἱ δὲ λοιποὶ ξύμπαντες ἐπὶ Χοσρόην σὺν Βελισαρίῳ
ἐστράτευσαν. τότε τῶν Οὐιττίγιδος πρέσβεων ἅτερος 11
μὲν, ὅσπερ τοῦ ἐπισκόπου ὀνόματος ἐπεβάτευεν, ἐν
τοῖς Περσῶν ἤθεσι θνήσκει, ὁ δὲ δὴ ἕτερος αὐτοῦ
ἔμεινεν. ὅστις δὲ αὐτοῖς ἑρμηνεὺς εἵπετο, ἀνεχώρησεν 12
ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν, καὶ αὐτὸν Ἰωάννης, ὃς τῶν ἐν
Μεσοποταμίᾳ στρατιωτῶν ἦρχεν, ἀμφὶ τὰ Κωνσταν-
τίνης ὅρια ξυλλαβὼν ἔς τε τὴν πόλιν εἰσαγαγὼν ἐν
δεσμωτηρίῳ καθεῖρξεν, ὅσπερ οἱ ἐνταῦθα ἅπαντα ἀνα-
πυνθανομένῳ τὰ πεπραγμένα ἐξήνεγκε. ταῦτα μὲν 13
οὖν τῇδε ἐχώρησε. Βελισάριος δὲ ξὺν τοῖς ἑπομένοις
κατὰ τάχος ᾔει, προτερῆσαι ἐν σπουδῇ ἔχων, πρίν
τινα ὁ Χοσρόης ἐσβολὴν αὖθις ποιήσεται ἐς Ῥωμαίων
τὴν γῆν.

ιε'. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Χοσρόης ἐπὶ Κολχίδα τὸν
στρατὸν ἦγε, Λαζῶν αὐτὸν ἐπαγομένων ἐξ αἰτίας
τοιᾶσδε. Λαζοὶ τὰ μὲν πρῶτα γῆν τὴν Κολχίδα ᾤκουν, 2
Ῥωμαίων κατήκοοι ὄντες, οὐ μέντοι ἐς φόρου ἀπαγω-
γὴν, οὐδέ τι ἄλλο ἐπαγγέλλουσιν αὐτοῖς ἐπακούοντες,
πλήν γε δὴ ὅτι, ἐπειδὰν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τελευτήσειε,
ξύμβολα τῆς ἀρχῆς τῷ διαδεξομένῳ τὴν βασιλείαν ὁ
Ῥωμαίων βασιλεὺς ἔπεμπε. τὰ δὲ τῆς χώρας ὅρια ξὺν 3
τοῖς ἀρχομένοις ἐς τὸ ἀκριβὲς διεφύλασσεν, ὅπως δὴ

8 *Οὐιττίγιδος* Hoesch.] *ἰουττίγιδος P*

μὴ Οὖννοι πολέμιοι ἐξ ὄρους τοῦ Καυκάσου, ὁμόρου
σφίσιν ὄντος, διὰ Λαζικῆς πορευόμενοι ἐσβάλλωσιν ἐς
4 γῆν τὴν Ῥωμαίων. ἐφύλασσον δὲ οὔτε αὐτοὶ χρήματα
B 217 ἢ στρατιὰν πρὸς Ῥωμαίων δεχόμενοι οὔτε Ῥωμαίοις
πη ξυστρατεύοντες, ἐπ' ἐμπορίᾳ δὲ τῇ κατὰ θάλασσαν
πρὸς Ῥωμαίους ἀεὶ τοὺς ἐν πόντῳ ᾠκημένους ἐργα-
5 ζόμενοι. αὐτοὶ μὲν γὰρ οὔτε ἅλας οὔτε σῖτον οὔτε
ἄλλο τι ἀγαθὸν ἔχουσι, δέρρεις δὲ καὶ βύρσας καὶ
ἀνδράποδα παρεχόμενοι τὰ σφίσιν ἐπιτήδεια ἐκομί-
6 ζοντο. ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀμφὶ Γουργένει τῷ Ἰβήρων βα-
σιλεῖ γενέσθαι ξυνέπεσεν, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπρο-
σθεν λόγοις ἐρρήθη, στρατιῶται Ῥωμαίων ἐπιχωριάζειν
Λαζοῖς ἤρξαντο, οἷς δὴ οἱ βάρβαροι οὗτοι ἤχθοντο,
καὶ πάντων μάλιστα Πέτρῳ τῷ στρατηγῷ, ἐπηρεάζειν
7 τοῖς ἐντυγχάνουσιν εὐπετῶς ἔχοντι. ὁ δὲ Πέτρος
οὗτος ὥρμητο μὲν ἐξ Ἀρζανηνῆς, ἣ ἐκτὸς Νυμφίου
ποταμοῦ ἐστι, Περσῶν κατήκοος ἐκ παλαιοῦ οὖσα,
P 124 πρὸς Ἰουστίνου δὲ βασιλέως ἔτι παῖς ὢν ἠνδραπόδιστο,
ἡνίκα Ἰουστῖνος μετὰ τὴν Ἀμίδης ἅλωσιν ξὺν τῷ
Κέλερος στρατῷ ἐσέβαλλεν ἐς τὴν Περσῶν γῆν. φιλαν-
θρωπίᾳ δὲ πολλῇ χρωμένου τοῦ κεκτημένου ἐς αὐτὸν
8 ἐς γραμματιστοῦ ἐφοίτησε. καὶ τὰ μὲν πρῶτα Ἰουστί-
νου γραμματεὺς γέγονεν, ἐπεὶ δὲ Ἀναστασίου τετελευ-
τηκότος Ἰουστῖνος τὴν βασιλείαν παρέλαβε Ῥωμαίων,
ὁ Πέτρος στρατηγὸς γεγονὼς ἔς τε φιλοχρηματίαν
εἴπερ τις ἄλλος ἐξώκειλε καὶ ἀβελτερίᾳ πολλῇ ἐς ἅπαν-
τας ἐχρῆτο.

10—11 cf. I 56, 12

3—4 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. || 11—12 ἔμπροσθε P || 26 ἀβελτερίᾳ Dind.] ἀβελτηρία P

Ὕστερον δὲ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἄλλους τε ἐς 9
Λαζικὴν ἄρχοντας ἔπεμψε καὶ Ἰωάννην, ὃν Τζίβον ἐκάλουν, ἄνδρα ἐξ ἀφανῶν μὲν καὶ ἀδόξων ἀρχὴν
γεγονότα, ἐς στρατηγίαν δὲ ἀναβεβηκότα κατ' ἄλλο B 218
οὐδὲν ἢ ὅτι πονηρότατός τε ἦν ἀνθρώπων ἁπάντων καὶ πόρους χρημάτων ἀδίκους ἱκανώτατος ἐξευρεῖν. ὃς δὴ ἅπαντα ἔσφηλέ τε καὶ συνετάραξε τὰ Ῥωμαίων
τε καὶ Λαζῶν πράγματα. οὗτος καὶ βασιλέα Ἰουστι- 10
νιανὸν πόλιν ἀνέπεισεν ἐπιθαλασσίαν, Πέτραν ὄνομα, ἐν Λαζοῖς δείμασθαι· ἐνταῦθά τε ὥσπερ ἐν ἀκροπόλει καθήμενος ἦγέ τε καὶ ἔφερε τὰ Λαζῶν πράγματα.
τούς τε γὰρ ἅλας καὶ ὅσα ἄλλα φορτία Λαζοῖς ἀναγ- 11
καῖα ἐδόκει εἶναι, οὐκέτι φέρειν ἐς γῆν τὴν Κολχίδα τοῖς ἐμπόροις ἐξῆν, ἢ ἄλλοθι ἐνθένδε ὠνεῖσθαι, ἀλλ' ἐν Πέτρᾳ ξυστησάμενος τὸ δὴ καλούμενον μονοπώλιον αὐτὸς κάπηλός τε καὶ ξυμπάσης τῆς περὶ ταῦτα ἐργασίας ἐπιστάτης ἐγίγνετο, ἅπαντα ὠνούμενός τε καὶ ἀποδιδόμενος Κόλχοις, οὐχ ᾗπερ εἴθιστο, ἀλλ' ᾗπερ
ἐξῆν. ἅμα δὲ καὶ ἄλλως οἱ βάρβαροι ἤχθοντο ἐπι- 12
χωριάζοντι αὐτοῖς οὐκ εἰωθὸς πρότερον τῷ Ῥωμαίων στρατῷ. ἃ δὴ οὐκέτι φέρειν οἷοί τε ὄντες Πέρσαις τε καὶ Χοσρόῃ προσχωρεῖν ἔγνωσαν, πρέσβεις τε αὐτίκα τοὺς ταῦτα διαπραξομένους κρύφα Ῥωμαίων παρ'
αὐτοὺς ἔπεμψαν. οἷς δὴ εἴρητο τὰ πιστὰ πρὸς Χοσ- 13
ρόου λαβοῦσιν, ὅτι γε οὔποτε Λαζοὺς ἄκοντας ἐκδώσει

22 cf. Theoph. I 229, 14

1 *Ὕστερον*] hinc rursus *VG* ‖ 3 *ἀρχὴν VG*] *ἐς ἀρχὴν P* ‖ 6 *ἀδίκους VGP* corr.] *ἀδίκων P* pr. m. ‖ 10 *τε*] *οὖν G* ‖ 12 *γὰρ* om. *G* | *ὅσα ἄλλα GP*] *ὅλα ὅσα V* ‖ 14 *ἄλλοθι* scripsi] *ἄλλότο V*, *ἄλλοτι G*, *ἄλλο P* | *ἐνθένδεν ἐξωνεῖσθαι G* ‖ 15 *Πέτρᾳ* Hoesch.] *πέτραις* codd. ‖ 18 *κολχοῖς VG* ‖ 24 *εἴρηται VG*

Ῥωμαίοις, οὕτω δὴ αὐτὸν ξὺν τῷ Περσῶν στρατῷ ἐς
τὴν χώραν ἐπαγαγέσθαι.
14 Ἀφικόμενοι τοίνυν ἐς Πέρσας οἱ πρέσβεις καὶ
Χοσρόῃ λάθρα ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἔλεξαν τοιάδε „Εἴ
„τινας καὶ ἄλλους ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου τῶν μὲν
B 219 „οἰκείων ἀποστάντας ὅντινα δὴ τρόπον, ἀνδράσι δὲ
„τὸ παράπαν ἀγνῶσι προσκεχωρηκότας οὐ δέον αὖθις
„εὖ ποιοῦσα ἡ τύχη ὡς μάλιστα ἀσμένους ἐπὶ τοὺς
„πρὶν ἐπανήγαγεν ἐπιτηδείους, τοιούτους δή τινας καὶ
15 „Λαζοὺς, ὦ μέγιστε βασιλεῦ, νόμιζε εἶναι. Κόλχοι
„γὰρ Πέρσαις σύμμαχοι τὸ ἀνέκαθεν ὄντες πολλά τε
„εἰργάσαντο αὐτοὺς ἀγαθὰ καὶ αὐτοὶ ἔπαθον· ὧν δὴ
„ἐν γράμμασι μνημεῖα πολλὰ ἡμεῖς τε ἔχομεν κἀν
„τοῖς βασιλείοις τοῖς σοῖς ἐς τὸ παρὸν διασώζεται.
16 „χρόνῳ δὲ ὕστερον τοῖς ἡμετέροις προγόνοις τετύχηκεν
„εἴτε παρ' ὑμῶν ἀμεληθεῖσιν εἴτε ἄλλου του ἕνεκα
„(οὐ γὰρ ἔχομέν τι σαφὲς περὶ τούτων εἰδέναι) Ῥω-
17 P 125 „μαίοις ἐνσπόνδοις γενέσθαι. καὶ νῦν ἡμεῖς τε καὶ
„ὁ Λαζικῆς βασιλεὺς δίδομεν Πέρσαις ἡμᾶς τε αὐτοὺς
18 „καὶ γῆν τὴν ἡμετέραν ὅ τι βούλοισθε χρῆσθαι. δεό-
„μεθα δὲ ὑμῶν οὑτωσὶ σκοπεῖσθαι περὶ ἡμῶν· εἰ μὲν
„οὐδὲν πρὸς Ῥωμαίων πεπονθότες δεινὸν, ἀλλ' ἀγνω-
„μοσύνῃ ἐχόμενοι κεχωρήκαμεν εἰς ὑμᾶς, τήνδε ἡμῶν
„εὐθὺς ἀποσείσασθε τὴν ἱκετείαν, οὐδὲ ὑμῖν ποτε
„πιστοὺς ἔσεσθαι Κόλχους οἰόμενοι (φιλίας γὰρ διαλε-

1 ῥωμαίοις *P*] ῥωμαίων *V*, ῥωμαίους *G* | αὐτῶν *P* ‖ 2 ἐπαγαγέσθαι scripsi] παραγαγέσθαι *VG*, ἀπαγαγέσθαι *P*, de hoc loco disputavi in Hy. 2, p. 20 ‖ 3 εἰς *P* ‖ 4 εἰς *V* ‖ 7 ἀγνῶσι] ἀγῶσι *VG* ‖ 10 κολχοὶ *VG* ‖ 14 εἰς *P* ‖ 16 εἴτε—εἴτε] ἤτε—ἤτε *V* ‖ 17 περὶ τούτων εἰδέναι] εἰδέναι περὶ τούτων *G* ‖ 19 ὁ *P*] om. *VG* ‖ 22 οὐδὲν] οὐ δέον *G* ‖ 24 ἀποσείσασθε *VG* corr. *P*] ἀποσείσασθαι *G* pr. m. ‖ 25 κολχοὺς *VG*

„λυμένης ὁ τρόπος τῆς μετ' ἐκείνην πρὸς ἑτέρους
„καθισταμένης ἔλεγχος γίγνεται)· εἰ δὲ λόγῳ μὲν φίλοι 19
„Ῥωμαίων, ἔργῳ δὲ ἀνδράποδα γεγονότες πιστὰ, ἔργα
„πεπόνθαμεν πρὸς τῶν ἐφ' ἡμῖν τετυραννηκότων
„ἀνόσια, δέξασθε μὲν ἡμᾶς τοὺς πρόσθε ξυμμάχους,
„κτήσασθε δὲ δούλους οἷς φίλοις ἐχρῆσθε, μισήσατε
„δὲ τυραννίδα πικρὰν οὕτως ἡμῖν ἐν γειτόνων ἐγη-
„γερμένην, τῆς δικαιοσύνης ἄξια πράσσοντες, ἣν περι-
„στέλλειν ἀεὶ πάτριον Πέρσαις. οὐ γὰρ ὁ μηδὲν 20 B 220
„αὐτὸς ἀδικῶν δίκαιος, εἰ μὴ καὶ τοὺς ὑφ' ἑτέρων
„ἀδικουμένους ἔχων ἐν ἐξουσίᾳ ῥύεσθαι πέφυκεν.
„ἔνια δὲ εἰπεῖν ὧν τετολμήκασιν οἱ κατάρατοι Ῥωμαῖοι 21
„καθ' ἡμῶν ἄξιον. τῷ μὲν γὰρ ἡμετέρῳ βασιλεῖ τὸ
„σχῆμα μόνον τῆς βασιλείας ἀπολιπόντες αὐτοὶ τὴν
„ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἔργων ἀφήρηνται, καὶ κάθηται βα-
„σιλεὺς ἐν ὑπηρέτου μοίρᾳ, τὸν ἐπιτάττοντα στρα-
„τηγὸν δεδιώς· στρατιᾶς δὲ ἡμῖν ἐπέστησαν πλῆθος, 22
„οὐχ ὅπως τὴν χώραν ἀπὸ τῶν ἐνοχλούντων φρουρή-
„σουσιν (οὐ γὰρ οὐδέ τις τῶν ὁμόρων ἡμᾶς πλήν γε
„δὴ Ῥωμαίων ἠνώχλησεν), ἀλλ' ὅπως ἡμᾶς ὥσπερ ἐν
„δεσμωτηρίῳ καθείρξαντες κύριοι τῶν ἡμετέρων γε-
„νήσονται. λογισάμενοι δὲ συντομωτέραν ποιήσασθαι 23
„τὴν τῶν ἡμῖν ὑπαρχόντων ἀφαίρεσιν, ὅρα, ὦ βασι-
„λεῦ, ἐς ὁποίαν τινὰ ἔννοιαν ἦλθον· τῶν ἐπιτηδείων 24
„ἃ μὲν περιττὰ παρ' ἐκείνοις εἶναι τετύχηκεν, ἀναγκά-

2 γίνεται *G* ‖ 4 ἡμῖν *P*] ὑμῖν *VG* ‖ 5 πρόσθε] πρόσθεν *G* ‖ 7 ἐν γειτόνων *V*] ἐγγειτόνων *G*, ἐκ γειτόνων *P* ‖ 8—9 περιστέλλειν *VGP* corr.] ἐπιστέλλειν *P* pr. m. ‖ 9 πάτριον Πέρσαις] πέρσαις πάτριον *P* ‖ 15 ἔργων om. *G* ‖ 18 χῶραν *G* ‖ 18—19 φρουρήσωσιν *P* ‖ 19 γὰρ *VG*] γὰρ οὖν *P* ‖ 20 ὅπως] ὥσπερ *P* | ὥσπερ om. *P* ‖ 21—22 τ. ἡμ. γενήσονται Christ] τῶν ἡμετέρων γενήσωνται *VP*, γένωνται τῶν ἡμετέρων *G* ‖ 23 ὦ om. *G* ‖ 24 ὁποίαν *V*

„ζουσιν οὐχ ἑκόντας ὠνεῖσθαι Λαζούς, ὅσα δὲ αὐτοῖς
„χρησιμώτατα φέρειν Λαζικὴ πέφυκεν, οἷδε ἀξιοῦσι
„δῆθεν τῷ λόγῳ παρ' ἡμῶν πρίασθαι, τιμῆς ἑκατέρωθι
25 „γνώμῃ τῶν κρατούντων ὁριζομένης. οὕτω τε ξὺν
„τοῖς ἀναγκαίοις ἅπαν ἀφαιροῦνται τὸ χρυσίον ἡμᾶς,
„ὀνόματι μὲν τῷ τῆς ἐμπορίας εὐπρεπεῖ χρώμενοι,
„ἔργῳ δὲ ἡμᾶς ὡς ἔνι μάλιστα βιαζόμενοι. ἐφέστηκέ
„τε ἡμῖν ἄρχων κάπηλος, τὴν ἡμετέραν ἀπορίαν ἐργα-
26 „σίαν τινὰ τῇ τῆς ἀρχῆς ἐξουσίᾳ πεποιημένος. ἡ μὲν
„οὖν τῆς ἀποστάσεως αἰτία τοιαύτη τις οὖσα τὸ δίκαιον
B 221 „ἐφ' ἑαυτῆς ἔχει· ὅσα δὲ ὑμῖν αὐτοῖς ξύμφορα ἔσται,
27 „δεχομένοις τὴν Λαζῶν δέησιν, αὐτίκα ἐροῦμεν. τῇ
„Περσῶν ἀρχῇ βασιλείαν ἀρχαιοτάτην προσθήσετε,
„μηκυνόμενόν τε ἀπ' αὐτῆς ἕξετε τὸ τῆς ἡγεμονίας
„ἀξίωμα, μετεῖναι δὲ τῆς Ῥωμαίων θαλάσσης ὑμῖν διὰ
„τῆς ἡμετέρας ξυμβήσεται χώρας, ἐν ᾗ πλοῖά σοι, ὦ
„βασιλεῦ, ναυπηγουμένῳ βατὸν οὐδενὶ πόνῳ τὸ ἐν
„Βυζαντίῳ παλάτιον ἔσται. μεταξὺ γὰρ ἐναντίωμα
28 „οὐδέν ἐστι. προσθείη δ' ἄν τις ὡς καὶ ληΐζεσθαι
„τοὺς ὁμόρους βαρβάρους τὴν Ῥωμαίων γῆν ἀνὰ πᾶν
29 P126 „ἔτος ἐφ' ὑμῖν κείσεται. ὄρεσι γὰρ τοῖς Καυκασίοις
„ἐπιτείχισμα μέχρι τοῦδε γεγονέναι τὴν Λαζῶν χώραν
30 „πάντως που καὶ ὑμεῖς ξυνεπίστασθε. ἡγουμένου
„τοίνυν τοῦ δικαίου, προσόντος δὲ τοῦ ξυμφέροντος,
„τὸ μὴ οὐχὶ τοὺς λόγους προσέσθαι οὐδεμιᾶς ἂν εὐβου-
„λίας οἰόμεθα εἶναι.“ τοσαῦτα μὲν οἱ πρέσβεις εἶπον.

1 αὐτοῖς] αὐτῶν *V* ‖ 2 οἷδε] οἱ δὲ *VG* corr. *P*, οὐδὲ *G* pr. m. ‖ 5 ἀφαιροῦνται *VG*] ἀφαιροῦνται καὶ *P* ‖ 6 ἐμπορίας] εὐπορίας *G* ‖ 9 πεποιημένοι *V* ‖ 18 γὰρ om. *V* ‖ 19 οὐδέν *VG*] οὐδὲ ἕν *P* ‖ 23 ξυνεπίστασθαι superscr. ε *G* ‖ 25 προσέσθαι Maltr.] προέσθαι codd.

Χοσρόης δὲ τοῖς λόγοις ἡσθεὶς ἀμύνειν τε Λαζοῖς 31
ὡμολόγησε καὶ τῶν πρέσβεων ἐπυνθάνετο εἴ οἱ στρατῷ
μεγάλῳ ἐς γῆν τὴν Κολχίδα ἰέναι δυνατὰ εἴη. πολλῶν 32
γὰρ ἀπαγγελλόντων ἔφασκεν ἀκηκοέναι τὰ πρότερα
δύσοδον ἐπιεικῶς καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ τὴν χώραν εἶναι,
κρημνώδη τε ὑπερφυῶς οὖσαν καὶ δένδροις συχνοῖς
τε καὶ ἀμφιλαφέσιν ἐπὶ μακρότατον συνεχομένην. οἱ 33
δέ οἱ ἰσχυρίζοντο παντὶ τῷ Περσῶν στρατῷ τὴν ἐκείνῃ
ὁδὸν εὐπετῆ ἔσεσθαι, τέμνουσι μὲν τὰ δένδρα, ἐς δὲ
τῶν κρημνῶν τὰς δυσχωρίας αὐτὰ ἐμβαλλομένοις. καὶ 34
αὐτοὶ ὡμολόγουν τῆς τε ὁδοῦ ἡγεμόνες καὶ τοῦ ἔργου B 222
τούτου Πέρσαις ἔσεσθαι πρόπονοι. ταύτῃ δ Χοσρόης 35
ἐπηρμένος τῇ ὑποθήκῃ στρατιάν τε πολλὴν ἤγειρε καὶ
τὰ ἐς τὴν ἔφοδον ἐξηρτύετο, οὔτε τὸ βούλευμα ἐς
Πέρσας ἐξενεγκὼν, πλήν γε δὴ οἷς τὰ ἀπόρρητα κοι-
νολογεῖσθαι μόνοις εἰώθει, καὶ τοῖς πρέσβεσιν ἐπαγγεί-
λας ὅπως τὰ πρασσόμενα μηδενὶ φράσωσιν, ἀλλ' ἐς
Ἰβηρίαν τῷ λόγῳ ἐστέλλετο, ὡς τὰ τῇδε καταστησό-
μενος πράγματα· ἔθνος γὰρ Οὐννικὸν ἐνταῦθά πῃ
ἐπισκῆψαι τῇ Περσῶν ἀρχῇ ἐπεφήμιζεν.

ιϛʹ. Ἐν τούτῳ δὲ γενόμενος Βελισάριος ἐν Μεσο-
ποταμίᾳ πανταχόθεν τὸν στρατὸν ἤγειρε, καί τινας ἐς
τὰ Περσῶν ἤδη ἐπὶ κατασκοπῇ ἔπεμπεν. αὐτὸς δὲ 2
τοῖς πολεμίοις ἐνταῦθα ὑπαντιάσαι βουλόμενος, ἤν
τινα ἐσβολὴν ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν αὖθις ποιήσωνται,
διεῖπέ τε αὐτοῦ καὶ διεκόσμει τοὺς στρατιώτας, γυ-
μνούς τε καὶ ἀνόπλους ἐπὶ πλεῖστον ὄντας, κατωρρω-

---

3 κολχῖδα *G* ‖ 7 ξυνεχομένην *P* ‖ 8 ἐκείνην *VG* ‖ 10 ἐμβαλλόμενοι *VG* ‖ 12 πρόπονοι *P*] om. *VG* ‖ 14 οὔτε] οὐδὲ codd. ‖ 17 ἀλλ' om. *P* ‖ 18—19 καταστησάμενος *P* ‖ 19 οὐνικὸν *G* | πῃ *GP*] ποι *V* ‖ 20 Περσῶν] ῥωμαίων *G* ‖ 27 ἀόπλους *V*

3 δηκότας τὸ Περσῶν ὄνομα. οἱ μὲν οὖν κατάσκοποι
ἐπανηκοντες οὐδεμίαν τῶν πολεμίων ἰσχυρίζοντο ἐν
τῷ παρόντι ἐσβολὴν ἔσεσθαι· πολέμου γὰρ Οὐννικοῦ
4 ἀσχολίαν Χοσρόῃ ἑτέρωθι εἶναι. Βελισάριος δὲ ταῦτα
ἀκούσας παντὶ τῷ στρατῷ αὐτίκα ἐσβάλλειν ἐς τῶν
5 πολεμίων τὴν γῆν ἤθελε. καί οἱ Ἀρέθας τε ξὺν πολλῷ
στρατῷ Σαρακηνῶν ἦλθε καὶ βασιλεὺς γράμματα γράψας
ἐσβάλλειν κατὰ τάχος ἐς τὴν πολεμίων ἐπέστελλε γῆν.
6 ξυγκαλέσας οὖν ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας ἐν Δάρας
B 223 ἔλεξε τοιάδε „Ἅπαντας ὑμᾶς, ὦ ξυνάρχοντες, πολέμων
P 127 „πολλῶν ἐμπείρους οἶδα, ξυνήγαγόν τε ἐν τῷ παρόντι,
„οὐχ ὅπως ὑπομνήσας ἢ παραίνεσίν τινα ποιησάμενος
„τὴν ὑμετέραν γνώμην ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὁρμήσω
„(οὐ γὰρ λόγου δεῖσθαι ὑμᾶς τοῦ ἐς εὐτολμίαν ἐνά-
„γοντος οἶμαι), ἀλλ' ὅπως ξυμβουλήν τινα ἕν γε ἡμῖν
„αὐτοῖς ποιησάμενοι ἑλώμεθα μᾶλλον ἅπερ ἂν δοκῇ βέλ-
7 „τιστά τε καὶ ἄριστα τοῖς βασιλέως πράγμασιν εἶναι. πόλε-
„μος γὰρ εὐβουλίᾳ πάντων μάλιστα κατορθοῦσθαι φιλεῖ.
„δεῖ δὲ τοὺς ἐς βουλὴν καθισταμένους αἰδοῦς τε καὶ
„φόβου παντάπασιν ἐλευθέραν ποιεῖσθαι τὴν γνώμην.
8 „ὅ τε γὰρ φόβος, ἀεὶ τοὺς αὐτῷ περιπεπτωκότας
„ἐκπλήσσων, οὐκ ἐᾷ τὴν διάνοιαν ἑλέσθαι τὰ κρείσσω,
„ἥ τε αἰδὼς ἐπισκιάζουσα τοῖς δόξασιν εἶναι ἀμείνοσιν
9 „ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ἐκφέρει τὴν γνῶσιν. εἴ τι τοίνυν
„ἢ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ ἢ ἐμοὶ βεβουλεῦσθαι ὑπὲρ τῶν

3 οὐνικοῦ *G* ‖ 4 Χοσρόῃ om. *G* ‖ 5 αὐτίκα *VG*] om. *P* ‖ 5—6 ἐς—γῆν *VG*] τῶν πολεμίων τῇ γῇ *P* ‖ 6 τε om. *G* ‖ 8 ἐπέστελλε γῆν *G*] ἐπέστελλε *V*, γῆν ἐπέστελλε *P* ‖ 9 δάρᾳ *VG* ‖ 10 ὦ] minio ante ὑμᾶς additum est in *V* ‖ 12 ὑπομνήσας] ὑποκνίσας *G* ‖ 14 ἐς] ἐν *V* ‖ 14—15 ἐνάγοντες *P* ‖ 15 ξυμβολὴν *V* | ἡμῖν] ὑμῖν *G* ‖ 18 εὐβουλίαν *G* ‖ 20 ἐλευθέραν] ἐλεθεύραν *G*

„παρόντων δοκεῖ, μηδὲν ὑμᾶς τοῦτο εἰσίτω. ὁ μὲν 10
„γὰρ μακράν που ἀπολελειμμένος τῶν πρασσομένων
„οὐκ ἔχει τοῖς καιροῖς ἁρμόσαι τὰς πράξεις· ὥστε 11
„φόβος οὐδεὶς ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ ἰόντας τὰ ξυνοίσοντα
„ἐργάζεσθαι τοῖς αὐτοῦ πράγμασιν. ἐμὲ δὲ ἄνθρωπόν 12
„τε ὄντα καὶ χρόνῳ μακρῷ ἐκ τῶν ἑσπερίων ἐνταῦθα
„ἐλθόντα μὴ οὐχὶ διαλαθεῖν τι τῶν δεόντων ἀδύνατον.
„ὥστε οὐδὲν τὴν ἐμὴν γνώμην αἰδεσθέντας ὑμᾶς προσ- 13
„ήκει διαρρήδην εἰπεῖν ὅσα ἂν ξυνοίσειν ἡμῖν τε
„αὐτοῖς καὶ βασιλεῖ μέλλῃ. τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐν- 14
„θάδε ἥκομεν, ὦ ξυνάρχοντες, ὡς διακωλύσοντες τὸν
„πολέμιον ἐσβολήν τινα ἐς τὴν ἡμετέραν ποιήσασθαι, B 224
„νῦν δε τῶν πραγμάτων ἡμῖν ἄμεινον ἢ κατ' ἐλπίδας
„κεχωρηκότων πάρεστι περὶ τῆς ἐκείνου βουλεύεσθαι.
„ἐφ' ᾧ δὴ ξυνειλεγμένους ὑμᾶς δίκαιον, οἶμαι, οὐδὲν 15
„ὑποστειλαμένους εἰπεῖν ἅπερ ἂν ἄριστά τε δοκῇ καὶ
„ξυμφορώτατα ἑκάστῳ εἶναι."

Βελισάριος μὲν τοσαῦτα εἶπε. Πέτρος δὲ καὶ Βού- 16
ζης ἐξηγεῖσθαι τῷ στρατῷ οὐδὲν μελλήσοντα ἐπὶ τὴν
πολεμίαν ἐκέλευον. ὧν δὴ τῇ γνώμῃ εἵποντο εὐθὺς
ὁ ξύλλογος ἅπας. Ῥεκίθαγγος μέντοι καὶ Θεόκτιστος, 17
οἱ τῶν ἐν Λιβάνῳ στρατιωτῶν ἄρχοντες, ταὐτὰ μὲν
τοῖς ἄλλοις ἀμφὶ τῇ ἐσβολῇ βούλεσθαι καὶ αὐτοὶ ἔφα-
σαν, δεδιέναι δὲ μὴ σφῶν ἐκλελοιπότων τά τε ἐπὶ
Φοινίκης καὶ Συρίας χωρία κατ' ἐξουσίαν μὲν Ἀλα-
μούνδαρος ταῦτα ληίζηται, βασιλεὺς δὲ σφᾶς δι' ὀργῆς

1 μηδὲν P] μὴ δὲ VG ‖ 9 ὑμῖν G ‖ 10 μέλλῃ Dind.] μέλλει codd. ‖ 10—11 ἐνθάδε VG pr. m. corr. P] ἐνθένδεν G pr. m. ‖ 13 ἐλπίδας VP] ἐλπίδα G ‖ 14 βουλεύεσθαι P] βούλεσθαι VG ‖ 15 δὴ] δὲ P | ξυνηλεγμένους G | ἡμᾶς VG ‖ 18—228, 10 Βελισάριος—ἤθελον om. VG ‖ 19 μελήσοντα P, μελλήσαντα Braun ‖ 21 ῥεκίθαγκος P

ἔχοι, ἅτε οὐ φυλάξαντας ἀδῄωτον τὴν χώραν ἧς ἦρχον, καὶ δι' αὐτὸ συνεισβάλλειν τῷ ἄλλῳ στρατῷ οὐδαμῇ
18 ἤθελον. Βελισάριος δὲ τὼ ἄνδρε τούτω ὡς ἥκιστα ἀληθῆ οἴεσθαι ἔλεγε. τοῦ γὰρ καιροῦ τροπὰς θερινὰς εἶναι. ταύτης δὲ τῆς ὥρας δύο μάλιστα μῆνας ἀνάθημα τῷ σφετέρῳ θεῷ Σαρακηνοὺς ἐς ἀεὶ φέροντας ἐν ταύτῃ ἐπιδρομῇ τινι οὔποτε χρῆσθαι ἐς γῆν ἀλλο-
19 τρίαν. διὸ δὴ ἑξήκοντα ἡμερῶν ὁμολογήσας ξὺν τοῖς
P 128 ἑπομένοις ἄμφω ἀφήσειν, ἐκέλευε καὶ αὐτοὺς ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἕπεσθαι. Βελισάριος μὲν οὖν τὰ ἐς τὴν ἐσβολὴν σπουδῇ πολλῇ ἐξηρτύετο.

B 225 ιζ'. Χοσρόης δὲ καὶ ὁ Μήδων στρατὸς, ἐπειδὴ τὴν Ἰβηρίαν ἀμείψαντες ἐν τοῖς τῆς Λαζικῆς ὁρίοις, τῶν πρέσβεων σφίσιν ἡγουμένων, ἐγένοντο, τὰ δένδρα οὐδενὸς ἀντιστατοῦντος ἐκτέμνοντες, ἅπερ ἐνταῦθα συχνά τε καὶ δεινῶς ἀμφιλαφῆ τε καὶ ὑψηλὰ ἐν χωρίοις κρημνώδεσιν ὄντα παντάπασιν ἄβατον τῇ στρατιᾷ τὴν χώραν ἐποίει, ταῦτά τε ἐς τὰς δυσχωρίας ἐρρίπτουν
2 καὶ ὅλως εὐπετῆ τὴν ὁδὸν ἀπειργάζοντο. ἀφικομένοις τε αὐτοῖς ἐς μέσην Κολχίδα (οὗ δὴ τά τε ἀμφὶ Μήδειαν καὶ Ἰάσονα οἱ ποιηταὶ γεγενῆσθαι μυθολογοῦσιν) ἐλθὼν Γουβάζης, ὁ Λαζῶν βασιλεὺς, προσεκύνησεν ἅτε δεσπότην Χοσρόην τὸν Καβάδου, αὐτόν τέ οἱ ξὺν τοῖς βασιλείοις καὶ Λαζικὴν ἐνδιδοὺς ἅπασαν.

3 Ἔστι δὲ Πέτρα πόλις ἐπιθαλασσία ἐν Κόλχοις, πρὸς τῷ Εὐξείνῳ καλουμένῳ πόντῳ, ἣν δὴ φαῦλόν τι χωρίον τὰ πρότερα οὖσαν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τῷ τε περιβόλῳ καὶ τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐχυράν τε καὶ
4 ἄλλως ἐπιφανῆ κατεστήσατο. ἐνταῦθα τὸ Ῥωμαίων στράτευμα εἶναι ξὺν τῷ Ἰωάννῃ μαθὼν ὁ Χοσρόης στρατιάν τε καὶ στρατηγὸν Ἀνιαβέδην ὡς αὐτοβοεὶ

ἐξελοῦντας ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψε. γνοὺς δὲ Ἰωάννης 5
τὴν ἔφοδον οὔτε τοῦ περιβόλου τινὰ ἔξω γενέσθαι
οὔτε ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων φανῆναι τοῖς πολεμίοις ἐκέ-
λευσεν, ἀλλὰ πᾶν ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα πλησίον
που τῶν πυλῶν ἔστησεν, ἐπιστείλας σιγῇ ἔχεσθαι,
μήτε ἦχον μήτε φωνὴν ἀφιέντας τινά. οἱ γοῦν Πέρσαι 6
ἄγχιστά που τοῦ περιβόλου γενόμενοι, ἐπεὶ οὐδὲν
σφίσι πολέμιον οὔτε καθεωρᾶτο οὔτ' ἠκούετο, ἔρημον
ἀνδρῶν εἶναι τὴν πόλιν, Ῥωμαίων αὐτὴν ἐκλελοι- B 226
πότων, ἐνόμιζον. διὸ δὴ ἔτι μᾶλλον ἀμφὶ τὸν πε- 7
ρίβολον ἦλθον, ὡς κλίμακας εὐθὺς, ἅτε οὐδενὸς
ἀμυνομένου, ἐπιθήσοντες. πολέμιόν τε οὐδὲν οὔτε 8
δρῶντες οὔτε ἀκούοντες, πέμψαντες παρὰ Χοσρόην τὰ
παρόντα σφίσιν ἐδήλουν. καὶ ὃς τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ 9
στρατοῦ πέμψας πανταχόθεν ἀποπειρᾶσθαι τοῦ περι-
βόλου ἐκέλευε, κριῷ τε τῇ μηχανῇ ἀμφὶ τὰς πύλας
χρῆσθαι τῶν τινι ἀρχόντων ἐπέστελλεν, ἐν δὲ τῷ
λόφῳ καθήμενος, ὃς δὴ τῇ πόλει ὡς ἀγχοτάτω ἐπίκειται,
θεατὴς τῶν πρασσομένων ἐγίνετο. αὐτίκα δὲ Ῥωμαῖοι 10
τάς τε πύλας ἀνέκλινον ἐκ τοῦ αἰφνιδίου καὶ ἀπροσδό-
κητοι ἐπιπεσόντες πλείστους τῶν πολεμίων διέφθειραν,
καὶ μάλιστα τοὺς ἀμφὶ τὸν κριὸν τεταγμένους· οἱ δὲ
λοιποὶ μόλις ξὺν τῷ στρατηγῷ διαφυγόντες ἐσώθησαν. P 129
θυμῷ τε ὁ Χοσρόης ἐχόμενος Ἀνιαβέδην ἀνεσκολόπισεν, 11
ἅτε καταστρατηγηθέντα πρὸς τοῦ Ἰωάννου, καπήλου
τε καὶ ἀπολέμου τὸ παράπαν ἀνδρός. τινὲς δὲ οὐκ 12
Ἀνιαβέδην, ἀλλὰ τὸν ἄρχοντα, ὃς δὴ ἐφειστήκει τοῖς

---

1 ἐξελοῦντας] ἐξαιρήσοντας? ‖ 2—3 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ cod. ‖ 6 μήτε—μήτε] μὴ δὲ—μὴ δὲ cod. ‖ 8 οὔτε—οὔτ' scripsi] οὐδὲ—οὐδ' cod. ‖ 24 Ἀνιαβέδην Dind.] βενιαμίδην P ‖ 27 Ἀνιαβέδην Dind.] ἀβενιαμίδην P

13 τὸν κριὸν ἐνεργοῦσιν, ἀνασκολοπισθῆναί φασιν. αὐτὸς
δὲ ἄρας παντὶ τῷ στρατῷ ἄγχιστά τε τοῦ Πέτρας περι-
βόλου ἀφίκετο καὶ στρατοπεδευσάμενος ἐς πολιορκίαν
14 καθίστατο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ κύκλῳ περιιὼν τὸν περί-
βολον, ἐπεὶ οὐ λίαν ἀξιόμαχον αὐτὸν ὑπώπτευσεν
εἶναι, τειχομαχεῖν ἔγνω. τό τε στράτευμα ὅλον ἐν-
ταῦθα ἐπαγαγὼν ἔργου εἴχετο, καὶ τοξεύειν ἅπαντας
15 B227 ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις ἐκέλευε. Ῥωμαῖοι δὲ ἀμυνόμενοι ταῖς
τε μηχαναῖς καὶ πᾶσιν ἐχρῶντο τοξεύμασι. τὰ μὲν
οὖν πρῶτα Πέρσαι, καίπερ συχνὰ κομιδῇ βάλλοντες,
ὀλίγα τε Ῥωμαίους ἐλύπουν καὶ πολλὰ πρὸς ἐκείνων,
16 ἅτε ἀφ' ὑψηλοῦ βαλλόμενοι, κακὰ ἔπασχον. ἔπειτα
δὲ (καὶ γὰρ ἔδει Πέτραν Χοσρόῃ ἁλῶναι) βληθεὶς
Ἰωάννης τύχῃ τινὶ ἐς τὸν τράχηλον θνήσκει, καὶ ἀπ'
αὐτοῦ οἱ ἄλλοι Ῥωμαῖοι ἐς ὀλιγωρίαν ἁπάντων κατέστη-
17 σαν. τότε μὲν οὖν οἱ βάρβαροι ἐς τὸ στρατόπεδον
ἀνεχώρησαν· ἤδη γὰρ καὶ ξυνεσκόταζε· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
διώρυχα ἐπὶ τὸν περίβολον ἐπενόουν τρόπῳ τοιῷδε.

18 Πέτρα ἡ πόλις πὴ μὲν ἐκ θαλάσσης ἀπρόσοδός
ἐστι, πὴ δὲ ἐκ πετρῶν ἀποτόμων, αἳ ταύτῃ πανταχόθεν
ἀνέχουσιν· ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὴν προσηγορίαν ἔλαχε
19 ταύτην. μίαν δὲ εἴσοδον ἐν τῷ ὁμαλεῖ ἔχει, καὶ ταύ-
την οὐ λίαν εὐρεῖαν· κρημνοὶ γὰρ αὐτῆς ἐφ' ἑκάτερα
20 ἐξαίσιοι ἀποκρέμανται. ἐνταῦθα προορώμενοι τὰ πρό-
τερα οἱ τὴν πόλιν δειμάμενοι, μὴ σφίσι τὸ ἐκείνῃ τοῦ
περιβόλου μέρος ἐπίμαχον εἴη, τείχη μακρὰ παρὰ τὸν
κρημνὸν ἑκάτερον τῆς εἰσόδου ἐπὶ πλεῖστον πεποίηνται.
21 τούτων τε τῶν τειχῶν ἑκατέρωθι πύργους ἐτεκτήναντο
22 δύο, οὐχ ᾗπερ εἰώθει, ἀλλὰ τρόπῳ ἑτέρῳ. κενὸν γὰρ

19—20 πὴ—πὴ Dind.] πῇ—πῇ *P* || 29 ἑτέρῳ *P* in contextu] γρ. τοιῷδε *P* in marg.

*τὸ ἐν μέσῳ τῆς οἰκοδομίας χωρίον οὐδαμῆ εἴασαν, ἀλλ'
ὅλους ἐκ γῆς ἄχρι ἐς ὕψος μέγα τοὺς πύργους λίθοις
παμμεγέθεσιν ἀλλήλων ἐχομένοις εἰργάσαντο, ὅπως δὴ
κριῷ ἢ μηχανῇ ἄλλῃ ὡς ἥκιστα κατασείοιντο. τὰ μὲν
οὖν Πέτρας τοῦ περιβόλου ταύτῃ πῃ ἔχει. Πέρσαι δὲ* 23B228
*λάθρα ἐς τὴν γῆν κατώρυχα ποιησάμενοι ἔνερθεν
θατέρου τῶν πύργων ἐγένοντο, τῶν τε λίθων ἐνθένδε
πολλοὺς ἐκφοροῦντες, ξύλα ἐς τὴν ἐκείνων ἐτίθεντο
χώραν, ἅπερ ὀλίγῳ ὕστερον ἔκαυσαν. ἥ τε φλὸξ κατὰ τ* 24
*βραχὺ αἰρομένη διέθρυψε μὲν τὴν τῶν λίθων ἰσχὺν,
ὅλον δὲ τὸν πύργον κατασείσασα ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐς
τὸ ἔδαφος καθεῖλεν αὐτίκα. Ῥωμαῖοι δὲ, οἳ ἐν τῷ* 25
*πύργῳ ἦσαν, τοσοῦτον τῶν ποιουμένων ᾔσθοντο πρό-
τερον, ὅσον αὐτῷ μὴ ξυμπεσεῖν ἐς τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ
φυγόντες ἐντὸς τοῦ τῆς πόλεως περιβόλου γενέσθαι.
παρῆν, τε ἤδη τοῖς πολεμίοις ἐν τῷ ὁμαλεῖ τειχομα-* 26
χοῦσι πόνῳ [ἐν] οὐδενὶ τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἑλεῖν. P 130
διὸ δὴ κατωρρωδηκότες Ῥωμαῖοι τοῖς βαρβάροις ἐς 27
*λόγους ἦλθον, καὶ τὰ πιστὰ ὑπέρ τε τῶν σωμάτων
καὶ τῶν χρημάτων πρὸς Χοσρόου λαβόντες σφᾶς τε
αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ὁμολογίᾳ παρέδοσαν. οὕτω μὲν
Πέτραν Χοσρόης εἷλε. καὶ τὰ μὲν Ἰωάννου χρήματα* 28
*λίαν ἁδρὰ εὑρὼν αὐτὸς ἔλαβε, τῶν δὲ ἄλλων οὐδενὸς
οὔτε αὐτὸς οὔτε τις τῶν Περσῶν ἥψατο, ἀλλὰ Ῥω-
μαῖοι τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔχοντες τῷ Μήδων στρατῷ
ἀνεμίγνυντο.*

*ιη'. Ἐν τούτῳ δὲ Βελισάριός τε καὶ ὁ Ῥωμαίων
στρατὸς, οὐδέν τι πεπυσμένοι ὧν ταύτῃ ἐπράσσετο,*

---

17 [*ἐν*] *οὐδενὶ*] *ἐν* delevit Braun, fortasse scribendum est: *ἂν οὐδενὶ*, cf. V 3, 29

κόσμῳ πολλῷ ἐκ Δάρας πόλεως ἐπὶ Νίσιβιν ᾔεισαν.
2 *ἐπειδὴ δὲ τῆς ὁδοῦ κατὰ μέσον ἐγένοντο, Βελισάριος*
μὲν ἐν δεξιᾷ τὸ στράτευμα ἦγεν, οὗ δὴ πηγαί τε
ὑδάτων διαρκεῖς ἦσαν καὶ πεδίον ἅπασιν ἐνστρατοπε-
3 B229 *δεύσασθαι ἱκανῶς ἔχον. ἐνταῦθά τε στρατόπεδον*
ἐκέλευε ποιεῖσθαι ὅσον ἀπὸ σταδίων δύο καὶ τεσσα-
4 *ράκοντα Νισίβιδος πόλεως. οἱ δὲ ἄλλοι ξύμπαντες ἐν*
θαύματι μεγάλῳ ἐποιοῦντο, ὅτι δὴ οὐκ ἄγχιστά πη
ἐθέλοι τοῦ περιβόλου στρατοπεδεύεσθαι, τινὲς δὲ ὡς
5 *ἥκιστά οἱ ἕπεσθαι ἤθελον. διὸ δὴ Βελισάριος τῶν*
ἀρχόντων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν οὖσιν ἔλεξεν ὧδε „Ἐμοὶ
„μὲν οὐκ ἦν βουλομένῳ ἐς ἅπαντας ὅσα γινώσκω
„ἐξενεγκεῖν. λόγος γὰρ ἐν στρατοπέδῳ περιφερόμενος
„οὐκ οἶδε τηρεῖν τὰ ἀπόρρητα, ἐπεὶ κατὰ βραχὺ
6 *„προϊὼν μέχρι καὶ ἐς τοὺς πολεμίους ἐκφέρεται. ὁρῶν*
„δὲ τούς τε πολλοὺς ὑμῶν ἀταξίᾳ πολλῇ εἴκοντας καὶ
„αὐτὸν ἕκαστον αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου ἐθέλοντα
„εἶναι, λέξω τανῦν ἐν ὑμῖν ὅσα χρῆν σιωπᾶν, ἐκεῖνο
„μέντοι πρότερον ὑπειπὼν, ὡς πολλῶν ἐν στρατιᾷ
„γνώμῃ αὐτονόμῳ χρωμένων γενέσθαι τι τῶν δεόντων
7 *„ἀδύνατον. οἶμαι τοίνυν Χοσρόην ἐφ' ἑτέρους ἰόντα*
„βαρβάρους ὡς ἥκιστα φυλακῆς τινος αὐτάρκους χωρὶς
„τὴν οἰκείαν ἀπολιπεῖν γῆν, ἄλλως τε καὶ τήνδε τὴν
„πόλιν, ἣ πρώτη τε τυγχάνει οὖσα καὶ πάσης τῆς
8 *„ἐκείνου γῆς προβεβλημένη. ἐν ᾗ στρατιώτας εὖ οἶδα*
„ὅτι τοσούτους τε τὸ πλῆθος καὶ τοιούτους τὴν ἀρετὴν
„κατεστήσατο ὥστε ἱκανοὺς εἶναι ταῖς παρ' ἡμῶν ἐφό-
„δοις ἐμποδὼν στήσεσθαι. καὶ τὸ παράδειγμα ἐγγύθεν

10 *διὸ*] hinc rursus *VG* ‖ 12 *γινώσκων V* ‖ 13 *ἐν*] *ἐν τῷ G* ‖ 16 *εἴκοντας*] *ἥκοντας V* ‖ 17 *αὐτὸν* Hoesch.] *αὐτῶν VG*, *αὐτὸν P* | *ἕκαστος P* ‖ 18 *ἡμῖν VG* ‖ 23 *γῆν* om. *VG* ‖ 27 *ταῖς*] *τοὺς V* ‖ 28 *στήσασθαι V*

„ὑμῖν. Ναβέδην γὰρ στρατηγὸν τούτοις ἐπέστησεν, 9
„ὃς δὴ μετά γε τὸν Χοσρόην αὐτὸν δόξῃ τε καὶ τῷ B 230
„ἄλλῳ ἀξιώματι πρῶτος ἐν Πέρσαις εἶναι δοκεῖ. ὃν 10
„ἔγωγε οἶμαι καὶ ἀποπειράσεσθαι τῆς ἡμετέρας δυνά-
„μεως καὶ τὴν πάροδον ἡμῖν οὐδενὶ ἄλλῳ τρόπῳ ἢ
„μάχῃ τινὶ πρὸς ἡμῶν ἡσσηθέντα ἐνδώσειν. εἰ μὲν 11
„οὖν ἄγχιστά που τῆς πόλεως ἡ ξυμβολὴ εἴη, οὐκ ἐκ
„τοῦ ἀντιπάλου ἡμῖν τε καὶ Πέρσαις ὁ ἀγὼν ἔσται. P 131
„αὐτοὶ γὰρ ἐκ τοῦ ἐχυροῦ ἐπεξιόντες εὐημερήσαντές 12
„τε, ἂν οὕτω τύχῃ, ἐπὶ πλεῖστον θαρρήσουσιν ἐπιθή-
„σεσθαι καὶ ἡσσηθέντες εὐπετῶς διαφεύξονται τὴν
„ἡμετέραν ἐπίθεσιν. δι' ὀλίγου γὰρ ἡμῖν ἡ δίωξις 13
„ἔσται καὶ τῇ πόλει ἐνθένδε οὐδὲν γενήσεται βλάβος,
„ἣν τοῖς τειχομαχοῦσιν ἀνάλωτον οὖσαν στρατιωτῶν
„αὐτῆς ἀμυνομένων ὁρᾶτε δήπου. ἢν δέ γε τῶν πο- 14
„λεμίων ἐνταῦθα ἡμῖν ἐς χεῖρας ἰόντων κρατήσωμεν,
„τὴν πόλιν ἐξελεῖν πολλήν τινα, ὦ ξυνάρχοντες, ἐλπίδα
„ἔχω. φεύγουσι γὰρ τοῖς ἐναντίοις πολύν τινα δρόμον 15
„ἢ ἀναμιχθέντες εἴσω πυλῶν, ὡς τὸ εἰκός, ξυνεισπε-
„σούμεθα, ἢ προτερήσαντες αὐτοὺς μὲν ἐφ' ἑτέρας
„τινὸς ἀναγκάσομεν τετράφθαι τε καὶ διαφυγεῖν χώρας,
„ἡμῖν δὲ αὐτοῖς Νίσιβιν τῶν ἀμυνομένων χωρὶς εὐά-
„λωτον καταστήσομεν."

Ταῦτα Βελισαρίου εἰπόντος οἱ μὲν ἄλλοι πάντες 16
ἐπείθοντό τε καὶ ξὺν αὐτῷ στρατοπεδευσάμενοι ἔμενον.
Πέτρος δὲ Ἰωάννην ἑταιρισάμενος, ὃς τῶν ἐν Μεσο-

---

1 ὑμῖν *VG* pr. m. corr., *P* pr. m.] ἡμῖν *G* pr. m., *P* corr. || 1—231, 21 Ναβέδην—αὐτῆς desunt in *P* folio interciso || 4 ἀποπειράσεσθαι Dind.] ἀποπειράσασθαι codd. || 7 ξυμβουλὴ *G* || 9 ὀχυροῦ *G* || 10 θαρσήσουσιν *G* || 16 ἐνταῦθα om. *G* || 18 δρόμον om. *V* || 19 ἀναμιχθέντες *V*] ἀναμιχθεῖσιν *G*

*ποταμίᾳ καταλόγων ἄρχων μοῖραν οὐ φαύλην τινὰ
τοῦ στρατοῦ εἶχεν, οὐκ ἄποθεν τοῦ περιβόλου, ἀλλ'
17 ὅσον ἀπὸ σταδίων δέκα ἐλθὼν ἡσυχῇ ἔμενε. Βελι-
B 231 σάριος δὲ τούς τε ξὺν αὐτῷ ὡς εἰς παράταξιν ἔστησε
καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Πέτρον ἐπέστελλεν ὡς ἐπὶ ξυμβολῇ
παρατάσσεσθαι μέχρι αὐτὸς σημήνῃ, εὖ τε εἰδέναι ὡς
οἱ βάρβαροι περὶ μεσημβρίαν ἐπιθήσονται σφίσιν,
ἐκεῖνο δηλονότι ἐν νῷ ἔχοντες, ὅτι δὴ αὐτοὶ μὲν τρο-
φῆς ἐς δείλην ὀψίαν μεταλαγχάνειν εἰώθασι, Ῥωμαῖοι
18 δὲ ἀμφὶ μεσημβρίαν. Βελισάριος μὲν ταῦτα παρῄνει·
οἱ δὲ ξὺν τῷ Πέτρῳ ἐν οὐδενὶ τὰς ἐντολὰς ποιησά-
μενοι ἀμφί τε ἡμέραν μέσην τῷ ἡλίῳ ἀχθόμενοι (ἔστι
γὰρ τὸ χωρίον ἐπιεικῶς αὐχμῶδες) τά τε ὅπλα κατέ-
θεντο καὶ τῶν πολεμίων ἀφροντιστήσαντες σικύους
ἐνταῦθά πη φυομένους κόσμῳ οὐδενὶ περιιόντες κατή-
19 σθιον. ὅπερ κατιδὼν ὁ Ναβέδης δρόμῳ πολλῷ ἐπῆγεν
20 ἐπ' αὐτοὺς τὸ Περσῶν στράτευμα. Ῥωμαῖοι δὲ (οὐ
γὰρ ἔλαθον αὐτοὺς ἐκ τοῦ περιβόλου ἐξιόντες οἱ βάρ-
βαροι, ἐπεὶ καθεωρῶντο λαμπρῶς ἅτε ἐν πεδίῳ ὑπτίῳ
ἰόντες) παρά τε Βελισάριον ἔπεμπον, ἀμύνειν σφίσι
παρακαλοῦντες, καὶ αὐτοὶ τὰ μὲν ὅπλα ἀνελόμενοι,
21 ἀκοσμίᾳ δὲ καὶ θορύβῳ ἐχόμενοι ὑπηντίαζον. οἱ δὲ
ἀμφὶ Βελισάριον, οὔπω παρὰ σφᾶς τοῦ ἀγγέλου ἀφι-
κομένου γνόντες διὰ τοῦ κονιορτοῦ τὴν Περσῶν ἔφο-*

14—16 *σικύους—κατήσθιον*] citat Suid. s. v. *σίκυον* et Schol. ad Aristoph. Acharn. 519

3 *ἔμενεν* *G* ‖ 4 *αὐτῷ* Dind.] *αὐτῶ* codd. | *ἐς* *G* ‖ 8 *δηλονότι*] *δηλονότι ὅτι* *V* ‖ 9 *δείλην*] *δήλην* *V* ‖ 10 *βελισσ.* hic et infra passim *G* ‖ 11 *οὐδενὶ* ⟨*λόγῳ*⟩ Herw., *οὐδενὶ κόσμῳ* Suid. et Schol. ‖ 23 *παρὰ*] *π* *G*

δον, ἐβοήθουν δρόμῳ. ἐπελθόντες τε Πέρσαι Ῥω- 22
μαίους οὐχ ὑποστάντας τὴν ἔφοδον πόνῳ οὐδενὶ ἐς
φυγὴν ἔτρεψαν, ἐπισπόμενοι δὲ πεντήκοντά τε διέφθειραν
καὶ τὸ τοῦ Πέτρου σημεῖον ἁρπάσαντες ἔσχον. ἅπαν- 23
τάς τε ἂν ἐν ταύτῃ δὴ τῇ διώξει ἔκτειναν ἐς οὐδεμίαν B 232
ἀλκὴν ὁρῶντας, εἰ μὴ Βελισάριός τε καὶ ὁ ξὺν αὐτῷ
στρατὸς καταλαβὼν διεκώλυσε. πρώτους γὰρ ἁπάντων 24
ξὺν δόρασι μακροῖς τε καὶ συχνοῖς Γότθους ἐπιόντας
Πέρσαι οὐχ ὑπομείναντες ἐς φυγὴν ὥρμηντο. ἐπισπό- 25
μενοί τε Ῥωμαῖοι ξὺν Γότθοις πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν P 132
ἔκτειναν. δι' ὀλίγου γὰρ τῆς διώξεως γενομένης οἱ
λοιποὶ κατὰ τάχος ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένοντο. τότε 26
μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ξύμπαντες ἐς τὸ Βελισαρίου στρατό-
πεδον ἀπεχώρησαν, οἱ δὲ Πέρσαι τῇ ἐπιγινομένῃ
ἡμέρᾳ ἐν πύργῳ τινὶ ἔστησαν ἀντὶ τροπαίου τὸ Πέ-
τρου σημεῖον, ἀλλᾶντάς τε αὐτοῦ ἀποκρεμάσαντες τοῖς
πολεμίοις ξὺν γέλωτι ἐπετώθαζον, ἐπεξιέναι μέντοι
οὐκέτι ἐτόλμων, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διε-
φύλασσον.

ιθ'. Βελισάριός τε Νίσιβιν ὁρῶν ἐχυρὰν ὑπερφυῶς
οὖσαν, ἐλπίδα αὐτῆς οὐδεμίαν ἔχων ἁλώσεως πέρι,
πρόσω ἰέναι ἠπείγετο, ὅπως τι ἐξ ἐπιδρομῆς τοῖς πο-
λεμίοις λυμήνηται. ἄρας τοίνυν παντὶ τῷ στρατῷ 2
ἐπίπροσθεν ᾔει. ἀνύσαντές τε ἡμέρας ὁδὸν φρουρίῳ
ἐνέτυχον, ὃ Σισαυράνων καλοῦσι Πέρσαι. ἐνταῦθα 3

15—17 ἔστησαν—ἐπετώθαζον] ἀντὶ τροπαίου ἔστησαν τῷ στρατηγῷ σημεῖον κτλ. Suid. s. v. ἀλλαντοπώλης

3 ἐπισπώμενοι V || 5 οὐδεμίαν] οὐδὲ μίαν VG || 9—10 ἐπισπώμενοι V || 14 ἐπιγενομένη G || 16 ἀλλᾶντάς Suid.] ἀλάντά V, ἀλλαντά G || 17 σὺν Suid. | ἐπετώθαζον Suid.] ὑπετώθαζον codd. || 20 ὀχυρὰν G || 25 σισαυρανὸν V, σισαυρανῶν G, σισαβράνων P

πλῆθός τε οἰκητόρων ἦν καὶ ἱππεῖς ὀκτακόσιοι Περ-
σῶν ἄριστοι φυλακὴν εἶχον, οἷς ἀνὴρ δόκιμος, Βλησχά-
4 μης ὄνομα, ἐφειστήκει. Ῥωμαῖοι δὲ ἄγχιστά πη τοῦ
B 233 φρουρίου στρατοπεδευσάμενοι ἐς πολιορκίαν καθίσταν-
το, προσβολήν τε τῷ περιβόλῳ ποιησάμενοι ἀπεκρού-
5 σθησαν, πολλοὺς τῇ μάχῃ ἀποβαλόντες. τό τε γὰρ
τεῖχος ἐς ἄγαν ἐχυρὸν ἐτύγχανεν ὂν καὶ οἱ βάρβαροι
καρτερώτατα ἐνθένδε τοὺς ἐπιόντας ἠμύνοντο. διὸ δὴ
τοὺς ἄρχοντας ἅπαντας ξυγκαλέσας Βελισάριος ἔλεξε
6 τοιάδε „Ἐμπειρία πολέμων πολλῶν, ἄνδρες ἄρχοντες,
„δέδωκεν ἡμῖν ἐν τοῖς τῶν πραγμάτων ἀπόροις
„προορᾶν τε τὰ ξυμβησόμενα καὶ δυνατοῖς εἶναι πρὸ
7 „τῶν δεινῶν ἑλέσθαι τὰ κρείσσω. ἐπίστασθε τοίνυν
„πηλίκον ἐστὶ κακὸν στράτευμα ἐς γῆν πολεμίαν, πολ-
„λῶν μὲν ὀχυρωμάτων, πολλῶν δὲ μαχίμων ἐν τούτοις
8 „ἀνδρῶν ὄπισθεν ἀπολελειμμένων, πορεύεσθαι. ὅπερ
„καὶ ἡμῖν ἔν γε τῷ παρόντι τετύχηκεν. ἐπίπροσθεν
„γὰρ ἰοῦσιν ἡμῖν ἐνθένδε τε καὶ ἐκ Νισίβιδος πόλεως
„ἑπόμενοι λάθρα τῶν πολεμίων τινὲς ἐν χωρίοις, ὡς
„τὸ εἰκός, κακουργήσουσιν ἐπιτηδείως αὐτοῖς πρὸς
9 „ἐνέδραν ἢ καὶ ἄλλην τινὰ ἐπιβουλὴν ἔχουσιν. ἢν
„δέ πη καὶ ἄλλος ἀπαντήσῃ στρατὸς εἴς τε μάχην
„καθιστῶνται, πρὸς ἑκατέρους μὲν ἡμῖν ἀνάγκη τετάξε-
„σθαι, πάθοιμεν δ' ἂν οὕτω πρὸς αὐτῶν τὰ ἀνήκεστα·
„ἐῶ γὰρ λέγειν ὡς καὶ πταίσαντες ἐν τῇ ξυμβολῇ, ἂν
„οὕτω τύχοι, ἐπάνοδον ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν οὐδεμιᾷ

---

2 ἄριστον VG ‖ 2—3 βλησχάμης P] βλησμάχης V, βλημάσχης G ‖ 7 ὀχυρὸν G ‖ 12 συμβησόμενα P ‖ 17 ἐπίπροσθε P ‖ 18 Νισίβιδος] νιβίβεως V ‖ 21 ἔνεδραν VG | ἔχουσιν] ἔχοντες G ‖ 22 καὶ ἄλλος P] καὶ om. VG ‖ 23 καθιστῶνται] καθιστῶμεν G ‖ 23—24 τετάξασθαι P ‖ 24 πάθημεν V ‖ 25 πταίσαντας V

„μηχανῇ τὸ λοιπὸν ἕξομεν. μὴ τοίνυν ἀλογίστῳ σπουδῇ 10
„χρώμενοι [ἐφ'] ἡμᾶς αὐτοὺς ἐσκυλευκότες φαινώμεθα, P 133
„μηδὲ τῷ φιλονείκῳ τὰ Ῥωμαίων πράγματα βλάψωμεν.
„τόλμα μὲν γὰρ ἀμαθὴς ἐς ὄλεθρον φέρει, μέλλησις
„δὲ σώφρων ἐς τὸ σώζειν ἀεὶ τοὺς αὐτῇ χρωμένους B 234
„ἱκανῶς πέφυκεν. ἡμεῖς μὲν οὖν ἐνταῦθα ἐγκαθεζό- 11
„μενοι ἐξελεῖν πειρώμεθα τὸ φρούριον τόδε, Ἀρέθας
„δὲ ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐς τὰ ἐπὶ Ἀσσυρίας χωρία
„στελλέσθω. Σαρακηνοὶ γὰρ τειχομαχεῖν μέν εἰσιν 12
„ἀδύνατοι φύσει, ἐς δὲ τὸ λῄζεσθαι πάντων μάλιστα.
„δεξιοί. συνεισβαλοῦσι δὲ αὐτοῖς καὶ στρατιῶται τῶν 13
„μαχίμων τινὲς, ὅπως αὐτοί τε, μηδενὸς μὲν ἐναντιώ-
„ματος σφίσι φανέντος, τὰ ἀνήκεστα τοὺς προσπεσόν-
„τας ἐργάσωνται, ἢν δέ τι ἀπαντήσῃ πολέμιον, εὐπετῶς
„ἀναχωροῦντες εἰς ἡμᾶς σώζοιντο. καὶ ἡμεῖς ἐξελόν- 14
„τες, ἢν θεὸς θέλῃ, τὸ φρούριον, οὕτω δὴ παντὶ τῷ
„στρατῷ Τίγρην ποταμὸν διαβαίνωμεν, οὐ δεδιότες
„μὲν τοὺς ὄπισθεν κακουργήσοντας, εὖ δὲ εἰδότες ὅπῃ
„ποτὲ τοῖς Ἀσσυρίοις τὰ πράγματα ἔχει."

Ταῦτα εἰπὼν Βελισάριος εὖ τε λέγειν ἅπασιν ἔδοξε 15
καὶ τὸ βούλευμα εὐθὺς ἐπετέλει. Ἀρέθαν τε ξὺν τοῖς
ἑπομένοις ἐπὶ Ἀσσυρίας ἐκέλευεν ἰέναι καὶ αὐτοῖς
στρατιώτας διακοσίους τε καὶ χιλίους ξυνέπεμψεν, ὧν
δὴ οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπασπιστῶν τῶν αὐτοῦ ἦσαν, δο-
ρυφόρους αὐτοῖς ἐπιστήσας δύο, Τραϊανόν τε καὶ

---

2 [ἐφ'] ἡμᾶς] inclusi ἐφ' | ἐσκυλευκότες *VG*] ἐσκεκληκότες *P* | φαινόμεθα *V* ‖ 3 μηδὲ] μὴ δὲ codd. ‖ 4 ἀμαθεῖς *V* pr. m. *G* | μέλησις *V* ‖ 5 σώφρων *VGP* pr. m.] σώφρον *P* corr. ‖ 6 ἱκανὴ superscr. ῶς *P* ‖ 8 συρίας *VG* | χωρία *VG*] om. *P* ‖ 9 γὰρ *VG*] μὲν γὰρ *P* ‖ 12 μὲν om. *VG* ‖ 17 τίγρην *V*] τίγριν *G*, τίγρητα *P* | δεδιόντες *V* ‖ 18—19 ὅπη ποτὲ *VG*] ὅπως *P* ‖ 25 τραϊνόν *V*

Ἰωάννην τὸν Φαγᾶν καλούμενον, ἄμφω ἀγαθοὺς τὰ
16 *πολέμια. καὶ αὐτοῖς μὲν Ἀρέθᾳ πειθομένοις ἅπαντα*
πράσσειν ἐπέστελλεν, Ἀρέθαν δὲ ἅπαντα ἐκέλευε τὰ
ἐν ποσὶ ληισάμενον οὕτω τε ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπα-
νήκοντα ἀπαγγέλλειν σφίσιν ὁποῖά ποτε δυνάμεως
17 *πέρι τοῖς Ἀσσυρίοις τὰ πράγματα εἴη. οἱ μὲν οὖν*
ἀμφὶ τὸν Ἀρέθαν Τίγρην ποταμὸν διαβάντες ἐν
18 B235 *Ἀσσυρίοις ἐγένοντο. οὗ δὴ χώραν τε ἀγαθὴν εὑρόν-*
τες καὶ μακροῦ χρόνου ἀδῄωτον, ταύτην τε ἀφύλακτον
οὖσαν, ἐξ ἐπιδρομῆς πολλὰ ληισάμενοι τῶν ἐκείνῃ
19 *χωρίων χρήματα μεγάλα περιεβάλλοντο. τότε δὲ Βελι-*
σάριος τῶν τινας Περσῶν ξυλλαβὼν, ἐνδεῖν τοῖς ἐν
20 *τῷ φρουρίῳ τὰ ἐπιτήδεια παντελῶς ἔμαθεν. οὐ γὰρ,*
ὥσπερ ἐν Δάρας τε καὶ Νισίβιδι πόλει, ἐν δημοσίῳ
τὰς ἐπετείους τροφὰς ἀποτίθεσθαι νενομίκασιν, ἀλλὰ
πολεμίων στρατοῦ ἀπροσδοκήτου σφίσιν ἐπιπεσόντος
21 *ἐσκομισάμενοί τι τῶν ἀναγκαίων οὐκ ἔφθησαν. ἄφνω*
δὲ πολλῶν ἐς τὸ φρούριον καταφυγόντων, τῶν ἐπιτη-
22 *δείων τῇ ἀπορίᾳ, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐπιέζοντο. ἃ δὴ Βελι-*
σάριος γνοὺς Γεώργιον ἔπεμψεν, ἄνδρα ξυνετώτατόν
τε καὶ τῶν ἀπορρήτων αὐτῷ κοινωνοῦντα, ἀποπειρα-
σόμενον τῶν [ἐν] ταύτῃ ἀνθρώπων, εἴ πως ὁμολογίᾳ
23 *τινὶ δύναιτο τὸ χωρίον ἑλεῖν. Γεώργιος δὲ παραί-*
νεσίν τε ποιησάμενος καὶ πολλὰ ἐς αὐτοὺς ἐπαγωγὰ
εἰπὼν ἔπεισε τὰ πιστὰ λαβόντας ἀμφὶ τῇ σωτηρίᾳ

14 cf. Zach. 118, 6

1 *φαγὰν G* ‖ 3 *ἐπέτελλεν P* | *ἐκέλευσε G* ‖ 6 *ἀσυρίοις G* ‖ 7 *τίγρην V*] *τίγριν G*, *τίγρητα P* ‖ 9 *ταύτῃ P* ‖ 14 *δάραις P* | *νισίβισι V* ‖ 15 *ἀποτίθεσθαι* om. *G* ‖ 16 *ἐπιπεσόντος*] *ἔτι πεσόντος V* ‖ 21 *αὐτῷ*] *αὐτῶν V* ‖ 22 [*ἐν*] delevit Herw. ‖ 23 *δὲ VG*] *τε P*

σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ φρούριον ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις.
οὕτω Βελισάριος τὸ Σισαυράνων ἑλὼν τοὺς μὲν οἰκή- 24
τορας ἅπαντας Χριστιανούς τε καὶ Ῥωμαίους τὸ ἀνέ-
καθεν ὄντας, ἀθῴους ἀφῆκε, τοὺς δὲ Πέρσας ξὺν τῷ
Βλησχάμῃ ἐς Βυζάντιον ἔπεμψε, καὶ τὸν τοῦ φρουρίου P 134
περίβολον ἐς ἔδαφος καθεῖλε. βασιλεύς τε οὐ πολλῷ 25
ὕστερον τούτους τε τοὺς Πέρσας καὶ τὸν Βλησχάμην
ἐς Ἰταλίαν Γότθοις πολεμήσοντας ἔπεμψε. τὰ μὲν οὖν
ἀμφὶ τῷ Σισαυράνων φρουρίῳ ταύτῃ ἐχώρησεν.

Ἀρέθας δὲ, δείσας μὴ τὴν λείαν πρὸς Ῥωμαίων 26 B 236
ἀφαιρεθείη, οὐκέτι ἀναστρέφειν ἐς τὸ στρατόπεδον
ἤθελε. πέμψας οὖν τῶν οἱ ἑπομένων τινὰς ἐπὶ κατα- 27
σκοπῇ δῆθεν τῷ λόγῳ ἐκέλευε λάθρα ὡς τάχιστα
ἐπανήκοντας σημῆναι σφίσιν, ὅτι δὴ πολύς τις πολε-
μίων στρατὸς ἀμφὶ τοῦ ποταμοῦ τὴν διάβασιν εἴη.
διὸ δὴ Τραϊανῷ τε καὶ Ἰωάννῃ παρῄνει ἑτέρᾳ ἰοῦσιν 28
ὁδῷ ἐπανήκειν ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν. παρὰ μὲν οὖν 29
Βελισάριον οὐκέτι ἦλθον, ἔχοντες δὲ ποταμὸν Εὐφρά-
την ἐν δεξιᾷ οὕτω δὴ ἐς Θεοδοσιούπολιν τὴν πρὸς
τῷ Ἀβόρρᾳ ποταμῷ ἵκοντο. Βελισάριος δὲ καὶ ὁ Ῥω- 30
μαίων στρατὸς οὐδὲν περὶ τοῦ στρατεύματος τούτου
πυθόμενοι ἤσχαλλον, ἔς τε δέος καὶ ὑποψίαν οὔτε
φορητήν τινα οὔτε μετρίαν ἐμπίπτοντες. χρόνου τε 31
σφίσιν ἐν ταύτῃ δὴ τῇ προσεδρείᾳ τριβέντος συχνοῦ
ξυνέβη πολλοῖς τῶν στρατιωτῶν πυρετῷ δυσκόλῳ ἐν-
ταῦθα ἁλῶναι· αὐχμηρὰ γὰρ Μεσοποταμία ἡ Περσῶν

---

2 σισαυρανὸν V ‖ 4 σὺν P ‖ 5 βλησχάμη V] βλησμάχη G, βλησχάνη P | τὸ βυζάντιον P | ἔπεμψεν G ‖ 7—8 καὶ—ἔπεμψε om. G ‖ 9 φρουρίῳ] χωρίω G ‖ 11 ἀφαιρεθῆ V ‖ 14 σημῆναι] συμ ῆναι eraso β P ‖ 14—15 πολύς τις πολεμίων VG] πολεμίων πολύς τις P ‖ 19 θεοδοσίου πόλιν G ‖ 22 ἤσχαλον G ‖ 24 προσεδρία G

32 *κατήκοος ὑπερφυῶς ἐστιν. οὗπερ ἀήθεις ὄντες Ῥω-*
μαῖοι καὶ διαφερόντως οἱ ἐκ Θρᾴκης ὁρμώμενοι, ἐν
χωρίῳ ἐκτόπως αὐχμώδει καὶ καλύβαις τισὶ πνιγηραῖς
ὥρᾳ θέρους δίαιταν ἔχοντες, ἐνόσησαν οὕτως ὥστε
33 *ἡμιθνῆτες τὸ τριτημόριον τοῦ στρατοῦ ἔκειντο. ἅπας*
μὲν οὖν ὁ στρατὸς ἐνθένδε τε ἀπαλλάσσεσθαι καὶ ὅτι
τάχιστα ἐς τὴν οἰκείαν γῆν ἐπανήκειν ἐν σπουδῇ εἶχον,
μάλιστα δὲ ἁπάντων οἱ τῶν ἐν Λιβάνῳ καταλόγων
ἄρχοντες, Ῥεκίθαγγός τε καὶ Θεόκτιστος, ὁρῶντες ὅτι
δὴ καὶ ὁ χρόνος τὸ Σαρακηνῶν ἀνάθημα παρῴχηκεν
34 B237 *ἤδη. Βελισαρίῳ γοῦν συχνὰ προσιόντες ἐδέοντο σφᾶς*
αὐτίκα ἀφεῖναι, μαρτυρόμενοι ὡς Ἀλαμουνδάρῳ τά τε
ἐπὶ Λιβάνου καὶ Συρίας χωρία ἐνδόντες κάθηνται
αὐτοῦ οὐδενὶ λόγῳ.

35 *Διὸ δὴ Βελισάριος ἅπαντας ξυγκαλέσας τοὺς ἄρ-*
36 *χοντας βουλὴν προὔθηκεν. οὗ δὴ ἀναστὰς πρῶτος*
Ἰωάννης ὁ Νικήτου υἱὸς ἔλεξε τοιάδε „Ἄριστε Βελι-
„σάριε, στρατηγὸν μὲν οὔτε τὴν τύχην οὔτε τὴν ἀρε-
„τὴν ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου γεγενῆσθαι τοιοῦτον οἶμαι
37 *„οἷος αὐτὸς εἶ. δόξα τε αὕτη οὐ Ῥωμαίων κεκράτηκε*
38 *„μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρων ἁπάντων. ταύτην μέντοι*
„βεβαιότατα διαφυλάξεις τὴν εὔκλειαν, ἤν γε ζῶντας
„ἡμᾶς ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν διασώσασθαι δυνατὸς
„εἴης· ὡς νῦν γε ἡμῖν τὰ τῆς ἐλπίδος οὐκ ἐν καλῷ
„κεῖται. οὑτωσὶ γάρ μοι περὶ τοῦδε τοῦ στρατοῦ σκό-
39 *„πει. Σαρακηνοὶ μὲν καὶ οἱ τῶν στρατιωτῶν μαχιμώ-*
„τατοι Τίγρην ποταμὸν διαβάντες, ἡμέραν οὐκ οἶδα

8 *Λιβάνῳ*] *βελισαρίῳ VG* ‖ 9 *Ῥεκίθαγγός*] *ἐρκίθαγγος P* ‖ 10 *ἀνάθημα*] *ἀνάθημα* superscr. *συν G* ‖ 12 *μαρτυρώμενοι G* pr. m. corr. ‖ 15 *συγκαλέσας V* ‖ 18 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 21 *ταύτη P* ‖ 25—26 *σκόπει*] *σκοπεῖν ἔπεισι G* ‖ 27 *τίγρην V*] *τίγριν G*, *τίγρητα P* | *ἡμέραν* om. *G*

„ὁπόστην ἄνω ἐς τοῦτο τύχης ἀφίκοντο ὥστε οὐδὲ
„ἄγγελον πέμψαι τινὰ παρ' ἡμᾶς ἴσχυσαν· Ῥεκίθαγγός
„τε καὶ Θεόκτιστος ἀποπορεύσονται, ὡς ὁρᾷς δήπου- P 135
„θεν, αὐτίκα δὴ μάλα τὸν Ἀλαμουνδάρου στρατὸν ἐν
„Φοίνιξι μέσοις εἶναι οἰόμενοι, ἄγοντά τε καὶ φέροντα
„ξύμπαντα τὰ ἐκείνῃ χωρία. τῶν δὲ λειπομένων οἱ 40
„νοσοῦντές εἰσι τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὥστε τοὺς θερα-
„πεύσοντάς τε καὶ κομιοῦντας ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν
„ἐλάσσους αὐτῶν παρὰ πολὺ τὸν ἀριθμὸν εἶναι. τού- 41
„των δὲ τοιούτων ὄντων, ἤν τι ξυμβαίη πολέμιον ἢ
„αὐτοῦ μένουσιν ἢ ὀπίσω ἰοῦσιν ἡμῖν ἀπαντῆσαι, οὐδ' B 238
„ἄν τις ἀπαγγεῖλαι τοῖς ἐν Δάρας Ῥωμαίοις δύναιτο
„τὸ ξυμπεσὸν πάθος. τὸ γὰρ ἐπίπροσθέ πη ἰέναι 42
„οὐδὲ λόγῳ οἶμαι δυνατόν εἶναι. ἕως οὖν ἔτι λείπεταί
„τις ἐλπίς, τὰ ἐς τὴν ἐπάνοδον βουλεύεσθαί τε καὶ
„πράσσειν ξυνοίσει. τοῖς γὰρ ἐς κίνδυνον ἄλλως τε 43
„καὶ τοιοῦτον καθεστηκόσι μὴ τὴν σωτηρίαν διασκο-
„πεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν ἐς τοὺς πολεμίους ἐπιβουλὴν
„πολλὴ ἄνοια.“ τοσαῦτα Ἰωάννης τε εἶπε καὶ οἱ 44
λοιποὶ πάντες ἐπήνεσαν, ἔς τε θόρυβον καθιστάμενοι
τὴν ἀναχώρησιν κατὰ τάχος ποιεῖσθαι ἠξίουν. διὸ 45
δὴ Βελισάριος πρότερον τοὺς νοσοῦντας ἐν τοῖς ὑπο-
ζυγίοις ἐνθέμενος ὑπῆγεν ὀπίσω τὸ στράτευμα. ἐπειδή 46
τε τάχιστα ἐν γῇ τῇ Ῥωμαίων ἐγένοντο, ἅπαντα μὲν
τὰ τῷ Ἀρέθᾳ εἰργασμένα ἔγνω, δίκην μέντοι λαβεῖν
οὐδεμίαν παρ' αὐτοῦ ἴσχυσεν, ἐπεί οἱ ἐς ὄψιν

---

1 ὁπόστην scripsi] ὅπως τὴν codd. cf. Hy 2 p. 21 | εἰς *P* | τύχης *VG*] τάχος *P* ‖ 2 ῥεγκίθαγγος *P* ‖ 10 τοσούτων *V* ‖ 13 ἐπίπροσθεν *G* | πη om. *G* ‖ 14 ἔτι om. *V* ‖ 15 βούλεσθαι *VG* ‖ 20 πάντες *VG*] ἅπαντες *P* ‖ 25 λαβεῖν] λαβὴν *V* ‖ 26 οὐδὲ μίαν *VG*

οὐκέτι ἦλθεν. ἡ μὲν οὖν Ῥωμαίων ἐσβολὴ ἐς τοῦτο
ἐτελεύτα.
47 Χοσρόῃ δὲ Πέτραν ἑλόντι Βελισάριος ἐσβαλὼν ἐς
γῆν τὴν Περσίδα ἠγγέλλετο καὶ ἡ ἀμφὶ πόλιν Νίσιβιν
ξυμβολή, φρουρίου τε τοῦ Σισαυράνων ἡ ἅλωσις, καὶ
ὅσα Τίγρην ποταμὸν διαβὰν τὸ ξὺν τῷ Ἀρέθᾳ στρά-
48 τευμα ἔπρασσεν. αὐτίκα τε φυλακὴν ἐν τῇ Πέτρᾳ
καταστησάμενος ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ καὶ Ῥωμαίων
49 τοῖς ἁλοῦσιν ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ἀπήλαυνε. ταῦτα μὲν
ἐν τῇ δευτέρᾳ Χοσρόου ἐσβολῇ ξυνηνέχθη γενέσθαι.
Βελισάριος δὲ βασιλεῖ ἐς Βυζάντιον μετάπεμπτος ἐλθὼν
διεχείμαζεν.

B239 a. 542 κ'. Ἅμα δὲ ἦρι ἀρχομένῳ Χοσρόης ὁ Καβάδου τὸ
τρίτον στρατῷ μεγάλῳ ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐσέβαλλε,
2 ποταμὸν Εὐφράτην ἐν δεξιᾷ ἔχων. Κάνδιδος δέ, ὁ
Σεργιουπόλεως ἱερεύς, ἐπειδὴ τὸν Μήδων στρατὸν
ἄγχιστά που ἥκειν ἐπύθετο, δείσας περί τέ οἱ αὐτῷ
καὶ τῇ πόλει, ἐπεὶ χρόνῳ τῷ ξυγκειμένῳ Χοσρόῃ τὰ
P 136 ὡμολογημένα ὡς ἥκιστα ἐπετέλεσεν, ἐν τῷ τῶν πολε-
μίων στρατοπέδῳ γενόμενος παρῃτεῖτο Χοσρόην μή οἱ
3 διὰ ταῦτα χαλεπῶς ἔχειν. χρήματα μὲν γὰρ οὐδεπώ-
ποτε αὐτῷ γεγονέναι, καὶ διὰ τοῦτο ἀρχὴν οὐδὲ βεβου-
λῆσθαι Σουρηνοὺς ῥύεσθαι, βασιλέα δὲ Ἰουστινιανὸν

17—18 δείσας—πόλει] ὁ δὲ δείσας κτλ. Suid. s. v. δείσαντες

---

1 εἰς G ‖ 5 σισαυρανῶν G ‖ 6 τίγριν G | ξὺν τῷ G] σὺν τῷ V, ξὺν P ‖ 7 ἔπρασεν V ‖ 14 ἐσέβαλε V ‖ 15—239, 22 Κάνδιδος—διενοεῖτο] ὅτι κάνδιδος ὁ σεργίου πόλεως ἱερεὺς κτλ. H ‖ 16 ἱερεὺς] βασιλεὺς superscr. ἱερεὺς G ‖ 18 χοσρόην V ‖ 19 ἐπετέλεσε H ‖ 19—20 ἐν τῷ—χοσρόην] ἐν χοσρόῃ γενόμενος παρῃτεῖτο αὐτὸν H ‖ 21—22 οὐδὲ πώποτε VGH ‖ 22—23 βεβουλεῦσθαι H ‖ 23 σωρηνοὺς VGH | δὲ om. H

ὑπὲρ τούτων πολλὰ ἱκετεύσας ἀνόνητος αὐτοῦ γεγενῆ-
σθαι. Χοσρόης δὲ αὐτὸν ἐν φυλακῇ ἔσχε, καὶ τὸ 4
σῶμα πικρότατα αἰκιζόμενος διπλάσια [τὰ] χρήματα,
ἧπερ ξυνέκειτο, πράττειν ἠξίου. ὁ δὲ αὐτὸν ἐς Σερ- 5
γιούπολιν τινὰς ἱκέτευε πέμψαι τὰ κειμήλια ξύμπαντα
τοῦ ἐνταῦθα ἱεροῦ ληψομένους. καὶ ἐπεὶ κατὰ ταῦτα 6
ὁ Χοσρόης ἐποίει, τῶν οἱ ἑπομένων τινὰς ὁ Κάνδιδος
ξὺν αὐτοῖς ἔπεμψεν. οἱ μὲν οὖν Σεργιουπολῖται τοὺς 7
παρὰ Χοσρόου σταλέντας τῇ πόλει δεξάμενοι τῶν κει-
μηλίων πολλὰ ἔδοσαν, ἄλλο οὐδὲν σφίσιν ἀπολελεῖφθαι
ἰσχυριζόμενοι. Χοσρόης δὲ ταῦτά οἱ ἀποχρῆν οὐδαμῇ 8
ἔφη, ἀλλ' ἕτερα τούτων πλείω λαβεῖν ἐδικαίου. πέμπει 9
τοίνυν τινὰς τῷ μὲν λόγῳ διερευνησομένους ἐς τὸ
ἀκριβὲς τὰ τῆς πόλεως χρήματα, ἔργῳ δὲ τὴν πόλιν
καθέξοντας. καὶ ἐπεὶ οὐκ ἔδει Σεργιούπολιν Πέρσαις 10
ἁλῶναι, τῶν τις Σαρακηνῶν Χριστιανὸς μέν, ταττό- B 240
μενος δὲ ὑπὸ Ἀλαμουνδάρῳ, Ἄμβρος ὄνομα, νύκτωρ
παρὰ τῆς πόλεως τὸ τεῖχος ἥκων καὶ τὸν πάντα λόγον
ἀγγείλας ἐκέλευε Πέρσας τῇ πόλει μηδαμῇ δέξασθαι.
οὕτω τε οἱ παρὰ Χοσρόου σταλέντες ἄπρακτοι ἐς 11
αὐτὸν ἐπανῆλθον, καὶ ὃς τῷ θυμῷ ζέων τὴν πόλιν
ἐξελεῖν διενοεῖτο. στράτευμα οὖν ἐς ἑξακισχιλίους 12
στείλας ἐκέλευεν ἔς τε πολιορκίαν καθίστασθαι καὶ
προσβολὰς τῷ περιβόλῳ ποιήσασθαι. καὶ οἱ μὲν ἐν- 13
ταῦθα γενόμενοι ἔργου εἴχοντο, Σεργιουπολῖται δὲ
καρτερῶς μὲν τὰ πρῶτα ἠμύνοντο, ἔπειτα ⟨δὲ⟩ ἀπει-

---

3 τὰ P] om. VG ‖ 4 ἧπερ PH, cf. 172, 18—19 | συνέκειτο V ‖ 7 οἱ om. H ‖ 10 ἄλλο] ἄλλο δὲ H ‖ 11 οὐδα (μ suprascr.) P, οὐδαμοῦ H ‖ 16 Σαρακηνῶν Χριστιανὸς] χριστιανὸς σαρακηνῶν G ‖ 18 τῆς πόλεως τὸ] τὸ τῆς πόλεως P ‖ 20 οἱ παρὰ] ὑπὸ H | ἄπρακτον H ‖ 25 σεργιουπολίται V ‖ 26 ⟨δὲ⟩ addidi, omiserunt codd.

πόντες τε καὶ κατωρρωδηκότες τὸν κίνδυνον ἐβουλεύ-
14 *οντο τοῖς πολεμίοις τὴν πόλιν ἐνδοῦναι. στρατιώτας*
γὰρ οὐ πλέον ἢ διακοσίους ἔχοντες ἔτυχον. ἀλλὰ
Ἄμβρος, αὖθις παρὰ τὸν περίβολον ἐς νύκτα ἥκων,
δυοῖν ἡμέραιν τὴν πολιορκίαν διαλύσειν Πέρσας
ἔφασκε, τοῦ ὕδατος αὐτοὺς παντάπασιν ἐπιλιπόντος.
15 *διὸ δὴ αὐτοὶ μὲν ἐς λόγους τοῖς πολεμίοις οὐδαμῇ*
ἦλθον, οἱ δὲ βάρβαροι δίψει ἐχόμενοι ἐξανέστησάν τε
καὶ παρὰ Χοσρόην ἀφίκοντο. Κάνδιδον μέντοι Χοσ-
16 *ρόης οὐκέτι ἀφῆκε. χρῆν γάρ, οἶμαι, αὐτὸν τὰ ὀμω-*
μοσμένα ἠλογηκότα ἱερέα μηκέτι εἶναι. ταῦτα μὲν οὖν
τῇδε ἐχώρησεν.
17 *Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Κομμαγηνῶν χώραν ὁ Χοσρόης*
ἀφίκετο, ἣν καλοῦσιν Εὐφρατησίαν, ἐς λείαν μὲν ἢ
χωρίου του ἅλωσιν τρέπεσθαι οὐδαμῇ ἤθελεν, ἐπεὶ τὰ
B 241 *ἐν ποσὶ μέχρι ἐς Σύρους τὰ μὲν ἐξελών, τὰ δὲ ἀργυ-*
P 137 *ρολογήσας πρότερον ἔτυχεν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν*
18 *λόγοις δεδήλωται. γνώμην δὲ εἶχεν εὐθὺ Παλαιστίνης*
ἄγειν τὸ στράτευμα, ὅπως τά τε ἄλλα καὶ τὰ ἐν Ἱερο-
σολύμοις κειμήλια πάντα ληίσηται. χώραν γὰρ ταύτην
ἀγαθήν τε διαφερόντως καὶ πολυχρύσων οἰκητόρων
19 *εἶναι ἀκοῇ εἶχε. Ῥωμαῖοι δὲ ἅπαντες, ἄρχοντές τε καὶ*
στρατιῶται, τοῖς μὲν πολεμίοις ὑπαντιάζειν ἢ τῇ πα-

---

13 cf. Theoph. I 219 ‖ 17—18 cf. p. 168 ss.

---

4 *ἥκων*] *ἧκον* *G* ‖ 5 *δυεῖν* codd. ‖ 6 *αὐτοῖς* *GP* | *ἐπιλιπόντος* *VGP* rec. m. corr.] *ἐπιλιπόντας* *P* pr. m. ‖ 9—11 *Κάνδιδον—εἶναι*] *ὅτι κάνδιδον τὸν ἱερέα χοσρόης οὐκέτι ἀφῆκε κτλ.* *H* ‖ 9—10 *ὁ χοσρόης* *G* ‖ 10 *ἐχρῆν* *H* ‖ 10—11 *ὀμωσμένα* *H* ‖ 11 *μηκέτι* *VGH*] *οὐκ ἔτι* *P* ‖ 13 *ἐς* *P* | *κομαγηνῶν* *VG* ‖ 14 *λεῖαν* *V* ‖ 15 *ἅλωσιν*] *ἁλώσειν* *V* | *ἐπεὶ τὰ*] *ἔπειτα* *V* ‖ 16 *μέχρις* *V* ‖ 17 *ὥσπερ* *VG*] *ὥσπερ μοι* *P* ‖ 22 *εἶχεν* *P* | *ἅπαντες* om. *P*

ῥόδῳ ἐμποδὼν ἵστασθαι τρόπῳ οὐδενὶ διενοοῦντο, τὰ
δὲ ὀχυρώματα καταλαβόντες ὡς ἕκαστος ἠδύνατο ἀπο-
χρῆν ᾤοντο ταῦτά τε διαφυλάσσειν καὶ αὐτοὶ σώζεσθαι.
Γνοὺς δὲ τὴν Περσῶν ἔφοδον Ἰουστινιανὸς βασι- 20
λεὺς Βελισάριον αὖθις ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψεν. ὁ δὲ
ἵπποις τοῖς δημοσίοις ὀχούμενος, οὓς δὴ βερέδους
καλεῖν νενομίκασιν, ἅτε οὐ στράτευμα ξὺν αὐτῷ ἔχων,
τάχει πολλῷ ἐς Εὐφρατησίαν ἀφίκετο, Ἰοῦστος δὲ, ὁ
βασιλέως ἀνεψιὸς, ἐν Ἱεραπόλει ξύν τε τῷ Βούζῃ καὶ
ἑτέροις τισὶ καταφυγὼν ἔτυχεν. οἳ δὴ Βελισάριον οὐ 21
μακρὰν ἄποθεν ἥκειν ἀκούσαντες γράμματα πρὸς αὐτὸν
ἔγραφον. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Καὶ νῦν ὁ Χοσ- 22
„ρόης, ὥσπερ οἶσθά που καὶ αὐτὸς, ἐπὶ Ῥωμαίους
„ἐστράτευσε, στρατὸν μὲν πολλῷ πλείονα ἢ πρότερον
„ἄγων, ὅπη ποτὲ δὲ ἰέναι διανοούμενος οὔπω ἔνδηλος
„ὢν, πλήν γε δὴ ὅτι αὐτὸν ἄγχιστά πη ἀκούομεν
„εἶναι, χωρίῳ μὲν οὐδενὶ λυμηνάμενον, ὁδῷ δὲ ἀεὶ
„ἐπίπροσθεν ἰόντα. ἀλλ' ἧκε παρ' ἡμᾶς ὅτι τάχιστα, 23
„εἴπερ οἷός τε εἶ λαθεῖν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον, B 242
„ὅπως δὴ σῶς τε αὐτὸς βασιλεῖ ἔσῃ καὶ Ἱεράπολιν
„ἡμῖν ξυμφυλάξῃς." τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. 24
Βελισάριος δὲ οὐκ ἐπαινέσας τὰ γεγραμμένα ἐς Εὐρω-
πὸν τὸ χωρίον ἀφίκετο, ὃ πρὸς Εὐφράτῃ ποταμῷ
ἐστιν. ἐνθένδε τε περιπέμπων πανταχόσε τὸν στρατὸν 25
ἤγειρε καὶ αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον κατεστήσατο, ἄρχοντάς
τε τοὺς ἐν Ἱεραπόλει ἠμείβετο τοῖσδε „Εἰ μὲν ἐφ'

---

5 βελισσ. hic et infra *G* ‖ 6 βερέδους *VG*] μερέδους *P* ‖ 7 αὐτῷ Dind.] αὐτῶ codd. ‖ 12 ἔγραψαν *G* ‖ 15 ἰέναι *P*] om. *VG* ‖ 16 ὅτι αὐτὸν *GP*] αὐτὸν ὅτι *V* ‖ 20 Ἱεράπολιν Dind.,] ἱερὰν πόλιν codd. ‖ 21 ξυμφυλάξῃς *VG*] φυλάξῃς ξὺν ἡμᾶς *P* ‖ 24 ἐνθένδε *VG*] ἔνθεν *P*

„ἑτέρους ἀνθρώπων τινάς, ἀλλ' οὐ Ῥωμαίων κατηκόους
„ὁ Χοσρόης χωρεῖ, εὖ τε καὶ ὡς ἀσφαλέστατα ὑμῖν
26 „βεβούλευται ταῦτα· οἷς γὰρ πάρεστιν ἡσυχῇ μένου-
„σιν ἀπηλλάχθαι κακῶν, πολλὴ ἄνοια ἐς κίνδυνον οὐκ
„ἀναγκαῖόν τινα ἰέναι· εἰ δὲ νῦν ἐνθένδε ἀπαλλαγεὶς
„ὁ βάρβαρος οὗτος ἑτέρᾳ τινὶ ἐπισκήψει βασιλέως Ἰου-
„στινιανοῦ χώρᾳ, καὶ ταύτῃ διαφερόντως μὲν ἀγαθῇ,
„φρουρὰν δὲ οὐδαμῇ στρατιωτῶν ἐχούσῃ, εὖ ἴστε ὅτι
„τὸ ξὺν τῇ ἀρετῇ ἀπολωλέναι τοῦ σεσῶσθαι ἀμαχητὶ
27 „τῷ παντὶ ἄμεινον. οὐ γὰρ ἂν σωτηρία τοῦτό γε,
„ἀλλὰ προδοσία δικαίως καλοῖτο. ἀλλ' ἥκετε ὅτι
„τάχιστα ἐς τὸν Εὐρωπὸν, οὗ δὴ συλλέξας τὸ στρά-
„τευμα ὅλον ὅσα ἂν ὁ θεὸς διδῷ ἐλπίδα ἔχω τοὺς
28 „πολεμίους ἐργάσασθαι.“ ταῦτα ἐπεὶ ἀπενεχθέντα οἱ
ἄρχοντες εἶδον, ἐθάρρησάν τε καὶ Ἰοῦστον μὲν ξὺν
ὀλίγοις τισὶν αὐτοῦ ἔλιπον ἐφ' ᾧ τὴν Ἱεράπολιν φυ-
λάξουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐς Εὐρωπὸν
ἦλθον.

B 243 P 138 κα'. Χοσρόης δὲ μαθὼν Βελισάριον παντὶ τῷ Ῥω-
μαίων στρατῷ ἐστρατοπεδεῦσθαι ἐν Εὐρωπῷ, πρόσω
μὲν ἐλαύνειν οὐκέτι ἔγνω, τῶν δὲ βασιλικῶν γραμμα-
τέων ἕνα, Ἀβανδάνην ὄνομα, δόξαν ἐπὶ ξυνέσει πολλὴν
ἔχοντα, παρὰ Βελισάριον ἔπεμψε, τὸν στρατηγὸν ὁποῖός

8—14 *εὖ—ἐργάσασθαι*] cf. Cedren. I 652, 24—653, 5

1 *ἀνθρώπων VG*] *ἀνθρώπους P* ‖ 3—4 *μένουσιν*] *μένεισιν G* ‖ 7 *ἀγαθῇ* omissum erat in *P* spatio vacuo relicto, additum est rec. m. ‖ 11 *ἀλλ' VG*] *ἀλλὰ P* ‖ 14 *ἐπενεχθέντα V* ‖ 15 *ἐθάρσησαν P* | *μὲν* om. *G* ‖ 16 *ἔλειπον V* | *Ἱεράπολιν* Dind.] *ἱερατικὴν VG*, *ἱερὰν πόλιν P* ‖ 16—17 *φυλάξουσιν P*] *φυλάξωσιν VG* ‖ 19—20 *Ῥωμαίων* om. *P* ‖ 20 *Εὐρώπῳ* Theoph. ‖ 22 *Ἀβανδάζην* Theoph. | *συνέσει G* ‖ 23 *τόν τε στρατηγὸν κατασκεψόμενον καὶ τὸ στρατόπεδον* Theoph.

*ποτε εἴη κατασκεψόμενον, τῷ δὲ λόγῳ μεμψόμενον,
ὅτι δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τοὺς πρέσβεις ἐς Πέρσας
ἥκιστα πέμψειεν, ἐφ' ᾧ τὰ ἀμφὶ τῇ εἰρήνῃ κατὰ τὰ
ξυγκείμενα πρυτανεύσωσιν. ὅπερ μαθὼν Βελισάριος
ἐποίει τοιάδε. αὐτὸς μὲν ἑξακισχιλίους ἀπολεξάμενος* 2
*ἄνδρας εὐμήκεις τε καὶ τὰ σώματα καλοὺς μάλιστα
μακράν που ἄποθεν τοῦ στρατοπέδου ὡς κυνηγετήσων
ἐστάλη, Διογένην δὲ τὸν δορυφόρον καὶ Ἀδόλιον τὸν
Ἀκακίου, ἄνδρα Ἀρμένιον γένος, βασιλεῖ μὲν ἀεὶ ἐν
παλατίῳ τὰ ἐς τὴν ἡσυχίαν ὑπηρετοῦντα (σιλεντιαρίους
Ῥωμαῖοι καλοῦσιν οἷς ἡ τιμὴ αὕτη ἐπίκειται), τότε δὲ
Ἀρμενίων τινῶν ἄρχοντα, τὸν ποταμὸν διαβάντας ξὺν
ἱππεῦσι χιλίοις περιιέναι τὴν ἐκείνῃ ἠιόνα ἐκέλευε,
δόκησιν ἀεὶ παρεχομένους τοῖς πολεμίοις ὡς, ἢν ἐθέ-
λωσι τὸν Εὐφράτην διαβάντες ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν
ὁδῷ ἰέναι, οὐ μήποτε ἐπιτρέψουσι. καὶ οἱ μὲν κατὰ
ταῦτα ἐποίουν.*

Βελισάριος δὲ, ἐπεὶ τὸν πρεσβευτὴν ἄγχιστά πη 3
*ἐπέπυστο εἶναι, καλύβην ἐκ παχειῶν τινῶν σινδόνων
πηξάμενος, ἣν δὴ παπυλεῶνα καλεῖν νενομίκασιν, ἐκά-* B 244
*θητο ἐκεῖ, ὥσπερ ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ, παραδηλῶν ὅτι δὴ
οὐδεμιᾷ παρασκευῇ ἐνταῦθα ἥκοι. τοὺς δὲ στρατιώ-
τας διέταξεν ὧδε. τῆς μὲν καλύβης ἐφ' ἑκάτερα Θρᾷκές* 4

---

19 Theoph. I 220, 17. Cedren. I 653, 11

1—245, 23 *κατασκεψόμενον—τῶν* desunt in *P* folio interciso ‖ 3 *πέμψειεν* edd.] *πέμψειν* codd. ‖ 8 *Ἀδούλιον* Theoph. ‖ 9 *ἀρμένιον V* ‖ 10 *σιλεντηαρίους* codd. ‖ 12 *ἀρμενίων V* | *διαβάντας* Maltr.] *διαβάντα* codd. ‖ 14—15 *ἐθελήσωσι G* ‖ 16 *ἐπιτρέψουσι* scripsi] *ἐπιστρέψουσι* codd. ‖ 18 *ἄγχιστά πη* s 1 (i. e. Ambros. *G* 14 sup.)] *τάχιστά που VG* ‖ 22 *οὐδὲ μιᾷ G* | *ἐνταῦθα* Theoph., *ἐν ταύτῃ* codd. | *ἥκει* Theoph. ‖ 23 *θράκες* codd.

*τε καὶ Ἰλλυριοὶ ἦσαν, Γότθοι δὲ μετ' αὐτοὺς, καὶ
τούτων ἐχόμενοι Ἔρουλοι, μεθ' οὓς Βανδίλοι τε καὶ
Μαυρούσιοι ἦσαν. τοῦ τε πεδίου ἐπὶ πλεῖστον διῆκον.*
5 *οὐ γὰρ ἑστῶτες ἐπὶ χώρας ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔμενον, ἀλλὰ
διεστηκότες τε ἀπ' ἀλλήλων καὶ περιπάτους ποιούμενοι
παρέργως τε καὶ ὡς ἥκιστα κατεσπουδασμένως ἐς τὸν*
6 *Χοσρόου πρεσβευτὴν ἔβλεπον. εἶχε δὲ αὐτῶν οὐδεὶς*
P 139 *οὔτε χλαμύδα οὔτε ἄλλην ἐπωμίδα τινὰ, ἀλλὰ χιτῶνας
μὲν λινοῦς καὶ ἀναξυρίδας ἀμπεχόμενοι, εἶτα διεζωσ-*
7 *μένοι ἐβάδιζον. εἶχε δὲ τὴν τοῦ ἵππου μάστιγα
ἕκαστος, ὅπλον δὲ τῷ μὲν ξίφος ἦν, τῷ δὲ πέλεκυς,*
8 *τῷ δὲ τόξα γυμνά. δόκησίν τε παρείχοντο ἅπαντες
ὅτι δὴ ἀφροντιστήσαντες τῶν ἄλλων ἁπάντων κυνη-*
9 *γετήσειν ἠπείγοντο. ὁ μὲν οὖν Ἀβανδάνης Βελισαρίῳ
ἐς ὄψιν ἥκων δεινὰ ποιεῖσθαι τὸν βασιλέα Χοσρόην
ἔφη, ὅτι δὴ καθὰ ξυνέκειτο πρότερον οὐ πέμψειε παρ'
αὐτὸν τοὺς πρέσβεις ὁ Καῖσαρ (οὕτω γὰρ τὸν Ῥω-
μαίων βασιλέα καλοῦσι Πέρσαι) καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὁ Χοσ-
ρόης ἠνάγκαστο ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐν ὅπλοις ἥκειν.*
10 *Βελισάριος δὲ οὔτε κατορρωδήσας, ἅτε πη ἄγχιστα
ἐστρατοπεδευμένων βαρβάρων τοσούτων τὸ πλῆθος,*
B 245 *οὔτε τῷ λόγῳ ἐς ταραχήν τινα καταστὰς, ἀλλὰ γελῶντί
τε καὶ ἀνειμένῳ τῷ προσώπῳ ἀμείβεται „Οὐ ταύτῃ“
λέγων „ἧ τῷ Χοσρόῃ τανῦν εἴργασται νενόμισται τοῖς*

5 cf. Theoph. I 221. Cedren. I 653, 22

2 *ἔρουλοι G*] *ἔλουροι V*, *Ἐλούρους* Theoph. ‖ 3 *ἐπὶ V* Theoph.] *ἐπὶ τὸ G* ‖ 6 *εἰς G* ‖ 8 *χλαμύδα* Dind.] *χλανίδα* codd. ‖ 9 *λινοὺς* codd. ‖ 14 *βανδάνης V* ‖ 15 *εἰς V* ‖ 17 *καίσαρ* codd. ‖ 20 *κατωρρωδήσας* codd. ‖ 21 *τὸ G*] om. *V* ‖ 24 *ἧ*] *ἣ* codd. | *Χοσρόῃ*] *σχορόη G* | *εἴργασται V*] *εἴργασθαι G* | *νενομίσθαι G*

„ἀνθρώποις τὰ πράγματα. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, ἤν τι 11
„ἀντιλέγοιτο σφίσι τε καὶ τῶν πέλας τισὶ, πρεσβεύουσι
„μὲν ἐς αὐτοὺς πρότερον, ἐπειδὰν δὲ τῶν μετρίων μὴ
„τύχωσιν, οὕτω δὴ πολέμῳ ἐπ' αὐτοὺς ἴασιν. ὁ δὲ 12
„γενόμενος ἐν μέσοις Ῥωμαίοις, εἶτα τοὺς ὑπὲρ τῆς
„εἰρήνης προτείνεται λόγους.“ ὁ μὲν τοσαῦτα εἰπὼν
τὸν πρεσβευτὴν ἀπεπέμψατο.

Ὁ δὲ παρὰ Χοσρόην γενόμενος παρῄνει οἱ ὅτι τά- 13
χιστα ἀπαλλάσσεσθαι. στρατηγῷ τε γὰρ ἐντυχεῖν ἔφη 14
ἀνδρειοτάτῳ τε καὶ ξυνετωτάτῳ ἀνθρώπων ἁπάντων
καὶ στρατιώταις οἵους ἄλλους αὐτὸς οὐ πώποτε εἶδεν,
ὧν δὴ τὴν εὐκοσμίαν θαυμάσειε μάλιστα πάντων, εἶναί
τε οὐκ ἐξ ἀντιπάλου τοῦ κινδύνου αὐτῷ τε καὶ Βελι-
σαρίῳ τὴν ἀγωνίαν, διαφέρειν δὲ, ὅτι νικήσας μὲν
αὐτὸς τὸν Καίσαρος νικήσει δοῦλον, ἡσσηθεὶς δὲ, ἂν
οὕτω τύχοι, μέγα τι αἶσχος τῇ τε βασιλείᾳ ποριέσεται
καὶ τῷ Περσῶν γένει, καὶ Ῥωμαῖοι μὲν νενικημένοι
ῥᾳδίως ἂν ἔν τε ὀχυρώμασι καὶ γῇ τῇ αὐτῶν διασώ-
ζοιντο, αὐτῶν δὲ, ἤν γέ τι ἐναντίωμα ξυμβαίη, οὐδ'
ἂν ἄγγελος διαφύγοι ἐς τὴν Περσῶν χώραν. ταύτῃ 15
ὁ Χοσρόης ἀναπεισθεὶς τῇ ὑποθήκῃ ἀναστρέφειν μὲν
ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ἐβούλετο, ἀμηχανίᾳ δὲ πολλῇ εἴχετο.
τήν τε γὰρ διάβασιν τοῦ ποταμοῦ πρὸς τῶν πολεμίων 16
φυλάσσεσθαι ᾤετο καὶ ὁδῷ τῇ αὐτῇ, ἐρήμῳ ἀνθρώπων
παντάπασιν οὔσῃ, ὀπίσω ἀπελαύνειν οὐχ οἷός τε ἦν, B 246
ἐπεὶ ἅπαντα σφᾶς τὰ ἐπιτήδεια ἤδη ἐπιλελοίπει, ἅπερ
τὸ πρότερον ξὺν αὐτοῖς ἔχοντες ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων

5 εἶτα om. *G* ‖ 8 χοσρόη *V* ‖ 11 εἶδον *V* ‖ 18 αὐτῶν *V*] αὐτοῖς *G*, αὑτῶν mavult Christ ‖ 23 πολεμίων] hinc rursus *P* ‖ 24 αὐτῇ *V* ‖ 26 ἤδη om. *G* | ἐπιλελοίπει affert Dind. e cod. α] ἀπολελοίπει codd. ‖ 27 τὰ πρότερα *P* | αὑτοῖς scripsi] αὐτοῖς codd.

17 ἐσέβαλον. τέλος δὲ πολλὰ λογισαμένῳ ξυμφορώτατόν
οἱ ἔδοξεν εἶναι μάχῃ διακινδυνεύσαντι ἐς γῆν τε τὴν
ἀντιπέρας ἥκειν καὶ διὰ χώρας πᾶσιν εὐθηνούσης τοῖς
18 ἀγαθοῖς τὴν πορείαν ποιήσασθαι. Βελισάριος δὲ εὖ
μὲν ἠπίστατο ὡς οὐδ' ἂν δέκα μυριάδες ἀνδρῶν τὴν
διάβασιν Χοσρόῃ ἀναχαιτίζειν ποτὲ ἱκαναὶ εἶεν· (ὅ τε
P 140 γὰρ ποταμὸς πολλαχῇ τῶν ταύτῃ χωρίων ναυσὶ δια-
βατὸς ὢν ἐπὶ πλεῖστον τυγχάνει καὶ κρεῖσσον ἦν ἄλλως
τὸ Περσῶν στράτευμα ἢ πρὸς πολεμίων ὀλίγων τινῶν
τῆς διαβάσεως ἀποκεκλεῖσθαι·) τοῖς δὲ ἀμφὶ Διογένην
τε καὶ Ἀδόλιον σὺν τοῖς χιλίοις ἐπέστελλε τὰ πρῶτα
περιιέναι τὴν ἐκείνῃ ἀκτήν, ὅπως δὴ ἐς ταραχὴν
19 ἀφασίᾳ τινὶ τὸν βάρβαρον καταστήσονται. ὅνπερ δε-
διξάμενος, ὥσπερ μοι ἐρρήθη, ἔδεισε μή τι αὐτῷ
ἐμπόδισμα εἴη ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Ῥωμαίων γῆς.
20 λόγου τε οἱ πολλοῦ ἄξιον ἐφαίνετο εἶναι ἐξελάσαι ἐν-
θένδε τὸν Χοσρόου στρατόν, οὐδεμιᾷ κινδυνεύσαντι
μάχῃ πρὸς μυριάδας βαρβάρων πολλὰς ξὺν στρατιώ-
ταις λίαν τε ὀλίγοις οὖσι καὶ ἀτεχνῶς κατεπτηχόσι
τὸν Μήδων στρατόν. διὸ δὴ ἐκέλευε Διογένην τε καὶ
Ἀδόλιον ἡσυχῇ μένειν.

21 Ὁ γοῦν Χοσρόης γέφυραν σὺν πολλῷ τάχει πηξά-
μενος ποταμὸν Εὐφράτην ἐκ τοῦ αἰφνιδίου διέβη παντὶ
22 B247 τῷ στρατῷ. Πέρσαις γὰρ πόνῳ οὐδενὶ διαβατοί εἰσι
ποταμοὶ ἅπαντες, ἐπεὶ αὐτοῖς ὁδῷ ἰοῦσιν ἀγκιστροειδῆ
σιδήρια ἐν παρασκευῇ ἐστιν, οἷς δὴ ξύλα μακρὰ ἐς
ἄλληλα ἐναρμόζοντες γέφυραν αὐτοσχεδιάζουσιν ἐκ τοῦ

1 ἐσέβαλλον G ‖ 3 εὐθυνούσης G ‖ 4—247, 6 Βελισάριος δὲ—εἶναι om. VG ‖ 12 περιιέναι scripsi] προιέναι P, cf. 243, 13 ‖ 13 καταστήσονται Hoesch.] καταστήσωνται P ‖ 14 ἐρρέθη P ‖ 15 ἀπαλλάσεσθαι superscr. rec. m. σ. P

παραυτίκα ὅπη ἂν σφίσι βουλομένοις εἴη. ἐπεὶ δὲ 23
τάχιστα γέγονεν ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, πέμψας παρὰ
Βελισάριον αὐτὸς μὲν Ῥωμαίοις κεχαρίσθαι τοῦ Μήδων
στρατοῦ τὴν ἀναχώρησιν ἔφασκε, προσδέχεσθαι δὲ
τοὺς παρ' αὐτῶν πρέσβεις, οὓς σφίσι παρέσεσθαι οὐκ
ἐς μακρὰν ἄξιον εἶναι. Βελισάριος δὲ παντὶ καὶ αὐτὸς 24
τῷ Ῥωμαίων στρατῷ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν διαβὰς
παρὰ Χοσρόην εὐθὺς ἔπεμψεν. οἳ, ἐπεὶ παρ' αὐτὸν 25
ἵκοντο, πολλὰ τῆς ἀναχωρήσεως ἐπαινέσαντες πρέσβεις
ἐς αὐτὸν ἥξειν παρὰ βασιλέως αὐτίκα δὴ μάλα ὑπέσ-
χοντο, οἳ δὴ τὰ ἀμφὶ τῇ εἰρήνῃ ξυγκείμενα πρότερον
ἔργῳ ἐπιτελῆ πρὸς αὐτὸν θήσονται. ἠξίουν τε διὰ 26
Ῥωμαίων ἅτε φίλων αὐτῷ τῇ πορείᾳ χρῆσθαι. ὁ δὲ
καὶ ταῦτα ὑπεδέχετο ἐπιτελέσειν, εἴ τινά οἱ δοῖεν τῶν
δοκίμων ἐν ὁμήρων λόγῳ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ, ἐφ'
ᾧ τὰ ξυγκείμενα πράξουσιν. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις 27
παρὰ Βελισάριον ἐπανήκοντες τοὺς Χοσρόου λόγους
ἀπήγγελλον, ὁ δὲ εἰς τὴν Ἔδεσσαν ἀφικόμενος Ἰωάννην
τὸν Βασιλείου παῖδα, γένει τε καὶ πλούτῳ πάντων
τῶν Ἐδεσσηνῶν διαφανέστατον, ὅμηρον τῷ Χοσρόῃ
οὔτι ἑκούσιον εὐθὺς ἔπεμψε. Ῥωμαῖοι δὲ Βελισάριον 28
ἐν εὐφημίαις εἶχον, μᾶλλόν τε σφίσιν ὁ ἀνὴρ ἐν τούτῳ
εὐδοκιμῆσαι τῷ ἔργῳ ἐδόκει ἢ ὅτε Γελίμερα δορυά- B 248

23 cf. Theoph. I 222

1—21 ἐπεὶ δὲ—ἔπεμψε] ὅτι ἐπεὶ καταστρατηγηθεὶς χοσρόης τὸν εὐφράτην ἐπεραιώθη ποταμόν, πέμψας παρὰ βελ. κτλ. *W* ‖ 3 κεχαριεῖσθαι *W* ‖ 4 ἔφασκεν *W* ‖ 5 σφίσι] φησι *W* ‖ 6 βελισαρίῳ *V* | καὶ αὐτὸς παντὶ *W* ‖ 7 Ῥωμαίων om. *W* | Εὐφράτην om. *W* ‖ 8 εὐθὺς] ⟨πρέσβεις⟩ addendum putat Christ ‖ 11 τὰ om. *VW* | τὰ ξυγκείμενα *W* ‖ 12 ἐπιτελεῖ *V* ‖ 13 αὐτῷ *P*] αὐτῶν *VG* | τῇ om. *VG* ‖ 16 πράξουσιν *VP*] πράξωσιν *GW* ‖ 18 ἀπήγγελον *V* | ἐς *P* | αἴδεσσαν *V*, ἔδεσαν *PW* ‖ 20 τῶν *P*] om. *VGW* | αἰδεσσηνῶν *VG*, ἐδεσηνῶν *PW* ‖ 21 ἔπεμψεν *P*

29 λωτον ἢ τὸν Οὐίττιγιν ἐς Βυζάντιον ἤνεγκεν. ἦν γὰρ
ὡς ἀληθῶς λόγου καὶ ἐπαίνου πολλοῦ ἄξιον, πεφοβη-
μένων μὲν κἀν τοῖς ὀχυρώμασι κρυπτομένων Ῥωμαίων
P 141 ἁπάντων, Χοσρόου δὲ στρατῷ μεγάλῳ ἐν μέσῃ γεγο-
νότος Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἄνδρα στρατηγὸν ξὺν ὀλίγοις
τισὶ δρόμῳ ὀξεῖ ἐκ Βυζαντίου μεταξὺ ἥκοντα ἀπ'
ἐναντίας τοῦ Περσῶν βασιλέως στρατοπεδεύσασθαι,
Χοσρόην δὲ ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου, ἢ τὴν τύχην ἢ τὴν
ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς δείσαντα ἢ καί τισιν ἐξαπατηθέντα
σοφίσμασιν, ἐπίπροσθεν μηκέτι χωρῆσαι, ἀλλὰ τῷ μὲν
ἔργῳ φυγεῖν, λόγῳ δὲ τῆς εἰρήνης ἐφίεσθαι.
30 Ἐν τούτῳ δὲ Χοσρόης ἀλογήσας τὰ ὡμολογημένα
Καλλίνικον πόλιν οὐδενὸς τὸ παράπαν ἀμυνομένου
εἷλε. ταύτης γὰρ τὸν περίβολον ὁρῶντες Ῥωμαῖοι
σαθρόν τε καὶ εὐάλωτον παντάπασιν ὄντα, μοῖραν
αὐτοῦ ἀεὶ καθαιροῦντές τινα, νέᾳ τινὶ ἀνενεοῦντο
31 οἰκοδομίᾳ. τότε γοῦν μέρος τι αὐτοῦ καθελόντες,
οὔπω δὲ τὸ λειπόμενον τοῦτο δειμάμενοι, ἐπειδὴ τοὺς
πολεμίους ἄγχιστά πη ἐπύθοντο εἶναι, τῶν χρημάτων
ὑπεξαγαγόντες τὰ τιμιώτατα, οἱ μὲν εὐδαίμονες αὐτῆς
τῶν οἰκητόρων ἐς ἕτερα ἄττα ὀχυρώματα ἀπεχώρησαν,
32 οἱ δὲ λοιποὶ στρατιωτῶν χωρὶς αὐτοῦ ἔμειναν. καὶ
γεωργῶν πάμπολύ τι χρῆμα ἐνταῦθα ξυνειλέχθαι
συνέβη. οὓς δὴ ὁ Χοσρόης ἀνδραποδίσας ἅπαν ἐς
33 ἔδαφος καθεῖλεν. ὀλίγῳ τε ὕστερον τὸν ὅμηρον
Ἰωάννην δεξάμενος ἀπεχώρησεν ἐς τὰ πάτρια ἤθη.

1 ἰούττιγιν *P* ‖ 2 ἄξιος *V* ‖ 4 στρατῷ] στρατηγῷ *V* ‖ 6 τισὶ δρόμῳ ὀξεῖ *VP*] τισὶν ὀξεῖ δρόμῳ *G* ‖ 10 ἐπίπροσθε *P* ‖ 14 εἷλε *P*] ἑλεῖν *VG* | ὁρῶντες om. *V* ‖ 16 ἀνενοοῦντο *P* ‖ 20 αὐτῆς *P*] αὐτοῖς *VG* ‖ 21 ἄττα Hoesch.] ἅττα codd. ‖ 23 γεωργῶν] γεωργῶν δὲ *P* | ξυνηλέχθαι *VG* ‖ 24 ξυνέβη *P* ‖ 24—25 ἅπαν ἐς ἔδαφος] αν ἐς ἔ evanuit in *P* ‖ 26 Ἰωάννην evanuit in *P* | εἰς *P*

Ἀρμένιοί τε οἱ τῷ Χοσρόῃ προσκεχωρηκότες, τὰ B 249 34 πιστὰ πρὸς Ῥωμαίων λαβόντες ξὺν τῷ Βασσάκῃ ἐς Βυζάντιον ἦλθον. ταῦτα μὲν ἐν τῇ τρίτῃ Χοσρόου ἐσβολῇ Ῥωμαίοις γενέσθαι ξυνέβη, καὶ ὁ Βελισάριος βασιλεῖ ἐς Βυζάντιον μετάπεμπτος ἦλθεν, ἐφ' ᾧ ἐς Ἰταλίαν αὖθις σταλήσεται, πονηρῶν ἤδη παντάπασι τῶν ἐκείνῃ πραγμάτων Ῥωμαίοις ὄντων.

κβ'. Ὑπὸ δὲ τοὺς χρόνους τούτους λοιμὸς γέγονεν, ἐξ οὗ δὴ ἅπαντα ὀλίγου ἐδέησε τὰ ἀνθρώπεια ἐξίτηλα εἶναι. ἅπασι μὲν οὖν τοῖς ἐξ οὐρανοῦ ἐπισκήπτουσιν ἴσως ἂν καὶ λέγοιτό τις ὑπ' ἀνδρῶν τολμητῶν αἰτίου λόγος, οἷα πολλὰ φιλοῦσιν οἱ ταῦτα δεινοὶ αἰτίας τερατεύεσθαι οὐδαμῇ ἀνθρώπῳ καταληπτὰς οὔσας, φυσιολογίας τε ἀναπλάσσειν ὑπερορίους, ἐξεπιστάμενοι μὲν ὡς λέγουσιν οὐδὲν ὑγιὲς, ἀποχρῆν δὲ ἡγούμενοι σφίσιν, ἤν γε τῶν ἐντυγχανόντων τινὰς τῷ λόγῳ ἐξαπατήσαντες πείσωσι. τούτῳ μέντοι τῷ κακῷ πρό- 2 φασίν τινα ἢ λόγῳ εἰπεῖν ἢ διανοίᾳ λογίσασθαι μηχανή τις οὐδεμία ἐστὶ, πλήν γε δὴ ὅσα ἐς τὸν θεὸν P 142 ἀναφέρεσθαι. οὐ γὰρ ἐπὶ μέρους τῆς γῆς οὐδὲ ἀν- 3 θρώπων τισὶ γέγονεν οὐδέ τινα ὥραν τοῦ ἔτους ἔσχεν, ὅθεν ἂν καὶ σοφίσματα αἰτίας εὑρέσθαι δυνατὰ εἴη, ἀλλὰ περιεβάλλετο μὲν τὴν γῆν ξύμπασαν, βίους δὲ

8 cf. Mal. 482, 4. Euagr. IV. 29. Theoph. I 222, 21. Niceph. Call. XVII 18 Mich. Syr. 193. Auct. Marcell. Com. ad. a. 543

1 Ἀρμένιοι] ιοι evanuit in *P* ‖ 4 ὁ *VG*] om. *P* ‖ 5 μετάπ. ἦλθεν *VG*] ἦλθε μετάπ. *P* ‖ 6 αὖθις *VG*] εὐθὺς *P* | σταλήσηται *G* | πονήρων *P* ‖ 8 τοὺς χρόνους τούτους *VG*] τούτους τοὺς χρόνους *P* ‖ 9 ἀνθρώπινα *V*, ἀνθρώπεινα *G* ‖ 11—12 αἰτίου λόγος] αἰτία λόγου *V* ‖ 12 πολλὰ] πολλοὶ *V* ‖ 19 οὐδὲ μία *VG* | ἐστὶν *G* ‖ 22 δυνατὸν *G*

ἀνθρώπων ἅπαντας ἔβλαψε, καίπερ ἀλλήλων ἐς τοὐ-
ναντίον παρὰ πολὺ διαλλάσσοντας, οὔτε φύσεώς τινος
4 οὔτε ἡλικίας φεισάμενον. εἴτε γὰρ χωρίων ἐνοικήσει
B 250 εἴτε νόμῳ διαίτης, ἢ φύσεως τρόπῳ, ἢ ἐπιτηδεύμασιν,
ἢ ἄλλῳ ὅτῳ ἀνθρώπων ἄνθρωποι διαφέρουσιν, ἐν
ταύτῃ δὴ μόνῃ τῇ νόσῳ τὸ διαλλάσσον οὐδὲν ὤνησεν.
5 ἐπέσκηψε δὲ τοῖς μὲν ὥρᾳ θέρους, τοῖς δὲ χειμῶνι,
τοῖς δὲ κατὰ τοὺς ἄλλους καιρούς. λεγέτω μὲν οὖν
ὥς πη ἕκαστος περὶ αὐτῶν γινώσκει καὶ σοφιστὴς καὶ
μετεωρολόγος, ἐγὼ δὲ ὅθεν τε ἤρξατο ἡ νόσος ἥδε
καὶ τρόπῳ δὴ ὅτῳ τοὺς ἀνθρώπους διέφθειρεν ἐρῶν
ἔρχομαι.

6 Ἤρξατο μὲν ἐξ Αἰγυπτίων οἳ ᾤκηνται ἐν Πηλου-
σίῳ. γενομένη δὲ δίχα πὴ μὲν ἐπί τε Ἀλεξανδρείας
καὶ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου ἐχώρησε, πὴ δὲ ἐπὶ Παλαιστί-
νους τοὺς Αἰγυπτίοις ὁμόρους ἦλθεν, ἐντεῦθέν τε
κατέλαβε τὴν γῆν σύμπασαν, ὁδῷ τε ἀεὶ προϊοῦσα καὶ
7 χρόνοις βαδίζουσα τοῖς καθήκουσιν. ἐπὶ ῥητοῖς γὰρ
ἐδόκει χωρεῖν καὶ χρόνον τακτὸν ἐν χώρᾳ ἑκάστῃ
διατριβὴν ἔχειν, ἐς οὐδένας μὲν ἀνθρώπων παρέργως
τῷ φθόρῳ χρωμένη, σκεδαννυμένη δὲ ἐφ' ἑκάτερα
μέχρι ἐς τὰς τῆς οἰκουμένης ἐσχατιάς, ὥσπερ δεδοικυῖα
8 μή τις αὐτὴν τῆς γῆς διαλάθοι μυχός. οὔτε γὰρ
νῆσόν τινα ἢ σπήλαιον ἢ ἀκρώρειαν ἐλίπετο ἀνθρώ-
πους οἰκήτορας ἔχουσαν· ἢν δέ πού τινα καὶ παρή-
λασε χώραν, ἢ μὴ ψαύσασα τῶν ταύτῃ ἀνθρώπων ἢ

1—2 τουναντίον VG] τὸ ἐναντίον P ‖ 2 διαλάσσοντας P ‖ 2—3 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 3—4 εἴτε—εἴτε] ἤτε—ἤτε V ‖ 3 ἐνοικήσει VG] ἐνοικήσεσι P ‖ 4 ἢ 1] εἴτε G ‖ 6 μόνῃ VG] om. P | τὸ om. VG ‖ 10 τε om. G ‖ 15—16 παλαιστήνους G, παλαιστινοὺς P ‖ 16 ἐντεῦθε P ‖ 21 φθόρῳ P] φθόνῳ VG ‖ 22 αἰσχατιᾶς G ‖ 24 ἐλείπετο V ‖ 25—26 παρήλασε VGP corr.]

ἀμωσγέπως αὐτῶν ἀψαμένη, ἀλλὰ χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ
αὖθις ἐνταῦθα ἐπανιοῦσα τῶν μὲν περιοίκων, οἷς δὴ
πικρότατα ἐπέσκηψε πρότερον, οὐδαμῶς ἥψατο, τῆς δὲ
χώρας ἐκείνης οὐ πρότερον ἀπέστη ἕως τὸ μέτρον ὀρ-
θῶς καὶ δικαίως τῶν τετελευτηκότων ἀπέδωκεν, ὅπερ
καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὴν ᾠκημένοις χρόνῳ τῷ προτέρῳ B 251
διεφθάρθαι τετύχηκεν. ἀρξαμένη δὲ ἀεὶ ἐκ τῆς παρα- 9
λίας ἡ νόσος ἥδε, οὕτω δὴ ἐς τὴν μεσόγειον ἀνέβαινε
χώραν. δευτέρῳ δὲ ἔτει ἐς Βυζάντιον μεσοῦντος τοῦ
ἦρος ἀφίκετο, ἔνθα καὶ ἐμοὶ ἐπιδημεῖν τηνικαῦτα ξυν-
έβη. ἐγίνετο δὲ ὧδε. φάσματα δαιμόνων πολλοῖς ἐς 10
πᾶσαν ἀνθρώπου ἰδέαν ὤφθη, ὅσοι τε αὐτοῖς παρα-
πίπτοιεν, παίεσθαι ᾤοντο πρὸς τοῦ ἐντυχόντος ἀνδρὸς,
ὅπη παρατύχοι τοῦ σώματος, ἅμα τε τὸ φάσμα τοῦτο
ἑώρων καὶ τῇ νόσῳ αὐτίκα ἡλίσκοντο. κατ' ἀρχὰς 11
μὲν οὖν οἱ παραπεπτωκότες ἀποτρέπεσθαι αὐτὰ ἐπει-
ρῶντο, τῶν τε ὀνομάτων ἀποστοματίζοντες τὰ θειότατα
καὶ τὰ ἄλλα ἐξοσιούμενοι, ὡς ἕκαστός πη ἐδύνατο,
ἤνυον μέντοι τὸ παράπαν οὐδὲν, ἐπεὶ κἀν τοῖς ἱεροῖς
οἱ πλεῖστοι καταφεύγοντες διεφθείροντο. ὕστερον δὲ 12P143
οὐδὲ τοῖς φίλοις καλοῦσιν ἐπακούειν ἠξίουν, ἀλλὰ
καθείρξαντες αὐτοὺς ἐν τοῖς δωματίοις, ὅτι δὴ οὐκ
ἐπαΐοιεν προσεποιοῦντο, καίπερ ἀρασσομένων αὐτοῖς
τῶν θυρῶν, δειμαίνοντες δηλονότι μὴ δαιμόνων τις

παρήκασε *P* pr. m. ‖ 5 ὅπερ scripsi] ὥσπερ codd. ‖ 7—8 παραλίας] παλίας *V* ‖ 9 χῶραν *G* ‖ 9—10 μεσοῦντος τοῦ ἦρος] μηνὶ Ὀκτωβρίῳ Theoph. ‖ 10 ἦρος *VGP* corr.] ἤρους *P* pr. m. | ἐμοὶ *VG*] ἐμὲ superscr. οι *P* ‖ 14 παρατύχη *VG* | τοῦτο om. *P* ‖ 15 ἑώρα *VG* | ἡλίσκετο *VG* ‖ 16 παραπεπτωκότες] πεπτωκότες *G* ‖ 17 ἀποστοματίζονται *V* ‖ 19 κἀν] οὐκ ἂν *V* ‖ 22 αὐτοὺς *VG* ‖ 23 ἐπαΐειν *V*, ἐπαΐοι *G* | οὐ προσεποιοῦντο *V* ‖ 24 δηλονότι] δῆλον ὅτι *G*

13 ὁ καλῶν εἴη. τισὶ δὲ οὐχ οὕτως ὁ λοιμὸς ἐπεγίνετο,
ἀλλ' ὄψιν ὀνείρου ἰδόντες ταὐτὸ τοῦτο πρὸς τοῦ
ἐπιστάντος πάσχειν ἐδόκουν, ἢ λόγου ἀκούειν προλέ-
γοντος σφίσιν ὅτι δὴ ἐς τῶν τεθνηξομένων τὸν
14 ἀριθμὸν ἀνάγραπτοι εἶεν. τοῖς δὲ πλείστοις οὔτε
ὕπαρ οὔτε ὄναρ αἰσθομένοις τοῦ ἐσομένου εἶτα τῇ
15 νόσῳ ξυνέβη ἁλῶναι. ἡλίσκοντο δὲ τρόπῳ τοιῷδε.
ἐπύρεσσον ἄφνω, οἱ μὲν ἐξ ὕπνου ἐγηγερμένοι, οἱ δὲ
B 252 περιπάτους ποιούμενοι, οἱ δὲ ἄλλο ὅ τι δὴ πράσσοντες.
16 καὶ τὸ μὲν σῶμα οὔτε τι διήλλασσε τῆς προτέρας
χροιᾶς οὔτε θερμὸν ἦν, ἅτε πυρετοῦ ἐπιπεσόντος, οὐ
μὴν οὐδὲ φλόγωσις ἐπεγίνετο, ἀλλ' οὕτως ἀβληχρός
τις ἐξ ἀρχῆς τε καὶ ἄχρις ἑσπέρας ὁ πυρετὸς ἦν ὥστε
μήτε τοῖς νοσοῦσιν αὐτοῖς μήτε ἰατρῷ ἁπτομένῳ δό-
17 κησιν κινδύνου παρέχεσθαι. οὐ γὰρ οὖν οὐδέ τις
τελευτᾶν τῶν περιπεπτωκότων ἀπ' αὐτοῦ ἔδοξεν.
ἡμέρᾳ δὲ τοῖς μὲν τῇ αὐτῇ, τοῖς δὲ τῇ ἐπιγενομένῃ,
ἑτέροις δὲ οὐ πολλαῖς ὕστερον βουβὼν ἐπῆρτο, οὐκ
ἐνταῦθα μόνον, ἔνθα καὶ τὸ τοῦ σώματος μόριον, ὃ
δὴ τοῦ ἤτρου ἔνερθέν ἐστι, βουβὼν κέκληται, ἀλλὰ
καὶ τῆς μάλης ἐντὸς, ἐνίοις δὲ καὶ παρὰ τὰ ὦτα καὶ
ὅπου ποτὲ τῶν μηρῶν ἔτυχε.

18 Τὰ μὲν οὖν ἄχρι τοῦδε πᾶσιν ὁμοίως σχεδόν τι τοῖς τῇ νόσῳ ἁλισκομένοις ξυνέβαινε· τὰ δὲ ἐνθένδε

---

1 ἐπεγίνετο VG] ἐπεγίνετο, γρ. ἐπέσκηψε P ‖ 5 δὲ] μὲν P pr. m., μέντοι P eadem m. corr. ‖ 5—6 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 8 ἐπύρεσον G | ἄμφω G pr. m., ἄμφω (corr. ν) G pr. m. corr. | ἐγηγεργερμένοι P ‖ 9 ὅτι] τι G | δὴ om. G ‖ 12 οὕτως Dind.] οὕτω codd. | βληχρὸς V ‖ 13 τις] τε G | ἄχρις ἑσπέρας] ἄχρι ἐς πέρας G ‖ 14 μήτε—μήτε] μὴ δὲ—μὴ δὲ codd. ‖ 20 ἐστι] ὢν G ‖ 21 μάλης VG] μασχάλης P ‖ 22 μηρῶν codd.] μερῶν Hoesch.

οὐκ ἔχω εἰπεῖν πότερον ἐν τῷ διαλλάσσοντι τῶν σω-
μάτων καὶ ἡ διαφορὰ τῶν ξυμπιπτόντων ἐγίνετο, ἢ
ὅπῃ ποτὲ βουλομένῳ εἴη τῷ τὴν νόσον ἐπαγαγόντι.
ἐπεγίνετο γὰρ τοῖς μὲν κῶμα βαθὺ, τοῖς δὲ παραφρο- 19
σύνη ὀξεῖα, ἑκάτεροί τε τὰ πρὸς τὴν νόσον ἐπιτηδείως
ἔχοντα ἔπασχον· οἷς μὲν γὰρ τὸ κῶμα ἐπέκειτο, πάν-
των ἐπιλελησμένοι τῶν εἰωθότων σφίσιν ἐς ἀεὶ καθεύ-
δειν ἐδόκουν. καὶ εἰ μέν τις αὐτῶν ἐπιμελοῖτο, μεταξὺ 20
ἤσθιον, τινὲς δὲ καὶ ἀπημελημένοι ἀπορίᾳ τροφῆς
εὐθὺς ἔθνησκον. οἱ μέντοι τῷ τῆς παραφροσύνης 21 B 253
ἁλόντες κακῷ ἀγρυπνίᾳ τε καὶ φαντασίᾳ πολλῇ εἴχοντο,
καί τινας ὑποπτεύοντες ἐπιέναι σφίσιν ὡς δὴ ἀπο-
λοῦντας ἐς ταραχήν τε καθίσταντο καὶ ἀναβοῶντες
ἐξαίσιον οἷον ἐς φυγὴν ὥρμηντο. οἵ τε αὐτοὺς θερα- 22
πεύοντες καμάτῳ ἀπαύστῳ ἐχόμενοι τὰ ἀνήκεστα ἐς
ἀεὶ ἔπασχον. διὸ δὴ ἅπαντες αὐτοὺς οὐχ ἧσσον ἢ 23
τοὺς πονουμένους ᾤκτίζοντο, οὐχ ὅτι τῷ λοιμῷ ἐπιέ-
ζοντο ἐκ τοῦ προσιέναι (οὔτε γὰρ ἰατρῷ οὔτε ἰδιώτῃ
μεταλαχεῖν τοῦ κακοῦ τοῦδε τῶν νοσούντων ἢ τῶν
τετελευτηκότων ἁπτομένῳ ξυνέβη, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν ἀεὶ
καὶ τοὺς οὐδὲν σφίσι προσήκοντας ἢ θάπτοντες ἢ
θεραπεύοντες ταύτῃ δὴ τῇ ὑπουργίᾳ παρὰ δόξαν ἀντ- P 144
εῖχον, πολλοὶ δὲ τῆς νόσου ἀπροφασίστως αὐτοῖς
ἐπιπεσούσης εὐθὺς ἔθνησκον), ἀλλ᾽ ὅτι ταλαιπωρίᾳ
πολλῇ εἴχοντο. ἔκ τε γὰρ τῶν στρωμάτων ἐκπίπτοντας 24
καὶ καλινδουμένους ἐς τὸ ἔδαφος ἀντικαθίστων αὖθις
καὶ ῥιπτεῖν σφᾶς αὐτοὺς ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐφιεμένους
ὠθοῦντές τε καὶ ἀνθέλκοντες ἐβιάζοντο. ὕδωρ τε οἷς 25

1 πότερον] πρότερον *V* ‖ 2 συμπιπτόντων *P* ‖ 7 ἐσαεὶ *P* ‖ 8 ἐπεμελεῖτο *G* ‖ 15—16 ἐς ἀεὶ] ἀεὶ *G* ‖ 25 ἐκ *GP*] ἐς *V* ‖ 26 ἀντικαθιστῶν *V*, ἀντικαθιστῶντες *G* ‖ 27 αὐτοὺς *P* ‖ 28 ὕδωρ]

παρατύχοι, ἐμπεσεῖν ἤθελον οὐ δὴ οὐχ ὅσον τοῦ ποτοῦ
ἐπιθυμίᾳ (ἐς γὰρ θάλασσαν οἱ πολλοὶ ὥρμηντο), ἀλλ'
26 αἴτιον ἦν μάλιστα ἡ τῶν φρενῶν νόσος. πολὺς δὲ
αὐτοῖς καὶ περὶ τὰς βρώσεις ἐγένετο πόνος. οὐ γὰρ
εὐπετῶς προσίεντο ταύτας. πολλοί τε ἀπορίᾳ τοῦ
θεραπεύοντος διεφθάρησαν, ἢ λιμῷ πιεζόμενοι, ἢ ἀφ'
27 ὑψηλοῦ καθιέντες τὸ σῶμα. ὅσοις δὲ οὔτε κῶμα οὔτε
παραφροσύνη ἐνέπεσε, τούτοις δὴ ὅ τε βουβὼν ἐσφα-
κέλιζε καὶ αὐτοὶ ταῖς ὀδύναις οὐκέτι ἀντέχοντες
28 B254 ἔθνησκον. τεκμηριώσειε δ' ἄν τις καὶ τοῖς ἄλλοις
ἅπασι κατὰ ταὐτὰ ξυμβῆναι, ἀλλ' ἐπεὶ ἐν αὑτοῖς ὡς
ἥκιστα ἦσαν, ξυνεῖναι τῆς ὀδύνης οὐδαμῆ εἶχον, τοῦ
πάθους αὐτοῖς τοῦ ἀμφὶ τὰς φρένας παραιρουμένου
τὴν αἴσθησιν.

29 Ἀπορούμενοι γοῦν τῶν τινες ἰατρῶν τῇ τῶν ξυμ-
πιπτόντων ἀγνοίᾳ τό τε τῆς νόσου κεφάλαιον ἐν τοῖς
βουβῶσιν ἀποκεκρίσθαι οἰόμενοι, διερευνᾶσθαι τῶν
τετελευτηκότων τὰ σώματα ἔγνωσαν. καὶ διελόντες
τῶν βουβώνων τινὰς ἄνθρακος δεινόν τι χρῆμα
30 ἐμπεφυκὸς εὗρον. ἔθνησκον δὲ οἱ μὲν αὐτίκα, οἱ δὲ
ἡμέραις πολλαῖς ὕστερον, τισί τε φλυκταίναις μελαίναις,
ὅσον φακοῦ μέγεθος, ἐξήνθει τὸ σῶμα, οἳ οὐδὲ μίαν
ἐπεβίων ἡμέραν, ἀλλ' εὐθυωρὸν ἅπαντες ἔθνησκον.
31 πολλοὺς δὲ καί τις αὐτόματος αἵματος ἐπιγινόμενος

⟨εἰς⟩ ὕδωρ Dind. cum cod. e corr. ‖ 1 οὐ δὴ Hoesch.] οὐ δὲ VG, οὐ δὶ P, unde ὕδατι coni. Christ, scribendum puto: αὐτῷ | ποτοῦ P] ποταμοῦ VG ‖ 2 γὰρ Hoesch.] γοῦν codd. ‖ 5 προσίετο V, προσίοντο G ‖ 10 τεκμηριώσειε P] τεκμηριώσει V, τεκμηριώση G ‖ 11 αὐτοῖς VG ‖ 13 παραινουμένου V ‖ 19 χρῆμα VGP corr.] σχῆμα P pr. m. ‖ 20 ἐκπεφυκὸς GP ‖ 21 φλυκτέναις VG | μελαίνες V ‖ 22 οὐδεμίαν P ‖ 23 ἐπεβίουν V | εὐθυωρὸν Maltr.] εὐθύωροι VG, εὐθυωρὶ P ‖ 24 αἵματος ἐπιγινόμενος V] αἵματος ἐπιγενόμενος P, ἐπιγινόμενος αἵματος G

ἔμετος εὐθὺς διεχρήσατο. ἐκεῖνο μέντοι ἀποφήνασθαι 32
ἔχω, ὡς τῶν ἰατρῶν οἱ δοκιμώτατοι πολλοὺς μὲν
τεθνήξεσθαι προηγόρευον, οἳ δὴ κακῶν ἀπαθεῖς ὀλίγῳ
ὕστερον παρὰ δόξαν ἐγίνοντο, πολλοὺς δὲ ὅτι σωθή-
σονται ἰσχυρίζοντο, οἳ δὴ διαφθαρήσεσθαι ἔμελλον
αὐτίκα δὴ μάλα. οὕτως αἰτία τις ἦν οὐδεμία ἐν 33
ταύτῃ τῇ νόσῳ ἐς ἀνθρώπου λογισμὸν φέρουσα· πᾶσι
γάρ τις ἀλόγιστος ἀπόβασις ἐπὶ πλεῖστον ἐφέρετο, καὶ
τὰ λουτρὰ τοὺς μὲν ὤνησε, τοὺς δὲ οὐδέν τι ἧσσον
κατέβλαψεν. ἀμελούμενοί τε πολλοὶ ἔθνησκον, πολλοὶ 34
δὲ παρὰ λόγον ἐσώζοντο. καὶ πάλιν αὖ τὰ τῆς θερα-
πείας ἐφ' ἑκάτερα τοῖς χρωμένοις ἐχώρει, καὶ τὸ B 255
ξύμπαν εἰπεῖν οὐδεμία μηχανὴ ἀνθρώπῳ ἐς τὴν σω-
τηρίαν ἐξεύρητο, οὔτε προφυλαξαμένῳ μὴ πεπονθέναι
οὔτε τοῦ κακοῦ ἐπιπεσόντος περιγενέσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ
παθεῖν ἀπροφάσιστον ἦν καὶ τὸ περιεῖναι αὐτόματον.
καὶ γυναιξὶ δὲ ὅσαι ἐκύουν προὖπτος ἐγίνετο τῇ νόσῳ 35 P145
ἁλισκομέναις ὁ θάνατος. αἱ μὲν γὰρ ἀμβλίσκουσαι
ἔθνησκον, αἱ δὲ τίκτουσαι ξὺν αὐτοῖς εὐθὺς τοῖς τι-
κτομένοις ἐφθείροντο. τρεῖς μέντοι λεχοῦς λέγουσι 36
τῶν παίδων σφίσιν ἀπολομένων περιγενέσθαι, καὶ μιᾶς
ἤδη ἐν τῷ τοκετῷ ἀποθανούσης τετέχθαι τε καὶ
περιεῖναι τῷ παιδίῳ ξυμβῆναι. ὅσοις μὲν οὖν μείζων 37
τε ὁ βουβὼν ἤρετο καὶ ἐς πῦον ἀφῖκτο, τούτοις δὴ
περιεῖναι τῆς νόσου ἀπαλλασσομένοις ξυνέβαινεν, ἐπεὶ
δῆλον ὅτι αὐτοῖς ἡ ἀκμὴ ἐς τοῦτο ἐλελωφήκει τοῦ

---

4 παρὰ δόξαν *VG*] παραδόξως *P* ‖ 5 δὴ *G*] om. *VP* ‖ 6 τις ἦν Maltr.] τισὶν codd. ‖ 11 αὖ τὰ *P*] αὐτὰ *VG* ‖ 14—15 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 18 ἀμβλύσκουσαι *V*, ἀμβλώσκουσαι *P* ‖ 21 παίδων] αἰδων *V*, παιδίων *P* | ἀπολουμένων *VG* ‖ 24 πῦον Dind.] πύον codd. ‖ 25 ἀπαλλασσομένοις *VG* pr. m. corr. *P*] ἀπαλλαγέντας *G* pr. m. ‖ 26 δηλονότι *V*

ἄνθρακος, γνώρισμά τε τῆς ὑγείας τοῦτο ἐκ τοῦ ἐπὶ
πλεῖστον ἐγίνετο· οἷς δὲ ὁ βουβὼν ἐπὶ τῆς προτέρας
ἰδέας διέμεινε, τούτοις περιειστήκει τὰ κακὰ ὧν ἄρτι
38 ἐμνήσθην. τισὶ δὲ αὐτῶν καὶ τὸν μηρὸν ἀποξηρανθῆναι
ξυνέβη, ἐφ' οὗ ὁ βουβὼν ἐπαρθεὶς ὡς ἥκιστα ἔμπυος
39 γέγονεν. ἄλλοις τε οὐκ ἐπ' ἀκεραίῳ τῇ γλώσσῃ περι-
γενέσθαι τετύχηκεν, ἀλλ' ἢ τραυλίζουσιν, ἢ μόλις τε
καὶ ἄσημα φθεγγομένοις βιῶναι.

κγ'. Ἡ μὲν οὖν νόσος ἐν Βυζαντίῳ ἐς τέσσαρας
2 διῆλθε μῆνας, ἤκμασε δὲ ἐν τρισὶ μάλιστα. καὶ κατ'
ἀρχὰς μὲν ἔθνησκον τῶν εἰωθότων ὀλίγῳ πλείους,
εἶτα ἔτι μᾶλλον τὸ κακὸν ᾔρετο, μετὰ δὲ ἐς πεντα-
B 256 κισχιλίους ἡμέρᾳ ἑκάστῃ ἐξικνεῖτο τὸ τῶν νεκρῶν μέ-
τρον, καὶ αὖ πάλιν ἐς μυρίους τε καὶ τούτων ἔτι
3 πλείους ἦλθε. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῆς ταφῆς αὐτὸς
ἕκαστος ἐπεμελεῖτο τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν νεκρῶν, οὓς
δὴ καὶ ἐς ἀλλοτρίας θήκας ἐρρίπτουν ἢ λανθάνοντες
ἢ βιαζόμενοι· ἔπειτα δὲ πάντα ἐν ἅπασι ξυνεταράχθη.
4 δοῦλοί τε γὰρ ἔμειναν δεσποτῶν ἔρημοι, ἄνδρες τε τὰ
πρότερα λίαν εὐδαίμονες τῆς τῶν οἰκετῶν ὑπουργίας
ἢ νοσούντων ἢ τετελευτηκότων ἐστέρηντο, πολλαί τε
5 οἰκίαι παντάπασιν ἔρημοι ἀνθρώπων ἐγένοντο. διὸ δὴ
ξυνέβη τισὶ τῶν γνωρίμων τῇ ἀπορίᾳ ἡμέρας πολλὰς
ἀτάφοις εἶναι. ἔς τε βασιλέα ἡ τοῦ πράγματος πρόνοια,
6 ὡς τὸ εἰκὸς, ἦλθε. στρατιώτας οὖν ἐκ παλατίου καὶ
χρήματα νείμας Θεόδωρον ἐκέλευε τοῦ ἔργου τούτου
ἐπιμελεῖσθαι, ὃς δὴ ἀποκρίσεσι ταῖς βασιλικαῖς ἐφειστή-

---

3 τούτοις P] τούτους VG ‖ 6 ἐπακεραίω V ‖ 14 αὖ] αὖθις dd. ‖ 17 ἐρίπτουν G ‖ 21 ἐστέρηνται V ‖ 23 ξυνέβη τισὶ VG] τισι ξυνέβη P ‖ 25—262, 16 ἦλθε—Ἰσαάκης deerant in P duobus foliis intercisis, suppleta sunt e cod. k. ‖ 27 ὃς G] οὓς V

κει, ἀεὶ τῷ βασιλεῖ τὰς τῶν ἱκετῶν δεήσεις ἀγγέλλων,
σημαίνων τε αὖθις ὅσα ἂν αὐτῷ βουλομένῳ εἴη. ῥεφε-
ρενδάριον τῇ Λατίνων φωνῇ τὴν τιμὴν ταύτην καλοῦ-
σι Ῥωμαῖοι. οἷς μὲν οὖν οὔπω παντάπασιν ἐς ἐρημίαν 7
ἐμπεπτωκότα τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν ἐτύγχανεν, αὐτοὶ
ἕκαστοι τὰς τῶν προσηκόντων ἐποιοῦντο ταφάς. Θεό- 8
δωρος δὲ τά τε βασιλέως διδοὺς χρήματα καὶ τὰ P 146
οἰκεῖα προσαναλίσκων τοὺς ἀπημελημένους τῶν νεκρῶν
ἔθαπτεν. ἐπεὶ δὲ τὰς θήκας ἁπάσας, αἳ πρότερον 9
ἦσαν, ἐμπίπλασθαι τῶν νεκρῶν ἔτυχεν, οἱ δὲ ὀρύσσον-
τες ἅπαντα ἐφεξῆς τὰ ἀμφὶ τὴν πόλιν χωρία, ἐνταῦθά
τε τοὺς θνήσκοντας κατατιθέμενοι, ὡς ἕκαστός πη ἐδύ- B 257
νατο, ἀπηλλάσσοντο, ἔπειτα δὲ οἱ τὰς κατώρυχας ταύ-
τας ποιούμενοι πρὸς τῶν ἀποθνησκόντων τὸ μέτρον
οὐκέτι ἀντέχοντες ἐς τοὺς πύργους τοῦ περιβόλου
ἀνέβαινον, ὃς ἐν Συκαῖς ἐστί· τάς τε ὀροφὰς περιε- 10
λόντες ἐνταῦθα ἐρρίπτουν τὰ σώματα οὐδενὶ κόσμῳ,
καὶ ξυννήσαντες, ὥς πη ἑκάστῳ παρέτυχεν, ἐμπλησά-
μενοί τε τῶν νεκρῶν ὡς εἰπεῖν ἅπαντας, εἶτα ταῖς
ὀροφαῖς αὖθις ἐκάλυπτον. καὶ ἀπ' αὐτοῦ πνεῦμα 11
δυσῶδες ἐς τὴν πόλιν ἰὸν ἔτι μᾶλλον ἐλύπει τοὺς
ταύτῃ ἀνθρώπους, ἄλλως τε ἢν καὶ ἄνεμός τις ἐκεῖθεν
ἐπίφορος ἐπιπνεύσειε.

Πάντα τε ὑπερώφθη τότε τὰ περὶ τὰς ταφὰς νό- 12
μιμα. οὔτε γὰρ παραπεμπόμενοι ᾗ νενόμισται οἱ νεκροὶ
ἐκομίζοντο οὔτε καταψαλλόμενοι ᾗπερ εἰώθει, ἀλλ'

---

1 ἱκετῶν] οἰκετῶν G ‖ 2—3 ῥαιφερενδάριον V ‖ 3—4 καλοῦσι Ῥωμαῖοι] ///αῖοι καλοῦσιν G ‖ 4 οὔπω Maltr.] εἶπον V, om. G ‖ 7 τε om. G ‖ 17 κόσμω V] πόνω G ‖ 18 ξυνήσαντες codd. ‖ 22—23 ἐπίφορος ἐκεῖθεν ἐκπνεύσειε G ‖ 24 ὑπερώφθη Maltr.] ὑπερόφθη codd.

ἱκανὸν ἦν, εἰ φέρων τις ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν τετελευ-
τηκότων τινὰ ἔς τε τῆς πόλεως τὰ ἐπιθαλάσσια ἐλθὼν
ἔρριψεν, οὗ δὴ ταῖς ἀκάτοις ἐμβαλλόμενοι σωρηδὸν
13 ἔμελλον ὅπη παρατύχοι κομίζεσθαι. τότε καὶ τοῦ
δήμου ὅσοι στασιῶται πρότερον ἦσαν, ἔχθους τοῦ ἐς
ἀλλήλους ἀφέμενοι τῆς τε ὁσίας τῶν τετελευτηκότων
κοινῇ ἐπεμέλοντο καὶ φέροντες αὐτοὶ τοὺς οὐ προσή-
14 κοντας σφίσι νεκροὺς ἔθαπτον. ἀλλὰ καὶ ὅσοι πράγ-
μασι τὰ πρότερα παριστάμενοι αἰσχροῖς τε καὶ πο-
νηροῖς ἔχαιρον, οἵδε τὴν ἐς τὴν δίαιταν ἀποσεισάμενοι
παρανομίαν τὴν εὐσέβειαν ἀκριβῶς ἤσκουν, οὐ τὴν
σωφροσύνην μεταμαθόντες οὐδὲ τῆς ἀρετῆς ἐρασταί
15 B258 τινες ἐκ τοῦ αἰφνιδίου γεγενημένοι· ἐπεὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις ὅσα ἐμπέπηγε φύσει ἢ χρόνου μακροῦ διδασκαλίᾳ
ῥᾷστα δὴ οὕτω μεταβάλλεσθαι ἀδύνατά ἐστιν, ὅτι μὴ
θείου τινὸς ἀγαθοῦ ἐπιπνεύσαντος· ἀλλὰ τότε ὡς
εἰπεῖν ἅπαντες καταπεπληγμένοι μὲν τοῖς ξυμπίπτουσι,
τεθνήξεσθαι δὲ αὐτίκα δὴ μάλα οἰόμενοι, ἀνάγκῃ, ὡς
τὸ εἰκός, πάσῃ τὴν ἐπιείκειαν ἐπὶ καιροῦ μετεμάνθανον.
16 ταῦτά τοι, ἐπειδὴ τάχιστα τῆς νόσου ἀπαλλαγέντες
ἐσώθησαν ἔν τε τῷ ἀσφαλεῖ γεγενῆσθαι ἤδη ὑπετό-
πασαν, ἅτε τοῦ κακοῦ ἐπ' ἄλλους ἀνθρώπων τινὰς
κεχωρηκότος, ἀγχίστροφον αὖθις τῆς γνώμης τὴν μετα-
βολὴν ἐπὶ τὰ χείρω πεποιημένοι μᾶλλον ἢ πρότερον
τὴν τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀτοπίαν ἐνδείκνυνται, σφᾶς
αὐτοὺς μάλιστα τῇ τε πονηρίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ παρανομίᾳ
νενικηκότες· ἐπεὶ καὶ ἀπισχυρισάμενος ἄν τις οὐ τὰ

2 ἐλθὸν G ‖ 4 ὅπη V] ὅπου G | παρατύχῃ V ‖ 10 οἵδε] οἱ δὲ codd. ‖ 15 ἀδύνατον G ‖ 17 ξυμπίπτουσιν G ‖ 20 τῆς] ἧς V ‖ 21 ἀσφαλῆ G ‖ 23 ἀγχίστροφον G] ἀμφίστροφον V

*ψευδῆ εἴποι ὡς ἡ νόσος ἥδε εἴτε τύχῃ τινὶ εἴτε προ-
νοίᾳ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀπολεξαμένη τοὺς πονηροτάτους
ἀφῆκεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῷ ὑστέρῳ ἀποδέδεικται χρόνῳ.*

Τότε δὲ ἀγοράζοντά τινα οὐκ εὐπετὲς ἐδόκει εἶναι 17P147
*ἔν γε Βυζαντίῳ ἰδεῖν, ἀλλ' οἴκοι καθήμενοι ἅπαντες,
ὅσοις ξυνέβαινε τὸ σῶμα ἐρρῶσθαι, ἢ τοὺς νοσοῦντας
ἐθεράπευον, ἢ τοὺς τετελευτηκότας ἐθρήνουν. ἦν δέ* 18
*τις καὶ προϊόντι τινὶ ἐντυχεῖν ἴσχυσεν, ὅδε τῶν τινα
νεκρῶν ἔφερεν. ἐργασία τε ξύμπασα ἤργει καὶ τὰς
τέχνας οἱ τεχνῖται μεθῆκαν ἁπάσας, ἔργα τε ἄλλα ὅσα
δὴ ἕκαστοι ἐν χερσὶν εἶχον. ἐν πόλει γοῦν ἀγαθοῖς* 19
ἅπασιν ἀτεχνῶς εὐθηνούσῃ λιμός τις ἀκριβὴς ἐπεκώ- B 259
*μαζεν. ἄρτον ἀμέλει ἢ ἄλλο ὁτιοῦν διαρκῶς ἔχειν
χαλεπόν τε ἐδόκει καὶ λόγου πολλοῦ ἄξιον εἶναι· ὥστε
καὶ τῶν νοσούντων τισὶν ἄωρον ξυμβῆναι δοκεῖν
ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων τὴν τοῦ βίου καταστροφήν.
καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, χλαμύδα οὐκ ἦν ἐνδιδυσκόμενόν* 20
*τινα ἐν Βυζαντίῳ τὸ παράπαν ἰδεῖν, ἄλλως τε ἡνίκα
βασιλεῖ νοσῆσαι ξυνέβη (καὶ αὐτῷ γὰρ ξυνέπεσε βου-
βῶνα ἐπῆρθαι), ἀλλ' ἐν πόλει βασιλείαν ἐχούσῃ ξυμ-
πάσης τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἱμάτια ἐν ἰδιωτῶν λόγῳ
ἅπαντες ἀμπεχόμενοι ἡσυχῇ ἔμενον. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ* 21
*τῷ λοιμῷ ἔν τε τῇ ἄλλῃ Ῥωμαίων γῇ καὶ ἐν Βυζαντίῳ
ταύτῃ πῃ ἔσχεν. ἐπέσκηψε δὲ καὶ ἐς τὴν Περσῶν
γῆν καὶ ἐς βαρβάρους τοὺς ἄλλους ἅπαντας.*

*κδ'. Ἐτύγχανε δὲ ὁ Χοσρόης ἐξ Ἀσσυρίων ἐς
χωρίον Ἀδαρβιγάνων ἥκων πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, ἔνθεν*

---

1 *εἴτε—εἴτε* Dind.] *ἤτε—ἤτε* codd. ‖ 8 *ὅδε*] *ὁ δὲ VG* ‖ 10 *τεχνίται V* ‖ 11 *γοῦν*] *εγοῦν G* ‖ 12 *ἀτεχνῶς* om. *G* ‖ 15 *ἄωρον* Maltr.] *ἀώρων* codd. ‖ 20 *ἐχούσης G* ‖ 26 *ἐς*] *ἐ* evanuit in *V* ‖ 27 *Ἀδαρβιγάνων* Dind.] *ἀρδαβιγάνων V, ἀνδραμι-*

διενοεῖτο ἐς τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν διὰ Περσαρμενίων
2 *ἐσβάλλειν. τὸ μέγα πυρεῖον ἐνταῦθά ἐστιν, ὃ σέβονται*
Πέρσαι θεῶν μάλιστα. οὗ δὴ τὸ πῦρ ἄσβεστον φυ-
λάσσοντες μάγοι τά τε ἄλλα ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐξοσιοῦνται
καὶ μαντείῳ ἐς τῶν πραγμάτων τὰ μέγιστα χρῶνται.
τοῦτό ἐστι τὸ πῦρ, ὅπερ Ἑστίαν ἐκάλουν τε καὶ ἐσέ-
3 *βοντο ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ῥωμαῖοι. ἐνταῦθα σταλείς*
τις ἐκ Βυζαντίου παρὰ Χοσρόην ἀπήγγελλε Κωνσταν-
B 260 *τιανόν τε καὶ Σέργιον πρέσβεις ἐς αὐτὸν ἐπὶ τῇ ξυμ-*
4 *βάσει αὐτίκα δὴ μάλα ἀφίξεσθαι. ἤστην δὲ τὼ ἄνδρε*
τούτω ῥήτορέ τε ἄμφω καὶ ξυνετὼ ἐς τὰ μάλιστα,
Κωνσταντιανὸς μὲν Ἰλλυριὸς γένος, Σέργιος δὲ ἐξ
Ἐδέσσης πόλεως, ἣ ἐν Μεσοποταμίᾳ τυγχάνει οὖσα.
5 P 148 *οὓς δὴ ὁ Χοσρόης προσδεχόμενος ἡσυχῇ ἔμενεν. ἐν*
δὲ τῇ πορείᾳ ταύτῃ Κωνσταντιανοῦ νοσήσαντος καὶ
χρόνου τριβέντος συχνοῦ τὸν λοιμὸν ἐπισκῆψαι Πέρ-
6 *σαις ξυνέπεσε. διὸ δὴ Ναβέδης τηνικαῦτα ἐν Περ-*
σαρμενίοις τὴν στρατηγίδα ἔχων ἀρχὴν τὸν ἐν Δού-
βιος τῶν Χριστιανῶν ἱερέα βασιλέως ἐπαγγείλαντος
παρὰ Βαλεριανὸν τὸν ἐν Ἀρμενίοις στρατηγὸν ἔπεμψεν,
αἰτιασόμενόν τε τὴν τῶν πρέσβεων βραδυτῆτα καὶ

2 cf. Noeld.-Tab. p. 100. Niceph. Call. XIV 19

γάνων G, Âdharbâigân Noeld.-Tab., cf. 262, 3 | *βορὰν G* ‖ 4 *ἐξοσιοῦντα V* ‖ 6—7 *ἐσέβοντο V*] *ἔσεβον G* ‖ 7—261, 21 *ἐνταῦθα—ἐπέστελλεν*] *ὅτι ἔνθα τὸ πυρεῖον ἦν τὸ μέγα τῶν περσῶν ἐνταῦθα, σταλείς τις κτλ. H* ‖ 8 *βυζαντίας H* | *Χοσρόην*] *χ* evanuit in *V* | *ἀπήγγειλε H* ‖ 9—10 *συνθάσει H* ‖ 10 *ἤσθην G* ‖ 11 *ξυνετῶ G* ‖ 12 *ἰλλύριος V* | *ἐξ* om. *H* ‖ 13 *αἰδέσης V, ἐδέσης H* ‖ 15 *πορία V* ‖ 17 *ξυνέπεσεν H* | *διὸ δὴ*] *ὁ δὲ H* ‖ 17—18 *περσαρμενίᾳ H* ‖ 18 *τὴν*] *ἢν V* | 18—19 *ἐν δούβιος V*] *ἐνδούβιον G, ἐν δουβίοις H* ‖ 19 *τῶν GH*] *τὸν V* | *ἐπηγγείλαντος H* ‖ 20 *βελεριανὸν V, βαλλεριανὸν G* | *ἀρμεν.* hic et infra codd.

Ῥωμαίους ἐς τὴν εἰρήνην ὁρμήσοντα προθυμίᾳ τῇ
πάσῃ. καὶ ὃς ξὺν τῷ ἀδελφῷ ἐς Ἀρμενίους ἥκων, τῷ 7
τε Βαλεριανῷ ἐντυχὼν, αὐτός τε Ῥωμαίοις ἅτε Χριστι-
ανὸς ἰσχυρίζετο εὐνοϊκῶς ἔχειν καί οἱ βασιλέα Χοσ-
ρόην πείθεσθαι ἀεὶ ἐς βουλὴν πᾶσαν· ὥστε ἢν Ῥω-
μαίων οἱ πρέσβεις ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ξὺν αὐτῷ ἔλθω-
σιν, οὐκ ἄν τι αὐτοῖς ἐμπόδισμα εἴη τοῦ τὴν εἰρήνην
ὅπη βούλονται διαθήσεσθαι. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς το- 8
σαῦτα εἶπεν· ὁ δὲ τοῦ ἱερέως ἀδελφὸς Βαλεριανῷ
ἐντυχὼν λάθρα Χοσρόην ἐν μεγάλοις εἶναι κακοῖς
ἔφασκε· τόν τε γάρ οἱ παῖδα τυραννίδι ἐπιθέμενον
ἐπαναστῆναι καὶ αὐτὸν ὁμοῦ ξὺν παντὶ τῷ Περσῶν
στρατῷ τῇ νόσῳ ἁλῶναι· διὸ δὴ καὶ Ῥωμαίοις τανῦν
ἐς τὴν ξύμβασιν ἐθέλειν ἰέναι. ταῦτα ἐπεὶ Βαλεριανὸς 9
ἤκουσε, τὸν μὲν ἐπίσκοπον εὐθὺς ἀπεπέμψατο, τοὺς B 261
πρέσβεις οὐκ εἰς μακρὰν ὑποσχόμενος παρὰ Χοσρόην
ἀφίξεσθαι, αὐτὸς δὲ τοὺς λόγους ἐς βασιλέα Ἰουστι-
νιανὸν, οὕσπερ ἠκηκόει, ἀνήνεγκεν. οἷς δὴ ὁ βασι- 10
λεὺς αὐτίκα ἡγμένος αὐτῷ τε καὶ Μαρτίνῳ καὶ τοῖς
ἄλλοις ἄρχουσιν ὅτι τάχιστα ἐσβάλλειν εἰς τὴν πολε-
μίαν ἐπέστελλεν. εὖ γὰρ οἶδεν ὡς αὐτοῖς τῶν πολε-
μίων οὐδεὶς ἐμποδὼν στήσεται. ἐκέλευε δὲ ξυλλεγέντας 11
ἐς ταὐτὸ ἅπαντας οὕτω τὴν ἐσβολὴν ἐπὶ Περσαρ-
μενίους ποιήσασθαι. ταῦτα ἐπεὶ ἀπενεχθέντα οἱ ἄρ-

---

1 ὁρμήσοντας *V* ‖ 3 βαλλεριανῶ *G* ‖ 4 οἱ om. *H* ‖ 6 ἤθη *H*] om. *VG* ‖ 8 ὅπη Maltr.] ὅπου codd. | οὖν] ο evanuit in *V* ‖ 9 ἱερέως] βασιλέως *H* | βαλλεριανῶ *G*, βαλεριανὸς *H* ‖ 10—11 ἐντυχὼν—τε γάρ om. *H* ‖ 11 ἔφασκεν *G* ‖ 12 ἐπαναστῆναι] καὶ ἐπαναστῆσαι *V* | τῷ] τῶν *H* ‖ 14 εἰς *H* | βαλλεριανὸς *G* ‖ 15 μὲν om. *G* ‖ 20 τάχιστα] μάλιστα *H* | ἐς *G* ‖ 21 εὖ scripsi] οὐ codd., cf. Hy 2 p. 22 s. | οἶδεν *V*] εἰδέναι *G* ‖ 22 ξυλλεγέντες *G*

χοντες τὰ γράμματα εἶδον, ἅπαντες ὁμοῦ τοῖς ἑπομένοις
ξυνέρρεον ἐς τὰ ἐπὶ Ἀρμενίας χωρία.
12 Ἤδη δὲ ὁ Χοσρόης ὀλίγῳ πρότερον τὸ Ἀδαρβιγά-
νων δέει τῷ ἐκ τῆς νόσου ἀπολιπὼν ἐς τὴν Ἀσσυρίαν
παντὶ τῷ στρατῷ ἀπιὼν ᾤχετο, ἔνθα δὴ οὔπω ἐνδε-
δημήκει τὸ τοῦ λοιμοῦ πάθος. Βαλεριανὸς μὲν οὖν
Θεοδοσιουπόλεως ἄγχιστα ἐστρατοπεδεύσατο ξὺν τοῖς
ἀμφ' αὐτὸν καταλόγοις, καὶ οἱ Ναρσῆς ξυνετάττετο
Ἀρμενίους τε καὶ Ἐρούλων τινὰς ξὺν αὐτῷ ἔχων.
13 Μαρτῖνος δὲ ὁ τῆς ἕω στρατηγὸς ξύν τε Ἰλδίγερι καὶ
Θεοκτίστῳ ἐς Κιθαρίζων τὸ φρούριον ἀφικόμενος ἐν-
ταῦθά τε πηξάμενος τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἔμεινε·
διέχει δὲ Θεοδοσιουπόλεως ὁδῷ τεττάρων ἡμερῶν τὸ
φρούριον τοῦτο· ἵνα καὶ Πέτρος οὐκ εἰς μακρὰν ξύν
14 τε Ἀδολίῳ καὶ ἄλλοις τισὶν ἄρχουσιν ἦλθεν. ἡγεῖτο
B 262 δὲ τῶν ταύτῃ καταλόγων Ἰσαάκης ὁ Ναρσοῦ ἀδελφός.
Φιλημοὺθ δὲ καὶ Βῆρος ξὺν Ἐρούλοις τοῖς σφίσιν
ἑπομένοις ἐς τὰ ἐπὶ Χορζιανηνῆς χωρία ἦλθον, τοῦ
15 Μαρτίνου στρατοπέδου οὐ πολλῷ ἄποθεν. Ἰοῦστός
τε ὁ βασιλέως ἀνεψιὸς καὶ Περάνιος καὶ Ἰωάννης ὁ
Νικήτου παῖς ξύν τε Δομνεντιόλῳ καὶ Ἰωάννῃ τῷ
P 149 Φαγᾷ τὴν ἐπίκλησιν ἐστρατοπεδεύσαντο πρὸς τῷ
Φισῶν καλουμένῳ φρουρίῳ, ὅπερ ἄγχιστά πη τῶν
16 Μαρτυροπόλεως ὁρίων ἐστίν. οὕτω μὲν οὖν ἐστρατο-
πεδεύσαντο οἱ Ῥωμαίων ἄρχοντες ξὺν τοῖς ἑπομένοις,
17 ξυνῄει δὲ ὁ στρατὸς ἅπας ἐς τρισμυρίους. οὗτοι

1 ἑπομένοις Dind.] ἐσομένοις codd. ‖ 3 τὸ G] τῷ V ‖ 3—4 ἀδαρμιγάνων G ‖ 6 βαλλεριανὸς G ‖ 8 αὐτὸν G ‖ 9 αὐτῷ codd. ‖ 10 ὁ om. V | Ἰλδίγερι scripsi] ἰλδιγέρει V, ἰλδιγέρδη G ‖ 11 κιθαρίζον G ‖ 16 ἰσαάκης G] ἰσαάκιος V | ὁ] hinc rursus P ‖ 18 χορζιανινῆς V ‖ 22—23 τῷ φισῶν GP] τὸ φισὸν V ‖ 24 μαρτυρουπόλεως GP ‖ 25 σὺν P ‖ 26 εἰς P

ἅπαντες οὔτε ἐς ταὐτὸ ξυνελέγησαν οὐ μὴν οὔτε ἀλλή-
λοις ἐς λόγους ἦλθον. πέμποντες δὲ παρ' ἀλλήλους
οἱ στρατηγοὶ τῶν σφίσιν ἑπομένων τινὰς ὑπὲρ τῆς
ἐσβολῆς ἐπυνθάνοντο. ἄφνω δὲ Πέτρος, οὐδενὶ κοι- 18
νολογησάμενος, ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἀνεπισκέπτως ἐς
τὴν πολεμίαν ἐσέβαλλεν. ὅπερ ἡμέρᾳ τῇ ἐπιγινομένῃ
γνόντες Φιλημοὺθ τε καὶ Βῆρος, οἱ τῶν Ἐρούλων
ἡγούμενοι, εὐθὺς εἵποντο. ἐπεί τε ταῦτα οἵ τε ἀμφὶ 19
Μαρτῖνον καὶ Βαλεριανὸν ἔμαθον, τῇ ἐσβολῇ κατὰ
τάχος ἐχρῶντο. ἅπαντες δὲ ἀλλήλοις ὀλίγῳ ὕστερον 20
ἀνεμίγνυντο ἐν τῇ πολεμίᾳ, πλὴν Ἰούστου τε καὶ τῶν
ξὺν αὐτῷ, οἳ δὴ μακράν τε ἄποθεν, ὥσπερ ἐρρήθη,
ἐστρατοπεδευμένοι τοῦ ἄλλου στρατοῦ, καὶ χρόνῳ
ὕστερον τὴν ἐκείνων ἐσβολὴν γνόντες, καὶ αὐτοὶ μὲν
ἐσέβαλλον ὡς τάχιστα ἐς τὴν κατ' αὐτοὺς πολεμίαν,
ἀναμίγνυσθαι δὲ τοῖς ξυνάρχουσιν οὐδαμῇ ἔσχον. οἱ 21
μέντοι ἄλλοι ξύμπαντες ἐπορεύοντο εὐθὺ Δούβιος, B 263
οὔτε ληιζόμενοι οὔτε τι ἄλλο ἄχαρι πράσσοντες ἐς τὴν
Περσῶν χώραν.

κε΄. Ἔστι δὲ τὸ Δούβιος χώρα τις τά τε ἄλλα
ἀγαθὴ καὶ ἀέρων τε καὶ ὑδάτων εὐεξίαν τινὰ διαρκῶς
ἔχουσα, Θεοδοσιουπόλεως δὲ ὁδῷ ἡμερῶν ὀκτὼ διέχει.
καὶ πεδία μὲν ἐνταῦθα ἱππήλατά ἐστι, κῶμαι δὲ πολλαὶ 2
πολυανθρωπόταται ᾤκηνται ἀγχοτάτω ἀλλήλαις καὶ
πολλοὶ ἔμποροι κατ' ἐργασίαν ἐν ταύταις οἰκοῦσιν.
ἔκ τε γὰρ Ἰνδῶν καὶ τῶν πλησιοχώρων Ἰβήρων πάν- 3

1 ξυνηλέγησαν VG ‖ 4 οὐδενὶ] οὐδὲ G ‖ 5 ἀνεπισκέπτως VP] ἀσκέπτως G ‖ 6 πολεμίων ἐσέβαλεν V | ἐπιγενομένῃ P ‖ 7 γνόντες VG] γνόντες καὶ P ‖ 9 βαλλεριανὸν G ‖ 12 ἐρρέθη P ‖ 13 ἐστρατοπεδευσάμενοι P ‖ 15 ἐσέβαλον V ‖ 19 χῶραν G ‖ 20 τὸ] τοῦ G | χῶρα G ‖ 23 ἐστιν G ‖ 24 ἀγχιτάτω V

*των τε ὡς εἰπεῖν τῶν ἐν Πέρσαις ἐθνῶν καὶ Ῥωμαίων
τινῶν τὰ φορτία ἐσκομιζόμενοι ἐνταῦθα ἀλλήλοις ξυμ-*
4 *βάλλουσι. τόν τε τῶν Χριστιανῶν ἱερέα Καθολικὸν
καλοῦσι τῇ Ἑλλήνων φωνῇ, ὅτι δὴ ἐφέστηκεν εἷς ὢν*
5 *ἅπασι τοῖς ταύτῃ χωρίοις. Δούβιος δὲ ἄποθεν ὅσον
εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίων ἐν δεξιᾷ ἰόντι ἐκ Ῥωμαίων
τῆς γῆς ὄρος ἐστὶ δύσβατόν τε καὶ ἄλλως κρημνῶδες,
καὶ κώμη τις ἐν δυσχωρίᾳ στενοτάτῃ κειμένη, Ἀγγλὼν*
6 *ὄνομα. οὗ δὴ ὁ Ναβέδης, ἐπειδὴ τάχιστα τῶν πολε-
μίων τὴν ἔφοδον ἔγνω, παντὶ τῷ στρατῷ ἀποχωρήσας*
7 P 150 *χωρίου τε ἰσχύϊ θαρσήσας καθεῖρξεν αὑτόν. καὶ ἡ
μὲν κώμη ἐς τοῦ ὄρους τὰ ἔσχατα κεῖται, φρούριον
δὲ ἐχυρὸν τῇ κώμῃ ταύτῃ ὁμώνυμον ἐν τῷ κρημνώδει*
8 *ἐστίν. ὁ γοῦν Ναβέδης λίθοις μὲν καὶ ἁμάξαις τὰς
ἐπὶ τὴν κώμην ἀποφράξας εἰσόδους δυσπρόσοδον ἔτι*
9 *μᾶλλον εἰργάσατο ταύτην. ἐπίπροσθε δὲ τάφρον τινὰ*
B 264 *ὀρύξας ἐνταῦθα τὸ στράτευμα ἔστησε, προλοχίσας
οἰκίσκους τινὰς παλαιοὺς ἐνέδραις πεζῶν. ἐς τετρα-
κισχιλίους δὲ ἄνδρας ἅπαν ξυνῄει τὸ Περσῶν στρά-
τευμα.*

10 *Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράσσετο τῇδε. Ῥωμαῖοι δὲ ἀφι-
κόμενοι ἐς χῶρον ἡμέρας ὁδῷ Ἀγγλῶν διέχοντα, τῶν
τινα πολεμίων ἐπὶ κατασκοπῇ ἰόντα λαβόντες ἐπυν-
θάνοντο ὅπῃ ποτὲ τανῦν ὁ Ναβέδης εἴη. καὶ ὃς ἀνα-*

---

3 cf. Zach. 252, 33 et not. ad hunc locum p. 380

---

3 *τῶν GP*] om. *V* ‖ 4 *ὢν*] *ὢν ἐν G* ‖ 6 *εἴκοσιν P* ‖ 8 *κει-
μένη V*] om. *G*, *κεῖται P* | *ἀγλὼν VG* | 11 *αὑτόν G* ‖ 13 *ὀχυ-
ρὸν G* ‖ 16 *ἐπίπροσθεν V* | *τάφρον VP*] *τάφον G* ‖ 22 *ἀνγλῶν V*,
ἀγλῶν G ‖ 23 *λαβόντες VP*] *μαθόντες τε καὶ λαβόντες G* ‖ 23—
24 *ἀνεπυνθάνοντο P* ‖ 24 *τανῦν ὁ ναβ. GP*] *ὁ ναβ. τανῦν V*

κεχωρηκέναι τὸν ἄνδρα ἐξ Ἀγγλῶν παντὶ τῷ Μήδων
στρατῷ ἔφασκεν. ὃ δὴ ὁ Ναρσῆς ἀκούσας δεινὰ 11
ἐποιεῖτο, καὶ τοῖς ξυνάρχουσι τὴν μέλλησιν ὀνειδίζων
ἐλοιδορεῖτο. ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἄλλοι ἐποίουν, ἐς 12
ἀλλήλους ὑβρίζοντες, καὶ τὸ λοιπὸν μάχης τε καὶ κιν-
δύνου ἀφροντιστήσαντες ληΐζεσθαι τὰ ἐκείνῃ χωρία
ἐν σπουδῇ ἐποιοῦντο. ἄραντες τοίνυν ἀστρατήγητοί 13
τε καὶ ἄτακτοι κόσμῳ οὐδενὶ ἐπίπροσθεν ᾔεσαν, οὔτε
τι ἔχοντες σύμβολον ἐν σφίσιν αὐτοῖς, ᾗπερ ἐν τοῖς
τοιούτοις ἀγῶσιν εἴθισται, οὔτε πη διακεκριμένοι ἐν
τάξει. τοῖς γὰρ σκευοφόροις οἱ στρατιῶται ἀναμιγνύ- 14
μενοι ἐπορεύοντο ὡς ἐπὶ ἁρπαγὴν ἑτοιμοτάτην ἰόντες
χρημάτων μεγάλων. ἐπεὶ δὲ Ἀγγλῶν ἀγχοῦ ἐγένοντο, 15
πέμπουσι κατασκόπους, οἳ δὴ αὐτοῖς ἐπανιόντες ἀπήγ-
γελλον τὴν τῶν πολεμίων παράταξιν. οἱ δὲ στρατηγοὶ 16
τῷ ἀπροσδοκήτῳ καταπλαγέντες ἀναστρέφειν μὲν ξὺν
στρατῷ τοσούτῳ τὸ πλῆθος αἰσχρόν τε καὶ ἄνανδρον
ὅλως ᾤοντο εἶναι, τάξαντες δὲ ὡς ἐκ τῶν παρόντων
εἰς τὰ τρία τέλη τὸ στράτευμα εὐθὺ τῶν πολεμίων
ἐχώρουν. Πέτρος μὲν οὖν κέρας τὸ δεξιὸν εἶχε, Βα- 17
λεριανὸς δὲ τὸ εὐώνυμον, εἰς δὲ τὸ μέσον οἱ ἀμφὶ B 265
Μαρτῖνον ἐτάσσοντο. γενόμενοι δὲ ἄγχιστά πη τῶν
ἐναντίων ἡσύχαζον, τὴν τάξιν σὺν ἀκοσμίᾳ φυλάσσον-
τες. αἴτιον δὲ ἦν ἥ τε δυσχωρία κρημνώδης ὑπερφυῶς 18
οὖσα καὶ τὸ ἐξ ὑπογύου διαταχθέντας ἐς τὴν μάχην
καθίστασθαι. ἔτι μέντοι καὶ οἱ βάρβαροι σφᾶς αὐτοὺς 19

---

1 ἀνγλῶν VG ‖ 2 ὁ om. P ‖ 5 ἀλλήλους P] ἄλλους VG ‖ 8 ἄτακτοι GP] ἄκοσμοι V | ἤεισαν G ‖ 9 τι VP] πη G | ξύμβολον V | 13 ἀνγλῶν VG ‖ 16 ξὺν] ξὺν τῷ V | 19 ἐς P ‖ 20—21 βαλλεριανὸς P ‖ 21 εἰς V] ξὺν GP | δὲ om. G ‖ 23εὐκοσμίᾳ G ‖ 25 ὑπογύου P] ὑπογείου VG ‖ 26 αὐτοὺς P

ἐς ὀλίγον ξυναγαγόντες ἡσυχῆ ἔμενον, περισκοπού-
μενοι τῶν ἐναντίων τὴν δύναμιν, προειρημένον αὐτοῖς
πρὸς Ναβέδου χειρῶν μὲν ὡς ἥκιστα ἄρχειν, ἢν δέ
πη ἐπισκήψωσιν οἱ πολέμιοι, κατὰ τὸ δυνατὸν σφίσιν
ἀμύνασθαι.
20 Πρῶτος δὲ Ναρσῆς ξύν τε τοῖς Ἐρούλοις καὶ Ῥω-
μαίων τοῖς ἑπομένοις ἐς χεῖρας τοῖς πολεμίοις ἦλθεν,
ὠθισμοῦ τε γενομένου ἐτρέψατο τοὺς κατ' αὐτὸν Πέρ-
21 σας. φεύγοντές τε οἱ βάρβαροι ἐς τὸ φρούριον ἀνέ-
βαινον δρόμῳ, ἔνθα δὴ ἀλλήλους ἔργα ἀνήκεστα ἐν
22 τῇ στενοχωρίᾳ εἰργάζοντο. καὶ τότε Ναρσῆς τε αὐτὸς
τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκελευσάμενος πολλῷ ἔτι μᾶλλον
τοῖς πολεμίοις ἐνέκειτο καὶ Ῥωμαίων οἱ λοιποὶ ἔργου
23 εἴχοντο. ἐξελθόντες δὲ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐκ τῶν κατὰ
P 151 τοὺς στενωποὺς οἰκίσκων οἱ προλοχίζοντες, ὥσπερ ἐρ-
ρήθη, τῶν τε Ἐρούλων τινὰς κτείνουσιν, ἀπροσδόκητοι
ἐπιπεσόντες, καὶ Ναρσῆν κατὰ κόρρης αὐτὸν παίουσι.
24 καὶ αὐτὸν Ἰσαάκης ὁ ἀδελφὸς καιρίαν τυπέντα ὑπεξή-
γαγε τῶν μαχομένων. ὃς δὴ ὀλίγῳ ὕστερον ἐτελεύ-
τησεν, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τῷ πόνῳ τούτῳ γενόμενος.
25 ταραχῆς δὲ, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐνθένδε πολλῆς ἐς τὸν Ῥω-
B 266 μαίων στρατὸν ἐμπεσούσης, ἅπαν ὁ Ναβέδης ἐπαφῆκε
26 τοῖς ἐναντίοις τὸ Περσῶν στράτευμα. οἱ δὲ βάλλον-
τες ἐν τοῖς στενωποῖς ἐς πολεμίων πάμπολυ πλῆθος
πολλούς τε ἄλλους εὐπετῶς ἔκτεινον καὶ διαφερόντως
Ἐρούλους, οἳ ξὺν τῷ Ναρσῇ τὰ πρῶτα τοῖς ἐναντίοις
ἐπιπεσόντες ἀφύλακτοι ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἐμάχοντο.
27 οὔτε γὰρ κράνος οὔτε θώρακα οὔτε ἄλλο τι φυλακ-

5 ἀμύνασθαι *GP*] ἀμύνεσθαι *V* ‖ 16 τε om. *P* ‖ 17 καὶ] τε καὶ *G* | κόρης *P* ‖ 18 ἰσαάκιος *V* ‖ 21 πολλῆς om. *V* ‖ 25 ἔκτεινον *GP*] ἔκτειναν *V* ‖ 28 ἄλλο τι] τι ἄλλο *G*

τήριον Ἔρουλοι ἔχουσιν, ὅτι μὴ ἀσπίδα καὶ τριβώνιον
ἁδρὸν, ὃ δὴ διεξωσμένοι ἐς τὸν ἀγῶνα καθίστανται.
δοῦλοι μέντοι Ἔρουλοι καὶ ἀσπίδος χωρὶς ἐς μάχην 28
χωροῦσιν, ἐπειδὰν δὲ ἄνδρες ἐν πολέμῳ ἀγαθοὶ γέ-
νωνται, οὕτω δὴ ἀσπίδας αὐτοῖς ἐφιᾶσιν οἱ δεσπόται
προβάλλεσθαι ἐν ταῖς ξυμβολαῖς. τὰ μὲν τῶν Ἐρού-
λων ταύτῃ πῃ ἔχει.

Ῥωμαῖοι δὲ οὐκ ἐνεγκόντες τοὺς πολεμίους ἀνὰ 29
κράτος ἅπαντες ἔφευγον, οὔτε ἀλκῆς μεμνημένοι οὔτε
τινὰ αἰδῶ ἢ ἄλλο τι ἐν νῷ ἀγαθὸν ἔχοντες. Πέρσαι 30
δὲ αὐτοὺς ὑποπτεύοντες οὐκ ἐς φυγὴν ἀναίσχυντον
οὕτω τετράφθαι, ἀλλ' ἐνέδραις τισὶν ἐς αὐτοὺς χρῆ-
σθαι, ἄχρι ἐς τὰς δυσχωρίας διώξαντες εἶτα ἀνέστρε-
φον, οὐ τολμῶντες ἐν τῷ ὁμαλεῖ ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς
διαμάχεσθαι. Ῥωμαῖοι μέντοι, καὶ διαφερόντως οἱ 31
στρατηγοὶ πάντες, δίωξιν ἐπὶ σφᾶς ἀεὶ ποιεῖσθαι τοὺς
πολεμίους οἰόμενοι ἔφευγον ἔτι μᾶλλον, οὐδένα ἀνιέντες
καιρὸν, θέουσι μὲν τοῖς ἵπποις ἐγκελευόμενοι μάστιγι
καὶ κραυγῇ, τοὺς δὲ θώρακας καὶ τὰ ἄλλα ὅπλα
ῥιπτοῦντες σπουδῇ τε καὶ θορύβῳ ἐς ἔδαφος. οὐ γὰρ 32
ἀντιτάξασθαι καταλαμβάνουσιν αὐτοὺς ἐθάρσουν Πέρ- B 267
σαις, ἀλλ' ἐν μόνοις τοῖς τῶν ἵππων ποσὶ τὰς τῆς
σωτηρίας ἐλπίδας εἶχον καὶ, τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, τοιαύτη

8—9 ἀνὰ—ἔφευγον] οἱ δὲ ἔφευγον ἀνὰ κράτος Suid. s. v. ἀνὰ κράτος

2 καθίστανται G] καθίσταντο VP ‖ 3 μάχην VP] τὸν ἀγῶνα G ‖ 4—5 γένωνται GP] ἐγένοντο V ‖ 6 μὲν τῶν] μὲ οὖν G ‖ 7 ταύτῃ] ταῦτα V ‖ 14 ὁμαλῷ V ‖ 18 ἐκελευόμενοι G | μάστιγι VP] μάστιξι G ‖ 21 αὐτοὺς] αὐτοῖς G | ἐθάρρουν G ‖ 23 ἐλπίδος G

γέγονεν ἡ φυγὴ ὥστε τῶν ἵππων σχεδόν τι αὐτοῖς
οὐδεὶς διεβίω, ἀλλ' ἡνίκα τοῦ δρόμου ἐπαύσαντο,
33 *πεσόντες εὐθὺς διεφθάρησαν. καὶ πάθος τοῦτο μέγα*
Ῥωμαίοις οἷον οὔποτε πρότερον γέγονε. πολλοί τε
γὰρ αὐτῶν ἔθανον καὶ πλείους ἔτι ὑπὸ τοῖς πολεμίοις
34 *ἐγένοντο. ὅπλα τε αὐτῶν οἱ πολέμιοι καὶ ὑποζύγια*
ἔλαβον τοσαῦτα τὸ πλῆθος, ὥστε πλουσιώτερα δοκεῖν
ἐκ τούτου γενέσθαι τοῦ ἔργου τὰ Περσῶν πράγματα.
35 *Ἀδόλιος δὲ διὰ φρουρίου ἐν ταύτῃ δὴ τῇ ὑπαγωγῇ*
παριὼν ἐν Περσαρμενίοις κειμένου λίθῳ τε τὴν κεφα-
λὴν πρός του τῶν ταύτῃ ᾠκημένων πληγεὶς αὐτοῦ
διεφθάρη, οἵ τε ἀμφὶ τὸν Ἰοῦστον καὶ Περάνιον
ἐσβαλόντες ἐς τὰ ἐπὶ Ταραύνων χωρία καὶ ὀλίγα ἄττα
ληισάμενοι εὐθὺς ἐπανῆλθον.

P 152 *κς'. Τῷ δὲ ἐπιγινομένῳ ἔτει Χοσρόης ὁ Καβάδου*
τὸ τέταρτον ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐσέβαλλεν, ἐπὶ τὴν
2 *Μεσοποταμίαν τὸ στράτευμα ἄγων. αὕτη δὲ ἡ ἐσβολὴ*
τῷ Χοσρόῃ τούτῳ οὐ πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν Ῥωμαίων
βασιλέα πεποίηται, οὐ μὴν οὐδὲ ἐπ' ἄλλων ἀνθρώπων
οὐδένα, ὅτι μὴ ἐπὶ τὸν θεὸν ὅνπερ Χριστιανοὶ σέ-
3 *βονται μόνον. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ Ἐδέσσης*
ἀποτυχὼν ἀνεχώρησε, πολλή τις ἐγεγόνει αὐτῷ τε καὶ
μάγοις, ἅτε πρὸς τοῦ τῶν Χριστιανῶν θεοῦ ἡσση-
4 *μένοις, κατήφεια. ἣν δὴ παρηγορῶν ὁ Χοσρόης ἐν*

---

1 *σχεδόν τι αὐτοῖς VP*] *αὐτοῖς σχεδόντι G* ‖ 2 *ἀλλὰ G* ‖ 4 *οὔποτε VG*] *οὔπω P* ‖ 6 *ἐγίνοντο V* ‖ 9 *ἀδούλιος VG* | *δὴ VG*] om. *P* ‖ 11 *τῶν*] *τοῦ G* ‖ 13 *ἐσβαλλόντες P* | *εἰς P* | *ταραύνων P*] *ταράβων VG*, *Ταραννῶν* Men. Prot. fr. 41 ‖ 15 *ἐπιγενομένω G* ‖ 18—19 *ῥωμαίων βασιλέα VG*] *βασιλέα ῥωμαίων P* ‖ 19 *ἄλλον G* ‖ 20 *ὅνπερ*] *ὃν οἱ G* ‖ 21 *αἰδέσσης* hic et infra *V*, *ἐδέσης* hic et infra *P* ‖ 22 *ἀνεχώρησεν P* | *τε* om. *G* ‖ 23 *τῶν* om. *G*

τοῖς βασιλείοις Ἐδεσσηνοὺς μὲν ἀνδραποδιεῖν ἠπείλη-
σεν ἅπαντας ἐς τὰ Περσῶν ἤθη, τὴν δὲ πόλιν μηλό- B 268
βοτον καταστήσεσθαι. παντὶ γοῦν τῷ στρατῷ ἀγχοῦ 5
Ἐδέσσης γενόμενος Οὔννων τῶν οἱ ἑπομένων τινὰς
ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως περίβολον ἔπεμψεν, ὅς δὴ τοῦ
ἱπποδρόμου καθύπερθέν ἐστιν, ἄλλο μὲν οὐδὲν κακουρ-
γήσοντας, πρόβατα δὲ ἁρπασομένους, ἅπερ οἱ ποιμένες
πολλὰ ἐνταῦθά πη παρὰ τὸ τείχισμα στήσαντες ἔτυχον,
χωρίου τε ἰσχύϊ θαρσοῦντες, ὅτι δὴ ἄναντες ὑπερφυῶς
ἦν, καὶ οὔποτε τολμήσειν τοὺς πολεμίους οἰόμενοι
οὕτω πη ἄγχιστα τοῦ τείχους ἰέναι. οἱ μὲν οὖν βάρ- 6
βαροι τῶν προβάτων ἥπτοντο ἤδη, οἱ δὲ ποιμένες
καρτερώτατα [ἀμυνόμενοι] διεκώλυον. Περσῶν τε τοῖς 7
Οὔννοις ἐπιβεβοηθηκότων πολλῶν, ἀγέλην μὲν ἐνθένδε
ἀφελέσθαι τινὰ οἱ βάρβαροι ἴσχυσαν, Ῥωμαίων δὲ
στρατιωτῶν τε καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἐπεξελθόντων
τοῖς πολεμίοις ἡ μὲν μάχη ἐκ χειρὸς γέγονεν, ἡ δὲ
ἀγέλη αὐτόματος ἐς τοὺς ποιμένας ἐπανῆκεν αὖθις.
τῶν τέ τις Οὔννων πρὸ τῶν ἄλλων μαχόμενος μάλιστα 8
πάντων ἠνώχλει Ῥωμαίους. καί τις αὐτὸν ἀγροῖκος 9
ἐς γόνυ τὸ δεξιὸν σφενδόνῃ ἐπιτυχὼν βάλλει, ὁ δὲ
πρηνὴς ἀπὸ τοῦ ἵππου ἐς τὸ ἔδαφος εὐθὺς ἔπεσεν, ὃ
δὴ Ῥωμαίους ἔτι μᾶλλον ἐπέρρωσεν. ἥ τε μάχη πρωὶ 10
ἀρξαμένη ἐτελεύτα ἐς μέσην ἡμέραν, ἐν ᾗ ἑκάτεροι τὸ
πλέον ἔχειν οἰόμενοι διελύθησαν. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν 11
ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένοντο, οἱ δὲ βάρβαροι ἀπὸ

---

6 ἱπποδρομίου P ‖ 6—7 κακουργήσαντας V ‖ 7 ἁρπασαμένους V, ἁρπασσομένους P ‖ 8 παρὰ] περὶ G | τείχισμα GP] προτείχισμα V ‖ 9 θαρσοῦντες] θαρσήσαντες G ‖ 9—10 ὑπερφυῶς ἦν VP] ἦν ὑπερφυῶς P ‖ 11 οὕτω] οὔπω V ‖ 13 ἀμυνόμενοι P] om. VG ‖ 14 οὔνοις G | ἐπιβεβηκότων G | μὲν] μέν τινα G ‖ 16 ἐπελθόντων G ‖ 19 οὔνων G

σταδίων τῆς πόλεως ἑπτὰ διεσκηνημένοι ἐστρατοπεδεύ-
σαντο ἅπαντες.
12 Τότε δ Χοσρόης εἴτε τινὰ ὄψιν ὀνείρου εἶδεν ἤ
τις αὐτῷ ἔννοια γέγονεν, ὡς δὶς ἐγχειρήσας ἢν μὴ
B 269 δυνατὸς εἴη Ἔδεσσαν ἐξελεῖν, πολλήν οἱ αἰσχύνην τινὰ
13 P153 περιβαλέσθαι ξυμβήσεται. διὸ δὴ πολλῶν χρημάτων
14 ἀποδόσθαι τὴν ἀναχώρησιν Ἐδεσσηνοῖς ἔγνω. τῇ
γοῦν ἐπιγινομένῃ ἡμέρᾳ Παῦλος ἑρμηνεὺς παρὰ τὸ
τεῖχος ἥκων ἔφασκε Ῥωμαίους χρῆναι παρὰ Χοσρόην
15 σταλῆναι τῶν δοκίμων τινάς. οἱ δὲ κατὰ τάχος τέσσα-
ρας ἀπολεξάμενοι τῶν ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἐπιφανῶν
16 ἔπεμψαν. οἷς δὴ ἐς τὸ Μήδων ἀφικομένοις στρατό-
πεδον ἐντυχὼν γνώμῃ βασιλέως ὁ Ζαβεργάνης ἀπειλαῖς
τε πολλαῖς δεδιξάμενος ἀνεπυνθάνετο αὐτῶν ὁπότερα
σφίσιν αἱρετώτερα τυγχάνει ὄντα, πότερον τὰ ἐς τὴν
17 εἰρήνην, ἢ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἄγοντα. τῶν δὲ τὴν
εἰρήνην ἑλέσθαι ἂν πρὸ τῶν κινδύνων ὁμολογούντων,
„Οὐκοῦν“ ἔφη ὁ Ζαβεργάνης „ὠνεῖσθαι ὑμᾶς ταύτην
18 „ἀνάγκη χρημάτων πολλῶν.“ οἵ τε πρέσβεις ἔφασαν
τοσαῦτα δώσειν ὅσα παρέσχοντο πρότερον, ἡνίκα τὴν
19 Ἀντιόχειαν ἐξελὼν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθε. καὶ ὁ Ζαβερ-
γάνης αὐτοὺς ξὺν γέλωτι ἀπεπέμψατο, ἐφ' ᾧ ἐνδελεχέ-
στατα βουλευσάμενοι ἀμφὶ τῇ σωτηρίᾳ οὕτω δὴ αὖθις

3—271, 15 Τότε—ἀπαλλάσσεσθαι] ὅτι ὁ χοσρόης εἴ τέ τινα κτλ. *H* ‖ 4 δὶς ἐγχειρήσας] διεγχειρήσας *H* | ἢν om. *H* ‖ 5 Ἔδεσσαν ἐξελεῖν] ἐξελθεῖν ἔδεσαν πόλιν καὶ *H* ‖ 6 περιβαλλέσθαι *G* ‖ 7 ἀποδιδόσθαι *H* | ἀναχώρησιν ἐδεσσηνοῖς (αἰδεσηνοῖς *V*, ἐδεσηνοῖς *H*) *VGH*] πόλιν ἐδεσσηνοῖς τὴν ἀναχώρησιν *P* ‖ 8 γοῦν] οὖν *V* | τὸ om. *V* ‖ 9 ῥωμαίοις *H* ‖ 10 τάχος] τεῖχος *G* ‖ 11 ἀπολεξάμενος *V* | ἐν om. *H* ‖ 13 ζαβεργανὴς *G*, ζαβέργαιος *H* ‖ 14 δεδεξάμενος *P*, δυδδειξάμενος (δέ suprascr.) *H* ‖ 15 πότερα *H* ‖ 18 ζαβέργαιος *H* ‖ 20 παρέσχετο *H* ‖ 21 ἐπ'] ἀπ' *V* ‖ 21—22 ζαβέργαιος *H*

παρ' αὐτοὺς ἔλθωσιν. ὀλίγῳ τε ὕστερον μεταπεμψά- 20
μενος αὐτοὺς ὁ Χοσρόης, ἐπειδὴ παρ' αὐτὸν ἵκοντο,
κατέλεξε μὲν ὅσα τε πρότερον καὶ ὅντινα τρόπον
ἐξηνδραπόδισε Ῥωμαίων χωρία, ἠπείλησε δὲ τὰ δεινό-
τερα Ἐδεσσηνοῖς πρὸς Περσῶν ἔσεσθαι, εἰ μὴ πάντα
σφίσι τὰ χρήματα δοῖεν ὅσα τοῦ περιβόλου ἐντὸς
ἔχουσιν· οὕτω γὰρ μόνως ἐνθένδε ἀπαλλαγήσεσθαι
τὸν στρατὸν ἔφασκε. ταῦτα οἱ πρέσβεις ἀκούσαντες 21B270
ὡμολόγουν μὲν παρὰ Χοσρόου τὴν εἰρήνην ὠνήσεσθαι,
ἥν γε σφίσι μὴ τὰ ἀδύνατα ἐπαγγείλλειε· τοῦ δὲ κιν-
δύνου τὸ πέρας οὐδενὶ τῶν πάντων ἔφασαν πρὸ τῆς
ἀγωνίας ἔνδηλον εἶναι. πόλεμον γὰρ τοῖς αὐτὸν δια- 22
φέρουσιν ἐπὶ τοῖς ὁμολογουμένοις οὐ μή ποτε εἶναι.
τότε μὲν οὖν ξὺν ὀργῇ ὁ Χοσρόης τοὺς πρέσβεις ἐκέ-
λευεν ὅτι τάχιστα ἀπαλλάσσεσθαι.

Ἡμέρᾳ δὲ ἀπὸ τῆς προσεδρείας ὀγδόῃ λόφον ἐπανα- 23
στῆσαι χειροποίητον τῷ τῆς πόλεως περιβόλῳ βουλό-
μενος, ἐπεὶ τὰ δένδρα ἐκτεμὼν αὐτοῖς φύλλοις πολλὰ
ἐκ χωρίων ἐγγύς πη ὄντων πρὸ τοῦ τείχους ἐν τετρα-
γώνῳ ξυνέθηκεν, οὗ δὴ βέλος ἐκ τῆς πόλεως ἐξικνεῖ-
σθαι ἀδύνατα ἦν, χοῦν τε πολύν τινα ἀτεχνῶς ὕπερθεν
τῶν δένδρων ξυναμησάμενος μέγα τι χρῆμα λίθων
ἐπέβαλλεν, οὐκ ἐχόντων εἰς οἰκοδομίαν ἐπιτηδείως,

2 ἤκοντο *V* || 3 κατελεξάμενος ἅτε πρότερον *H* || 4 ἠπείλει *G* || 5 αἰδεσηνοῖς *V*, ἐδεσηνοῖς *PH* || 6 ἐντὸς τοῦ περιβόλου *G* || 7 ἔχουσι *H* | οὕτως *P* | μόνος *VH* | μόνως ἐνθένδε] ἐνθένδε μόνως *P* || 8 ἔφασκεν *H* || 9 μὲν om. *V* | ὠνήσασθαι *G* || 10 γε] γε καὶ *H* | ἀπαγγείλειε *VG*, ἐπαγγέλειε *H* || 11 πρὸ] πρὸς *H* || 12 ἀγωνίας] ἀγορᾶς *H* | ἰέναι *H* || 14 οὖν om. *H* || 14—15 ἐκέλευσεν *H* || 15 ἀπαλλαγήσεσθαι *P* || 16 προσεδρίας *G* || 21 ἀδύνατον *G* | πολλύν *G* | ὕπερθε *P* || 22 μέγα τι] ἔγα τι in litura in *P* | χρῆμα λίθων] λίθων χρῆμα *P* || 23 ἐπέβαλεν *V* | ἐς *P* | οἰκοδομίας *P* | ἐπιτηδείως evanuit in *P*

ἀλλ' εἰκῇ τμηθέντων, ἐκείνου μόνου ἐπιμελούμενος,
ὅπως δὴ ὁ λόφος ὅτι τάχιστα ἐς ὕψος μέγα ἐπαίροιτο.
24 καὶ ξύλα μακρὰ τοῦ τε χοῦ καὶ τῶν λίθων μεταξὺ
ἐς ἀεὶ ἐμβαλλόμενος ἔνδεσμον ἐποιεῖτο τοῦ ἔργου,
25 ὅπως μὴ ὑψηλὸν γενόμενον ἀσθενὲς εἴη. Πέτρος δὲ
ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς (ἐνταῦθα γὰρ ξὺν Μαρτίνῳ καὶ
Περανίῳ ἐτύγχανεν ὢν) τοὺς ταῦτα ἐργαζομένους
ἀναστέλλειν ἐθέλων Οὔννων τῶν οἱ ἑπομένων τινὰς
26 ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψεν. οἱ δὲ πολλοὺς ἐκ τοῦ αἰφνιδίου
P 154 ἐπελθόντες ἀνεῖλον, καὶ πάντων μάλιστα τῶν τις δορυ-
27 φόρων, Ἀργὴκ ὄνομα. μόνος γὰρ ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν
ἔκτεινε. τῶν μέντοι βαρβάρων φυλακὴν ἀκριβῆ τὸ
B 271 λοιπὸν ποιουμένων οὐκέτι ἐπεξιέναι τινὲς ἐπ' αὐτοὺς
28 ἔσχον. ἐπεὶ δὲ προϊόντες ἐντὸς βέλους οἱ τεχνῖται
τοῦ ἔργου τούτου ἐγένοντο, καρτερώτατα ἤδη ἀμυνό-
μενοι ἀπὸ τοῦ περιβόλου Ῥωμαῖοι τάς τε σφενδόνας
ἐπ' αὐτοὺς καὶ τὰ τόξα ἐνήργουν. διὸ δὴ οἱ βάρ-
29 βαροι ἐπενόουν τάδε. προκαλύμματα ἐκ τραγείων τρι-
χῶν, ἃ δὴ καλοῦσι Κιλίκια, πάχους τε καὶ μήκους
διαρκῶς ἔχοντα, ἀρτήσαντες ἐκ ξύλων μακρῶν ἐπίπρο-
σθεν ἀεὶ τὴν ἄγεσταν ἐργαζομένων ἐτίθεντο (οὕτω

18—273, 4 προκαλύμματα—ἔμενε] τοῦτο δὲ οἱ ἐργαζόμενοι προκάλυμμα τιθέασιν ἐξ αἰγείων τριχῶν, τῶν λεγομένων κιλικίων. ἃ δὴ πάχους τε καὶ μήκους διαρκῶς ἔχοντα ἀναρτήσαντες ἐκ ξύλων μακρῶν ἐπίπροσθεν ἐτίθεντο. ἐνταῦθα κτλ. Suid. s. v. ἔγεστα. cf. Suid. s. v. ἄγεστα. cf. Euagr. IV 27

---

1 ἐκτμηθέντων *P* ‖ 2 εἰς *V* ‖ 3 χοῦ] χοὸς *V* ‖ 3—4 μεταξὺ post ἐμβαλλόμενος transponit *G* ‖ 4 ἐσαεὶ *VG* ‖ 8 οὔνων *G* | οὔννων—ἑπομένων *VG*] τῶν οἱ ἑπομένων οὔννων *P* ‖ 11 ἀρκὴκ *G* | γὰρ om. *G* ‖ 14 ἔσχον] ἔγνων *G* | τεχνίται *VP* ‖ 18—19 τριχῶν] τρίχινα *V* ‖ 20 ἀρτήσαντες *VP*] διαρτήσαντες *G*, ἀναρτήσαντες Suid. ‖ 21 ἀγέσταν *P*, ἄγεστα et ἔγεστα Suid.

γὰρ τὸ ποιούμενον τῇ Λατίνων φωνῇ ἐκάλουν Ῥω-
μαῖοι). ἐνταῦθα γὰρ οὔτε πυρφόροι οἰστοὶ οὔτε τὰ 30
ἄλλα βέλη ἐξικνεῖσθαι εἶχον, ἀλλ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν
προκαλυμμάτων ἀποκρουόμενα ξύμπαντα ἔμενε. καὶ 31
τότε Ῥωμαῖοι ἐς δέος μέγα ἐμπεπτωκότες τοὺς πρέσβεις
παρὰ Χοσρόην σὺν θορύβῳ πολλῷ ἔπεμπον καὶ Στέ-
φανον σὺν αὐτοῖς, ἔν γε τοῖς κατ' αὐτὸν ἰατροῖς
λόγιον, ὃς δὴ Καβάδην τὸν Περόζου νοσοῦντά ποτε
ἰασάμενος κύριος χρημάτων μεγάλων πρὸς αὐτοῦ
γέγονεν. ὃς δή, ἐπεὶ παρὰ Χοσρόην ξὺν τοῖς ἄλλοις 32
ἐγένετο, ἔλεξεν ὧδε „Βασιλέως τὴν φιλανθρωπίαν
„ἀγαθοῦ γνώρισμα πάντες ἐκ παλαιοῦ νενομίκασιν.
„οὐκοῦν, ὦ κράτιστε βασιλεῦ, φόνους σοι καὶ μάχας 33
„ἐργαζομένῳ καὶ πόλεων ἀνδραποδισμοὺς τῶν μὲν
„ἄλλων ἴσως ὀνομάτων παρέσται τυχεῖν, τὸ δὲ ἀγαθῷ
„εἶναι δοκεῖν οὐ μήποτε ἔσται. καίτοι πασῶν γε 34
„ἥκιστα χρῆν τῇ Ἐδεσσηνῶν πόλει παρὰ σοῦ τι ξυμ-
„βῆναι φλαῦρον. ἐντεῦθεν γὰρ ἔγωγε ὥρμημαι, ὅσπερ 35 B272
„σε τῶν ἐσομένων οὐδὲν προειδὼς ἐξέθρεψά τε καὶ
„τῷ πατρὶ τῷ σῷ ξύμβουλος γεγονὼς, ἐφ' ᾧ σε τῆς
„ἀρχῆς διάδοχον καταστήσεται, σοὶ μὲν τῆς Περσῶν
„βασιλείας αἰτιώτατος γέγονα, τῇ δὲ πατρίδι τῶν παρόν-
„των κακῶν. οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰ πολλὰ τῶν ἀτυχη- 36
„μάτων σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον τῶν ξυμ-
„βησομένων προστρίβονται. ἀλλ' εἴ τίς σε τῆς τοιαύ- 37

---

1 ποιούμενον] ποιμενικὸν superscr. ποιούμενον G ‖ 2—3 οὔτε τὰ ἄλλα βέλη P] οὔ τὰ V, οὔτε τι ἄλλο G, τὰ om. Suid. ‖ 3 εἶχεν G ‖ 4 ἀποκρουόμενα ξύμπαντα om. Suid. | ἔμενον Suid. ‖ 6 ξὺν θορύβω G ‖ 7 ξὺν αὐτοῖς G ‖ 15 παρέσται Hoesch.] παραστάναι V, παρεστάναι GP ‖ 16 πασῶν] πάντων G ‖ 17 αἰδεσηνῶν V ‖ 20 σύμβουλος G ‖ 21 καταστήσηται G ‖ 23—25 οἱ— προστρίβονται om. G

„της εὐεργεσίας εἰσέρχεται μνήμη, μηδὲν ἡμᾶς ἐργάσῃ
„περαιτέρω κακὸν, ταύτην διδούς μοι τὴν ἀμοιβὴν, ἐξ
„ἧς σοι, ὦ βασιλεῦ, τὸ μὴ δοκεῖν ὠμοτάτῳ εἶναι ξυμ-
38 „βήσεται.“ Στέφανος μὲν τοσαῦτα εἶπε. Χοσρόης δὲ
οὐ πρότερον ἀπαλλαγήσεσθαι ὡμολόγει ἐνθένδε, εἰ μὴ
Πέτρον τε καὶ Περάνιον αὐτῷ παραδοῖεν Ῥωμαῖοι, ὅτι
δή οἱ, δοῦλοί γε ὄντες πατρῷοι, τετολμήκασιν ἀντιτάξα-
39 σθαι. τοῦτο δὲ ἢν μὴ δρᾶν Ῥωμαίοις ἐν ἡδονῇ ἐστιν,
ἀλλὰ δυοῖν αὐτοὺς ἐπάναγκες ἑλέσθαι τὸ ἕτερον ἢ
πεντακόσια κεντηνάρια χρυσοῦ σφίσι διδόναι, ἢ δέξα-
σθαι τῇ πόλει τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὰς, οἳ τὰ χρήματα
διερευνησάμενοι ἅπαντα τὸν μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυ-
ρον, ὅσον δὴ ἐνταῦθα ξυμβαίνει εἶναι, κομίζοντες ἐς
αὐτὸν ἥξουσι, τἄλλα δὲ τοὺς κυρίους ἐάσουσιν ἔχειν.
40 ταῦτα μὲν ὁ Χοσρόης ἀπέρριψεν, Ἔδεσσαν ἐξελεῖν
P 155 πόνῳ οὐδενὶ ἐλπίδα ἔχων. οἱ δὲ πρέσβεις (ἅπαντα
γὰρ σφίσιν ἀδύνατα ἔδοξεν εἶναι ὅσα ἐκεῖνος ἀπήγγελλε)
διαπορούμενοί τε καὶ λίαν ἀσχάλλοντες ἐπὶ τὴν πόλιν
41 B273 ἐβάδιζον. ἐπεί τε ἐντὸς τοῦ περιβόλου γενόμενοι τὰ
παρὰ Χοσρόου ἀπήγγελλον, θορύβου τε καὶ θρήνων
ἡ πόλις ἔμπλεως ἐγένετο.
42 Ἡ μὲν οὖν τοῦ λόφου κατασκευὴ ἐπί τε ὕψος
ἤρετο μέγα καὶ σπουδῇ πολλῇ ἐπίπροσθεν ᾔει. Ῥω-

---

3 σοι om. *G* ‖ 4—275, 6 Χοσρόης—ἐχώρουν] ὅτι πρέσβεων ἀποσταλέντων παρὰ χοσρόην καὶ ξὺν αὐτοῖς καὶ στεφάνου τοῦ ἰατροῦ, ὁ χοσρόης οὐ πρότερον ἀπαλλαγήσεσθαι ἐδέσης ἔφη, εἰ μὴ πέτρον κτλ. *H* ‖ 7 δή] δὲ *H* | γε ὄντες] γεγονότες *H* ‖ 8 ἢν] εἰ *H* | ῥωμαίους codd. | ἐν *H*] om. *VGP* ‖ 9 δυεῖν *V* ‖ 10 χρυσίου κεντηνάρια *V* | δοῦναι *G* ‖ 11 οἱ om. *H* ‖ 13 ὅσον] ὃς *V* | ξυμβαίνειν *H* ‖ 14 καιροὺς *H* | ἐάσωσιν *P* ‖ 15 μὲν om. *H* | αἴδεσαν *V*, ἔδεσαν *H* ‖ 16 ἔχων ἐλπίδα *G* | ἐλπίδας *H* ‖ 17 εἶναι om. *VG* | ἐκεῖνον *H* | ἐπήγγελε *H* ‖ 18 διαπορευόμενοι *H* | ἀσχάλοντες *GP* ‖ 22 ἐπί] ἐπεὶ *VG*

μαῖοι δὲ οὐκ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσουσι πάλιν τοὺς
πρέσβεις παρὰ Χοσρόην ἀπέστελλον. οἵπερ ἐπειδὴ ἐν 43
τῷ τῶν πολεμίων στρατοπέδῳ ἐγένοντο, περί τε τῶν
αὐτῶν δεησόμενοι ἔφασκον ἥκειν, λόγου μὲν οὐδ'
ὁπωστιοῦν πρὸς Περσῶν ἔτυχον, ὕβρει δὲ καὶ θορύβῳ
πολλῷ ἐνθένδε ἐξελαυνόμενοι ἐς τὴν πόλιν ἐχώρουν.
τὰ μὲν οὖν πρῶτα Ῥωμαῖοι τὸ κατὰ τὸν λόφον τεῖχος 44
ἑτέρᾳ ἐνεχείρουν οἰκοδομίᾳ τινὶ ὑπερβαλέσθαι· ὡς δὲ
καὶ ταύτης τὸ Περσῶν ἔργον πολλῷ καθυπέρτερον
ἐγίνετο ἤδη, τῆς μὲν οἰκοδομίας ἀπέστησαν, Μαρτῖνον
δὲ πείθουσι τὰ ἀμφὶ τῇ ξυμβάσει τρόπῳ δὴ ὅτῳ βού-
λοιτο διοικήσασθαι. καὶ ὃς ἄγχιστα τοῦ τῶν πολεμίων
στρατοπέδου γενόμενος τῶν τισιν ἐν Πέρσαις ἀρχόντων
ἐς λόγους ἦλθεν. οἱ δὲ τὸν Μαρτῖνον ἐξαπατῶντες 45
εἰρηναῖα μὲν σφῶν τὸν βασιλέα βούλεσθαι ἔφασαν,
αὐτὸν δὲ ὡς ἥκιστα οἷόν τε εἶναι τὸν Ῥωμαίων αὐτο-
κράτορα πείθειν τῆς πρὸς Χοσρόην φιλονεικίας ἀφέ-
μενον τὴν εἰρήνην ποτὲ πρὸς αὐτὸν θήσεσθαι· ἐπεὶ 46
καὶ Βελισάριον, ὅνπερ τῇ τε δυνάμει καὶ τῷ ἀξιώματι
πολὺ Μαρτίνου προύχειν οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀντείποι,
πεῖσαι μὲν ἔναγχος τὸν Περσῶν βασιλέα, ὄντα δή που
ἐν μέσοις Ῥωμαίοις, ἐνθένδε ἀπαλλάσσεσθαι ἐς τὰ
Περσῶν ἤθη, ὑποσχόμενον πρέσβεις τε παρ' αὐτὸν
οὐκ εἰς μακρὰν ἐκ Βυζαντίου ἀφίξεσθαι καὶ τὴν εἰρή- B 274
νην ἐν τῷ βεβαίῳ κρατύνασθαι, πρᾶξαι δὲ τῶν ὡμο-

---

1 δὲ om. *H* | δράσουσι *VGP*] δράσωσιν *H* ‖ 2 ἐπέστελλον *G* ‖ 3 τῷ τῶν—περί τε] τῶ πολεμίω στρατόπεδον γενόμενοι περὶ *H* | περί τε scripsi] περὶ *V*, πέρι τε *G*, καὶ περὶ *P* | τῶν om. *G* ‖ 6 ἐνθέδε *V*, ἐνθένδεν *G* | ἐς] πρὸς *H* ‖ 14 ἐξαπατήσαντες *P* ‖ 16 οἷόν τε *P*] δίοντες *VG* ‖ 19 βελισσ. *G* | ὅνπερ] ὅσπερ *G* ‖ 20 πολὺ μαρτίνου *VG*] μαρτίνου παρὰ πολὺ *P* | ἂν *P*] om. *VG* | ἀντείπει *V* ‖ 22 ἐνθένδεν *G* ‖ 23 παρ' *VG*] πρὸς *P*

λογημένων οὐδὲν, ἀδύνατον γεγονότα τὴν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως βιάσασθαι γνώμην.

κζ΄. Ἐν τούτῳ δὲ Ῥωμαῖοι ἐποίουν τοιάδε. διώρυχα ἐκ τῆς πόλεως ἔνερθεν τῶν πολεμίων τοῦ χώματος ἐργασάμενοι ἐκέλευον τοὺς ὀρύσσοντας μὴ μεθίεσθαι τοῦ ἔργου τούτου, ἕως ὑπὸ τὸν λόφον γένωνται μέσον. ταύτῃ γὰρ καῦσαι τὸ χῶμα τοῦτο διενοοῦντο.
2 προϊούσης δὲ τῆς διώρυχος κατὰ τὸν λόφον μάλιστα
P 156 μέσον πάταγός τις ἐς τῶν Περσῶν τοὺς ὕπερθεν
3 ἑστῶτας ἦλθεν. αἰσθόμενοί τε τοῦ ποιουμένου καὶ αὐτοὶ ἄνωθεν ἀρξάμενοι ἐφ᾽ ἑκάτερα τοῦ μέσου ὤρυσσον, ὅπως λάβοιεν τοὺς ἐκείνῃ κακουργοῦντας
4 Ῥωμαίους. ὃ δὴ γνόντες Ῥωμαῖοι τούτου μὲν ἀπέσχοντο, χοῦν ἐπὶ τὸν κενωθέντα χῶρον ἐπιβαλόντες, ἐκ δὲ ἄκρου χώματος κάτωθεν, ὃ πρὸς τῷ τείχει ἐτύγχανεν ὄν, ξύλα τε καὶ λίθους καὶ χοῦν ἐκφορήσαντες καθάπερ οἰκίσκου σχῆμα εἰργάσαντο, πρέμνα τε δένδρων τῶν ῥᾷστα καιομένων ξηρὰ ἐνταῦθα ἐσέβαλλον, ἐλαίῳ τε καταβεβρεγμένα τῷ ἐκ κέδρου πεποιημένῳ καὶ θείῳ
5 τε καὶ ἀσφάλτῳ πολλῇ. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐν παρασκευῇ εἶχον, οἱ δὲ Περσῶν ἄρχοντες πολλάκις ἐντυχόντες Μαρτίνῳ τοιαῦτα μὲν οἷά πέρ μοι εἴρηται διελέχθησαν, δόκησιν παρεχόμενοι ὡς τοὺς ἀμφὶ τῇ
6 εἰρήνῃ ἐνδέξονται λόγους. ἐπεὶ δὲ ὁ λόφος αὐτοῖς ἐτετέλεστο ἤδη, καὶ πλησιάζων μὲν τῷ περιβόλῳ τῆς πόλεως, ὕψει δὲ αὐτὸν πολλῷ ὑπεραίρων ἐπὶ μέγα

3 τοιάδε *VG*] τάδε *P* ‖ 4 ἔνερθε *P* ‖ 7 γὰρ *P*] om. *VG* ‖ 12 ἐκείνῃ] ἐκεῖνα *VG* ‖ 14 χῶρον] τόπον *G* ‖ 15 κάτωθεν om. *G* ‖ 17 οἰκίσκους *V* ‖ 18 ἐσέβαλλον *G*] ἐσέβαλον *V*, εἰσέβαλλον *P* ‖ 19 τῷ—πεποιημένῳ] τοῦ—πεποιημένου *V* ‖ 21—22 πολλάκις ἐντυχόντες] om. *VG*, πολλάκις ἐντυγχόντες *P* ‖ 23 διηλέχθησαν *G* ‖ 24 ἐνδείξηται *V*, ἐνδείξεται *G* ‖ 25—26 τῷ—πόλεως *VG*] τῆς

ἐπήρτο, Μαρτῖνον μὲν ἀπεπέμψαντο διαρρήδην ἀπει- B 275
πόντες τὴν ξύμβασιν, ἔργου δὲ ἔχεσθαι τὸ λοιπὸν
ἔμελλον.

Διὸ δὴ Ῥωμαῖοι τῶν δένδρων τὰ πρέμνα εὐθὺς 7
ἔκαυσαν, ἅπερ ἐς τοῦτο ἡτοίμαστο. τοῦ δὲ πυρὸς
μοῖραν μὲν τοῦ χώματός τινα καύσαντος, οὔπω δὲ διὰ
παντὸς ἐξικνεῖσθαι ἰσχύσαντος, τὰ ξύλα δεδαπανῆσθαι
πάντα ἔτυχεν. ἀεὶ γὰρ ἐσέβαλον ἐς τὴν διώρυχα ξύλα
ἕτερα, οὐδένα ἀνιέντες καιρόν. ἤδη δὲ τοῦ πυρὸς 8
ἅπαν ἐνεργοῦντος τὸ χῶμα, καπνός τις ὕπερθεν παν-
ταχῆ τοῦ λόφου ἐφαίνετο νύκτωρ, Ῥωμαῖοί τε οὔπω
ἐθέλοντες αἴσθησιν τοῦ ποιουμένου Πέρσαις παρέχειν
ἐπενόουν τάδε. ἀνθράκων τε καὶ πυρὸς ἀγγεῖα μικρὰ 9
ἐμπλησάμενοι ταῦτά τε καὶ πυρφόρους οἰστοὺς τοῦ
χώματος πανταχόσε συχνὰ ἔπεμπον· ἃ δὴ οἱ Πέρσαι,
ὅσοι φυλακὴν ἐνταῦθα εἶχον, ξὺν πάσῃ σπουδῇ
περιιόντες ἐσβέννυον καὶ ἀπ' αὐτοῦ φύεσθαι τὸν καπνὸν
ᾤοντο. προϊόντος δὲ τοῦ κακοῦ πλήθει μὲν πολλῷ 10
ἐβοήθουν οἱ βάρβαροι, βάλλοντες δὲ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ
περιβόλου Ῥωμαῖοι πολλοὺς ἔκτειναν. οὗ δὴ καὶ 11
Χοσρόης ἀμφὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἦλθε, καί οἱ τὸ πλεῖστον
τοῦ στρατοῦ εἵπετο, ἔς τε τὸν λόφον ἀναβὰς πρῶτος
ἔλαβε τοῦ κακοῦ αἴσθησιν. ἔνερθεν γὰρ ἀπεφήνατο 12
τοῦ καπνοῦ τὸ αἴτιον εἶναι, οὐκ ἀφ' ὧν ἐσηκόντιζον
οἱ πολέμιοι, βοηθεῖν τε κατὰ τάχος ἐκέλευε τὸ στρά-
τευμα ὅλον. καὶ Ῥωμαῖοι θαρσοῦντες ἐς αὐτοὺς 13

πόλεως τῶ περιβόλω P ‖ 1 μαρτίνου VG ‖ 5—287, 18 ἔκαυσαν—ἀνὴρ deerant in P, tribus foliis intercisis, usque ad 284, 13 εἶχεν. suppleta sunt rec. m. e cod. k ‖ 7 ἐξικνεῖσθαι] καύσαντος superscr. ἐξικνεῖσθαι G ‖ 8 ἐσέβαλλον G ‖ 9 οὐδένα G] οὐδὲν V ‖ 12 παρέχειν G] om. V ‖ 13 καὶ om. G ‖ 23 ἔνερθε V

ὕβριζον, τῶν δὲ βαρβάρων οἱ μέν τινες χοῦν, οἱ δὲ
B 276 καὶ ὕδωρ ἐπιβάλλοντες ᾗ ὁ καπνὸς διεφαίνετο, περιέσε-
σθαι τοῦ δεινοῦ ἤλπιζον, ἀνύειν μέντοι οὐδὲν οὐδαμῇ
14 εἶχον. ᾗ τε γὰρ ὁ χοῦς ἐπιβληθείη, ταύτῃ μὲν ὁ
καπνὸς, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀνεστέλλετο, ἑτέρωθι δὲ οὐκ εἰς
P 157 μακρὰν ἀνεδίδοτο, αὐτὸν τοῦ πυρὸς καὶ βιάζεσθαι τὴν
ἔξοδον ὅπῃ δύναιτο ἀναγκάζοντος· τό τε ὕδωρ ᾗ μάλι-
στα ἐπισκήψειε, πολλῷ ἔτι μᾶλλον τήν τε ἄσφαλτον
καὶ τὸ θεῖον ἐνεργεῖν ἴσχυεν ἐπί τε τὴν ἐν ποσὶν
ὕλην ἀκμάζειν ἐποίει, καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὰ πρόσω ἀεὶ
ἐνῆγεν, ἐπεὶ τοῦ χώματος ἐντὸς οὐδαμῇ τοσοῦτον
ἐξικνεῖσθαι τοῦ ὕδατος εἶχεν ὅσον τῷ ὑπερβάλλοντι
15 κατασβέσαι τὴν φλόγα οἷόν τε εἶναι. ὁ δὲ καπνὸς
ἀμφὶ δείλην ὀψίαν τοσοῦτος ἐγίνετο ὥστε καὶ τοῖς
Καρρηνοῖς καὶ ἄλλοις τισὶ πολλῷ ἐπέκεινα ᾠκημένοις
16 ἔνδηλος εἶναι. Περσῶν δὲ καὶ Ῥωμαίων πολλῶν ὕπερ-
θεν ἀναβεβηκότων τοῦ χώματος, μάχης τε καὶ ὠθισμοῦ
17 ἐνταῦθα ξυστάντος, ἐνίκων Ῥωμαῖοι. τότε καὶ ἡ φλὸξ
λαμπρῶς ἐκδοθεῖσα ὑπὲρ τὸ χῶμα ἐφαίνετο, Πέρσαι
δὲ τοῦ μὲν ἔργου τούτου ἀπέσχοντο.

18 Ἕκτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρᾳ, ὄρθρου βαθέος, μοίρᾳ
τινὶ τοῦ περιβόλου λάθρα ἐπέσκηψαν κλίμακας ἔχοντες,
19 οὗ δὴ τὸ φρούριον ἐπωνόμασται. τῶν δὲ φυλακὴν
ἐνταῦθα ἐχόντων Ῥωμαίων πρᾶόν τινα καθευδόντων
ὕπνον, ἅτε τῆς νυκτὸς πρὸς πέρας ἰούσης, ἡσυχῇ τὰς
20 κλίμακας τῷ τείχει ἐρείσαντες ἀνέβαινον ἤδη. τῶν δέ

2 ἐπιβαλόντες G ‖ 3 ἀνύειν Maltr.] ἀνύσειν codd. ‖ 4 ᾗ] εἰ G ‖ 11—13 ἐπεὶ—εἶναι om. G ‖ 11 ἐπεὶ] ἐπὶ V ‖ 13 κατασβέσαι scripsi] κατασπᾶσαι V, καταπαῦσαι Dind. ‖ 15 καρηνοῖς codd. ‖ 16 δὲ] τε G ‖ 21 βαθέος] βαρέος V ‖ 21—22 ὄρθρου βαθέος μοίρα τινὶ V] μοῖρα τις ὄρθρου βαθέος G ‖ 25 τῆς om. G

τις ἀγροίκων μόνος ἐγρηγορὼς ἐν Ῥωμαίοις ἅπασιν ἔτυχεν, B 277
ὃς δὴ ξὺν βοῇ τε καὶ θορύβῳ πολλῷ ἅπαντας ἤγειρε.
καὶ μάχης καρτερᾶς γενομένης ἡσσῶνται Πέρσαι, ἔς τε 21
τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρησαν, αὐτοῦ λιπόντες τὰς κλί-
μακας, ἅσπερ κατ' ἐξουσίαν Ῥωμαῖοι ἀνεῖλκον. Χοσρόης 22
δὲ ἀμφὶ ἡμέραν μέσην πολλήν τινα τοῦ στρατοῦ
μοῖραν ἐπὶ τὴν μεγάλην καλουμένην πύλην ὡς τειχο-
μαχήσοντας ἔπεμψεν. οἷς δὴ Ῥωμαῖοι ὑπαντιάσαντες 23
οὐ στρατιῶται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀγροῖκοι καὶ τοῦ δήμου
τινὲς καὶ μάχῃ νικήσαντες παρὰ πολὺ τοὺς βαρβάρους
ἐτρέψαντο. ἔτι τε Περσῶν διωκομένων Παῦλος ἑρμη- 24
νεὺς παρὰ Χοσρόου ἥκων ἐς μέσους Ῥωμαίους ἀπήγγελλε
Ῥεκινάριον ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἐκ Βυζαντίου ἥκειν, οὕτω
τε ἀμφότεροι διελύθησαν. ἤδη δέ τισι πρότερον ἡμέ- 25
ραις ὁ Ῥεκινάριος ἐς τὸ τῶν βαρβάρων στρατόπεδον
ἀφῖκτο. ἀλλὰ τοῦτο ἐς Ῥωμαίους ὡς ἥκιστα ἐξήνεγκαν 26
Πέρσαι, καραδοκοῦντες δηλονότι τὴν ἐς τὸ τεῖχος ἐπι-
βουλήν, ὅπως, ἢν μὲν αὐτὸ ἐξελεῖν δύνωνται, μηδαμῇ
ἐς τὰς σπονδὰς παρανομεῖν δόξωσιν, ἡσσηθέντες δὲ,
ὅπερ ἐγένετο, τὰ ἐς τὴν ξύμβασιν, Ῥωμαίων προκα-
λουμένων πρὸς αὐτὰς, θήσονται. ἐπεὶ δὲ Ῥεκινάριος 27
ἐγένετο εἴσω πυλῶν, Πέρσαι μὲν ἠξίουν τοὺς τὴν
εἰρήνην διοικησομένους παρὰ Χοσρόην αὐτίκα δὴ μάλα
ἰέναι, Ῥωμαῖοι δὲ σταλήσεσθαι πρέσβεις ἡμέραις τρισὶν
ὕστερον ἔφασαν· τανῦν γὰρ σφίσι κακῶς τοῦ σώματος
Μαρτῖνον τὸν στρατηγὸν ἔχειν.
Εἶναί τε ὑποτοπάζων οὐχ ὑγιᾶ τὸν λόγον Χοσρόης 28 B 278
τὰ ἐς τὴν παράταξιν ἐξηρτύετο. καὶ τότε μὲν πλίνθων P 158

---

17 δηλονότι] δῆλον, ὅτι G ‖ 19 παρανομεῖν] παραδομεῖν V ‖ 25 τοῦ σώματος V] τὸ σῶμα G

πάμπολύ τι χρῆμα ἐπὶ τὸ χῶμα ἐπέβαλε, δυοῖν δὲ
ὕστερον ἡμέραιν παντὶ τῷ στρατῷ ὡς τειχομαχήσων
29 ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως περίβολον ἦλθεν. ἔν τε πύλῃ
ἑκάστῃ τῶν τινας ἀρχόντων καὶ μέρος τι τοῦ στρατεύ-
ματος καταστησάμενος ἅπαν τε τὸ τεῖχος ταύτῃ περι-
30 βαλὼν κλίμακάς τε αὐτῷ καὶ μηχανὰς προσῆγεν. ὄπι-
σθεν δὲ τοὺς Σαρακηνοὺς ἅπαντας ξὺν τῶν Περσῶν
τισιν ἔταξεν, οὐκ ἐφ' ᾧ τῷ περιβόλῳ προσβάλωσιν,
ἀλλ' ὅπως ἁλισκομένης τῆς πόλεως αὐτοὶ τοὺς φεύγον-
31 τας σαγηνεύσαντες λάβωσι. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ τὸ
στράτευμα ὁ Χοσρόης οὕτω διέταξε. τῆς δὲ μάχης
πρωὶ ἀρξαμένης κατ' ἀρχὰς μὲν τὰ Περσῶν καθυπέρ-
32 τερα ἦν. πολλοὶ γὰρ πρὸς λίαν ὀλίγους ἐμάχοντο,
ἐπεὶ τῶν Ῥωμαίων οἱ πλεῖστοι ἀνήκοοί τε τῶν ποιου-
33 μένων καὶ ἀπαράσκευοι παντάπασιν ἦσαν. προϊούσης
δὲ τῆς ξυμβολῆς θορύβου τε καὶ ταραχῆς ἔμπλεως ἡ
πόλις ἐγίνετο, καὶ ξύμπαντες ἤδη αὐταῖς γυναιξὶ καὶ
34 παιδαρίοις ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνέβαινον. οἱ μὲν οὖν ἐν
ἡλικίᾳ ξὺν τοῖς στρατιώταις καρτερώτατα τοὺς πολε-
μίους ἠμύνοντο, καὶ τῶν ἀγροίκων πολλοὶ ἐς τοὺς
35 βαρβάρους ἔργα θαυμαστὰ ἐπεδείκνυντο. παῖδες δὲ
καὶ γυναῖκες ξὺν τοῖς γεγηρακόσι λίθους τε τοῖς μαχο-
36 μένοις ξυνέλεγον καὶ τἄλλα ὑπούργουν. τινὲς δὲ καὶ
λέβητας ἐλαίου πολλοὺς ἐμπλησάμενοι πυρί τε αὐτοὺς
πανταχῆ τοῦ τείχους ἐς διαρκῆ θερμήναντες χρόνον
B 279 καὶ ζέον ὑπεράγαν τὸ ἔλαιον περιρραντηρίοις τισὶν
ἐπιχέοντες ἔτι μᾶλλον τοὺς πολεμίους τοὺς τῷ περι-

1 ἐπέβαλλε G | δυοῖν Maltr.] δυεῖν codd. || 6—7 ὄπισθε V || 8 ξυμβάλωσιν G || 22—23 τοῖς μαχομένοις V] τοὺς μαχομένους G || 26 περιρραντηρίοις Maltr.] περιραντηρίοις V, περὶ ῥαντηρίοις G || 27 ἔτι μᾶλλον τοὺς πολεμίους scripsi] ἐπὶ τοὺς πολεμίους μᾶλλον codd., cf. Hy 2 p. 24

βόλῳ προσιόντας ἐλύπουν. ἤδη μὲν οὖν ἀπειπόντες 37
οἱ Πέρσαι τὰ ὅπλα ἐρρίπτουν, τῷ τε βασιλεῖ ἐς ὄψιν
ἐλθόντες πρὸς τὸν πόνον ἀντέχειν οὐκέτι ἔφασκον οἷοί
τε εἶναι. θυμῷ δὲ πολλῷ ὁ Χοσρόης ἐχόμενος καὶ 38
ξὺν ἀπειλῇ ἐγκελευόμενος ἅπασιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους
ἐνῆγεν. οἱ δὲ κραυγῇ καὶ θορύβῳ πολλῷ τούς τε 39
πύργους καὶ τὰς ἄλλας μηχανὰς τῷ τείχει προσῆγον
καὶ τὰς κλίμακας ἐπετίθεντο, ὡς τὴν πόλιν αὐτοβοεὶ
ἐξαιρήσοντες. τῶν δὲ Ῥωμαίων συχνά τε βαλλόντων 40
καὶ παντὶ σθένει ἀμυνομένων, τρέπονται μὲν κατὰ
κράτος οἱ βάρβαροι, ἀναχωροῦντα δὲ τὸν Χοσρόην
ἐτώθαζον Ῥωμαῖοι, ἐς τειχομαχίαν παρακαλοῦντες.
μόνος δὲ Ἀζαρέθης ἀμφὶ πύλας τὰς Σοΐνας καλου- 41
μένας ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐμάχετο, οὗ δὴ Τριπυργίαν
καλοῦσι τὸν χῶρον. τῶν δὲ ταύτῃ Ῥωμαίων οὐκ ὄν- 42
των σφίσιν ἀξιομάχων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς προσβολὰς
ἀπειπόντων, ἤδη τὸ ἐκτὸς τεῖχος, ὃ δὴ καλοῦσι προ-
τείχισμα, πολλαχῇ διελόντες οἱ βάρβαροι ἰσχυρότατα
τοῖς ἐκ τοῦ μεγάλου περιβόλου ἀμυνομένοις ἐνέκειντο,
ἕως αὐτοῖς Περάνιος ξύν τε στρατιώταις πολλοῖς καὶ
τῶν Ἐδεσσηνῶν τισιν ἐπεξῆλθε μάχῃ τε νικήσας ἐξή-
λασε. καὶ ἡ τειχομαχία πρωὶ ἀρξαμένη ἐτελεύτα εἰς 43
δείλην ὀψίαν, ἀμφότεροί τε τὴν νύκτα ἐκείνην ἡσυχῇ P 159
ἔμενον, Πέρσαι μὲν περί τε τοῖς χαρακώμασι δεδιότες
καὶ σφίσιν αὐτοῖς, Ῥωμαῖοι δὲ λίθους τε ξυλλέγοντες
ἐς τὰς ἐπάλξεις καὶ τἆλλα ἐν παρασκευῇ τῇ πάσῃ B 280
ποιούμενοι, ὡς τῇ ὑστεραίᾳ μαχούμενοι τοῖς πολεμίοις
ἐπὶ τὸ τεῖχος προσβαλοῦσιν. ἡμέρᾳ μὲν οὖν τῇ ἐπιγι- 44

11 ἀναχωροῦντος δὲ τοῦ χοσρόου G ‖ 15 δὲ om. G ‖ 16 καὶ] καὶ τὰς G | προσβολὰς] βολὰς G ‖ 21 αἰδεσηνῶν hic et infra V ‖ 28 ἐπὶ V] ἢν ἐπὶ G | προσβάλωσιν G

νομένῃ τῶν βαρβάρων οὐδεὶς ἐπὶ τὸν περίβολον ἦλθε,
τῇ δὲ μετ' ἐκείνην μοῖρα μὲν τοῦ στρατοῦ Χοσρόου
ἐγκελευομένου ταῖς Βαρλαοῦ καλουμέναις πύλαις ἐπέσκη-
ψεν, ὑπαντιασάντων δὲ Ῥωμαίων αὐτοῖς ἡσσήθησάν
τε παρὰ πολὺ τῇ μάχῃ καὶ δι' ὀλίγου ἐς τὸ στρατό-
45 πεδον ἀνεχώρησαν. καὶ τότε Παῦλος ὁ Περσῶν ἑρμη-
νεὺς παρὰ τὸ τεῖχος ἥκων Μαρτῖνον ἐκάλει, ἐφ' ᾧ τὰ
46 ἐς τὴν ξύμβασιν διοικήσηται. οὕτω τε Μαρτίνου τοῖς
Περσῶν ἄρχουσιν ἐς λόγους ἐλθόντος ξυνέβησαν, καὶ
πέντε κεντηνάρια πρὸς τῶν Ἐδεσσηνῶν ὁ Χοσρόης
λαβὼν ἐν γράμμασιν αὐτοῖς τὴν ὁμολογίαν ἀπέλιπε
τοῦ μηδὲν Ῥωμαίοις περαιτέρω λυμήνασθαι, τά τε
χαρακώματα πάντα ἐμπρήσας ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησε
παντὶ τῷ στρατῷ.

κη'. Ὑπὸ τὸν χρόνον τοῦτον Ῥωμαίων τετελευτή-
κασι στρατηγοὶ δύο, Ἰοῦστός τε ὁ βασιλέως ἀνεψιὸς
καὶ Περάνιος ὁ Ἴβηρ, Ἰοῦστος μὲν νόσῳ διαφθαρείς,
Περανίῳ δὲ συνέβη ἐν κυνηγεσίῳ τοῦ ἵππου ἐκπεπτω-
2 κότι διαρραγῆναι. διὸ δὴ ἀντ' αὐτῶν βασιλεὺς ἑτέρους
καταστησάμενος ἔπεμψε Μάρκελλόν τε, τὸν ἀδελφιδοῦν
τὸν αὐτοῦ ἄρτι γενειάσκοντα, καὶ Κωνσταντιανόν, ὃς
δὴ ὀλίγῳ πρότερον ἅμα Σεργίῳ παρὰ Χοσρόην πρεσβεύων
3 ἐστάλη. ἔπειτα δὲ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς πρέσβεις
παρὰ Χοσρόην ἐπὶ τῇ ξυμβάσει Κωνσταντιανόν τε καὶ
4 B281 Σέργιον ἔπεμψεν. οἱ δὲ αὐτὸν καταλαμβάνουσιν ἐν
Ἀσσυρίοις, οὗ δὴ πολίσματα δύο Σελεύκειά τε καὶ

2 μοίρα G ‖ 8 σύμβασιν G ‖ 17 ὁ om. V ‖ 18—19 ἐκπεπτω-κότι Maltr.] ἐπιπεπτωκότι codd. ‖ 21 αὑτοῦ Dind.] αὐτοῦ codd. ‖ 23—285, 1 ἔπ.—εἵλετο] ὅτι ἰουστινιανὸς πρέσβεις παρὰ χοσρόην ἔπεμψεν, κωνσταντιανόν τε καὶ σέργιον ἐπὶ τῇ ξυμβάσει οἱ δὲ αὐτὸν καταλαμβάνουσιν ἐν σσυρίοις, οὗ δὴ πολίσματα εἰσὶ δύο, σελεύκια καὶ κτησιφῶν· ἐνταῦθα δὲ ἐντυχόντες κτλ. H

*Κτησιφῶν ἐστι, Μακεδόνων αὐτὰ δειμαμένων, οἳ μετὰ
τὸν Φιλίππου Ἀλέξανδρον Περσῶν τε ἦρξαν καὶ τῶν
ταύτῃ ἐθνῶν. ἄμφω δὲ ταῦτα Τίγρης ποταμὸς διορί- 5
ζει· οὐ γὰρ ἄλλην χώραν μεταξὺ ἔχουσιν. ἐνταῦθα 6
ἐντυχόντες Χοσρόῃ οἱ πρέσβεις ἠξίουν μὲν τὰ ἐπὶ τῆς
Λαζικῆς χωρία Ῥωμαίοις ἀποδοῦναι, βεβαιότατα δὲ
πρὸς αὐτοὺς τὰ ἀμφὶ τῇ εἰρήνῃ κρατύνασθαι. Χοσ- 7
ρόης δὲ οὐ ῥᾴδιον αὐτοὺς ἔφασκεν εἶναι ἀλλήλοις
ξυμβῆναι, ἢν μή τινα ἐκεχειρίαν θέμενοι πρότερον P 160
οὕτω τε ἀδεέστερον ἀεὶ ἐς ἀλλήλους φοιτῶντες τά τε
διάφορα διαλύσουσι καὶ τὰ τῆς εἰρήνης ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
τὸ λοιπὸν θήσονται. χρῆναι δὲ ὑπὲρ τῆς ἀεὶ ἐκε- 8
χειρίας χρήματά τέ οἱ τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα
δοῦναι καί τινα Τριβοῦνον ὄνομα ἰατρὸν πέμψαι, ἐφ'
ᾧ οἱ ξυνδιατρίψει τακτόν τινα χρόνον. ἐτύγχανε γὰρ 9
ὁ ἰατρὸς οὗτος νόσου τε αὐτὸν ἀπαλλάξας χαλεπῆς
πρότερον καὶ ἀπ' αὐτοῦ φίλος τε καὶ ποθεινὸς ἐς τὰ
μάλιστα ὤν. ταῦτα ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἤκουσε, 10
τόν τε Τριβοῦνον καὶ τὰ χρήματα εὐθὺς ἔπεμψε
ξυνιόντα ἐς κεντηνάρια εἴκοσιν. οὕτω τε αἱ σπονδαὶ 11
γεγόνασι Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις ἐς ἐνιαυτοὺς πέντε,
δέκατόν τε καὶ ἔνατον ἔτος Ἰουστινιανοῦ βασιλέως a. 545
τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος.*

19—20 Zach. 256, 9. Auct. Marc. Com. ad a. 546. (4)

1 *κτησιφών* G ‖ 5 *χοσρόην* H | *τῆς* om. H ‖ 6 *ἀποδιδόναι* H | *βεβαιότητα* V ‖ 8 *ἀλλήλοις*] *ἄλλοις* H ‖ 9 *ἐκκεχειρίαν* V, *ἐκεχείρια* H ‖ 10 *ἀεὶ* om. H ‖ 12—13 *ἐκκεχειρίας* V ‖ 13 *τὸν* VG] *τῶν* H | *αὐτοκράτορες* H ‖ 15 *ξυνδιατρίψαι* H corr. ‖ 16 *τε* om. H ‖ 18 *βασιλεὺς* om. H | *ουστινιανὸς* V ‖ 20 *εἴκοσι* H 22 *ἔννατον* VG | *βασιλέως* om. H ‖ 23 *αὐτοκράτορος* H

12 Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον Ἀρέθας τε καὶ Ἀλαμούνδαρος
οἱ τῶν Σαρακηνῶν ἄρχοντες πόλεμον πρὸς ἀλλήλους
B 282 κατὰ μόνας διέφερον, οὔτε Ῥωμαίων οὔτε Περσῶν
13 ἀμυνόντων σφίσι. καὶ Ἀλαμούνδαρος μὲν ἕνα τῶν
Ἀρέθα παίδων ἵππους νέμοντα ἐξ ἐπιδρομῆς ἑλὼν τῇ
Ἀφροδίτῃ εὐθὺς ἔθυσε, καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐγνώσθη οὐ
καταπροΐεσθαι τὰ Ῥωμαίων πράγματα Πέρσαις Ἀρέθαν.
14 μετὰ δὲ ξυνίασι μὲν ἐς μάχην ἑκάτεροι παντὶ τῷ
στρατῷ, νικῶσι δὲ κατὰ κράτος οἱ ξὺν τῷ Ἀρέθᾳ, τρε-
ψάμενοί τε τοὺς πολεμίους πολλοὺς ἔκτειναν. καὶ
παρ᾽ ὀλίγον Ἀρέθας ἦλθε δύο τῶν Ἀλαμουνδάρου
παίδων ζῶντας ἑλεῖν, οὐ μέντοι γε εἷλε. τὰ μὲν οὖν
15 Σαρακηνῶν ταύτῃ πῃ εἶχεν. Χοσρόης δὲ, ὁ Περσῶν
βασιλεὺς, ἔνδηλος γέγονε τὴν ἐκεχειρίαν τῷ δολερῷ
πρὸς Ῥωμαίους πεποιημένος, ἐφ᾽ ᾧ δὴ αὐτοὺς διὰ τὴν
εἰρήνην ἀναπεπτωκότας λαβὼν ἀνήκεστόν τι ἐργάσεται.
16 τρίτῳ γὰρ τῆς ἐκεχειρίας ἐνιαυτῷ μηχανᾶται τοιάδε·
ἤστην ἐν Πέρσαις ἀδελφοὶ δύο, Φάβριζός τε καὶ
Ἰσδιγούσνας, ἀρχὰς μὲν περιβεβλημένω ἐνταῦθα με-
γίστας καὶ ἄλλως λογισμῷ πονηροτάτω Περσῶν ἁπάν-
των καὶ δόξαν ἐπὶ τῇ δεινότητι καὶ κακοτροπίᾳ πολλὴν
17 ἔχοντε. βουλευσάμενος οὖν πόλιν Δάρας καταλαβεῖν
ἐξ ἐπιδρομῆς καὶ Λαζικῆς ἐξοικίσαι Κόλχους ἅπαντας,
Πέρσας δὲ ἀντ᾽ αὐτῶν οἰκήτορας καταστήσασθαι, τὼ

5 cf. Noeld.-Tab. p. 171 not.

1—13 Ὀλίγῳ—εἶχεν om. *H* ‖ 3 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 5 παίδων Maltr.] παῖδα codd. ‖ 11 ἀλαμουνδάρων *G* ‖ 12 γε om. *V* ‖ 13—23 Χοσρόης—Κόλχους suppleta sunt e codice *H* ‖ 13—287, 3 Χοσρόης—χώρᾳ desunt etiam in *VG*, cf. appar. crit. 277, 5 ‖ 23—287, 18 ἅπαντας—ἀνὴρ exstant in cod. Monac. 48 (m) et in cod. Paris. 1699 (e) | ἐξοικίσαι Justice] ἐξοικίσας *H* ‖ 24 πέρσαι *H*

ἄνδρε τούτω ἐς ἄμφω τὰ ἔργα ὑπηρετήσοντας εἵλετο·
ἕρμαιον γὰρ καὶ λόγου πολλοῦ ἄξιον ἐφαίνετο εἶναι 18
γῆν τὴν Κολχίδα σφετερισαμένῳ ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς
κτήσεως ἔχειν, ξύμφορον λογισαμένῳ τῇ Περσῶν ἀρχῇ
κατὰ πολλὰ ἔσεσθαι τοῦτό γε. τήν τε γὰρ Ἰβηρίαν 19
ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐς τὸ ἔπειτα ἕξειν, οὐκ ἂν ἔτι ἐχόντων
Ἰβήρων ἐφ' οὕστινας ἀνθρώπων ἀποστάντες σωθή-
σονται· ἐπειδὴ γὰρ οἱ τούτων δὴ λογιμώτατοι τῶν 20
βαρβάρων ὁμοῦ Γουργένῃ τῷ βασιλεῖ ἐς ἀπόστασιν
εἶδον, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθε λόγοις ἐρρήθη,
οὔτε βασιλέα σφίσι καταστήσεσθαι τὸ ἐνθένδε ξυνεχώ-
ρουν Πέρσαι οὔτε αὐτογνωμονοῦντες Περσῶν κατήκοοι
Ἴβηρες ἦσαν, ἀλλ' ὑποψίᾳ τε καὶ ἀπιστίᾳ ἐς ἀλλήλους
πολλῇ εἴχοντο. ἔνδηλοί τε Ἴβηρες ἦσαν δυσανασχετοῦντές 21
τε ἰσχυρότατα καὶ νεωτεριοῦντες οὐ πολλῷ ὕστερον, B 283
ἤν τινός ποτε καιροῦ λαβέσθαι δυνατοὶ εἶεν. καὶ πρὸς 22
Οὔννων τῶν Λαζικῇ προσοίκων ἀδῄωτον μὲν τὴν Περ-
σῶν ἀρχὴν ἐς ἀεὶ ἔσεσθαι, ῥᾷον δὲ καὶ ἀπονώτερον
αὐτοὺς τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἐπιπέμψειν, ἡνίκα ἂν αὐτῷ
βουλομένῳ εἴη. οὐ γὰρ ἄλλο οὐδὲν τοῖς ἐν Καυκάσῳ
οἰκοῦσι βαρβάροις ἢ ἐπιτείχισμα Λαζικὴν εἶναι. μάλιστα 23 P161
δὲ πάντων κατὰ τοῦτο ξυνοίσειν πρὸς Λαζικῆς ἐπι-
κράτησιν ἤλπιζε Πέρσαις, ὅτι δὴ ἐξ αὐτῆς ὁρμώμενοι
δυνήσονται οὐδενὶ πόνῳ καταθέοντες καὶ πεζῇ καὶ
ναυσὶ τὰ ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου καλουμένου πόντου χωρία
Καππαδόκας μὲν καὶ τοὺς αὐτῶν ἐχομένους Γαλάτας
καὶ Βιθυνοὺς παραστήσεσθαι, ἐξ ἐπιδρομῆς δὲ Βυζαν-
τίους αἱρήσειν, οὐδενὸς σφίσιν ἀντιστατοῦντος. τού- 24

10 cf. 56, 15

1 ἐς om. *H* | εἵλετο] εἰ εἵλετο *H* ‖ 4 κτίσεως m ‖ 19 αὐτοὺς] αὐτοῦ m ‖ 22 πρὸς delendum censet Christ

των μὲν δὴ ἕνεκα προσποιεῖσθαι Χοσρόης Λαζικὴν
ἤθελεν, ἐπὶ Λαζοῖς δὲ τὸ θαρσεῖν ὡς ἥκιστα εἶχεν.
25 ἐπειδὴ γὰρ Ῥωμαῖοι ἐκ τῆς Λαζικῆς ἀνεχώρησαν,
Λαζῶν τὸ πλῆθος τῇ Περσῶν ἀρχῇ ἐπιεικῶς ἤχθετο.
μονότροποι γάρ, εἴπερ ἄλλοι τινές, οἱ Πέρσαι εἰσὶ
26 καὶ τὰ ἐς τὴν δίαιταν ὑπεράγαν σκληροί. καὶ αὐτοῖς
οἵ τε νόμοι δυσπρόσοδοί εἰσι πρὸς πάντων ἀνθρώπων
καὶ τὰ ἐπιτάγματα οὐδαμῇ ἀνεκτά. πρὸς μέντοι Λαζοὺς
καὶ διαφερόντως τὸ διαλλάσσον τῆς τε γνώμης ἀεὶ
καὶ τῆς διαίτης παρὰ πολὺ διαφαίνεται, ἐπεὶ Λαζοὶ
μὲν Χριστιανοί εἰσι πάντων μάλιστα, Πέρσαις δὲ ἀπ'
27 ἐναντίας αὐτῶν τὰ ἐς τὸ θεῖον ἅπαντα ἔχει. χωρὶς
δὲ τούτων ἅλες μὲν τῆς Λαζικῆς οὐδαμῇ γίνονται, οὐ
B 284 μὴν οὔτε σῖτος οὔτε οἶνος οὔτε τι ἄλλο ἀγαθὸν
28 φύεται. ἐκ δὲ Ῥωμαίων τῶν παραλίων ἅπαντα ταῖς
ναυσὶν ἐπεισέρχεται σφίσι, καὶ ταῦτα οὐ χρυσίον τοῖς
συμβάλλουσι προϊεμένοις, ἀλλὰ δέρρεις τε καὶ ἀνδρά-
ποδα καὶ εἴ τι ἄλλο ἐνταῦθα κατὰ πολὺ περιεῖναι
29 ξυμβαίνει· τούτου τε, ὡς τὸ εἰκός, ἀποκεκλεισμένοι
τὸ λοιπὸν ἤσχαλλον. ὧν δὴ ὁ Χοσρόης αἰσθόμενος
προτερῆσαι ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ, πρίν τι ἐς αὐτὸν νεωτε-
30 ρίσειαν, ἐν σπουδῇ εἶχε. καί οἱ βουλευομένῳ ξυμ-
φορώτατον ἔδοξεν εἶναι Γουβάζην τὸν Λαζῶν βασιλέα

4 *Λαζῶν—ἤχθετο*] apud Suidam s. v. *ἐπιεικῶς* legimus: *Προκόπιος· Λαζοὶ δὲ ἐπιεικῶς ἤχθοντο*

9 *διαλάσσον* m ‖ 12 *εἰς* e ‖ 13 *ἄλλες* m, *ἅλις* e ‖ 14 *οὔτε* ter] *οὐδὲ* ter codd. ‖ 19 *ἀποκεκλῄσμένοι* (ει supra) m ‖ 20 *ἤσχαλον* m ‖ 21—22 *νεωτερίσειαν* Dind.] *νεωτερίσειν* codd. ‖ 22—289, 16 *καί οἱ—ἐτελεύτα*] *ὅτι χοσρόης βουλευσάμενος γουβάζην τὸν λαζῶν βασιλέα ἐκ ποδῶν ποιήσασθαι καὶ λαζοὺς ἐνθένδε πανδημεὶ κτλ.* W

*ἐκποδὼν ὅτι τάχιστα ποιησαμένῳ Λαζοὺς ἐνθένδε παν-
δημεὶ ἀναστήσειν, οὕτω τε Πέρσας καὶ ἄλλα ἄττα
ἔθνη ξυνοικιεῖν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ.*
Ταῦτα ὁ Χοσρόης βεβουλευμένος Ἰσδιγούσναν, ὡς 31
*ἐπὶ πρεσβείᾳ δῆθεν τῷ λόγῳ, ἐς Βυζάντιον στέλλει,
καί οἱ Περσῶν ἀριστίνδην ἀπολεξάμενος πεντακοσίους
ξυνέπεμψεν, ἐπιστείλας σφίσι γενέσθαι μὲν ἐν πόλει
Δάρας, ἐν οἰκίαις δὲ καταλῦσαι πολλαῖς, ταύτας τε
νύκτωρ ἁπάσας ἐμπρῆσαι, καὶ Ῥωμαίων ἀμφὶ τὸ πῦρ
τοῦτο ἠσχολημένων, ὡς τὸ εἰκός, ἁπάντων ἀνοιγνύναι
μὲν τὰς πύλας εὐθύς, τῇ δὲ πόλει τὸ ἄλλο Περσῶν
στράτευμα δέξασθαι. προείρητο γὰρ τῷ Νισίβιδος* 32
*πόλεως ἄρχοντι στρατιωτῶν πλῆθος ἄγχιστά πη ἐγκρυ-
φιάζοντι ἐν παρασκευῇ ἔχειν. οὕτω γὰρ αὐτοὺς ᾤετο
Χοσρόης οὐδενὶ πόνῳ Ῥωμαίους τε ἅπαντας διαχρήσε-
σθαι καὶ τὴν πόλιν Δάρας ἐν βεβαίῳ καταλαβόντας
σχήσειν. ἀλλά τις εὖ εἰδὼς τὰ πρασσόμενα, Ῥωμαῖος* 33 B 285
μὲν ἀνήρ, αὐτόμολος δὲ ὀλίγῳ πρότερον ἐς Πέρσας P 162
*ἥκων, τὸν πάντα λόγον Γεωργίῳ φράζει, ἐνταῦθα τότε
διατριβὴν ἔχοντι, οὗ δὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις
ἐμνήσθην, ἅτε Περσῶν ἀναπείσαντος τοὺς ἐν τῷ Σι-
σαυράνων πολιορκουμένους φρουρίῳ σφᾶς αὐτοὺς ἐν-*

---

20 cf. 234, 25

---

2 *πέρσαις* m | *ἅττα W* ‖ 4 *Ταῦτα ὁ*] *ὁ δὲ* hinc rursus *VG* | *ὁ* om. e | *ὁ Χοσρόης* om. *W* | *βουλευόμενος W* | *Ἰσδιγούσαν* scripsi] *ἰσδισγούναν Vm*, *ἰσδιγούναν Ge*, *ἰςζιγούςναν W* ‖ 5 *τῷ* om. *W* ‖ 6—288, 15 *καί οἱ—ἦλθε*] *ὃς δόλους ῥάψας καὶ ἀποτυχών, ὡς πρεσβεύσων ἧκεν ἐς βυζάντιον W* ‖ 6 *ἀπολεξαμένοις m* ‖ 8 *δὲ*] *τε G* ‖ 13 *πόλεως ἄρχοντι*] *ἄρχοντι πόλεως G* ‖ 15—16 *διαχρήσασθαι VG* ‖ 16 *Δάρας* om. *VG* ‖ 17 *εὖ*] *εὖ τε m* e ‖ 18 *αὐτόμολος*] hinc rursus *P* ‖ 20 *ἔμπροσθε P* ‖ 22 *αὐτοὺς P*

34 δοῦναι Ῥωμαίοις. Γεώργιος οὖν ἐν τοῖς Ῥωμαίων τε
καὶ Περσῶν ὁρίοις ἀπαντήσας τῷ πρεσβευτῇ τούτῳ
ἔφασκεν οὐ κατὰ πρεσβείαν τὰ ποιούμενα εἶναι, καὶ
οὔ ποτε Πέρσας τοσούτους τὸ πλῆθος ἐν πόλει Ῥω-
35 μαίων αὐλίσασθαι. χρῆν γὰρ τοὺς μὲν ἄλλους ἅπαν-
τας ἐν χωρίῳ Ἀμμώδιος ἀπολιπεῖν, αὐτῷ δὲ ξὺν ὀλί-
36 γοις τισὶν ἐς πόλιν Δάρας ἐσιτητὰ εἶναι. ὁ μὲν οὖν
Ἰσδιγούσνας ἠγανάκτει τε καὶ δυσφορουμένῳ ἐῴκει,
ἅτε περιυβρισμένος οὐ δέον, καίπερ ἐπὶ πρεσβείᾳ παρὰ
37 τὸν Ῥωμαίων βασιλέα στελλόμενος. Γεώργιος δέ οἱ
οὐ προσέχων τὸν νοῦν ἠγριωμένῳ διεσώσατο τὴν πόλιν
Ῥωμαίοις. ξὺν γὰρ ἀνδράσιν εἴκοσι μόνοις τῇ πόλει
τὸν Ἰσδιγούσναν ἐδέξατο.

38 Ταύτης οὖν τῆς πείρας ἀποτυχὼν ὁ βάρβαρος οὗτος
ὡς πρεσβεύων ἐς Βυζάντιον ἦλθε, τήν τε γυναῖκα καὶ
θυγατέρας ἐπαγόμενος, δύο (τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ τὸ
παραπέτασμα τοῦ ξυνεληλυθότος ὁμίλου), τῷ τε βασι-
λεῖ ἐς ὄψιν ἥκων ἀμφὶ μὲν τῶν σπουδαίων τινὶ οὐ
μέγα οὐ μικρὸν ἴσχυσεν εἰπεῖν, καίπερ οὐχ ἧσσον ἢ
39 μῆνας δέκα κατατρίψας ἐν Ῥωμαίων τῇ γῇ. τὰ μέντοι
δῶρα παρὰ Χοσρόου, ἧπερ εἴθισται, καὶ γράμματα
βασιλεῖ ἔδωκε, δι' ὧν ὁ Χοσρόης Ἰουστινιανὸν βασιλέα
B 286 σημῆναι ἠξίου εἴ οἱ τὸ σῶμα ὑγιείας πέρι ὡς ἄριστα
40 ἔχοι. τοῦτον μέντοι τὸν Ἰσδιγούσναν Ἰουστινιανὸς

5 χρὴν V ‖ 6 Ἀμμώδιος Dind.] ἀμμούνδιος V, ἀμούνδιος G, ἀμμούδιος P ‖ 8 Ἰσδιγούσνας P] ἰσζιγούσνας V, ἰσδιγούνας G ‖ 11 ἠγριωμένων G ‖ 12 τῇ πόλει om. G ‖ 13 Ἰσδιγούσναν P] ἰσδισγούσναν V, ἰσδιγούναν G ‖ 15 ὡς P] ὁ VG ‖ 16 αὐτὸ G ‖ 18 μὲν] μετὰ W ‖ 19 οὐ μικ.] ἢ μικ. W | εἰπεῖν ἴσχυσε W ‖ 19—20 καίπερ—μῆνας] ἴσχυσε, καίπερ οὐ μῆνας ἧσσον ἢ G ‖ 20 ἐν] ἐν τῇ W ‖ 22 ἔδωκεν P | ὁ VG] οἱ PW ‖ 23 ὑγείας GW ‖ 24 μέντοι] μὲν W | τὸν om. V | ἰσδισγούσναν V, ἰσδιγούναν GP, ἰσζιγοῦσναν W

βασιλεὺς μάλιστα πρέσβεων ἁπάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν
ξύν τε πολλῇ φιλοφροσύνῃ εἶδε καὶ διὰ τιμῆς ἱκανῶς
ἤγαγεν. ὥστε καὶ, ἡνίκα δὴ αὐτὸν ἐστιῴη, Βραδού- 41
κιον, ὅσπερ αὐτῷ ἑρμηνεὺς εἵπετο, ξὺν αὐτῷ ἐπὶ τῆς
στιβάδος κατέκλινε, πρᾶγμα πώποτε οὐ γεγονὸς πρό-
τερον ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου. ἑρμηνέα γὰρ οὐδὲ τῶν 42
τινι καταδεεστέρων ἀρχόντων, μή τί γε δὴ βασιλεῖ
ὁμοτράπεζον γεγονότα οὐδείς ποτε εἶδεν. ἀλλὰ καὶ 43
μεγαλοπρεπέστερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον ἐδέξατό τε καὶ ἀπεπέμψατο, καίπερ ἐπ' οὐδενὶ
ἔργῳ τὴν πρεσβείαν, ὥσπερ μοι εἴρηται, πεποιημένον.
ἢν γάρ τις τάς τε δαπάνας διαριθμήσαιτο καὶ τὰ 44
δῶρα, ὅσα ἐνθένδε κεκομισμένος Ἰσδιγούσνας ἀπιὼν
ᾤχετο, πλέον αὐτὰ κατατείνοντα ἢ ἐς χρυσοῦ κεντηνάρια
δέκα εὑρήσει. τὰ μὲν οὖν τῆς ἐς Δάρας πόλιν ἐπι-
βουλῆς τῷ Χοσρόῃ ἐς τοῦτο ἐτελεύτα.

κθ'. Ἔς τε Λαζικὴν πρῶτα μὲν ξύλα παμπληθῆ P 163
ἐς νηῶν ποίησιν ἐπιτηδείως ἔχοντα ἔπεμψεν, οὐδενὶ
φράσας ἐφ' ὅτῳ δὴ αὐτὰ πέμψειεν, ἀλλὰ τῷ λόγῳ
μηχανὰς ἐν Πέτρας τῷ περιβόλῳ καταστησόμενος ταῦτα
ἔστελλεν. ἔπειτα δὲ Περσῶν μαχίμους τριακοσίους 2
ἀπολεξάμενος, Φάβριζόν τε, οὗπερ ἀρτίως ἐπεμνήσθην,
αὐτοῖς ἐπιστήσας ἐνταῦθα στέλλει, ᾧ δὴ ἐπήγγελλε
Γουβάζην ὡς λαθραιότατα διαχρήσασθαι· τὸ γὰρ ἐν-
θένδε αὐτῷ μελήσειν. τὰ μὲν οὖν ξύλα ταῦτα ἐπεὶ ἐς 3 B 287

---

1 βασιλεὺς om. *W* | ἡμεῖς om. *P* ‖ 3 εἰστία *W* ‖ 3—4 βραδουκίων *VG*, βραδουκίωνα *P*, βαρδούκιον *W* ‖ 4 ὅσπερ] ὥςπερ *W* ‖ 5 πώποτε οὐ *VGW*] οὔ ποτε *P* ‖ 7 τί] τοι *G* | δὴ] δεῖ *V* ‖ 10 καίπερ] καίπερ που *W* | ἐπ'] ἐν *W* ‖ 13 κεκοσμισμένος *V*, κομισάμενος *W* | ἰσδισγούσνας *VP*, ἰσδιγούννας *G*, ἰςζιγούσνας *W* ‖ 14—15 δέκα κεντηνάρια *W* ‖ 15—16 τὰ μὲν—Χοσρόῃ] καὶ ταῦτα μὲν *W* ‖ 15 Δάρας Dind.] δάραν codd. ‖ 20 πέτραις *G* ‖ 23—25 ᾧ—μελήσειν om. *VG*

Λαζικὴν ἐκομίσθη, κεραυνόβλητα ἐξαπιναίως γενόμενα
τετεφρῶσθαι ξυνέβη· Φάβριζος δὲ ξὺν τοῖς τριακοσίοις
ἐς Λαζικὴν ἀφικόμενος ἔπρασσεν ὅπως δὴ ἀμφὶ Γου-
βάζῃ τὰ πρὸς τοῦ Χοσρόου ἐπηγγελμένα ὑποτελοίη.
4 ἐτύγχανε δὲ τῶν τις ἐν Κόλχοις λογίμων, Φαρσάνσης
ὄνομα, τῷ Γουβάζῃ προσκεκρουκὼς ἐς μέγα τέ οἱ ἀπ'
αὐτοῦ ἐμπεπτωκὼς ἔχθος καὶ ὡς ἥκιστα θαρσῶν τῷ
5 βασιλεῖ ἐς ὄψιν ἥκειν. ὅπερ ἐπεὶ ὁ Φάβριζος ἔγνω,
τὸν Φαρσάνσην μεταπεμψάμενος ἐκοινολογεῖτό τε καὶ
τὸν ἅπαντα λόγον ἐξενεγκὼν ἀνεπυνθάνετο τοῦ ἀν-
6 θρώπου ὅπῃ οἱ ἐπιχειρητέα ἐς τὴν πρᾶξιν εἴη. ἔδοξε
τοίνυν σφίσιν ἐπὶ κοινῆς βουλευσαμένοις Φάβριζον
μὲν ἐν Πέτρᾳ τῇ πόλει γενέσθαι, μεταπέμψασθαι δὲ
Γουβάζην ἐνταῦθα, ὅπως οἱ ἀγγέλλοι ὅσα δὴ βασιλεῖ
7 ἀμφὶ τῷ ξυνοίσοντι Λαζοῖς δοκοῦντα εἴη. ἀλλ' ὁ
Φαρσάνσης κρύφα τῷ Γουβάζῃ ἐσήμηνε τὰ πρασσό-
μενα. διὸ δὴ Γουβάζης παρὰ μὲν Φάβριζον οὐδαμῇ
8 ἦλθεν, ἐκ δὲ τοῦ ἐμφανοῦς ἐς ἀπόστασιν εἶδε. Φάβρι-
ζος δὲ Πέρσαις μὲν τοῖς ἄλλοις τοῦ ἐν Πέτρᾳ φυ-
λακτηρίου ἐπιμελεῖσθαι πάσῃ δυνάμει ἐπέστελλε καὶ
τὰ ἐς πολιορκίαν ὡς ἀσφαλέστατα ἐξαρτύεσθαι, αὐτὸς
δὲ ξὺν τοῖς τριακοσίοις ἐπ' οἴκου ἄπρακτος ἀνεχώρησε.
9 Γουβάζης δὲ ἀνενεγκὼν ἐς Ἰουστινιανὸν βασιλέα τὰ
παρόντα σφίσι τῶν μὲν τὰ πρότερα πεπραγμένων

---

2 φαύριζος *P* pr. m. | σὺν *P* ‖ 3 ἔπρασεν *V* ‖ 4 ὑποστεληοίη *G* pr. m., ὑποστελειοίη *G* pr. m. corr. ‖ 5 κολχοῖς *VG* ‖ 7 ἄχθος *VG* ‖ 8 ὁ om. *V* | φαύριζος *GP* ‖ 9 φαρσάνσην *P*] φαρσάσην *VG* | μεταπεμψάμενος *VG*] μετακαλεσάμενος *P* ‖ 11 ἐς τὴν *P*] ἐστὶ *VG* | πράξειν superscr. ιν *V* ‖ 14 ἀγγέλοι *GP* ‖ 18 εἰς *V* | εἶδεν *P* ‖ 18—19 φαύριζος *P* ‖ 22 ἀνεχώρησεν *P* ‖ 23—291, 16 Γουβάζης—ἔστελλεν] ὅτι γουβάζης ὁ λαζικῆς βασιλεὺς πολεμούμενος παρὰ περσῶν, ἀνήνεγκεν ἐς ἰουστινιανὸν κτλ. *W* ‖ 24 σφίσι] αὐτῷ. καὶ *W*

Λαζοῖς ἐδεῖτο συγγνώμονα εἶναι, ἀμῦναι δὲ σφίσι δυ-
νάμει τῇ πάσῃ ἀπαλλαξείουσι τῆς Μήδων ἀρχῆς. οὐ B. 288
γὰρ κατὰ μόνας δυνήσεσθαι Κόλχους ἀποκρούσασθαι
τὴν Περσῶν δύναμιν.
Ταῦτα ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἤκουσε, περι- 10
χαρὴς γενόμενος ἄνδρας ἑπτακισχιλίους καὶ Δαγισθαῖον
ἄρχοντα καὶ Τζάνους χιλίους ἐς ἐπικουρίαν Λαζοῖς
ἔπεμψεν. οἳ δὴ ἐν γῇ τῇ Κολχίδι γενόμενοι ἅμα 11
Λαζοῖς τε καὶ τῷ Γουβάζῃ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἀμφὶ P 164
τὸν Πέτρας περίβολον ἐς πολιορκίαν καθίσταντο. Περ- 12
σῶν δὲ τῶν ἐνταῦθα ὄντων καρτερώτατα ἐκ τοῦ περι-
βόλου ἀμυνομένων, χρόνον τῇ προσεδρείᾳ πολὺν τε-
τρίφθαι ξυνέβη, ἐπεὶ καὶ τὰ ἐδώδιμα ἐναποθέμενοι
σφίσιν οἱ Πέρσαι διαρκῶς ἔτυχον. τούτοις δὲ ὁ Χοσ- 13
ρόης ξυνταραχθεὶς στρατιὰν πολλὴν ἱππέων τε καὶ
πεζῶν ἐπ' αὐτοὺς ἔστελλεν, οἷς δὴ ἄρχοντα Μερμερόην
ἐπέστησεν. ὧνπερ ὁ Γουβάζης αἰσθόμενος τῷ Δαγι-
σθαίῳ ἐπίκοινα βουλευσάμενος ἐποίει τάδε.
Βόας ὁ ποταμὸς ἔξεισιν ἄγχιστά πῃ τῶν Τζανικῆς 14
ὁρίων ἐν Ἀρμενίοις, οἳ δὴ ἀμφὶ τὸ Φαράγγιον ᾤκηνται.
καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐν δεξιᾷ ἐπὶ πλεῖστον χωρεῖ, βραχύς
τε ἰὼν καὶ πόνῳ οὐδενὶ γινόμενος ἐσβατὸς ἅπασιν
ἄχρι ἐς χῶρον, οὗ δὴ ἐν δεξιᾷ μὲν Ἰβήρων τὰ ὅριά
ἐστι, καταντικρὺ δὲ τελευτᾷ ὄρος ὁ Καύκασος. ἐν- 15
ταῦθα ἔθνη ἄλλα τε πολλὰ καὶ Ἀλανοί τε καὶ Ἀβασγοὶ
ᾤκηνται Χριστιανοί τε καὶ Ῥωμαίοις φίλοι ἐκ παλαιοῦ

---

1 *ἀμύναι VPW* ‖ 1—2 *πάσῃ δυνάμει W* ‖ 3 *κολχοὺς VG* ‖ 6 *δαγίσθεον W* ‖ 9 *τῷ* om. *W* ‖ 11 *ὄντων* om. *V* ‖ 13 *ἐναποθεμένοις VG* ‖ 14 *ἔτυχον*] *εἶχον W* | *δὲ* om. *W* ‖ 15 *στρατείαν VG* ‖ 15—16 *ἱππέων τε καὶ πεζῶν* om. *W* ‖ 18 *ἐπικοινὰ G* ‖ 19 *τζανικῶν G* ‖ 20 *ἀρμεν. VG* ‖ 22 *γενόμενος P* ‖ 26 *χριστιανοίς P*

ὄντες, Ζῆχοί τε καὶ μετ' αὐτοὺς Οὖννοι, οἳ Σάβειροι
16 ἐπικαλοῦνται. ἐπειδὰν δὲ ὁ ποταμὸς οὗτος ἀφίκηται
ἵνα δὴ τοῦ τε Καυκάσου καὶ Ἰβηρίας τὰ ὅριά ἐστιν,
B 289 ἐνταῦθα ἐπιγινομένων οἱ καὶ ἄλλων ὑδάτων μείζων τε
παρὰ πολὺ γίνεται καὶ Φᾶσις ἀντὶ Βόα τὸ ἐνθένδε
καλούμενος φέρεται, ναυσίπορος γεγενημένος ἄχρι ἐς
τὸν Εὔξεινον καλούμενον πόντον, οὗ δή οἱ καὶ τὰς
ἐκβολὰς ξυμβαίνει εἶναι, καὶ αὐτοῦ ἐφ' ἑκάτερα Λαζική
17 ἐστιν. ἀλλ' ἐν δεξιᾷ μὲν ξύμπασα ἐπὶ πλεῖστον ἡ
χώρα πρὸς τῶν τῇδε ἀνθρώπων οἰκεῖται μέχρι τῶν
18 Ἰβηρίας ὁρίων. κῶμαί τε γὰρ αἱ Λαζῶν πᾶσαι τοῦ
ποταμοῦ ἐντὸς ἐνταῦθά εἰσι καὶ πολίσματα ἐκ παλαιοῦ
σφίσι ταύτῃ πεποίηνται, ἐν τοῖς Ἀρχαιόπολις, ἐχυρω-
τάτη οὖσα, Σεβαστόπολίς τε ἐνταῦθα καὶ τὸ Πιτιοῦντος
φρούριόν ἐστι Σκάνδα τε καὶ Σαραπανὶς πρὸς τοῖς
Ἰβηρίας ὁρίοις. πόλεις μέντοι ἀξιολογώταται ἐνταῦθά
19 εἰσι Ῥοδόπολις καὶ Μοχήρησις. τοῦ δὲ ποταμοῦ ἐν
ἀριστερᾷ Λαζικῆς μὲν τὰ ὅριά ἐστι μέχρι ἐς ἡμέρας
ὁδὸν εὐζώνῳ ἀνδρί, ἔρημον δὲ ξυμβαίνει ἀνθρώπων
τὴν χώραν εἶναι. ταύτην προσοικοῦσι Ῥωμαῖοι τὴν
20 χώραν, οἳ Ποντικοὶ ἐπικαλοῦνται. ἐν μὲν οὖν τοῖς
Λαζικῆς ὁρίοις, ἔνθα δὴ ἄνθρωποι οὐδαμῇ ᾤκηντο,
Πέτραν Ἰουστινιανὸς [ὁ] βασιλεὺς τὴν πόλιν ἐν τοῖς
21 κατ' ἐμὲ χρόνοις ἐδείματο. οὗπερ Ἰωάννης, ὁ Τζίβος
ἐπικαλούμενος, τὸ μονοπώλιον καταστησάμενος, ὥσπερ

25 cf. 217, 15

1 οὗνοι *G* ‖ 3 ἰβηρίας *G* | ὅρια *V* ‖ 5 φάσις codd. | Βόα] βό evanuit in *P* ‖ 7 πόντων *P* ‖ 9 ἐστι *V*(?) ‖ 9—17 ἀλλ'—Μοχήρησις om. *VG* ‖ 17 μοχόρησις *P* ‖ 19 ὁδῶ *V* ‖ 22 λαζικοῖς *G* | ὁρίοις *P*] χωρίοις *VG* | ᾤκηνται *VG* ‖ 23 [ὁ] om. *GP*, ὁ *V* | τὴν πόλιν om. *VG*

μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, αἴτιος τῆς
ἀποστάσεως Λαζοῖς γέγονεν. ἐκ δὲ Πέτρας πόλεως 22
ἰόντι εὐθὺς πρὸς ἄνεμον νότον οἱ Ῥωμαίων ὅροι
ἐκδέχονται, χωρία τε πολυάνθρωπα ἐνταῦθά ἐστι, τό
τε Ῥιζαῖον καλούμενον καὶ Ἀθῆναι ἄλλα τε ἄττα
μέχρι Τραπεζουντίων. ἡνίκα μὲν οὖν ἐπηγάγοντο 23
Χοσρόην Λαζοὶ Βόαν ποταμὸν διαβάντες τόν τε Φᾶσιν
ἐν δεξιᾷ ἔχοντες ἐς Πέτραν ἦλθον, τῷ μὲν λόγῳ προ- B 290
νοήσοντες ὡς μὴ χρόνῳ τε καὶ πόνῳ πολλῷ διαπορθ-
μεύεσθαι ἀναγκάζωνται ποταμὸν Φᾶσιν, οὐ βουλόμενοι
δὲ τὰ σφέτερα οἰκία Πέρσαις ἐνδείκνυσθαι. καίτοι 24 P 165
δύσοδος πανταχόθι Λαζική ἐστιν ἐντός τε καὶ ἐκτὸς
ποταμοῦ Φάσιδος. σκόπελοι γὰρ ὑπερφυεῖς ἐφ' ἑκά- 25
τερα τῆς χώρας ὄντες στενωποὺς ἐπὶ μακρότατον ἐν-
ταῦθα ποιοῦνται· κλεισούρας ἑλληνίζοντες τὰς τοιαύτας
ὁδοὺς Ῥωμαῖοι καλοῦσιν. ἀλλ' ἐπεὶ τότε Λαζικὴ ἀφύ- 26
λακτος ἐτύγχανεν οὖσα, ῥᾷστα δὴ ἐν Πέτρᾳ ξὺν τοῖς
ἡγεμόσι Λαζοῖς ἐγένοντο Πέρσαι.

Νῦν δὲ ὁ Γουβάζης μαθὼν τὴν Περσῶν ἔφοδον 27
τῷ Δαγισθαίῳ ἐπέστελλε πέμψαι μέν τινας, οἳ φυλά-
ξουσι τὸν στενωπὸν ἰσχυρότατα, ὃς ἐκτὸς Φάσιδος
ποταμοῦ ἐστι, τὴν μέντοι προσεδρείαν ὡς ἥκιστα
λύειν, ἕως τήν τε Πέτραν καὶ Πέρσας τοὺς ἐνταῦθα
ἐξελεῖν δύνωνται. αὐτὸς δὲ παντὶ τῷ Κόλχων στρατῷ 28
ἐς τὰ Λαζικῆς ἔσχατα ἦλθεν, ὡς τὸν ἐνταῦθα στενω-
πὸν διαφυλάξων δυνάμει τῇ πάσῃ. ἐτύγχανε δὲ πολλῷ 29

1 ἔμπροσθε *P* | ἐρρέθη *P* ‖ 4—5 τό τε Ῥιζαῖον] τὸ τερίζαιον *VG*, τό τε ῥίζαιον *P* ‖ 5 ἅττα *G* ‖ 7—16 Βόαν—καλοῦσιν om. *VG* ‖ 11 καίτοι Dind.] καί τι *P* ‖ 20 μέν om. *G* ‖ 21 ἰσχυρώτατα *P* ‖ 22 προσεδρίαν *G* ‖ 24 κολχῶν *VG* ‖ 26—294, 17 ἐτύγχανε—χρήματα] ὅτι γουβάζης ὁ λαζῶν βασιλεὺς ἀλανοὺς καὶ σαβίνους ἐς ξυμμαχίαν ἐπηγάγετο, οἵπερ ὡμολόγησαν κτλ. *W*

πρότερον Ἀλανούς τε καὶ Σαβείρους ἐς ξυμμαχίαν ἐπαγόμενος, οἵπερ ὡμολόγησαν κεντηναρίων τριῶν οὐχ ὅσον ἀδῄωτον Λαζοῖς ξυμφυλάξειν τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ Ἰβηρίαν οὕτω καταστήσεσθαι ἀνδρῶν ἔρημον ὡς μηδὲ Πέρσαις ἐνθένδε τὸ λοιπὸν ἰέναι δυνατὰ ἔσεσθαι. ταῦτά τε σφίσι τὰ χρήματα βασιλέα Γουβάζης ὑπέσχετο
30 δώσειν. αὐτὸς μὲν οὖν ἀνενεγκὼν ἐς βασιλέα Ἰουστι-
B 291 νιανὸν τὰ ξυγκείμενα τοῖς τε βαρβάροις τὰ χρήματα ταῦτα ἱκέτευε πέμπειν καὶ Λαζοῖς ἄγαν κεκακωμένοις
31 παραψυχὴν προέσθαι τινά. ἔφασκε δὲ καί οἱ αὐτῷ τὸ δημόσιον τὰς συντάξεις ὀφείλειν ἐνιαυτῶν δέκα, ἐπεὶ ἐν τοῖς σιλεντιαρίοις ἐν παλατίῳ τασσόμενος οὐδὲν κεκομισμένος ἐνθένδε εἴη, ἐξ οὗ δὴ ἐς γῆν τὴν
32 Κολχίδα Χοσρόης ἦλθε. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ἐπιτελέσειν μὲν διενοεῖτο τὴν αἴτησιν, ἐπιγενομένης δέ οἱ ἀσχολίας τινὸς οὐκ ἔπεμψε τῷ καθήκοντι χρόνῳ τὰ χρήματα. Γουβάζης μὲν οὖν ταῦτα ἐποίει.

33 Δαγισθαῖος δὲ (ἦν γάρ τις νεανίας πόλεμόν τε διενεγκεῖν Μηδικὸν οὐδαμῆ ἀξιόχρεως) τοῖς παροῦσιν
34 οὐκ ἐπιτηδείως ἐχρῆτο. δέον οὖν ἀμέλει τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ ἐς τὸν στενωπὸν στεῖλαι, τάχα δ' ἂν που καὶ αὐτὸν τῷ ἔργῳ τούτῳ παραγενέσθαι, ἐς ἑκατὸν ἄνδρας, ὥσπερ τι πάρεργον διαχειρίζων, ἔπεμψε μόνους· αὐτὸς δὲ Πέτραν πολιορκῶν παντὶ τῷ στρατῷ οὐδὲν ἤνυσε, καίπερ τῶν πολεμίων ὀλίγων ὄντων. κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ οὐχ ἧσσους ἢ πεντακόσιοι καὶ χίλιοι ἦσαν,

3 φυλάξειν W | καὶ] καὶ τὴν W ‖ 4 μηδὲ] μὴ δὲ codd. ‖ 7 εἰς P | βασιλέα om. W ‖ 8—9 ἱκέτευε ταῦτα τὰ χρήματα W ‖ 9 ἄγαν] ἅπαν W ‖ 10 αὐτῷ] αὐτὸ G ‖ 11 ὀφείλειν] ὀφείλετο G ‖ 12 σιλεντηαρίοις P | παλλαντίῳ W ‖ 14 ἐσῆλθε W ‖ 15 ἐπιτέλεσι W | μὲν om. W ‖ 17 χρήματα] Quae W hinc addit, inutile puto afferre ‖ 22 τούτῳ VG] om. P | ἐς om. G ‖ 25 ἤνυε P

πρὸς Ῥωμαίων δὲ καὶ Λαζῶν ἐν χρόνῳ πολλῷ τειχο- 35
μαχούντων βαλλόμενοί τε καὶ ἀρετὴν ἐπιδεικνύμενοι
μάλιστα πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, θνήσκουσί τε πολλοὶ
καὶ σφίσιν ἐς ὀλίγους κομιδῇ ἀποκεκρίσθαι ξυνέπεσε.
Πέρσαι μὲν οὖν ἐς ἀπόγνωσίν τε καὶ ἀπορίαν ἐμπεπτω- 36
κότες ἡσυχῇ ἔμενον, Ῥωμαῖοι δὲ ἀμφὶ τὸ τεῖχος διώ- P 166
ρυχα ἐν χώρῳ ὀλίγῳ πεποίηνται, ὅ τε ταύτῃ περίβολος B 292
εὐθὺς ἔπεσεν. ἀλλὰ ξυνέβη τούτου δὴ τοῦ χώρου 37
ἐντὸς οἴκημα εἶναι οὐδὲν τοῦ περιβόλου διεστηκὸς,
ὃ δὴ ἐξικνεῖτο ἐς τὸ πεπτωκὸς ἐφεξῆς ὅλον· καὶ ἀντὶ 38
τοῦ τείχους πολιορκουμένοις γενόμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
οὐδέν τι ἧσσον αὐτοὺς καθίστη. ὅπερ Ῥωμαίους ξυν- 39
ταράξαι οὐδαμῇ ἔσχεν. εὖ γὰρ εἰδότες ὡς αὐτὸ δὴ
τοῦτο ἑτέρωθι ἐργαζόμενοι τὴν πόλιν ῥᾷστα αἱρήσου-
σιν, εὐέλπιδες πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἐγένοντο. διὸ δὴ ὁ 40
Δαγισθαῖος βασιλεῖ μὲν τὰ ξυνενεχθέντα ἐδήλου, ἆθλα
δέ οἱ τῆς νίκης ἐν παρασκευῇ εἶναι προὐτείνετο, ση-
μήνας ὅσοις δὴ αὐτόν τε καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ
χρῆν βασιλέα δωρήσασθαι· Πέτραν γὰρ αἱρήσειν οὐ
πολλῷ ὕστερον. Πέρσαι μὲν οὖν Ῥωμαίους τε καὶ 41
Τζάνους καρτερώτατα τειχομαχοῦντας παρὰ δόξαν
ὑφίσταντο, καίπερ ὀλίγοι ἀπολελειμμένοι ἐς ἄγαν. ἐπεὶ 42
δὲ Ῥωμαῖοι τειχομαχοῦντες οὐδὲν ἤνυον, ἐπὶ τὸ
διορύσσειν αὖθις ἐτράποντο. ἐς τόσον τε τοῦ ἔργου
τούτου ἀφίκοντο, ὡς μηκέτι ἐπ' ἐδάφους τὰ τοῦ περι-

2 βαλλόμενοί τε] τε βαλλόμενοι G ‖ 3 ἡμεῖς ἴσμεν] ἴσμεν ἡμεῖς V ‖ 4 κομιδὴ G ‖ 9 ἐντὸς P] ἐν τοῖς VG | οἰκήμασιν VG | διεστηκὼς V ‖ 11 πολιορκουμένοις om. G ‖ 12 καθίστει V ‖ 13 εὐδότας VP ‖ 14 ἑτέρωθι ἐργαζόμενοι VG] ἐργαζόμενοι ἑτέρωθι P ‖ 15 ὁ VG] om. P ‖ 16 ξυνεχθέντα P ‖ 17—18 σημείνας G ‖ 18 δὴ P] δι' VG | αὐτόν] αὐτῶν G ‖ 19 αἱρήσειν G ‖ 20 πέρσαις V ‖ 22 ἐφίσταντο V

βόλου θεμέλια εἶναι, ἀλλ' ἐπὶ κενοῦ ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖ-
στον ἑστάναι, πεσούμενα, ὡς τὸ εἰκὸς, αὐτίκα δὴ μάλα.
43 *καὶ εἰ μὲν Δαγισθαῖος εὐθὺς ἤθελε πῦρ τοῖς θεμε-*
λίοις ἐνάψαι, οἶμαι εὐθυωρὸν σφίσι τὴν πόλιν ἁλῶναι·
νῦν δὲ τὰς ἐκ βασιλέως καραδοκῶν ἐλπίδας μέλλων
τε ἀεὶ καὶ τρίβων τὸν χρόνον ἡσυχῇ ἔμενε. ταῦτα
μὲν οὖν ἐν τῷ Ῥωμαίων στρατοπέδῳ ἐπράσσετο τῇδε.
λ'. Μερμερόης δὲ, ἐπεὶ τοὺς Ἰβηρίας ὅρους παντὶ
τῷ Μήδων στρατῷ ἤμειψε, πρόσω ἐχώρει, ποταμὸν
B 293 *Φᾶσιν ἐν δεξιᾷ ἔχων· διὰ γὰρ τῶν ἐπὶ Λαζικῆς χωρίων*
ἰέναι οὐδαμῇ ἤθελε, τοῦ μή τί οἱ ταύτῃ ἐμπόδισμα
2 *ὑπαντιάσαι. Πέτραν γὰρ πόλιν καὶ Πέρσας τοὺς ἐν-*
ταῦθα διασώσασθαι ἐν σπουδῇ εἶχε, καίτοι καὶ μοῖρά
3 *τις τοῦ περιβόλου καταπεπτώκει ἐξαπιναίως. ἡώρητο*
γὰρ, ὥσπερ μοι εἴρηται· ἄνδρες τε τοῦ Ῥωμαίων στρα-
τοῦ ἐς πεντήκοντα ἐθελούσιοι ἐν τῇ πόλει γενόμενοι
4 *βασιλέα Ἰουστινιανὸν ἀνεβόων καλλίνικον. ἡγεῖτο δὲ*
αὐτῶν νεανίας τις Ἀρμένιος γένος, Ἰωάννης ὄνομα,
5 P 167 *Θωμᾶ υἱὸς, ὅνπερ Γούζην ἐπίκλησιν ἐκάλουν. οὗτος*
ὁ Θωμᾶς πολλὰ τῶν ἀμφὶ τὴν Λαζικὴν ὀχυρωμάτων
ἐδείματο, βασιλέως οἱ ἐπαγγείλαντος, καὶ τῶν ἐκείνῃ
στρατιωτῶν ἦρξεν, ἔμφρων τε βασιλεῖ ἔδοξεν εἶναι.
6 *ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης, Περσῶν σφίσιν ἐς χεῖρας ἐλθόν-*
των, πληγεὶς αὐτίκα ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐς τὸ στρατό-
πεδον ἀνεχώρησεν, ἐπεὶ οὐδείς οἱ τῶν ἐκ τοῦ Ῥωμαίων
7 *στρατοῦ ἕτερος ἀμύνων ἦλθε· Πέρσης δὲ ἀνὴρ, Μιρράνης*

1—2 *ἀλλ'—μάλα* om. *VG* ‖ 4 *εὐθύωρον VG* ‖ 5 *βασιλέων VG* ‖ 8 *ἐπεὶ*] *ἐπὶ VG* ‖ 9 *ἤμειψε* om. *G* ‖ 9—10 *ποταμὸν Φᾶσιν*] *πόταμόν φασιν V* ‖ 10 *φάσιν G* ‖ 12—14 *Πέτραν—ἐξαπιναίως* om. *VG* ‖ 14 *ἡώρητο P*] *ἤρηται V, ἤρητο G* ‖ 15 *εἴρητο P* | *τε P*] om. *VG* ‖ 18 *ἀρμ. V* | *γένος P*] *γενόμενος VG* ‖ 23 *οὖν VG*] om. *P* ‖ 24 *εἰς P* ‖ 25 *οὐδείς οἱ*] *οἱ οὐδεὶς P* ‖ 26 *ἕτερος*]

ὄνομα, ὅσπερ τοῦ ἐν Πέτρᾳ φυλακτηρίου ἦρχεν,
ἀμφὶ τῇ πόλει δείσας, Πέρσαις μὲν πᾶσιν ἐπέστελλε
τῆς φυλακῆς ἐς τὸ ἀκριβὲς μάλιστα ἔχεσθαι, αὐτὸς δὲ
παρὰ Δαγισθαῖον σταλεὶς θῶπάς τε καὶ ἀπατηλοὺς
προὐτείνετο λόγους, οὐδενὶ πόνῳ ὁμολογῶν οὐ πολλῷ
ὕστερον ἐνδώσειν τὴν πόλιν. ταύτῃ τε παρακρούσα-
σθαι ἴσχυσεν, ὡς μὴ ἐς τὴν πόλιν αὐτίκα τῷ Ῥωμαίων
στρατῷ ἐσιτητὰ εἶναι.

Οἱ δ' [οἱ] ἀμφὶ Μερμερόην ἐπειδὴ ἀφίκοντο ἐς 8
τὸν στενωπὸν, ἐνταῦθα σφίσι τὸ Ῥωμαίων φυλακτήριον
ὑπηντίαζον ἐς ἑκατὸν ὄντες, καρτερῶς τε ἠμύνοντο, καὶ
τοὺς τῆς εἰσόδου ἀποπειρωμένους ἀνέστελλον. Πέρσαι 9 B 294
δὲ οὐδαμοῦ ὑπεχώρουν, ἀλλὰ τοὺς κτεινομένους ἀεὶ
ἕτεροι ἐκδεχόμενοι πρόσω ἐχώρουν, παντὶ σθένει τὴν
εἴσοδον βιαζόμενοι. θνήσκουσι μὲν Πέρσαι πλέον ἢ 10
χίλιοι, κτείνοντες δὲ Ῥωμαῖοι ἀπεῖπον, τοῦ τε ὁμίλου
σφᾶς βιαζομένου ὑπεχώρησάν τε καὶ ἐς τῶν ἐκείνῃ
ὀρῶν τὰς ὑπερβολὰς ἀναδραμόντες ἐσώθησαν. ταῦτα 11
Δαγισθαῖος μαθὼν αὐτίκα τὴν προσεδρείαν διέλυσεν,
οὐδὲν τῷ στρατῷ ἐπιστείλας, ἐπὶ Φᾶσιν τε ποταμὸν
ἤλαυνε· καί οἱ Ῥωμαῖοι ξύμπαντες εἵποντο, τὰ σφέτερα
αὐτῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀπολιπόντες. Πέρσαι δὲ τὰ 12
ποιούμενα κατιδόντες τάς τε πύλας ἀνέῳγον καὶ ἐπεξ-
ελθόντες ἀμφὶ τὰς καλύβας τῶν πολεμίων ἦλθον, ὡς
τὸ στρατόπεδον ἐξαιρήσοντες. Τζάνοι δὲ (οὐ γὰρ 13

ἕτερος ἑτέρω V | μιράνης V, μιράννης G ‖ 5 πόνῳ] λόγω V ‖ 5—15 οὐ—βιαζόμενοι om. VG ‖ 8 εἶναι Maltr.] ἰέναι cod. ‖ 9 Οἱ δ' [οἱ] ἀμφὶ Μερμερόην ἐπειδὴ scripsi] οἱ δ' ἐπειδὴ οἱ ἀμφὶ Μερμερόην cod. ‖ 18 ἐσώθησαν VG] διεσώθησαν P ‖ 19 προσεδρίαν VG ‖ 20 οὐδὲν] οὐδέν τε G | στρατῷ] στρατο-πέδω G | φάσιν VG ‖ 23—24 ἐξελθόντες G ‖ 25 τζάννοι G | οὐ VG] οὐδὲ P

Δαγισθαίῳ ἐπισπόμενοι ἔτυχον) ἐβοήθουν ἐνταῦθα
δρόμῳ, τρεψάμενοί τε πόνῳ οὐδενὶ τοὺς πολεμίους
14 *πολλοὺς ἔκτειναν. Πέρσαι μὲν οὖν φεύγοντες ἐντὸς*
τοῦ περιβόλου ἐγένοντο, Τζάνοι δὲ ληισάμενοι τὸ
Ῥωμαίων στρατόπεδον εὐθὺ τοῦ Ῥιζαίου ἐχώρησαν.
ἔνθεν δὲ ἐς Ἀθήνας ἐλθόντες διὰ Τραπεζουντίων ἐπ'
οἴκου ἀπεκομίσθησαν.

15 *Μερμερόης δὲ καὶ ὁ Μήδων στρατὸς ἐνταῦθα ἦλθον*
ἡμέρᾳ μετὰ τὴν Δαγισθαίου ὑπαγωγὴν ἐνάτῃ· οὗ δὴ
ἀπολελειμμένους ἐκ τοῦ Περσῶν φυλακτηρίου τραυ-
ματίας μὲν καὶ ἀπομάχους γεγενημένους πεντήκοντα
καὶ τριακοσίους εὗρον, ἀκραιφνεῖς δὲ πεντήκοντα καὶ
ἑκατὸν μόνους· οἱ γὰρ ἄλλοι ἅπαντες ἐτεθνήκεσαν.
16 B 295 *ὧνπερ τὰ σώματα οἱ περιόντες τοῦ περιβόλου ἐκτὸς*
οὐδαμῆ ἔρριψαν, ἀλλὰ τῷ τῆς ὀσμῆς δυσώδει ἀποπνι-
γόμενοι παρὰ δόξαν ἀντεῖχον, ὡς μή τινα ἐς τὸ πο-
λιορκεῖν προθυμίαν τοῖς πολεμίοις, ἅτε τῶν πλείστων
17 *ἀπολωλότων σφίσι, παρέχωνται. ὅ τε Μερμερόης ἐπι-*
P 168 *τωθάζων δακρύων τε καὶ θρήνων ἀξίαν Ῥωμαίων τὴν*
πολιτείαν ἔφασκεν εἶναι, οἷς γε δὴ ἐς τοῦτο ἀσθενείας
περιεστήκει τὰ πράγματα, ὡς πεντήκοντά τε καὶ ἑκα-
τὸν ἀτειχίστους Πέρσας μηδεμιᾷ μηχανῇ ἐξελεῖν δεδυνῆ-
18 *σθαι. καὶ τοῦ μὲν περιβόλου ἀνοικοδομήσασθαι ὅσα*
καταπεπτώκει ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο· ἐπεὶ δὲ οὔτε τίτανον
ἐν τῷ παραυτίκα οὔτε τι ἄλλο τῶν ἐς τὴν οἰκοδομίαν
19 *ἐπιτηδείων ἐν παρασκευῇ εἶχεν, ἐπενόει τάδε. θυλά-*

---

2 *πόνῳ—πολεμίους*] *τοὺς πολεμίους πόνω οὐδενὶ G* ‖ 4 *ἐγένοντο*] *ἔκτειναν VG* | *τζάννοι G* ‖ 5 *εὐθὺς P* ‖ 6 *ἔνθεν δὲ P*] *ἐνθένδε VG* ‖ 9 *ἐννάτῃ P* ‖ 13 *ἐτεθνήκασιν V* ‖ 14 *ὧνπερ VG*] *ὧν P* ‖ 18 *ἀπολωλότων P*] om. *VG* ‖ 21 *περιειστήκει G* ‖ 22 *ἀτειχίστους* om. *G* ; *μὴ δὲ μιᾷ G*

κους λινοῦς, οἷς δὴ Πέρσαι τὰ ἐπιτήδεια σφίσιν ἐσε-
κομίσαντο ἐς γῆν τὴν Κολχίδα, ψάμμου ἐμπλησάμενος
ἐς τῶν λίθων τὴν χώραν ἐτίθετο, οἳ δὴ ἐνταῦθα βαλ-
λόμενοι ἀντὶ τοῦ τοίχου ἐγίνοντο. καὶ τρισχιλίους 20
μὲν τῶν μαχίμων ἀπολεξάμενος αὐτοῦ εἴασεν, οἵσπερ
τὰ ἐδώδιμα οὐκ ἐς χρόνου κατέθετο μῆκος, ἐπιστείλας
τοῦ περιβόλου τῆς οἰκοδομίας ἐπιμελεῖσθαι· αὐτὸς δὲ
παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ ὀπίσω ἀπήλαυνεν. ἐπεί τέ οἱ 21
ὁδῷ τῇ αὐτῇ ἐνθένδε ἰόντι οὐδεὶς τῶν ἀναγκαίων
ἐγίνετο πόρος, ἅπαντα ἐν Πέτρᾳ λιπόντι, ἅπερ ἐπιφε-
ρόμενος ἐξ Ἰβηρίας ὁ στρατὸς ἔτυχεν, ἄλλην τινὰ
πορείαν ἰέναι διὰ τῶν ταύτῃ ὀρῶν διενοεῖτο, ἵνα δὴ
ἀνθρώπους οἰκεῖν ἔμαθεν, ὅπως ληιζόμενοι ἀποζῆν δύ-
νωνται. ἐν ταύτῃ τῇ πορείᾳ τῶν τις ἐν Λαζοῖς λογί- 22
μων, Φούβελις ὄνομα, Πέρσας αὐλιζομένους ἐνήδρευσε, B 296
Δαγισθαῖον ἅμα Ῥωμαίων δισχιλίοις ἐπαγόμενος, οἳ
δὴ τῶν Περσῶν ἐξ ἐπιδρομῆς ἵππους νέμοντάς τινας
ἔκτειναν, ἵππους τε ληισάμενοι δι' ὀλίγου τὴν ἀνα-
χώρησιν ἐποιήσαντο. οὕτω μὲν ὁ Μερμερόης τῷ
Μήδων στρατῷ ἐνθένδε ᾔει.

Ὁ δὲ Γουβάζης, μαθὼν ὅσα δὴ Ῥωμαίοις ἔν τε τῇ 23
Πέτρᾳ καὶ τῷ στενωπῷ ξυνηνέχθη γενέσθαι, οὐδ' ὣς
ἔδεισεν, οὐδὲ τὴν ἐν τῷ κατ' αὐτὸν στενωπῷ φυλακὴν
εἴασεν, ἐνταῦθα σφίσι τὴν κεφαλὴν τῆς ἐλπίδος οἰό-
μενος εἶναι. ἐξηπίστατο γὰρ ὡς, ἢν καὶ Ῥωμαίους 24
ἐκτὸς Φάσιδος ποταμοῦ βιασάμενοι Πέρσαι τὸν στενω-
πὸν διαβῆναι καὶ ἐν Πέτρᾳ γενέσθαι δεδύνηνται, οὐ-
δὲν ἂν ἐνθένδε Λαζῶν τῇ χώρᾳ προστρίψαιντο βλάβος,

1 λινοὺς VG ‖ 1—2 ἐπεκομίσαντο G ‖ 2 κολχῖδα G ‖ 4 τοί-
χου GP] τείχους V | ἐγένοντο P ‖ 8—20 ἐπεί—ᾔει om. VG ‖
26 τὸν VG] τόν τε P

Φᾶσιν διαβῆναι οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἔχοντες, ἄλλως τε καὶ
25 νηῶν οὐ παρουσῶν σφίσιν. ὁ γὰρ ποταμὸς οὗτος
βάθους μὲν εἴπερ τις ἄλλος ἱκανώτατα ἔχει, εὔρους
26 δὲ ἐπὶ πλεῖστον διήκει. τῆς μέντοι ῥύμης αὐτῷ το-
σοῦτον περίεστιν ὥστε δὴ ἐς τὴν θάλασσαν ἐκβαλὼν
ἐπὶ μακρότατον κατὰ μόνας χωρεῖ, οὐδαμῆ ταύτῃ ἐπι-
μιγνύμενος. ὕδωρ ἀμέλει πότιμον τοῖς ἐκείνῃ ναυτιλλο-
27 μένοις ὑδρεύεσθαι πάρεστιν ἐν μέσῳ πελάγει. καὶ
φυλακτήρια μέντοι τοῦ ποταμοῦ ἐντὸς πεποίηνται παν-
ταχόθι Λαζοί, τοῦ μηδὲ ναυσὶ διαπορθμευομένοις τοῖς
28 πολεμίοις ἀπόβασιν ἐς τὴν γῆν εἶναι. βασιλεὺς δὲ
Ἰουστινιανὸς Σαβείρων μὲν τῷ ἔθνει τὰ ξυγκείμενα
χρήματα ἔπεμψε, Γουβάζην δὲ καὶ Λαζοὺς χρήμασιν
29 B 297 ἄλλοις δεδώρηται. ἐτύγχανε δὲ πολλῷ πρότερον καὶ
P 169 ἄλλο στράτευμα λόγου ἄξιον ἐς Λαζικὴν πέμψας, οἳ
οὔπω ἀφικόμενοι ἐνταῦθα ἔτυχον. ἦρχε δὲ αὐτῶν
Ῥεκίθαγγος ἐκ Θρᾴκης, ἀνὴρ ξυνετός τε καὶ ἀγαθὸς
τὰ πολέμια. ταῦτα μὲν οὖν ταύτῃ πῃ εἶχε.

30 Γενόμενος δὲ ὁ Μερμερόης ἐν τοῖς ὄρεσιν, ὥσπερ
μοι εἴρηται, Πέτραν ἐνθένδε τῶν ἐπιτηδείων ἐμπιπλάναι
ἐν σπουδῇ εἶχεν. ἐπαρκέσειν γὰρ τῷ ἐνταῦθα φυ-
λακτηρίῳ ἐς τρισχιλίους ὄντι τὰ ἐδώδιμα οὐδαμῆ ᾤετο,
31 ἅπερ εἰσκομισάμενοι ξὺν αὐτοῖς ἔτυχον. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ
ἐν ποσὶ σφίσι γινόμενα μόλις ἀπέχρη ἐς τὴν δαπάνην
τῇ στρατιᾷ ταύτῃ, οὐχ ἧσσον ἢ τρισμυρίοις οὖσι,
καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲν ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον πέμπειν

---

1 φάσιν *V*, φᾶσιν ποταμὸν *G* ‖ 3 μὲν εἴπερ τις ἄλλος *V*] μὲν post ἄλλος transponit *GP* ‖ 5 θάλατταν *G* | ἐμβαλὼν *G* ‖ 7—8 ναυτιλομένοις *VP* ‖ 9—10 πανταχόθι *VG*] πανταχόθεν *P* ‖ 10 μηδὲ] μὴ δὲ codd. ‖ 13 ἔπεμψεν *VG* ‖ 13—14 Γουβάζην—δεδώρηται om. *VG* ‖ 17 ῥεκίθακος *G* ‖ 23 ἐσκομισάμενοι *P* ‖ 25 τρισμυρίοις *G*] τρισμυρίων *VP* | οὖσι *VG*] οὔσῃ *P*

ἐς τὴν Πέτραν οἷοί τε ἦσαν, λογισάμενος εὕρισκε
σφίσιν ἄμεινον εἶναι τὸ μὲν πλέον τοῦ στρατοῦ
ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ γῆς τῆς Κολχίδος, ὀλίγους δέ τινας
ἐνταῦθα μεῖναι, οἳ δὴ ἔμελλον τῶν ἐπιτηδείων, οἷς
ἂν ἐντύχοιεν, πολλὰ μὲν ἐς τὸ ἐν Πέτρᾳ φυλακτήριον
ἐσκομίζεσθαι, τοῖς δὲ ἄλλοις αὐτοὶ διαρκῶς χρῆσθαι·
ἄνδρας οὖν ἐς πεντακισχιλίους ἀπολεξάμενος αὐτοῦ 32
εἴασεν, οἷς δὴ ἄρχοντας ἄλλους τε τρεῖς καὶ Φάβριζον
κατεστήσατο. πλείους γὰρ ἐνταῦθα λείπεσθαι οὔ οἱ 33
ἔδοξεν ἐπάναγκες εἶναι, πολεμίων οὐδαμῇ ὄντων. αὐτὸς
δὲ τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐς τὴν Περσαρμενίαν ἐλθὼν ἡσύ-
χαζεν ἐν τοῖς ἀμφὶ Δούβιος χωρίοις.

Οἱ δὲ πεντακισχίλιοι, ἐπεὶ ἐγγυτέρω τῶν Λαζικῆς 34
ἐσχάτων ἦλθον, παρὰ ποταμὸν Φᾶσιν ἐστρατοπεδεύ-
σαντο ἅπαντες, ἔνθεν τε κατ' ὀλίγους περιιόντες ἐληί- B 298
ζοντο τὰ ἐκείνῃ χωρία. ὧν δὴ ὁ Γουβάζης αἰσθό- 35
μενος τῷ Δαγισθαίῳ ἐπέστελλε βοηθεῖν ἐνταῦθα
σπουδῇ· δράσειν γὰρ σφίσι τοὺς πολεμίους κακόν τι
μέγα δυνατὰ ἔσεσθαι. ὁ δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίει, παντί 36
τε τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἐπίπροσθεν ᾔει, ἐν ἀριστερᾷ
ἔχων ποταμὸν Φᾶσιν, ἕως ἐς χῶρον ἀφίκετο ἵνα δὴ
οἱ Λαζοὶ ἐστρατοπεδεύοντο ἐν τῇ ἑτέρᾳ τοῦ ποταμοῦ
ὄχθῃ. ἐτύγχανε δὲ ταύτῃ ὁ Φᾶσις διαβατὸς ὤν, ὅπερ 37
Ῥωμαῖοι μὲν καὶ Πέρσαι ἀπειρίᾳ τῶν ἐκείνῃ χωρίων
ὡς ἥκιστα ὑπετόπαζον, Λαζοὶ μέντοι ἐξεπιστάμενοι
ἐνταῦθα διέβησαν ἐξαπιναίως καὶ ἀνεμίγνυντο τῷ Ῥω-
μαίων στρατῷ· Πέρσαι δὲ ἄνδρας χιλίους τῶν ἐν
σφίσι δοκίμων ἀπολεξάμενοι ἔπεμψαν, ὡς μή τις ἐπὶ

---

1 εἰς *P* | ἦσαν om. *VG* | λογισάμενοι *VG* | εὕρισκον *G* || 3 κολχῖδος *G* || 6—302, 3 τοῖς—ἐσήγγειλαν om. *VG* || 8 φαύριζον *P* || 18 δρᾶσαι Herw.

38 τὸ στρατόπεδον κακουργήσων ἴοι. ὥνπερ δύο ἐπὶ
κατασκοπῇ προτερήσαντες καὶ παρὰ δόξαν ἐς τοὺς
πολεμίους ἐμπεπτωκότες τὸν πάντα λόγον ἐσήγγειλαν.
39 διὸ δὴ Ῥωμαῖοί τε καὶ Λαζοὶ τοῖς χιλίοις ἐξαπιναίως
ἐπέστησαν, οὐδείς τε αὐτῶν διαφυγεῖν ἔσχεν, ἀλλ' οἱ
μὲν πολλοὶ διεφθάρησαν, τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ ζωγρή-
σαντες οἵ τε ἀμφὶ Γουβάζην καὶ Δαγισθαῖον τό τε
μέτρον τοῦ Μήδων στρατοῦ καὶ τὸ τῆς ὁδοῦ μῆκος
μαθεῖν ἴσχυσαν, καὶ ὅπη ποτὲ αὐτοῖς τὰ παρόντα
40P170 ἔχοι. ἄραντες οὖν παντὶ τῷ στρατῷ ἐπ' αὐτοὺς ᾔεσαν,
διαριθμούμενοι ὅπως πόρρω που τῶν νυκτῶν ἐπιπέσοιεν
41 σφίσι· τετρακισχίλιοι δὲ καὶ μύριοι ἦσαν. οἱ μὲν οὖν
Πέρσαι πολέμιον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχοντες μακρόν τινα
ὕπνον ἐκάθευδον· τόν τε γὰρ ποταμὸν ἀπόρευτον
ᾤοντο εἶναι καὶ τοὺς χιλίους, οὐδενὸς σφίσιν ὑπαντιά-
42B299 σαντος, ἐπὶ μακρότατόν πη ὁδῷ ἰέναι. Ῥωμαῖοι δὲ
αὐτοῖς καὶ Λαζοὶ ὄρθρου βαθέος ἀπροσδόκητοι ἐπιπε-
σόντες τοὺς μὲν ἔτι ὕπνον αἱρουμένους εὗρον, τοὺς
δὲ ἄρτι ἐξ ὕπνου ἐγηγερμένους καὶ γυμνοὺς ἐπὶ τῶν
43 στρωμάτων κειμένους. διὸ δὴ αὐτῶν οὐδενὶ ἐς ἀλκὴν
ἰδεῖν ξυνηνέχθη, ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι καταλαμβανό-
μενοι ἔθνησκον, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγρησαν οἱ πολέμιοι,
ἐν τοῖς καὶ τῶν ἀρχόντων ἕνα τετύχηκεν εἶναι, ὀλίγοι
44 δέ τινες ἐν σκότῳ διαφεύγοντες ἐσώθησαν. τό τε
στρατόπεδον Ῥωμαῖοι καὶ Λαζοὶ αἱροῦσι καὶ τὰ ση-
μεῖα πάντα, ὅπλα τε πολλὰ καὶ χρήματα μεγάλα ἐληί-
45 σαντο, καὶ ἵππων τε καὶ ἡμιόνων μέγα τι χρῆμα. ἐπὶ
μακρότατον δὲ τὴν δίωξιν ποιησάμενοι καὶ Ἰβηρίας

---

11 πόρρω που GP] που πόρρω V | ἐπιπέσοιε V || 24 διαφεύγοντες VG] διαφυγόντες P

πόρρω ἀφίκοντο. ἔνθα δὴ καὶ ἄλλοις τισὶ Περσῶν
ἐντυχόντες πολλοὺς ἔκτειναν. οὕτω μὲν ἐκ Λαζικῆς 46
Πέρσαι ἀπήλλαξαν, Ῥωμαῖοι δὲ καὶ Λαζοὶ τά τε ἄλλα
ἐπιτήδεια καὶ ἄλευρα παμπληθῆ ἐνταῦθα εὑρόντες
ἅπαντα ἔκαυσαν ἅπερ ἐξ Ἰβηρίας οἱ βάρβαροι ἐπηγά-
γοντο, ἐφ' ᾧ ἐς Πέτραν ἐσκομίσονται. Λαζῶν τε 47
πολλοὺς ἐλίποντο ἐν τῷ στενωπῷ, ὡς μηκέτι Πέρσαις
ἐς Πέτραν τὰ ἐπιτήδεια ἐσκομίζεσθαι δυνατὰ εἴη, ξύν
τε τῇ ἄλλῃ λείᾳ καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ἀνέστρεφον.
καὶ τέταρτον ἔτος ἐτελεύτα Ῥωμαίοις τῆς ἐς Πέρσας 48
ἐκεχειρίας, τρίτον καὶ εἰκοστὸν ἔτος Ἰουστινιανοῦ a. 549.
βασιλέως τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος.

Ἰωάννης δὲ ὁ Καππαδόκης ἐνιαυτῷ πρότερον βασι- 49B300
λεῖ ἐς Βυζάντιον μετάπεμπτος ἦλθε. τηνικάδε γὰρ
Θεοδώρᾳ τῇ βασιλίδι ἐπεγένετο ἡ τέλειος ἡμέρα τοῦ
βίου. τῶν μέντοι πρόσθεν ἀξιωμάτων ἀνασώσασθαι 50
οὐδ' ὁτιοῦν ἔσχεν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀκουσίου τιμῆς ἱερεὺς
ἔμεινε· καίτοι φάντασμα τῷ ἀνθρώπῳ ἐγεγόνει πολλά-
κις ὡς εἰς βασιλείαν ἀφίξεται. φιλεῖ γὰρ τὸ δαιμό- 51
νιον, ὅπερ ἐς τοὺς ἀνθρώπους ὡραΐζεσθαι πέφυκεν,
ἀπὸ μειζόνων τε καὶ ὑψηλοτέρων ἐλπίδων κρεμᾶν οἷς
δὴ οὐκ ἐπὶ στερρᾶς φύσεως τὴν διάνοιαν ἑστάναι
ξυμβαίνει. καὶ τούτῳ γοῦν τῷ Ἰωάννῃ ἄλλας τε 52
πολλὰς τερατολόγοι φαντάσεις ἐς ἀεὶ προὔλεγον καὶ
ὡς χρῆν αὐτὸν τὸ τοῦ Αὐγούστου ἀμπίσχεσθαι σχῆμα.
ἦν δέ τις ἱερεὺς ἐν Βυζαντίῳ, Αὔγουστος ὄνομα, ὃς 53

2 μὲν] μὲν οὖν G ‖ 3 ἀπήλαξαν P ‖ 5 ἰβηρίας G ‖ 6 ἐσκομίσωνται G | τε] δὲ G ‖ 13 δὲ] τε GP ‖ 17 οὐδοτιοῦν G ‖ 18 φαντάσματα P ‖ 21 κρεμᾶν P] ἠρεμεῖν V, ἠρεμᾶν G ‖ 22 ἑστᾶναι G ‖ 23 γοῦν VP] οὖν G ‖ 23—24 ἄλλα τε πολλὰ VG ‖ 24 ἐσαεὶ VG ‖ 25 τὸ τοῦ] τοῦ τοῦ V | ἀμπέχεσθαι P ‖ 26 ἱερεὺς ἐν βυζαντίω VG] ἐν βυζαντίω ἱερεὺς P

δὴ τῶν κειμηλίων τοῦ τῆς Σοφίας ἱεροῦ φυλακὴν 54P171 *εἶχεν. ἡνίκα τοίνυν Ἰωάννης ἀποθριξάμενος τῆς ἱερωσύνης ἠξίωτο βίᾳ, οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐσθὴς ἱερεῖ πρέπουσα, τούτου δὴ τοῦ Αὐγούστου, ἐγγύς πη ὄντος, τόν τε φαινόλην καὶ τὸν χιτῶνα ἐνδιδύσκεσθαι πρὸς τῶν τῷ ἔργῳ ἐφεστώτων ἠνάγκαστο, ἐς τοῦτό τε αὐτῷ ἀπεκρίθη, οἶμαι, ἡ πρόρρησις.*

---

5 *φαιλώνην V, φαινώλην G*

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ P 175
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ. B 307

ARGUMENTUM.

EX EDITIONE MALTRETI, PAUCIS LOCIS MUTATIS.

Divisum bifariam Imperium Romanum. Antiqua Orbis divisio in Asiam et Europam. Septum castellum. Freti Gaditani et Hellesponti latitudo. Imperii Romani mensura secundum litora maris mediterranei. Imperii occidentalis mensura et orientalis. (Cap. 1.) Gothi, Vandali, Visigothi ac Gepaedes quinam et unde. Gepaedum eruptio. Visigothorum perfidia. Honorii Augusti fuga. Roma astu capta ab Alarico. Honorius Romam gallinam inepte amat. Proba matrona Romana. Alaricus Attalum imperatorem creat. Britanniae defectio. Constantinus ab exercitu fit imperator. Adest deus Honorio. Gothorum eruptio. (2.) Vandalorum et Alanorum migrationes. Annorum XXX praescriptio. Ioannes tyrannus. Pravi mores Valentiniani III. Insignis fraus Aetii in Bonifacium. Hic Vandalos accersit in Africam: quos deinde frustra ablegare nititur. Hipponem regium obsidentes barbari repelluntur: postea Romanos acie superant. (3.) Marciano captivo aquila dat omen imperii, et libertatem Gizericus. Huius filius Honoricus apud Valentinianum obses. Placidiae obitus. Valentiniani fraus turpissima in Maximum senatorem. Caedes Aetii. Aquileiam capit Attila. Valentinianum tollit e medio Maximus. Eudoxia Gizerici opem implorat. (4.) Maximi caedes. Gizericus direpta Roma, uxorem et filias Valentiniani

---

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ—ΤΡΙΤΟΣ] sic scripsi, *προκοπίου καισαρέως ἱστοριῶν περσικῶν τρίτον V*, *προκοπίου καισαρέως τῆς ἐκ τῆς ὀκτάδος τῶν ἱστοριῶν ἀπ' πρώτης τετράδος ἡ τρίτη: ἀρχὴ τῆς τρίτης P*. cf. prol.

captivas abducit. Res in Africa constituit. Siciliam, Italiam, aliasque regiones populatur. (5.) Leo imperator arma movet in Vandalos: bellum dat Basilisco, cuius fidem Aspar corrumpit. Imperator occidentis Anthemius. Marcellianus Sardiniam, Heraclius Tripolin occupat, exactis Vandalis. Perfida Basilisci cunctatio. Gizerici fraus. Proelium navale. Ioannis facinus. Basilisco ob rem male gestam creatur periculum. Asparis et Ardaburii caedes. (6.) Anthemii et Olybrii caedes. Leonis utriusque obitus. Maiorinus bellum parat in Vandalos. Prodigium. Nepos, Glycerius, Augustulus. Basiliscus ab Armato proditus Zenoni dat poenas. Pax a Gizerico cum Zenone sancta quamdiu steterit. Gizerici testamentum et obitus. (7.) Honoricus Gizerico succedit: vexat Catholicos, qui, excisis linguis, loquuntur, praeterquam libidinosi duo. Mauri a Vandalis deficiunt. Crudeliter Gundamundus, blande Trasamundus Orthodoxos persequuntur. Amalafrida Trasamundo nubit. Cabaonis Mauri insignis pietas in templa Catholicorum, deque Vandalis victoria. (8.) Trasamundi successor Ildericus a Gothis dissidet: Iustiniani amicus: a Gelimere conicitur in vincula. Mutuae Iustiniani et Gelimeris literae. Iustinianus de bello Vandalico cogitat. (9.) Belli Vandalici difficultates. Id Ioannes praefectus praetorio dissuadet. Suadet episcopus. Tripolis in Iustiniani ditionem venit. (10.) Cyrillus in Sardiniam mittitur. Copiarum in Africam proficiscentium numerus: ducum nomina: classis descriptio. Summum imperium Belisarii. Gelimeris conatus. Ex Iustiniani dicto captum omen. (11.) Epiphanius archiep. CP. classi bene precatur. Procopii somnium. Classis discessus. Severitas Belisarii. Eiusdem concio duce Christiano dignissima. (12.) Belisarii providentia. Classis ad Maleam in discrimen adducitur: malacia Methonae tenetur. Ioannis praefecti praet. quaestus ex pane male cocto, cuius esus interitum multis attulit. Quanam arte aquam dulcem Antonina incorruptam servaverit. (13.) Appulsus in Siciliam Belisarius, Procopium Syracusas mittit, de Vandalorum rebus percontaturum. Suo Procopius munere egregie fungitur. Classis Africam petit. (14.) Ad oram Africae de exscensu faciendo deliberatur. Eo facto ponuntur castra. Ex aqua mirabiliter erumpente Procopius omen victoriae ducit. (15.) Belisarius suos ad disciplinam militarem et modestiam hortatur. Syllecti deditio. Equi cursus publici dantur Belisario, a quo veredarius literas Iustiniani ad Vandalos principes accipit. (16.) Belisarius instructa acie procedit. Exhibita Syllecti modestia Afrorum animos cepit. Gelimer Ilderici regis caedem Ammatae fratri suo demandat, et caute Romanum exercitum sequitur. (17.) Procopii de divina circa hoc bellum providentia iudicium. Ammatae et Gibamundi clades. Privilegium cuiusdam

Massagetae. (18.) Belisarii concio militaris: Foederatorum terror ex adventu Gelimeris. Huius imprudentia et turpis fuga. (19.) Belisarii et Romanae classis adventus Carthaginem. Egregia in Romanos voluntas civium. Solvuntur vincti. Belisarius urbem ingreditur: sedet in Gelimeris solio. Divina in Calonymum periurum animadversio. (20.) Delphica et palatium unde dicta. Laus Belisarii ex modestia militum. Victoria ludicro puerorum vaticinio praedicta, et promissa Catholicis a D. Cypriano secundum quietem viso. Huius templum ab Arianis ornatum recipiunt Catholici. (21.) Gizerico datum olim consilium a quodam Vandalo praesagiente cladem suae gentis in Africa. Crudelitatem Gizerici, praesertim in Zacynthios, deus in nepotibus eius punit. (22.) Gelimer agrestes praemiis ad caedem Romanorum per arva vagantium adducit. Egregium Diogenis facinus. Muri Carthaginis a Belisario restituti. (23.) Tzazonis ad Gelimerem literae de recepta Sardinia. Gelimer Theudin Visigothorum regem ad armorum societatem sero invitat. Cyrillus Carthaginem navigat. Salomon ad imperatorem nuntius mittitur. (24.) Gelimer suos colligit. Maurorum reguli principatus insignia a Belisario petunt. Gelimer Tzazonem e Sardinia revocat. Vandalorum comploratio. (25.)

α'. Ὁ μὲν οὖν Μηδικὸς πόλεμος Ἰουστινιανῷ βα- B 309
σιλεῖ ἐς τοῦτο ἐτελεύτα· ἐγὼ δὲ ὅσα ἔς τε Βανδίλους
καὶ Μαυρουσίους αὐτῷ εἴργασται, φράσων ἔρχομαι.
λελέξεται δὲ πρῶτον ὅθεν ὁ Βανδίλων στρατὸς τῇ P 176
Ῥωμαίων ἐπέσκηψε χώρᾳ. ἐπειδὴ Θεοδόσιος ὁ Ῥω- die 17. m. Jan. a. 395 2
μαίων αὐτοκράτωρ ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο, ἀνὴρ δίκαιος
ἐν τοῖς μάλιστα γεγονὼς καὶ ἀγαθὸς τὰ πολέμια, διε-
δεξάσθην αὐτοῦ τὴν βασιλείαν ἄμφω τὼ παῖδε, Ἀρ-
κάδιος μὲν ὁ πρεσβύτερος τὴν ἑῴαν μοῖραν, τὴν
ἑσπερίαν δὲ Ὀνώριος ὁ νεώτερος. διήρητο δὲ ὧδε 3
τὸ Ῥωμαίων κράτος ἄνωθεν ἀπό τε Κωνσταντίνου καὶ
τῶν αὐτοῦ παίδων, ὃς τὴν βασιλείαν ἐς Βυζάντιον

---

10 ὁ ὀνώριος V

μεταθέμενος μείζω τε τὴν πόλιν καὶ πολλῷ ἐπιφανεστέ-
ραν καταστησάμενος ἀπ' αὐτοῦ ἀφῆκε προσαγορεύεσθαι.
4 Περιλαμβάνει μὲν κύκλῳ τὴν γῆν ὠκεανὸς ἢ ξύμ-
πασαν ἢ τὴν πολλήν· οὐ γάρ πω σαφές τι ἀμφ' αὐτῷ
ἴσμεν· σχίζει δὲ αὐτὴν δίχα ἐς ἠπείρους δύο ἐκροή
τις ἀπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἑσπέριον εἰσβάλλουσα μοῖραν
καὶ ταύτην δὴ ποιουμένη τὴν θάλασσαν, ἀπὸ Γαδείρων
μὲν ἀρξαμένη, ἐς αὐτὴν δὲ τὴν Μαιῶτιν διήκουσα
5 λίμνην. ταύταιν ταῖν ἠπείροιν ἁτέρα μὲν ἐν δεξιᾷ
εἰσπλέοντι τὴν θάλασσαν μέχρι καὶ ἐς τὴν λίμνην
B 310 Ἀσία κέκληται, ἀπό τε Γαδείρων καὶ τῆς ἑτέρας τῶν
6 Ἡρακλέους στηλῶν. Σέπτον καλοῦσι τὸ ἐκείνῃ φρού-
ριον οἱ ἐπιχώριοι, λόφων τινῶν ἑπτὰ φαινομένων
ἐνταῦθα· τὸ γὰρ σέπτον ἑπτὰ τῇ Λατίνων φωνῇ δύ-
7 ναται. ἡ δὲ ἀντιπέρας αὐτῇ ξύμπασα Εὐρώπη ἐκλήθη.
καὶ ὁ μὲν ταύτῃ πορθμὸς τέτταρσι καὶ ὀγδοήκοντα
σταδίοις μάλιστα ἤπειρον ἑκατέραν διείργει, τὸ δὲ ἐν-
τεῦθεν πελάγεσι μεγάλοις ἀλλήλαιν διέχετον μέχρις
8 Ἑλλησπόντου. ταύτῃ γὰρ ξυνίασιν αὖθις ἀμφὶ Σηστόν
τε καὶ Ἄβυδον, καὶ πάλιν ἔν τε Βυζαντίῳ καὶ Καλ-
χηδόνι μέχρι τῶν πάλαι κυανέων λεγομένων πετρῶν,
οὗ καὶ νῦν Ἱερὸν ὀνομάζεται. ἐν τούτοις γὰρ δὴ τοῖς
χωρίοις μέτρῳ δέκα σταδίων τε καὶ τούτου ἐλάσσονι
διείργεσθον ἀλλήλαιν.
9 Ἀπὸ δὲ τῆς ἑτέρας τῶν Ἡρακλέους στηλῶν μέχρι
ἐς τὴν ἑτέραν διὰ τῆς ἠιόνος ἰόντι καὶ οὐ περιερχο-

4 πω σαφές τι P] πως ἀφέστιν V ‖ 5 αὐτὴν V] ταύτην P ‖ 8 ἀρξαμένην—διήκουσαν mavult Christ ‖ 10 ἐσπλέοντι P ‖ 14 τὸ] τό τε V | ἑπτὰ P] ἕβδομον V ‖ 19 ἐλησπόντου P ‖ 20—21 καλχηδόνι P] χαλκηδόνι V ‖ 23 δέκα σταδίων] δεκασταδίω P | τούτου P] τούτω V ‖ 25 τῆς om. V | ἡρακλέου V

*μένῳ κόλπον τε τὸν Ἰόνιον καὶ τὸν Εὔξεινον καλού-
μενον Πόντον, ἀλλ' ἔκ τε Καλχηδόνος ἐς Βυζάντιον
ἔκ τε Δρυοῦντος ἐς ἤπειρον τὴν ἀντιπέρας καταί-
ροντι, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα καὶ διακοσίων ὁδὸς ἡμε-
ρῶν ἐστιν εὐζώνῳ ἀνδρί. τὰ γὰρ ἀμφὶ τὸν Εὔξεινον* 10
*Πόντον, ὃς ἐκ Βυζαντίου χωρεῖ εἰς τὴν λίμνην, ἅπαντα
ἀκριβολογεῖσθαι ἀμήχανα ἦν, βαρβάρων τῶν ὑπὲρ
ποταμὸν Ἴστρον, ὃν καὶ Δανούβιον καλοῦσι, Ῥωμαίοις
βατὴν ἥκιστα ποιουμένων τὴν ἐκείνῃ ἀκτήν, πλήν γε* B 311
*δὴ ὅτι ἐκ Βυζαντίου μὲν ἐς τὰς τοῦ Ἴστρου ἐκβολὰς
ἡμερῶν ἐστιν ὁδὸς δύο καὶ εἴκοσιν, ἅσπερ τῇ Εὐρώπῃ
λογιζομένους ἐντιθέναι προσήκει. κατὰ δὲ τὴν τῆς* 11
*Ἀσίας μοῖραν, εἴη δ' ἂν ἐκ Καλχηδόνος ἐς ποταμὸν
Φᾶσιν, ὃς ῥέων ἐκ Κόλχων κάτεισιν ἐς τὸν Πόντον,* P 177
ἀνύεται τεσσαράκοντα ὁδὸς ἡμερῶν. ὥστε ξύμπασα ἡ 12
*Ῥωμαίων ἐπικράτεια κατά γε τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ ὁδὸν
ἐς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ τριακοσίων ἡμερῶν
ξύνεισι μέτρον, ἤν τις, ὅπερ εἴρηται, τὸν Ἰόνιον κόλπον
ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα διήκοντα σταδίους ἐκ Δρυοῦντος
διαπορθμεύηται. ἡ γὰρ τοῦ κόλπου πάροδος ἐς ὁδὸν* 13
*ἡμερῶν διήκει οὐχ ἧσσον ἢ τεσσάρων. τοσαύτη μὲν
ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ κατά γε τὸν παλαιὸν ἐγένετο χρόνον.*

---

13 cf. VIII 5, 33

---

2 *Καλχηδόνος* Maltr.] *χαρκηδόνος* codd., *Καρχηδόνος* Hoesch. in marg. ‖ 3 *ἔκ P*] *ἐς V* | *δρυοῦντος* codd.] *Ὑδροῦντος* edd. ‖ 13 *χαλκηδόνος P* ‖ 14 *φάσιν* codd. | *κολχῶν V* ‖ 15 *ἡ* om. *V* ‖ 17 *τεσαράκοντα P* ‖ 19 *ἐξ Ὑδροῦντος* Maltr., Dind. In *P* scholion *δρυοὺς ἐστὶ τὸ νῦν βαρβαρικῶς λεγόμενον ὄτροντον, ἤπειρος δὲ ὁ νῦν αὐλών. αὐτόθεν γὰρ ἡ λεγομένη ἤπειρος ἄρχεται, καταλήγει δὲ εἰς τὸν βελλᾶν, ἥτις ἐλέγετο φωτική* ‖ 20 *πάροδος*] aut sic scribendum est (cum Maltr.) aut *περαίωσις*, *περίοδος* codd. ‖ 22 *παλαιὸν*] *παρόντα V*

14 Ἐπέβαλλε δὲ τῷ μὲν τὸ τῆς ἑσπερίας ἔχοντι κρά-
τος Λιβύης τὰ πλεῖστα διήκοντα ἐς ἐνενήκοντα ὁδὸν
ἡμερῶν· τοσοῦτον γὰρ τὸ ἐκ Γαδείρων ἐς τὰ ὅρια τῆς
ἐν Λιβύῃ Τριπόλεώς ἐστιν· ἐν δὲ δὴ τῇ Εὐρώπῃ
15 πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ὁδὸν ἡμερῶν ἔλαχε. τοσαύτη
γὰρ ἡ ἐκ τῆς ἑτέρας τῶν Ἡρακλέους στηλῶν ἐς κόλπον
τὸν Ἰόνιον τυγχάνει οὖσα. προσθείη δὲ ἄν τις καὶ
16 τὴν τοῦ κόλπου περίοδον. βασιλεὺς δὲ ὁ τῆς ἕω
ἡμερῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὁδὸν ἐκληρώσατο ἐκ τῶν
B 312 Κυρήνης ὁρίων τῆς ἐν Λιβύῃ μέχρι Ἐπιδάμνου, ἣ
πρὸς αὐτῷ κεῖται τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ, Δυρράχιον τανῦν
καλουμένη, καὶ ὅση ἀμφὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, ὡς
17 ἔμπροσθεν εἴρηται, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστί. μιᾶς δὲ ἡμέ-
ρας ὁδὸς ἐς δέκα καὶ διακοσίους διήκει σταδίους,
ὅσον Ἀθήνηθεν Μεγαράδε ἰέναι. οὕτω μὲν ἤπειρον
ἑκατέραν οἱ Ῥωμαίων αὐτοκράτορες διείλοντο σφίσι.
18 τῶν δὲ δὴ νήσων Βρεττανία μέν, ἡ ἐκτὸς στηλῶν τῶν
Ἡρακλείων νήσων πασῶν μεγίστη παρὰ πολὺ οὖσα,
μετὰ τῆς ἑσπερίας, ὥς γε τὸ εἰκός, ἐτάττετο μοίρας·
ἐντὸς δὲ αὐτῶν Ἔβουσα, ὥσπερ ἐν Προποντίδι τῇ
μετὰ τὴν ὠκεανοῦ ἐσβολὴν ἐν θαλάσσῃ κειμένη, ἐς
ἑπτὰ ἡμερῶν ὁδὸν μάλιστα διήκουσα, καὶ δύο ἀμφ'
αὐτὴν ἕτεραι, Μαϊορίκα τε καὶ Μινορίκα ἐπιχωρίως
19 καλούμεναι. τῶν δὲ κατὰ θάλασσαν νήσων ἑκάστη

---

14 δέκα καὶ διακοσίους] ἤτοι μιλ. κή: τὰ γὰρ ζς στάδ. μιλ. ά schol. *P*, re vera apud Procopium septem stadia sunt mille passus.

---

1 τὸ om. *V* ‖ 2 ἐς] ἐς τ' *V* | ἐννενήκοντα *P* ‖ 11 κεῖται τῷ ἰονίῳ *V*] τῷ ἰονίῳ κεῖται *P* ‖ 14 ὁδὸς *P* corr.] ὁδῷ *V* et *P* pr. m. ‖ 15 μέγαρα διιέναι *V* ‖ 17 βρετανία *V* ‖ 18 ἁπασῶν *P* ‖ 21 τὴν *P*] τοῦ *V* ‖ 23 ἕτεραι] ἑταῖραι *V* | μιννόρικα *P*

*θατέρῳ τοῖν βασιλέοιν ἐπέβαλεν, ὡς αὐτῇ ἐντός που
τῶν ἐκείνου ὁρίων ξυνέβαινε κεῖσθαι.*

β'. Ὀνωρίου δὲ τὴν πρὸς ἡλίου δυσμαῖς ἔχοντος P 178
*βασιλείαν βάρβαροι τὴν ἐκείνου κατέλαβον χώραν·
οἵτινες δὲ καὶ ὅτῳ τρόπῳ, λελέξεται. Γοτθικὰ ἔθνη* 2
*πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα πρότερόν τε ἦν καὶ τανῦν ἔστι,
τὰ δὲ δὴ πάντων μέγιστά τε καὶ ἀξιολογώτατα Γότθοι
τέ εἰσι καὶ Βανδίλοι καὶ Οὐισίγοτθοι καὶ Γήπαιδες.
πάλαι μέντοι Σαυρομάται καὶ Μελάγχλαινοι ὠνομά-
ζοντο· εἰσὶ δὲ οἳ καὶ Γετικὰ ἔθνη ταῦτ' ἐκάλουν.
οὗτοι ἅπαντες ὀνόμασι μὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν,* 3 B 313
*ὥσπερ εἴρηται, ἄλλῳ δὲ τῶν πάντων οὐδενὶ διαλλάσ-
σουσι. λευκοί τε γὰρ ἅπαντες τὰ σώματά εἰσι καὶ* 4
*τὰς κόμας ξανθοί, εὐμήκεις τε καὶ ἀγαθοὶ τὰς ὄψεις,
καὶ νόμοις μὲν τοῖς αὐτοῖς χρῶνται, ὁμοίως δὲ τὰ ἐς
τὸν θεὸν αὐτοῖς ἤσκηται. τῆς γὰρ Ἀρείου δόξης εἰσὶν* 5
*ἅπαντες, φωνή τε αὐτοῖς ἐστι μία, Γοτθικὴ λεγομένη·
καί μοι δοκοῦν ἐξ ἑνὸς μὲν εἶναι ἅπαντες τὸ παλαιὸν
ἔθνους, ὀνόμασι δὲ ὕστερον τῶν ἑκάστοις ἡγησαμένων
διακεκρίσθαι. οὗτος ὁ λεὼς ὑπὲρ ποταμὸν Ἴστρον ἐκ* 6
*παλαιοῦ ᾤκουν. ἔπειτα Γήπαιδες μὲν τὰ ἀμφὶ Σιγγι-
δόνον τε καὶ Σίρμιον χωρία ἔσχον, ἐντός τε καὶ ἐκτὸς
ποταμοῦ Ἴστρου, ἔνθα δὴ καὶ ἐς ἐμὲ ἵδρυνται.*

Τῶν δὲ δὴ ἄλλων Οὐισίγοτθοι μὲν ἐνθένδε ἀναστάν- 7
τες τὰ μὲν πρῶτα ἐς ξυμμαχίαν Ἀρκαδίου βασιλέως

6 cf. Theoph. I 94, 9. Niceph. Call. XIV 56

1 *ἐπέβαλλεν P* ‖ 6 *τε* om. *V* ‖ 8 *οὐισιγότθοι V* | *γήπεδες V* ‖ 9 *μελάγχαινοι V* ‖ 13 *τε* om. *P* | *σώματά*] *σώματά τέ P* ‖ 17 *ἅπαντες* superscr. *α P* ‖ 18 *δοκοῦν*] *δοκοῦσιν* vel *δοκοῦντες* Dind. ‖ 21 *γήπεδες V* ‖ 21—22 *Σιγγιδόνον* scripsi] *σινγηδὸν V*, *σιγγηδόνα P* ‖ 22 *σύρμιον V* ‖ 24 *οὐισίτθοι V*

ἀφίκοντο, χρόνῳ δὲ ὕστερον (οὐ γὰρ οἶδε βαρβάροις
ἐνδιαιτᾶσθαι ἡ ἐς Ῥωμαίους πίστις), ἡγουμένου αὐτοῖς
Ἀλαρίχου, ἐς ἐπιβουλὴν ἑκατέρου βασιλέως ἐτράποντο,
ἐκ Θράκης τε ἀρξάμενοι ξυμπάσῃ Εὐρώπῃ ὡς πολεμίᾳ
8 ἐχρήσαντο. βασιλεὺς δὲ Ὀνώριος πρότερον μὲν ἐν
Ῥώμῃ καθῆστο, οὐδὲν ὅ τι καὶ πολέμιον ἐν νῷ ἔχων,
ἀλλ' ἀγαπῶν, οἶμαι, ἤν τις αὐτὸν ἐν τοῖς βασιλείοις
9 ἡσυχάζειν ἐῴη. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἄποθεν οἱ βάρβαροι, ἀλλά
που ἐν Ταυλαντίοις εἶναι στρατῷ μεγάλῳ ἠγγέλλοντο,
B 314 καταλιπὼν τὰ βασίλεια οὐδενὶ κόσμῳ ἐς Ῥάβενναν
φεύγει, πόλιν ἐχυρὰν ἐς αὐτόν που λήγοντα κειμένην
10 τὸν Ἰόνιον κόλπον. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ φασὶν αὐτὸν τοὺς
βαρβάρους ἐπαγαγέσθαι, στάσεως αὐτῷ πρὸς τῶν ὑπη-
κόων γεγενημένης, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, ὅσα
11 P 179 γε τὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐκλογίζεσθαι ἦθος. οἱ δὲ βάρ-
βαροι, ἐπεὶ οὐδὲν σφίσιν ἀπήντα πολέμιον, γίνονται
ὠμότατοι ἀνθρώπων ἁπάντων. πόλεις τε γάρ, ὅσας
εἷλον, οὕτω κατειργάσαντο ὥστε οὐδὲν εἰς ἐμὲ αὐταῖς
ἀπολέλειπται γνώρισμα, ἄλλως τε καὶ ἐντὸς τοῦ Ἰονίου
κόλπου, πλήν γε δὴ ὅτι πύργον ἕνα ἢ πύλην μίαν ἤ
12 τι τοιοῦτο αὐταῖς περιεῖναι ξυνέβη. τούς τε ἀνθρώ-
πους ἅπαντας ἔκτεινον, ὅσοι ἐγένοντο ἐν ποσίν, ὁμοίως
μὲν πρεσβύτας, ὁμοίως δὲ νέους, οὔτε γυναικῶν οὔτε
παίδων φειδόμενοι. ὅθεν εἰς ἔτι καὶ νῦν ὀλιγάνθρω-
13 πον τὴν Ἰταλίαν ξυμβαίνει εἶναι. χρήματα δὲ ἅπαντα
ἐληίσαντο ἐκ πάσης Εὐρώπης, καί, τό γε κεφάλαιον,
ἐν Ῥώμῃ τῶν τε δημοσίων τῶν τε ἰδίων οὐδ' ὁτιοῦν

1 οἶδε P in contextu] οὐδὲ V et P in marg. ‖ 2 ἡ] ἡ superscr. ἣν P ‖ 3 ἀλλαρίχου codd. ‖ 4 σὺν πάσῃ V ‖ 5—315, 18 βασιλεὺς—πύλας om. V ‖ 10 ῥάβεναν P ‖ 24 εἰς ἔτι Maltr.] εἰςέτι cod. ‖ 27 οὐδ' ὁτιοῦν Dind.] οὐδοτιοῦν cod.

ἀπολιπόντες ἐπὶ Γαλλίας ἐχώρησαν. τρόπῳ δὲ ὅτῳ
Ῥώμην Ἀλάριχος εἷλεν, ἐγὼ δηλώσω.

Ἐπειδὴ χρόνος τέ οἱ πολὺς ἐν τῇ προσεδρείᾳ die 24. m. Sext. a. 410 14
ἐτέτριπτο καὶ οὔτε βίᾳ οὔτε τινὶ μηχανῇ ἄλλῃ ἴσχυσε
τὸ χωρίον ἑλεῖν, ἐπενόει τάδε. τῶν ἐν στρατῷ νεανιῶν 15
οὔπω γενειασκόντων, ἀλλ' ἄρτι ἡβηκότων, τριακοσίους
ἀπολεξάμενος, οὕσπερ εὖ τε γεγονέναι καὶ ὑπὲρ τὴν
ἡλικίαν ἀρετῆς μεταποιεῖσθαι ἠπίστατο, ἔφασκε μὲν
αὐτοῖς κρύφα ὡς σφίσι τῶν ἐν Ῥώμῃ πατρικίων τινὰς,
ἅτε δούλοις οὖσι δῆθεν τῷ λόγῳ, δωρήσεσθαι μέλλοι.
παρήγγελλε δὲ ὥστε, ἐπειδὰν ἐν ταῖς ἐκείνων οἰκίαις 16 B315
τάχιστα γένωνται, πρᾳότητα πολλὴν καὶ σωφροσύνην
ἐνδεικνυμένους ἅπαντα προθύμως ὑπηρετεῖν, ἅπερ ἂν
αὐτοῖς πρὸς τῶν κεκτημένων ἐπικείμενα ᾖ· ἔπειτα οὐ 17
πολλῷ ὕστερον καὶ ἐν ἡμέρᾳ τακτῇ ἀμφὶ ἡμέραν μάλι-
στα μέσην, ἁπάντων ἤδη τῶν αὐτοὺς ληψομένων
ὕπνον, ὡς τὸ εἰκὸς, μετὰ τὰ σιτία αἱρουμένων, ἐν
πύλῃ ἅπαντας τῇ Σαλαρίᾳ καλουμένῃ γενέσθαι, καὶ
τούς τε φύλακας οὐδὲν προαισθομένους ἐξ ἐπιδρομῆς
κτεῖναι τάς τε πύλας ἀνοιγνύναι ὡς τάχιστα. ταῦτα 18
ἐπαγγείλας Ἀλάριχος τοῖς νεανίαις, πρέσβεις αὐτίκα
πρὸς τοὺς ἐκ βουλῆς ἔπεμψε, δηλῶν ὅτι ἀγασθείη μὲν
αὐτοὺς τῆς ἐς τὸν σφῶν βασιλέα εὐνοίας, οὐκέτι δὲ
τὸ λοιπὸν ἐνοχλήσει, τῆς τε ἀρετῆς καὶ πίστεως ἕνεκα,
ἧς ἐς ἄγαν μεταποιεῖσθαί εἰσιν ἔνδηλοι, ὅπως τε
αὐτοῦ μνημεῖα παρ' ἀνδράσι καλοῖς τε καὶ ἀγαθοῖς
σώζοιτο, οἰκέταις τισὶ δωρεῖσθαι βούλοιτο αὐτῶν

1 Theoph. I 81, 21. cf. Chron. min. I 300 (541). 466 (1240). Marcell. Com. ad a. 410

2 ἀλλάριχ. hic et infra saepius *P* ‖ 5 ἐν] ἐν ⟨τῷ⟩ Hoesch.

19 ἕκαστον. ταῦτα σημήνας καὶ τοὺς νεανίας οὐκ ἐς
μακρὰν στείλας, συσκευάζεσθαι ἐς τὴν ἄφοδον τοὺς
βαρβάρους ἐκέλευε, τούτου τε αἴσθησιν Ῥωμαίοις
20 παρεῖχεν. οἳ δὴ τούς τε λόγους ἄσμενοι ἤκουσαν καὶ
τὰ δῶρα δεξάμενοι ἐν πολλῇ εὐπαθείᾳ ἐγένοντο,
21 ἑκαστάτω τῆς τοῦ βαρβάρου ἐπιβουλῆς ὄντες. οἵ τε
γὰρ νέοι τῷ εὐπειθέστεροι τοῖς κεκτημένοις εἶναι τὸ
ὕποπτον ἀπεκρούοντο, τοῦ τε στρατοπέδου οἱ μὲν ἤδη
P 180 ἐξανιστάμενοί τε καὶ διαλύοντες τὴν προσεδρείαν
ἐφαίνοντο, οἱ δὲ ὅσον οὔπω ταὐτὸ τοῦτο ποιήσειν
22 B316 ἐπίδοξοι ἦσαν. ἐπεὶ δὲ ἡ κυρία παρῆν, Ἀλάριχος μὲν
ἅπαν ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα ὡς ἐς τὴν ἔφοδον ἐν
παρασκευῇ εἶχεν ἄγχιστα πύλης τῆς Σαλαρίας· ἐνταῦθα
γὰρ ἐνστρατοπεδευσάμενος τῆς πολιορκίας κατ' ἀρχὰς
23 ἔτυχε. ξύμπαντες δὲ οἱ νεανίαι καιρῷ τῆς ἡμέρας τῷ
ξυγκειμένῳ ἐς ταύτην δὴ τὴν πύλην γενόμενοι τούς
τε φύλακας ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐπελθόντες ἀπέκτειναν,
τάς τε πύλας ἀνακλίναντες κατ' ἐξουσίαν Ἀλάριχόν
24 τε καὶ τὴν στρατιὰν τῇ πόλει ἐδέξαντο. οἱ δὲ τάς τε
οἰκίας ἐνέπρησαν, αἳ τῆς πύλης ἄγχιστα ἦσαν. ἐν αἷς
ἦν καὶ ἡ Σαλουστίου, τοῦ Ῥωμαίοις τὸ παλαιὸν τὴν
ἱστορίαν γράψαντος, ἧς δὴ τὰ πλεῖστα ἡμίκαυτα καὶ
ἐς ἐμὲ ἕστηκε. τήν τε πόλιν ὅλην ληισάμενοι καὶ
Ῥωμαίων τοὺς πλείστους διαφθείραντες πρόσω ἐχώρουν.
25 τότε λέγουσιν ἐν Ῥαβέννῃ Ὀνωρίῳ τῷ βασιλεῖ τῶν

6 ἑκαστάτω—ὄντες] citat Suid. s. v. ἑκαστάτω || 25 Zonar. III 235, 28. Cedren. I 588, 15. Patzig in: Byz. Z. II 596

2 ἄφοδον Maltr.] ἔφοδον cod. || 4 παρεῖχεν] malim παρέχειν || 12 ἄφοδον Braun || 17 ἀπέκτειναν Hoesch.] ἀπέκτειναν *P* pr. m., ἅπαντ' ἔκτειναν *P* corr.

τινα εὐνούχων δηλονότι ὀρνιθοκόμον ἀγγεῖλαι ὅτι δὴ
Ῥώμη ἀπόλωλε. καὶ τὸν ἀναβοήσαντα φάναι „Καίτοι
„ἔναγχος ἐδήδοκεν ἐκ χειρῶν τῶν ἐμῶν.“ εἶναι γάρ 26
οἱ ἀλεκτρυόνα ὑπερμεγέθη, Ῥώμην ὄνομα, καὶ τὸν
μὲν εὐνοῦχον ξυνέντα τοῦ λόγου εἰπεῖν Ῥώμην τὴν
πόλιν πρὸς Ἀλαρίχου ἀπολωλέναι, ἀνενεγκόντα δὲ τὸν
βασιλέα ὑπολαβεῖν „Ἀλλ' ἔγωγε, ὦ ἑταῖρε, Ῥώμην μοι
„ἀπολωλέναι τὴν ὄρνιν ᾠήθην.“ τοσαύτῃ ἀμαθίᾳ τὸν
βασιλέα τοῦτον ἔχεσθαι λέγουσι.

Τινὲς δὲ οὐχ οὕτω Ῥώμην Ἀλαρίχῳ ἁλῶναί φασιν, 27
ἀλλὰ Πρόβην γυναῖκα, πλούτῳ τε καὶ δόξῃ ἔν γε τῇ
Ῥωμαίων βουλῇ ἐπιφανεστάτην μάλιστα οὖσαν οἰκτεῖραι B 317
μὲν λιμῷ τε καὶ τῇ ἄλλῃ κακοπαθείᾳ διαφθειρομένους
Ῥωμαίους, οἵ γε καὶ ἀλλήλων ἤδη ἐγεύοντο· ὁρῶσαν
δὲ ὡς πᾶσα αὐτοὺς ἐλπὶς ἀγαθὴ ἐπιλελοίπει, τοῦ τε
ποταμοῦ καὶ τοῦ λιμένος ἐχομένου πρὸς τῶν πολεμίων,
τοῖς οἰκέταις ἐγκελεύσασθαι νύκτωρ ἀνοιγνύναι τὰς
πύλας. ἐπειδὴ δὲ Ἀλάριχος ἐκ Ῥώμης ἐξανίστασθαι 28
ἔμελλεν, Ἄτταλον τῶν τινα εὐπατριδῶν βασιλέα Ῥω-
μαίων ἀνεῖπε, περιθέμενος αὐτῷ τό τε διάδημα καὶ
τὴν ἁλουργίδα καὶ εἴ τι ἄλλο ἐς βασιλικὸν ἀξίωμα ἥκει.
ἔπρασσε δὲ ταῦτα ὡς παραλύσων μὲν τῆς βασιλείας
Ὁνώριον, παραδώσων δὲ ἅπαν Ἀττάλῳ τὸ ἑσπέριον
κράτος. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ Ἄτταλός τε καὶ Ἀλάριχος 29
ἐπὶ Ῥάβενναν στρατῷ πολλῷ ᾔεσαν. ἦν δὲ ὁ Ἄτταλος
οὗτος οὔτε αὐτός τι νοεῖν ἱκανὸς οὔτε τῳ εὖ εἰπόντι
πεισθῆναι. Ἀλαρίχου γοῦν ἥκιστα ἐπαινοῦντος ἐς 30

10 οὕτω Hoesch.] οὕτως cod. ‖ 18 ἐπειδὴ] hinc rursus *V* ‖ 20 περιθέμενος *P*] παραθέμενος *V* ‖ 23 ὀνώριος codd. | ἑσπέρειον *V* ‖ 24 ἀλλάριχος codd. ‖ 25 ῥάβεναν *V* | ὁ om. *P*

Λιβύην στρατιᾶς χωρὶς ἄρχοντας ἔπεμψε. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράσσετο τῇδε.

31 P181 *Βρεττανία δὲ ἡ νῆσος Ῥωμαίων ἀπέστη, οἵ τε*
a. 407 *ἐκείνῃ στρατιῶται βασιλέα σφίσι Κωνσταντῖνον εἵλοντο, οὐκ ἀφανῆ ἄνδρα. ὃς δὴ αὐτίκα στόλον τε ἀγείρας νηῶν καὶ στρατιὰν λόγου ἀξίαν ἐς Ἰσπανίαν τε καὶ Γαλλίαν ὡς δουλωσόμενος στρατῷ μεγάλῳ ἐσέβαλεν.*
32 *Ὁνώριος δὲ πλοῖα μὲν ἐν παρασκευῇ εἶχε, προσεδέχετο*
B 318 *δὲ τὰς ἐκ Λιβύης τύχας, ὅπως, ἢν μὲν ἀποκρουσθεῖεν οἱ παρὰ Ἀττάλου σταλέντες, πλέοι τε αὐτὸς ἐπὶ Λιβύης καὶ μοῖράν τινα τῆς βασιλείας τῆς αὐτοῦ ἔχοι, ἢν δὲ ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ τὰ ἐκείνῃ πράγματα ἴοι, ἐς Θεο-*
33 *δόσιόν τε ἵκοιτο καὶ σὺν αὐτῷ εἴη. Ἀρκαδίου γὰρ ἤδη πολλῷ πρότερον τελευτήσαντος, Θεοδόσιος ἐκείνου υἱὸς, ἔτι παῖς ὢν κομιδῇ, εἶχε τῆς ἕω ἀρχήν.*
34 *ταῦτα Ὁνωρίῳ καραδοκοῦντι καὶ ἐν τρικυμίαις φερομένῳ τῆς τύχης εὐτυχήματα θαυμάσια ἡλίκα ξυνηνέχθη*
35 *γενέσθαι. φιλεῖ γὰρ ὁ θεὸς τοῖς οὔτε ἀγχίνοις οὔτε τι οἴκοθεν μηχανᾶσθαι οἵοις τε οὖσιν, ἢν μὴ πονηροὶ εἶεν, ἀπορουμένοις τὰ ἔσχατα ἐπικουρεῖν τε καὶ ξυλλαμβάνεσθαι. ὁποῖον δή τι καὶ τῷ βασιλεῖ τούτῳ*
36 *τετύχηκεν. ἔκ τε γὰρ Λιβύης ὡς διαφθαρεῖεν οἱ Ἀττάλου ἄρχοντες ἄφνω ἠγγέλλετο καὶ νηῶν πλῆθος ἐκ Βυζαντίου στρατιώτας ἔχουσαι ὅτι πλείστους ἐς ἐπικουρίαν αὐτῷ ἀφικομένους οὐ προσδεχομένῳ παρῆ-*

4 Niceph. Call. XIV 5. Chron. min. I p. 465 (1232)

1 *ἔπεμπε V* ‖ 6 *ἰσπανίαν* hic et infra codd. ‖ 7 *ἐσέβαλλεν P* ‖ 8 *ὀνώριος* codd. | *δὲ πλοῖα μὲν P*] *μὲν πλοῖα V* ‖ 10 *πλέοι V*] *πλέει P* ‖ 11 *τῆς αὐτοῦ V*] *τῆς* om. *P* ‖ 13 *ἀρκαδίου V*] *ἀρκαδίου τε P* ‖ 15 *τῆς ἕω V*] *τὴν ἑώαν P* ‖ 16 *ὀνωρίῳ* codd.

σαν, διάφορός τε Ἀττάλῳ γεγονὼς Ἀλάριχος τό τε τοῦ
βασιλέως αὐτὸν ἀφαιρεῖται σχῆμα καὶ ἐν ἰδιώτου ἤδη
τελοῦντα μοίρᾳ ἐν φυλακῇ εἶχε. μετὰ δὲ Ἀλάριχος 37
μὲν τελευτᾷ νόσῳ, ὁ δὲ τῶν Οὐισιγότθων στρατὸς,
ἡγουμένου σφίσιν Ἀδαούλφου, ἐπὶ Γαλλίας ἐχώρησαν,
καὶ Κωνσταντῖνος μάχῃ ἡσσηθεὶς ξὺν τοῖς παισὶ a. 411
θνήσκει. Βρεττανίαν μέντοι Ῥωμαῖοι ἀνασώσασθαι 38
οὐκέτι ἔσχον, ἀλλ' οὖσα ὑπὸ τυράννοις ἀπ' αὐτοῦ
ἔμεινε. Γότθοι δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ Ἴστρου διάβασιν ποιη- 39 B319
σάμενοι Παννονίαν μὲν τὰ πρῶτα ἔσχον, ἔπειτα δὲ
βασιλέως δόντος ᾤκησαν τὰ ἐπὶ τῆς Θρᾴκης χωρία.
ἐνταῦθά τε οὐ πολὺν διατρίψαντες χρόνον τῆς ἑσπερίας 40
ἐκράτησαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς περὶ τῶν Γότθων
εἰρήσεται.

γ'. Βανδίλοι δὲ ἀμφὶ τὴν Μαιῶτιν ᾠκημένοι λίμνην, P 182
ἐπειδὴ λιμῷ ἐπιέζοντο, ἐς Γερμανούς τε, οἳ νῦν Φράγγοι
καλοῦνται, καὶ ποταμὸν Ῥῆνον ἐχώρουν, Ἀλανοὺς
ἑταιρισάμενοι, Γοτθικὸν ἔθνος. εἶτα ἐνθένδε, ἡγου- 2
μένου αὐτοῖς Γωδιγίσκλου, ἐν Ἱσπανίᾳ ἱδρύσαντο, ἣ
πρώτη ἐστὶν ἐξ ὠκεανοῦ χώρα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς.
τότε ξυμβαίνει Γωδιγίσκλῳ Ὀνώριος ἐφ' ᾧ δὴ οὐκ
ἐπὶ λύμῃ τῆς χώρας ἐνταῦθα ἱδρύσονται. νόμου δὲ 3
ὄντος Ῥωμαίοις, ἤν τινες οὐχ ὑπὸ ταῖς οἰκείαις χερσὶ
τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔχοιεν καὶ τρίβοιτο χρόνος εἰς
τριάκοντα ἐνιαυτοὺς ἥκων, τούτοις δὴ οὐκέτι εἶναι

---

6 Chron. min. I 246. 300. 466. II 18. Marcell. Com. ad a. 411 || 9 cf. Theoph. I 94, 19. Niceph. XIV 56

---

1 ἀλλάριχος hic et infra codd. || 5 γαλίας V || 9 ἔμεινε V] ἔμενε P || 10 πανοννίαν P || 13 τῶν om. P || 19 Γωδιγίσκλου scripsi] γωγιδίσκου hic et infra V, γοδιγίσκλου hic et infra P || 21 ὀνώριος codd. || 25 δὴ scripsi] δὲ codd., delendum censuit Christ

κυρίοις ἐπὶ τοὺς βιασαμένους ἰέναι, ἀλλ᾽ ἐς παραγραφὴν αὐτοῖς ἀποκεκρίσθαι τὴν ἐς τὸ δικαστήριον εἴσοδον, νόμον ἔγραψεν ὅπως ὁ τῶν Βανδίλων χρόνος, ὃν ἂν ἔν γε τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ διατρίβοιεν, ἐς ταύτην δὴ
4 τὴν τριακοντοῦτιν παραγραφὴν ἥκιστα φέροιτο. Ὁνώ-
B 320 27. d. m. Sext. a. 423 ριος μέν, ἐς τοῦτό οἱ τῆς ἑσπερίας ἐληλαμένης, ἐτελεύτησε νόσῳ. ἐτύγχανε δὲ πρότερον ξὺν τῷ

---

5 cf. Theoph. I 84, 14 ‖ 6 Müller, F.H.G. IV 67

---

4 ἂν om. *P* ‖ 5 τριακοντούτην *V* | ὀνώριος codd. ‖ 7 ἐτύγχανε δὲ —] scholion in *P* Θεοδοσίου μητρὸς παῖς Πλακιδία, Ἀρκαδίου καὶ Ὁνωρίου ἀδελφή. ἐξ ἧς καὶ Κωνσταντίου Οὐαλεντινιανὸς ὁ μικρὸς ὁ ἀνὴρ Εὐδοξίας θυγατρὸς τοῦ μικροῦ Θεοδοσίου. Οὐαλεντινιανὸς δὲ καὶ Εὐδοξία γεννῶσιν Εὐδοκίαν καὶ Πλακιδίαν τὴν τοῦ Ὀλυμβρίου γυναῖκα. Οὐαλεντινιανὸς ὁ μέγας ὁ μετὰ Ἰοβιανὸν γυναῖκας ἔσχε δύο

Σεβήραν, ἐξ ἧς Γρατιανόν — Ἰουστίναν, θυγατέρα Ἰούστου συγκλητικοῦ, ἐξ ἧσπερ

Ἰοῦστα — Γρᾶτα — Γάλλα γυνὴ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, ἐξ ὧν Πλακιδία, γυνὴ Κωνσταντίου, ἐξ ὧν Οὐαλεντινιανὸς ὁ γαμβρὸς Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ εἰς Εὐδοξίαν

Θεοδόσιος ὁ μέγας, ἐκ Πλακίλλης γεννᾷ

Ἀρκάδιον, ἐξ οὗπερ καὶ Εὐδοξίας ἐγεννήθη Θεοδόσιος ὁ μικρὸς καὶ Πουλχερία — καὶ Ὁνώριον

Θεοδόσιος ὁ μικρός, ἐξ Εὐδοκίας γεννᾷ

Εὐδοξίαν, τὴν γυναῖκα Οὐαλεντινιανοῦ — Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Ὀννωρίχου τοῦ Βανδίλου — Πλακιδίαν τὴν τοῦ Ὀλυμβρίου γυναῖκα

Ὀνωρίῳ τὴν βασιλείαν Κωνστάντιος ἔχων, τῆς Ἀρκαδίου
τε καὶ Ὀνωρίου ἀδελφῆς Πλακιδίας ἀνὴρ, ὃς ἡμέρας τῇ
ἀρχῇ ἐπιβιοὺς ὀλίγας, πονήρως τε νοσήσας εἶτα ἀπέθανεν,
Ὀνωρίου ζῶντος οὐδὲν οὔτε εἰπεῖν λόγου ἄξιον οὔτε a. 421
πρᾶξαι ἰσχύσας. οὐ γὰρ αὐτῷ ἐπήρκει ὁ χρόνος, ὃν ἐν
τῇ βασιλείᾳ ἐβίου. τούτου δὴ τοῦ Κωνσταντίου παῖς 5
Βαλεντινιανὸς, ἄρτι τοῦ τιτθοῦ ἀπαλλαγεὶς, ἐν τοῖς
Θεοδοσίου βασιλείοις ἐτρέφετο, οἱ δὲ τῆς ἐν Ῥώμῃ B 321
βασιλέως αὐλῆς τῶν τινα ἐκείνῃ στρατιωτῶν, Ἰωάννην
ὄνομα, βασιλέα αἱροῦνται. ἦν δὲ οὗτος ἀνὴρ πρᾶός 6
τε καὶ ξυνέσεως εὖ ἥκων καὶ ἀρετῆς μεταποιεῖσθαι
ἐξεπιστάμενος. πέντε γοῦν ἔτη τὴν τυραννίδα ἔχων 7
μετρίως ἐξηγήσατο, καὶ οὔτε τοῖς διαβάλλουσι τὴν
ἀκοὴν ὑπέσχεν οὔτε φόνον ἄδικον εἰργάσατο ἑκών γε
εἶναι οὔτε χρημάτων ἀφαιρέσει ἐπέθετο· ἐς δὲ βαρ-
βάρους οὐδὲν ὅ τι καὶ πρᾶξαι οἷός τε ἐγεγόνει, ἐπεί
οἱ τὰ ἐκ Βυζαντίου πολέμια ἦν. ἐπὶ τοῦτον τὸν 8

2—3 ἡμέρας τῇ ἀρχῇ ἐπιβιοὺς ὀλίγας] Müller, F. H. G. IV 65 Chron. min. I 656, I 469 ‖ 7 cf. Marcell. Com. ad a. 419 ‖ 10 cf. Theoph. I 97, 16. Müller, F. H. G. IV 67 (41) 68 (46). 612 (195). Niceph. Call. XIV 7. Jordan. Rom. 327. 328. Marcell. Com. ad a. 424. Bar-Hebr. p. 72 ‖ 10—15 ἦν—ἐπέθετο] πρᾶος ἦν καὶ ξυνέσεως εὖ ἥκων καὶ ἀρετῆς μεταποιεῖσθαι ἐξεπιστάμενος. ὃς τὴν τυραννίδα μετρίως ἐξηγήσατο οὐδὲ τοῖς διαβάλλουσι κτλ. Suid. s. v. Ἰωάννης. cf. etiam Suid. s. v. ξυνέσεως ‖ 12 πέντε—ἔτη] errat Procopius. Ioannes regnavit annum et sex menses | 13—15 οὔτε τοῖς—εἶναι] οὐδὲ τὴν ἀκοὴν ὑπέσχε τοῖς διαβάλλουσιν οὐδὲ φόνον κτλ. Suid. s. v. ὑπέσχεν

---

1 ὀνωρίω codd. ‖ 2 ὀνωρίου codd. ‖ 7 βαλεντινιανὸς VP pr. m.] οὐαλεντινιανὸς P corr. | τίτθου V ‖ 8 ἐν] ἐν τῇ V ‖ 13—15 οὔτε ter Dind.] οὐδὲ ter codd. et Suid. ‖ 14 ὑπέσχεν P] ἐπέσχεν V ‖ 15 ἐπέθετο VP pr. m.] ἐπείθετο P corr. ‖ 16 ὅτι καὶ] scribendum videtur: ὅτι καὶ ⟨λόγου ἄξιον⟩, cf. lib. III c. 16 sub fin.

*Ἰωάννην Θεοδόσιος ὁ Ἀρκαδίου στρατὸν πολὺν πέμψας
καὶ στρατηγοὺς Ἄσπαρά τε καὶ Ἀρδαβούριον τὸν Ἄσπα-
ρος υἱὸν, αὐτόν τε ἀφαιρεῖται τὴν τυραννίδα καὶ
P 183 Βαλεντινιανῷ ἔτι παιδὶ ὄντι τὴν βασιλείαν παρέδωκε.
9 ζῶντα δὲ Βαλεντινιανὸς Ἰωάννην λαβὼν ἔν τε τῷ
Ἀκυληίας ἱπποδρομίῳ τὴν ἑτέραν ταῖν χεροῖν ἀποκο-
πέντα εἰσῆγεν ἐπόμπευσέ τε ὄνῳ ὀχούμενον, καὶ πολλὰ
παρὰ τῶν ἀπὸ σκηνῆς ἐνταῦθα παθόντα τε καὶ ἀκού-
σαντα ἔκτεινεν. οὕτω μὲν Βαλεντινιανὸς τὸ τῆς
10 ἑσπερίας παρέλαβε κράτος. Πλακιδία δὲ ἡ αὐτοῦ
μήτηρ θηλυνομένην παιδείαν τε καὶ τροφὴν τὸν βα-
σιλέα τοῦτον ἐξέθρεψέ τε καὶ ἐξεπαίδευσε, καὶ ἀπ'
11 αὐτοῦ κακίας ἔμπλεως ἐκ παιδὸς γέγονε. φαρμακεῦσί
τε γὰρ τὰ πολλὰ καὶ τοῖς ἐς τὰ ἄστρα περιέργοις
ὡμίλει, ἔς τε ἀλλοτρίων γυναικῶν ἔρωτας δαιμονίως
ἐσπουδακὼς πολλῇ ἐχρῆτο ἐς τὴν δίαιταν παρανομίᾳ,
B 322 καίπερ γυναικὶ ξυνοικῶν εὐπρεπεῖ τὴν ὄψιν ἐς ἄγαν
12 οὔσῃ. ταῦτά τοι οὐδέ τι ἀνεσώσατο τῇ βασιλείᾳ ὧν
ἀφῄρητο πρότερον, ἀλλὰ καὶ Λιβύην προσαπώλεσε καὶ
13 αὐτὸς ἐφθάρη. καὶ ἐπειδὴ ἐτελεύτησε, τῇ τε γυναικὶ
ταῖς τε παισὶ δορυαλώτοις γενέσθαι ξυνέπεσε. γέγονε
δὲ ὧδε τὸ ἐν Λιβύῃ πάθος.*

14 *Στρατηγὼ δύο Ῥωμαίων ἤστην, Ἀέτιός τε καὶ Βονι-
φάτιος, καρτερώ τε ὡς μάλιστα καὶ πολλῶν πολέμων*

---

13 Theoph. I 108, 21. Niceph. XIV 56. XV 11 ‖ 18 cf. Theoph. I 93, 31 ‖ 23 cf. Niceph. Call. XIV 56. Ioannis Antiocheni fragm. 196 in: Müller, F. H. G. IV 613

---

4 *οὐαλεντινιαν.* hic et infra *P* corr. ‖ 6 *ἀκυληίσας V* ‖ 11 *θηλυνομένην—τροφὴν*] *θηλυνομένη παιδεία τε καὶ τροφὴ P* pr. m. ‖ 12 *ἐξεπαίδευσε V*] *ἐπαίδευσε P* ‖ 14 *τε P*] om. *V* ‖ 17 *ἐσάγαν V* ‖ 21 *ταῖς P*] *τοῖς V* | *δοριαλώτοις P* ‖ 23 *ῥω-μαίων V*] *ῥωμαῖοι P* ‖ 24 *ὡς V*] *ἐς τὰ P*

ἐμπείρω τῶν γε κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οὐδενὸς
ἧσσον. τούτω τὼ ἄνδρε διαφόρω μὲν τὰ πολιτικὰ 15
ἐγενέσθην, ἐς τοσοῦτον δὲ μεγαλοψυχίας τε καὶ τῆς
ἄλλης ἀρετῆς ἡκέτην ὥστε, εἴ τις αὐτοῖν ἑκάτερον ἄν-
δρα Ῥωμαίων ὕστατον εἴποι, οὐκ ἂν ἁμάρτοι· οὕτω
τὴν Ῥωμαίων ἀρετὴν ξύμπασαν ἐς τούτω τὼ ἄνδρε
ἀποκεκρίσθαι τετύχηκε. τούτοιν τὸν ἕτερον Βονιφάτιον 16
ἡ Πλακιδία στρατηγὸν ἀπέδειξε Λιβύης ἁπάσης. τοῦτο
δὲ οὐ βουλομένῳ ἦν Ἀετίῳ, ἀλλ' ἥκιστά γε ὡς αὐτὸν
οὐκ ἀρέσκει ἐξήνεγκεν. οὔπω γὰρ αὐτοῖν ἡ ἔχθρα
ἐς φῶς ἐληλύθει, ἀλλ' ὑπὸ τῷ προσώπῳ ἑκατέρῳ
ἐκρύπτετο. ἐπεὶ δέ οἱ Βονιφάτιος ἐκποδὼν ἐγεγόνει, 17
διέβαλεν αὐτὸν ἐς τὴν Πλακιδίαν ὡς τυραννοίη, ἀποστε-
ρήσας αὐτήν τε καὶ βασιλέα Λιβύης ἁπάσης, ῥᾴδιόν
τε εἶναι αὐτῇ ἔλεγε τἀληθὲς ἐξευρεῖν· ἢν γὰρ μετα-
πέμποιτο Βονιφάτιον ἐς Ῥώμην, οὐ μή ποτε ἔλθῃ.
ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἤκουσεν ἡ γυνή, εὖ τέ οἱ εἰπεῖν Ἀέτιος 18
ἔδοξε καὶ κατὰ ταῦτα ἐποίει. προτερήσας δὲ Ἀέτιος
ἔγραψε πρὸς Βονιφάτιον λάθρα ὡς ἐπιβουλεύοι αὐτῷ
ἡ βασιλέως μήτηρ καὶ βούλοιτο αὐτὸν ἐκποδὼν ποιή- B 323
σασθαι. καί οἱ τεκμήριον τῆς ἐπιβουλῆς προηγόρευεν 19
ἔσεσθαι μέγα· ἐξ αἰτίας γὰρ οὐδεμιᾶς αὐτίκα μάλα
μετάπεμπτος ἔσται. ταῦτα μὲν ἡ ἐπιστολὴ ἐδήλου.
Βονιφάτιος δὲ οὐκ ἀλογήσας τὰ γεγραμμένα, ἐπειδὴ 20
τάχιστα παρῆσαν οἳ αὐτὸν ὡς βασιλέα ἐκάλουν, ἀπεῖπε
τὸ μὴ βασιλεῖ τε καὶ τῇ αὐτοῦ μητρὶ ἐπακούειν, οὐ-

---

7 cf. Theoph. I 94, 2

---

4 ἡκέτην] ἱκέτην V ‖ 5 εἴπῃ V ‖ 7 τούτοιν P] τοῦτοί νυν V ‖ 11 προσώπω V] προσωπείω P ‖ 12 οἱ V] ὁ P ‖ 13 διέβαλλεν P ‖ 18 ταῦτα] ταύτῃ V ‖ 25 ὡς V] ἐς P

21 *δενὶ τὴν Ἀετίου ὑποθήκην ἐκφήνας. Πλακιδία μὲν
οὖν ὡς ταῦτα ἤκουσεν, Ἀέτιόν τε τοῖς βασιλέως πράγ-
P 184 μασιν εὔνουν ἐς τὰ μάλιστα ᾤετο εἶναι καὶ τὰ ἀπὸ
22 Βονιφατίου ἐν βουλῇ εἶχε. Βονιφάτιος δὲ (καὶ γάρ
οἱ οὔτε βασιλεῖ ἐδόκει ἀντιτάξασθαι οἵῳ τε εἶναι ἐς
Ῥώμην τε ἀπιόντι οὐδεμία σωτηρία ἐφαίνετο) βου-
λεύεται ὅπως οἱ, ἢν δύνηται, ὁμαιχμία ἐς τοὺς Βαν-
δίλους ἔσται, οἳ ἐν Ἱσπανίᾳ, ὡς πρόσθεν εἴρηται, οὐ
23 πόρρω Λιβύης ἱδρύσαντο. ἔνθα δὴ Γωδίγισκλος μὲν
ἐτεθνήκει, διεδέξαντο δὲ τὴν ἀρχὴν οἱ ἐκείνου παῖδες,
Γόνθαρις μὲν ἐκ γυναικὸς αὐτῷ γαμετῆς γεγονὼς,
24 Γιζέριχος δὲ νόθος. ἀλλ' ὁ μὲν ἔτι [τε] ἦν παῖς καὶ
τὸ δραστήριον οὐ σφόδρα ἔχων, Γιζέριχος δὲ τά τε
πολέμια ὡς ἄριστα ἐξήσκητο καὶ δεινότατος ἦν ἀνθρώ-
25 πων ἁπάντων. πέμψας οὖν ἐς Ἱσπανίαν Βονιφάτιος
τοὺς αὐτῷ μάλιστα ἐπιτηδείους ἑκάτερον τῶν Γωδι-
γίσκλου παίδων ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ προσεποιήσατο,
ἐφ' ᾧ αὐτῶν ἕκαστον τὸ Λιβύης τριτημόριον ἔχοντα
τῶν κατ' αὐτὸν ἄρχειν· ἢν δέ τις ἐπ' αὐτῶν τινα ἴοι
26 πολεμήσων, κοινῇ τοὺς ἐπιόντας ἀμύνασθαι. ἐπὶ ταύ-
τῃ τῇ ὁμολογίᾳ Βανδίλοι τὸν ἐν Γαδείροις πορθμὸν
B 324 διαβάντες ἐς Λιβύην ἀφίκοντο καὶ Οὐισίγοτθοι ἐν τῷ
27 ὑστέρῳ χρόνῳ ἐν Ἱσπανίᾳ ἱδρύσαντο. ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ
οἱ Βονιφατίῳ ἐπιτήδειοι, τοῦ τε τρόπου ἐνθυμούμενοι*

---

5 cf. Theoph. I 95. Niceph. Call. XIV 56

---

5 *οἵῳ*] ὅσοι *V* ‖ 8 *ἰσπανία V*] *ἰσπανίω P* ‖ 9 *Γωδίγισκλος* scripsi] *γωγίδισκλος V*, *γοδίγισκλος P* ‖ 10 *διεδέξαντο V*] *διεδεξάτην P*, *διεδεξάσθην* Dind. ‖ 11 *γαμετῆς γεγονὼς V*] *γεγονὼς γαμετῆς P* ‖ 12 *γιζέριχος V*] *ζιγέριχος P* | [τε] om. *V* ‖ 16 *αὐτῶ* codd. ‖ 16—17 *γωγιδίσκλου V*, *γοδιγίσκλου P* ‖ 18 *τριτιμόριον V* ‖ 19 *αὐτὸν*] *αὐτῶν V* | *αὐτῶν*] *αὐτὸν P* ‖ 22 *διαβάντες*] *διαλαβόντες V* ‖ 23 *ἰσπανία* codd.

*τοῦ ἀνθρώπου ἐκλογιζόμενοί τε ἡλίκος ὁ παράλογος
ἦν, ἐν θαύματι μεγάλῳ ἐποιοῦντο, εἰ Βονιφάτιος τυ-
ραννοίη, τινὲς δὲ αὐτῶν Πλακιδίας ἐπαγγελλούσης ἐς
Καρχηδόνα ἦλθον. ἔνθα δὴ Βονιφατίῳ συγγενόμενοι* 28
*τά τε Ἀετίου γράμματα εἶδον καὶ τὸν πάντα λόγον
ἀκούσαντες ἐς Ῥώμην τε ὡς εἶχον τάχους ἀνέστρεφον
καὶ ὅπως αὐτῇ Βονιφάτιος ἔχοι ἀπήγγελλον. κατα-* 29
*πλαγεῖσα δὲ ἡ γυνὴ Ἀέτιον μὲν εἰργάσατο οὐδὲν
ἄχαρι οὐδέ τι ὠνείδισεν ὧν αὐτῷ ἐς τὸν βασιλέως
οἶκον ἐπέπρακτο, ἐπεὶ αὐτός τε δυνάμει μεγάλῃ ἐχρῆτο
καὶ τὰ τῆς βασιλείας πράγματα πονηρὰ ἤδη ἦν· τοῖς
δὲ Βονιφατίου φίλοις τήν τε Ἀετίου ὑποθήκην ἔφραζε
καὶ πίστεις παρεχομένη καὶ ὅρκια ἔχρῃζεν αὐτῶν
ὅπως τὸν ἄνδρα, ἢν δύνωνται, πείσουσιν ἐπανήκειν ἐς
τὰ πάτρια ἤθη, οὐ περιιδόντα ὑπὸ βαρβάροις κειμένην
τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. ἐπεὶ δὲ ὁ Βονιφάτιος ἤκουσε* 30
*ταῦτα, τῆς τε πράξεως αὐτῷ καὶ τῆς ἐς τοὺς βαρβά-
ρους ὁμολογίας μετέμελε, καὶ αὐτοὺς ἐλιπάρει μύρια
πάντα ὑποδεχόμενος ἀπὸ Λιβύης ἀνίστασθαι. τῶν* 31
*δὲ οὐκ ἐνδεχομένων τοὺς λόγους, ἀλλὰ περιυβρίζεσθαι
οἰομένων, ἐς χεῖρας αὐτοῖς ἐλθεῖν ἠναγκάσθη καὶ
ἡσσηθεὶς τῇ μάχῃ ἐς Ἱπποναρέγιον ἀνεχώρησε, πόλιν
ὀχυρὰν ἐν Νουμιδίᾳ τῇ ἐπὶ θαλάσσῃ κειμένην. ἔνθα* 32 B325
*δὴ οἱ Βανδίλοι στρατοπεδευσάμενοι Γιζερίχου σφίσιν
ἡγουμένου ἐπολιόρκουν· Γόνθαρις γὰρ ἤδη ἐτεθνήκει.*

24 cf. Chron. min. I 659. II 296

4 *καρχηδόνα V*] *καλχηδόνα P* ‖ 6 *τε* om. *P* ‖ 8 *οὐδὲν εἰργάσατο P* ‖ 11 *πονηρὰ* Dind.] *πόνηρα* codd. ‖ 14 *δύνωνται*] *δείνωνται V* | *πείσωσιν P* ‖ 17 *τε P*] om. *V* ‖ 19 *ὑποδεχόμενος V*] *ὑποσχόμενος P* ‖ 22 *ἀπεχώρησε V* ‖ 23 *ἐχυρὰν P* | *νουμηδία V* ‖ 24 *βάνδιλοι* hic et infra *V* ‖ 25 *γότθαρις V*

33 P185 φασὶ δὲ αὐτὸν πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἀπολέσθαι. Βανδί-
λοι δὲ τούτοις οὐχ ὁμολογοῦντες Γόνθαρίν φασιν ἐν
Ἱσπανίᾳ πρὸς Γερμανῶν ξυλληφθέντα ἐν μάχῃ ἀνασκο-
λοπισθῆναι, καὶ Γιζέριχον ἤδη αὐτοκράτορα ὄντα Βαν-
34 δίλοις ἐς Λιβύην ἡγήσασθαι. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω
πρὸς Βανδίλων ἀκήκοα. χρόνου δὲ πολλοῦ διελθόν-
τος, ἐπεὶ οὔτε βίᾳ οὔτε ὁμολογίᾳ τὸ Ἱππονερέγιον
παραστήσασθαι οἷοί τε ἦσαν καὶ τῷ λιμῷ ἐπιέζοντο,
35 τὴν προσεδρείαν διέλυσαν. ὀλίγῳ δὲ ὕστερον χρόνῳ
Βονιφάτιός τε καὶ οἱ ἐν Λιβύῃ Ῥωμαῖοι, ἐπεὶ αὐτοῖς
ἔκ τε Ῥώμης καὶ Βυζαντίου πολὺς στρατὸς ἦλθε καὶ
στρατηγὸς Ἄσπαρ, ἀναμαχέσασθαί τε ἠξίουν καὶ μάχης
καρτερᾶς γενομένης παρὰ πολὺ ἡσσημένοι τῶν πολε-
36 μίων ὅπῃ ἕκαστος ἐδύναντο ἐς φυγὴν ὥρμηντο. καὶ
ὅ τε Ἄσπαρ ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθη καὶ Βονιφάτιος ὡς
Πλακιδίαν ἀφικόμενος τὴν ὑποψίαν διέλυεν, ὡς οὐκ
ἐξ ἀληθοῦς αἰτίας ἐς αὐτὸν γένοιτο.

δ'. Τὴν μὲν δὴ Λιβύην οὕτω Βανδίλοι Ῥωμαίους
ἀφελόμενοι ἔσχον. τῶν δὲ πολεμίων οὓς λάβοιεν
ζῶντας ἐν ἀνδραπόδων ποιούμενοι μοίρᾳ ἐν φυλακῇ
2 εἶχον. ἐν τούτοις δὲ καὶ Μαρκιανὸν ξυνέπεσεν εἶναι,
ὃς ὕστερον τελευτήσαντος Θεοδοσίου τὴν βασιλείαν
3 παρέλαβε. τότε μέντοι Γιζέριχος ἐν τῇ βασιλέως αὐλῇ
B 326 παρεῖναι τοὺς αἰχμαλώτους ἐκέλευεν, ὅπως οἱ εἰδέναι

6 χρόνου δὲ πολλοῦ] i. e. τριῶν ἐτῶν. cf. Chron. min. I 497 ‖ 24 cf. Euagr. II 1. Theoph. I 104. Niceph. Call. XV 1. Cedren. I 604, 10. Zonar. III 246, 3

2 γόνθαριν V ‖ 3 ἱσπανία V ‖ 7 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 12 ἀναμαχέσθαι V ‖ 20 ἐν—μοίρα V] ἐς—μοῖραν P ‖ 22 τελευτήσαντος θεοδοσίου V] θεοδοσίου τελευτήσαντος P ‖ 24 ὅπως V] ὅπως μὲν P

σκοπουμένῳ ἐξῇ ὅτῳ ἂν δεσπότῃ αὐτῶν ἕκαστος οὐκ
ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἀξίας δουλεύοι. καὶ ἐπειδὴ ξυνελέγησαν 4
αἴθριοι, ἀμφὶ ἡμέραν μέσην ὥρᾳ θέρους ἀχθόμενοι
τῷ ἡλίῳ ἐκάθηντο. ἐν αὐτοῖς δὲ καὶ Μαρκιανὸς ὅπου
δὴ ἀπημελημένως ἐκάθευδε. καί τις αὐτοῦ ἀετὸς 5
ὑπερίπτατο, τὰ πτερά, ὥς λέγουσι, διαπετάσας, ἀεί τε
μένων ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ ἀέρος χώρᾳ μόνον τὸν Μαρ-
κιανὸν ἐπεσκίαζεν. ἐκ δὲ τῶν ὑπερῴων τὸ ποιούμενον 6
ἰδὼν Γιζέριχος, ἀγχίνους τις ὢν μάλιστα, θεῖόν τε
εἶναι τὸ πρᾶγμα ὑπώπτευσε καὶ τὸν ἄνθρωπον μετα-
πεμψάμενος ἐπυνθάνετο αὐτοῦ ὅστις ποτὲ εἴη. ὁ δὲ 7
τῶν ἀπορρήτων Ἄσπαρι ἔφη κοινωνὸς εἶναι· δομέστι-
κον δὲ τοῦτον τῇ σφετέρᾳ γλώσσῃ καλοῦσι Ῥωμαῖοι.
ταῦτα Γιζερίχῳ ἀκούσαντι καὶ ξυμβαλλομένῳ μὲν τὸ 8 P186
τοῦ ὄρνιθος ἔργον, τὴν δὲ Ἄσπαρος δύναμιν ἐν νῷ
ἔχοντι ὅση ἐν Βυζαντίῳ ἐχρῆτο, καταφανὲς ἐγίνετο
ὡς ⟨εἰς βασιλείαν ὁ⟩ ἀνὴρ ἄγοιτο. κτεῖναι μὲν οὖν 9
αὐτὸν ἥκιστα ἐδικαίου, ἐκλογιζόμενος ὡς, ἢν μὲν ἐξ
ἀνθρώπων αὐτὸν ἀφανίζῃ, εὔδηλον ἔσται ὡς οὐδὲν
ἂν τὸ τῷ ὄρνιθι ποιηθὲν εἴη (οὐ γὰρ βασιλέα τῇ σκιᾷ
θεραπεύοι, ὅς γε αὐτίκα δὴ ἀπολεῖσθαι ἔμελλε), λόγῳ
τε αὐτὸν οὐδενὶ κτείνοι· ἢν δέ γε χρῆν ἐν τῷ ὑστέρῳ
χρόνῳ βασιλεῦσαι τὸν ἄνθρωπον, οὐ μήποτέ οἱ θα-
νάτῳ καταληπτὸς ἔσται· τὰ γὰρ τοῦ θεοῦ ἐς βουλὴν
ἥκοντα οὐκ ἂν δύναιτο ἀνθρώπου γνώμῃ κωλυτὰ
εἶναι. ὅρκοις δὲ αὐτὸν καταλαμβάνει ὡς, ἢν ἐπ' αὐτῷ 10 B327

26 cf. Theoph. I 105

2 ἄπο *V*, ἄπω *P* | αὑτοῦ codd. | συνελέγησαν *P* ‖ 4—327, 24 ἡλίῳ—εἴς τι deerant in *P* folio interciso, suppleta sunt e cod. k ‖ 10 ὑπώπτευσε Maltr.] ὑπόπτευσε cod. ‖ 11 ὅστις Maltr.] ὥς τις cod. ‖ 17 ⟨εἰς βασιλείαν ὁ⟩ supplevi ex Theophane I 104, 29. cf. Hy 2 p. 25

ἔσται, οὔποτε πρός γε Βανδίλους ἐν ὅπλοις γένηται.
οὕτω δὴ Μαρκιανὸς ἀφειμένος ἐς Βυζάντιον ἀφίκετο
a. 450 καὶ Θεοδοσίου χρόνῳ ὕστερον τελευτήσαντος ἐδέξατο
11 τὴν βασιλείαν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ξύμπαντα βασιλεὺς
ἐγεγόνει ἀγαθὸς, τὰ δὲ ἀμφὶ Λιβύην ἐν οὐδενὶ ἐποιή-
σατο λόγῳ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ
ἐγένετο.

12 Γιζέριχος δὲ τότε Ἄσπαρά τε καὶ Βονιφάτιον μάχῃ
νικήσας πρόνοιάν τε ἐπιδειξάμενος ἀφηγήσεως ἀξίαν,
13 τὴν εὐτυχίαν ὡς μάλιστα ἐκρατύνατο. δείσας γὰρ, ἢν
καὶ αὖθις ἔκ τε Ῥώμης καὶ Βυζαντίου στρατὸς ἐπ'
αὐτὸν ἴοι, μὴ οὐχ οἷοί τε ὦσιν οἱ Βανδίλοι τῇ τε
ῥώμῃ καὶ τῇ τύχῃ ὁμοίᾳ χρῆσθαι, ἐπεὶ τὰ ἀνθρώπεια
τοῖς τε θείοις σφάλλεσθαι καὶ τοῖς σώμασι φιλεῖ
ἐλασσοῦσθαι, οὐχ οἷς εὐημέρησεν ἐπηρμένος, ἀλλ' οἷς
ἔδεισε μέτριος γεγονὼς, σπονδὰς πρὸς βασιλέα Βαλεν-
τινιανὸν ποιεῖται ἐφ' ᾧ ἐς ἕκαστον ἔτος δασμοὺς ἐκ
Λιβύης βασιλεῖ φέρειν, ἕνα τε τῶν παίδων Ὀνώριχον
ἐν ὁμήρου μοίρᾳ ἐπὶ ταύτῃ δὴ τῇ ὁμολογίᾳ παρέδωκε.
14 Γιζέριχος μὲν οὖν ἔν τε τῇ μάχῃ ἐγένετο ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ τὴν νίκην ὡς ἀσφαλέστατα διεφύλαξε καὶ Ὀνώ-
ριχον τὸν παῖδα τῆς φιλίας αὐτοῖς ἐπὶ μέγα χωρούσης
15 ἀπέλαβεν. ἐν δὲ δὴ Ῥώμῃ Πλακιδία μὲν πρότερον
ἐτελεύτα, ἔπειτα δὲ Βαλεντινιανὸς ὁ ταύτης υἱὸς, ἄπαις
ἀρσενογόνου, θυγατέρε μέντοι αὐτῷ δύο ἐξ Εὐδοξίας

---

6 ταῦτα Maltr.] ταύτῃ cod. ‖ 8—23 Γιζέριχος—ἀπέλαβεν] ὅτι γιζέριχος ἄσπαρα καὶ βονιφάτιον μάχῃ κτλ. W ‖ 12 βάνδηλοι W ‖ 15 ἀλλ' οἷς] ἄλλοις W ‖ 16—17 βαλεντιανὸν W ‖ 18 τῶν om. W | ὀνώριχον V, ὀνόριχον W ‖ 19 παρέδωκεν W ‖ 21—22 ὀνώριχον V, ὀνόριχον W

τῆς Θεοδοσίου παιδὸς ἐγενέσθην. ὅτῳ δὲ τρόπῳ Βα- B 328
λεντινιανὸς ἐτελεύτα, λέξων ἔρχομαι.
Μάξιμός τις ἦν ἐκ γερουσίας ἀνὴρ Ῥωμαῖος, ἐκ τῆς 16
ἐκείνου Μαξίμου οἰκίας, ὃν ⟨ὁ⟩ πρεσβύτερος Θεοδό-
σιος τυραννοῦντα καθελὼν ἔκτεινεν· ὑπὲρ οὗ δὴ καὶ
τὴν ἐνιαύσιον ἑορτὴν ἄγουσι Ῥωμαῖοι τῆς τοῦ Μαξί-
μου ἥσσης ἐπώνυμον. οὗτος ὁ νεώτερος Μάξιμος 17
γυναικὶ ξυνῴκει σώφρονί τε τὸν τρόπον καὶ τὸ κάλλος
διαβοήτῳ ἐς ἄγαν οὔσῃ. διὸ δὴ αὐτῇ ἐς κοίτην ἐλ-
θεῖν Βαλεντινιανῷ τις ἐπιθυμία ἐγένετο. καὶ ἐπεὶ 18
βουλομένῳ αὐτῇ ξυγγενέσθαι ἀμήχανα ἦν, ἐβούλευσέ
τε ἀνόσια ἔργα καὶ ἐπιτελῆ ταῦτα ἐποίησε. μεταπεμ- 19 P 187
ψάμενος γὰρ τὸν Μάξιμον ἐς παλάτιον ξὺν αὐτῷ ἐς
τὸ πεττεύειν καθίστατο, καὶ χρυσίον ῥητὸν ἐτέτακτο
ἡ ζημία τῷ ἡσσηθέντι· νενικηκὼς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν 20
τούτῳ τῷ ἔργῳ καὶ τὸν Μαξίμου δακτύλιον ἐνέχυρον
τῷ ξυγκειμένῳ κεκομισμένος ἐς τὴν ἐκείνου οἰκίαν
πέμπει, εἰπεῖν ἐπιστείλας τῇ γυναικὶ ὅτι δὴ αὐτὴν
κελεύει Μάξιμος ὡς τάχιστα ἐς παλάτιον ἥκειν τὴν
βασιλίδα Εὐδοξίαν ἀσπασομένην. καὶ ἡ μὲν τὸν λόγον 21
τῷ δακτυλίῳ τεκμηραμένη Μαξίμου εἶναι ἐσβᾶσα εἰς
τὸ φορεῖον κομίζεται ἐς τὴν βασιλέως αὐλήν. λαβόντες 22
δὲ αὐτὴν οἷς δὴ αὕτη ἐκ βασιλέως ἡ ὑπουργία ἐπέ-
κειτο, εἰσάγουσιν εἴς τι δωμάτιον τῆς γυναικωνίτιδος
μακρὰν ἄποθεν, οὗ δὴ αὐτῇ ὁ Βαλεντινιανὸς ἐντυχὼν

---

9 cf. Ioannis Antiocheni fragm. 200 in: Müller, F. H. *G.* IV 614. Patzig in Byz. Z. 2 (1893) 591 ss.

---

4 ⟨ὁ⟩ addidit Herw.] om. codd. ‖ 9 *ἐσάγαν V* ‖ 10 *τις*] *δεινή τις* Herw., *ἐξαισία τις* invenitur VII 31, 2 ‖ 11 *βουλομένῳ*] malim *βουλομένῃ* ‖ 24 *δωμάτιον*] hinc rursus *P* ‖ 25 *οὐαλεντινιανὸς P* rec. m. corr.

23 B 329 *οὔτι ἑκουσίαν βιάζεται. ἡ δὲ μετὰ τὴν ὕβριν ἐς τοῦ*
ἀνδρὸς τὴν οἰκίαν ἐλθοῦσα δεδακρυμένη τε καὶ τῇ
συμφορᾷ ὡς ἔνι μάλιστα περιαλγοῦσα πολλὰς ἐπέβαλε
τῷ Μαξίμῳ ἀρὰς, ἅτε τοῖς πεπραγμένοις τὴν αἰτίαν
24 *παρασχομένῳ. περιώδυνος τοίνυν ὁ Μάξιμος τοῖς*
ξυμπεσοῦσι γενόμενος αὐτίκα μὲν εἰς ἐπιβουλὴν τοῦ
βασιλέως καθίστατο, ὡς δὲ τὸν Ἀέτιον ἑώρα μέγα δυ-
νάμενον, ὃς καὶ Ἀττίλαν ἄρτι ἐνενικήκει στρατῷ
μεγάλῳ Μασσαγετῶν τε καὶ τῶν ἄλλων Σκυθῶν ἐς
τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐσβαλόντα, ἐνθύμιόν οἱ ἐγένετο
25 *ὡς οἱ Ἀέτιος ἐς τὰ πρασσόμενα ἐμπόδιος ἔσται. ταῦτά*
τε διανοουμένῳ ἄμεινον ἔδοξεν εἶναι τὸν Ἀέτιον ἐκπο-
δὼν ποιήσασθαι πρότερον, οὐδὲν ποιησαμένῳ ὅτι ἐς
26 *αὐτὸν περιέστηκε πᾶσα ἡ Ῥωμαίων ἐλπίς. τῶν δὲ*
ἀμφὶ τὴν βασιλέως θεραπείαν εὐνούχων εὐνοϊκῶς οἱ
ἐχόντων, ἀνέπεισε ταῖς αὐτῶν μηχαναῖς βασιλέα ὡς
27 *νεωτέροις πράγμασιν ἐγχειροίη Ἀέτιος. Βαλεντινιανὸς*
δὲ ἄλλῳ οὐδενὶ ὅτι μὴ τῇ Ἀετίου δυνάμει τε καὶ ἀρετῇ
21. die mens. Sept. a. 454 *τεκμηριώσας τὸν λόγον ὑγιᾶ εἶναι κτείνει τὸν ἄνδρα.*
28 *ὅτε δὴ καὶ Ῥωμαίων τις ἔπος εἰπὼν ηὐδοκίμησεν. ἐρο-*
μένου γὰρ αὐτὸν βασιλέως εἴ οἱ καλῶς ὁ τοῦ Ἀετίου
θάνατος ἐργασθείη, ἀπεκρίνατο λέγων οὐκ ἔχειν μὲν
εἰδέναι τοῦτο εἴτε εὖ εἴτε πῃ ἄλλῃ αὐτῷ εἴργασται,

---

17 cf. Theoph. I 108, 3. Marcell. Com. ad a. 454. Vict. Tonn. ad a. 454. Chron. min. I 303. 304. 483. II 157. de Boor in: Byz. Z. 2 (1893) p. 206

---

1 *οὔτι*] *οὔτοι V* ‖ 3 *περιαλγοῦσα V*] *συναλγοῦσα P* | *ἐπέβαλλε P* ‖ 6 *ἐς P* ‖ 8 *καὶ P*] om. *V* | *ἐκνενικήκει P* ‖ 10 *ἐσβαλόντα* scripsi] *ἐσβαλόντι V*, *ἐσβαλλόντων P* ‖ 12 *διανοούμενος P* ‖ 17 *οὐαλεντινιανὸς P* corr. ‖ 20 *εἰπὼν*] *εἰπεῖν P* | *εὐδοκίμησεν P* ‖ 21 *καλός V*

ἐκεῖνο μέντοι ὡς ἄριστα ἐξεπίστασθαι ὅτι αὐτοῦ τὴν
δεξιὰν τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ ἀποτεμὼν εἴη.
Ἀετίου γοῦν τελευτήσαντος Ἀττίλας, οὐδενός οἱ 29 B 330
ἀντιπάλου ὄντος, Εὐρώπην τε ξύμπασαν πόνῳ οὐδενὶ
ἐληίζετο καὶ βασιλείαν ἑκατέραν ἐπακούουσαν ἐς φόρου
ἀπαγωγὴν ἔσχε. δασμοὶ γὰρ αὐτῷ πρὸς τῶν βασιλέων
ἐπέμποντο ἀνὰ πᾶν ἔτος. τότε τῷ Ἀττίλᾳ πόλιν Ἀκυ- 30
ληίαν πολιορκοῦντι μεγάλην τε καὶ ἀτεχνῶς πολυάν-
θρωπον, παραλίαν μέν, ἐκτὸς δὲ κόλπου τοῦ Ἰονίου
οὖσαν, τοιόνδε φασὶν εὐτύχημα ξυνενεχθῆναι. λέγουσι 31
γὰρ αὐτὸν, ἐπειδὴ οὔτε βίᾳ οὔτε τῳ ἄλλῳ τρόπῳ οἷός τε P 188
ἦν τὸ χωρίον ἑλεῖν, πρός τε τὴν προσεδρείαν ἀπειπεῖν,
ἤδη ἐπὶ μακρότατον γεγενημένην, καὶ ἅπαν κελεῦσαι
τὸ στράτευμα τὰ ἐς τὴν ἀναχώρησιν ἐν παρασκευῇ
αὐτίκα δὴ μάλα ποιήσασθαι, ὅπως δὴ τῇ ὑστεραίᾳ ἐν-
θένδε ἅπαντες ἐξανιστῶνται ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι.
ἡμέρᾳ δὲ τῇ ἐπιγινομένῃ ἀμφὶ ἡλίου ἀνατολὰς λύσαν- 32
τας μὲν τὴν προσεδρείαν τοὺς βαρβάρους τῆς ἀφόδου
ἔχεσθαι ἤδη, ἕνα δὲ πελαργὸν ἐπὶ πύργου τινὸς τοῦ
τῆς πόλεως περιβόλου καλιάν τε ἔχοντα καὶ νεοττοὺς
τρέφοντα ἐνθένδε ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ξὺν τοῖς τέκνοις
ἐξαναστῆναι. καὶ τὸν μὲν πατέρα πελαργὸν ἵπτασθαι, 33
τοὺς δὲ πελαργιδεῖς, ἅτε οὔπω ἐκπετησίμους παντά-
πασιν ὄντας, τὰ μὲν αὐτῷ μετέχειν τῆς πτήσεως, τὰ
δὲ ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ πατρὸς φέρεσθαι, οὕτω τε
ἀποπτάντας τῆς πόλεως ἑκαστάτω γενέσθαι. ὃ δὴ 34

3 Attilas prius mortuus est quam Aetius || 7—8 Marcell. Com. ad a. 452

1 αὐτοῦ codd. || 7—8 ἀκυλητίας P || 17 ἐπιγενομένη P || 18 ἀφόδου P] ἐφόδου V || 20 καλιάν P] καὶ λίαν V || 21 τρέφοντα P] φέροντα V || 25 τοῦ πατρὸς] τοῦ om. V

*Ἀττίλαν κατιδόντα (ἦν γὰρ δεινότατος ξυνεῖναί τε καὶ
ξυμβαλεῖν ἅπαντα) κελεῦσαι τὸν στρατὸν αὖθις ἐν
χώρῳ τῷ αὐτῷ μένειν, ἐπειπόντα οὐκ ἄν ποτε εἰκῇ
B 331 ἐνθένδε ἀποπτάντα ξὺν τοῖς νεοττοῖς τὸν ὄρνιν οἴχε-
σθαι, εἰ μή τι ἐμαντεύετο φλαῦρον οὐκ εἰς μακρὰν
35 τῷ χωρίῳ ξυμβήσεσθαι. οὕτω μὲν τὸ τῶν βαρβάρων
στρατόπεδον αὖθις ἐς τὴν πολιορκίαν καταστῆναί
φασι, τοῦ δὲ περιβόλου μοῖράν τινα οὐ πολλῷ ὕστερον
ἐκείνην, ᾗ τὴν τοῦ ὄρνιθος τούτου καλιὰν εἶχεν, ἀπ'
οὐδεμιᾶς αἰτίας ἐξαπιναίως καταπεσεῖν καὶ τοῖς πολε-
μίοις ταύτῃ ἐσιτητὰ ἐς τὴν πόλιν γενέσθαι, οὕτω τε
τὴν Ἀκυληίαν κατὰ κράτος ἁλῶναι. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ
τῇ Ἀκυληίᾳ ταύτῃ πῃ ἔσχεν.*

36 *Ὕστερον δὲ καὶ βασιλέα οὐδενὶ πόνῳ ἔκτεινε Μάξι-
μος καὶ τὴν τυραννίδα ἔσχε, τῇ τε Εὐδοξίᾳ ξυγγέγονε
βίᾳ. γυνὴ γάρ, ἥπερ αὐτῷ ξυνῴκει, τετελευτήκει οὐ
πολλῷ πρότερον. καί ποτε αὐτῇ ἐν τῇ κοίτῃ προσέ-
φερε λόγον ὡς τοῦ αὐτῆς ἔρωτος εἵνεκα πάντα εἴη
37 διαπεπραγμένος ἃ εἴργαστο. τήν τε Εὐδοξίαν ἀχθομέ-
νην Μαξίμῳ καὶ πρότερον τίσασθαί τε αὐτὸν τῆς ἐς
Βαλεντινιανὸν ἀδικίας ἐπιθυμοῦσαν ἔτι [δὲ] μᾶλλον
εἰς αὐτὸν οἰδαίνειν ὁ λόγος ἐποίησεν, ἔς τε τὴν ἐπι-
βουλὴν ἐνῆγεν, ἐπεὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ἕνεκα ξυμβῆναι
38 τὴν συμφορὰν Μαξίμου λέγοντος ἤκουσε. καὶ ἐπειδὴ*

---

12 cf. Theoph. I 107, 5 ‖ 13 cf. Marcell. Com. ad a. 455 ‖ 24—331 cf. Mal. 365. Euagr. II 7. IV 17. Theoph. I 108, 29. Niceph. Call. XV 11. Zonar. III 249. Cedren. I 606, 2

---

1 *ξυνεῖναί V*] *ξυνιδεῖν P* ‖ 3 *ἐπειπόντι V* ‖ 12 *τὴν* om. *V* ‖ 12—13 *τὰ μὲν—ἔσχεν* om. *P* ‖ 13 *ἔσχε V* ‖ 20 *τῆς*] *ταῖς V* ‖ 21 *οὐαλεντινιανὸν P* rec. m. corr. | *ἔτι* [*δὲ*]] seclusi *δὲ* ‖ 22 *ἐς αὐτὸν P* ‖ 22—23 *ἐπιβουλὴν*] hic incipit *O* ‖ 23 *ἐνῆγεν* scripsi] *ἐνῆκεν* codd. | *ἀνδρὶ*] *ἀνδρ* evanuit in *O* | *ξυμβῆναι*] *//μβ////* *O* ‖ 24 *τὴν*

τάχιστα ἡμέρα ἐγένετο, πέμπει ἐς Καρχηδόνα, δεομένη
Γιζερίχου, τιμωρεῖν Βαλεντινιανῷ ὑπ' ἀνδρὸς ἀνοσίου
διαφθαρέντι, αὐτοῦ τε ἀναξίως καὶ τῆς βασιλείας, καὶ
αὐτὴν ῥύεσθαι πάσχουσαν πρὸς τοῦ τυράννου ἀνόσια.
ἐπέσκηπτε δὲ ὡς φίλῳ τε καὶ ξυμμάχῳ ὄντι Γιζερίχῳ 39
καὶ τηλικοῦδε πάθους ἐς οἶκον τὸν βασιλέως ξυμβάντος
τὸ μὴ οὐχὶ τιμωρῷ γενέσθαι οὐχ ὅσιόν ἐστιν. ἐκ
Βυζαντίου γὰρ τιμωρίαν οὐδεμίαν ᾤετο ἔσεσθαι, Θεο-
δοσίου μὲν ἤδη ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντος, 17. die mens. Mart. a. 455 B 332
Μαρκιανοῦ δὲ τὴν βασιλείαν παραλαβόντος.

ε'. Γιζέριχος δὲ δι' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὅτι δὲ αὐτῷ P 189
χρήματα μεγάλα ἔσεσθαι ὑπετόπαζε, στόλῳ πολλῷ ἐς
Ἰταλίαν κατέπλευσεν. ἀναβὰς δὲ ἐς Ῥώμην, ἐπεὶ οὐ-
δείς οἱ ἐμποδὼν ἔστηκε, τῶν βασιλείων ἐκράτησε.
Μάξιμον μὲν οὖν φεύγοντα Ῥωμαῖοι λίθοις βαλόντες 2
διέφθειραν, καὶ τήν τε κεφαλὴν τῶν τε ἄλλων μελῶν
ἕκαστον ἀποτεμόμενοι διείλοντο σφίσι. Γιζέριχος δὲ 3
τήν τε Εὐδοξίαν ἅμα Εὐδοκίᾳ τε καὶ Πλακιδίᾳ, ταῖς
αὐτῆς τε καὶ Βαλεντινιανοῦ παισὶν, αἰχμάλωτον εἷλε,
χρυσοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων βασιλέως κτημάτων πολύ
τι χρῆμα ἐν ταῖς ναυσὶν ἐνθέμενος ἐς Καρχηδόνα
ἔπλει, οὔτε χαλκοῦ οὔτε ἄλλου ὁτουοῦν ἐν τοῖς βασι-

11 cf. Euagr. II 7. Marcell. Com. ad a. 455. Vict. Tonn. ad a. 455. Jord. Rom. 334. Chron. min. I 484. Zonar. III 250. 251. Zach. p. 205. Schmidt p. 79

συμφορὰν evanuit in *O* | *καὶ* evanuit in *O* || 1 *ἐγέν///* *O* | *πέμπει* evanuit in *O* || 1—2 *γιζερίχου δεομένη* *O* || 2 *οὐαλεντινιανῶ* *P* corr. *O* || 4 *τοῦ* om. *V* || 5 *δὲ ὡς*] *δὲ ὠ* evanuit in *O* || 6 *τηλικοῦδε* *O*] *τηλικούτου δὲ* *VP* | *ἐς* om. *VO* || 7 *ἐστιν* om. *O* || 12 *μεγάλα* om. *P* | *ὑπετόπαζε* *V*] *ὑπετόπασε* *PO* || 13 *κατέπλευσε* *P* | *ἐπεὶ*] *ἐπειδὴ* *O* || 15 *μὲν οὖν* *VP*] *δὲ αὖ* *O* | *βαλόντες* *P*] *λαβόντες* *V*, *βάλλοντες* *O* || 16 *διέφθειραν*] *ἔφθειραν* *O* || 19 *οὐαλεντινιανοῦ* *O* || 20 *χρυσοῦ τε*] *καὶ ἀργύρου* addit *P*

4 λείοις φεισάμενος. ἐσύλησε δὲ καὶ τὸν τοῦ Διὸς τοῦ
Καπιτωλίου νεὼν καὶ τοῦ τέγους τὴν ἡμίσειαν ἀφεί-
λετο μοῖραν. τοῦτο δὲ τὸ τέγος χαλκοῦ μὲν τοῦ
ἀρίστου ἐτύγχανεν ὄν, χρυσοῦ δὲ αὐτῷ ὑπερχυθέντος
ἁδροῦ ὡς μάλιστα μεγαλοπρεπές τε καὶ θαύματος
5 πολλοῦ ἄξιον διεφαίνετο. τῶν δὲ μετὰ Γιζερίχου
νεῶν μίαν μέν, ἣ τὰς εἰκόνας ἔφερε, φασὶν ἀπολέσθαι,
πάσαις δὲ ταῖς ἄλλαις οἱ Βανδίλοι ἐς τὸν Καρχηδόνος
6 λιμένα κατῆραν. Εὐδοκίαν μὲν οὖν Γιζέριχος Ὀνωρίχῳ
τῷ τῶν παίδων πρεσβυτέρῳ ξυνῴκισε, τὴν δὲ δὴ ἑτέραν
(ἀνδρὶ γὰρ ξυνῴκει Ὀλυβρίῳ, τῶν ἐν βουλῇ τῇ Ῥω-
μαίων δοκιμωτάτῳ) ἅμα τῇ μητρὶ Εὐδοξίᾳ, ἐξαιτησα-
7 μένου βασιλέως, ἐς Βυζάντιον ἔπεμψεν. ἤδη δὲ τὸ
B 333 τῶν ἑῴων κράτος ἐς Λέοντα περιεστήκει, Ἄσπαρος ἐς
τοῦτο αὐτὸν καταστησαμένου, ἐπειδὴ Μαρκιανὸς ἐξ
ἀνθρώπων ἀπήλλακτο.

8 Ὕστερον δὲ Γιζέριχος ἐπενόει τοιάδε. τῶν ἐν
Λιβύῃ πόλεων, πλὴν Καρχηδόνος, τὰ τείχη καθεῖλεν,
ὡς ἂν μήτε αὐτοὶ Λίβυες τὰ Ῥωμαίων ἑλόμενοι ἔκ τε
ἐχυροῦ ὁρμᾶσθαι καὶ νεωτερίζειν ἱκανοὶ εἶεν μήτε
τοῖς ἐκ βασιλέως στελλομένοις ἐν ἐλπίδι ἔσται ὡς καὶ
πόλιν καταλήψονται καὶ φρουρὰν ἐν αὐτῇ ποιησάμε-
9 νοι πράγματα Βανδίλοις παρέξονται. τότε μὲν οὖν

---

17 Niceph. Call. XV 27

---

4 ἀρίστου] //ίστου O | ἐτύγχανεν PO] ἔτυχεν V || 5 ὡς evanuit in O || 6 διεφαίνε// O || 7 μίαν] μία V | εἰκόνας om. O | ἀπολέσθαι] σθαι evanuit in O || 8 βανδῖλοι O || 9 οὖν] εὖ O | ὀνωρίχω VO || 10 δὴ om. O | ξυνώκισε O] ξυνώκησε VP || 11 Ὀλυβρίῳ] ὀλυκρίω V || 12 εὖ δοκιμωτάτω P || 15 καταστησαμένου VP] ἀποκαταστησαμένου O || 17 δὲ om. O || 20 ἐχυροῦ] ἐχ evanuit in O || 21 βασιλέως] βασι evanuit in O || 23 παρέξονται Dind.] παρέξωνται codd.

*εὖ τε ἔδοξε βεβουλεῦσθαι καὶ τὴν εὐημερίαν Βανδί-
λοις ὡς ἀσφαλέστατα διασώσασθαι, χρόνῳ δὲ τῷ ὑστέρῳ,
ὅτε δὴ ἀτείχιστοι οὖσαι ῥᾷόν τε καὶ ἀπονώτερον
πρὸς Βελισαρίου αἱ πόλεις αὗται ἡλίσκοντο, πολύν
τε γέλωτα ἤδη Γιζέριχος ὦφλε καὶ ἡ τέως δοκοῦσά
οἱ εὐβουλία ἐς ἄνοιαν αὐτῷ ἀπεκρίθη. ταῖς γὰρ δὴ* 10
*τύχαις ἀεὶ τὰς δόξας ἐπὶ τοῖς πρότερον βεβουλευμένοις
ξυμμεταβάλλεσθαι φιλοῦσιν ἄνθρωποι. τῶν δὲ Λιβύων* 11
*εἴ τι μὲν δόκιμον ἐτύγχανεν ὂν καὶ πλούτῳ ἀκμάζον,
αὐτοῖς ἀγροῖς τε καὶ πᾶσι χρήμασιν ἐν ἀνδραπόδων* 190
*μοίρᾳ παρέδωκε τοῖς παισὶν Ὀνωρίχῳ τε καὶ Γένζωνι.
Θεόδωρος γὰρ ὁ νεώτατος ἐτελεύτα ἤδη, ἄπαις τὸ
παράπαν ἄρρενός τε καὶ θήλεος γόνου. Λίβυας δὲ* 12
*τοὺς ἄλλους ἀφείλετο μὲν τοὺς ἀγρούς, οἳ πλεῖστοί
τε ἦσαν καὶ ἄριστοι, ἐς δὲ τὸ τῶν Βανδίλων διένειμεν
ἔθνος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ κλῆροι Βανδίλων οἱ ἀγροὶ οὗτοι
ἐς τόδε καλοῦνται τοῦ χρόνου. τοῖς δὲ δὴ πάλαι* 13 B 334
*κεκτημένοις τὰ χωρία ταῦτα πένεσθαί τε ὡς μάλιστα
καὶ ἐλευθέροις εἶναι ξυνέβαινεν· ἦν δὲ αὐτοῖς ἐν
ἐξουσίᾳ καὶ ὅποι βούλοιντο ἀπαλλάσσεσθαι. καὶ τὰ* 14
*μὲν χωρία ξύμπαντα, ὅσα τοῖς τε παισὶ καὶ τοῖς
ἄλλοις Βανδίλοις Γιζέριχος παραδεδώκει, οὐδεμιᾶς
φόρου ἀπαγωγῆς ὑποτελῆ ἐκέλευσεν εἶναι. τῆς δὲ γῆς* 15
*ὅση οἱ οὐκ ἀγαθὴ ἔδοξεν εἶναι, ἀφῆκε τοῖς πρότερον
ἔχουσι, τοσαῦτα ἐνθένδε τῷ δημοσίῳ φέρεσθαι τάξας*

---

1 *βεβουλεῦσθαι VO*] *βουλεύεσθαι P* ‖ 4 *βελισαρίου VPO* corr.] *βελισάριον O* pr. m. ‖ 5 *ἤδη* om. *O* ‖ 7 *τοῖς*] *τὸ O* ‖ 8 *ξυμβάλλεσθαι O* ‖ 9 *δόκιμον*] *εὐδόκιμον O* ‖ 11 *ὀνωρίχω* codd. ‖ 12—13 *τὸ παράπαν* om. *O* ‖ 13 *ἄρσενος O* | *γόνου*] *γόνυ V* ‖ 15 *διένειμεν VP*] *διέβη μὲν O* ‖ 20 *ὅποι V*] *ὅπη PO* | *ἀπαλλάσεσθαι P* ‖ 22—336, 16 *Βανδίλοις—τὴν* deerant in *P* folio interciso, suppleta sunt e codice k ‖ 23 *ἐκέλευεν O*

ὥστε οὐδ' ὁτιοῦν περιῆν τοῖς τὰ χωρία τὰ σφέτερα
16 αὐτῶν ἔχουσιν. ἔφευγον δὲ πολλοὶ καὶ ἐκτείνοντο.
αἰτίαι γὰρ αὐτοῖς πολλαί τε καὶ χαλεπαὶ προσεφέροντο.
17 πασῶν δὲ μία μεγίστη δὴ ἐδόκει εἶναι ὅτι χρήματά
τις οἰκεῖα ἔχων ἀπέκρυπτεν. οὕτω τοὺς Λίβυας πᾶσα
ἰδέα ξυμφορᾶς περιέστη.

18 Τοὺς δὲ δὴ Βανδίλους τε καὶ Ἀλανοὺς ἐς λόχους
καταστησάμενος, λοχαγοὺς αὐτοῖς ἐπέστησεν οὐχ ἧσσον
ἢ ὀγδοήκοντα, οὕσπερ χιλιάρχους ἐκάλεσε, δόκησιν
παρέχων ἐς ὀκτώ οἱ μυριάδας συνιέναι τὸν τῶν στρα-
19 τευομένων λεών. καίτοι οὐ μᾶλλον ἢ ἐς μυριάδας
πέντε τὸ τῶν Βανδίλων τε καὶ Ἀλανῶν πλῆθος ἔν γε
20 τῷ πρὶν χρόνῳ ἐλέγετο εἶναι. ἔπειτα μέντοι τῇ τε
κατὰ σφᾶς παιδοποιίᾳ καὶ ἄλλους βαρβάρους ἑταιρι-
σάμενοι ἐς μεγάλην τινὰ πολυανθρωπίαν ἐχώρησαν.
21 τὰ δὲ τῶν Ἀλανῶν καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων ὀνόματα,
πλὴν Μαυρουσίων, ἐς τὸ τῶν Βανδίλων ἅπαντα
22 ἀπεκρίθη. τότε δὲ Γιζέριχος Μαυρουσίους προσποιη-
σάμενος, ἐπειδὴ Βαλεντινιανὸς ἐτελεύτησεν, ἀνὰ πᾶν
B 335 ἔτος ἦρι ἀρχομένῳ ἔς τε Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν ἐσβο-
λὰς ἐποιεῖτο καὶ τῶν πόλεων τὰς μὲν ἀνδραποδίσας,
τὰς δὲ καθελὼν ἐς ἔδαφος, ληισάμενός τε ἅπαντα,
ἐπεὶ ἀνθρώπων τε ἡ χώρα καὶ χρημάτων ἔρημος ἐγε-
γόνει, ἐς τὸ τοῦ ἑῴου βασιλέως ἐσέβαλε κράτος.
23 Ἰλλυριοὺς οὖν ἐληίζετο καὶ τῆς τε Πελοποννήσου τῆς
τε ἄλλης Ἑλλάδος τὰ πλεῖστα καὶ ὅσαι αὐτῇ νῆσοι

1 οὐδοτιοῦν codd. ‖ 10 ἐς O] om. V | οἱ om. O | ξυνιέναι O ‖ 18 ἀπεκρίθη] ἀπε evanuit in O ‖ 18—19 προσποιησάμενος V] προσεταιρισάμενος O ‖ 19 οὐαλεντινιανὸς O ‖ 21 τὰς μὲν] τὰ μὲν O ‖ 22 τὰς δὲ VO pr. m. corr.] τὰ δὲ O pr. m. ‖ 25 ἰλλυρίους V | τε Πελοποννήσου] τε om. O | πελοπονήσου codd.

ἐπίκεινται. αὖθις δὲ ἔς τε Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν ἀπέ-
βαινεν, ἦγέ τε καὶ ἔφερεν ἐκ περιτροπῆς ἅπαντα. καί 24
ποτε αὐτὸν ἐς τὴν ναῦν ἐσβάντα ἐν τῷ Καρχηδόνος
λιμένι, ἀνατεινομένων ἤδη τῶν ἱστίων, φασὶν ἐρέσθαι
τὸν κυβερνήτην ἐπὶ τίνας ποτὲ ἀνθρώπων ἰέναι κε-
λεύοι. καὶ τὸν ἀποκρινάμενον φάναι, δηλονότι ἐφ' 25
οὓς ὁ θεὸς ὤργισται. οὕτως ἐξ οὐδεμιᾶς αἰτίας ἐφ'
οὓς ἂν τύχοι ἐσέβαλλε.

ς'. Τῶνδε εἵνεκα τίσασθαι Βανδίλους βασιλεὺς P 191
Λέων βουλόμενος ξυνήγειρεν ἐπ' αὐτοὺς στράτευμα.
τοῦδε δὲ τοῦ στρατεύματος λέγουσι τὸ πλῆθος ἐς δέκα
μάλιστα μυριάδας γενέσθαι. στόλον δὲ νεῶν ἐξ ἁπά-
σης τῆς πρὸς ἕω θαλάσσης ἀθροίσας πολλὴν ἐπεδείξατο
μεγαλοφροσύνην ἔς τε στρατιώτας καὶ ναύτας, δεδιὼς
μή τί οἱ ἐκ μικρολογίας ἐμποδὼν γένηται προθυμου-
μένῳ ἐς τοὺς βαρβάρους ἐπιτελέσαι τὴν κόλασιν.
φασὶ γοῦν αὐτῷ τριακόσια καὶ χίλια κεντηνάρια ἐπ' 2
οὐδενὶ ἔργῳ δεδαπανῆσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἔδει Βαν-
δίλους τῷ στόλῳ τούτῳ ἀπολωλέναι, αὐτοκράτορα τοῦ B 336
πολέμου ποιεῖται Βασιλίσκον, Βηρίνης τῆς γυναικὸς
ἀδελφὸν ὄντα καὶ τῆς βασιλείας ἐκτόπως ἐρῶντα, ἥν
οἱ ἤλπισεν ἀμαχητὶ ἔσεσθαι τὴν Ἄσπαρος προσποιη-
σαμένῳ φιλίαν. αὐτὸς γὰρ Ἄσπαρ τῆς Ἀρείου δόξης 3
μεταποιούμενος, ταύτην τε οὐκ ἐννοῶν μετατίθεσθαι,

9 cf. Theoph. I 115. Mal. 372. Euagr. II 16. Zonar. III 253. Niceph. Call. XV 27. Schmidt p. 91

4 ἱστίων O | ἔρεσθαι V ‖ 6 ἀποκρινόμενον O ‖ 8 ἐσέβαλε V ‖ 9 τῶνδε] τῶν δὲ V ‖ 10 λέων O] λέγων V ‖ 11 δὲ om. O ‖ 13 ἕω V] ἑώας O ‖ 17 γοῦν] γὰρ Theoph. ‖ 20 Βηρίνης Dind.] βερίνης VO pr. m., βερίκης O corr. ‖ 22—23 προσποιησάμενος V

παρελθεῖν μὲν εἰς τὴν βασιλείαν οὐχ οἷός τε ἦν, καταστήσασθαι δὲ ἐς αὐτὴν ἕτερον εὐπετῶς ἴσχυσεν, ἤδη τε Λέοντι τῷ βασιλεῖ ὡς ἐπιβουλεύσει προσκεκρουκότι
4 *ἐπίδοξος ἦν. λέγουσιν οὖν Ἄσπαρα τότε δείσαντα μὴ Βανδίλων ἡσσημένων ὁ Λέων ὡς ἀσφαλέστατα τὴν βασιλείαν κρατύνηται, πολλὰ Βασιλίσκῳ ἐπισκήψαντα παρακαταθέσθαι οἱ Βανδίλους τε καὶ Γιζέριχον.*
5 a. 467 *Λέων δὲ ἤδη πρότερον Ἀνθέμιον, ἄνδρα ἐκ γερουσίας, πλούτῳ τε καὶ γένει μέγαν, βασιλέα τῆς ἑσπερίας καταστησάμενος ἔπεμψεν, ὅπως οἱ τὰ ἐς τὸν Βανδιλι-*
6 *κὸν συλλήψεται πόλεμον. καίτοι Γιζέριχος ἔχρῃζε καὶ πολλὰ ἐλιπάρει Ὀλυβρίῳ παραδοθῆναι τὴν βασιλείαν Πλακιδίᾳ τῇ Βαλεντινιανοῦ παιδὶ ξυνοικοῦντι καὶ διὰ τὸ κῆδος εὐνοϊκῶς αὐτῷ ἔχοντι, ἐπειδή τε τούτου ἠτύχησεν, ἔτι μᾶλλον ὠργίζετο καὶ πᾶσαν τὴν βασιλέως γῆν*
7 *ἐληίζετο. ἦν δέ τις ἐν Δαλματίᾳ Μαρκελλιανὸς τῶν Ἀετίῳ γνωρίμων, ἀνὴρ δόκιμος, ὃς ἐπειδὴ Ἀέτιος ἐτελεύτησε τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ, βασιλεῖ εἴκειν οὐκέτι ἠξίου, ἀλλὰ νεωτερίσας τε καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας*
B 337 *ἀποστήσας αὐτὸς εἶχε τὸ Δαλματίας κράτος, οὐδενός*
8 *οἱ ἐς χεῖρας ἰέναι τολμήσαντος. τοῦτον δὴ τὸν Μαρκελλιανὸν τότε Λέων βασιλεὺς εὖ μάλα τιθασσεύων*
P 192 *προσεποιήσατο, καὶ ἐς Σαρδὼ τὴν νῆσον ἐκέλευεν*

---

7 cf. Chron. min. II 35 (247) || 9 cf. Marcell. Com. ad a. 467. Jord. Get. 236 || 12 cf. Müller, F. H. G. IV 104 (29 s. f.) || 17 cf. Müller, F. H. G. IV 104

---

1 *ἐς* O | *τὴν* om. V || 2 *ἴσχυεν* O || 4 *λέγουσι γοῦν* O | *τὸν ἄσπαρα* O | *τότε* om. O || 6 *κρατύνεται* O || 9 *πλούτῳ—ἑσπερίας* om. O || 11 *συλλήψηται* V, *ξυλλήψεται* O || 13 *οὐαλεντινιανοῦ* O | *ξυνοικοῦντα* V || 20 *αὐτὸς* scripsi] *οὗτος* codd.

ἰέναι, Βανδίλων κατήκοον οὖσαν. ὁ δὲ αὐτὴν Βαν-
δίλους ἐξελάσας οὐ χαλεπῶς ἔσχεν. Ἡράκλειος δὲ 9
σταλεὶς ἐκ Βυζαντίου εἰς Τρίπολιν τὴν ἐν Λιβύῃ
νικήσας τε μάχῃ τοὺς ταύτῃ Βανδίλους τάς τε πόλεις
ῥᾳδίως εἷλε καὶ τὰς ναῦς ἐνταῦθα ἀπολιπὼν πεζῇ τὸ
στράτευμα ἐς Καρχηδόνα ἦγε. τὰ μὲν οὖν τοῦ πο-
λέμου προοίμια τῇδε ἐφέρετο.

Βασιλίσκος δὲ τῷ παντὶ στόλῳ ἐς πόλισμα κατέ- 10
πλευσε, Καρχηδόνος διέχον οὐχ ἧσσον ἢ ὀγδοήκοντά
τε καὶ διακοσίοις σταδίοις (Ἑρμοῦ δὲ νεὼς ἐνταῦθα
ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανεν ὤν, ἀφ' οὗ δὴ καὶ Μερκούριον
ὁ τόπος ἐκλήθη· οὕτω γὰρ τὸν Ἑρμῆν καλοῦσι Ῥω-
μαῖοι), καὶ εἰ μὴ ἐθελοκακήσας ἐμέλλησεν, ἀλλ' εὐθὺ
ἐπεχείρησε Καρχηδόνος ἰέναι, αὐτήν τε ἂν αὐτοβοεὶ
εἷλε καὶ Βανδίλους ἐς οὐδεμίαν ἀλκὴν τραπομένους
κατεδουλώσατο. οὕτω Γιζέριχος Λέοντα ὡς ἄμαχον 11
βασιλέα κατωρρώδησεν, ἐπεί οἱ Σαρδὼ τε καὶ Τρίπολις
ἁλοῦσαι ἠγγέλλοντο καὶ τὸν Βασιλίσκου στόλον ἑώρα
οἷος οὐδείς πω ἐλέγετο Ῥωμαίοις πρότερον γεγενῆ-
σθαι. νῦν δὲ τοῦτο ἐκώλυσεν ἡ τοῦ στρατηγοῦ μέλ-
λησις, εἴτε κακότητι εἴτε προδοσίᾳ προσγενομένη.
Γιζέριχος δὲ τῆς Βασιλίσκου ὀλιγωρίας ἀπολαύων 12
ἐποίει τάδε. ὁπλίσας ἅπαντας ὡς ἄριστα εἶχε τοὺς B 338
ὑπηκόους ἐπλήρου τὰς ναῦς, ἄλλας τε κενὰς ἀνδρῶν
καὶ ὡς τάχιστα πλεούσας ἐν παρασκευῇ εἶχε. πέμψας 13

2 Theoph. I 117, 3 ‖ 23 cf. Theoph. I 116, 13

1 *κατήκοοον V* | *αὐτὴν VPO* pr. m.] *αὐτῆς O* corr. ‖ 6 *τοῦ* om. *O* ‖ 8 *παντὶ*] *παντί τε P* | *πτόλισμα V* ‖ 10 *σταδίοις PO*] *σταδίους V* ‖ 12 *ἑρμὴν O* ‖ 13 *ἐμέλησεν O* ‖ 19 *οἷος*] *οἷς V* ‖ 20—21 *μέλησις O* ‖ 21 *προσγενομένη*] *γενομένη O* ‖ 24 *ὑπηκόους*] *ἐπηκόους O*

δὲ πρέσβεις ὡς Βασιλίσκον ἐδεῖτο τὸν πόλεμον ἐς
πέντε ἡμερῶν ὑπερβαλέσθαι χρόνον, ὅπως μεταξὺ βου-
λευσάμενος ἐκεῖνα ποιοίη ἃ δὴ μάλιστα βασιλεῖ βου-
14 λομένῳ εἴη. λέγουσι δὲ αὐτὸν καὶ χρυσίου πολύ τι
χρῆμα κρύφα τῆς Βασιλίσκου στρατιᾶς πέμψαντα
15 ταύτην δὴ τὴν ἐκεχειρίαν ὠνήσασθαι. ἔπρασσε δὲ
ταῦτα οἰόμενος, ὅπερ ἐγένετο, πνεῦμα ἐπίφορον ἐν
16 τούτῳ οἱ τῷ χρόνῳ γενήσεσθαι. Βασιλίσκος δὲ ἢ
Ἄσπαρι καθάπερ ὑπέστη χαριζόμενος ἢ τὸν καιρὸν
χρημάτων ἀποδιδόμενος, ἢ καὶ βέλτιον αὐτῷ ἐνομίσθη,
ἐποίει τε τὰ αἰτούμενα καὶ ἡσύχαζεν ἐν τῷ στρατοπέ-
17 δῳ, τὴν εὐκαιρίαν προσδεχόμενος τῶν πολεμίων. οἱ
δὲ Βανδίλοι, ἐπειδὴ σφίσι τάχιστα τὸ πνεῦμα ἐγεγόνει,
ὃ δὴ τέως καραδοκοῦντες ἐκάθηντο, ἀράμενοί τε τὰ
ἱστία καὶ τὰ πλοῖα ἀφέλκοντες ὅσα αὐτοῖς ἀνδρῶν
κενά, ὥσπερ μοι πρότερον εἴρηται, παρεσκεύαστο,
18 ἔπλεον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὡς δὲ ἀγχοῦ ἐγένοντο,
πῦρ ἐν τοῖς πλοίοις ἐνθέμενοι, ἃ δὴ αὐτοὶ ἐφέλκοντες
ἦγον, κεκολπωμένων αὐτοῖς τῶν ἱστίων, ἀφῆκαν ἐπὶ
19 τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπεδον. ἅτε δὲ πλήθους ὄντος
ἐνταῦθα νηῶν, ὅπη τὰ πλοῖα ταῦτα προσπίπτοιεν,
ἔκαιόν τε ῥᾳδίως καὶ αὐτὰ οἷς ἂν συμμίξαιεν ἑτοίμως
20 P 193 B 339 ξυνδιεφθείροντο. οὕτω δὲ τοῦ πυρὸς ἐπιφερομένου
θόρυβός τε, ὡς τὸ εἰκός, εἶχε τὸν Ῥωμαίων στόλον
καὶ κραυγῆς μέγεθος τῷ τε πνεύματι καὶ τῷ τῆς

---

9 cf. Jordan. Rom. 337

---

2 χρόνον om. *O* ‖ 3—4 βουλομένῳ *PO*] βεβουλευμένῳ *V* ‖ 6 ἐκκεχειρίαν *V* ‖ 6—340, 7 ἔπρασσε—ὑπετόπησε om. *V* ‖ 11 ἡσυχάζων *O* ‖ 15 fort. ἐφέλκοντες cf. vers. 18 Christ ‖ 21 νηῶν *P*] νεῶν *O* | προσπίπτοιεν *P*] παραπίπτοιεν *O* ‖ 22 αὐτὰ *O*] αὐτοὶ *P*, αὐτοῖς Grotius ‖ 23 ξυνδιεφθείροντο scripsi] ξυνδιεφθείρετο codd. ‖ 24 εἶχε τὸν—στόλον] ἦν ἐν τῷ—στόλῳ *O*

φλογὸς βόμβῳ ἀντιπαταγούσης μάλιστα, καὶ τῶν στρα-
τιωτῶν ὁμοῦ τοῖς ναύταις ἀλλήλοις ἐγκελευομένων
καὶ τοῖς κοντοῖς διωθουμένων τά τε πυρφόρα πλοῖα
καὶ τὰς σφῶν αὐτῶν ναῦς ὑπ' ἀλλήλων διαφθειρο-
μένας οὐδενὶ κόσμῳ. ἤδη δὲ καὶ οἱ Βανδίλοι παρῆσαν 21
ἐμβάλλοντές τε καὶ καταδύοντες καὶ αὐτοῖς ὅπλοις
τοὺς διαφεύγοντας τῶν στρατιωτῶν ληιζόμενοι. εἰσὶ 22
δὲ οἳ καὶ ἄνδρες ἀγαθοὶ Ῥωμαίων ἐν τῷ πόνῳ
τούτῳ ἐγένοντο, καὶ πάντων μάλιστα Ἰωάννης, ὑπο-
στράτηγός τε ὢν Βασιλίσκου καὶ οὐδ' ὁπωστιοῦν
τῆς ἐκείνου προδοσίας μεταλαχών. περιστάντος γὰρ 23
ὁμίλου πολλοῦ τὴν αὐτοῦ ναῦν, ἔκτεινε μὲν ἐπιστρο-
φάδην ἀπὸ τοῦ καταστρώματος πολύ τι τῶν πολε-
μίων πλῆθος, ὡς δὲ ἁλισκομένης ᾔσθετο τῆς νεώς,
ἥλατο ξὺν πάσῃ τῇ τῶν ὅπλων σκευῇ ἀπὸ τῶν
ἰκρίων εἰς θάλασσαν. πολλὰ μὲν οὖν αὐτὸν ἐλιπάρει 24
Γένζων ὁ Γιζερίχου, πιστά τε παρεχόμενος καὶ σω-
τηρίαν προτεινόμενος, ὁ δὲ οὐδὲν ἧσσον ἐς θάλασσαν
καθῆκε τὸ σῶμα, ἐκεῖνο μόνον ἀποφθεγξάμενος, ὡς
οὐ μή ποτε Ἰωάννης ὑπὸ χερσὶ κυνῶν γένηται. ὁ μὲν 25
δὴ πόλεμος οὗτος ἐς τοῦτο ἐτελεύτα καὶ Ἡράκλειος
ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθη· Μαρκελλιανὸς γὰρ πρός του
τῶν συναρχόντων ἀπώλετο δόλῳ. Βασιλίσκος δὲ ἀφι- 26
κόμενος ἐς Βυζάντιον ἱκέτης ἐκάθητο ἐς τὸ ἱερὸν
Χριστοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ (Σοφίαν καλοῦσιν οἱ B 340
Βυζάντιοι τὸν νεών, ταύτην δὴ μάλιστα τῷ θεῷ πρέ-

---

2 ἀλλήλοις P] ἀλλήλους τε O ‖ 5 βανδῖλοι O ‖ 6 ἐμβάλλοντές O] βάλλοντές P ‖ 8 τῷ evanuit in P ‖ 10 ὢν] ὢ evanuit in P ‖ 11 γὰρ evanuit in P ‖ 15 ἥλατο Hoesch.] ἥλλατο codd. | σκευῇ P] ἀποσκευῇ O ‖ 16 ἐς O ‖ 17 τε om. O ‖ 23 ξυναρχόντων O ‖ 25 χριστοῦ τοῦ μεγάλου O] τοῦ μεγάλου χριστοῦ τοῦ θεοῦ P

πειν τὴν ἐπωνυμίαν ἡγούμενοι), ἐξαιτησαμένης δὲ
αὐτὸν Βηρίνης τῆς βασιλίδος τὸν μὲν κίνδυνον τοῦτον
διέφυγεν, ἐς βασιλείαν δὲ τότε παρελθεῖν, ἧς δὴ ἕνεκα
27 πάντα αὐτῷ εἴργαστο, οὐχ οἷός τε ἦν. Λέων γὰρ
βασιλεὺς οὐ πολλῷ ὕστερον Ἄσπαρά τε καὶ Ἀρδαβούριον
ἐν παλατίῳ διέφθειρεν, ἐπεί οἱ θάνατον ἐπιβουλεύειν
a. 471 αὐτοὺς ὑπετόπησε. ταῦτα μὲν οὖν ἐγένετο τῇδε.
11. die m. Sext. a. 472 ζ'. Ἀνθέμιος δὲ ὁ τῶν δυσμῶν αὐτοκράτωρ πρὸς
τοῦ κηδεστοῦ Ῥεκίμερος διαφθαρεὶς ἐτελεύτα, Ὀλύβριός
P 194 τε τὴν βασιλείαν ἐκδεξάμενος ὀλίγῳ ὕστερον χρόνῳ
2 10. die m. Oct. a. 472 τὴν ὁμοίαν πεπρωμένην ἀνέπλησε. τελευτήσαντος
δὲ καὶ Λέοντος ἐν Βυζαντίῳ, παρέλαβε τὴν βασιλείαν
Λέων ὁ Ζήνωνός τε καὶ Ἀριάδνης τῆς Λέοντος θυγα-
3 τρὸς, ἐς ἡμερῶν ἔτι ὀλίγων που ἡλικίαν ἥκων. αἱρεθέν-
τος δὲ ξυμβασιλέως αὐτῷ τοῦ πατρὸς, αὐτίκα δὴ μάλα
4 a. 474 ὁ παῖς ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο. ἄξιον δὲ καὶ Μαϊορίνου
ἐπιμνησθῆναι, ὃς δὴ πρότερον ἔσχε τὸ ἑσπέριον κρά-
τος. οὗτος γὰρ ὁ Μαϊορῖνος, ξύμπαντας τοὺς πώποτε
Ῥωμαίων βεβασιλευκότας ὑπεραίρων ἀρετῇ πάσῃ, τὸ
Λιβύης πάθος οὐκ ἤνεγκε πρᾴως, ἀλλὰ στρατιὰν ἐπὶ
Βανδίλους ἀξιολογωτάτην ἀγείρας ἐν Λιγούροις ἐγέ-
νετο, αὐτὸς τῷ στρατῷ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐξηγεῖσθαι
5 διανοούμενος. ἦν γὰρ ὁ Μαϊορῖνος ἔς τε τοὺς ἄλλους
πόνους καὶ οὐχ ἥκιστα ἐς τοὺς κινδύνους ἄοκνος κο-

---

5 cf. Theoph. I 117, 11. Marcell. Com. ad a. 471. Vict. Tonn. ad a. 471. Chron. min. II 158. || 8 cf. Marcell. Com. 472. Jordan. Get. 239. Zach. 19, 34 || 18 cf. Theoph. I 118, 13 || 20 Prisc. fr. 27

---

2 *αὐτὸν O*] om. *P* | *βερίνης O* pr. m., *βερίκης O* corr. | *τὸν μὲν*] *καὶ τὸν O* || 7 *ὑπετόπασε O* || 9 *ὀλίβρυος P* || 10 *ἐκδεξάμενος VP*] *διαδεξάμενος O* || 15 *ξυμβασιλέως PO*] *ξυμβασιλεύειν V* || 16 *μαιόριος O* || 23 *ἦν γὰρ ὁ Μαιορῖνος VO*] om. *P* || 24—341, 1 *ἄοκνος κομιδῆ V*] *κομιδῆ ἄοκνος PO*

μιδῆ. οὐκ ἀξύμφορον δέ οἱ ἡγούμενος εἶναι δύναμίν 6
τε τὴν Βανδίλων καὶ τὸ Γιζερίχου ἦθος διερευνήσα-
σθαι πρότερον καὶ ὅπη ποτὲ Μαυρούσιοί τε καὶ B 341
Λίβυες εὐνοίας τε ἢ ἔχθους πέρι ἐς αὐτοὺς ἔχοιεν,
οὐκ ἄλλοις τισὶ πιστεύειν τὸ τοιοῦτον ἢ ὀφθαλμοῖς
τοῖς αὐτοῦ ἔγνω. πρεσβευτὴς οὖν ὡς δὴ ἐκ βασιλέως 7
παρὰ τὸν Γιζέριχον ἐστάλη, ἄλλο τι αὐτῷ ὄνομα
ξυμπεπλασμένον ἐπενεγκών. δείσας δὲ μὴ καταφανὴς
γεγονὼς αὐτός τε κακόν τι λάβῃ καὶ τὰ πρασσόμενα
διακωλύσῃ, μηχανᾶται τοιάδε. τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρί- 8
χας (διαβόητοι γὰρ ἦσαν ἐς πάντας ἀνθρώπους ὅτι
δὴ οὕτω ξανθαὶ εἶεν ὥστε χρυσῷ ἀκιβδήλῳ εἰκάζεσθαι)
βαφῇ τινι χρίσας ἐς τοῦτο ἐξεπίτηδες ἐξευρημένῃ ἐπὶ
καιροῦ μεταβαλεῖν ἐς τὸ κυάνεον παντελῶς ἴσχυσεν.
ἐπεὶ δὲ Γιζερίχῳ ἐς ὄψιν ἦλθε, τά τε ἄλλα ὁ Γιζέριχος 9
αὐτὸν ἐνεχείρει δεδίσσεσθαι καὶ ἅτε φίλον ἐπαγαγό-
μενος ἐς τὸ οἴκημα ἦλθεν, οὗ δὴ τὰ ὅπλα ξυνέκειτο
πάντα, πολλά τε καὶ ἀξιολογώτατα ὑπερφυῶς ὄντα.
ἐνταῦθά φασι τὰ ὅπλα κινηθέντα ἐκ τοῦ αὐτομάτου 10
πάταγον οὐ μέτριον οὐδὲ τὸν τυχόντα ἀφεῖναι, καὶ
τότε μὲν τῷ Γιζερίχῳ σεισμόν τινα γεγονέναι δοκεῖν,
ἔξω δὲ γενομένῳ ἀμφί τε τῷ σεισμῷ ἀναπυνθανομένῳ,
ἐπεί οἱ τῶν ἄλλων οὐδεὶς ὡμολόγει, θαῦμα μὲν
ἐπιπεσεῖν μέγα, οὐ μέντοι ξυμβαλεῖν τὸ γεγονὸς οἵῳ
τε εἶναι. ὁ μὲν οὖν Μαϊορῖνος διαπεπραγμένος ἅπερ 11
ἐβούλετο ἐπὶ Λιγουρίας ἀπεκομίσθη, καὶ τῷ στρατῷ

---

2 τὴν VO] τῶν P ‖ 3 ὅπη PO] ὅποι V ‖ 4—6 ἔχοιεν—αὐτοῦ VO] κατέστησαν, αὐτὸς τοῦ τοιούτου ἔργου τελεστὴς γενέσθαι P ‖ 5 ἢ] ἢ τοῖς O ‖ 7 παρὰ] περὶ O | αὐτῶ codd. ‖ 8 καταφανεὶς V ‖ 11 ἀνθρώπους] αὐτοὺς O ‖ 14 κυάνεον] κάνεον V ‖ 15 ὁ PO] om. V ‖ 16 ἐνεχείρισε V | καὶ om. O ‖ 19 φησὶ V ‖ 20 οὐ μέτριον VPO in marg.] οὐ μικρὸν O in contextu ‖ 24 οἵῳ] οἷα O

πεζῇ βαδίζοντι ἐξηγούμενος ἐπὶ στήλας τὰς Ἡρακλείους
ᾔει, διαβαίνειν μὲν διανοούμενος τὸν ἐκείνῃ πορθμὸν,
ὁδῷ δὲ τὸ λοιπὸν ἐπὶ Καρχηδόνα ἐνθένδε ἰέναι.
12 ὅνπερ ὁ Γιζέριχος αἰσθόμενος καὶ ὅτι δὴ πρὸς Μαϊορί-
B 342 νου ἐν τῇ πρεσβείᾳ φεναχισθείη, ἔς τε ὀρρωδίαν ἐμ-
13 πέπτωκε καὶ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο. οἵ τε Ῥω-
μαῖοι τεκμηριούμενοι τῇ Μαϊορίνου ἀρετῇ εὐέλπιδες
14 ἤδη ἐγένοντο Λιβύην τῇ ἀρχῇ ἀνασώσασθαι. ἀλλὰ
a. 461 μεταξὺ νόσῳ δυσεντερίας ἁλοὺς ὁ Μαϊορῖνος δια-
φθείρεται, ἀνὴρ τὰ μὲν εἰς τοὺς ὑπηκόους μέτριος
15 γεγονὼς, φοβερὸς δὲ τὰ ἐς τοὺς πολεμίους. καὶ Νέπως
P 195 24. die m. Quint. a. 474 δὲ τὴν βασιλείαν παραλαβὼν ὀλίγας τε ἡμέρας
ἐπιβιοὺς ἐτελεύτησε νόσῳ, καὶ Γλυκέριος μετ' αὐτὸν ἐς
a. 474—475 ταύτην δὴ προελθὼν τὴν ἀρχὴν τύχην τὴν ὁμοίαν
ἀνέπλησε. μεθ' ὃν δὴ Αὔγουστος τὴν αὐτοκράτορα
16 ἀρχὴν ἔλαβε. βασιλεῖς μέντοι καὶ ἄλλοι πρότερον ἐν
τῇ ἑσπερίᾳ γεγόνασιν, ὧνπερ τὰ ὀνόματα ἐξεπιστάμε-
17 νος ὡς ἥκιστα ἐπιμνήσομαι. χρόνον τε γὰρ αὐτοῖς τῇ
ἀρχῇ ὀλίγον τινὰ ἐπιβιῶναι καὶ ἀπ' αὐτοῦ λόγου
ἄξιον οὐδὲν πεπραχέναι ξυνέπεσε. ταῦτα μὲν ἐν τῇ
ἑσπερίᾳ ἐγένετο.
18 Ἐν δὲ Βυζαντίῳ ὁ Βασιλίσκος (οὐ γὰρ ἔτι οἷός

---

9 cf. Mal. 375, 9. Marcell. Com. ad a. 461. Jordan. Get. 236. Jordan. Rom. 335. Chron. min. I 305 (588). II 31 (200). II 32 (210). 297. Theoph. I 112, 26. 118, 17 ‖ 11 Chron. min. I 306 (614). 308 (475). 310 (626). Marcell. Com. ad a. 480. ‖ 13 Chron. min. I 307 (474). II 90 (473). 91 (474, 2.) ‖ 22 Mal. 378. Theoph. I 120, 26. Marcell. Com. ad a. 475. Vict. Tonn. ad a. 475

---

3 δὲ om. *V* | ἐνθένδε ἰέναι] ἰέναι ἐνθένδε *O* ‖ 10 ἐς *O* ‖ 11 Νέπως] νεώτερος *O* ‖ 12 δὲ om. *O* ‖ 15 Αὔγουστος] ὅτι αὐγοῦστος ὁ αὐτὸς ἦν καὶ ῥωμύλος ὁ ἐπὶ ζήνωνος κρατῶν ἐν ῥώμῃ *P* in marg. ‖ 19 αὐτοῦ] αὐτῆς *O* ‖ 20 πεπραχέναι *PO*] πεπράχθαι *V*

τε ἦν τὸν ἔρωτα τῆς βασιλείας βιάζεσθαι) τυραννίδι
ἐπιθέμενος ἐκράτησεν οὐδενὶ πόνῳ, Ζήνωνος ὁμοῦ τῇ
γυναικὶ ἐς τὴν Ἰσαυρίαν, ἀφ' ἧς δὴ ὡρμᾶτο, διαφυ-
γόντος. ἔχοντι δὲ αὐτῷ τὴν τυραννίδα ἐνιαυτόν τε a. 475 19
καὶ μῆνας ὀκτὼ οἵ τε ἄλλοι ὡς εἰπεῖν ξύμπαντες καὶ
οἱ τῆς αὐλῆς στρατιῶται διὰ φιλοχρηματίας μέγεθος
ἤχθοντο. ὧν δὴ Ζήνων αἰσθόμενος στρατιάν τε ἀγείρας 20
ἐπ' αὐτὸν ᾔει. Βασιλίσκος δὲ στρατόν τε καὶ στρα-
τηγὸν Ἁρμάτον ὡς ἀντιταξόμενος Ζήνωνι ἔπεμψεν. B 443
ὡς δὲ πλησίον που ἀλλήλοις ἐστρατοπεδεύσαντο, παρα- 21
δίδωσιν Ἁρμάτος Ζήνωνι τὸ αὐτοῦ στράτευμα, ἐφ' ᾧ
Βασιλίσκον τὸν αὐτοῦ υἱὸν, κομιδῇ ὄντα παῖδα νέον,
Καίσαρά τε καταστήσεσθαι καὶ τελευτῶντι διάδοχον
τῆς βασιλείας ἀπολιπεῖν. Βασιλίσκος δὲ πάντων ἐρη- 22
μος γεγονὼς ἐς τὸ ἱερὸν καταφεύγει, οὗπερ καὶ πρό-
τερον. καὶ αὐτὸν Ἀκάκιος, ὁ τῆς πόλεως ἱερεὺς, Ζήνωνι
ἐνεχείρισεν, ἀσέβειάν τε αὐτῷ ἐπενεγκὼν καὶ ὡς πολλὰ
τοῦ Χριστιανῶν δόγματος ξυνετάραξέ τε καὶ ἐνεόχμω-
σεν, ἐς τὴν Εὐτυχοῦς αἵρεσιν ἀποκλίνας. καὶ ἦν δὲ
οὕτως. Ζήνων δὲ αὖθις τὴν βασιλείαν παραλαβὼν 23
καὶ τὴν ἐς Ἁρμάτον πίστιν ἀφοσιούμενος Βασιλίσκον
τὸν αὐτοῦ παῖδα Καίσαρα καταστησάμενος, οὐ πολλῷ

4 cf. Vict. Tonn. ad a. 476 ‖ 7 cf. Mal. 379. Theoph. I 124, 15. Chron. Pasch. I 602, 20. ‖ 10 cf. Mal. 379. ‖ 20 ss. cf. Mal. 382. Theoph. I 124, 30. Euagr. III 8. Bar-Hebr. 76. Cedren. I 617, 1. Zonar. III p. 257. Marcell. Com. ad a. 476. Jordan. Rom. 343

3 ὡρμᾶτο] malim ὥρμητο ‖ 4 αὐτῷ] αὐτῶν V ‖ 8 ᾔει] εἴη P ‖ 8—9 Βασιλίσκος—ἔπεμψεν om. V ‖ 9 ἄρματ — hic et infra P | ἀντιταξόμενον P ‖ 11 αὑτοῦ codd. ‖ 12 νέον V] om. P, νήπιον O ‖ 13 τελευτῶντα P corr. ‖ 14 καταλιπεῖν O ‖ 16 αὐτὸς O ‖ 17 ἀπενεγκὼν O | τα πολλὰ O ‖ 18—19 ἐνεόχμωσεν Hoesch.] ἐνενώχμωσεν V, ἐνεώχμωσεν PO ‖ 22 παραστησάμενος O | πολλῷ] πολλῶ τε V

ὕστερον αὐτόν τε ἀφείλετο τὴν τιμὴν καὶ Ἁρμάτον
24 *ἔκτεινε. Βασιλίσκον δὲ ὁμοῦ τοῖς τε παισὶ καὶ τῇ*
γυναικὶ πέμψας ἐς Καππαδοκίαν χειμῶνος ὥρᾳ σιτίων
τε καὶ ἱματίων καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἐρήμους ἐκέ-
25 *λευσεν εἶναι. ἔνθα δὴ ψύχει τε καὶ λιμῷ πιεζόμενοι*
ἔς τε ἀλλήλους καταφεύγουσι καὶ τὰ φίλτατα περιβα-
λόντες σώματα διεφθάρησαν. αὕτη τε Βασιλίσκον
τῶν πεπολιτευμένων κατέλαβε τίσις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ ἐγένετο.

26 *Γιζέριχος δὲ τότε ἀπάτῃ τε περιελθὼν καὶ κατὰ*
κράτος ἐξελάσας, ὡς πρόσθεν εἴρηται, τοὺς πολεμίους,
οὐδέν τι ἧσσον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, ἦγέ τε τὰ Ῥωμαίων
καὶ ἔφερε ξύμπαντα, ἕως αὐτῷ βασιλεὺς Ζήνων ἐς
B 344 *ὁμολογίαν ἀφίκετο σπονδαί τε αὐτοῖς ἀπέραντοι ξυνετέ-*
θησαν, μήτε Βανδίλους πολέμιόν τι ἐς τὸν πάντα
αἰῶνα Ῥωμαίους ἐργάσασθαι μήτε αὐτοῖς πρὸς ἐκείνων
ξυμβῆναι. ταύτας τε τὰς σπονδὰς Ζήνων τε αὐτὸς
διεσώσατο καὶ ὃς μετ᾽ ἐκεῖνον τὴν βασιλείαν παρέλα-
27 *βεν Ἀναστάσιος. διέμειναν δὲ καὶ ἐς Ἰουστῖνον αὐτο-*
P 196 *κράτορα. τούτου δὲ Ἰουστίνου ἀδελφιδοῦς ὢν Ἰουστι-*
28 *νιανὸς διεδέξατο τὴν βασιλείαν. ἐπὶ τούτου Ἰου-*
στινιανοῦ βασιλεύοντος ὁ πόλεμος κατέστη ὅδε, τρόπῳ
29 *ᾧ ἐν τοῖς ὄπισθεν λελέξεται λόγοις. χρόνον δὲ ὀλίγον*
a. 477 *Γιζέριχος ἐπιβιοὺς ἐτελεύτα πόρρω που ἤδη ἡλικίας*

---

1 *ἅρματον P*, *ἅρματον O* ‖ 6 *τὰ* om. *V* ‖ 7 *τε*] *τε τὸν O* ‖ 9 *ἐγένετο P*] *ἐγένοντο VO* ‖ 10—20 *Γιζέριχος—αὐτοκράτορα*] *ὅτι γιζέριχος οὐδέν τι ἧσσον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τὰ τῶν ῥωμαίων ἦγε τε καὶ ἔφερε ξύμπαντα ἕως ζήνων ἐς ὁμολογίαν κτλ. W* ‖ 10 *δὲ*] *τε O* | *τε* om. *O* ‖ 15—17 *μήτε—ξυμβῆναι* om. *V* ‖ 15 *βανδήλους W* ‖ 17 *Ζήνων τε*] *τε* om. *W* ‖ 19 *διέμεινε W* ‖ 21 *διεδέξατο*] *ἐδέξατο V* ‖ 22 *ὅδε*] *ὧδε V* ‖ 23 *λόγοις VO*] *χρόνοις P*

ἥκων, διαθήκας διαθέμενος, ἐν αἷς ἄλλα τε πολλὰ
Βανδίλοις ἐπέσκηψε καὶ τὴν βασιλείαν ἀεὶ Βανδίλων
ἐς τοῦτον ἰέναι ὃς ἂν ἐκ γόνου ἄρρενος αὐτῷ Γιζερίχῳ
κατὰ γένος προσήκων πρῶτος ὢν ἁπάντων τῶν αὐτοῦ
ξυγγενῶν τὴν ἡλικίαν τύχοι. Γιζέριχος μὲν οὖν ἄρξας 30
Βανδίλων ἐπειδὴ Καρχηδόνος ἐκράτησεν ἔτη ἐννέα
καὶ τριάκοντα, ἐτελεύτησεν, ὥσπερ εἴρηται.

η'. Ὁνώριχος δὲ, ὁ τῶν ἐκείνου παίδων πρεσβύ-
τατος, διεδέξατο τὴν ἀρχὴν, Γένζωνος ἤδη ἐξ ἀνθρώ-
πων ἀφανισθέντος. ἐπὶ τούτου Ὁνωρίχου Βανδίλων
ἄρχοντος πόλεμος αὐτοῖς πρὸς οὐδένα ἀνθρώπων, ὅτι
μὴ ἐς Μαυρουσίους, ἐγένετο. δέει γὰρ τῷ ἐκ Γιζερίχου 2
ἡσυχάζοντες πρὸ τοῦ οἱ Μαυρούσιοι, ἐπειδὴ τάχιστα
ἐκποδὼν αὐτοῖς ἐκεῖνος ἐγεγόνει, ἔδρασάν τε πολλὰ
τοὺς Βανδίλους κακὰ καὶ αὐτοὶ ἔπαθον. γέγονε δὲ 3
Ὁνώριχος ἐς τοὺς ἐν Λιβύῃ Χριστιανοὺς ὠμότατός τε
καὶ ἀδικώτατος ἀνθρώπων ἁπάντων. βιαζόμενος γὰρ 4
αὐτοὺς ἐς τὴν Ἀρειανῶν μετατίθεσθαι δόξαν, ὅσους
ἂν λάβοι οὐχ ἑτοίμως αὐτῷ εἴκοντας, ἔκαιέ τε καὶ B 345
ἄλλαις θανάτου ἰδέαις διέφθειρε, πολλῶν δὲ καὶ τὰς
γλώσσας ἀπέτεμεν ἀπ' αὐτῆς φάρυγγος, οἳ ἔτι καὶ ἐς
ἐμὲ περιόντες ἐν Βυζαντίῳ ἐχρῶντο ἀκραιφνεῖ τῇ
φωνῇ, οὐδ' ὁπωστιοῦν ταύτης δὴ τῆς τιμωρίας ἐπαι-

---

1 cf. Jordan. Get. 169 ‖ 5 Schmidt p. 98 ‖ 20 cf. Theoph. I 186, 29. Aeneas Gazaeus, Theophr. sub finem. Marcell. Com. ad a. 484. Vict. Vit. III 30. Vict. Tonn. ad a. 479. Chron. min. II 298. III 306. Schmidt p. 111

---

4 αὐτοῦ *VP*] αὐτῶ *O* ‖ 8 ὀνώριχος codd. ‖ 10—12 ἐπὶ—ἐγένετο om. *V* ‖ 10 ὀνωρίχου codd. ‖ 11 οὐδένας *O* ‖ 13 πρὸ] τὸ πρὸ *O* ‖ 14 αὐτοῖς ἐκεῖνος *VO*] om. *P* ‖ 16 ὀνώριχος codd. ‖ 18 αὐτοὺς] αὐτοῖς *O* ‖ 19 ἑτοίμως *VO*] ἑτοίμους *P* | εἴκοντας] ἥκοντας *O* ‖ 23 δὴ om. *O*

*σθανόμενοι· ὧν δὴ δύο, ἐπειδὴ γυναιξὶν ἑταίραις
πλησιάζειν ἔγνωσαν, οὐκέτι φθέγγεσθαι τὸ λοιπὸν
5 ἴσχυσαν. ἔτη τε ὀκτὼ Βανδίλων ἄρξας ἐτελεύτησε
νόσῳ, Μαυρουσίων ἤδη τῶν ἐν τῷ Αὐρασίῳ ὄρει
ᾠκημένων ἀποστάντων τε ἀπὸ Βανδίλων καὶ αὐτο-
νόμων ὄντων (ἔστι δὲ τὸ Αὐράσιον ἐν Νουμιδίᾳ
τριῶν καὶ δέκα ἡμερῶν ὁδὸν μάλιστα Καρχηδόνος
διέχον, τετραμμένον τε πρὸς μεσημβρίαν), οἳ οὐκέτι
ὑπὸ Βανδίλοις ἐγένοντο, οὐ δυναμένων Βανδίλων ἐν
ὄρει δυσόδῳ τε καὶ ἀνάντει λίαν πόλεμον πρὸς Μαυ-
ρουσίους διενεγκεῖν.*

6 *Τελευτήσαντος δὲ Ὀνωρίχου τὸ τῶν Βανδίλων*
P 197 *κράτος ἐς Γουνδαμοῦνδον ἦλθε τὸν Γένζωνος τοῦ
Γιζερίχου. ἐς αὐτὸν γὰρ ὁ χρόνος ἔφερε τὰ πρωτεῖα*
7 *τοῦ Γιζερίχου γένους. οὗτος ὁ Γουνδαμοῦνδος πλείοσι
μὲν πρὸς Μαυρουσίους ἐμαχέσατο ξυμβολαῖς, μείζοσι
δὲ τοὺς Χριστιανοὺς ὑπαγαγὼν πάθεσιν ἐτελεύτησε
νοσήσας, ἤδη που μεσοῦντος τοῦ δωδεκάτου τῆς ἀρχῆς*
8 a. 496 *ἔτους. ἀδελφός τε αὐτοῦ Τρασαμοῦνδος παρέλαβε τὴν
βασιλείαν, εἴδους τε καὶ ξυνέσεως ἐς τὰ μάλιστα καὶ*
9 *μεγαλοψυχίας εὖ ἥκων. τοὺς μέντοι Χριστιανοὺς*
B 346 *ἐβιάζετο μεταβαλέσθαι τὴν πάτριον δόξαν, οὐκ αἰκιζό-
μενος τὰ σώματα ὥσπερ οἱ πρότεροι, ἀλλὰ τιμαῖς τε*

---

13 cf. Theoph. I 187, 4 ‖ 23 cf. Zonar. III p. 276

---

4 *αὐρασίῳ O*] *αὐρανίῳ V*, *αὐρασίων P* ‖ 5 *ᾠκημένων*] *κειμένων O* ‖ 5—6 *ἀποστάντων—ὄντων* om. *V* ‖ 6 *αὐράνιον V* | *νουμηδίᾳ VO* ‖ 8 *τε*] *τε καὶ O* | *οἳ* om. *V* ‖ 9 *ὑπὸ*] *ἀπὸ V* | *δυναμένων PO*] *γενομένων V* ‖ 10 *δυσόδει V* ‖ 12 *ὀνωρίχου* codd. ‖ 13 *Γεήζωνος* Theoph. ‖ 14 *Γιζερίχου*] *ζιγερίχου P* ‖ 21 *τοὺς* om. *O* ‖ 22 *μεταβάλλεσθαι V* | *πάτριον*] *πατρῴαν* Theoph.

καὶ ἀρχαῖς μετιὼν καὶ χρήμασι μεγάλοις δωρούμενος,
καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας, ὁποῖοί ποτε εἶεν, ἥκιστά γε
εἰδέναι ποιούμενος. εἰ δέ τινας λάβοι μεγάλοις ἁμαρ- 10
τήμασιν ἐνόχους ἢ τύχῃ ἢ γνώμῃ γεγενημένους, τού-
τοις δὴ μεταβαλλομένοις τὴν δόξαν μισθὸν προὐτίθει
μὴ δοῦναι τὴν δίκην ὧν ἥμαρτον. ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ 11
ἐτελεύτα, οὐ γενομένη μήτηρ οὔτε ἄρσενος οὔτε θήλεος
γόνου, κρατῦναι ὡς ἄριστα τὴν βασιλείαν βουλόμενος,
ἐς Θευδέριχον τὸν Γότθων βασιλέα πέμψας ᾔτει οἱ
γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν Ἀμαλαφρίδαν διδόναι, ἧς δὴ
ἄρτι ὁ ἀνὴρ ἐτεθνήκει. ὁ δέ οἱ καὶ τὴν ἀδελφὴν 12
ἔπεμψε καὶ Γότθων δοκίμων χιλίους ἐν δορυφόρων
λόγῳ, οἷς δὴ ὅμιλος θεραπείας εἵπετο ἐς πέντε μάλιστα
χιλιάδας ἀνδρῶν μαχίμων. ἐδωρήσατο δὲ τὴν ἀδελφὴν 13
Θευδέριχος καὶ τῶν Σικελίας ἀκρωτηρίων ⟨τριῶν⟩
ὄντων ἑνί, ὃ δὴ καλοῦσι Λιλύβαιον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ
ἔδοξεν ὁ Τρασαμοῦνδος πάντων δὴ τῶν ἐν Βανδίλοις
ἡγησαμένων κρείσσων τε εἶναι καὶ δυνατώτατος. ἐγέ- 14
νετο δὲ φίλος καὶ Ἀναστασίῳ βασιλεῖ ἐς τὰ μάλιστα.
ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ξυνέπεσε Βανδίλοις πάθος
τι παθεῖν πρὸς Μαυρουσίων οἷον οὔπω πρὸ τοῦ ξυνη-
νέχθη γενέσθαι.

---

9 cf. Jordan. Get. 299. Chron. min. I 324 (68)

---

4 ἢ γνώμῃ ἢ τύχῃ *P* ‖ 4—5 τούτους—μεταβαλλομένους *O* ‖ 5 δὴ Hoesch.] δὲ codd. ‖ 6 ἥμαρτον *V*] ἡμάρτανον *PO* ‖ 6—18 ἐπειδὴ—δυνατώτατος om. *V* ‖ 7 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. | ἄρρενος *O* ‖ 8 κρατύναι *O* ‖ 10 ἀμαλαφρίδα *O* et Theoph. ‖ 11 καὶ τὴν *O*] καὶ om. *P* ‖ 13 θεραπείας εἵπετο *P*] εἵπετο θεραπείας *O* ‖ 15 σικελίας *PO* pr. m.] ἐν σικελίᾳ *O* pr. m. corr. ‖ 15—16 ⟨τριῶν⟩ ὄντων scripsi] ὄντων codd., cf. Hy 2 p. 26 ‖ 16 Λιλύβαιον] Λύσιον Theoph. ‖ 17 ἐν Βανδίλοις] ἐν Λίβυσι Theoph. ‖ 18 δυνατώτερος Herw. ‖ 21 οἷον οὔπω πρὸ τοῦ *O*] οἳ οὔπω πρὸ τοῦ *V*, οἷον πρὸ τοῦ οὔπω *P*

15 Καβάων ἦν τις ἄρχων τῶν ἀμφὶ Τρίπολιν Μαυρουσίων, πολέμων τε πολλῶν ἔμπειρος καὶ λίαν ἀγχίνους. οὗτος ὁ Καβάων ἐπειδὴ ἐπ' αὐτὸν στρατεύεσθαι
16 B 347 Βανδίλους ἐπύθετο, ἐποίει τοιάδε. πρῶτα μὲν τοῖς ὑπηκόοις ἐπήγγελλεν ἀδικίας τε πάσης καὶ βρώσεως ἐς τρυφὴν ἀγούσης καὶ πάντων μάλιστα γυναικῶν ξυνουσίας ἀπέχεσθαι, χαρακώματά τε δύο πηξάμενος ἐν θατέρῳ μὲν αὐτὸς ξὺν πᾶσιν ἐστρατοπεδεύσατο τοῖς ἀνδράσιν, ἐν δὲ δὴ τῷ ἑτέρῳ τὰς γυναῖκας καθεῖρξε, θάνατόν τε τὴν ζημίαν ἠπείλησεν ἔσεσθαι, ἤν τις ἐπὶ
17 τὸ τῶν γυναικῶν χαράκωμα ἴοι. μετὰ δὲ πέμψας ἐς Καρχηδόνα κατασκόπους ἐπέταττε τάδε· ἐπειδὰν οἱ Βανδίλοι ἐπὶ τὴν στρατείαν βαδίζοντες ἔς τινα νεὼν ὑβρίσωσιν, ὃν οἱ Χριστιανοὶ σέβονται, αὐτοὺς μὲν ἐφορᾶν τὰ γινόμενα· ἢν δὲ οἱ Βανδίλοι τὸ χωρίον
P 198 ἀμείψωσιν, ἅπαντα ποιεῖν τἀναντία ἐς τὸ ἱερὸν ὧν
18 ἐκεῖνοι δράσαντες οἴχονται. ἐπειπεῖν δὲ αὐτὸν καὶ τοῦτό φασιν, ὡς ἀγνοοίη μὲν τὸν θεὸν, ὃν Χριστιανοὶ σέβονται, εἰκὸς δὲ αὐτὸν, εἴπερ ἰσχυρός ἐστιν, ὡς λέγεται, τίσασθαι μὲν τοὺς ὑβρίζοντας, ἀμῦναι δὲ τοῖς
19 θεραπεύουσιν. οἱ μὲν οὖν κατάσκοποι ἐς Καρχηδόνα

1 cf. Euagr. IV 15

1 *Καβάων*] *καβαρίων O* ‖ 2 *τε* om. *O* ‖ 3 *Καβάων*] *καβαρίων O*, *καβαώνης* Euagr. | *αὐτὸν*] *αὐτὸ O* | *ἐστρατεῦσθαι* Euagr. ‖ 7 *τε*] *δὲ O* ‖ 8 *ξὺν πᾶσιν*] *ξυμπᾶσιν P*, *σὺν πᾶσιν* Euagr. ‖ 9 *τὰς γυναῖκας* om. *V* ‖ 10 *τε*] *δὲ* Euagr. | *τὴν*] *καὶ V* | *ἤν*] *εἴ* Euagr. ‖ 13 *βανδῖλοι O* | *στρατείαν* Euagr.] *στρατιὰν* codd. | *νηὸν* Euagr. ‖ 14—15 *αὐτοὺς μὲν ἐφορᾶν*] *ἰσχυρὸς δὲ ὡς λέγεται, τίσασθαι μὲν τοὺς αὐτοὺς, ἐφορᾶν δὲ O* ‖ 15 *γιγνόμενα V* | *ἢν*] *ἐὰν* Euagr. | *βανδῖλοι O* ‖ 16 *ἀμείψωσι, πάντα* Euagr. | *ὧν*] *ἐξ οὗ δ' ἂν* Euagr. ‖ 17 *οἴχωνται* Euagr. ‖ 18 *ἀγνοοῖ* Euagr. | *ὃν*] *ὃν οἱ V* ‖ 19 *αὐτὸν*] *αὐτόν, φησὶν* Euagr. ‖ 20 *ἀμύναι O* ‖ 21 *εἰς* Euagr.

*ἐλθόντες ἡσύχαζον, τὴν παρασκευὴν τῶν Βανδίλων
θεώμενοι, ἐπεὶ δὲ τὸ στράτευμα τὴν ἐπὶ Τρίπολιν
ᾔεσαν, σχήματα περιβεβλημένοι ταπεινὰ εἵποντο. οἱ* 20
*δὲ Βανδίλοι ὡς ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ ηὐλίσαντο, ἐς τῶν
Χριστιανῶν τοὺς νεὼς τούς τε ἵππους τά τε ἄλλα
ζῷα ἐσαγαγόντες, ὕβρεώς τε οὐδεμιᾶς ἀπελείποντο
καὶ αὐτοὶ ἀκολασίᾳ τῇ σφετέρᾳ ἐχρήσαντο, τούς τε
ἱερέας, οὓς ἂν λάβοιεν, ἐρράπιζόν τε καὶ ξαίνοντες
κατὰ τοῦ νώτου πολλὰς ὑπηρετεῖν σφίσιν ἐκέλευον
ὅσα δὴ ἐπέχειν τῶν οἰκετῶν τοῖς ἀτιμοτάτοις εἰώθεσαν.* B 348
καὶ ἐπειδὴ τάχιστα ἐνθένδε ἀπηλλάγησαν, ἐποίουν οἱ 21
*τοῦ Καβάωνος κατάσκοποι ὅσα αὐτοῖς ἐπετέτακτο· τά
τε γὰρ ἱερὰ ἐκάθηραν αὐτίκα τήν τε κόπρον καὶ εἴ
τι ἄλλο οὐχ ὁσίως ἐπέκειτο ξὺν ἐπιμελείᾳ πολλῇ ἀφε-
λόμενοι, τά τε λύχνα ἔκαυσαν ἅπαντα καὶ τοὺς ἱερέας
αἰδοῖ τε πολλῇ προσεκύνησαν καὶ τῇ ἄλλῃ φιλοφρο-
σύνῃ ἠσπάσαντο· ἀργύριά τε τοῖς πτωχοῖς δόντες, οἳ* 22
*ἀμφὶ τὰ ἱερὰ ταῦτα ἐκάθηντο, οὕτω δὴ τῇ τῶν Βαν-
δίλων στρατιᾷ εἵποντο. καὶ ἀπὸ τούτου κατὰ τὴν* 23
*ὁδὸν ξύμπασαν οἵ τε Βανδίλοι κατὰ ταὐτὰ ἡμάρτανον
καὶ οἱ κατάσκοποι ἐθεράπευον. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ ἔσεσθαι* 24
*ἔμελλον, προτερήσαντες οἱ κατάσκοποι ἀγγέλλουσι τῷ
Καβάωνι ὅσα Βανδίλοις τε καὶ σφίσιν ἐς τὰ Χριστια-
νῶν ἱερὰ εἴργαστο καὶ ὡς ἐγγύς που οἱ πολέμιοι εἶεν.*

---

1 *ἡσύχαζον*] *ἐσχόλαζον* Euagr. ‖ 2 *ἐπεὶ*] *ἐπειδὴ* Euagr. ‖ 3 *ᾔεσαν* Euagr.] *ᾔει* codd. ‖ 4 *βανδῖλοι O* | *τῶν*] *τοὺς V* ‖ 6 *ἐσαγαγόντες V*] *ἐπαγαγόντες P* Euagr., *εἰσαγαγόντες O* ‖ 9 *πολλὰ* Euagr. ‖ 10 *ὅσα—εἰώθεσαν* om. Euagr. | *εἰώθασι V* ‖ 11 *καὶ ἐπειδὴ*] *ἐπειδὴ δὲ* Euagr. ‖ 14 *σὺν* Euagr. ‖ 15 *ἔκαιον* Euagr. ‖ 17 *πτωχοῖς VO* Euagr.] *πολλοῖς P* ‖ 20 *σύμπασαν* Euagr. | *τε* om. Euagr. | *βανδῖλοι O* | *ταὐτὰ* Euagr.] *ταῦτα* codd. ‖ 21—24 *ἐπεὶ—εἶεν* om. *V* ‖ 23 *καβαρίωνι O*

25 ὁ δὲ ἀκούσας ἐς τὴν ξυμβολὴν καθίστατο ὧδε. κύκλον
ἀπολαβὼν ἐν τῷ πεδίῳ, ἔνθα δὴ τὸ χαράκωμα ποιεῖ-
σθαι ἔμελλε, τὰς καμήλους ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ
ἐγκαρσίας ἐν κύκλῳ καθίστη, κατὰ δώδεκα μάλιστα
26 καμήλους ποιησάμενος τὸ τοῦ μετώπου βάθος. παῖδας
μὲν οὖν καὶ γυναῖκας καὶ εἴ τι αὐτοῖς ἀπόμαχον ἦν,
ὁμοῦ τοῖς χρήμασιν ἐς μέσον ἐτίθετο, τὸν δὲ τῶν
μαχίμων λεὼν ἐς τῶν ζῴων ἐκείνων τοὺς πόδας ἐν
27 μέσῳ φραξαμένους ταῖς ἀσπίσιν ἐκέλευεν εἶναι. οὕτω
δὲ Μαυρουσίοις ἐχούσης τῆς φάλαγγος οἱ Βανδίλοι
ἐν ἀπόρῳ εἶχον θέσθαι τὸ παρόν· οὔτε γὰρ ἀκοντισταὶ
B 349 οὔτε τοξόται ἀγαθοὶ ἦσαν οὔτε πεζοὶ ἐς μάχην ἰέναι
ἠπίσταντο, ἀλλ' ἱππεῖς τε ἦσαν ἅπαντες, δόρασί τε
ὡς ἐπὶ πλεῖστον καὶ ξίφεσιν ἐχρῶντο, καὶ ἀπ' αὐτοῦ
ἄποθέν τε οὐδὲν ἐργάζεσθαι κακὸν τοὺς πολεμίους
οἷοί τε ἦσαν, ἥ τε ἵππος αὐτοῖς, ἀχθομένη τῇ τῶν
καμήλων ὄψει, ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἥκιστα ἤγετο.
28 P199 ἐπειδή τε συχνὰ ἐς αὐτοὺς ἀκοντίζοντες ἐκ τοῦ ἀσφα-
λοῦς οἱ πολέμιοι τούς τε ἵππους καὶ αὐτοὺς, ἅτε πλῆ-
θος ὄντας, οὐ χαλεπῶς ἔκτεινον, ἔφευγόν τε καὶ τῶν
Μαυρουσίων ἐπεξιόντων οἱ μὲν πολλοὶ διεφθάρησαν,
εἰσὶ δὲ οἳ καὶ ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο, ὀλίγοι τε
κομιδῇ ἐκ τοῦ στρατοῦ τούτου ἐπ' οἶκον ἀπεκομίσθη-
29 σαν. ταῦτα μὲν Τρασαμούνδῳ παθεῖν πρὸς Μαυρου-

1 εἰς Euagr. ‖ 1—21 ὧδε—πολλοὶ] οἱ μὲν οὖν πολλοί, ὥς φησι, Βανδίλων Euagr. ‖ 3 ἔμελλον O ‖ 8 ἐς] καὶ O ‖ 9 εἶναι] ἰέναι Dind. ‖ 10 μαυρουσίων O | βανδῖλοι O ‖ 11—12 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 16 τε 1] τ' P ‖ 18—19 ἐκ—αὐτοὺς om. V ‖ 19—20 πλῆθος ὄντας scripsi] πλῆθος ὄντες V, πλήθους ὄντος PO ‖ 20—24 ἔφευγόν—ἀπεκομίσθησαν] καὶ πολλοὶ διεφθάρησαν V ‖ 24 δρασαμούνδω P | πρὸς] ὑπὸ Euagr.

σίων ξυνέπεσεν. ἐτελεύτα δὲ χρόνῳ ὕστερον ἑπτά τε
καὶ εἴκοσιν ἔτη Βανδίλων ἄρξας.

θ'. Ἰλδέριχος δὲ Ὁνωρίχου τοῦ Γιζερίχου παῖς a. 523
τὴν βασιλείαν παρέλαβεν, ὃς τὰ μὲν ἐς τοὺς ὑπηκόους
εὐπρόσοδός τε ἦν καὶ ὅλως πρᾷος, καὶ οὔτε Χριστιανοῖς
οὔτε τῳ ἄλλῳ χαλεπὸς ἐγεγόνει, τὰ δὲ ἐς τὸν πόλεμον
μαλθακός τε λίαν καὶ οὐδὲ ἄχρι ἐς τὰ ὦτα τὸ πρᾶγμά
οἱ τοῦτο ἐθέλων ἰέναι. Ὁάμερ γοῦν ἀνεψιός τε ὢν 2
αὐτῷ καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς τὰ πολέμια ἐστρατήγει ἐφ' οὓς
ἂν στρατεύοιντο Βανδίλοι· ὃν δὴ καὶ Ἀχιλλέα Βανδί-
λων ἐκάλουν. ἐπὶ τούτου Ἰλδερίχου ἡσσήθησάν τε 3
μάχῃ οἱ Βανδίλοι πρὸς Μαυρουσίων τῶν ἐν Βυζακίῳ,
ὧν ἦρχεν Ἀντάλας, καὶ σφίσι ξυνηνέχθη Θευδερίχῳ
τε καὶ Γότθοις ἐν Ἰταλίᾳ ἔκ τε συμμάχων καὶ φίλων
πολεμίοις γενέσθαι. τήν τε γὰρ Ἀμαλαφρίδαν ἐν 4
φυλακῇ ἔσχον καὶ τοὺς Γότθους διέφθειραν ἅπαντας, B 350
ἐπενεγκόντες αὐτοῖς νεωτερίζειν ἔς τε Βανδίλους καὶ
Ἰλδέριχον. τίσις μέντοι οὐδεμία πρὸς Θευδερίχου 5
ἐγένετο, ἐπεὶ ἀδύνατος ἐνόμισεν εἶναι στόλῳ μεγάλῳ
ἐς Λιβύην στρατεῦσαι, Ἰλδέριχος δὲ φίλος ἐς τὰ μά-
λιστα Ἰουστινιανῷ καὶ ξένος ἐγένετο, οὔπω μὲν ἥκοντι
ἐς βασιλείαν, διοικουμένῳ δὲ αὐτὴν κατ' ἐξουσίαν,

---

1 Chron. min. III 459 (12) ‖ 3 cf. Theoph. I 187, 20 ‖ 15 Vict. Tonn. ad a. 523 ‖ 20 cf. Zonar. III p. 276. Theoph. I 187, 25

---

3 ὀνωρίχου codd. ‖ 5 καὶ ὅλως scripsi] καὶ ὅλος *VP*, ὅλος *O* ‖ 5—6 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 7 μαλακός Theoph. ‖ 8 Ὁάμερ] ἄμερ *V*, ὁ ἄμερ *O* | Ὁάμερ γοῦν] Ἀμεργοῦς Theoph. ‖ 9 αὐτῷ] αὐτοῦ *O* ‖ 10—11 βανδῖλοι *O* ‖ 10 ὃν] οἳ *O* ‖ 12 βαν-δῖλοι *O* ‖ 13 ἀντταλας *V*, ἀντάλλας *P*, ἀττάλας *O* ‖ 14 ξυμμά-χων *O* | φίλων] μαχῶν *O* ‖ 15 ἀλαλαφρίδαν *V*, ἀλαμαφρίδαν *P*, ἀμαλαφρίδα *O* ‖ 17 αὐτοῖς] αὐτοὺς *O* ‖ 20 ἰλδέριχος *PO*] ἰνδέ-ριχος *V* ‖ 21 καὶ *V*] τε καὶ *PO*

ἐπεί οἱ ὁ θεῖος Ἰουστῖνος ὑπέργηρώς τε ὢν ἐβασίλευε
καὶ τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν πραγμάτων οὐ παντελῶς
ἔμπειρος. χρήμασί τε μεγάλοις ἀλλήλους ἐδωροῦντο.
6 Ἦν δέ τις ἐν τῷ Γιζερίχου γένει Γελίμερ ὁ Γει-
λάριδος τοῦ Γένζωνος τοῦ Γιζερίχου πόρρω που
ἡλικίας ἥκων μετά γε Ἰλδέριχον, καὶ διὰ τοῦτο ἐπίδοξος
7 ὢν αὐτίκα μάλα ἐς τὴν βασιλείαν ἀφίξεσθαι· ὃς τὰ
μὲν πολέμια ἐδόκει τῶν καθ' αὑτὸν ἄριστος εἶναι,
ἄλλως δὲ δεινός τε ἦν καὶ κακοήθης καὶ πράγμασί τε
νεωτέροις καὶ χρήμασιν ἐπιτίθεσθαι ἀλλοτρίοις ἐξε-
8 P 200 πιστάμενος. οὗτος ὁ Γελίμερ ἐπεί οἱ μέλλουσαν ἑώρα
τὴν ἀρχήν, οὐκ ἐδύνατο ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βιο-
τεύειν, ἀλλὰ τὰ βασιλέως ἔργα προσποιησάμενος ἐπε-
βάτευε τῆς τιμῆς, ἀώρου γε αὐτῷ οὔσης, καὶ Ἰλδερίχου
δι' ἐπιείκειαν ἐνδιδόντος κατέχειν οὐκέτι οἷός τε ἦν
τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ Βανδίλων ἑταιρισάμενος εἴ τι
ἄριστον ἦν, ἀναπείθει ἀφελέσθαι μὲν Ἰλδέριχον τὴν
B 351 βασιλείαν, ὡς ἀπόλεμόν τε καὶ ἡσσημένον πρὸς Μαυ-
ρουσίων, καὶ Ἰουστίνῳ βασιλεῖ καταπροδιδόντα τὸ τῶν
Βανδίλων κράτος, ὡς μὴ ἐς αὐτὸν ἐκ τῆς ἄλλης οἰκίας
ὄντα ἡ βασιλεία ἥκοι (τοῦτο γάρ οἱ βούλεσθαι τὴν ἐς
Βυζάντιον πρεσβείαν διέβαλλεν), αὐτῷ δὲ παραδιδόναι
τὸ Βανδίλων κράτος. οἱ δὲ ἀναπεισθέντες κατὰ ταῦτα
9 ἐποίουν. οὕτω δὴ Γελίμερ τῆς ἡγεμονίας ἐπιλαβόμενος

9 cf. Zonar. III p. 276. Theoph. I 187, 27 || 17 cf. Jordan. Get 170 || 24 cf. Mal. 459, 13

3 ἀλλήλοις *V* || 6 γε ἰλδέριχον *O*] γιλδέριχον *V*, ἰλδέριχον *P* | ἐπίδοξος] ἐπίδοξός τε *P* || 8 αὐτὸν] ἑαυτὸν *P* | ἄριστος *VPO* corr.] ἄριστον *O* pr. m. || 10 νεωτέροις] καινοτέροις *V* || 12 τρόπω *PO*] om. *V* et Theoph. || 13 προποιησάμενος *V* || 15 οὐκέτι] οὐχ *O* || 20—23 ὡς—κράτος om. *O* | 22 διέβαλεν *V*

Ἰλδέριχόν τε, ἕβδομον ἔτος Βανδίλων ἄρξαντα, καὶ
Ὁάμερα καὶ τὸν ἀδελφὸν Εὐαγένην ἐν φυλακῇ ἔσχεν. a. 530
Ἐπεὶ δὲ ταῦτα Ἰουστινιανὸς ἤκουσεν, ἤδη τὴν 10
βασιλείαν παραλαβών, πρέσβεις ἐς Λιβύην ὡς Γελί-
μερα πέμψας ἔγραψε τάδε „Οὐχ ὅσια ποιεῖς οὐδὲ τῶν
„Γιζερίχου διαθηκῶν ἄξια, γέροντά τε καὶ ξυγγενῆ
„καὶ βασιλέα Βανδίλων, εἴ τι τῶν Γιζερίχῳ βεβουλευ-
„μένων ὄφελός ἐστιν, ἐν φυλακῇ ἔχων, καὶ βίᾳ τὴν
„ἀρχὴν ἀφαιρούμενος, ἐξὸν αὐτὴν ὀλίγῳ ὕστερον χρόνῳ
„κατὰ νόμον λαβεῖν. μήτε οὖν ἐργάσῃ περαιτέρω 11
„κακὸν μήτε τοῦ βασιλέως ὀνόματος ἀνταλλάξῃ τὴν
„τοῦ τυράννου προσηγορίαν, βραχεῖ προτερεύουσαν
„χρόνῳ. ἀλλὰ τοῦτον μέν, ἄνδρα ὅσον οὔπω τεθνη- 12
„ξόμενον, ἔα φέρεσθαι τῷ λόγῳ τὴν τῆς βασιλείας
„εἰκόνα, σὺ δὲ ἅπαντα πρᾶττε ὅσα βασιλέα πράττειν
„εἰκός· προσδέχου τε ἀπὸ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ Γιζε-
„ρίχου νόμου μόνον λαβεῖν τὸ τοῦ πράγματος ὄνομα.
„ταῦτα γάρ σοι ποιοῦντι τά τε ἀπὸ τοῦ κρείττονος 13
„εὐμενῆ ἔσται καὶ τὰ παρ' ἡμῶν φίλια.“ τοσαῦτα
μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. Γελίμερ δὲ τοὺς πρέσβεις 14
ἀπράκτους ἀπέπεμψε, καὶ τόν τε Ὁάμερα ἐξετύφλωσε
τόν τε Ἰλδέριχον καὶ Εὐαγένην ἐν μείζονι φυλακῇ ἐποιή- B 352
σατο, ἐπικαλέσας φυγὴν ἐς Βυζάντιον μελετᾶν. ὡς 15
δὲ καὶ ταῦτα βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἤκουσε, πρέσβεις

1 cf. Theoph. I 188, 2. Vict. Tonn. ad a. 531 | ἕβδομον ἔτος] annos VII mens. III. cf. Vict. Tonn. ad a. 523 Chron. min. II 299

2 ὀάμερα *V*, ὀάμαρα *O* | καὶ τὸν ἀδελφὸν] τὸν ἀδελφὸν καὶ *O* ‖ 4 ὡς *VO*] πρὸς *P* ‖ 5 ἔγραφε *P* ‖ 7 τῶν] τῶ *V* ‖ 8 ἐν] ἐν τῇ *O* ‖ 10 μήτε οὖν scripsi] μὴ δὲ οὖν *VP*, μηδὲν οὖν *O* ‖ 11 μήτε] scripsi] μὴ δὲ codd. | ἀνταλλάξοι *O* ‖ 12 προτερεύσας *O* ‖ 14 τῆς om. *O* ‖ 15 πράττε *VO* ‖ 17 νόμον *O* ‖ 21 ἔπεμψε *O* | ὀάμερα codd. ‖ 22 εὐαγένην *O* ‖ 23 φυγὴν] φυγεῖν *O*

ἑτέρους πέμψας ἔγραψε τάδε „Ἡμεῖς μὲν οἰόμενοί σε
„οὔποτε τῆς ἡμετέρας συμβουλῆς ἀπ' ἐναντίας ἥξειν
16 „ἐγράψαμέν σοι τὴν ἐπιστολὴν τὴν προτέραν. ἐπεὶ δὲ
„ἀρέσκει σοι τὴν βασιλείαν οὕτω κεκτῆσθαι ὡς νῦν
„ἔχεις λαβών, ἀπόλαβε ὅ τι ἂν ἐξ αὐτῆς ὁ δαίμων διδῷ.
17 „σὺ δὲ Ἰλδέριχόν τε καὶ Ὁάμερα τὸν πηρὸν καὶ τού-
„του τὸν ἀδελφὸν ὡς ἡμᾶς πέμπε, παραψυχὴν ἕξοντας
„ἣν ἔχειν εἰσὶ δυνατοὶ ὅσοι τὴν βασιλείαν ἢ τὴν
18 „ὄψιν ἀφῄρηνται. ὡς οὐκ ἐπιτρέψομέν γε, ἢν μὴ
„ταῦτα ποιῇς. ἐνάγει γὰρ ἡμᾶς ἡ ἐλπίς, ἣν εἰς τὴν
19 „ἡμετέραν φιλίαν ἔσχον. αἵ τε σπονδαὶ ἡμῖν αἱ πρὸς
„Γιζέριχον ἐκποδὼν στήσονται. τῷ γὰρ ἐκδεξαμένῳ
„τὴν ἐκείνου βασιλείαν ἐρχόμεθα οὐ πολεμήσοντες,
„ἀλλὰ τὰ δυνατὰ τιμωρήσοντες."
20 P 201 Ταῦτα Γελίμερ ἀναλεξάμενος ἠμείβετο τοῖσδε „Βα-
„σιλεὺς Γελίμερ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ. οὔτε βίᾳ τὴν
„ἀρχὴν ἔλαβον οὔτε τί μοι ἀνόσιον ἐς ξυγγενεῖς τοὺς
21 „ἐμοὺς εἴργασται. Ἰλδέριχον γὰρ νεώτερα πράσσοντα
„ἐς οἶκον τὸν Γιζερίχου καθεῖλε τὸ τῶν Βανδίλων
„ἔθνος· ἐμὲ δὲ ὁ χρόνος ἐς τὴν βασιλείαν ἐκάλεσε, κατά
22 „γε τὸν νόμον τὰ πρεσβεῖα διδούς. τὴν δὲ ὑπάρχου-
„σαν ἡγεμονίαν αὐτόν τινα διοικεῖσθαι καλὸν καὶ μὴ
23 „ἀλλοτρίας οἰκειοῦσθαι φροντίδας. ὥστε καὶ σοὶ βασι-
„λείαν ἔχοντι τὸ περιέργῳ εἶναι οὐ δίκαιον· λύοντι
„δέ σοι τὰς σπονδὰς καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἰόντι ἀπαντήσομεν

---

1 τάδε PO] ταῦτα V | σε] γε V ‖ 2 ξυμβουλῆς O ‖ 3 σοι τὴν ἐπιστολὴν τὴν προτέραν V] τὴν προτέραν ἐπιστολὴν PO ‖ 5 ἀπόλαβε] ἀπόλαυε O ‖ 6 ὁάμερα codd. | τὸν πηρὸν VP] om. O ‖ 7 ἕξοντας] ἔχοντας O ‖ 9 ἐπιστρέψομεν V ‖ 10 ἐς O ‖ 11 ὑμετέραν VO ‖ 13 πολεμήσοντα O ‖ 17 μοι om. P ‖ 19 ἐς οἶκον PO] ἐπ' οἶκον V ‖ 20 ὁ om. V ‖ 23 οἰκειοῦσθαι PO] οἰκεῖσθαι V

„ὅση δύναμις, μαρτυρόμενοι τοὺς ὅρκους τοὺς Ζήνωνι B 353
„ὀμωμοσμένους, οὗ τὴν βασιλείαν παραλαβὼν ἔχεις.“
ταῦτα λαβὼν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὰ γράμματα, 24
ἔχων καὶ πρότερον δι' ὀργῆς Γελίμερα, ἔτι μᾶλλον ἐς
τὴν τιμωρίαν ἐπῆρτο. καί οἱ ἔδοξε καταλύσαντι ὡς 25
τάχιστα τὸν Μηδικὸν πόλεμον ἐς Λιβύην στρατεῦσαι,
καὶ (ἦν γὰρ ἐπινοῆσαί τε ὀξὺς καὶ ἄοκνος τὰ βεβουλευμένα
ἐπιτελέσαι) παρῆν μὲν αὐτῷ μετάπεμπτος ὁ τῆς ἑῴας
στρατηγὸς Βελισάριος, οὐχ ὅτι ἐς Λιβύην στρατηγήσειν
μέλλοι προειρημένον αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὁτῳοῦν, ἀλλὰ τῷ
λόγῳ παραλέλυτο ἧς εἶχεν ἀρχῆς. γεγόνασι δὲ αὐτίκα 26
αἱ πρὸς Πέρσας σπονδαί, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις
ἐρρήθη.

ι'. Βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς, ἐπεί οἱ τά τε οἴκοι
καὶ τὰ ἐς τοὺς Πέρσας ὡς ἄριστα εἶχε, τὰ ἐν Λιβύῃ
πράγματα ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο. ἐπεὶ δὲ ἐς τὰς ἀρχὰς 2
ἐξήνεγκεν ὡς στρατιὰν ἀγείροι ἐπὶ Βανδίλους τε καὶ
Γελίμερα, οἱ πλεῖστοι ἤδη ἐδυσχέραινόν τε καὶ ἐν
ξυμφορᾷ ἦσαν, τόν τε Λέοντος τοῦ βασιλέως στόλον
καὶ τὸ τοῦ Βασιλίσκου πάθος ἀνανεούμενοί τε καὶ
ἀποστοματίζοντες στρατιώτας μὲν ὅσοι ἀπέθανον, χρή-
ματα δὲ ὅσα τὸ δημόσιον ὦφλε. μάλιστα δὲ ἤλγουν 3
τε καὶ περιώδυνοι τῇ μερίμνῃ ἐγίνοντο ὅ τε τῆς αὐλῆς
ἔπαρχος, ὃν δὴ πραίτωρα καλοῦσι Ῥωμαῖοι, καὶ ὁ τοῦ

---

12 cf. I 117, 8 ‖ 17 cf. Theoph. I 188, 14

---

7 καὶ (ἦν] καὶ om. *P* ‖ 9 στρατηγὸς in litura in *O* ‖ 10 προηρημένον *O* ‖ 12 ἔμπροσθε *P* ‖ 13 ἐρρέθη *PO* ‖ 16 ἐποιεῖτο *VP* in marg. *O*] εἶχεν *P* in contextu ‖ 17 ἀγείρει *O* ‖ 22 ὦφλε codd.] ὤφειλε Hoesch. in marg. ‖ 24 ὕπαρχος *P* | πραιτωρίων *O*

ταμιείου ἡγούμενος καὶ ὅτῳ ἄλλῳ φόρου ξυλλογὴ δη-
μοσίου ἢ βασιλικοῦ ἐπετέτακτο, λογιζόμενοι ὅτι αὐτοῖς
B 354 ⟨εἰς⟩ τὴν τοῦ πολέμου χρείαν δεήσει ἄμετρα φέρουσιν
4 οὔτε ξυγγνώμης τινὸς οὔτε ἀναβολῆς ἀξίοις εἶναι. τῶν
δὲ στρατηγῶν αὐτὸς ἕκαστος στρατηγήσειν οἰόμενος
P 202 κατωρρώδει τε καὶ ἀπώκνει τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος,
εἴ οἱ ἀναγκαῖον εἴη διασωθέντι ἐκ τῶν ἐν θαλάσσῃ
κακῶν στρατοπεδεύεσθαι μὲν ἐν τῇ πολεμίᾳ, ἐκ δὲ
τῶν νεῶν ὁρμωμένῳ διαμάχεσθαι πρὸς βασιλείαν με-
5 γάλην τε καὶ λόγου ἀξίαν. οἱ δὲ στρατιῶται ἄρτι ἐκ
πολέμου μακροῦ τε καὶ χαλεποῦ ἐπανήκοντες οὔπω τε
ὅλῃ γλώσσῃ ἀγαθῶν τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν γευσάμενοι
ἐν ἀμηχανίᾳ ἐγίνοντο ἔς τε ναυμαχίαν ἀγόμενοι, ἣν
οὐδὲ ἀκοῇ πρότερον παραλαβόντες ἐτύγχανον, καὶ ἀπὸ
τῶν ἑῴων ὁρίων στελλόμενοι ἐς τὰς τοῦ ἡλίου δυσμάς,
ἐφ᾽ ᾧ διακινδυνεύσουσι πρός τε Βανδίλους καὶ Μαυ-
6 ρουσίους. οἱ δὲ δὴ ἄλλοι, ἅπερ ἐν ὁμίλῳ φιλεῖ γίγνε-
σθαι, νεωτέρων πραγμάτων ἤθελον διὰ κινδύνων ἀλλο-
τρίων θεαταὶ γενέσθαι.
7 Βασιλεῖ μέντοι εἰπεῖν τι ἐπὶ κωλύμῃ τῆς στρατιᾶς
οὐδείς, ὅτι μὴ ὁ Καππαδόκης Ἰωάννης, ἐτόλμησεν, ὁ
τῆς αὐλῆς ἔπαρχος, θρασύτατός τε ὢν καὶ δεινότατος
8 τῶν κατ᾽ αὐτὸν ἁπάντων. οὗτος γὰρ Ἰωάννης,
τῶν ἄλλων σιωπῇ τὰς παρούσας ὀδυρομένων τύχας,
παρελθὼν ἐς βασιλέα ἔλεξε τοιάδε „Τὸ πιστόν, ὦ

25 cf. Theoph. I 188, 18

1—2 δημοσίου] δῆμος V ‖ 3 ⟨εἰς⟩ Maltr.] om. codd. ‖ 7 ἐν om. O ‖ 9 ὁρμωμένῳ VO] ὡρμωμένῳ P pr. m., ὡρμημένῳ P corr. ‖ 13 ἐγένοντο P ‖ 16 διακινδυνεύουσι O ‖ 17—18 γίνεσθαι O ‖ 21 ὁ Καππαδόκης] ἀποκαππαδόκης V ‖ 23 ὁ ἰωάννης P ‖ 24 τῶν ἄλλων σιωπῇ VP] σιωπῇ τῶν ἄλλων O ‖ 25 εἰς P

„βασιλεῦ, τῆς ἐς τοὺς ὑπηκόους τοὺς σοὺς ὁμιλίας τὴν
„παρρησίαν ἡμῖν ἀναπετάννυσιν ὅ τι ἂν μέλλοι τῇ
„πολιτείᾳ τῇ σῇ ξυνοίσειν, ἣν καὶ μὴ πρὸς ἡδονήν
„σοι τὰ λεγόμενά τε καὶ πρασσόμενα ᾖ. οὕτω γὰρ 9 B 355
„σοι κεράννυσι τῷ δικαίῳ τὴν ἐξουσίαν ἡ σύνεσις,
„ὥστε οὐ τὸν ὑπηρετήσαντα πάντως εὔνουν εἶναι
„ἡγῇ τοῖς σαυτοῦ πράγμασιν, οὐδὲ τῷ ἀντειπόντι χαλε-
„πῶς ἔχεις, ἀλλὰ μόνῳ τῷ τῆς διανοίας ἀκραιφνεῖ
„πάντα σταθμώμενος ἀκίνδυνον ἡμῖν ἀπέδειξας πολλά-
„κις τὸ τοῖς σοῖς ἀντιστῆναι βουλεύμασι. τούτοις 10
„ἡγμένος, ὦ βασιλεῦ, κατέστην εἰς ξυμβουλὴν τήνδε,
„προσκρούσων μὲν τὸ παραυτίκα ἴσως, ἂν οὕτω τύχῃ,
„ἐς δὲ τὸ μέλλον τὴν εὔνοιαν τὴν ἐμὴν καταφανῆ
„δείξων, ταύτης τέ σε μάρτυρα παρεξόμενος. ἢν γὰρ 11
„ἀπειθῶν τοῖς λεγομένοις ἐξοίσεις ἐς Βανδίλους τὸν
„πόλεμον, μηκυνομένης σοι τῆς ἀγωνίας τὴν ἐμὴν
„παραίνεσιν εὐδοκιμῆσαι ξυμβήσεται. εἰ μὲν γὰρ ὡς 12
„κρατήσεις τῶν πολεμίων τὸ θαρρεῖν ἔχεις, οὐδὲν
„ἀπεικός σε τά τε σώματα προΐεσθαι καὶ χρημάτων
„δαπανᾶν πλῆθος, καὶ τοὺς ὑπὲρ τῶν ἀγώνων ὑφίστα-
„σθαι πόνους. νίκη γὰρ ἐπιγενομένη πάντα καλύπτει
„τὰ τοῦ πολέμου πάθη. εἰ δὲ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς τοῦ 13
„θεοῦ γούνασι κεῖται, παραδείγμασι δὲ τῶν προγεγε-
„νημένων χρωμένους ἡμᾶς ἀνάγκη δεδιέναι τὸ τοῦ
„πολέμου πέρας, πῶς οὐχὶ τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι κινδύνων
„τὸ τὴν ἡσυχίαν ἀγαπᾶν ἄμεινον; ἐπὶ Καρχηδόνα 14

2 ἀναπετάννυσιν VO] ἀναπετάννυσι ποιεῖν τε καὶ λέγειν P | μέλλη P ‖ 3 τῇ σῇ ξυνοίσειν VO] ξυνοίσειν τῇ σῇ P ‖ 5 ξύνεσις O ‖ 7 σαυτοῦ] αὐτοῦ O ‖ 11 ἐς O ‖ 12 τύχη V] τύχοι PO ‖ 14 ταύτη O | παρεξόμενος] παραδεξόμενος O ‖ 15 τοῖς λεγομένοις om. V ‖ 18 κρατήσειν O ‖ 23 γόνασι P ‖ 24 ἡμᾶς] ὑμᾶς O

„διανοῇ στρατεύειν, εἰς ἣν κατὰ μὲν τὴν ἤπειρον ἰόντι
„ὁδὸς τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμερῶν ἐστι, πλέοντι
„δὲ ἀνάγκη τὸ πέλαγος ὅλον ἀμειψαμένῳ πρὸς τὰς
„ἐσχατιὰς τῆς θαλάσσης ἐλθεῖν. ὥστε τῶν ἐν τῷ
„στρατοπέδῳ ξυμβησομένων ἐνιαύσιόν σοι δεήσει τὸν
15 P 203 „ἄγγελον ἥκειν. προσθείη δὲ ἄν τις ὡς, ἢν μὲν κρα-
B 356 „τήσῃς τῶν πολεμίων, Λιβύης μεταποιεῖσθαι οὐκ ἂν
„δύναιο, τῆς τε Σικελίας καὶ Ἰταλίας ὑφ' ἑτέροις κει-
16 „μένης· ἢν δέ τι καὶ πταίσῃς, ὦ βασιλεῦ, λελυμένων
„ἤδη σοι τῶν σπονδῶν, εἰς τὴν ἡμετέραν τὸν κίνδυνον
„ἄξεις· ξυνελόντι τε εἰπεῖν οὔτε ἀπόνασθαι παρέσται
„σοι τῆς νίκης καὶ τὸ τῆς τύχης ἐναντίωμα λυμανεῖται
17 „τοῖς εὖ καθεστῶσι. πρὸ τῶν πραγμάτων τὸ τῆς
„εὐβουλίας ὄφελός ἐστι. τοῖς μὲν γὰρ ἐπταικόσι τὸ
„μεταμελεῖσθαι ἀνόνητον, πρὸ δὲ τῶν δεινῶν τὸ με-
„ταμανθάνειν ἀκίνδυνον. οὐκοῦν ξυνοίσει πάντων
„μάλιστα τὸ τοῖς καιροῖς ἐν δέοντι χρῆσθαι."
18 Ἰωάννης μὲν τοσαῦτα εἶπεν. ἀποδεξάμενος δὲ βα-
σιλεὺς τὴν ἐς τὸν πόλεμον προθυμίαν κατέπαυσε. τῶν
δέ τις ἱερέων, οὓς δὴ ἐπισκόπους καλοῦσιν, ἐκ τῆς
ἑῴας ἥκων ἔφη ἐς λόγους τῷ βασιλεῖ ἐλθεῖν βούλεσθαι.
19 καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ ξυνέμιξεν, ἔλεγέν οἱ τὸν θεὸν ἐπισκῆψαι
ὄναρ γενέσθαι τε ὡς βασιλέα καὶ αὐτὸν αἰτιάσασθαι
ὅτι δὴ Χριστιανοὺς τοὺς ἐν Λιβύῃ ῥύεσθαι ἐκ τυράννων
20 ὑποδεξάμενος εἶτα λόγῳ οὐδενὶ κατωρρώδησε· „καίτοι

---

18 cf. Theoph. I 188, 24

---

3 ἀμειψαμένῳ] ἀμει evanuit in *P* ‖ 8—9 κειμένοις *P* ‖ 10 ἐς *PO* ‖ 11 ἄξοις *P* ‖ 12 τύχης] νίκης *O* ‖ 15 μεταμελεῖσθαι *V*] μεταμέλειν *PO* | ἀνόητον *V* ‖ 18—19 ὁ βασιλεὺς *P* ‖ 20 ἱερέων *PO*] ἱερωμένων *V* | δὴ om. *O* | ἐπισκόπους καλοῦσιν *VP*] καλοῦσιν ἐπισκόπους *O*

„αὐτὸς“ ἔφη „οἱ πολεμοῦντι ξυλλήψομαι Λιβύης τε
„κύριον θήσομαι.“ ταῦτα βασιλεὺς ἐπεὶ ἤκουσε, κατέ- 21
χειν τὴν διάνοιαν οὐκέτι ἐδύνατο, ἀλλὰ τήν τε στρα-
τιὰν καὶ τὰς ναῦς ἤγειρεν, ὅπλα τε καὶ σιτία ἡτοίμαζε
καὶ Βελισαρίῳ ἐν παρασκευῇ ἐπήγγελλεν εἶναι ὡς ἐν
Λιβύῃ στρατηγήσοντι αὐτίκα μάλα. Τρίπολιν δὲ τὴν 22 B357
ἐν Λιβύῃ τῶν τις ἐπιχωρίων Πουδέντιος ἀπὸ Βαν-
δίλων ἀπέστησε. πέμψας τε ὡς βασιλέα ἐδεῖτό οἱ στρα-
τιὰν στεῖλαι· πόνῳ γὰρ αὐτῷ τὴν χώραν οὐδενὶ 23
προσποιήσειν· ὁ δέ οἱ ἄρχοντά τε Ταττιμοὺθ καὶ
στράτευμα οὐ πολὺ ἔστειλεν. ὃ δὴ ἑταιρισάμενος 24
Πουδέντιος Βανδίλων οὐ παρόντων τήν τε χώραν ἔσχε
καὶ βασιλεῖ προσεποίησε. τῷ δὲ Γελίμερι τιμωρεῖν
βουλομένῳ Πουδέντιον ἐναντίωμα ξυνέπεσε τόδε.

Γώδας τις ἦν ἐν τοῖς Γελίμερος δούλοις, Γότθος 25
τὸ γένος, θυμοειδὴς μὲν καὶ δραστήριος καὶ πρὸς
ἰσχὺν ἱκανῶς πεφυκώς, εὐνοϊκῶς δὲ δοκῶν ἐς τὰ τοῦ
δεσπότου πράγματα ἔχειν. τούτῳ τῷ Γώδᾳ ὁ Γελίμερ 26
Σαρδὼ τὴν νῆσον ἐπέτρεψε, φυλακῆς τε ἕνεκα καὶ
φόρον τὸν ἐπέτειον ἀποφέρειν. ὁ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς 27
τύχης εὐημερίαν οὔτε καταπέψαι οὔτε τῇ ψυχῇ φέρειν
οἷός τε ὢν τυραννίδι ἐπεχείρησε, καὶ οὐδὲ τὴν τοῦ
φόρου ἀπαγωγὴν ἀποφέρειν ἔτι ἠξίου, ἀλλὰ καὶ τὴν
νῆσον αὐτὸς Βανδίλων ἀποστήσας εἶχε. καὶ ἐπεὶ 28

---

2 Cur Iustinianus bella in Libya et in Hesperia susceperit, ipse dicit in Nov. 78 cap. 4 sub finem || 5 cf. Theoph. I 188, 32

---

2 ὁ βασιλεὺς *O* || 5 βελισάριον *V* et *O* pr. m. || 5—6 ἐν λιβύῃ *V*] ἐς λιβύην *PO* || 8 τε om. *V* || 10 Ταττιμοὺθ] ταμοὺθ *O* || 11 ὃ] ὧ *O* || 13 δὲ] τε *O* || 14 πουδεντίω *O* || 15 Γόδδας Theoph. || 16 τὸ γένος om. *O* || 17 ἱκανὸς *VO* | ἐς *VP*] πρὸς *O* || 19 σαρδῶ *VO* || 21 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. | τὴν ψυχὴν *O*.

ᾔσθετο βασιλέα Ἰουστινιανὸν πολεμησείοντα ἐπί τε
29 P 204 *Λιβύην καὶ Γελίμερα, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τάδε „Οὔτε*
„ἀγνωμοσύνῃ εἴκων οὔτε τι ἄχαρι πρὸς δεσπότου
„παθὼν τοῦ ἐμοῦ εἰς ἀπόστασιν εἶδον, ἀλλὰ τἀνδρὸς
„ἰδὼν τὴν ὠμότητα ἰσχυρὰν οἵαν εἴς τε τὸ ξυγγενὲς
„καὶ ὑπήκοον μετέχειν τῆς ἀπανθρωπίας οὐκ ἂν δό-
30 *„ξαιμι ἑκών γε εἶναι. ἄμεινον γὰρ βασιλεῖ δικαίῳ*
B 358 *„ὑπηρετεῖν ἢ τυράννῳ τὰ οὐκ ἔννομα ἐπαγγέλλοντι.*
31 *„ἀλλ' ὅπως μὲν συλλήψῃ μοι ταῦτα σπουδάζοντι,*
„ὅπως δὲ στρατιώτας πέμποις ὥστε με ἀμύνεσθαι τοὺς
32 *„ἐπιόντας ἱκανῶς ἔχειν.“ ταύτην βασιλεὺς ἄσμενος*
λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν Εὐλόγιον πρεσβευτὴν ἔπεμψε
καὶ γράμματα ἔγραψεν, ἐπαινῶν τὸν Γώδαν τῆς τε
ξυνέσεως καὶ τῆς ἐς τὴν δικαιοσύνην προθυμίας, ξυμ-
μαχίαν τε ἐπαγγελλόμενος καὶ στρατιώτας καὶ στρα-
τηγόν, ὃς αὐτῷ ξυμφυλάξαι τε τὴν νῆσον οἷός τε εἴη
καὶ τὰ ἄλλα ξυλλήψεσθαι, ὥστε αὐτῷ δύσκολον μηδὲν
33 *πρὸς Βανδίλων ξυμβῆναι. Εὐλόγιος δὲ ἀφικόμενος*
εἰς Σαρδὼ εὕρισκε Γώδαν ὄνομά τε καὶ σχῆμα βασι-
λέως περιβαλλόμενον καὶ δορυφόρους προσποιησά-
34 *μενον. ὃς ἐπειδὴ τὴν βασιλέως ἐπιστολὴν ἀνελέξατο,*
στρατιώτας μὲν ἔφη ἐς ξυμμαχίαν ἐλθεῖν βουλομένῳ
εἶναι, ἄρχοντος δὲ οὐ πάνυ χρῄζειν. κατὰ ταῦτά τε
πρὸς βασιλέα γράψας τὸν Εὐλόγιον ἀπεπέμψατο.

ια'. Ταῦτα βασιλεὺς οὔπω πεπυσμένος τετρακο-
σίους τε στρατιώτας καὶ ἄρχοντα Κύριλλον ὡς τὴν
2 *νῆσον ξυμφυλάξοντας Γώδᾳ ἡτοίμαζεν. ἤδη δὲ ξὺν*

4 *ἐς PO* ‖ 5 *οἵαν*] *οἷα V* | *ἐς PO* ‖ 8 *ἀπαγγέλλοντι V* ‖ 9 *συλλήψῃ μοι*] *ξυλληψόμενον O* ‖ 10 *με* om. *O* | *ἀμύνεσθαι V*] *ἀμύνασθαι PO* ‖ 11 *ἔχεις O* ‖ 16 *τε τὴν*] *τε* om. *P* ‖ 19 *ἐς PO* | *σαρδῶ O* ‖ 22 *ἐς* om. *O* ‖ 23 *οὐ* rec. m. suppl. est in *O* ‖ 27 *ξυμφυλάξαντας V*

αὐτοῖς καὶ τὴν ἐς Καρχηδόνα στρατείαν ἐν παρασκευῇ
εἶχε, πεζοὺς μὲν στρατιώτας μυρίους, ἱππέας δὲ πεν-
τακισχιλίους, ἔκ τε στρατιωτῶν καὶ φοιδεράτων συνει-
λεγμένους. ἐν δὲ δὴ φοιδεράτοις πρότερον μὲν μόνοι 3
βάρβαροι κατελέγοντο, ὅσοι οὐκ ἐπὶ τῷ δοῦλοι εἶναι,
ἅτε μὴ πρὸς Ῥωμαίων ἡσσημένοι, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ
ὁμοίᾳ ἐς τὴν πολιτείαν ἀφίκοιντο. φοίδερα γὰρ τὰς 4
πρὸς τοὺς πολεμίους σπονδὰς καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τὸ δὲ B 359
νῦν ἅπασι τοῦ ὀνόματος τούτου ἐπιβατεύειν οὐκ ἐν
κωλύμῃ ἐστί, τοῦ χρόνου τὰς προσηγορίας ἐφ' ὧν
τέθεινται ἥκιστα ἀξιοῦντος τηρεῖν, ἀλλὰ τῶν πραγμάτων
ἀεὶ περιφερομένων, ᾗ ταῦτα ἄγειν ἐθέλουσιν ἄνθρω-
ποι, τῶν πρόσθεν αὐτοῖς ὠνομασμένων ὀλιγωροῦντες.
ἄρχοντες δὲ ἦσαν φοιδεράτων μὲν Δωρόθεός τε, ὁ 5
τῶν ἐν Ἀρμενίοις καταλόγων στρατηγὸς, καὶ Σολόμων,
ὃς τὴν Βελισαρίου ἐπετρόπευε στρατηγίαν· (δομέστι-
κον τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ Σολόμων οὗτος 6 P 205
εὐνοῦχος μὲν ἦν, οὐκ ἐξ ἐπιβουλῆς δὲ ἀνθρώπου τὰ
αἰδοῖα ἐτύγχανεν ἀποτμηθεὶς, ἀλλά τις αὐτῷ τύχη ἐν
σπαργάνοις ὄντι τοῦτο ἐβράβευσε·) καὶ Κυπριανὸς καὶ
Βαλεριανὸς καὶ Μαρτῖνος καὶ Ἀλθίας καὶ Ἰωάννης
καὶ Μάρκελλος καὶ Κύριλλος, οὗ πρόσθεν ἐμνήσθην·
στρατιωτῶν δὲ ἱππέων μὲν Ῥουφῖνός τε καὶ Ἀιγὰν, 7
ἐκ τῆς Βελισαρίου οἰκίας ὄντες, καὶ Βαρβᾶτος καὶ

15 cf. Theoph. I 189, 10 || 22 cf. 62, 21

3—4 ξυνειλεγμένους *PO* || 4 δὴ om. *O* || 5 τῷ *O*] τὸ *VP* || 6—7 καὶ τῇ ὁμοίᾳ *P* || 7—8 φοίδερα—Ῥωμαῖοι om. *O* || 11 τέθειται *P* || 13 ὀμωμοσμένων *V*, ὀνομασμένων *P* || 15 ἐν om. *O* | ἀρμενίοις *VO* || 20 τοῦτο] τούτῳ *O* || 21 βαλλεριανὸς *P* | καὶ μαρτῖνος om. *V* || 23 αἰγᾶν hic et infra *P*, ἀϊγᾶν hic et infra *O* || 24 βαρβάτος codd.

Πάππος, πεζῶν δὲ Θεόδωρος, ὅνπερ Κτεάνον ἐπίκλησιν
ἐκάλουν, καὶ Τερέντιός τε καὶ Ζαΐδος καὶ Μαρκιανὸς
8 *καὶ Σάραπις. Ἰωάννης δέ τις ἐξ Ἐπιδάμνου ὁρμώ-*
μενος, ἣ νῦν Δυρράχιον καλεῖται, τοῖς τῶν πεζῶν
9 *ἡγεμόσιν ἅπασιν ἐφειστήκει. τούτων ἁπάντων Σολό-*
μων μὲν ἑῷος ἐτύγχανεν ὢν ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἐσχατιᾶς
αὐτῆς, οὗ νῦν πόλις οἰκεῖται Δάρας, Αἰγὰν δὲ ἦν
10 *Μασσαγέτης γένος, οὓς νῦν Οὔννους καλοῦσιν. οἱ*
B 360 *δὲ λοιποὶ σχεδόν τι ἅπαντες τὰ ἐπὶ τῆς Θρᾴκης χωρία*
11 *ᾤκουν. εἵποντο δὲ αὐτοῖς Ἔρουλοι τετρακόσιοι, ὧν*
Φάρας ἦρχε, καὶ ξύμμαχοι βάρβαροι ἑξακόσιοι μάλιστα
12 *ἐκ τοῦ Μασσαγετῶν ἔθνους, ἱπποτοξόται πάντες· ὧν*
δὴ ἡγοῦντο Σιννίων τε καὶ Βάλας, ἀνδρίας τε καὶ καρτερίας
13 *ἐς ἄκρον ἥκοντε. ναῦς δὲ ἡ σύμπασα στρατιὰ πεντακο-*
σίας ἦγε, καὶ αὐτῶν οὐδεμία πλέον ἢ κατὰ μυριάδας
πέντε μεδίμνων φέρειν οἵα τε ἦν, οὐ μὴν οὐδὲ ἔλασσον
14 *ἢ κατὰ τρισχιλίους. ναῦται δὲ τρισμύριοι ἐπέπλεον*
ἁπάσαις, Αἰγύπτιοί τε καὶ Ἴωνες οἱ πλεῖστοι καὶ
Κίλικες, ἀρχηγός τε εἷς ἐπὶ ταῖς ναυσὶν ἁπάσαις Κα-
15 *λώνυμος Ἀλεξανδρεὺς ἀπεδέδεικτο. ἦσαν δὲ αὐτοῖς*
καὶ πλοῖα μακρά, ὡς ἐς ναυμαχίαν παρεσκευασμένα,
ἐνενήκοντα δύο, μονήρη μέντοι καὶ ὀροφὰς ὕπερθεν
ἔχοντα, ὅπως οἱ ταῦτα ἐρέσσοντες πρὸς τῶν πολεμίων
16 *ἥκιστα βάλλοιντο. δρόμωνας καλοῦσι τὰ πλοῖα ταῦτα*

6 cf. Zach. 169, 28

1 ὁ *θεόδωρος P* | *κτεάνον V*] *κτενάτον PO* ‖ 1—2 *ἐπίκλησιν*[β] *ἐκά*[α]*λουν O* ‖ 3 *σαράπις O* ‖ 5 *ἁπάντων* om. *O* ‖ 6 *μὲν ἑῷος VO*] *ἑῷος μὲν P* ‖ 7 *δάρος O* ‖ 12 *τοῦ O*] *τῶν VP* ‖ 13 *σιννίων P*] *συνίων V*, *σιννιών O*, *Σισίννιός* Theoph. | *ἀνδρείας P* ‖ 14 *ἥκοντες P* | *ξύμπασα PO* ‖ 15 *ἦγεν P* ‖ 17 *δὲ PO*] *γὰρ V* | *τρισμύριοι VO* Theoph.] *δυσμύριοι P* ‖ 20 *ἀποδέδεικτο PO* ‖ 24 *ὡς ἥκιστα P* | *τὰ πλοῖα ταῦτα VP*] *ταῦτα τὰ πλοῖα O*

οἱ νῦν ἄνθρωποι· πλεῖν γὰρ κατὰ τάχος δύνανται
μάλιστα. ἐν τούτοις δὴ Βυζάντιοι δισχίλιοι ἔπλεον,
αὐτερέται πάντες· περίνεως γὰρ ἦν ἐν τούτοις οὐδείς.
ἐστέλλετο δὲ καὶ Ἀρχέλαος, ἀνὴρ ἐς πατρικίους τελῶν, 17
ἤδη μὲν τῆς αὐλῆς ἔπαρχος ἔν τε Βυζαντίῳ καὶ Ἰλλυ-
ριοῖς γεγονώς, τότε δὲ τοῦ στρατοπέδου καταστὰς
ἔπαρχος. οὕτω γὰρ ὁ τῆς δαπάνης χορηγὸς ὀνομάζεται.
στρατηγὸν δὲ αὐτοκράτορα ἐφ' ἅπασι Βελισάριον βα- 18
σιλεὺς ἔστελλεν, ὃς τῶν ἑῴων αὖθις καταλόγων ἦρχε.
καὶ αὐτῷ πολλοὶ μὲν δορυφόροι, πολλοὶ δὲ ὑπασπισταὶ 19
εἵποντο, ἄνδρες τε ἀγαθοὶ τὰ πολέμια καὶ τῶν περὶ
ταῦτα κινδύνων ἀτεχνῶς ἔμπειροι. γράμματά τε αὐτῷ 20
βασιλεὺς ἔγραφε, δρᾶν ἕκαστα ὅπῃ ἂν αὐτῷ δοκῇ B 361
ἄριστα ἔχειν, ταῦτά τε κύρια εἶναι ἅτε αὐτοῦ βασι-
λέως αὐτὰ διαπεπραγμένου. βασιλέως γὰρ αὐτῷ ῥοπὴν
τὰ γράμματα ἐποίει. ὥρμητο δὲ ὁ Βελισάριος ἐκ Γερ- 21
μανίας, ἣ Θρᾳκῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν μεταξὺ κεῖται.
ταῦτα μὲν οὖν ἐγίνετο τῇδε.

Γελίμερ δὲ Τριπόλεώς τε πρὸς Πουδεντίου καὶ 22 P 206
Σαρδοῦς πρὸς Γώδα ἐστερημένος, Τρίπολιν μὲν ἀνα-
σώσασθαι μόλις ἤλπισεν, ἀπωτέρω τε ᾠκημένην καὶ
Ῥωμαίων ἤδη τοῖς ἀποστᾶσι ξυλλαμβανόντων, ἐφ' οὓς
δὴ μὴ αὐτίκα στρατεύειν ἔδοξέν οἱ ἄριστα ἔχειν· ἐς
δὲ τὴν νῆσον προτερῆσαι ἠπείγετο, πρὶν ἢ καὶ ἐς
ταύτην ξυμμαχίαν ἐκ βασιλέως ἥκειν. ἀπολέξας οὖν 23

25 cf. Theoph. I 189, 22

2 δυσχίλιοι *V* ‖ 3 τε γὰρ *V* ‖ 5 ὕπαρχος *PO* ‖ 7 ὕπαρχος *PO* ‖ 9 ἔστελλεν] ἔστησεν Theoph. ‖ 12 ἀτεχνῶς] παντελῶς *O* ‖ 13 δοκῇ *VO*] δοκεῖν *P* ‖ 18 ἐγένετο *PO* ‖ 19 τε] μὲν *O* ‖ 20 σαρδῶ *O* | γωδᾶ *V*, γῶδα *O* ‖ 21 ἤλπιζεν *O* | ἀποτέρω *P* | ᾠκημένην *VO*] ὡς κειμένην *P* ‖ 22 ἀποστάσι *O* ‖ 24 πρὶν ἢ *O*] πρινὴ *V*, πρι-

Βανδίλων χιλιάδας πέντε καὶ ναῦς εἴκοσι καὶ ἑκατὸν
τὰς ἄριστα πλεούσας στρατηγόν τε ἀποδείξας Τζάζωνα
24 τὸν ἀδελφὸν ἔστελλε. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ Γώδαν τε καὶ
Σαρδὼ θυμῷ τε πολλῷ καὶ σπουδῇ χρώμενοι ἔπλεον,
βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς Βαλεριανόν τε καὶ Μαρτῖνον
προτέρους ἔστελλεν, ἐφ᾽ ᾧ προσδέξονται τὴν ἄλλην
25 στρατιὰν ἐς τὰ ἐν Πελοποννήσῳ χωρία. καὶ ἐπειδὴ
ἐν ταῖς ναυσὶν ἄμφω ἐγενέσθην, ἐνθύμιον βασιλεῖ
ἐγένετο ἐντέλλεσθαί τι αὐτοῖν· ὃ καὶ πρότερον ἐθέ-
λοντα λέγειν ἀσχολία τις λόγων ἑτέρων τὴν διάνοιαν
26 περιλαβοῦσα ἐξέκρουσε. μεταπεμψάμενος οὖν αὐτὼ
λέγειν ἔμελλεν ἃ ἐβούλετο, ἀλλὰ ξυμβαλὼν εὕρισκεν
B 362 ὡς οὐκ ἂν αὐτοῖν αἴσιον εἴη τὴν πορείαν ἐκκόψαι.
27 ἔπεμπεν οὖν τινας ἀπεροῦντας αὐτοῖν μήτε ἀναστρέφειν
28 ἐς αὐτὸν αὖθις μήτε ἐκ τῶν νεῶν ἀποβαίνειν. οἱ δέ,
ἐπεὶ τῶν νεῶν ἀγχοῦ ἐγένοντο, ἐκέλευον ξὺν βοῇ τε
καὶ θορύβῳ πολλῷ μηδαμῶς ἀναστρέφειν, ἔδοξέ τε
τοῖς παροῦσιν οἰωνός τε εἶναι οὐκ ἀγαθὸς τὸ γινό-
μενον καὶ οὔποτε τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις τινὰ
29 ἐκ Λιβύης ἐς Βυζάντιον ἐπανήξειν. πρὸς γὰρ δὴ τῷ
οἰωνῷ καὶ ἀρὰν ἐς αὐτοὺς ἥκειν ἐκ βασιλέως οὔτι
ἑκόντος, ὥστε μὴ ἀναστρέφειν ὑπώπτευον. καὶ εἰ μέν
τις αὐτὰ ἐς τὼ ἄρχοντε τούτω, Βαλεριανόν τε καὶ
Μαρτῖνον, ξυμβάλλοιτο, οὐκ ἀληθῆ εὑρήσει τὰ ἐξ
30 ἀρχῆς δόξαντα. ἦν δέ τις ἐν τοῖς Μαρτίνου δορυ-
φόροις Στότζας, ὃς δὴ καὶ βασιλεῖ πολέμιος ἔμελλεν

νὴ P, aliis locis constanter πρὶν δὴ ‖ 3 γῶδαν O ‖ 4 σαρδῶ O | τε πολλῷ] πολλῷ τε O ‖ 5 βαλλεριανόν O ‖ 7 πελοπονήσω codd. | ἐπειδὴ VP] ἐπεὶ O ‖ 11 αὐτὼ VP] αὐτὸν O ‖ 12 ξυμβαλὼν] ξυλλαβὼν V ‖ 13 αὐτοῖν VO] αὐτοῖς P | αἴσιον] ὅσιον O | πορεῖαν O ‖ 14 ἔπεμψεν PO ‖ 16 ξὺν βοῇ] ξυμβοῇ P ‖ 20 γὰρ om. O | δὴ] δὲ O ‖ 23 βαλλεριανόν O ‖ 24 ξυμβάλλοιτο PO] ξυλλάβοιτο V

ἔσεσθαι καὶ τυραννίδι ἐπιθέσθαι καὶ ἐς Βυζάντιον ἥκιστα ἀναστρέφειν, ἐφ' ὃν δὴ τὴν ἀρὰν ἐκείνην ὑποπτεύσειεν ἄν τις ξυνενεγκεῖν τὸ δαιμόνιον. ἀλλὰ 31
ταῦτα μὲν εἴτε ταύτῃ εἴτε πῃ ἄλλῃ ἔχει, ἀφίημι ἑκάστῳ ὅπῃ ἄν τις βούληται ἐκλογίζεσθαι. ὅπως δὲ ὅ τε στρατηγὸς Βελισάριος καὶ τὸ στράτευμα ἐστάλη, ἐρῶν ἔρχομαι.

ιβ'. Ἕβδομον ἤδη ἔτος τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν a.533 P 207
ἔχων Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἀμφὶ θερινὰς τροπὰς τὴν στρατηγίδα ἐκέλευσε ναῦν ὁρμίσασθαι ἐς τὴν ἀκτὴν, ἣ πρὸ τῆς βασιλέως αὐλῆς τυγχάνει οὖσα. ἐνταῦθα 2
Ἐπιφάνιος ἀφικόμενος, ὁ τῆς πόλεως ἀρχιερεὺς, εὐξάμενός τε ὅσα εἰκὸς ἦν τῶν τινα στρατιωτῶν ἄρτι βεβαπτισμένον τε καὶ τοῦ Χριστιανῶν ὀνόματος μεταλαχόντα εἰς τὴν ναῦν εἰσεβίβασεν. οὕτω τοίνυν ὅ τε B 363
στρατηγὸς Βελισάριος καὶ Ἀντωνίνα ἡ γυνὴ ἔπλεον. ξυνῆν δὲ αὐτοῖς καὶ Προκόπιος, ὃς τάδε ξυνέγραψε, 3
πρότερον μὲν καὶ μάλα κατορρωδήσας τὸν κίνδυνον, ὄψιν δὲ ὀνείρου ἰδὼν ὕστερον, ἥ αὐτὸν θαρσῆσαί τε ἐποίησε καὶ ἐς τὸ στρατεύεσθαι ὥρμησεν. ἐδόκει γὰρ 4
ἐν τῷ ὀνείρῳ εἶναι μὲν ἐν τῇ Βελισαρίου οἰκίᾳ, εἰσελθόντα δὲ ἀγγεῖλαι τῶν οἰκετῶν ἕνα ὡς ἥκοιέν τινες δῶρα φέροντες· καὶ Βελισάριον διασκοπεῖσθαι κελεύειν [αὐτὸν] ὁποῖά ποτε εἴη τὰ δῶρα, καὶ αὐτὸν ἐν τῇ

8 cf. Theoph. I 189, 24. Zach. p. 205 || 13 cf. Proc. hist. arc. cap. 1 (p. 14 ed. Bonn.), Euagr. IV 16

2 *ἐκείνην* om. *O* || 3 *ὑποπτεύειεν* *V* || 8—9 *ἔχων* ante *τὴν* transponit *O* || 10 *ὁρμήσασθαι* *O* || 12 *ἀφικόμενος* om. *O* || 13 *τινας* Euagr. || 14 *τε* om. *O* | *τοῦ*] *τοῦ τῶν* *O* || 15 *ἐς* *O* | *ἐσεβίβασεν* *O* || 18 *καὶ μάλα* om. *V* | *κατωρρωδήσας* *VP* || 19 *τε*] *ται* *O* || 21—22 *εἰσελθὼν* *V* || 22 *ἕνα*] *ἑνὸς* *O* || 23 *καὶ* repetit *O* || 24 [*αὐτὸν*] om. *V*, *αὐτὸν* *PO* Christ

μεταύλῳ γενόμενον ἄνδρας ἰδεῖν, οἳ ἔφερον ἐπὶ τῶν
5 *ὤμων γῆν αὐτοῖς ἄνθεσι. τούτους δὲ εἰς τὴν οἰκίαν*
εἰσαγαγόντα κελεῦσαι καταθεῖναι ἐν τῷ προστῴῳ ἣν
ἔφερον γῆν· οὗ δὴ Βελισάριον ἅμα τοῖς δορυφόροις
ἥκοντα, αὐτόν τε κατακλίνεσθαι ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ καὶ
τὰ ἄνθη ἐσθίειν, τοῖς τε ἄλλοις αὐτὸ δὴ τοῦτο ποιεῖν
ἐγκελεύεσθαι, κατακλινομένοις τε σφίσι καὶ ἐσθίουσιν
ὥσπερ ἐπὶ στιβάδος ἡδεῖαν κομιδῇ τὴν βρῶσιν φανῆναι.
τὰ μὲν δὴ τῆς ὄψεως τοῦ ὀνείρου ταύτῃ πη ἔσχεν.
6 *Ὁ δὲ ξύμπας στόλος τῇ στρατηγίδι νηὶ εἵπετο, καὶ*
προσέσχον Περίνθῳ, ἣ νῦν Ἡράκλεια ἐπικαλεῖται,
ἔνθα δὴ πέντε ἡμερῶν χρόνος τῇ στρατιᾷ ἐτρίβη, ἐπεὶ
βασιλεὺς ἵπποις ὅτι μάλιστα πλείστοις τὸν στρατηγὸν
ἐνταῦθα ἐδωρεῖτο ἐκ τῶν βασιλικῶν ἱπποφορβίων, ἅ
7 *οἱ νέμονται ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία. ὅθεν δὴ*
ἀπάραντες Ἀβύδῳ προσωρμίσαντο, καὶ σφίσι ξυνέπεσε
B 364 *τῇδε διὰ τὴν νηνεμίαν ἡμέρας διατρίβουσι τέσσαρας*
8 *πρᾶγμα τοιόνδε ξυνενεχθῆναι. Μασσαγέται δύο τῶν*
τινα ἑταίρων ἐν τῇ ἀκρατοποσίᾳ ἐρεσχελοῦντα σφᾶς,
ἅτε οἰνωμένω, ἀνειλέτην. πάντων γὰρ ἀνθρώπων
9 *μάλιστά εἰσιν ἀκρατοπόται οἱ Μασσαγέται. Βελισάριος*
οὖν αὐτίκα τὼ ἄνδρε τούτω ἐν τῷ κολωνῷ, ὃς ἄγχι
10 P 208 *Ἀβύδου ἐστὶν, ἀνεσκολόπισε. καὶ ἐπειδὴ οἵ τε ἄλλοι*
καὶ οἱ τοῖν ἀνδροῖν ξυγγενεῖς ἐδυσχέραινόν τε καὶ
ἔφασκον οὐκ ἐπὶ τιμωρίᾳ οὐδ' ἐπὶ τῷ ὑπεύθυνοι εἶναι
Ῥωμαίων νόμοις ἐς ξυμμαχίαν ἥκειν (τὰ γὰρ δὴ σφῶν
νόμιμα οὐ τοιάσδε τῶν φόνων ποιεῖσθαι τὰς τίσεις),

---

2 *ἐς PO* ‖ 3 *ἐσαγαγόντα O* ‖ 4 *βελισάρι*[o] *V* ‖ 6 *αὐτὸ*] *ταὐτὸ* Herw., quod probat Christ ‖ 10 *στρατηγίδη O* ‖ 11 *προσέσχεν P* | *πειρίνθω V, πυρίνθω O* ‖ 17 *διὰ*] *διὸ O* ‖ 19 *ἐρεσχηλοῦντα P* ‖ 22 *ἄγχι*] *ἄγχιστα O* ‖ 24 *ξυγγενεῖς* repetit *O* ‖ 25 *τῷ PO*] *τὸ V* ‖ 27 *τῶν φόνων*

ξυνεθρύλλουν δὲ αὐτοῖς τὴν ἐς τὸν στρατηγὸν αἰτίαν
καὶ στρατιῶται Ῥωμαῖοι, οἷς δὴ ἐπιμελὲς ἐγεγόνει τῶν
ἁμαρτανομένων μὴ εἶναι δίκας, τούς τε Μασσαγέτας
καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ξυγκαλέσας Βελισάριος ἔλεξε
τοιάδε „Εἰ μὲν πρὸς ἄνδρας νῦν πρῶτον εἰς πόλεμον 11
„καθισταμένους οἱ λόγοι ἐγίνοντο, μακροῦ ἄν μοι
„ἐδέησε λόγου [λέξαντα πεῖσαι ὑμᾶς] ἡλίκον ἐστὶν
„ἐφόδιον εἰς τροπαίου κτῆσιν τὸ δίκαιον. οἱ γὰρ οὐκ 12
„ἐξεπιστάμενοι τὰς τῶν τοιούτων ἀγώνων τύχας ἐν
„ταῖς χερσὶ μόναις οἴονται εἶναι τὸ τοῦ πολέμου πέρας.
„ὑμεῖς δὲ, οἳ πολλάκις μὲν νενικήκατε πολεμίους οὔτε 13
„τοῖς σώμασιν ἐλασσουμένους καὶ πρὸς ἀνδρίαν ἱκανῶς
„πεφυκότας, πολλάκις δὲ τῶν ἐναντίων ἐν πείρᾳ
„γεγένησθε, οὐκ ἀγνοεῖτε, οἶμαι, ὡς μάχονται μὲν ἐξ
„ἑκατέρας ἀεὶ στρατιᾶς ἄνθρωποι, βραβεύει δὲ ὁ θεὸς
„ὅπως ποτὲ αὐτῷ δοκεῖ καὶ τὸ τοῦ πολέμου δίδωσι
„κράτος. ὅτε τοίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει, τήν τε τοῦ 14 B365
„σώματος εὐεξίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐπιμέλειαν
„καὶ τὴν ἄλλην τοῦ πολέμου παρασκευὴν περὶ ἐλάσσο-
„νος προσήκει τοῦ τε δικαίου καὶ τῶν εἰς θεὸν ἡκόν-
„των ποιεῖσθαι. τὸ γὰρ μάλιστα ξυνενεγκεῖν τοῖς 15
„δεομένοις δυνάμενον μᾶλλον ἂν εἰκότως πρὸς ἐκείνων
„τιμῷτο. πρῶτον δ' ἂν τοῦ δικαίου γένοιτο γνώρισμα 16
„ἡ τῶν ἀδίκως ἀνῃρηκότων ποινή. εἰ γὰρ τό τε
„δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον κρίνειν τε καὶ ὀνομάζειν ἐκ
„τῶν εἰς τοὺς πέλας ἀεὶ πρασσομένων ἐπάναγκες,

ποιεῖσθαι] ποιεῖσθαι τῶν φόνων O ‖ 5 πρῶτον] πρώτως O | ἐς PO ‖ 7 λόγου scripsi] χρόνου codd. | λέξαντα πεῖσαι ὑμᾶς P] om. VO ‖ 8 ἐς PO ‖ 11 οὔτε Dind.] οὐδὲ codd. ‖ 12 ἀνδρείαν PO ‖ 14 οὐκ ἀγνοεῖτε] κ' οὐκ ἀγνοεῖται O ‖ 15 ἀεὶ om. O ‖ 16—17 καὶ —ἔχει om. V ‖ 22 ἐκεῖνον V ‖ 24 γὰρ post δίκαιον transponit P | τό τε] τε om. P ‖ 26 ἐς PO

„οὐδὲν ἂν γένοιτο μᾶλλον ἀνθρώπῳ τῆς ψυχῆς ἔντι-
17 „μον. εἰ δέ τις βάρβαρος, ὅτι τὸν ξυγγενῆ μεθύων
„ἀνεῖλεν, ἀξιοῖ συγγνώμονα ἔχειν τὴν δίκην, δι' ὧν
„ἀπολύεσθαι τὰς αἰτίας φησὶ χείρω εἰκότως εἶναι ποιεῖ
18 „τὰ ἐγκλήματα. οὔτε γὰρ οὕτω μεθύειν ἄξιον ἄλλως
„τε καὶ τὸν ἐν στρατοπέδῳ βαδίζοντα, ὥστε ἀναιρεῖν
„τοὺς φιλτάτους ἑτοίμως, ἀλλ' αὐτή γε ἡ μέθη, κἂν
„ὁ φόνος ἥκιστα ἐπιγένηται, ποινῆς ἀξία, τό τε ξυγ-
„γενὲς ἀδικούμενον περὶ πλείονος ἂν τῶν οὐ προση-
„κόντων ἐς τιμωρίαν τοῖς γε νοῦν ἔχουσι φαίνοιτο.
19 „τὸ μὲν οὖν παράδειγμα καὶ ἡ τῶν πραττομένων ἀπό-
20 „βασις ὁποία ποτέ ἐστιν ὁρᾶν πάρεστιν. ὑμᾶς δὲ
„προσήκει μήτε χειρῶν ἄρχειν ἀδίκων μήτε τι φέρε-
„σθαι τῶν ἀλλοτρίων· ὡς οὐ περιόψομαί γε οὐδὲ
„ὑμῶν τινα συστρατιώτην ἐμὸν ἡγήσομαι εἶναι, κἂν
„πάνυ φοβερὸς τοῖς πολεμίοις εἶναι δοκῇ ὃς ἂν μὴ
„καθαραῖς ταῖς χερσὶν ἐς τοὺς ἀντιπάλους δύνηται
21B366 „χρῆσθαι. τὸ γὰρ ἀνδρεῖον οὐκ ἂν νικῴη μὴ μετὰ
22 „τοῦ δικαίου ταττόμενον." Βελισάριος μὲν τοσαῦτα
εἶπεν. ἡ δὲ στρατιὰ ξύμπασα, ἐπειδὴ τά τε λεγόμενα
ἤκουσαν καὶ ἐς τὼ ἀνεσκολοπισμένω ἀνέβλεψαν, ἐς
P 209 δέος τι ἀμήχανον ἦλθον καὶ σωφρόνως βιοτεύειν ἐν
νῷ ἔλαβον, ὡς οὐκ ἔξω κινδύνου μεγάλου ἐσόμενοι,
ἤν τι οὐκ ἔννομον ποιοῦντες ἁλοῖεν.

ιγ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόντιζε Βελισάριος ὅπως τε ὁ ξύμπας στόλος ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ πλέοι καὶ ἐς χωρίον

---

3 *συγγνώμονα VO*] *συγγνώμην P* ‖ 4 *φησὶ* Hoesch.] *φήσει VP*, om. *O* spatio unius verbi vacuo relicto | *ποιεῖ*] *ποιεῖν O* ‖ 6 *ἐν*] *ἐν τῷ O* ‖ 7 *αὐτή*] *αὕτη V* | *γε* om. *V* ‖ 15 *ξυστρατιώτην O* ‖ 18 *οὐκ ἂν*] *οὐδὲν O* ‖ 19 *ταττόμενον*] *πραττόμενον V* | *τοσαῦτα*] *το Ταῦτα O* ‖ 21 *ἀνέβλεψαν O*] *ἀπέβλεψαν VP* ‖ 25 *ἐφρόντιζε Βελισάριος*] *βελισάριος ἐφρόντιζεν O* ‖ 26 *ταὐτὰ*] *ταῦτα V* | *πλέει O*

ταὐτὸ προσορμίζοιτο. ᾔδει γὰρ ὡς ἐν μεγάλῳ στόλῳ, 2
ἄλλως τε καὶ ἢν τραχεῖς σφίσιν ἄνεμοι ἐπιπέσοιεν,
ἐπάναγκες ἀπολείπεσθαί τε τῶν νεῶν πολλὰς καὶ
σκεδάννυσθαι ἐς τὸ πέλαγος, οὐκ εἰδέναι τε αὐτῶν
τοὺς κυβερνήτας ὁποίαις ποτὲ τῶν ἔμπροσθεν ἀναγο-
μένων ἕπεσθαι ἄμεινον. λογισάμενος οὖν ἐποίει τάδε. 3
τριῶν νεῶν, ἐν αἷς αὐτός τε καὶ ἡ θεραπεία ἔπλει, τὰ
ἱστία ἐκ γωνίας τῆς ἄνω καὶ ἐς τριτημόριον μάλιστα
ἔχρισε μίλτῳ, κοντούς τε ὀρθοὺς ἀναστήσας ἐν πρύμνῃ
ἑκάστῃ ἀπεκρέμασεν ἀπ' αὐτῶν λύχνα, ὅπως ἔν τε
ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ αἱ τοῦ στρατηγοῦ νῆες ἔκδηλοι εἶεν·
αἷς δὴ ἕπεσθαι τοὺς κυβερνήτας ἐκέλευε πάντας.
οὕτω τε τῶν νεῶν τῶν τριῶν ἡγουμένων παντὶ τῷ 4
στόλῳ τετύχηκεν αὐτῶν οὐδεμίαν ἀπολελεῖφθαι. ὅτε
μέντοι ἐκ λιμένος ἀπαίρειν μέλλοιεν, ἐσήμαινον αὐτοῖς
αἱ σάλπιγγες τοῦτο.

Ἐκ δὲ Ἀβύδου ἀναχθεῖσιν αὐτοῖς ἄνεμοι σκληροὶ 5
ἐπιπεσόντες ἤγαγον εἰς τὸ Σίγειον. αὖθίς τε νηνεμίᾳ
χρησάμενοι σχολαίτεροι ἐς Μαλέαν ἦλθον, ἔνθα δὴ B 367
αὐτοῖς ἡ νηνεμία ξυνήνεγκεν ἐς τὰ μάλιστα. ἅτε γὰρ 6
ἐν στόλῳ μεγάλῳ καὶ ναυσὶν ὑπερμεγέθεσι, νυκτὸς
ἐπιγενομένης, ἡ στενοχωρία ξυνετάραξέ τε ἅπαντα καὶ
ἐς ἔσχατον κινδύνου ἤνεγκεν. ἐνταῦθα οἵ τε κυβερ- 7
νῆται καὶ οἱ ἄλλοι ναῦται ἀρετὴν ἐπεδείξαντο, βοῇ
τε καὶ πατάγῳ πολλῷ χρώμενοι καὶ τοῖς κοντοῖς διω-
θούμενοι, ἐμπείρως τε ἀπ' ἀλλήλων τὰς διαστάσεις

1 ᾔδει] ἤδη P || 2 ἄνεμοι ἐπιπέσοιεν VP] ἐπιπέσοιεν ἄνεμοι O || 5 τοὺς κυβερνήτας om. V || 5—6 ἀναγομένων PO] ἀγομένων V || 7 ἔπλη V || 8 καὶ VO] om. P || 11 εἶεν] ἦεν V, εἶναι O || 13 τε om. P | τῶν νεῶν] τῶν om. O || 16 τοῦτο αἱ σάλπιγγες PO || 18 ἐς O || 19 χρησαμένοις V | σχολέτεροι V, σχολαίτερον O || 20 ἡ om. O || 22 ἐπιγινομένης O || 23 κίνδυνον V

ποιούμενοι, ὥστε εἰ καὶ πνεῦμα ἐπίφορον ἢ καὶ ἀπ'
ἐναντίας αὐτοῖς ἐπεγένετο, μόλις ἂν οἱ ναῦταί μοι
8 δοκεῖ σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰς ναῦς διεσώσαντο. νῦν
δὲ οὕτως ὥσπερ εἴρηται διαφυγόντες Ταινάρῳ προσέ-
9 μιξαν, ἣ νῦν Καινούπολις ἐπικαλεῖται. εἶτα ἐνθένδε
ὁρμηθέντες Μεθώνῃ προσέσχον, εὗρόν τε ὀλίγῳ πρό-
τερον τοὺς ἀμφὶ Βαλεριανόν τε καὶ Μαρτῖνον αὐτόσε
10 ἀφικομένους. καὶ ἐπεὶ ἄνεμοι οὐκ ἐπέπνεον σφίσι,
τὰς μὲν ναῦς Βελισάριος ἐνταῦθα ὥρμισε, τὸ δὲ στρά-
τευμα ἀπεβίβασεν ἅπαν, καὶ ἀποβάντας τούς τε ἄρχον-
11 P210 τας διεκόσμησε καὶ τοὺς στρατιώτας διέτασσε. ταῦτά
τε αὐτοῦ διέποντος καὶ ἀνέμων ἥκιστα ἐπιγινομένων,
ἐπῆλθε πολλοῖς τῶν στρατιωτῶν νόσῳ διαφθαρῆναι
ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε.

12 Ὁ τῆς αὐλῆς ἔπαρχος Ἰωάννης φλαῦρός τε ἦν τὸν
τρόπον καὶ οὕτω δυνατὸς [εἰς τὸ προσαγαγεῖν] εἰς τὸ
δημόσιον ἐπινοῆσαι χρήματα ἐπὶ λύμῃ ἀνθρώπων, ὡς
13 οὐκ ἄν ποτε ἔγωγε φράσαι ἱκανῶς ἔχοιμι. ἀλλὰ ταῦτα
μὲν καὶ ⟨ἐν⟩ τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, ἡνίκα
14 B368 πρὸς τῆς ἱστορίας ἐς τόδε ἡγόμην τοῦ λόγου. τὰ δὲ
νῦν ὅτῳ ποτὲ τρόπῳ τούτους δὴ τοὺς στρατιώτας διε-
15 χρήσατο ἐρῶν ἔρχομαι. τὸν ἄρτον, ᾧ δὴ μέλλουσιν

---

19 cf. I 134, 10 ss.

---

1 ἢ V] ἦν P, ἡ O ‖ 1—2 ἀπ' ἐναντίας] ἐπεναντίας P ‖ 3 νῦν] νυνὶ O ‖ 4 οὕτω V ‖ 5 κενούπολις V ‖ 8 ἐπέπνεον V] ἔπνεον PO ‖ 9 ὥρμισεν P ‖ 10 ἀπεβίβασεν P rec. m. corr., O] ἐπεβίβασεν V et P pr. m. ‖ 11 διεκόσμει PO ‖ 12 τε om. V ‖ 13 νόσῳ] νόμῳ O ‖ 15 ὕπαρχος PO ‖ 16 εἰς τὸ προσαγαγεῖν P] om. VO ‖ 16—17 εἰς τὸ δημ.] ἐς τὸ δημ. O ‖ 19 καὶ ⟨ἐν⟩] ἐν om. codd., κἀν Dind. | ἔμπροσθε P | λόγοις] χρόνοις O ‖ 20 πρὸς V] πρὸ PO | τοῦ λόγου om. O ‖ 21—22 διεχρήσατο V] om. P, ἐχρήσατο O

ἐν τῷ στρατοπέδῳ οἱ στρατιῶται σιτίζεσθαι, δὶς μὲν
ἐπάναγκες ἐς τὸν πνιγέα εἰσάγεσθαι, ἐπιμελῶς δὲ
οὕτως ὀπτᾶσθαι ὥστε ἐξικνεῖσθαί τε ἐπὶ πλεῖστον καὶ
μὴ χρόνῳ βραχεῖ διαφθείρεσθαι, τόν τε οὕτως ὀπτώ-
μενον ἄρτον ἀνάγκη ἐλάσσω τὸν σταθμὸν ἕλκειν, καὶ
διὰ τοῦτο ἐν ταῖς τοιαῖσδε ἀρτοδαισίαις εἰώθασιν οἱ
στρατιῶται τοῦ συνειθισμένου σταθμοῦ τὸ τεταρτη-
μόριον ἀποτέμνεσθαι. Ἰωάννης οὖν λογισάμενος ὅπως 16
ἐλάσσω τε τὰ ξύλα καὶ τὸν μισθὸν τοῖς ἀρτοποιοῖς
ἥσσονα δοίη, καὶ ὅπως οἱ οὐκ ἐνδεὴς ὁ σταθμὸς εἴη,
ὠμὸν ἔτι τὸν ἄρτον ἐς τὸ δημόσιον βαλανεῖον ἐσκο-
μίσας τὸν Ἀχιλλέα, οὗ δὴ ἔνερθεν τὸ πῦρ καίεται,
καταθέσθαι ἐκέλευσε. καὶ ἐπειδὴ ἀμωσγέπως ὀπτᾶ- 17
σθαι ἐδόκει, ἐμβαλὼν θυλακίοις ἐνθέμενός τε ἐν ταῖς
ναυσὶν ἔστελλε. καὶ ἐπεὶ ὁ στόλος ἐς Μεθώνην ἀφί- 18
κετο, διαρρυέντες οἱ ἄρτοι ἐπανῆκον αὖθις ἐς ἄλευρα,
οὐχ ὑγιᾶ μέντοι, σεσηπότα δὲ καὶ εὐρωτιῶντα καί
τινα ὀσμὴν ἤδη βαρεῖαν φέροντα. ἐχορήγουν τε αὐτὰ 19
τοῖς στρατιώταις πρὸς μέτρον οἷς προσέκειτο ἡ τιμὴ
αὕτη, χοίνιξί τε ἤδη καὶ μεδίμνοις τὴν ἀρτοδαισίαν
ποιούμενοι. τούτοις δὲ οἱ στρατιῶται ὥρᾳ θέρους ἐν 20
χωρίῳ αὐχμοὺς ἔχοντι σιτιζόμενοι ἐνόσησάν τε καὶ
αὐτῶν ἀπέθανον οὐχ ἧσσον ἢ πεντακόσιοι· ὃ δὴ καὶ B 369
τοῖς πλείοσι ξυμπεσεῖν ἔμελλεν, ἀλλὰ Βελισάριος διε-

---

1 οἱ om. *O* | δὶς] διὸ *O* ‖ 3 τε] τε καὶ *O* ‖ 4—5 ὀπτόμενον *V* ‖ 5 ἕλκειν *VOP* corr.] ἔχειν *P* pr. m. ‖ 7 ξυνειθισμένου *O* ‖ σταθμοῦ] στρατοῦ *V* ‖ 9 τοῖς] γαρ *O* ‖ 10 οἱ om. *V* ‖ 12 ἀχιλαέα *V* | κάεται *O* ‖ 13 καθέσθαι Herw. ‖ 18 ὀδμὴν *O* | βαρεῖαν om. *V* ‖ 19 πρὸς μέτρον om. *O* | προσέκειτο *O* et Braun] προέκειτο *VP* ‖ 21 δὲ] δὴ *O* ‖ 22 αὐχμοὺς ἔχοντι] αὐχμηρῷ *O* ‖ 23 ἀπέθανον οὐχ ἧσσον ἢ πεντακόσιοι *VP* in marg. *O*] ἐν ὀλίγω τῶ χρόνω ἀπέθανον πεντακόσιοι *P* in contextu. ‖ 24 ἀλλὰ *VP* pr. m.] εἰ μὴ *P* corr. *O*

κώλυσεν, ἄρτους αὐτοῖς ἐπιχωρίους χορηγεῖσθαι κελεύ-
σας. βασιλεῖ δὲ τὸ πρᾶγμα δηλώσας αὐτὸς μὲν ηὐδο-
κίμησεν, οὐ μήν τινα τότε Ἰωάννῃ ζημίαν ἤνεγκε.
21 Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο. ἐκ δὲ Μεθώνης
ὁρμηθέντες ἀφίκοντο ἐς τὸν Ζακυνθίων λιμένα, ἔνθα
δὴ ὕδωρ τε ἐμβεβλημένοι ὅσον σφίσιν ἐξικνεῖσθαι
ἔμελλε τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος διαπλέουσι καὶ τὰ ἄλλα
22 παρασκευασάμενοι ἔπλεον. ἀνέμου δὲ σφίσι μαλακοῦ
τε καὶ νωθροῦ κομιδῆ ἐπιπνεύσαντος ἑκκαιδεκαταῖοι
κατέπλευσαν τῆς Σικελίας ἐς χῶρον ἔρημον, οὗ τὸ
23 ὄρος ἐγγὺς ἡ Αἴτνη ἀνέχει. ἐν δὲ τῷ διάπλῳ τούτῳ
διατρίψασιν αὐτοῖς ὥσπερ εἴρηται, ξυνέπεσεν ἅπασι
διαφθαρῆναι τὰ ὕδατα, πλήν γε δὴ οὗ Βελισάριός τε
24 αὐτὸς καὶ οἱ ξυμπόται ἔπινον. τοῦτο γὰρ διεσώσατο
μόνον ἡ Βελισαρίου γυνὴ τρόπῳ τοιῷδε. ἀμφορέας
ἐξ ὑάλου πεποιημένους ὕδατος ἐμπλησαμένη οἰκίσκον
τε ἐκ σανίδων ποιήσασα ἐν κοίλῃ νηΐ, ἔνθα δὴ τῷ
P 211 ἡλίῳ ἐσιέναι ἀδύνατα ἦν, ἐνταῦθα ἐς ψάμμον τοὺς
ἀμφορέας κατέχωσε, ταύτῃ τε ἀπαθὲς τὸ ὕδωρ διέμεινε.
τοῦτο μὲν οὖν οὕτως ἔσχε.

ιδʹ. Βελισάριος δέ, ἐπειδὴ τάχιστα ἐς τὴν νῆσον
ἀπέβη, ἀπορούμενός τε ἤσχαλλε καὶ ἔστρεφεν αὐτοῦ
τὴν διάνοιαν τὸ μὴ εἰδέναι ἐπὶ τίνας ποτὲ ἀνθρώπων
B 370 τοὺς Βανδίλους ἴοι, ἢ ὁποίους ποτὲ τὰ πολέμια, μηδὲ
ὅτῳ τρόπῳ ἢ ὁπόθεν ποτὲ σφίσιν ὁρμωμένοις πολε-
2 μητέα εἴη. μάλιστα δὲ αὐτὸν οἱ στρατιῶται ξυνετά-

3 μήν] μὲν V ‖ 5 ζακινθίων O ‖ 9 τε PO] om. V | νοθροῦ V | κομιδῆ om. O ‖ 12 ξυνέπασεν V superscr. ε rec. m. ‖ 13 δὴ] δι’ V ‖ 14 ξυμπότε O ‖ 15 ἐμφορέας V ‖ 16 ὑέλου O ‖ 18 εἰσιέναι O | ἀδύνατον O ‖ 19—20 ταύτῃ—ἔσχε om. V ‖ 22 ἤσχαλε V ‖ 24 μηδὲ] μὴ V, μὴ δὲ PO

ρασσον, κατωρρωδηκότες τε τὴν ναυμαχίαν καὶ προ-
λέγειν ἥκιστα αἰσχυνόμενοι ὡς, ἢν μέν τις σφᾶς εἰς
τὴν γῆν ἀποβήσειε, πειράσονται ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐν τῇ
μάχῃ γίγνεσθαι, ἢν δὲ πολέμια πλοῖα ἐπ' αὐτοὺς ἴοι,
ἐς φυγὴν τραπήσονται. οὐ γάρ οἷοί τέ εἰσι πολεμίοις
τε ἀνδράσι καὶ ὕδασι διαμάχεσθαι. τούτοις οὖν ἅπα- 3
σιν ἀπορούμενος Προκόπιον τὸν αὑτοῦ πάρεδρον
ἔστελλεν ἐς Συρακούσας, πευσόμενόν τε ἤν τινες τοῖς
πολεμίοις ἐνέδραι εἰσὶ προλοχίζουσαι τὸν διάπλουν ἢ
ἐν νήσῳ ἢ ἐν ἠπείρῳ, καὶ ὅπη μὲν τῆς Λιβύης προσ-
ορμίσασθαι σφίσιν ἄμεινον ἂν εἴη, ὁπόθεν δὲ ὁρμω-
μένοις τὸν πόλεμον πρὸς Βανδίλους διενεγκεῖν ξυνοί-
σει. ἐπὰν δὲ τὰ ἐντεταλμένα ποιοίη, ἐπανήκοντά οἱ 4
ἐκέλευεν ἐς Καύκανα τὸ χωρίον ξυμμῖξαι, διακοσίοις
μάλιστα σταδίοις Συρακουσῶν διέχον, οὗ δὴ αὐτός τε
καὶ ὁ ξύμπας στόλος ὁρμίσασθαι ἔμελλε. τῷ δὲ λόγῳ 5
τροφὰς αὐτὸν ἔπεμπεν ὠνησόμενον, ἅτε τῶν Γότθων
ἀγορὰν σφίσιν ἐθελόντων διδόναι, δόξαν τοῦτο βασιλεῖ
τε Ἰουστινιανῷ καὶ Ἀμαλασούνθῃ τῇ Ἀταλαρίχου
μητρὶ, ὃς τότε παῖς τε ὢν καὶ ὑπὸ τῇ μητρὶ Ἀμα-
λασούνθῃ τρεφόμενος εἶχε τὸ Γότθων τε καὶ Ἰταλιω-
τῶν κράτος [ὥσπερ ἐν τῷ περὶ τῶν Γότθων μοι γε-
γράψεται]. ἐπειδὴ γὰρ Θευδέριχος τετελευτήκει καὶ ἐς 6

7 cf. Theoph. I 189, 28

2 τις] τι *V* | ἐς *PO* ‖ 7 ἀπορουμένοις *O* | αὐτοῦ codd. ‖ 8 συρράκουσα *V*, συρρακούσας *O* ‖ 11 ἂν om. *O* ‖ 14 ξυμμίξαι *VO* ‖ 15 συρρακουσῶν *VO* ‖ 17 ἔπεμπεν ὠνησόμενον *VP*] ὠνησόμενον ἔπεμπεν *O* ‖ 18—19 βασιλεῖ τε ἰουστινιανῶ *VO*] ἰουστινιανῶ βασιλεῖ *P* ‖ 19 ἀταρίχου *P*, ἀταλλαρίχου *O* ‖ 20 τε om. *O* ‖ 20—21 Ἀμαλασούνθῃ om. *O* ‖ 22—23 ὥσπερ—γεγράψεται *O*] om. *V* et *P* in contextu, ὥσπερ—γέγραπται *P* in marg., inclusit Christ ‖ 23 τετελευτήκει *VO*] ἐτεθνήκει *P*

τὸν θυγατριδοῦν Ἀταλάριχον, ὀρφανὸν τοῦ πατρὸς
ἤδη πρότερον γεγονότα, ἡ βασιλεία ἧκε, δειμαίνουσα
B 371 ἡ Ἀμαλασοῦνθα περί τε τῷ παιδὶ καὶ τῇ βασιλείᾳ
φίλον Ἰουστινιανὸν ἐς τὰ μάλιστα ἑταιρισαμένη τά τε
ἄλλα ἐπήκουεν αὐτῷ ἐπιτάττοντι καὶ τότε ἀγορὰν δι-
δόναι τῷ στρατοπέδῳ ἐπηγγέλλετο καὶ ἐποίει ταῦτα.
7 Γενόμενος δὲ ἐν ταῖς Συρακούσαις Προκόπιος καὶ
ἀνδρὸς παρὰ δόξαν ἐπιτυχὼν πολίτου μέν οἱ καὶ
φίλου ὑπάρχοντος ἐκ παιδὸς, ἐπ' ἐργασίᾳ δὲ τῇ κατὰ
θάλασσαν ἀπὸ παλαιοῦ ἐν Συρακούσαις ᾠκημένου
8 ἐπύθετο ὅσων ἔχρῃζεν· οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ οἰκέτην
αὐτῷ ἐπέδειξε, τριταῖόν οἱ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκ Καρ-
P 212 χηδόνος ἥκοντα, ὃς δὴ ἔφασκεν ὡς οὐδέ τινα πρὸς
Βανδίλων ἐνέδραν τῷ στόλῳ ἔσεσθαι ἄξιον εἶναι
9 ὑφορᾶσθαι. πρὸς οὐδενὸς γὰρ ἐκείνους ἀνθρώπων
πεπύσθαι στράτευμα ἐπ' αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
ἰέναι, ἀλλὰ καὶ στρατεύσασθαι ὀλίγῳ ἔμπροσθεν ἐπὶ
10 Γώδαν εἴ τι ἐν Βανδίλοις δραστήριον ἦν. καὶ διὰ
ταῦτα Γελίμερα πολέμιον οὐδὲν ἐννοοῦντα, Καρχηδό-
νος τε καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὠλιγωρηκότα τῶν ἐπὶ
θαλάσσῃ χωρίων, ἐν Ἑρμιόνῃ διατριβὴν ἔχειν, ἥ ἐστιν
ἐν Βυζακίῳ ἡμερῶν τεττάρων ὁδῷ τῆς ἠιόνος διέχουσα·
ὥστε πάρεστιν αὐτοῖς πλεῖν τε οὐδὲν δειμαίνουσι
δύσκολον καὶ προσορμίζεσθαι ἔνθα ἂν αὐτοὺς τὸ
11 πνεῦμα καλοίη. ταῦτα Προκόπιος ἀκούσας τῆς τε
χειρὸς τοῦ οἰκέτου λαβόμενος ἐπὶ τὸν λιμένα ἐβάδιζε

2 ἥκεν *V* ‖ 3 ἀμαλασούνθα *V* ‖ 7 συρρακούσαις hic et infra *VO* ‖ 9 ἐργασίαν *O* ‖ 11 ἐπύθετο ὅσων *VO*] ἐπεύθετο ὅσον *P* ‖ 13 τινα] τι *O* ‖ 17 ὀλίγω *PO*] ὀλίγον *V* ‖ 18 γῶδαν *O* | εἴ τι superscr. ἤ τοι *O* ‖ 21 ἑρμηνιόνη *V* ‖ 23 τε om. *P* ‖ 26 λαβάμενος *O*

τὴν Ἀρέθουσαν, ἔνθα δή οἱ τὸ πλοῖον ὡρμίζετο, πυν-
θανόμενός τε τοῦ ἀνθρώπου συχνὰ καὶ διερευνώμενος
ἕκαστα. ἐσβὰς δὲ ξὺν αὐτῷ ἐς τὴν ναῦν αἴρεσθαί τε
τὰ ἱστία ἐκέλευσε καὶ πλεῖν κατὰ τάχος ἐς Καύκανα.
καὶ ἐπεὶ ὁ τοῦ οἰκέτου δεσπότης ἐπὶ τῆς ἠιόνος θαυ- 12B372
μάζων εἱστήκει ὅτι οἱ οὐκ ἀπεδίδου τὸν ἄνθρωπον,
ἀναβοήσας Προκόπιος, πλεούσης ἤδη τῆς νεὼς, παρῃ-
τεῖτο μή οἱ χαλεπῶς ἔχειν· χρῆναι γὰρ τὸν οἰκέτην 13
τῷ τε στρατηγῷ συμμῖξαι καὶ ἐς τὴν Λιβύην τῷ στρατῷ
καθηγησάμενον οὐκ ἐς μακρὰν εἰς τὰς Συρακούσας
ἐπανήκειν, χρήματα μεγάλα περιβαλλόμενον.

Ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰ Καύκανα εὑρίσκουσιν ἅπαν- 14
τας ἐν πένθει μεγάλῳ. Δωρόθεος γὰρ ὁ τῶν ἐν
Ἀρμενίοις καταλόγων στρατηγὸς ἐνταῦθα ἐτετελευτή-
κει, πολὺν αὐτοῦ πόθον τῷ παντὶ στρατοπέδῳ ἀπο-
λιπών. Βελισάριος δὲ, ἐπεί οἱ ὅ τε οἰκέτης ἐς ὄψιν 15
ἦλθε καὶ τὸν πάντα λόγον ἔφρασε, περιχαρὴς γενό-
μενος καὶ Προκόπιον πολλὰ ἐπαινέσας, ἐκέλευσε σημῆναι
τὸν ἀπόπλουν ταῖς σάλπιγξιν. ἀράμενοί τε κατὰ τάχος 16
τὰ ἱστία, Γαύλῳ τε καὶ Μελίτῃ ταῖς νήσοις προσέσχον,
αἳ τό τε Ἀδριατικὸν καὶ Τυρρηνικὸν πέλαγος διορί-
ζουσιν. ἔνθα δὴ αὐτοῖς Εὔρου πολύ τι πνεῦμα ἐπι- 17
πεσὸν τῇ ὑστεραίᾳ τὰς ναῦς ἐς τὴν Λιβύης ἀκτὴν
ἤνεγκεν ἐς χωρίον, ὃ δὴ Κεφαλὴν Βράχους τῇ σφετέρᾳ

23 cf. Theoph. I 190, 14

1 δή om. *V* ‖ 6 οἱ om. *V* | ἐπεδίδου *O* ‖ 9 ξυμμίξαι *O* ‖ 10 ἐς *PO* | συρρακούσας *VO* ‖ 12 δὲ om. *V* ‖ 14 ἀρμενίοις *VO* ‖ 15 αὐτοῦ codd. ‖ 18 ἐκέλευσε *VO*] ἐκέλευε *P* ‖ 21 ἀδριαντικὸν *V*, ἀδριατικὸν *P* ‖ 21—381, 9 (Τυ)ρρηνικὸν—ὕδωρ deerant in *P* duobus foliis intercisis, recent. m. suppleta sunt e codice k ‖ 22 πολύ om. *V*

γλώσσῃ καλοῦσι Ῥωμαῖοι. Καπούτβαδα γὰρ ὁ τόπος προσαγορεύεται, πέντε ἡμερῶν ὁδὸν εὐζώνῳ ἀνδρὶ Καρχηδόνος διέχων.

*ιε΄. Ἐπεὶ δὲ τῆς ἠιόνος ἀγχοῦ ἐγένοντο, τά τε
ἱστία κατατίθεσθαι ὁ στρατηγὸς ἐκέλευε καὶ ἀγκύρας*
B 373 *ἀπὸ τῶν νεῶν ἀπορριψαμένους ἀνακωχεύειν, τούς τε*
P 213 *ἄρχοντας συγκαλέσας ἐς τὴν αὑτοῦ ναῦν ξύμπαντας*
2 *βουλὴν ὑπὲρ τῆς ἀποβάσεως προὔθηκεν. ἔνθα δὴ
ἄλλοι τε λόγοι πολλοὶ ἐλέχθησαν ἐφ' ἑκάτερα φέροντες
καὶ παρελθὼν Ἀρχέλαος ἔλεξε τοιάδε „Τοῦ μὲν στρα-
„τηγοῦ τὴν ἀρετὴν ἄγαμαι, ὃς καὶ γνώμῃ παρὰ πολὺ
„νικῶν ξύμπαντας καὶ τῆς ἐμπειρίας ἐπὶ πλεῖστον
„ἥκων, ἔχων τε τὸ κράτος αὐτὸς, ἐς μέσον μὲν τὴν
„βουλὴν προὔθηκε, κελεύει δὲ λέγειν ἡμῶν ἕκαστον,
„ὥστε ὅπῃ ἂν ἄριστα ἔχειν δοκῇ ἑλέσθαι ἡμῖν δυνα-
„τοῖς εἶναι, παρὸν αὐτῷ γνῶναί τε μόνῳ τὰ δέοντα*
3 *„καὶ κατ' ἐξουσίαν ἐξηγεῖσθαι ᾗ βούλοιτο. ὑμῶν δὲ,
„ὦ ἄνδρες ἄρχοντες, (οὐκ οἶδα ὅπως ἂν εἴποιμι εὐπε-
„τῶς), θαυμάσειεν ἄν τις ὅτι μὴ πρῶτος αὐτὸς ἕκα-*
4 *„στος πρὸς τὴν ἀπόβασιν ἀπειπεῖν ἔσπευσε. καίτοι
„ἐπίσταμαι ὡς τὸ εἰσηγεῖσθαί τι τοῖς ἐς κίνδυνον
„καθισταμένοις ὄνησιν μὲν τῷ παραινέσαντι οὐδεμίαν
„ἰδίᾳ φέρει, ἐς αἰτίαν δὲ ὡς τὰ πολλὰ περιίσταται.*
5 *„οἱ γὰρ ἄνθρωποι καλῶς μὲν φερόμενοι εἰς τὴν ἰδίαν
„γνώμην ἢ τύχην ἀναφέρουσι τὰ πρασσόμενα, σφαλέν-*

---

1 *Καπούτβαδα*] Schmidt p. 134

---

1 *Καπούτβαδα* Maltr.] *καπούβαδα* codd., cf. de aedif. VI cap. 6, 8 ubi omnes codices habent: *καπουδβαδὰ* ‖ 2 *ὁδῶ O* ‖ 6 *ἀπορριψαμένους*] *ἀποκρυψαμένους O* ‖ 7 *ξυγκαλέσας O* | *αὑτοῦ* codd. ‖ 18 *ὅπως*] *πῶς O* ‖ 18—19 *εὐπετῶς V*] *εὐπρεπῶς O* ‖ 24 *ἐς O*

„τες δὲ τὸν παραινέσαντα αἰτιῶνται μόνον. εἰρήσεται 6
„δὲ ὅμως. αἰτίαν γὰρ ὑποστείλασθαι τοὺς περὶ σω-
„τηρίας βουλευομένους οὐχ ὅσιον. βουλεύεσθε ἐς τὴν 7
„πολεμίαν ἀποβαίνειν, ἄνδρες ἄρχοντες· τίνι λιμένι
„παρακαταθέσθαι τὰς ναῦς ἐννοοῦντες; ἢ τίνος πόλεως
„τείχει τὸ ἐχυρὸν ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἕξοντες; ἢ οὐκ 8
„ἀκηκόατε ὡς ταύτην μὲν τὴν ἀκτὴν ἐννέα ἡμερῶν B 374
„ὁδὸν, λέγω δὲ εἰς Ἰούκην ἐκ Καρχηδόνος, κατατείνειν
„φασὶν, ἀλίμενόν τε παντελῶς οὖσαν καὶ τοῖς ἀνέμοις
„ὅθεν ἂν ἐπιπνεύσαιεν ἐκκειμένην; τεῖχος δὲ οὐδὲν 9
„ἐς πᾶσαν Λιβύην ὅτι μὴ τὸ Καρχηδόνος ἀπολέλειπται,
„τοῦτο Γιζερίχου βουλεύσαντος. προσθείη δὲ ἄν τις 10
„ὡς καὶ τούτῳ τῷ χωρίῳ ὕδωρ τὸ παράπαν ἐνδεῖν
„λέγουσι. φέρε γὰρ, εἰ δοκεῖ, καί τι τῶν ἐναντίων
„ὑποθέμενοι τὴν διάγνωσιν ποιησώμεθα. τοὺς γὰρ 11
„ἐς ἀγῶνας καθισταμένους μηδὲν προσδοκᾶν δύσκολον
„οὔτε ἀνθρώπινον οὔτε τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως
„ἄξιον. ἢν οὖν ἀποβεβηκότων ἡμῶν εἰς τὴν ἤπειρον 12
„χειμὼν ἐπιπέσοι, οὐκ ἀνάγκη δυοῖν θάτερον ταῖς
„ναυσὶ ξυμβῆναι, ἢ ὡς ἀπωτάτω διαφυγεῖν, ἢ ἐπὶ τῆς
„ἀκτῆς ἀπολωλέναι ταύτης; εἶτα τίς ἡμῖν τῶν ἀναγκαίων 13
„γενήσεται πόρος; μηδεὶς ἐς ἐμὲ βλεπέτω τὸν τῆς δα-
„πάνης χορηγὸν ἔπαρχον. ἀρχὴν γὰρ πᾶσαν τῆς
„ὑπουργίας ἐστερημένην ἐπάναγκες ἐς ὄνομά τε καὶ
„πρόσωπον ἰδιώτου ἀποκεκρίσθαι. ποῦ δὲ ἡμῖν τῶν 14
„ὅπλων τὰ περιττὰ καταθεμένοις ἢ ἄλλο τι τῶν ἀναγ-

2 ὑπερστείλασθαι *O* | περὶ *V*] ὑπὲρ *O* ‖ 3 οὐχ ὅσιον om. *O* ‖ 6 ὑμῶν *V*] ἡμῶν *O* ‖ 10 ἐπιπνεύσαιεν scripsi] ἐπιπνεύσοιεν *V*, ἐπιπνεύσειεν *O* ‖ 12 βουλεύσαντος] βασιλεύσαντος *V* ‖ 18 ἐς *O* ‖ 19 ἐπιπέση *O* | δυεῖν *V* ‖ 21 ἡμῖν *V*] ὑμῶν *O* ‖ 22 εἰς *O* ‖ 23 ὕπαρχον *O* ‖ 24 ἐστερημένον *O* | ἐς om. *V* ‖ 25 ἰδιώτου *V*] om. *O* spatio unius verbi vacuo relicto | ἡμῖν *O*] ὑμῖν *V*

„*καίων δέχεσθαι δεήσει προσιόντα τὸν βάρβαρον; ἀλλὰ*
15 „*ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγειν καλὸν ὅπῃ ἐκβήσεται. ἐγὼ*
„*δὲ ἡγοῦμαι χρῆναι ἡμᾶς εὐθὺ Καρχηδόνος ἰέναι.*
„*λιμένα γάρ οὐ πλεῖον ἢ τεσσαράκοντα σταδίους αὐτῆς*
„*διέχοντα εἶναί φασιν, ὃν δὴ Στάγνον καλοῦσιν, ἀφύ-*
„*λακτόν τε παντάπασιν ὄντα καὶ πρὸς τὸν ἅπαντα*
B 375 „*στόλον ἱκανῶς πεφυκότα. ὅθεν δὴ ὁρμωμένοις ἡμῖν*
16 „*τὸν πόλεμον διενεγκεῖν οὐ χαλεπὸν ἔσται. οἶμαι δὲ*
„*ἔγωγε ὡς Καρχηδόνος τε ἡμᾶς ἐξ ἐπιδρομῆς κρατή-*
P 214 „*σειν εἰκὸς, ἄλλως τε καὶ μακρὰν αὐτῆς ἀπολελειμμέ-*
„*νων τῶν πολεμίων, καὶ κρατήσασιν οὐδὲν τοῦ λοιποῦ*
17 „*μοχθηρὸν ἔσεσθαι. τὰ γὰρ ἀνθρώπεια πάντα κατει-*
„*λημμένων τῶν κεφαλαίων καταρρεῖν οὐκ ἐς μακρὰν*
„*εἴωθεν. ὧν δὴ πάντων ἡμᾶς ἐνθυμουμένους τὰ*
„*βέλτιστα αἱρεῖσθαι προσήκει.*“ *Ἀρχέλαος μὲν το-*
σαῦτα εἶπε.

18 *Βελισάριος δὲ ἔλεξεν ὧδε „Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ξυνάρ-*
„*χοντες, ἐπιγνώμονος εἶναι τοὺς λόγους οἰέσθω, μηδὲ*
„*διὰ τοῦτο ἐν ὑστάτῳ εἰρῆσθαι, ὥστε αὐτοῖς ἕπεσθαι,*
„*ὁποῖοί ποτ᾽ ἂν ὦσιν, ἀναγκαῖον ἅπασι γίγνεσθαι.*
19 „*ὅσα μὲν γὰρ ὑμῶν ἑκάστῳ δοκεῖ ἄριστα εἶναι ἀκήκοα.*
„*προσήκει δὲ καὶ ἐμὲ ὅσα γινώσκω ἐς μέσον ἐξενεγκόντα*
20 „*οὕτω σὺν ὑμῖν ἑλέσθαι τὰ κρείσσω. ἐκεῖνο δὲ*
„*ὑπομνῆσαι ὑμᾶς ἄξιον, ὡς ὀλίγῳ πρότερον οἱ μὲν*
„*στρατιῶται δεδιέναι τε τοὺς ἐν τῇ θαλάσσῃ κινδύνους*
„*ἄντικρυς ἔλεγον καὶ ὡς ἐς φυγὴν τρέψονται, ἢν νεῦς*
„*πολεμία ἐπ᾽ αὐτοὺς ἴοι, ἡμεῖς δὲ τὸν θεὸν ᾐτοῦμεν*

---

3 *ἡμᾶς* O] *ὑμᾶς* V ‖ 5 *στάγνων* V] *σταδίων* O ‖ 11 *καὶ κρατήσασιν* V] *εἰ κρατήσουσιν* O ‖ 14 *ἡμᾶς*] *εἰς ἡμᾶς* V ‖ 18 *μηδὲ*] *μὴ δὲ* codd. ‖ 22 *γιγνώσκω* O ‖ 23 *ξὺν* O ‖ 24 *μὲν*] *μὲν γὰρ* V

„γῆν τὴν Λιβύης καὶ τὴν ἐς ταύτην ἀπόβασιν εἰρη-
„ναίαν ἡμῖν ἐπιδεῖξαι. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων, 21
„ἀξυνέτων ἀνδρῶν ἡγοῦμαι εἶναι εὔχεσθαι μὲν παρὰ
„τοῦ θεοῦ λαβεῖν τὰ βελτίονα, δεδομένων δὲ αὐτῶν
„ἀποσείεσθαί τε καὶ ἀπ' ἐναντίας ἰέναι. ἢν δὲ καὶ 22
„πλέουσιν ἡμῖν εὐθὺ Καρχηδόνος στόλος ἀπαντήσῃ
„πολέμιος, τοῖς μὲν στρατιώταις κατὰ κράτος φεύγουσι
„τὸ μὴ μεμπτοῖς εἶναι λελείψεται· ἁμάρτημα γὰρ προρρη- B 376
„θὲν τὴν ἀπολογίαν ἐφ' ἑαυτοῦ φέρει· ἡμῖν δὲ καὶ
„διασωθεῖσιν οὐδεμία συγγνώμη. πολλῶν δὲ ὄντων, 23
„ἢν ἐν ταῖς ναυσὶ μένωμεν, δυσχερῶν, ἐκεῖνο μόνον
„ἱκανῶς, οἶμαι, λελέξεται, ᾧ μάλιστα δεδίττεσθαι ἡμᾶς
„ἀξιοῦσι, τὸν χειμῶνα ἐπανασείοντες. ἢν γάρ τις 24
„ἐπιπέσοι χειμὼν, ἀνάγκη ταῖς ναυσὶν, ὥσπερ φασὶ,
„δυοῖν ξυμβῆναι τὸ ἕτερον, ἢ πόρρω που τῆς Λιβύης
„διαφυγεῖν, ἢ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς διαφθαρῆναι ταύτης.
„τί τοίνυν ὡς ἐκ τῶν παρόντων ἑλομένοις ἡμῖν μᾶλλον 25
„ξυνοίσει; μόνας διεφθάρθαι τὰς ναῦς, ἢ αὐτοῖς ἀν-
„δράσιν ἅπαντα ἀπολωλέναι τὰ πράγματα; χωρὶς δὲ
„τούτων νῦν μὲν ἀπαρασκεύοις ἐπιπεσόντες τοῖς πολε-
„μίοις κατὰ νοῦν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀπαλλάξομεν· τὰ γὰρ
„πολέμια τῷ ἀπροσδοκήτῳ δουλοῦσθαι πέφυκε· μικρὸν 26
„δὲ ὕστερον ἤδη τῶν πολεμίων ἐν παρασκευῇ γεγονό-
„των ἐξ ἀντιπάλου ἡμῖν τῆς δυνάμεως ὁ ἀγὼν ἔσται.
„προσθείη δὲ ἄν τις ὡς καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἴσως ἀγωνιεῖ- 27
„σθαι δεήσει τῆς ἀποβάσεως, ἐκεῖνά τε ζητεῖν, ἃ νῦν
„παρόντα ἡμῖν ὡς οὐκ ἀναγκαῖα ἐς βουλὴν ἔρχεται.

---

2 ἡμῖν V] ὑμῖν O ‖ 4 βελτίω O | δὲ αὐτῶν Dind.] τε αὐτῶν codd. ‖ 6 ἀπηντήσει V ‖ 8 μεμπτοῖς V] πεμπτοῖς O ‖ 9 ἐφ' V] ἀφ' O ‖ 10 ξυγγνώμη O ‖ 11 ἐν] καὶ O | μείνωμεν O ‖ 15 δυεῖν V ‖ 23 ἤδη om. V ‖ 27 ἡμῖν O] ὑμῖν V

28 „ἢν δὲ καὶ χειμὼν τηνικαῦτα ἀγωνιζομένοις ἡμῖν ἐπι-
„γένηται, ὡς τὰ πολλὰ ἐν θαλάσσῃ φιλεῖ γίνεσθαι,
„πρός τε τὰ κύματα καὶ τοὺς Βανδίλους διαμαχόμενοι
29 „μεταμαθεῖν τὴν εὐβουλίαν εἰσόμεθα. φημὶ δὴ ἔγωγε
„χρῆναι ἀποβῆναι μὲν ἡμᾶς ἐς τὴν ἤπειρον αὐτίκα δὴ
„μάλα, ἵππους τε ἀποβιβάζοντας καὶ ὅπλα καὶ εἴ τι
„ἄλλο ἐς τὴν χρείαν ἡμῖν ἀναγκαῖον εἶναι οἰόμεθα,
B 377 „τάφρον δὲ κατὰ τάχος ὀρύξαι καὶ χαράκωμα περιβα-
„λεῖν οὐδέν τι ἧσσον ὅτου τις ἂν εἴποι τείχους εἰς
„ἀσφάλειαν ἡμῖν συντελέσαι δυνάμενον, ἐκεῖθεν δὲ
„ὁρμωμένους τὸν πόλεμον, ἤν τις ἐπίοι, διενεγκεῖν.
30 P 215 „ἐπιλείψει δὲ ἡμᾶς ἄνδρας ἀγαθοὺς γινομένους τῶν
„ἐπιτηδείων οὐδέν. τοῖς γὰρ κρατοῦσι τῶν πολεμίων
„τὸ κυρίοις εἶναι τῶν ἐκείνοις προσηκόντων ξυμβαίνει,
„καὶ ἡ νίκη πάντα περιβαλομένη τὰ χρήματα, ἔνθα
„ἂν κλίνῃ, κατατίθεσθαι πέφυκεν. ὥστε ὑμῖν ἥ τε
„σωτηρία καὶ ἡ τῶν ἀγαθῶν περιουσία ἐν ταῖς χερσὶ
„κεῖται."

31 Ταῦτα Βελισαρίου εἰπόντος ξυνέφασάν τε καὶ ἀπε-
δέξαντο ἅπας ὁ ξύλλογος καὶ διαλυθέντες ὡς τάχιστα
τὴν ἀπόβασιν ἐποιήσαντο τρισὶ μάλιστα μησὶν ὕστερον
32 ἢ αὐτοῖς ἐκ Βυζαντίου ὁ ἀπόπλους ἐγένετο. καὶ
δείξας τι χωρίον ἐπὶ τῆς ἠιόνος ὁ στρατηγὸς τοῖς τε
στρατιώταις καὶ ναύταις ἐκέλευε τήν τε τάφρον ὀρύσ-
33 σειν καὶ τὸ χαράκωμα περιβάλλεσθαι. οἱ δὲ κατὰ

24 cf. Theoph. I 190, 16

1 ἀγωνιζομένοις O] ἀγομένοις V ‖ 2 γίγνεσθαι O ‖ 4 δὴ V Christ] δὲ O ‖ 6 τι] τοι O ‖ 8—9 περιβαλεῖν V] βαλεῖν O ‖ 9 ὅτου τις ἂν O] ἢ ὡς ἄν τις V ‖ 10 ξυντελέσαι O ‖ 11 ἐπίοι V] ἐπήει O ‖ 12 γενομένους O ‖ 15 περιβαλλομένη O ‖ 20 σύλλογος O ‖ 23 ἐπὶ V] ὑπὲρ O ‖ 25 περιβάλεσθαι V

ταῦτα ἐποίουν. ἅτε δὲ ὄχλου πολλοῦ ἐργαζομένου καὶ τοῦ
φόβου τὴν προθυμίαν ἐγείροντος καὶ τοῦ στρατηγοῦ
ἐγκελευομένου, αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἥ τε τάφρος ὀρώρυκτο
καὶ τὸ χαράκωμα ξυντετέλεστο καὶ οἱ σκόλοπες κύκλῳ
πανταχόθεν ξυνεπεπήχατο. ἔνθα δὴ καί τι τοῖς τὴν 34
τάφρον ὀρύσσουσι τετύχηκε θαυμάσιον ἡλίκον. ὕδατος
πολύ τι χρῆμα ἡ γῆ ἀνῆκεν, οὐ γεγονὸς τοῦτο ἐν
Βυζακίῳ πρότερον, ἄλλως τε καὶ τοῦ χωρίου ἀνύδρου
ὄντος. τοῦτο δὴ τὸ ὕδωρ ἐς πᾶσαν χρείαν τοῖς ἀν- 35B378
θρώποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἐπήρκεσε. καὶ συνη-
δόμενος τῷ στρατηγῷ Προκόπιος ἔλεγεν ὡς οὐ διὰ
τὴν χρείαν τῇ τοῦ ὕδατος περιουσίᾳ χαίροι, ἀλλ' ὅτι
οἱ ξύμβολον εἶναι δοκεῖ νίκης ἀπόνου καὶ τοῦτο σφίσι
προλέγειν τὸ θεῖον· ὅπερ οὖν καὶ ἐγένετο. τὴν μὲν οὖν 36
νύκτα ἐκείνην οἱ στρατιῶται ξύμπαντες ἐν τῷ στρατο-
πέδῳ ηὐλίσαντο, φυλακάς τε καὶ τὰ ἄλλα ᾗπερ εἰώθει
ποιούμενοι, πλήν γε δὴ ὅτι τοξότας πέντε ἐν νηὶ
ἑκάστῃ Βελισάριος ἐκέλευσε μεῖναι φυλακῆς ἕνεκα, καὶ
τοὺς δρόμωνας ἐν κύκλῳ αὐτῶν ὁρμίζεσθαι, φυλασσο-
μένους μή τις ἐπ' αὐτὰς κακουργήσων ἴοι.

ιϛ'. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, ἐπειδὴ τῶν στρατιωτῶν τινες
ἐς τοὺς ἀγροὺς ἀναβαίνοντες τῶν ὡραίων ἥπτοντο,
αὐτῶν τε τὰ σώματα ὁ στρατηγὸς οὐ παρέργως ᾐκί-
σατο καὶ ξυγκαλέσας ἅπαντας ἔλεξε τοιάδε „Τὸ μὲν 2

---

9 cf. Proc. de aedif. VI 6, 9 (III 341, 7 ed. Dind.) ‖ 21 cf. Theoph. I 190, 20

---

1 ταῦτα] ταυτὰ *O* ‖ 9 ἐς] hinc rursus *P* ‖ 10—11 ξυνηδόμενος *PO* ‖ 12 τῇ om. *O* | χαίροι *P*] χαίρει *V*, χαίρειν *O* ‖ 13 οἱ om. *P* | σύμβολον *P* | ἀπόνου] ἀπὸ νέου *O* | καὶ τοῦτο] καὶ om. *O* ‖ 16 ᾗπερ] ἅπερ *O* ‖ 18 ἐκέλευσε *VO*] ἐλέλευε *P* ‖ 20 αὐτὰς] αὐτοὺς *O* ‖ 24 τοιάδε *VO*] τάδε *P*

„βιάζεσθαι καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις σιτίζεσθαι ταύτῃ μόνον
„ἔν γε τοῖς ἄλλοις καιροῖς μοχθηρὸν πεφυκέναι δοκεῖ,
„ὅτι τὸ ἄδικον ἐν αὐτῷ φέρεται· νῦν δὲ τοσοῦτον
„αὐτῷ τῆς δυσκολίας περίεστιν ὥστε, εἰ μὴ πικρὸν
„εἰπεῖν, τὸν τοῦ δικαίου λόγον περὶ ἐλάσσονος ποιη-
„σαμένους τὸν ἐντεῦθεν κίνδυνον ἡμᾶς ἡλίκος ποτέ
3 P 216 „ἐστιν ἐκλογίζεσθαι χρή. ἐγὼ γὰρ ἐκείνῳ μόνῳ τὸ
„θαρρεῖν ἔχων εἰς τὴν γῆν ὑμᾶς ἀπεβίβασα ταύτην,
„ὅτι τοῖς Βανδίλοις οἱ Λίβυες, Ῥωμαῖοι τὸ ἀνέκαθεν
„ὄντες, ἄπιστοί τέ εἰσι καὶ χαλεπῶς ἔχουσι, καὶ διὰ
„τοῦτο ᾤμην ὡς οὔτ' ἄν τι τῶν ἀναγκαίων ἡμᾶς ἐπι-
B 379 „λείποι οὔτε τι ἐξ ἐπιδρομῆς κακὸν ἐργάσονται ἡμᾶς
4 „οἱ πολέμιοι. ἀλλὰ νῦν αὕτη ὑμῶν ἡ ἀκράτεια ταῦτα
„εἰς τοὐναντίον ἡμῖν μεταβέβληκε. τοὺς γὰρ Λίβυας
„δήπου κατηλλάξατε τοῖς Βανδίλοις, εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς
5 „ἤδη τὴν τούτων περιαγαγόντες δυσμένειαν. φύσει
„γὰρ πρόσεστι τοῖς ἀδικουμένοις ἡ πρὸς τοὺς βιαζο-
„μένους ἔχθρα, καὶ περιέστηκεν ὑμῖν τῆς τε ὑμῶν αὐ-
„τῶν ἀσφαλείας καὶ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἀφθονίας ὀλίγα
„ἄττα ἀργύρια ἀνταλλάξασθαι, παρὸν ὑμῖν παρ' ἑκόν-
„των ὠνουμένοις τὰ ἐπιτήδεια τῶν κυρίων μήτε ἀδί-
„κοις εἶναι δοκεῖν καὶ φίλοις ἐκείνοις ἐς τὰ μάλιστα
6 „χρῆσθαι. νῦν οὖν πρός τε Βανδίλους ὑμῖν καὶ
„Λίβυας ὁ πόλεμος ἔσται, λέγω δὲ ἔγωγε καὶ τὸν
„θεὸν αὐτόν, ὃν οὐδεὶς ἀδικῶν ἐς ἐπικουρίαν παρα-
7 „καλεῖ. ἀλλὰ παύσασθε μὲν τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιπη-

3 αὐτῷ Wahler] αὐτῶ codd. ‖ 3—4 τοσοῦτον αὐτῶ VP] αὐτῶ τοσοῦτον O ‖ 8 ἐς O ‖ 11—12 οὔτ'—οὔτε] οὐδ'—οὐδὲ codd. | ἐπιλείπει O ‖ 12 ἐργάζονται O ‖ 13 ἡ PO] om. V | ταῦτα] τοσαῦτα O ‖ 14 ἡμῖν V] ὑμῖν O ‖ 15 ἐς O ‖ 16 τούτων] τούτω V | περιαγαγόντες VO] περιάγοντες P ‖ 19 καὶ] ἐκ O ‖ 20 ἄττα VO ‖ 21 ὠνουμένους V ‖ 22 φίλους O ‖ 23 ὑμῖν] ἡμῖν O ‖ 25 εἰς O ‖ 26—383, 1 ἐπιπηδῶντες V et

„δῶντες, κέρδος δὲ ἀποσείσασθε κινδύνων μεστόν.
„οὗτος γὰρ ἐκεῖνος ὁ καιρός ἐστιν ἐν ᾧ μάλιστα σω- 8
„φροσύνη μὲν οἷά τε σώζειν, ἀκοσμία δὲ ἐς θάνατον
„φέρει. τούτων γὰρ ἐπιμελομένοις ὑμῖν ἵλεως μὲν ὁ
„θεὸς, εὔνους δὲ ὁ τῶν Λιβύων λεὼς, καὶ τὸ τῶν
„Βανδίλων γένος εὐέφοδον ἔσται."

Τοσαῦτα εἰπὼν Βελισάριος καὶ τὸν ξύλλογον δια- 9
λύσας, ἐπεὶ ἤκουσε Σύλλεκτον πόλιν ἡμέρας ὁδὸν τοῦ
στρατοπέδου διέχουσαν ἐπὶ θαλάσσῃ εἶναι ἐν τῇ ἐπὶ
Καρχηδόνα φερούσῃ, ἧς τὸ μὲν τεῖχος ἐκ παλαιοῦ
καθῃρημένον ἐτύγχανεν, οἱ δὲ ταύτῃ ᾠκημένοι τοὺς
τῶν οἰκιῶν τοίχους πανταχόθεν ἀποφράξαντες διὰ τὰς
τῶν Μαυρουσίων ἐπιδρομὰς περιβόλου ἐφύλασσον
σχῆμα, τῶν δορυφόρων ἕνα Βοριάδην ἅμα τῶν ὑπα- B 380
σπιστῶν τισιν ἔστελλεν, ἐπαγγείλας αὐτοῖς τῆς τε πό-
λεως ἀποπειρᾶσθαι καί, ἢν ἕλωσι, κακὸν μὲν μηδὲν
ἐν αὐτῇ δρᾶσαι, ἐπαγγείλασθαι δὲ ἀγαθὰ μυρία, καὶ
ὡς ἐπὶ τῇ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ ἥκοιεν, ὥστε εἰσιτητὰ τῷ
στρατῷ ἐς αὐτὴν γενέσθαι. οἱ δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς 10
ἀγχοῦ τῆς πόλεως γενόμενοι ἐν φάραγγί τε λαθόντες
διενυκτέρευσαν. ἕωθεν δὲ ἀγροίκων σὺν ἁμάξαις ἐς
αὐτὴν εἰσιόντων ἐπιτυχόντες συνεισῆλθόν τε σιωπῇ καὶ
οὐδενὶ πόνῳ τὴν πόλιν ἔσχον. καὶ ἐπεὶ ἡμέρα ἐγέ- 11
νετο, οὐδενὸς θορύβου ἡγησαμένου, τόν τε ἱερέα καὶ
εἴ τι δόκιμον ἦν ξυγκαλέσαντες τάς τε τοῦ στρατηγοῦ
ἐντολὰς ἀπήγγελλον, καὶ τὰς κλεῖς τῶν εἰσόδων παρ'
ἑκόντων λαβόντες τῷ στρατηγῷ ἔπεμψαν.

Theoph.] ἐπεισπηδῶντες *PO* ‖ 12—13 ἀποφράξαντες—περιβόλου om. *O* ‖ 14 βοριάδην *V*] βοραΐδην *PO* ‖ 17 ἀπαγγείλασθαι *O* ‖ 18 αὐτῶν] αὐτῇ *O* ‖ 21 ξὺν *O* ‖ 22 συνεισῆλθόν τε scripsi] συνεισελθόντες *VP*, ξυνεισελθόντες *O* ‖ 22—23 καὶ οὐδενὶ *P*] ἐν οὐδενὶ *V*, καὶ om. *O*

12 *Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὁ τοῦ δημοσίου δρόμου
ἐπιμελούμενος ηὐτομόλησε παραδοὺς τοὺς δημοσίους
ξύμπαντας ἵππους. ξυλληφθέντα δὲ καί τινα τῶν ἐς
τὰς βασιλικὰς ἀποκρίσεις ἀεὶ στελλομένων, οὓς δὴ
βεριδαρίους καλοῦσι, κακὸν μὲν οὐδὲν ὁ στρατηγὸς
ἔδρασε, χρυσῷ δὲ πολλῷ δωρησάμενος καὶ πιστὰ λα-
βὼν τὰς ἐπιστολὰς ἐνεχείρισεν, ἅσπερ Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς πρὸς Βανδίλους ἔγραψεν ἐφ' ᾧ τοῖς Βανδί-
13 P217 λων ἄρχουσι δοῦναι. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Οὔτε
„Βανδίλοις πολεμεῖν ἔγνωμεν οὔτε τὰς Γιζερίχου
„σπονδὰς λύομεν, ἀλλὰ τὸν ὑμέτερον τύραννον καθ-
„ελεῖν ἐγχειροῦμεν, ὃς τῶν Γιζερίχου διαθηκῶν ὀλι-
B 381 „γωρήσας τὸν μὲν βασιλέα ὑμῶν καθείρξας τηρεῖ, τῶν
„δὲ αὐτοῦ συγγενῶν οὓς μὲν σφόδρα ἐμίσει κατ'
„ἀρχὰς ἔκτεινε, τοὺς δὲ λοιποὺς τὰς ὄψεις ἀφελόμενος
„ἐν φυλακῇ ἔχει, οὐκ ἐῶν θανάτῳ καταλῦσαι τὰς
14 „συμφοράς. συλλάβεσθε τοίνυν ἡμῖν καὶ συνελευ-
„θεροῦτε ὑμᾶς αὐτοὺς οὕτω μοχθηρᾶς τυραννίδος,
„ὅπως ἂν δύνησθε τῆς τε εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας
„ἀπόνασθαι. ταῦτα γὰρ ὑμῖν παρ' ἡμῶν ἔσεσθαι
15 „πρὸς τοῦ θεοῦ τὰ πιστὰ δίδομεν." τοσαῦτα μὲν τὰ
βασιλέως γράμματα ἐδήλου. ὁ δὲ ταῦτα παρὰ Βελι-
σαρίου λαβὼν ἐξενεγκεῖν μὲν εἰς τὸ φανερὸν οὐκ*

---

1 cf. Theoph. I 191, 7

---

1 *δρόμου*] *ἱπποδρόμου P* in marg. ‖ 2 *ἐπιμελόμενος P* ‖ 5 *βεριδαρίους V* et Theoph.] *βερεδαρίους P*, *βαρεδαρίους O* | *οὐδὲν ὁ στρατηγὸς*] *ὁ στρατηγὸς οὐδὲν O* ‖ 7 *ἐνεχείρησεν P* ‖ 10 *οὔτε τὰς*] *οὔτε δὲ τὰς V*, *οὐδὲ τὰς PO* ‖ 11 *ὑμέτερον*] *ἡμέτερον P* ‖ 14 *ξυγγενῶν O* ‖ 16 *ἔχει*] *ἔσχεν O* | *καταλύσαι V* ‖ 17 *ξυμφοράς O* | *ξυλλάβεσθε PO* ‖ 17—18 *ξυνελευθεροῦτε PO* ‖ 20 *ἀπόνασθε V* ‖ 21 *δίδωμεν P* | *μὲν* om. *V* ‖ 23 *ἐς O*

ἐτόλμησε, λάθρα δὲ τοῖς φίλοις ἐπιδείξας οὐδὲν ὅ τι
καὶ λόγου ἄξιον διεπράξατο.

ιζ'. Βελισάριος δὲ ὡς ἐς παράταξιν ὧδε διακοσμή-
σας τὸ στράτευμα τὴν ἐπὶ Καρχηδόνα ἐβάδιζε. τῶν
δ' ὑπασπιστῶν τριακοσίους ἀπολέξας, ἄνδρας ἀγαθοὺς
τὰ πολέμια, Ἰωάννῃ παρέδωκεν, ὅς οἱ ἐπεμελεῖτο τῆς
περὶ τὴν οἰκίαν δαπάνης· ὀπτίωνα τοῦτον καλοῦσι
Ῥωμαῖοι. ἀνὴρ δὲ ἦν Ἀρμένιος μὲν γένος, ξυνέσεως 2
δὲ καὶ ἀνδρίας ἐς τὸ ἀκρότατον [μάλα] ἥκων. τοῦτον
δὴ τὸν Ἰωάννην ἐκέλευσε τῇ στρατιᾷ ἡγεῖσθαι, οὐχ
ἧσσον ἢ κατὰ εἴκοσι σταδίους διέχοντα, καὶ ἤν τι πο-
λέμιον ἴδοι, κατὰ τάχος σημῆναι, ὅπως δὴ μὴ ἀπαρά-
σκευοι ἐς μάχην καθίστασθαι ἀναγκάζοιντο. τοὺς δὲ 3
ξυμμάχους Μασσαγέτας ἐκέλευε τοσούτοις ἢ καὶ πλείοσι
σταδίοις ἀπέχοντας ἀεὶ κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος τὴν
πορείαν ποιεῖσθαι· αὐτὸς δὲ ὄπισθεν μετὰ τῶν ἀρίστων
ἐβάδιζεν. ὑπώπτευε γὰρ ἐκ τῆς Ἑρμιόνης Γελίμερα 4
σφίσιν ἑπόμενον οὐκ ἐς μακρὰν ἐπιθήσεσθαι. κατὰ B 382
γὰρ τὸ δεξιὸν μέρος οὐδὲν ἦν δέος οὐ πόρρω τῆς
ἠιόνος πορευομένοις. τοῖς δὲ ναύταις ἐπήγγελλε παρα- 5
κολουθεῖν τε ἀεὶ καὶ τοῦ στρατεύματος μὴ πολὺ
διεστάναι, ἀλλ' ἐπιφόρου μὲν γινομένου τοῦ πνεύματος
χαλάσαντας τὰ μεγάλα ἱστία τοῖς μικροῖς, ἃ δὴ δόλω-

---

3 cf. Theoph. I 191, 9 ‖ 23—386, 1 χαλάσαντας—ἕπεσθαι] Suid. s. v. δόλωνες

---

2 διεπράξατο] ἐπράξατο O ‖ 5 δ'] δὲ O, delendum coni. Christ ‖ 7 περὶ] ἐπὶ O | οἰκείαν V ‖ 8 δὲ] μὲν V | ἀρμένιος VO ‖ 9 ἀνδρείας PO | ἀκρότατον V] ἀκρότατον μάλα P, ἀκρότατον μάλιστα O ‖ 10 δὴ] δὲ O | ἐκέλευε P ‖ 17 ὑπώπτευον V ‖ 23 ἱστία] ἄρμενα Suid. | τοῖς μικροῖς om. V

*νας καλοῦσιν, ἕπεσθαι, λωφήσαντος δὲ παντελῶς τοῦ
ἀνέμου βιάζεσθαι ὅσον οἷοί τε ὦσιν ἐρέσσοντας.*
6 *Εἰς δὲ Σύλλεκτον ἀφικόμενος Βελισάριος σώφρονάς
τε τοὺς στρατιώτας παρείχετο καὶ οὔτε ἀδίκων χειρῶν
ἄρχοντας οὔτε τι ἄπο τρόπου ἐργαζομένους, αὐτός τε
πρᾳότητα καὶ φιλανθρωπίαν πολλὴν ἐνδεικνύμενος
οὕτω τοὺς Λίβυας προσεποιήσατο ὥστε τοῦ λοιποῦ*
P 218 *καθάπερ ἐν χώρᾳ οἰκείᾳ τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, οὔτε
ὑποχωρούντων τῶν ταύτῃ ᾠκημένων οὔτε τι ἀποκρύπτε-
σθαι βουλομένων, ἀλλὰ καὶ ἀγορὰν παρεχομένων καὶ
τὰ ἄλλα τοῖς στρατιώταις ᾗ βούλοιντο ὑπηρετούντων.*
7 *ὀγδοήκοντα δὲ σταδίους ἀνύοντες εἰς ἡμέραν ἑκάστην
ἄχρι ἐς Καρχηδόνα διετελέσαμεν, ἢ κατὰ πόλιν, ἂν
οὕτω τύχῃ, ἢ ἐν στρατοπέδῳ ἐκ τῶν παρόντων ὡς*
8 *ἀσφαλέστατα αὐλιζόμενοι. οὕτω γοῦν διά τε Λέπτης
πόλεως καὶ Ἀδραμητοῦ ἐς Γράσσην τὸ χωρίον ἀφικό-
μεθα, πεντήκοντα καὶ τριακοσίους σταδίους Καρχη-*
9 *δόνος διέχον. ἔνθα δὴ βασίλειά τε ἦν τοῦ Βανδίλων
ἡγουμένου καὶ παράδεισος κάλλιστος ἁπάντων ὧν*
10 B 383 *ἡμεῖς ἴσμεν. ταῖς τε γὰρ κρήναις κομιδῇ κατάρρυτός
ἐστι καὶ ἄλσους ἔχει πάμπολυ χρῆμα. ὀπώρας δὲ τὰ
δένδρα μεστά ἐστι ξύμπαντα· ὥστε τῶν στρατιωτῶν
ἕκαστος τὴν καλύβην ἐν δένδροις ὀπώρας ἐπήξατο καὶ*

---

16 *Γράσσην*] Schmidt p. 135

---

3 *ἐς O* ‖ 4—5 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 6 *καὶ φιλανθρωπίαν πολλὴν V*] *πολλὴν καὶ φιλανθρωπίαν PO* ‖ 7 *Λίβυας*] *λίβας P* | *ὥστε*] *ὥσπερ O* ‖ 12 *ἀνύσαντες O* | *ἐς ἡμέραν O* ‖ 13 *ἄχρις P* ‖ 14 *τύχῃ V*] *τύχοι PO* ‖ 16 *γράσσην P*] *γραίσην V*, *γράστην O*, *Χράσιν* Theoph. ‖ 17 *πεντήκοντα*] *ὀκτὼ* Theoph. ‖ 19 *παράδεισσος P* ‖ 20 *ἡμεῖς* om. *V* ‖ 22 *ἔστι V*] *εἰσι PO* ‖ 23 *ὀπώροις V*

τῶν καρπῶν τηνικάδε ὡραίων ὄντων ἐς κόρον μὲν αὐτῶν ἀφίκοντο πάντες, αἴσθησις δὲ σχεδόν τι τῆς ὀπώρας ἐλασσουμένης οὐ γέγονε.

Γελίμερ δὲ, ἐπεὶ ἐν Ἑρμιόνῃ τὸ πρῶτον παρόντας 11
ἤκουσε τοὺς πολεμίους, γράφει πρὸς τὸν ἀδελφὸν Ἀμμάταν ἐς Καρχηδόνα, Ἰλδέριχον μὲν καὶ ἄλλους, ὅσους εἴτε κατὰ γένος εἴτε ἄλλως αὐτῷ προσήκοντας ἐν φυλακῇ ἔχει, ἀποκτιννύναι, αὐτὸν δὲ τούς τε Βανδίλους καὶ εἴ τι ἄλλο μάχιμον ἐν τῇ πόλει ἦν ἐν παρασκευῇ ποιήσασθαι, ὅπως τῶν πολεμίων ἐν στενοῖς γενομένων ἀμφὶ τὸ τῆς πόλεως προάστειον, ὃ Δέκιμον καλοῦσιν, ἀμφοτέρωθεν ξυνιόντας κυκλώσασθαί τε αὐτοὺς καὶ σαγηνεύσαντας διαφθεῖραι. Ἀμμάτας δὲ κατὰ 12
ταῦτα ἐποίει, καὶ τόν τε Ἰλδέριχον, ξυγγενῆ ὄντα, καὶ Εὐαγέην ἀπέκτεινε καὶ τῶν Λιβύων ὅσοι αὐτοῖς ἐπιτήδειοι ἦσαν. Ὁάμερ γὰρ ἤδη ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο. τούς 13
τε Βανδίλους ἐξοπλίσας, ὡς εἰς καιρὸν ἐπιθησόμενος, ἐν παρασκευῇ ἐποιήσατο. Γελίμερ δὲ ὄπισθεν, οὐ 14
παρέχων ἡμῖν αἴσθησιν, εἵπετο, πλήν γε δὴ ὅτι ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, ᾗ ἐν Γράσσῃ ηὐλισάμεθα, κατάσκοποι ἑκατέρωθεν ἰόντες ξυνέμιξαν, πλήξαντές τε ἀλλήλους ἐς τὸ σφέτερον στρατόπεδον ἑκάτεροι ἀπεχώρησαν, καὶ ταύτῃ γέγονεν ἡμῖν φανερὸν οὐ πόρρω εἶναι τοὺς

14 cf. Theoph. I 191, 25. Vict. Tonn. ad a. 534. Chron. min. II 299. Zonar. III p. 277

2 *ἐφίκοντο O* ‖ 5—6 *γράφει ἐς καρχηδόνα πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀμμάταν PO* ‖ 6 *ἀμμάταν PO*] *ἀμμάτων V*, *Ἀματᾶν* Theoph. ‖ 8 *ἀποκτεινύναι V*, *ἀποκτινύναι P*, *ἀποτιννύναι O* pr. m., *ἀποκτειννῦναι O* pr. m. corr. ‖ 11 *γινομένων PO* | *δεκιμὸν V*, *δόκιμον O* ‖ 14—15 *εὐαγένην O* ‖ 16 *ὁάμερ P*] *ὁ ἄμερ VO* ‖ 17 *ὡς εἰς*] *καὶ ἐς O* ‖ 20 *γράστη O*

15 πολεμίους. ἐνθένδε ἡμῖν πορευομένοις τὰς ναῦς ἑσο-
B 384 ρᾶν ἀδύνατα ἦν. πέτραι γὰρ ὑψηλαί, πόρρω τῆς θα-
λάσσης διήκουσαι, περίοδον τοῖς πλέουσι πολλῷ μέτρῳ
ἐργάζονται, καὶ ἄκρα ἀνέχει, ἧς ἐντὸς τοῦ Ἑρμοῦ πό-
16 λισμά ἐστι. Βελισάριος οὖν Ἀρχελάῳ τε τῷ ἐπάρχῳ
⟨καὶ Καλωνύμῳ τῷ ναυάρχῳ⟩ ἐπέστελλεν ἐς Καρχη-
δόνα μὲν μὴ καταίρειν, σταδίους δὲ ἀμφὶ τοὺς δια-
17 κοσίους ἀπέχοντας ἄχρι αὐτὸς καλέσῃ μένειν. ἐκ δὲ
Γράσσης ἐξαναστάντες τεταρταῖοι ἐς Δέκιμον ἀφικό-
μεθα, σταδίοις ἑβδομήκοντα Καρχηδόνος ἀπέχον.

P 219 ιη'. Ἐν δὲ δὴ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ Γελίμερ τὸν ἀνε-
ψιὸν Γιβαμοῦνδον ἐκέλευεν ἅμα Βανδίλων δισχιλίοις
φθάνοντα τὸ ἄλλο στράτευμα κατὰ τὸ εὐώνυμον μέρος
ἰέναι, ὅπως Ἀμμάτας μὲν ἐκ Καρχηδόνος, Γελίμερ δὲ
αὐτὸς ὄπισθεν, Γιβαμοῦνδος δὲ ἐκ τῶν ἐν ἀριστερᾷ
χωρίων ἐς ταὐτὸ ξυνιόντες ῥᾷον δὴ καὶ απονώτερον
2 τὴν κύκλωσιν τῶν πολεμίων ποιήσονται. ἐμοὶ δὲ τά
τε θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπεια ἐν τῷ πόνῳ τούτῳ ἐπῆλθε
θαυμάσαι, ὅπως ὁ μὲν θεός, πόρρωθεν ὁρῶν τὰ ἐσό-
μενα, ὑπογράφει ὅπῃ ποτὲ αὐτῷ τὰ πράγματα δοκεῖ
ἀποβήσεσθαι, οἱ δὲ ἄνθρωποι ἢ σφαλλόμενοι ἢ τὰ
δέοντα βουλευόμενοι οὐκ ἴσασιν ὅτι ἔπταισάν τι, ἂν
οὕτω τύχοι, ἢ ὀρθῶς ἔδρασαν, ἵνα γένηται τῇ τύχῃ

5 cf. Theoph. I 191, 30

4 τοῦ] τὸ τοῦ *PO* ‖ 4—5 πτόλισμά *V* ‖ 5 τε om. *O* | ὑπάρχῳ *PO* ‖ 6 ⟨καὶ Καλωνύμῳ τῷ ναυάρχῳ⟩ supplevi ex Theophane ‖ 8 ἄχρι *VO*] ἄχρις οὗ *P* | καλέσει *O* ‖ 9 Γράσσης] δράσσης *O* ‖ 10 σταδίους *O* et Theoph. | ἀπέχουσαν *O* ‖ 11 δὴ om. *O* ‖ 12 γιβάμουνδον hic et infra passim *V*, Κιβαμοῦνδον Theoph. ‖ 13 εὐώνυμον μέρος] μέρος τὸ εὐώνυμον *O* ‖ 15 ἐν *O*] om. *VP* Theoph. ‖ 17 ποιήσονται *V*] ποιήσωνται *PO* ‖ 18 ἀνθρώπεια] ἀνῖνα *O* ‖ 20 ὑπογράφη *P*

τρίβος, φέρουσα πάντως ἐπὶ τὰ πρότερον δεδογμένα.
εἰ μὴ γὰρ Βελισάριος οὕτω διῳκήσατο τὴν παράταξιν, 3
τοὺς μὲν ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην προτερῆσαι κελεύσας,
τοὺς δὲ Μασσαγέτας ἐν ἀριστερᾷ τῆς στρατιᾶς ἰέναι, B 385
οὐκ ἄν ποτε διαφυγεῖν τοὺς Βανδίλους ἰσχύσαμεν.
καὶ τούτων δὲ οὕτω Βελισαρίῳ βεβουλευμένων, εἰ 4
τὸν καιρὸν Ἀμμάτας διεφύλαξε καὶ μὴ τοῦτον τεταρτη-
μορίῳ τῆς ἡμέρας μάλιστα ἔφθασεν, οὐκ ἄν ποτε οὕτω
Βανδίλοις διεφθάρη τὰ πράγματα· νῦν δὲ Ἀμμάτας 5
προτερήσας ἀμφὶ μέσην ἡμέραν ἐς Δέκιμον ἧκε,
μακρὰν ἀπολελειμμένων ἡμῶν τε καὶ τοῦ Βανδίλων
στρατεύματος, οὐ τοῦτο μόνον ἁμαρτήσας, ὅτι οὐκ ἐν
δέοντι ἀφίκετο χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ τὸ Βανδίλων πλῆθος
ἐν Καρχηδόνι ἀπολιπών, ἀπαγγείλας τε ὡς τάχιστα ἐς
τὸ Δέκιμον ἥκειν, αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις καὶ οὐδὲ ἀριστίν-
δην ξυνειλεγμένοις τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην ἐς χεῖρας
ἦλθε. καὶ κτείνει μὲν τῶν ἀρίστων δώδεκα ἐν τοῖς 6
πρώτοις ἀγωνιζομένους, πίπτει δὲ καὶ αὐτός, ἀνὴρ
ἀγαθὸς ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ γενόμενος. καὶ ἡ μὲν 7
τροπή, ἐπεὶ Ἀμμάτας ἔπεσε, λαμπρὰ ἐγεγόνει, φεύγον-
τες δὲ κατὰ κράτος οἱ Βανδίλοι ἀνεσόβουν ἅπαντας
τοὺς ἐκ Καρχηδόνος ἐς Δέκιμον ἰόντας. ἐπορεύοντο 8
γὰρ οὐδενὶ κόσμῳ οὐδὲ ὡς ἐς μάχην ξυντεταγμένοι,
ἀλλὰ κατὰ συμμορίας, καὶ ταύτας βραχείας· κατὰ
τριάκοντα γὰρ ἢ εἴκοσιν ᾔεσαν. ὁρῶντες δὲ Βαν- 9
δίλους τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἀμμάταν φεύγοντας, καὶ

2 μὴ γὰρ] γὰρ μὴ *O* ‖ 6 οὕτω *O*] om. *V*, οὕτως *P* ‖ 10 ἧκεν *V* ‖ 14 ἐπαγγείλας *O* | ὡς τάχιστα om. *V* ‖ 15 τὸ om. *O* | δέκιμον *VO*] δέκιον *P* ‖ 17 τῶν] αὐτῶν *O* ‖ 21 βανδῖλοι hic et infra passim *O* ‖ 22 ἐκ καρχηδόνος *PO*] ἐν καρχηδόνι *V* ‖ 24 ξυμμορίαν *O* ‖ 25 τριάκοντα γὰρ] γὰρ τριάκοντα γὰρ *V* | ᾔεσαν] ἴεσαν *V*

οἰόμενοι τοὺς διώκοντας παμπληθεῖς εἶναι, τρέψαντες
10 P 220 τὰ νῶτα συνέφευγον. Ἰωάννης δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ
οἷς ἂν ἐντύχοιεν κτείνοντες ἄχρι ἐς τὰς Καρχηδόνος
11 πύλας ἀφίκοντο. καὶ γέγονε φόνος Βανδίλων ἐν τοῖς
B 386 ἑβδομήκοντα σταδίοις τοσοῦτος ὥστε εἰκάζειν τοὺς
θεωμένους δισμυρίων πολεμίων τὸ ἔργον εἶναι.
12 Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Γιβαμοῦνδός τε καὶ
οἱ δισχίλιοι ἧκον ἐς Πεδίον Ἁλῶν, ὅπερ τεσσαράκοντα
μὲν σταδίοις τοῦ Δεκίμου ἀπέχει ἐν ἀριστερᾷ εἰς Καρ-
χηδόνα ἰόντι, ἀνθρώπων δὲ καὶ δένδρων καὶ ἄλλου
ὁτουοῦν ἔρημόν ἐστι, τῆς τοῦ ὕδατος ἅλμης ἄλλο
οὐδὲν ἐνταῦθα πλὴν τοὺς ἅλας ἐώσης γίγνεσθαι·
ἔνθα δὴ τοῖς Οὔννοις περιπεπτωκότες ἀπώλοντο πάν-
13 τες. ἦν δέ τις ἐν τοῖς Μασσαγέταις ἀνήρ, ἀνδρίας
μὲν καὶ ἰσχύος εὖ ἥκων, ὀλίγων δὲ ἡγούμενος ἀνδρῶν·
οὗτος εἶχε γέρας ἐκ πατέρων τε καὶ προγόνων ἐν πᾶσι
τοῖς Οὐννικοῖς στρατεύμασι πρῶτος εἰς τοὺς πολεμίους
14 εἰσβάλλειν. οὐ γὰρ ἦν θεμιτὸν ἀνδρὶ Μασσαγέτῃ
προτύψαντι ἐν μάχῃ τῶν τινα πολεμίων λαβεῖν, πρίν
γε δή τινα ἐκ ταύτης τῆς οἰκίας ἐς τοὺς πολεμίους
15 τῶν χειρῶν ἄρξαι. οὗτος ἀνήρ, ἐπεὶ τὰ στρατεύ-
ματα οὐ πόρρω ἀπ' ἀλλήλων ἐγένετο, ἐξελάσας τὸν
ἵππον, τοῦ τῶν Βανδίλων στρατοπέδου μόνος ὡς ἐγγυ-

7 cf. Theoph. I 192, 17 ‖ 13 Chron. min. II 299, 23

2 ξυνέφευγον O ‖ 6 θεωμένους] τεθεωμένους V | δυσμυρίων P ‖ 7 χρόνον V] τρόπον P in contextu, γρ. χρόνον P in marg., om. O ‖ 8 δυσχίλιοι P ‖ 9 ἐς PO ‖ 11 οὐτουοῦν O ‖ 12 τοὺς O] τοῦ VP ‖ 13 ἀπώλλοντο V ‖ 14 ἀνδρείας PO ‖ 15 ὀλίγω O ‖ 17 ἐς PO ‖ 18 ἐσβάλλειν PO ‖ 19 λαβεῖν VO] βαλεῖν superscr. λαβεῖν P ‖ 21 οὗτος ὁ V | ἐπεὶ V] ἐπειδὴ PO ‖ 22 οὐ] ἐν O ‖ 22 ἀπ' PO] om. V ‖ 23—391, 1 ἐγγυτάτη O

τάτω ἔστη. οἱ δὲ Βανδίλοι, ἢ τὴν τοῦ ἀνδρὸς εὐψυ- 16
χίαν καταπλαγέντες ἢ καί τι τοὺς πολεμίους ὑποτοπή-
σαντες ἐς αὐτοὺς μηχανᾶσθαι, οὔτε κινεῖσθαι οὔτε
τὸν ἄνδρα βαλεῖν ἔγνωσαν. οἶμαι δὲ αὐτοὺς οὐπώποτε 17
Μασσαγετῶν μάχην ἐν πείρᾳ ἔχοντας, ἀκούοντας δὲ
κομιδῇ μάχιμον τὸ ἔθνος εἶναι, οὕτω δὴ κατορρωδῆσαι
τὸν κίνδυνον. ἀναστρέψας δὲ ἐς τοὺς ὁμοφύλους ὁ ἄν- 18
θρωπος ἔλεξεν, ὡς ὁ θεὸς σφίσιν ἕτοιμον βρῶσιν B 387
τοὺς ξένους τούσδε πέμψειεν. οὕτω δὴ ὁρμωμένους 19
αὐτοὺς οἱ Βανδίλοι οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλὰ λύσαντες
τὴν τάξιν καὶ ἥκιστα ἐς ἀλκὴν ἰδόντες ἅπαντες αἰσχρῶς
διεφθάρησαν.

ιθ'. Ἡμεῖς δὲ τῶν γεγονότων οὐδ' ὁτιοῦν πεπυσ-
μένοι ἐπὶ τὸ Δέκιμον ᾔειμεν. Βελισάριος δὲ χῶρον
ἰδὼν ἐς στρατόπεδον ἱκανῶς πεφυκότα, πέντε καὶ τριά-
κοντα σταδίοις τοῦ Δεκίμου διέχοντα, χαράκωμά τε
αὐτῷ περιέβαλεν εὖ μάλα πεποιημένον καὶ τοὺς πεζοὺς
ἅπαντας ἐνταῦθα καταστησάμενος ἅπαν τε ξυγκαλέσας
τὸ στράτευμα ἔλεξε τοιάδε „Ὁ μὲν τῆς ἀγωνίας καιρός, 2
„ἄνδρες συστρατιῶται, ἤδη πάρεστιν· αἰσθάνομαι γὰρ
„προσιόντας ἡμῖν τοὺς πολεμίους· τὰς δὲ ναῦς ὡς πορρω-
„τάτω ἡμῶν ἡ τοῦ τόπου φύσις ἀπήνεγκε· περιέστηκε P 221
„δὲ ἡμῖν ἡ τῆς σωτηρίας ἐλπὶς ἐν ταῖς χερσὶν οὖσα.
„οὐ γάρ ἐστιν οὐ πόλις φιλία, οὐκ ἄλλο οὐδὲν ὀχύρω- 3
„μα, ὅτῳ δὴ καὶ πιστεύσαντες τὸ θαρρεῖν ὑπὲρ ἡμῶν

2—3 ὑποτοπάσαντες O ‖ 3 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 4—7 οἶμαι—κίνδυνον includendum putat Christ ‖ 6 κατωρρωδῆσαι P ‖ 8 ἔλεξεν VO] ἔλεξεν ὧδε P | βρῶσιν VP in marg. O] βρῶμα P in contextu. ‖ 9 πέμψειν O | ὁρμωμένους V] ὡρμημένους PO ‖ 10 βανδῆλοι O ‖ 11 ἰδόντες om. O | ἅπαντας P ‖ 13—14 πεπεισμένοι O ‖ 14 ἤεμεν VO ‖ 16 Δεκίμου] δρόμου O ‖ 17 περιέβαλλεν P ‖ 20 ξυστρατιῶται O ‖ 21—22 πορρωτέρω O ‖ 22 τόπου] κόπου O ‖ 24 οὐ πόλις] οὐ πόλις, οὐ O

4 „αὐτῶν ἕξομεν. ἀλλ' εἰ μὲν ἄνδρες ἀγαθοὶ γενοίμεθα,
„εἰκὸς ἂν εἴη καὶ περιέσεσθαι ἡμᾶς τῷ πολέμῳ τῶν
„ἐναντίων· ἢν δέ τι μαλακιζοίμεθα, λελείψεται ἡμῖν
„ὑπὸ Βανδίλοις γεγενημένοις αἰσχρῶς διεφθάρθαι.
5 „καίτοι πολλὰ ἡμῖν ἐφόδια πρὸς τὴν νίκην ἐστί· τό
„τε δίκαιον, μεθ' οὗ πρὸς τοὺς δυσμενεῖς ἥκομεν (τὰ
„γὰρ ἡμέτερα αὐτῶν κομιούμενοι πάρεσμεν), καὶ τὸ
„τῶν Βανδίλων ἐς τὸν σφῶν αὐτῶν τύραννον ἔχθος.
6 B 388 „ἥ τε γὰρ τοῦ θεοῦ ξυμμαχία τοῖς τὰ δίκαια προτει-
„νομένοις προσγίνεσθαι πέφυκε καὶ στρατιώτης τῷ
„κρατοῦντι δύσνους ἀνδραγαθίζεσθαι οὐκ ἐπίσταται.
7 „χωρὶς δὲ τούτων ἡμεῖς μὲν Πέρσαις τε καὶ Σκύθαις
„τὸν ἅπαντα ὡμιλήσαμεν χρόνον, οἱ δὲ Βανδίλοι, ἐξ
„ὅτου Λιβύης ἐκράτησαν, οὐδένα πολέμιον ὅτι μὴ
8 „γυμνοὺς Μαυρουσίους τεθέανται. τίς δὲ οὐκ οἶδεν
„ὡς ἔργου παντὸς μελέτη μὲν ἐς ἐμπειρίαν, ἀργία δὲ
„εἰς ἀμαθίαν φέρει; τὸ μὲν οὖν χαράκωμα, ὅθεν ἡμᾶς
„τὸν πόλεμον διαφέρειν δεήσει, ὡς ἄριστα ἡμῖν πεποιῆ-
9 „σθαι ξυμβαίνει. πάρεστι δὲ ἡμῖν τά τε ὅπλα καὶ
„τὰ ἄλλα πάντα, ὅσα φέρειν οὐχ οἷοί τε ἐσμὲν, ἐν-
„ταῦθα καταθεμένοις ἰέναι, καὶ ἀναστρέψαντας ἂν
10 „ἐνθάδε ἡμᾶς οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων ἐπιλίποι. εὔχομαι
„δὲ ὑμῶν ἕκαστον τῆς τε οἰκείας ἀρετῆς καὶ τῶν κατὰ
„τὸν οἶκον ἀναμνησθέντα οὕτω δὴ καταφρονήματι ἐπὶ
„τοὺς πολεμίους χωρεῖν."

1 *γενώμεθα VP* ‖ 2 *καὶ V*] *κἂν PO* ‖ 4 *αἰσχρῶς VO*] om. *P* ‖ 5 *ἡμῖν* post *νίκην* transponit *O* | *ἐφόδια πρὸς τὴν νίκην V*] *πρὸς τὴν νίκην ἐφόδια PO* ‖ 7 *καὶ τὸ*] *ἀπὸ O* ‖ 8 *τὸν*] *τὸ P* | *αὐτῶν* om. *O* ‖ 12 *μὲν* om. *O* ‖ 13 *βανδῖλοι O* ‖ 16 *ἐς ἐμπειρίαν*] *ἐμπειρία O* ‖ 17 *εἰς V*] *ἐς PO* | *τὸ*] *καὶ τὸ O* | *οὖν χαράκωμα VO*] *χαράκωμα οὖν P* ‖ 19 *πάρεστιν V* | *δὲ* om. *V* ‖ 20 *τὰ ἄλλα V*] *τ' ἄλλα PO* ‖ 21 *ἂν PO*] *αὖ V* ‖ 22 *τῶν ἐπιτ. οὐδὲν PO* | *ἐπιλείποι PO* ‖ 24 *καταφρονήματι P*] *μετὰ φρονήματος V*, *καὶ*

Τοσαῦτα εἰπὼν Βελισάριος καὶ ἐπευξάμενος τήν τε 11
γυναῖκα καὶ τὸ χαράκωμα τοῖς πεζοῖς ἀπολιπὼν αὐτὸς
μετὰ τῶν ἱππέων ἁπάντων ἐξήλασεν. οὐ γάρ οἱ 12
ἐφαίνετο ἐν τῷ παρόντι ξύμφορον εἶναι τῷ παντὶ
διακινδυνεῦσαι στρατῷ, ἀλλὰ ξὺν τοῖς ἱππεῦσι πρῶτον
ἀκροβολισαμένῳ καὶ ἀποπειρασαμένῳ τῆς τῶν πολεμίων
δυνάμεως οὕτω δὴ τῷ ὅλῳ στρατεύματι διαμάχεσθαι.
στείλας οὖν ἔμπροσθεν τοὺς τῶν φοιδεράτων ἄρχον- 13
τας, σὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ καὶ τοῖς οἰκείοις δορυφόροις
τε καὶ ὑπασπισταῖς αὐτὸς εἵπετο. ἐπεὶ δὲ οἱ φοιδερᾶτοι 14
ξὺν τοῖς ἡγεμόσιν ἐγένοντο ἐν τῷ Δεκίμῳ, ὁρῶσι τοὺς
τῶν πεπτωκότων νεκρούς, δώδεκα μὲν ἑταίρους τῶν
μετὰ Ἰωάννου, πλησίον δὲ αὐτῶν Ἀμμάταν καὶ Βαν- B 389
δίλων τινάς. παρὰ δὲ τῶν ταύτῃ ᾠκημένων τὸν πάντα 15
λόγον ἀκούσαντες ἤσχαλλον, ἀπορούμενοι ὅπῃ αὐτοῖς
χωρητέα εἴη. ἔτι δὲ αὐτῶν ἀπορουμένων καὶ ἀπὸ τῶν
λόφων ἅπαντα περισκοπουμένων τὰ ἐκείνῃ χωρία,
κονιορτός τε ἀπὸ μεσημβρίας ἐφαίνετο καὶ μικρὸν
ὕστερον Βανδίλων ἱππέων πάμπολυ χρῆμα. καὶ πέμ- 16
πουσι μὲν πρὸς Βελισάριον, ὡς τάχιστα ἥκειν αἰτοῦν-
τες, ἅτε δὴ σφίσιν ἐγκειμένων τῶν πολεμίων. τῶν
δὲ ἀρχόντων αἱ γνῶμαι δίχα ἐφέροντο. οἱ μὲν γὰρ 17
ἠξίουν τοῖς ἐπιοῦσιν ὁμόσε ἰέναι, οἱ δὲ οὐκ ἀξιόχρεων
σφίσιν ἐς τοῦτο ἔφασκον εἶναι τὴν δύναμιν. ταῦτα 18
δὲ αὐτοῖς ἐς ἀλλήλους διαφιλονεικοῦσιν οἱ βάρβαροι
ἀγχοῦ ἐγένοντο ἡγουμένου αὐτοῖς Γελίμερος καὶ ὁδῷ

1. cf. Theoph. I 192, 20

τῷ φρονήματι *O* || 5 διακινδυνεύειν *O* || 9 ξὺν *O* || 10 φοιδεράτοι codd. || 13 ἰωάννην *O* | δὲ αὐτῶν] αὐτῶν δὲ *O* || 20 πρὸς *VO*] ὡς *P* || 25 διαφιλονεικοῦσιν *VO*] φιλονεικοῦσιν *P* || 26 ἐγίνοντο *V*

χρησαμένου μεταξὺ ἧς τε Βελισάριος εἶχε καὶ ἧς οἱ
19 *Μασσαγέται ἧκον οἱ Γιβαμούνδῳ ξυμμίξαντες. λοφώ-*
P 222 *δεις δὲ χῶροι ἐφ' ἑκάτερα ὄντες οὔτε τὸ Γιβαμούνδου*
πάθος ἰδεῖν οὔτε τὸ Βελισαρίου χαράκωμα ξυνεχώρη-
σαν, οὐ μὴν οὐδὲ τὴν ὁδὸν, ἣν οἱ ἀμφὶ Βελισάριον
20 *ἐπορεύοντο. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ ἀλλήλων γεγόνασιν, ἔρις*
τῇ στρατιᾷ ἑκατέρᾳ ἐνέπεσεν, ὁπότεροι τοῦ πάντων
21 *ὑψηλοτάτου τῶν ἐκείνῃ λόφων κρατήσουσιν. ἐδόκει*
γὰρ ἐνστρατοπεδεύσασθαι ἐπιτήδειος εἶναι, καὶ αὐτοὶ
ἑκάτεροι ἐνθένδε ᾑροῦντο τοῖς πολεμίοις εἰς χεῖρας
22 *ἰέναι. προτερήσαντες δὲ οἱ Βανδίλοι τόν τε λόφον*
καταλαμβάνουσιν ὠθισμῷ χρησάμενοι καὶ τρέπονται
23 *τοὺς πολεμίους, ἤδη φοβεροὶ αὐτοῖς γεγονότες. φεύ-*
γοντες δὲ Ῥωμαῖοι ἐς χωρίον ἀφικνοῦνται σταδίους ἑπτὰ
τοῦ Δεκίμου ἀπέχον, ἔνθα δὴ Οὐλίαριν τὸν Βελισαρίου
B 390 *δορυφόρον ξὺν ὑπασπισταῖς ὀκτακοσίοις τετύχηκεν*
24 *εἶναι. πάντες τε ᾤοντο ὡς σφᾶς οἱ ἀμφὶ τὸν Οὐλίαριν*
δεξάμενοι στήσονταί τε καὶ ξὺν αὐτοῖς ὁμόσε ἐπὶ τοὺς
Βανδίλους χωρήσουσιν· ἀλλ' ἐπεὶ ἅμα ἐγένοντο, παρὰ
δόξαν ἤδη ξύμπαντες ἀνὰ κράτος τε ἔφευγον καὶ δρόμῳ
τὴν ἐπὶ Βελισάριον ᾔεσαν.

25 *Ἐνθένδε οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅ τί ποτε παθὼν Γελίμερ,*
ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων τὸ τοῦ πολέμου κράτος, ἐθελού-
σιος αὐτὸ τοῖς πολεμίοις μεθῆκε, πλὴν εἰ μὴ ἐς τὸν

---

14 cf. Theoph. I 193

---

1 *ἧς οἱ*] *οἷς οἱ* *O* ‖ 2 *ἧκον*] *ἦγον* *O* | *οἱ Γιβ.*] *οἱ* om. *O* | *συμμίξαντες* *P* ‖ 3 *ἑκάτερα* *VO*] *ἑκατέροις* *P* ‖ 3—4 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 4 *πάθος*] *πλῆθος* *V* ‖ 7 *τῇ* *V*] om. *PO* ‖ 10 *ἐς* *PO* ‖ 13 *ἤδη*] *ἤδει* *O* ‖ 14 *σταδίους* *PO*] *στάδια* *V* ‖ 15 *οὐλιάρην* *V* ‖ 17 *τε* *VO*] *δὲ* *P* | *οὐλιάρην* *V* ‖ 21 *βελισαρίῳ* *V* | *ᾔεσαν*] *ἤεσεν* *O* ‖ 24 *αὐτὸ*] *αὐτῷ* *P* | *μεθῆκεν* *V*

θεὸν καὶ τὰ τῆς ἀβουλίας ἀναφέρειν δεήσει, ὅς, ἡνίκα
τι ἀνθρώπῳ συμβῆναι βουλεύηται φλαῦρον, τῶν λογισ-
μῶν ἀψάμενος πρῶτον οὐκ ἐᾷ τὰ ξυνοίσοντα ἐς βου-
λὴν ἔρχεσθαι. εἴτε γὰρ τὴν δίωξιν εὐθυωρὸν ἐποιή- 26
σατο, οὐδ' ἂν αὐτὸν ὑποστῆναι Βελισάριον οἶμαι, ἀλλ'
ἄρδην ἅπαντα ἡμῖν διαφθαρῆναι τὰ πράγματα· τοσοῦ- 27
τον δὴ τό τε τῶν Βανδίλων πλῆθος τό τε αὐτῶν
κατὰ Ῥωμαίων δέος ἐφαίνετο· εἴτε καὶ Καρχηδόνος
εὐθὺ ἤλασε, τούς τε σὺν Ἰωάννῃ εὐπετῶς ἂν ἅπαντας
ἔκτεινεν, οἵ γε κατὰ ἕνα καὶ δύο ἀφροντιστήσαντές
τε καὶ περιπάτους ἐν τῷ πεδίῳ ποιούμενοι τοὺς κει-
μένους ἐσύλων. καὶ τὴν πόλιν ξὺν τοῖς χρήμασι δια- 28
σωσάμενος τῶν τε ἡμετέρων νεῶν οὐ πόρρω ἀφικο-
μένων ἐκράτει καὶ ὅλην ἡμῖν ἀνέστελλε τοῦ τε ἀπόπλου
καὶ τῆς νίκης ἐλπίδα. ἀλλὰ γὰρ ἔπραξε τούτων οὐδέ-
τερα. βάδην δὲ κατιὼν ἐκ τοῦ λόφου, ἐπεὶ ἐν τῷ 29
ὁμαλεῖ ἐγένετο καὶ τἀδελφοῦ τὸν νεκρὸν εἶδεν, ἔς τε
ὀλοφύρσεις ἐτράπετο καὶ τῆς ταφῆς ἐπιμελούμενος
οὕτω δὴ τοῦ καιροῦ τὴν ἀκμὴν ἤμβλυνεν, ἧς γε οὐκ- B 391
έτι ἀντιλαβέσθαι ἐδύνατο. τοῖς δὲ φεύγουσι Βελι- 30
σάριος ἀπαντήσας στῆναι κελεύει, κοσμίως τε ἅπαντας
διατάξας καὶ πολλὰ ὀνειδίσας, ἐπειδὴ τήν τε Ἀμμάτα
τελευτὴν καὶ τὴν Ἰωάννου δίωξιν ἤκουσε καὶ περὶ
τοῦ χωρίου καὶ τῶν πολεμίων ἐπύθετο ὅσα ἐβούλετο,
δρόμῳ ἐπὶ Γελίμερά τε καὶ Βανδίλους ἐχώρει. οἱ δὲ 31

1 ἀβουλίας om. *V* ‖ 2 ξυμβῆναι *PO* | βουλεύηται *VP* corr. *O*] βούλεται *P* pr. m. ‖ 4 εἴτε] εἴγε *O* ‖ 7 δὴ *VP*] δὲ *O* ‖ 8 καὶ om. *O* ‖ 9 σὺν *V*] ξὺν *P*, ξὺν τῷ *O* ‖ 11 τε *PO*] om. *V* ‖ 12—13 διασωσάμενος] διωσαμένους *O* ‖ 13 νηῶν *V* ‖ 15—16 οὐδέτερα] οὐδ' ἕτερα *VO* ‖ 18 ὀλοφύρσεις *V* | ἐπιμελούμενος *V*] ἐπιμελόμενος *PO* ‖ 23 καὶ τὴν—ἤκουσε *VO*] ἤκουσε καὶ τὴν ἰωάννου μεμάθηκε δίωξιν *P*

βάρβαροι ἄτακτοί τε καὶ ἀπαράσκευοι ἤδη γεγονότες
ἐπιόντας αὐτοὺς οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλὰ φεύγουσιν ἀνὰ
κράτος, πολλοὺς ἐνταῦθα ἀποβαλόντες, καὶ ἡ μάχη
32 P 223 ἐτελεύτα ἐς νύκτα. ἔφευγον δὲ οἱ Βανδίλοι οὐκ ἐς
Καρχηδόνα οὐδὲ ἐς Βυζάκιον, ὅθενπερ ἧκον, ἀλλ' ἐπὶ
τὸ Βούλλης πεδίον καὶ τὴν εἰς Νουμίδας ὁδὸν φέρου-
33 σαν. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην καὶ οἱ Μασσα-
γέται περὶ λύχνων ἀφὰς εἰς ἡμᾶς ἀναστρέψαντες καὶ
ἅπαντα τὰ ξυμβεβηκότα μαθόντες τε καὶ ἀναγγείλαν-
τες σὺν ἡμῖν ἐν Δεκίμῳ διενυκτέρευσαν.

κ΄. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τῶν πεζῶν ἅμα τῇ Βελισαρίου
γυναικὶ παραγενομένων ξύμπαντες τὴν ἐπὶ Καρχηδόνα
ἐπορευόμεθα, ἔνθα δὴ περὶ δείλην ὀψίαν ἥκοντες
ηὐλισάμεθα, καίτοι ἐκώλυεν οὐδεὶς ἐς τὴν πόλιν αὐτίκα
ἐσελάσαι. οἵ τε γὰρ Καρχηδόνιοι τὰς πύλας ἀνακλί-
ναντες λύχνα ἔκαιον πανδημεὶ καὶ ἡ πόλις κατελάμ-
πετο τῷ πυρὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐκείνην, καὶ τῶν Βαν-
δίλων οἱ ἀπολελειμμένοι ἐν τοῖς ἱεροῖς ἱκέται ἐκά-
2 θηντο. ἀλλὰ Βελισάριος διεκώλυσε τοῦ μήτε ἐνέδραν
σφίσι πρὸς τῶν πολεμίων γενέσθαι μήτε τοῖς στρατιώ-
B 392 ταις ἄδειαν εἶναι ἅτε ἐν νυκτὶ λανθάνουσιν, ἐς ἁρπα-
3 γὴν τραπέσθαι. ταύτῃ ⟨τε⟩ τῇ ἡμέρᾳ αἱ νῆες, εὔρου
σφίσιν ἀνέμου ἐπιπεσόντος, ἐς τὴν ἄκραν ἀφίκοντο.
καὶ οἱ Καρχηδόνιοι, ἤδη γὰρ αὐτὰς καθεώρων, τὰς
σιδηρᾶς ἁλύσεις τοῦ λιμένος, ὃν δὴ Μανδράκιον κα-

4 δὲ om. *V* | βανδῖλοι *O* ‖ 5 Βυζάκιον] βυζάντιον *O* ‖ 6 βούλης *VP* | ἐς *PO* ‖ 8 ἐς *PO* ‖ 9—10 ἀναγγείλαντες *V*] ἀγγείλαντες *PO* ‖ 10 ξὺν *PO* ‖ 18 ἱεροῖς] ἱερεῖς *V* ‖ 22 τραπέσθαι *PO*] ἱκέσθαι *V* | ⟨τε⟩ addidi, om. codd. ‖ 23 ἀνέμου om. *O* ‖ 24 καθεώρων] καθ' ἑώρων *V* ‖ 25 σιδηρὰς *VP* | μαδράκιον *P*

λοῦσιν, ἀφελόμενοι, εἰσιτητὰ τῷ στόλῳ ἐποίουν. ἔστι 4
δὲ ἐν τῇ βασιλέως αὐλῇ οἴκημα σκότους ἀνάπλεων, ὃ
δὴ Ἀγκῶνα καλοῦσιν οἱ Καρχηδόνιοι, ἔνθα ἐνεβάλλοντο
ἅπαντες οἷς ἂν χαλεπαίνοι ὁ τύραννος. ἐνταῦθα 5
καθειργμένοι ἐτύγχανον πολλοὶ τῶν ἑῴων ἐμπόρων ἐς
ἐκεῖνο τοῦ χρόνου. τούτοις γὰρ δὴ ὁ Γελίμερ χαλεπῶς 6
εἶχεν, ἐπικαλῶν ὡς δὴ αὐτοὶ βασιλέα ἐς τὸν πόλεμον
ἐναγάγοιεν, ἔμελλόν τε διαφθαρῆναι πάντες, δόξαν
τοῦτο Γελίμερι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ Ἀμμάτας ἐν Δεκίμῳ
ἀπέθανε· παρὰ τοσοῦτον κινδύνου ἦλθον. τούτου ὁ 7
φύλαξ τοῦ δεσμωτηρίου, ἐπεὶ τά τε ἐν Δεκίμῳ
πραχθέντα ἤκουσε καὶ τὸν στόλον εἶδε τῆς ἄκρας
ἐντός, ἐσελθὼν ἐς τὸ οἴκημα πυνθάνεται τῶν ἀνδρῶν,
οὔπω τἀγαθὰ πεπυσμένων, ἀλλ' ἐν τῷ σκότῳ καθη-
μένων καὶ καραδοκούντων τὸν θάνατον, τί ποτε ἄρα
βουλομένοις ἂν αὐτοῖς εἴη τῶν ὑπαρχόντων προε-
μένοις σεσῶσθαι. τῶν δὲ ἅπαντα αἱρουμένων διδόναι 8
ἃ βούλοιτο, ἄλλο μὲν οὐδὲν ᾔτει τῶν πάντων χρη-
μάτων, ἠξίου δὲ ἅπαντας ὀμνύναι ὡς, ἢν διαφύγοιεν,
καὶ αὐτῷ ἐν κινδύνοις γενησομένῳ ξυλλήψονται ὅση P 224
δύναμις. οἱ μὲν οὖν κατὰ ταῦτα ἐποίουν. ὁ δὲ τόν 9
τε λόγον ἅπαντα ἔφραξε καὶ σανίδα ἐκ τοῦ πρὸς
θάλασσαν ἀφελὼν μέρους προσιόντα τὸν στόλον ἐπέ- B 393
δειξε, τῆς τε εἱρκτῆς ἀφεὶς ἅπαντας ξὺν αὐτοῖς ᾔει.

1—11 ἔστι—δεσμωτηρίου] haec excerpsit Suid. s. v. Ἀγκών

---

1 ἐσιτητὰ *O* ‖ 3 ἀγγῶνα *O*, Ἀγκῶνας Suid. | καλοῦσι *P* | οἱ *VO*] om. *P* | ἐνεβάλοντο *P* ‖ 4 χαλεπαίνῃ *O* ‖ 5 καθειρμένοι *V* ‖ 8 ἀναγάγοιεν *O* ‖ 9 τοῦτο *V*] τούτῳ τῷ *P*, τοῦτο τῷ *O* ‖ 11 φύλαξ *V*] δεσμοφύλαξ *PO* | τά τε] τάδε *V* ‖ 14 τ' *VO*] om. *P* ‖ 16 βουλλομένοις *V* ‖ 18 βούλοιντο *V* ‖ 22 σανίδια *V* ‖ 23—24 ἐπέδειξε *VO*] ἀπέδειξε *P* ‖ 24 ἅπαντα *O* | ᾔει] εἴη *V*

10 *Οἱ δὲ ἐν ταῖς ναυσὶν ὄντες, οὔπω τι ἀκηκοότες ὧν
ἐν τῇ γῇ ὁ στρατὸς ἔδρασε, διηποροῦντο, καὶ τὰ ἱστία
χαλάσαντες ἔς τε τὸ Μερκούριον πέμψαντες τὰ ἐν
Δεκίμῳ πραχθέντα ἔμαθον, καὶ περιχαρεῖς γενόμενοι
11 ἔπλεον. ἐπεὶ δὲ τοῦ πνεύματος σφίσιν ἐπιφόρου ὄντος
ἀπὸ σταδίων πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν Καρχηδόνος ἐγέ-
νοντο, Ἀρχέλαος μὲν καὶ οἱ στρατιῶται αὐτοῦ ὁρμί-
σασθαι ἐκέλευον, τὴν τοῦ στρατηγοῦ δεδιότες πρόρρη-
12 σιν, οἱ δὲ ναῦται οὐκ ἐπείθοντο. τήν τε γὰρ ἐκείνῃ
ἀκτὴν ἀλίμενον εἶναι ἔφασκον καὶ χειμῶνα ἐπίσημον
αὐτίκα μάλα γενήσεσθαι ἐπίδοξον εἶναι, ὃν δὴ οἱ
13 ἐπιχώριοι Κυπριανὰ καλοῦσι. προὔλεγόν τε ὡς, εἰ
ἐνταῦθα σφίσιν ἐπιγένηται, οὐδ' ἂν τῶν νεῶν μίαν
14 διασώσασθαι δυνατοὶ εἶεν. καὶ ἦν δὲ οὕτως. ἐν
βραχεῖ οὖν τά τε ἱστία χαλάσαντες καὶ βουλευσάμενοι
τοῦ μὲν Μανδρακίου πειράσασθαι οὐκ ᾤοντο χρῆναι
15 (τάς τε γὰρ Βελισαρίου ἐντολὰς ὑπεστέλλοντο καὶ ἅμα
τὴν ἐς τὸ Μανδράκιον εἴσοδον ταῖς ἁλύσεσιν ἀπο-
κεκλεῖσθαι ὑπώπτευον, ἄλλως τε καὶ τῷ παντὶ στόλῳ
τὸν λιμένα ἐκεῖνον οὐχ ἱκανὸν εἶναι), τὸ δὲ Στάγνον
σφίσιν ἐφαίνετο ἐν καλῷ κεῖσθαι (μέτρῳ γὰρ σταδίων
τεσσαράκοντα Καρχηδόνος διέχει) ἐμπόδιόν τε οὐδὲν
ἐν αὐτῷ εἶναι καὶ πρὸς τὸν στόλον ἅπαντα ἱκανῶς
16 πεφυκέναι. ἔνθα δὴ ἀφικόμενοι περὶ λύχνων ἀφὰς
ὡρμίσαντο πάντες, πλήν γε δὴ ὅτι Καλώνυμος ἅμα
B 394 τῶν ναυτῶν τισι, τοῦ τε στρατηγοῦ ἀφροντιστήσας*

7—8 ὁρμήσασθαι *O* ‖ 9 τήν τε] ταύτην *O* ‖ 10 εἶναι ἔφασκον *V*] ἔφασκον εἶναι *PO* ‖ 12 κυπριαναὶ *O* | ὡς] καὶ *O* ‖ 15 οὖν] τε *V* | χαλάσαντας *P* ‖ 18 μανδρίκιον *V* ‖ 20 στέγνον *O* ‖ 21 σφίσιν ἐφαίνετο *VO*] ἐφαίνετο σφίσιν *P* ‖ 21—22 σταδίων τεσσαράκοντα *V*] τεσσαράκοντα σταδίων *P* pr. m. *O*, τεσσ. στάδια *P* corr. ‖ 26 ναυτῶν] αὐτῶν *V*

καὶ τῶν ἄλλων πάντων ἔς τε τὸ Μανδράκιον λάθρα ἀπέβη, οὐδενὸς κωλῦσαι τολμήσαντος, καὶ χρήματα τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ ᾠκημένων ἐμπόρων ξένων τε καὶ Καρχηδονίων διήρπασε.

Τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ ἡμέρᾳ Βελισάριος τούς τε ἐν 17
ταῖς ναυσὶ τὴν ἀπόβασιν ἐκέλευε ποιεῖσθαι καὶ ὅλον διακοσμήσας τὸ στράτευμα διατάξας τε ὡς ἐς μάχην ἐπὶ Καρχηδόνα ἐσήλαυνεν· ἐδεδίει γὰρ μή τίς οἱ ἐνέδρα πρὸς τῶν πολεμίων ὑπαντιάσῃ. ἔνθα δὴ πολλὰ μὲν 18
τοὺς στρατιώτας ὑπέμνησεν, ἡλίκα σφίσιν εὐτυχήματα γένοιτο, ἐπειδὴ σωφροσύνην ἐς Λίβυας ἐπεδείξαντο, πολλὰ δὲ παρῄνεσε τὴν εὐκοσμίαν ἐν Καρχηδόνι ὡς μάλιστα διασώσασθαι. Λίβυας γὰρ ἅπαντας Ῥωμαίους 19
τὸ ἀνέκαθεν ὄντας γενέσθαι τε ὑπὸ Βανδίλοις οὔτι ἐθελουσίους καὶ πολλὰ πεπονθέναι πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων ἀνόσια. διὸ δὴ καὶ βασιλέα ἐς πόλεμον κατα- 20
στῆναι Βανδίλοις, εἶναί τε οὐχ ὅσιον ξυμβῆναί τι πρὸς αὐτῶν ἄχαρι ἐς ἀνθρώπους, ὧν τὴν ἐλευθερίαν ὑπόθεσιν ποιησάμενοι ἐπὶ Βανδίλους ἐστράτευσαν. τοσαῦτα 21
παραινέσας ἔς τε Καρχηδόνα εἰσῆλθε καί, 15. die mens. Sept. a. 533 P 225
ἐπεὶ πολέμιον σφίσιν οὐδὲν ἐφαίνετο, ἐς τὸ Παλάτιον ἀναβὰς ἐν τῷ Γελίμερος θρόνῳ ἐκάθισεν. ἐνταῦθα 22
ἐντυχόντες πολλῇ κραυγῇ Βελισαρίῳ ἐμπόρων τε πλῆθος καὶ ἄλλοι Καρχηδόνιοι, ὅσοις ἐπιθαλάσσια τὰ οἰκία

---

20 Theoph. I 194, 1. Schmidt p. 139

---

1 πάντων VP] ἁπάντων O | τε om. P | μανδρίκιον V || 2 κωλύσαι V || 3 ἐμπόρων post Καρχηδονίων transponit P || 8 εἰσήλαυνεν O | ἐδεδίει V] ἔδεισε PO || 10 ἐπέμνησεν O || 11 ἐς λίβυας] ἐλίβυας O || 13—14 Λίβυας—ὄντας] ῥωμαίους τὸ ἀνέκαθεν ὄντας λύβιας γὰρ ἅπαντας P || 17 τε] τι O || 21 σφίσιν οὐδὲν V] οὐδὲν σφίσιν PO | ἐφαίνετο] ἀπήντα O || 24 ἄλλοι] ἄλλη P | οἰκία VO] οἰκήματα P

τετύχηκεν εἶναι, ᾐτιῶντο ἁρπαγὴν σφίσι τῶν ὑπαρ-
χόντων τῇ προλαβούσῃ νυκτὶ πρὸς τῶν ναυτῶν ξυμ-
23 B 395 βῆναι. ὁ δὲ Καλώνυμον ὅρκοις καταλαμβάνει ἦ μὴν
24 ἅπαντα ἐς τὸ ἐμφανὲς ἐνεγκεῖν τὰ φώρια. Καλώνυμος
δὲ ὀμόσας τε καὶ τὰ ὀμωμοσμένα ἐν ἀλογίᾳ ποιησά-
μενος τὸ μὲν παραυτίκα τὰ χρήματα ἐληίσατο, χρόνῳ
δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον τὴν δίκην ἔτισεν ἐς Βυζάντιον.
25 νόσῳ γὰρ ἁλοὺς τῇ καλουμένῃ ἀποπληξίᾳ καὶ τῶν
φρενῶν ἔξω γενόμενος τῆς τε γλώσσης ἀποτραγὼν
τῆς αὑτοῦ, εἶτα ἀπέθανεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν χρόνῳ
τῷ ὑστέρῳ ἐγένετο.

κα΄. Τότε δὲ Βελισάριος, ἐπεὶ ὁ καιρὸς ἐς τοῦτο
ἦγεν, ἄριστον σφίσιν ἐκέλευε γενέσθαι, οὗ δὴ Γελίμερ
2 τοὺς τῶν Βανδίλων ἡγουμένους ἑστιᾶν εἰώθει. Δέλ-
φικα τὸν τόπον καλοῦσι Ῥωμαῖοι, οὐ τῇ σφετέρᾳ
γλώσσῃ, ἀλλὰ κατὰ τὸ παλαιὸν ἑλληνίζοντες. ἐν Παλα-
τίῳ γὰρ τῷ ἐπὶ Ῥώμης, ἔνθα ξυνέβαινε στιβάδας τὰς
βασιλέως εἶναι, τρίπους ἐκ παλαιοῦ εἱστήκει, ἐφ' οὗ
3 δὴ τὰς κύλικας οἱ βασιλέως οἰνοχόοι ἐτίθεντο. Δέλφικα
δὲ τὸν τρίποδα καλοῦσι Ῥωμαῖοι, ἐπεὶ πρῶτον ἐν Δελ-
φοῖς γέγονε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἔν τε Βυζαντίῳ καὶ ὅπη
βασιλέως εἶναι στιβάδα ξυμβαίνει Δέλφικα τοῦτο κα-
λοῦσι τὸ οἴκημα, ἐπεὶ καὶ τὰ βασιλέως οἰκία Παλάτιον
4 ἑλληνίζοντες καλοῦσι Ῥωμαῖοι. Πάλλαντος γὰρ ἀνδρὸς
Ἕλληνος ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ οἰκήσαντος πρὸ Ἰλίου

15 cf. Vict. Tonn. ad a. 523. Excerpta ad Malal. 387, 13

2 ναυτῶν] αὐτῶν V || 4 φωρία V || 7 ἐς Βυζάντιον] ἀφικόμενος addebat Maltr. || 10 αὐτοῦ codd. || 11 ἐγένετο] ἐπεγένετο O || 16 τὸ] τὸν O || 18 παλαιοῦ] παλαιῶν V || 19—22 Δέλφικα—ξυμβαίνει om. V || 22 στιβάδας O || 24—401, 2 Πάλλαντος—ἐκάλουν om. V || 24 πάλαντος O

ἁλώσεως οἰκίαν τε λόγου ἀξίαν ἐνταῦθα δειμαμένου,
Παλάτιον μὲν τὸ οἴκημα τοῦτο ἐκάλουν, ἐπεὶ δὲ τὴν
αὐτοκράτορα παραλαβὼν ἀρχὴν Αὔγουστος ἐνταῦθα
καταλύειν τὸ πρῶτον ἔγνω, Παλάτιον ἀπ' αὐτοῦ κα-
λοῦσι τὸ χωρίον οὗ ἂν βασιλεὺς καταλύῃ. ἐν Δέλ- 5
φικι τοίνυν Βελισάριός τε ἤσθιε καὶ εἴ τι ἐν τῷ στρα- B 396
τεύματι δόκιμον ἦν. τετύχηκε δὲ τὸ τῇ προτεραίᾳ 6
τῷ Γελίμερι γεγονὸς ἄριστον ἐν παρασκευῇ εἶναι. καὶ
ταῖς τε βρώσεσιν αὐταῖς εἱστιάθημεν ἥ τε τοῦ Γελί-
μερος θεραπεία παρετίθει τε καὶ ᾠνοχόει καὶ τὰ ἄλλα
ὑπούργει. παρῆν τε ἰδεῖν ὡραϊζομένην τὴν τύχην καὶ 7
ποιουμένην ἐπίδειξιν, ὡς ἅπαντά τε αὐτῆς εἴη καὶ P 226
οὐδὲν ἀνθρώπῳ ἴδιον γένοιτο. Βελισαρίῳ δὲ ξυνηνέχθη 8
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εὐδοκιμῆσαι ὡς οὔτε τῶν κατ' αὐτὸν
οὐδενὶ πώποτε οὔτε τῳ ἄλλῳ τῶν ἐκ παλαιοῦ γεγο-
νότων τετύχηκε. τῶν γὰρ δὴ Ῥωμαίων στρατιωτῶν 9
οὐκ εἰωθότων θορύβου χωρὶς ἐς πόλιν κατήκοον
σφίσιν οὐδ' ἂν κατὰ πεντακοσίους εἶεν ἄλλως τε καὶ
ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου ἰέναι, οὕτω δὴ κοσμίους ἅπαντας
ὁ στρατηγὸς οὗτος τοὺς ἀρχομένους παρέσχετο ὥστε
οὐδὲ ὕβριν τινὰ ἢ ἀπειλὴν γενέσθαι, οὐ μὴν οὐδέ τι 10
ἐμπόδισμα τῇ κατὰ τὴν πόλιν ἐργασίᾳ ξυνέβη, ἀλλ'
ἐν ἁλούσῃ πόλει καὶ πολιτείαν μεταβαλούσῃ καὶ βασι-
λείαν ἀλλαξαμένῃ οὐδὲ τῶν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ξυνέβη
τινὸς τὴν οἰκίαν ἀποκεκλεῖσθαι, ἀλλ' οἱ γραμματεῖς

5 καταλύῃ O] καταλύει V, καταλύοι P ‖ 6 τῷ om. O ‖ 7—11 τετύχηκε—ὑπούργει om. V ‖ 7 τὸ O] om. P ‖ 9 εἱστιάθημεν P] εἱστία O ‖ 9—10 ἥτε—τε καὶ om. O ‖ 10 τὰ ἄλλα P] τ' ἄλλα O ‖ 14—15 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 14 κατ' αὐτὸν O Wahler] καθ' ἑαυτὸν V, καθ' αὐτὸν P ‖ 18 οὐδ' ἂν PO] οὐδὲ V | εἶεν VO] εἶναι P ‖ 23 πολιτεία P ‖ 25—402, 4 ἀλλ'—ἡσύχαζον om. V

τὰ βιβλίδια γράψαντες τοὺς στρατιώτας, ὥσπερ εἰώθει,
ἐς τὰς οἰκίας εἰσήγαγον, αὐτοί τε ὤνιον ἀπὸ τῆς
ἀγορᾶς τὸ ἄριστον λαβόντες ὡς ἑκάστῳ ἦν βουλομένῳ
ἡσύχαζον.

11 Μετὰ δὲ Βελισάριος Βανδίλοις τε τοῖς ἐς τὰ ἱερὰ
καταφυγοῦσι πιστὰ ἐδίδου καὶ τῶν τειχῶν ἐπεμελεῖτο.
ἦν γὰρ ὁ Καρχηδόνος περίβολος οὕτω δὴ ἀπημελη-
B 397 μένος ὥστε ἐσβατὸς ἐν χώροις πολλοῖς τῷ βουλομένῳ
12 καὶ εὐέφοδος ἐγεγόνει. μοῖρα γὰρ οὐκ ὀλίγη αὐτοῦ
κατεπεπτώκει καὶ διὰ τοῦτο Γελίμερα οἱ Καρχηδόνιοι
13 ἔφασκον ἐν τῇ πόλει οὐχ ὑποστῆναι. οὐ γὰρ ἄν ποτε
οἴεσθαι χρόνῳ ὀλίγῳ οἷόν τε εἶναι τῷ περιβόλῳ τούτῳ
14 τὴν ἀσφάλειαν ἀνασώσασθαι. ἔλεγον δέ τι καὶ λόγιον
παλαιὸν ἐν Καρχηδόνι πρὸς τῶν παιδίων ἐν τοῖς ἄνω
χρόνοις εἰρῆσθαι ὡς τὸ γάμμα διώξει τὸ βῆτα, καὶ
15 πάλιν αὐτὸ τὸ βῆτα διώξει τὸ γάμμα. καὶ τότε μὲν
παίζουσιν αὐτὸ τοῖς παιδίοις εἰρῆσθαι καὶ ἀπολελεῖ-
φθαι ἐν αἰνίγματος ἀπορουμένου μοίρᾳ, νῦν δὲ ἅπασιν
16 ἄντικρυς φανερὸν εἶναι. πρότερόν τε γὰρ Γιζέριχος
Βονιφάτιον ἐξεδίωξε καὶ τανῦν Γελίμερα Βελισάριος.
τοῦτο μὲν οὖν, εἴτε φήμη τις ἦν εἴτε λόγιον, ταύτῃ
ἐχώρησε.

17 Τότε δὲ καὶ ὄναρ πολλοῖς μὲν πολλάκις ὀφθὲν
πρότερον, ἄδηλον δὲ γεγονὸς ὅπῃ ἐκβήσεται, ἐς φῶς

---

13 cf. Theoph. I 194, 16. Cedren 650, 5

---

1 ὥσπερ *P*] ἧπερ *O* ‖ 2 εἰς *P* ‖ 6 καταφεύγουσι *O* ‖ 7 ὁ om. *O* | καρχηδόνιος *P* ‖ 7—8 ἀπημελημένος *V*] ἀτημελημένος *P*, ἠτημελημένος *O* ‖ 8 ὥστε ἐσβατὸς] ὥστ' ἐσβαλεῖν *O* | χώροις πολλοῖς *VP* corr. *O*] χώραις πολλαῖς *P* pr. m. ‖ 9 καὶ om. *O* | εὐέφοδον *O* ‖ 10 κατεπεπτώκει *V*] καταπεπτώκει *PO* ‖ 11 ἄν] ἀεὶ *O* ‖ 16 αὐτὸ *VP*] αὐτοῖς *O*, αὖ [τὸ] Christ ‖ 19 τε om. *O* ‖ 20 ἐδίωξε *O* ‖ 22 ἐχώρησεν *P*

ἐληλύθει. ἐτύγχανε δὲ ὂν τὸ ὄναρ τοιόνδε. Κυπριανόν, ἅγιον ἄνδρα, μάλιστα πάντων οἱ Καρχηδόνιοι σέβονται. καὶ αὐτῷ νεών τινα λόγου πολλοῦ ἄξιον 18 πρὸ τῆς πόλεως ἱδρυσάμενοι παρὰ τὴν τῆς θαλάσσης ἠιόνα τά τε ἄλλα ἐξοσιοῦνται καὶ ἄγουσιν ἑορτήν, ἣν δὴ Κυπριανὰ καλοῦσι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὸν χειμῶνα οἱ ναῦται, οὗπερ ἐγὼ ἀρτίως ἐμνήσθην, ὁμωνύμως τῇ πανηγύρει προσαγορεύειν εἰώθασιν, ἐπεὶ ἐς τὸν καιρὸν ἐπισκήπτειν φιλεῖ, ἐφ' οὗ ταύτην οἱ Λίβυες ἄγειν ἐς ἀεὶ τὴν ἑορτὴν νενομίκασι. τοῦτον οἱ Βανδίλοι τὸν 19 νεὼν ἐπὶ Ὀνωρίχου βασιλεύοντος τοὺς Χριστιανοὺς βιασάμενοι ἔσχον. καὶ αὐτῶν ἐνθένδε ξὺν πολλῇ 20 B 398 ἀτιμίᾳ τοὺς ἱερέας εὐθὺς ἐξελάσαντες αὐτοὶ τῶν ἱερῶν τὸ λοιπὸν ἅτε προσηκόντων Ἀρειανοῖς, ἐπεμελοῦντο. P 227 ἀσχάλλουσιν οὖν διὰ ταῦτα καὶ διαπορουμένοις τοῖς 21 Λίβυσι πολλάκις φασὶ τὸν Κυπριανὸν ὄναρ ἐπισκήψαντα φάναι ἀμφ' αὐτῷ μεριμνᾶν τοὺς Χριστιανοὺς ἥκιστα χρῆναι· αὐτὸν γάρ οἱ προϊόντος τοῦ χρόνου τιμωρὸν ἔσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος περιφερόμενος ἐς 22 τοὺς Λίβυας ἅπαντας ἦλθε, καραδοκεῖν μὲν αὐτοὺς τίσιν ποτέ τινα τῶν ἱερῶν τούτων ἕνεκα ἐς τοὺς Βανδίλους ἀφίξεσθαι, οὐκ ἔχειν μέντοι τεκμηριῶσαι ὅπη

1 cf. Euagr. IV 16 ‖ 7 cf. 398, 12

1 ὂν om. *O* ‖ 2 οἱ om. Euagr. ‖ 3 αὐτῷ] αὐτὸν *O* ‖ 5 ἠόνα Euagr. | τά evanuit in *P* ‖ 6 χειμῶνα superscr. λιμένα *P* ‖ 7 ὁμονύμως *V* ‖ 8 εἰς Euagr. ‖ 9—10 ἐς ἀεὶ] ἐσαεὶ *O* ‖ 11 ἐπὶ om. Euagr. | ὀνορίχου *V*, ὀνωρίχου *O* Euagr. ‖ 12 ἔσχον. καὶ αὐτῶν] ἀφείλοντο Euagr. | σὺν Euagr. ‖ 13 εὐθὺς om. Euagr. ‖ 13—14 αὐτοὶ—ἐπεμελοῦντο] καὶ τὸ λοιπὸν ἅτε προσήκοντα Ἀρειανοῖς ἐπανώρθουν Euagr. ‖ 14 τὸ λοιπὸν] τῷ λοιπῷ *V* ‖ 15 ἀσχάλλουσι Euagr. | οὖν] δὲ Euagr. | διαπονουμένοις Euagr. ‖ 17 φᾶναι *O* ‖ 20 τοὺς om. *O* ‖ 21 τίσιν] τισι *P* | ἕνεκα om. *O*

23 ποτὲ αὐτοῖς ἡ τοῦ ὀνείρου ὄψις ἐκβήσεται. νῦν οὖν,
ἐπεὶ ἐς Λιβύην ὁ βασιλέως στόλος ἀφίκετο, (ἐπανιὼν
γὰρ ἤδη ὁ χρόνος τῇ ὑστεραίᾳ τὴν πανήγυριν ἀγαγεῖν
ἔμελλεν) οἱ μὲν τῶν Ἀρειανῶν ἱερεῖς, καίπερ Ἀμμάτα
Βανδίλοις ἐς Δέκιμον ἡγησαμένου, τό τε ἱερὸν ἐκά-
θηραν ἅπαν καὶ τῶν ἐνταῦθα ἀναθημάτων τὰ κάλ-
λιστα ἐκρέμων, καὶ τὰ λύχνα ἐν παρασκευῇ ποιησά-
μενοι τά τε κειμήλια ἐξενεγκόντες ἐκ τῶν ταμιείων
ἡτοίμαζον ἀκριβῶς ἅπαντα, ὥς πη αὐτῶν ἕκαστον ἐς
24 τὴν χρείαν ἐπιτηδείως ἔχον ἐτύγχανε. τὰ δὲ ἐν Δε-
κίμῳ οὕτως, ὥσπερ μοι προδεδήλωται, γενέσθαι ξυν-
25 έβη. καὶ οἱ μὲν τῶν Ἀρειανῶν ἱερεῖς φεύγοντες
ᾤχοντο, Χριστιανοὶ δὲ, οἷς τὰ ἐς τὴν δόξαν ὀρθῶς
ἤσκηται, ἀφικόμενοι ἐς τοῦ Κυπριανοῦ τὸν νεὼν, τά
τε λύχνα ἔκαιον ἅπαντα καὶ τῶν ἱερῶν ἐπεμελοῦντο
ᾗπερ αὐτοῖς τελεῖσθαι ταῦτα νόμος, οὕτω τε ἅπασιν
ἃ δὴ προὔλεγεν ἡ τοῦ ὀνείρου ὄψις ἐγνώσθη. ἀλλὰ
ταῦτα μὲν τῇδε ἐχώρησεν.

B 399 κβ'. Οἱ δὲ Βανδίλοι λόγου παλαιοῦ ἀναμνησθέντες
ἐθαύμαζον, ἐξεπιστάμενοι τὸ λοιπὸν ὡς ἀνθρώπῳ γε
ὄντι οὔτ' ἂν ἄπιστός τις ἐλπὶς οὔτε κτῆσις βέβαιος
2 γένοιτο. ὅστις δὲ ἦν οὗτος ὁ λόγος καὶ ὄντινα ἐρρήθη
3 τρόπον, ἐγὼ δηλώσω. ἡνίκα Βανδίλοι κατ' ἀρχὰς τῷ
λιμῷ πιεζόμενοι ἐξ ἠθῶν τῶν πατρίων ἀνίστασθαι
ἔμελλον, μοῖρά τις αὐτῶν ἀπελείπετο, οἷς δὴ ὀκνήσει
ἐχομένοις πρὸς ἡδονὴν Γωδιγίσκλῳ ἐπισπέσθαι οὐκ

11 cf. 389

2 ἐπεὶ V] ἐπειδὴ PO ‖ 10 ἐπιτηδείως ἔχον VO] ἔχον ἐπιτη-δείως P ‖ 16 τελεῖσθαι ταῦτα V] ταῦτα τελεῖσθαι PO ‖ 19 οἱ δὲ βανδίλοι VO] ἡ δὲ τῶν βανδίλων τάξις P ‖ 21 οὔτ'—οὔτε] οὐδ'—οὐδὲ codd. ‖ 22 ἐρρέθη P ‖ 22—23 ἐρρήθη τρόπον] τρό-πον ἐρρήθη O ‖ 23 βανδῖλοι O ‖ 26 γωγιδίσκλω hic et infra VO

ἦν. προϊόντος δὲ χρόνου τοῖς τε μείνασι τὰ ἐς τῶν 4
ἐπιτηδείων τὴν ἀφθονίαν εὖ ἔχειν ἐδόκει καὶ Γιζέριχος
ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν Λιβύην ἔσχεν. ὅπερ ἀκούσαντες 5
οἱ Γωδιγίσκλῳ οὐκ ἐπισπόμενοι ἔχαιρον, τῆς χώρας
λοιπὸν ἰσχυρότατα σφίσιν ἐς τὸ ἀποζῆν διαρκούσης.
δείσαντες δὲ μὴ χρόνῳ τινὶ πολλῷ ὕστερον ἢ αὐτοί, 6
ὅσοι Λιβύην ἔσχον, ἢ οἱ τούτων ἀπόγονοι ὅτῳ δὴ
τρόπῳ Λιβύης ἐξελαυνόμενοι ἐπανήξουσιν ἐς τὰ πάτρια P 228
ἤθη (οὐ γάρ ποτε Ῥωμαίους αὐτὴν ἐς ἀεὶ περιόψεσθαι
ὑπετόπαζον), πρέσβεις ἔπεμψαν παρ' αὐτούς. οἵ, ἐπεὶ 7
Γιζερίχῳ ἐς ὄψιν ἦκον, συνήδεσθαι μὲν τοῖς ὁμογενέσιν
οὕτω δὴ εὐημερήσασιν ἔφασκον, φυλάσσειν δὲ περαι-
τέρω τὴν γῆν οὐχ οἷοί τε εἶναι, ἥσπερ αὐτοὶ ὠλιγω-
ρηκότες ἐπὶ Λιβύης ἱδρύσαντο. ἐδέοντο οὖν, εἰ μὴ 8
γῆς τῆς πατρῴας μεταποιοῦνται, κτήματι αὐτοὺς ἀνο-
νήτῳ σφίσι δωρήσασθαι, ὅπως δὴ κύριοι τῆς χώρας
ὡς ἀσφαλέστατα γεγενημένοι, ἤν τις κακουργήσων ἐπ'
αὐτὴν ἴοι, ὡς ἥκιστα ἀπαξιοῦν ὑπὲρ αὐτῆς θνήσκειν. B 400
Γιζερίχῳ μὲν οὖν καὶ Βανδίλοις τοῖς ἄλλοις εὖ τε καὶ 9
τὰ δίκαια λέγειν ἔδοξαν, καὶ ξυνεχώρουν ἅπαντα, ὅσα
οἱ πρέσβεις αὐτῶν ἔχρῃζον. γέρων δέ τις ἀνὴρ ἐν 10
αὐτοῖς δόκιμος καὶ δόξαν ἐπὶ ξυνέσει πολλήν τινα
ἔχων τὸ τοιοῦτον ἐπιτρέψειν οὐδαμῇ ἔφη. τῶν γὰρ
ἀνθρωπείων οὐδ' ὁτιοῦν ἐπὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἵστασθαι,
ἀλλ' εἶναι αὐτοῖς ἐς τὸν πάντα αἰῶνα βέβαιον μὲν
τῶν ὄντων οὐδέν, τῶν δὲ οὐκ ὄντων οὐδὲν ἀμήχανον.

---

4 ἐπισπώμενοι V ‖ 5 ἰσχυρώτατα V ‖ 6 τινὶ VO] om. P ‖ 7 οἱ V] om. PO ‖ 8 λιβύη P ‖ 9 ἐσαεὶ VO ‖ 10 παρ' VO] πρὸς P ‖ 11 ξυνήδεσθαι O ‖ 12 εὐημερήμασιν V ‖ 18 ὡς om. O ‖ 20 συνε-χώρουν P ‖ 23 ἐπιστρέψειν V ‖ 23—406,23 τῶν—κόσμῳ om. V ‖ 24 ἵσταται O

11 ταῦτα ὁ Γιζέριχος ἀκούσας ἐπήνεσέ τε καὶ τοὺς
πρέσβεις ἀπράκτους ἀποπέμπεσθαι ἔγνω. τότε μὲν
οὖν αὐτός τε καὶ ὁ παραινέσας ἅτε τὰ ἀμήχανα
προορώμενοι, πρὸς πάντων Βανδίλων γέλωτα ὦφλον.
12 ἐπεὶ δὲ ταῦτα, ἅπερ ἐρρήθη, ἐγένετο, μετέμαθόν τε
τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων οἱ Βανδίλοι τὴν φύσιν
καὶ σοφοῦ τὸ ἔπος εἶναι ἀνδρὸς ἔγνωσαν.
13 Τούτων μὲν οὖν Βανδίλων, οἳ ἔμειναν ἐν γῇ τῇ
πατρῴᾳ, οὔτε μνήμη τις οὔτε ὄνομα ἐς ἐμὲ σώζεται.
ἅτε γὰρ, οἶμαι, ὀλίγοις τισὶν οὖσιν ἢ βεβιάσθαι πρὸς
βαρβάρων τῶν σφίσιν ὁμόρων ἢ ἀναμεμίχθαι οὔτι
ἀκουσίοις τετύχηκε, τό τε ὄνομα ἐς αὐτούς πη ἀποκεκρί-
14 σθαι. οὐ μὴν οὐδὲ ἡσσημένοις τότε πρὸς Βελισαρίου
Βανδίλοις ἔννοια γέγονεν ἐς ἤθη τὰ πάτρια ἐνθένδε
15 ἰέναι. οὐ γὰρ εἶχον ἐκ Λιβύης ἐκ τοῦ αἰφνιδίου,
ἄλλως τε καὶ νεῶν οὐ παρουσῶν σφίσιν, ἐς τὴν Εὐ-
ρώπην κομίζεσθαι, ἀλλ' ἔτισαν ἐνταῦθα τὴν δίκην
ἁπάντων ὧνπερ ἐς Ῥωμαίους εἰργάσαντο καὶ οὐχ
16 ἥκιστα ἐς Ζακυνθίους. Γιζέριχος γὰρ, ἐπισκήψας ποτὲ
B 401 τοῖς ἐν Πελοποννήσῳ χωρίοις, Ταινάρῳ προσβαλεῖν
ἐνεχείρησεν. ἐνθένδε τε κατὰ τάχος ἀποκρουσθεὶς καὶ
πολλοὺς τῶν οἱ ἑπομένων ἀποβαλὼν ἀνεχώρησεν οὐ-
17 δενὶ κόσμῳ. διὸ δὴ τῷ θυμῷ ἔτι ἐχόμενος Ζακύνθῳ
προσέσχε, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν ἐν ποσὶ κτείνας, τῶν
δὲ δοκίμων ἐς πεντακοσίους ἀνδραποδίσας δι' ὀλίγου
18 ἀπέπλευσεν. ἐπειδή τε γέγονεν ἐν μέσῳ τῷ Ἀδριατικῷ

2 ἀπράκτους ἀποπέμπεσθαι P] ἀποπέμπεσθαι ἀπράκτους O ‖ 3 τὰ P] om. O ‖ 5 ἐρρέθη P ‖ 6 βανδῖλοι O ‖ 9 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 10 ἅτε] ἅττα O | βεβιάσθαι P] βιάσασθαι O ‖ 12 ἑκουσίοις O ‖ 14 ἐνθένδεν O ‖ 20 πελοπονήσω codd. ‖ 21 ἐνεχείρησεν P] ἀνεχώρησεν O ‖ 23 δὴ VP] om. O ‖ 26 ἐπέπλευσεν V | ἀδριαντικῷ VO

καλουμένῳ πελάγει, ἐνταῦθα κρεουργήσας τῶν πεντα-
κοσίων τὰ σώματα, πανταχῆ τῆς θαλάσσης οὐδὲν ὑπο-
λογισάμενος ἔρριψεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς ἄνω
χρόνοις ἐγένετο.

κγ'. Γελίμερ δὲ τότε χρήματά τε πολλὰ Λιβύων P 229
τοῖς γεωργοῖς προϊέμενος καὶ φιλοφροσύνῃ ἐς αὐτοὺς
χρώμενος ἐπαγαγέσθαι πολλοὺς ἴσχυσεν. οὓς δὴ ἐκέ- 2
λευσε Ῥωμαίων τοὺς ἐς τὰ χωρία περιιόντας κτείνειν,
χρυσίον τακτὸν ἐπὶ φόνῳ ἑκάστῳ τῷ ἀπολοῦντι ἐπι-
κηρύξας. οἱ δὲ πολλοὺς τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔκτει- 3
νον, οὐ στρατιώτας μέντοι, ἀλλὰ δούλους τε καὶ
ὑπηρέτας, οἳ δὴ χρημάτων ἐπιθυμίᾳ ἐς τὰς κώμας ἀνα-
βαίνοντες λάθρα ἡλίσκοντο. καὶ αὐτῶν τὰς κεφαλὰς 4
οἱ γεωργοὶ παρὰ Γελίμερα φέροντες αὐτοὶ μὲν ἔμμι-
σθοι γενόμενοι ἀπηλλάσσοντο, ὁ δὲ στρατιώτας ἀνῃρη-
κέναι πολεμίους ὑπώπτευεν.

Ἐνταῦθα τοῦ χρόνου Διογένης, ὁ Βελισαρίου δορυ- 5
φόρος, ἔργα ἐπεδείξατο ἀρετῆς ἄξια. σταλεὶς γάρ, ἅμα
τῶν ὑπασπιστῶν δύο καὶ εἴκοσιν, ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν
ἐναντίων, ἐγένετο ἐν χωρίῳ δυοῖν ἡμέραιν ὁδὸν Καρ-
χηδόνος διέχοντι. τούτους δὲ τοὺς ἄνδρας (οὐ γὰρ 6
οἷοί τε ἦσαν οἱ τοῦ χωρίου γεωργοὶ κτείνειν) ἀγγέλ- B 402
λουσι τῷ Γελίμερι ἐνταῦθα εἶναι. καὶ ὃς τριακοσίους 7
ἀπολεξάμενος Βανδίλων ἱππέας ἐπ' αὐτοὺς ἔστελλε,
ζῶντας ἅπαντας ἐπισκήψας παρ' αὐτὸν ἀγαγεῖν. λόγου 8

1 κρεουργήσας VP] κακουργήσας O ‖ 2 πανταχοῦ O ‖ 2—3 ὑπολογισάμενος] ἐπευλογησάμενος O ‖ 7—8 ἐκέλευσε VO] ἐκέλευε P ‖ 8 ἐς] delet Scheftlein ‖ 9 ἀπολοῦντι VP] ἀπαιτοῦντι O ‖ 15 γενόμενοι P Christ] γινόμενοι VO | ἀπηλάσσοντο O ‖ 17 ὁ] τοῦ O ‖ 18 γὰρ VO] γὰρ λάθρα P ‖ 20 ἐγένοντο O | δυεῖν VP | ὁδὸν VO] ὁδῷ P ‖ 21 διέχοντι PO] ἔχοντι V ‖ 25 ἐπισκήψας V] ἐπιστείλας PO

γὰρ πολλοῦ ἄξιόν οἱ ἔδοξεν εἶναι Βελισαρίου δορυφόρον ξὺν ὑπασπισταῖς δύο καὶ εἴκοσι δορυαλώτους
9 ποιήσασθαι. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ Διογένην ἐς οἰκίαν ἐσεληλυθότες τινὰ ἐκάθευδον ἐν τῷ ὑπερῴῳ, πολέμιον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχοντες, οἵ γε μακρὰν ἀπεῖναι τοὺς
10 ἐναντίους ἐπύθοντο. οἱ δὲ Βανδίλοι ὄρθρου βαθέος ἐνταῦθα ἐλθόντες διαφθεῖραι μὲν τὰς ἐκείνῃ θύρας ἢ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσελθεῖν νύκτωρ ἀξύμφορον σφίσιν ᾤοντο εἶναι, δείσαντες μὴ ἐς νυκτομαχίαν ἐμπεπτωκότες αὐτοὶ μὲν σφᾶς αὐτοὺς διαφθείρωσιν, ἔξοδον δὲ πλείστοις τῶν πολεμίων ἐν σκότῳ, ἂν οὕτω
11 τύχοι, παρέξωσιν. ἔπρασσον δὲ ταῦτα τῆς δειλίας αὐτοῖς ἐκπλησσούσης τὸν νοῦν, παρὸν σφίσιν οὐδενὶ πόνῳ φέρουσί τε πυρὰ καὶ τούτων χωρὶς οὐχ ὅσον ἀνόπλους, ἀλλὰ καὶ γυμνοὺς παντάπασι τοὺς πολε-
12 μίους ἐπὶ τῶν στρωμάτων λαβεῖν. νῦν δὲ ἀμφὶ τὴν οἰκίαν ἅπασαν κύκλῳ καὶ διαφερόντως τὰς θύρας
13 φάλαγγα ποιησάμενοι ἔστησαν ἅπαντες. ἐν τούτῳ δὲ τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἑνὶ ἐξ ὕπνου ἀναστῆναι ξυνέβη, ὅσπερ τοῦ θορύβου αἰσθόμενος, ὃν δὴ οἱ Βανδίλοι φθεγγόμενοί τε ἐν σφίσιν αὐτοῖς λάθρα ἐποίουν καὶ ξὺν τοῖς ὅπλοις κινούμενοι, ξυμβαλεῖν τὸ ποιούμενον ἴσχυσε, καὶ τῶν ἑταίρων ἀνεγείρας σιωπῇ
14 ἕκαστον τὰ πρασσόμενα φράζει. οἱ δὲ Διογένους

---

1 οἱ om. *V* ‖ 2 δορυαλώτους *VO*] δοριαλώτους *P* ‖ 3 ἀμφὶ διογένην *VP*] σὺν διογένει *O* | ἐς *PO*] ἐπ' *V* ‖ 4 ἐσεληλυθότες] συνεληλυθότες *O* ‖ 5 οὐδὲν *PO*] οὐδένα *V* ‖ 6 βανδῖλοι *O* ‖ 8 ἐς *PO* | εἰσελθεῖν *VP*] ἐλθεῖν *O* ‖ 11 πλείστοις τῶν πολεμίων *VO*] τοῖς πολεμίοις *P* ‖ 12 τύχῃ *O* | παρέξουσιν *VO* ‖ 13 ἐκπληττούσης *O* ‖ 15 ἀλλὰ καὶ] καὶ om. *O* ‖ 16 νῦν *VO*] νυνὶ *P* ‖ 19 τῶν om. *O* | ἐξ ὕπνου] ἐξύπνῳ *V* ‖ 21 βανδῖλοι *O* | αὐτοῖς *P*

γνώμῃ τά τε ἱμάτια ἐνδιδύσκονται ἡσυχῇ ἅπαντες καὶ
τὰ ὅπλα ἀνελόμενοι κάτω ἐχώρουν. οὗ δὴ τοῖς ἵπποις 15
τοὺς χαλινοὺς ἐπιθέμενοι ἀναθρώσκουσιν ἐπ' αὐτούς, B 403
οὐδενὶ αἴσθησιν παρεχόμενοι. παρά τε τὴν αὔλειον P 230
χρόνον τινὰ στάντες ἀνακλίνουσι μὲν ἐξαπιναίως τὰς
ταύτῃ θύρας, ἐξίασι δὲ εὐθὺς ἅπαντες. οἱ μὲν οὖν 16
Βανδίλοι ἔργου ἤδη ἐπ' αὐτοὺς εἴχοντο, ἤνυτον δὲ
οὐδέν. οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι ταῖς τε ἀσπίσι φραξάμενοι
καὶ τοῖς δορατίοις ἀμυνόμενοι τοὺς ἐπιόντας σπουδῇ
ἤλαυνον. οὕτω τε Διογένης τοὺς πολεμίους διέφυγε, 17
δύο μὲν τῶν ἑπομένων ἀποβαλών, τοὺς δὲ λοιποὺς
σώσας. πληγὰς μέντοι ἐν τῷ πόνῳ τούτῳ καὶ αὐτὸς 18
ἔλαβεν ἐς μὲν τὸν αὐχένα καὶ τὸ πρόσωπον τρεῖς,
ἀφ' ὧν δὴ παρ' ὀλίγον ἀποθανεῖν ἦλθε, κατὰ δὲ
χειρὸς τῆς λαιᾶς μίαν, ἐξ ἧς οὐκέτι τῶν δακτύλων
τὸν σμικρότατον ἐνεργεῖν ἴσχυσε. ταῦτα μὲν οὖν ὧδε
γενέσθαι ξυνέβη.

Βελισάριος δὲ τοῖς τε περὶ τὴν οἰκοδομίαν τεχνί- 19
ταις καὶ τῷ ἄλλῳ ὁμίλῳ χρήματα μεγάλα προτεινό-
μενος τάφρον τε λόγου πολλοῦ ἀξίαν ἀμφὶ τὸν περί-
βολον ὤρυξε κύκλῳ, καὶ σκόλοπας αὐτῇ ἐνθέμενος
συχνοὺς εὖ μάλα περιεσταύρωσε. καὶ μὴν καὶ τὰ πε- 20
πονθότα τοῦ τείχους ἐν βραχεῖ ἀνῳκοδομήσατο χρόνῳ,
θαύματος ἄξιον οὐ Καρχηδονίοις μόνον, ἀλλὰ καὶ
αὐτῷ Γελίμερι γεγονὸς ὕστερον. ἐπειδὴ γὰρ δορυάλω- 21
τος ἐς Καρχηδόνα ἧκεν, ἠγάσθη τε ἰδὼν τὸ τεῖχος
καὶ τὴν ὀλιγωρίαν τὴν αὐτοῦ πάντων οἱ ἔφη γεγο-

4 αὔλειον P] αὔλιον V, αὔλειαν O ‖ 7—8 ἤνυτον δὲ οὐδέν V] ἤνυον δὲ οὐδέν O, om. P ‖ 11 ἀπαβαλὼν O ‖ 16 τὸν] τὸ O ‖ 17 γενέσθαι ξυνέβη VP] ξυνέβη γενέσθαι O ‖ 27 αὐτοῦ Wahler] αὐτοῦ codd. ‖ 27—410, 1 γεγονέναι τῶν παρόντων V] τῶν παρόν-

νέναι τῶν παρόντων αἰτίαν. ταῦτα μὲν Βελισαρίῳ ἐν Καρχηδόνι ὄντι κατείργαστο ὧδε.

κδ′. Τζάζων δὲ, ὁ τοῦ Γελίμερος ἀδελφὸς, τῷ στόλῳ ᾧ ἔμπροσθεν εἴρηται ἐς Σαρδὼ ἀφικόμενος ἐς
B 404 *τὸν Καρανάλεως λιμένα ἀπέβη, καὶ τὴν πόλιν αὐτοβοεὶ εἷλε τόν τε τύραννον Γώδαν ἔκτεινε καὶ εἴ τι*
2 *ἀμφ' αὐτὸν μάχιμον ἦν. καὶ ἐπεὶ ἐς γῆν τὴν Λιβύης τὸν βασιλέως στόλον ἤκουσεν εἶναι, οὔπω τι πεπυσμένος ὧν ταύτῃ ἐπέπρακτο, γράφει πρὸς Γελίμερα τάδε*
3 *„Γώδαν ἀπολωλέναι τὸν τύραννον, ὑπὸ ταῖς ἡμετέραις „γεγονότα χερσὶ, καὶ τὴν νῆσον αὖθις ὑπὸ τῇ σῇ βα„σιλείᾳ εἶναι, ὦ Βανδίλων τε καὶ Ἀλανῶν βασιλεῦ, ἴσθι*
4 *„καὶ τὴν ἐπινίκιον ἑορτὴν ἄγε. τῶν δὲ πολεμίων, οἳ „ἐτόλμησαν ἐς τὴν ἡμετέραν στρατεύεσθαι, ἔλπιζε τὴν „πεῖραν ἐς τοῦτο ἀφίξεσθαι τύχης, ἐς ὃ καὶ πρότερον „τοῖς ἐπὶ τοὺς προγόνους τοὺς ἡμετέρους στρατευσα-*
5 *„μένοις ἐχώρησε.“ ταῦτα οἱ λαβόντες τὰ γράμματα, οὐδὲν πολέμιον ἐν νῷ ἔχοντες, κατέπλευσαν ἐς τὸν τῶν*
6 *Καρχηδονίων λιμένα. καὶ πρὸς τῶν φυλάκων παρὰ τὸν στρατηγὸν ἀπαχθέντες τά τε γράμματα ἐνεχείρισαν*
P 231 *καὶ περὶ ὧν τὰς πύστεις ἐποιεῖτο ἐσήγγελλον, οἷς τε ἐθεῶντο καταπεπληγμένοι καὶ τεθηπότες τῆς μεταβολῆς τὸ αἰφνίδιον· ἔπαθον μέντοι πρὸς Βελισαρίου οὐδὲν ἄχαρι.*

---

4 cf. I 364, 1

των γεγονέναι P, τῶν γεγονέναι παρόντων O ‖ 2 *ὄντι VO*] *ἰόντι P* ‖ 3 *τζάτζων O* | *ἀδελφὸς*] *ἀ* deest in *O* ‖ 4 *σαρδῶ O* ‖ 5 *καρανάλεως V*] *καρνάλεως PO* | *τὴν V*] *τήν τε PO* ‖ 6 *γῶδαν O* ‖ 7 *τὴν VO*] *τῆς P* ‖ 9 *ταύτῃ* om. *O* ‖ 10 *γῶδαν O* ‖ 14 *στρατεύσασθαι O* ‖ 17 *λαβόντες*] *λίβυες V* ‖ 18 *τὸν τῶν VP*] *τῶν* om. *O* ‖ 20 *ἐνεχείρησαν P* ‖ 21 *πύστεις P*] *πίστεις VO* | *ἐσήγγελον P*

Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ἕτερον ξυνηνέχθη 7
τοιόνδε. Γελίμερ ὀλίγῳ πρότερον ἢ ἐς Λιβύην ὁ βα-
σιλέως στόλος ἀφίκετο ἔπεμψε πρέσβεις ἐς Ἱσπανίαν
ἄλλους τε καὶ Γοτθαῖον καὶ Φουσκίαν, ἐφ' ᾧ δὴ
Θεῦδιν, τὸν τῶν Οὐισιγότθων ἄρχοντα, πείσουσιν
ὁμαιχμίαν πρὸς Βανδίλους θέσθαι. οἳ, ἐπεὶ ἀπέβησαν 8
εἰς τὴν ἤπειρον, τὸν ἐν Γαδείροις πορθμὸν διαβάντες,
εὑρίσκουσι Θεῦδιν ἐν χωρίῳ μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης B 405
κειμένῳ. ἀναβάντας δὲ παρ' αὐτὸν τοὺς πρέσβεις ὁ 9
Θεῦδις φιλοφροσύνης τε ἠξίωσε καὶ προθύμως εἱστία,
ἔν τε τῇ θοίνῃ ἐπυνθάνετο δῆθεν ὅπῃ ποτὲ Γελίμερί
τε καὶ Βανδίλοις τὰ πράγματα ἔχοι. τούτων δὲ τῶν 10
πρέσβεων σχολαίτερον ἐς αὐτὸν ἰόντων ἔτυχεν ἀκη-
κοὼς ἅπαντα, ὅσα Βανδίλοις ξυνέπεσεν. ὁλκὰς γὰρ 11
μία ἐπ' ἐμπορίᾳ πλέουσα ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ᾗ τὸ στρά-
τευμα εἰς Καρχηδόνα εἰσήλασεν, ἐνθένδε ἀναγομένη
καὶ πνεύματος ἐπιφόρου ἐπιτυχοῦσα, ἐς Ἱσπανίαν
ἦλθεν. ὅθεν δὴ ὁ Θεῦδις μαθὼν ὅσα ἐν Λιβύῃ 12
ξυνηνέχθη γενέσθαι ἀπεῖπε τοῖς ἐμπόροις μηδενὶ φρά-
ζειν, ὡς μὴ ταῦτα ἔκπυστα ἐς τὸ πᾶν γένηται. ἐπεὶ 13
δὲ ἀπεκρίναντο οἱ ἀμφὶ τὸν Γοτθαῖον ἅπαντα σφίσιν
ὡς ἄριστα ἔχειν, ἠρώτα ὅτου ποτὲ ἕνεκα ἥκοιεν. τῶν 14
δὲ τὴν ὁμαιχμίαν προτεινομένων ἐκέλευεν αὐτοὺς ὁ
Θεῦδις εἰς τὴν παραλίαν ἰέναι· „ἐνθένδε γάρ", ἔφη, „τὰ
„οἴκοι πράγματα ἀσφαλῶς εἴσεσθε." οἱ δὲ πρέσβεις οὐχ 15
ὑγιᾶ τὸν λόγον εἶναι ἅτε οἰνωμένου τοῦ ἀνθρώπου,

---

3 ἰσπανίαν codd. ‖ 5 οὐδιγότθων *O* ‖ 7 ἐς *PO* ‖ 9 ἀναβάντες *P* ‖ 12 ἔχει *V* | δὲ *VO*] τε *P* ‖ 13 ἐς *VP*] ἐπ' *O* ‖ 16 ἐς *PO* | ἐσήλασεν *PO* ‖ 17 ἰσπανίαν codd. ‖ 19 τοῖς] γὰρ *O* ‖ 20 ταῦτα *VO*] πάντα *P* ‖ 24 ἐς *PO* ‖ 25 εἴσεσθαι *V*, ἔσεσθαι *O* ‖ 26 εἶναι ante ὑποτοπήσαντες transponit *P* | τοῦ *VO*] om. *P*

16 ὑποτοπήσαντες, ἐν σιωπῇ ἔσχον. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ τῇ
ὑστεραίᾳ ξυγγενόμενοι τὴν συμμαχίαν ἐν λόγῳ ἐποι-
οῦντο, καὶ ῥήματι αὖθις τῷ αὐτῷ ὁ Θεῦδις ἐχρῆτο,
οὕτω δὴ ξυνέντες νεώτερα σφίσιν ἐν Λιβύῃ ξυμπεσεῖν
πράγματα, οὐδὲν μέντοι ἀμφὶ Καρχηδόνι ἐν νῷ ἔχον-
17 τες, ἐς αὐτὴν ἔπλεον. ἀγχοῦ τε αὐτῆς καταπλεύσαντες
καὶ Ῥωμαίοις στρατιώταις περιτυχόντες ἐνεχείρισαν
18 B 406 σφᾶς αὐτοὺς ὅ τι βούλοιντο χρῆσθαι. ὅθεν ἐς τὸν
στρατηγὸν ἀπαχθέντες καὶ τὸν πάντα λόγον ἀγγεί-
λαντες ἔπαθον οὐδὲν πρὸς ἐκείνου κακόν. ταῦτα μὲν
19 οὖν οὕτω γενέσθαι τετύχηκε. Κύριλλος δὲ, Σαρδοῦς
τε ἀγχοῦ γενόμενος καὶ τὰ τῷ Γώδᾳ ξυμπεσόντα
ἀκούσας, ἐς Καρχηδόνα ἔπλει, ἔνθα τό τε Ῥωμαίων
στράτευμα καὶ Βελισάριον εὑρὼν νενικηκότας ἡσύχαζε·
καὶ Σολόμων παρὰ βασιλέα, ὅπως ἀγγείλῃ τὰ πεπραγ-
μένα, ἐστέλλετο.

P 232 κε΄. Γελίμερ δὲ ἐπεὶ ἐν πεδίῳ Βούλλης ἐγεγόνει,
ὅπερ εὐζώνῳ ἀνδρὶ τεσσάρων ἡμερῶν ὁδῷ Καρχηδόνος
διέχει, οὐ πολλῷ ἄποθεν τῶν Νουμιδίας ὁρίων, ἐν-
ταῦθα Βανδίλους τε ξύμπαντας ἤγειρε καὶ εἴ τί οἱ
2 φίλιον ἐν Μαυρουσίοις ἐτύγχανεν ὄν. ὀλίγοι μέντοι
Μαυρούσιοι αὐτῷ ἀφίκοντο ἐς ξυμμαχίαν, καὶ οὗτοι
3 παντάπασιν ἄναρχοι. ὅσοι γὰρ ἔν τε Μαυριτανίᾳ καὶ
Νουμιδίᾳ καὶ Βυζακίῳ Μαυρουσίων ἦρχον, πρέσβεις
ὡς Βελισάριον πέμψαντες δοῦλοί τε βασιλέως ἔφασκον

19 cf. Theoph. I 195, 1

1 ὑποτοπάσαντες *O* ‖ 2 ξυμμαχίαν *PO* ‖ 7 παρατυχόντες *O* | ἐνεχείρησαν *P* ‖ 8 αὐτοὺς *P* ‖ 9—10 ἀναγγείλαντες *O* ‖ 11 δὲ *VP*] τε *O* ‖ 13 ἔπλη *V* ‖ 15 σολομῶν *VO* ‖ 18 ὅπερ] περ *O* ‖ 19 νουμηδίας *O* ‖ 22 αὐτῶ *VP*] αὐτοῦ *O* ‖ 24 νουμηδία *O*

εἶναι καὶ ξυμμαχήσειν ὑπέσχοντο. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τοὺς 4
παῖδας ἐν ὁμήρων παρείχοντο λόγῳ, τά τε ξύμβολα
σφίσι παρ' αὐτοῦ στέλλεσθαι τῆς ἀρχῆς κατὰ δὴ τὸν
παλαιὸν νόμον ἐδέοντο. νόμος γὰρ ἦν Μαυρουσίων 5
ἄρχειν μηδένα, κἂν Ῥωμαίοις πολέμιος ᾖ, πρὶν ἂν
αὐτῷ τὰ γνωρίσματα τῆς ἀρχῆς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς
δοίη. ἅπερ ἤδη πρὸς Βανδίλων λαβόντες οὐκ ᾤοντο 6
ἐν βεβαίῳ τὴν ἀρχὴν ἔχειν. ἔστι δὲ τὰ ξύμβολα ταῦτα 7
ῥάβδος τε ἀργυρᾶ κατακεχρυσωμένη καὶ πῖλος ἀργυ-
ροῦς οὐχ ὅλην τὴν κεφαλὴν σκέπων, ἀλλ' ὥσπερ στε-
φάνη τελαμῶσιν ἀργυροῖς πανταχόθεν ἀνεχόμενος, καὶ B 407
τριβώνιόν τι λευκὸν, ἐς χρυσῆν περόνην κατὰ τὸν
δεξιὸν ὦμον ἐν χλαμύδος σχήματι Θετταλῆς ξυνιὸν,
χιτών τε λευκὸς, ποικίλματα ἔχων, καὶ ἀρβύλη ἐπί-
χρυσος. Βελισάριος δὲ ταῦτά τε αὐτοῖς ἔπεμψε καὶ 8
χρήμασι πολλοῖς αὐτῶν ἕκαστον ἐδωρήσατο. οὐ μέντοι 9
αὐτῷ ἐς ξυμμαχίαν ἀφίκοντο, οὐ μὴν οὐδὲ Βανδίλοις
ἐπαμύνειν ἐτόλμησαν, ἀλλ' ἐκποδὼν ἀμφοτέροις στάντες
ἐκαραδόκουν ὅπη ποτὲ ἡ τοῦ πολέμου τύχη ἐκβήσεται.
ὧδε μὲν Ῥωμαίοις τὰ πράγματα εἶχε.

Γελίμερ δὲ τῶν τινα Βανδίλων ἐς Σαρδὼ ἔπεμψεν, 10
ἐπιστολὴν πρὸς Τζάζωνα τὸν ἀδελφὸν ἔχοντα. ὃς ἐς
τὴν παραλίαν κατὰ τάχος ἐλθὼν ὁλκάδος τε ἀναγο-
μένης ἐπιτυχὼν, ἐς Καρανάλεως τὸν λιμένα κατέπλευσε
καὶ Τζάζωνι τὴν ἐπιστολὴν ἐνεχείρισεν. ἐδήλου δὲ ἡ 11

3 στέλλεσθαι VP] πέμπεσθαι O ‖ 6—7 βασιλεὺς δοίη] δοίη βασιλεὺς O ‖ 8 ἐν βεβαίω τὴν ἀρχὴν VO] τὴν ἀρχὴν ἐν βεβαίω P ‖ 9 ῥᾶβδος O | κεχρυσωμένη O pr. m., κατεχρυσωμένη O pr. m. corr. ‖ 10—11 στεφάνῳ V ‖ 13 θεττάλης V | ξυνιὸν P] ξύνιον V, ἐξιὸν O ‖ 14 τε P] om. V, δὲ O | ποικίλματος O | ἀρβύλη] ἀρτύλη O ‖ 16 αὐτῶν] αὐτὸν V ‖ 21 σαρδῶ O ‖ 22 τζάνωνα O pr. m., τζάτζωνα O pr. m. corr. ‖ 24 καρανάλεως V] καρνάλεως PO ‖ 25 τζάνωνι O | ἐνεχείρισεν VP pr. m. corr. O] ἐνεχείρησεν P pr. m.

γραφῇ τάδε „Οὐκ ἦν, οἶμαι, Γώδας ὁ τὴν νῆσον ἡμῶν
„ἀποστήσας, ἀλλά τις ἄτη ἐξ οὐρανοῦ ἐς Βανδίλους
12 *„ἐπιπεσοῦσα. σέ τε γὰρ ἐξ ἡμῶν καὶ Βανδίλων*
„τοὺς δοκίμους ἀφελομένη ἅπαντα συλλήβδην ἐκ τοῦ
13 P 238 *„Γιζερίχου οἴκου τὰ ἀγαθὰ ἥρπασεν. οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ*
„ἀνασώσασθαι τὴν νῆσον ἡμῖν ἐνθένδε ἀπῆρας, ἀλλ'
„ὅπως Λιβύης Ἰουστινιανὸς κύριος ἔσται. τὰ γὰρ τῇ
„τύχῃ δόξαντα πρότερον πάρεστι τανῦν ἐκ τῶν ἀπο-
14 *„βάντων εἰδέναι. Βελισάριος μὲν οὖν στρατῷ ὀλίγῳ*
„ἐφ' ἡμᾶς ἥκει· ἡ δὲ ἀρετὴ ἐκ Βανδίλων ἀπιοῦσα
„εὐθὺς ᾤχετο, μεθ' ἑαυτῆς λαβοῦσα τὴν ἀγαθὴν τύχην.
15 *„Ἀμμάτας μὲν γὰρ καὶ Γιβαμοῦνδος πεπτώκασι, μαλ-*
„θακιζομένων Βανδίλων, ἵπποι δὲ καὶ νεώρια καὶ ξύμ-
B 408 *„πασα Λιβύη καὶ οὐχ ἥκιστα αὐτὴ Καρχηδὼν ἔχονται*
16 *„ἤδη πρὸς τῶν πολεμίων. οἱ δὲ κάθηνται, τὸ μὴ ἐν*
„τοῖς πόνοις ἀνδραγαθίζεσθαι παίδων τε καὶ γυναικῶν
„ἀνταλλαξάμενοι καὶ πάντων χρημάτων, ἡμῖν τε ἀπο-
„λέλειπται μόνον τὸ Βούλλης πεδίον, οὗπερ ἡμᾶς ἡ
17 *„εἰς ὑμᾶς ἐλπὶς καθίσασα εἴργει. ἀλλὰ σὺ τυραννίδα*
„τε καὶ Σαρδὼ καὶ τὰς περὶ ταῦτα φροντίδας ἐάσας
„ὅτι τάχιστα παντὶ τῷ στόλῳ εἰς ἡμᾶς ἧκε. οἷς γὰρ
„ὑπὲρ τῶν κεφαλαίων ὁ κίνδυνος, τἄλλα ἀκριβολογεῖ-
18 *„σθαι ἀξύμφορον. κοινῇ δὲ τὸ λοιπὸν ἀγωνιζόμενοι*
„πρὸς τοὺς πολεμίους ἢ τύχην τὴν προτέραν ἀνασω-
„σόμεθα, ἢ κερδανοῦμεν τὸ μὴ ἀλλήλων χωρὶς τὰ ἐκ
„τοῦ δαιμονίου ἐνεγκεῖν δύσκολα.“

---

2 *ἄτη*] *ἄττη V* ‖ 4 *ἅπαντα VO*] *ἅπαντας P* | *ξυλλήβδην O* ‖ 5 *τἀγαθὰ P* ‖ 12—13 *μαλακιζομένων O* ‖ 15 *πρὸς VO*] *ὑπὸ P* ‖ 15—17 *οἱ δὲ—χρημάτων*] scribendum puto *οἳ δὴ* et haec omnia transponenda ante: *ἵπποι δὲ* (vers. 13), cf. Hy[2] p. 27 ‖ 17 *καὶ πάντων VP*] *ἁπάντων O* ‖ 19 *ἐς O* | *καθίσασα VP*] *καθίστασθαι O* ‖ 20 *σαρδῶ O* ‖ 21 *ἐς PO* | *ἧκε PO* corr.] *ἧκεν VO* pr. m.

Ταῦτα ἐπεὶ Τζάζων εἶδέ τε ἀπενεχθέντα καὶ ἐς 19
τοὺς Βανδίλους ἐξήνεγκεν, ἔς τε οἰμωγὰς καὶ ὀλο-
φύρσεις ἐτράποντο, οὐ μέντοι ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς, ἀλλ'
ὡς ἔνι μάλιστα ἐγκρυφιάζοντές τε καὶ τοὺς νησιώτας
λανθάνοντες σιωπῇ ἐφ' ἑαυτῶν τὰ παρόντα σφίσιν
ὠδύροντο. καὶ αὐτίκα μὲν τὰ ἐν ποσὶν, ὥς πη ἔτυχε, 20
διαθέμενοι τὰς ναῦς ἐπλήρουν. ἄραντες δὲ ἐνθένδε 21
παντὶ τῷ στόλῳ τριταῖοι κατέπλευσαν ἐς τὴν Λιβύης
ἀκτὴν, ἣ Νουμίδας τε καὶ Μαυριτανοὺς διορίζει. καὶ 22
πεζῇ βαδίζοντες ἀφικνοῦνται ἐς τὸ Βούλλης πεδίον,
οὗ δὴ ἀνεμίγνυντο τῷ ἄλλῳ στρατῷ. ἐνταῦθα συχνὰ
ἐλέου πολλοῦ ἄξια Βανδίλοις ξυνέβη, ἅπερ ἔγωγε οὐκ
ἂν ἔτι φράσαι ἱκανῶς ἔχοιμι. οἶμαι γὰρ εἰ καὶ αὐτῶν 23
πολεμίων ἀνδρὶ θεατῇ γενέσθαι τετύχηκε, τάχα ἂν B 409
καὶ αὐτὸς Βανδίλους τε τότε καὶ τύχην τὴν ἀνθρω-
πείαν ᾤκτίσατο. ὅ τε γὰρ Γελίμερ καὶ ὁ Τζάζων 24
ἐπειδὴ ἀλλήλοιν τῷ τραχήλῳ περιεβαλέσθην, μεθίεσθαι
τὸ λοιπὸν οὐδαμῇ εἶχον, οὐδὲν μέντοι ἐς ἀλλήλους
ἐφθέγγοντο, ἀλλὰ τὼ χεῖρε σφίγγοντες ἔκλαιον, καὶ
Βανδίλων τῶν ξὺν Γελίμερι ἕκαστος τῶν τινα ἐκ
Σαρδοῦς ἥκοντα περιβαλὼν κατὰ ταὐτὰ ἐποίει. χρόνον 25
τε συχνὸν ὥσπερ ἀλλήλοις ἐμπεφυκότες, ἡδονῆς τῆς
ἐνθένδε ἀπώναντο, καὶ οὔτε οἱ ἀμφὶ Γελίμερα περὶ
τοῦ Γώδα (ἐπεὶ αὐτοὺς ἡ παροῦσα τύχη ἐκπλήξασα τὰ
πρόσθεν σφίσι σπουδαιότατα δόξαντα εἶναι τοῖς ἤδη

1 εἶδέ τε *VO*] τε εἶδεν *P* ‖ 5 ἑαυτῶν *VP*] ἑαυτοῖς *O* ‖ 6 ποσὶ *P* ‖ 7 ἐνθένδε *VO*] om. *P* ‖ 10 εἰς *O* ‖ 12 πολλοῦ] πολλ// *P* ‖ 14 τάχ' ἂν *O* ‖ 15 αὐτὸς *VP*] αὐτοὺς *O* | τε om. *O* ‖ 16 γὰρ om. *V* ‖ 17 περιεβαλλέσθην *O* ‖ 18 οὐδὲν] οὐδὲ *O* ‖ 19 ἔκλαον *P* ‖ 20 ἕκαστα *O* pr. m., ἕκαστον *O* pr. m. corr. ‖ 21 ταὐτὰ Christ] ταῦτα codd. ‖ 23—24 περὶ τοῦ Γώδα Dind.] περί τε τῶ γώδα codd. ‖ 24 τύχη om. *V* ‖ 25 πρόσθε *P*

P 234 *ἐς ἄγαν ἀπημελημένοις ξυνέτασσεν) οὔτε οἱ ἐκ Σαρδοῦς ἥκοντες ἐρωτᾶν τι ἠξίουν ἀμφὶ τοῖς ἔν γε Λιβύῃ ξυνενεχθεῖσιν. ἱκανὸς γὰρ αὐτοῖς ὁ χῶρος τεκμηριῶσαι*
26 *τὰ ξυμπεσόντα ἐγίνετο. οὐ μὴν οὐδὲ γυναικῶν ἢ παίδων ἰδίων λόγον ἐποιοῦντό τινα, ἐξεπιστάμενοι ὡς, ἤν τις αὐτοῖς ἐνταῦθα οὐκ εἴη, δῆλον ὅτι ἢ ἐτελεύτα ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων ταῖς χερσὶ γέγονε. ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ πῃ ἔσχεν.*

---

1 *ἐς ἄγαν*] *ἐσάγαν* *VO* | *ἠτημελημένοις* *O* | *ξυνέτασσεν* *P* pr. m. corr. *O*] *ξυνέτασεν* *VP* pr. m. ‖ 3—4 *ξυνενεχθεῖσιν—τὰ* deerant in *P*, rec. m. in margine suppleta sunt ‖ 3 *ἱκανῶς* *VP* | *αὐτοῖς ὁ χῶρος*] *ὁ χῶρος αὐτοῖς* *O* ‖ 4 *οὐδὲ*] *δὲ οὐδὲ* *O* ‖ 4—5 *ἢ παίδων ἰδίων* *VO*] *ἰδίων ἢ παίδων* *P* ‖ 8 *πῃ* om. *V*

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ P 235
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ. B 410

ARGUMENTUM.
EX EDITIONE MALTRETI, PAUCIS LOCIS MUTATIS.

Gelimer Carthaginem tentat proditione, quam avertit Belisarius. Huius concio. (Cap. 1.) Educit copias Belisarius. Massagetarum consilium. Omen victoriae. Militares conciones Gelimeris et Tzazonis. (2.) Utriusque aciei dispositio. Proelium. Gelimeris fuga. Castrorum Vandalicorum direptio. (3.) Romanos amore praedae dissipatos revocat Belisarius. Supplices Vandalos in fidem recipit. Gelimerem insequitur, praemisso Ioanne: quo per imprudentiam Uliaris sagitta occiso, eius tumulum annuo pecuniae stipendio cohonestat. Gelimer in montem Papuam se recipit: a Phara Erulo, iussu Belisarii, obsidetur: capitur ipsius gaza. (4.) Belisarius Sardiniam, Corsicam, Caesaream Mauritaniae, Septum, Ebusam, Maioricam, Minoricam recipit. Subsidium Tripolitanis mittit. Lilybaeum a Gothis repetit. Mutuae literae. (5.) Gelimerem monte Papua munitum Pharas frustra aggreditur. Vandalorum luxus. Maurorum aspera vivendi ratio. Pharae et Gelimeris mutuae literae. (6.) Gelimer tristi puerorum spectaculo permotus deditionem facit. Carthaginem ductus accipitur a Belisario. Procopii de hoc bello iudicium. (7.) Apud imperatorem instruitur calumnia Belisario. Editum a feminis Mauris vaticinium. Maurorum perfidia ac rebellio: quam reprimere parat Salomon. Instaurantur vectigalia. (8.) Belisarii triumphus. Vasa Salo-

---

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ—ΤΕΤΑΡΤΟΣ] sic scripsi, *προκοπίου καισαρέως ἱστοριῶν περσικῶν τέταρτον V*, *τοῦ αὐτοῦ προκοπίου καισαρέως· τῆς πρώτης τετράδος τῶν κατ' αὐτὸν ὀκτὼ ἱστοριῶν ἡ τετάρτη P*, *τὸ δ^{ον} / λυβικὸν β^{ον} O*, cf. prol.

monica Hierosolyma delata, Christianorum templis donantur. Exclamat Gelimer: Iustinianum adorat: obstinatus in haeresi, patriciatu excluditur. Belisarii consulatus. (9.) Aigan et Rufinus, a Mauris intercepti, occumbunt. Maurorum origo, et varia fortuna. (10.) Salomonis ac Maurorum mutuae literae. Utriusque aciei dispositio. Conciones militares. Proelium. Victoria Romanorum. (11.) Mauri bellum in Romanos instaurant. Burgaon Byzacii mons. Salomonis ad Romanos militaris oratio. Stupenda Maurorum clades. (12.) Iaudas Numidiam vastat. Althiae cum Iauda Maurorum principe singulare certamen. Montem Aurasium petit Salomon. Illius montis descriptio. Salomonis conatus irriti. Novi apparatus, praesertim adversus Mauros in Sardinia degentes. (13.) Belisarius Gothis Siciliam eripit. Sol per annum integrum laboranti similis. Seditio militum in Africa, et coniuratio in Salomonem. Eorum furor. Salomonis et Procopii fuga. (14.) Seditiosi Carthaginem obsident. Missum a Salomone Iosephium necant. Audito adventu Belisarii fugiunt sequente Belisario. Belisarii et Stozae factiosorum ducis conciones. Belisarius victor in Siciliam redit. Stozas in Numidia milites Romanos in partes suas trahit. Duces, contra fidem datam, interficit. (15.) Germanus a Iustiniano in Africam missus, militum animos sibi conciliat. Stozas Carthaginem petit. Germanus exercitum educit et alloquitur. (16.) Stozam Germanus in Numidiam redeuntem sequitur. Utriusque acies. Acerrimum proelium. Stozae fuga. (17.) Opprimitur coniuratio Maximini, tyrannidem affectantis. (18.) Iterum Africae praeficitur Salomon, copiisque augetur, Africae res optime componit. Suscepta in Mauros montis Aurasii incolas expeditione, Gontharin praemittit: eius cladem ulciscitur: Zerbulem castellum oppugnat et capit. (19.) Tumar obsidetur a Salomone. Huius ad exercitum oratio. Praestans Gezonis facinus. Expugnatur Tumar, ac deinde Geminiani rupes. Pulsis e Numidia Mauris, Mauritaniam Sitiphensem Salomon vectigalem facit. (20.) Iustinianus Cyrum ac Sergium, Salomonis ex fratre nepotes, Pentapoli ac Tripoli praeficit. Ad epulas invitati a Sergio Mauri Leuathae, orta rixa, occiduntur. Natum hinc bellum vario Marte geritur. Salomonis interitus. (21.) Sergius Salomonis successor moribus suis omnes offendit. Antalae Maurorum principis ad Iustinianum epistola. Salomon Sergii frater a Mauris captus, dissimulato genere, redimitur vili pretio. Imprudens eius iactatio Laribensibus damnosa. (22.) Himerius Byzacii dux cum exercitu captus, Mauris operam navat. Astu captum ab illis Adrumetum Paulus sacerdos astu recipit. Calamitas Africae. (23.) Areobindus ab imperatore missus in Africam, magisterium militare bifariam divisum cum Sergio gerit. Ioannes Sisinnioli

filius Stozae rebellium principi mortiferum vulnus infligit: mox ipse interficitur. (24.) Tyrannidem affectans Gontharis, Mauros in Romanos commovet. Cum Antala clam paciscitur. Barbari Carthaginem petunt. Areobindus Cutzinam sibi conciliat. Gontharis Areobindo struit insidias. (25.) Gontharis tumultu terret Areobindum, et in ipsum milites concitat. Pugnatur. Areobindi mollities et fuga. Ipsum Gontharis e templo evocat, data fide per Reparatum Carthaginis antistitem, ac demum necat. (26.) Antalas Maurorum princeps Gontharin deserit. Eiusdem caedem meditatur Artabanes impulsu Gregorii. Gontharis uxorem sororemque Areobindi honeste habet. Ab eo missus in Mauros Artabanes, ex composito se remissius gerit, et Carthaginem redit. (27.) Caedes Gontharidis accurate describitur. Eius auctor Artabanes ab imperatore magister militum creatur. Post ipsum eo munere fungitur Ioannes Pappi frater. Bis Mauros vincit, semel vincitur. Res tandem quietae in Africa. (28.)

α΄. Γελίμερ δὲ, ἐπεὶ Βανδίλους ἅπαντας ἐς ταὐτὸ B 412
εἶδεν ἀγηγερμένους, ἐπῆγεν ἐς Καρχηδόνα τὸ στρά-
τευμα. γενόμενοί τε αὐτῆς ἄγχιστα τόν τε ὀχετὸν 2
ἀξιοθέατον ὄντα διεῖλον, ὃς ἐς τὴν πόλιν ἐσῆγε τὸ
ὕδωρ, καὶ χρόνον τινὰ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ὑπεχώ-
ρησαν, ὡς οὐδεὶς σφίσιν ἐπεξῄει τῶν πολεμίων. περι- 3 P236
ιόντες δὲ τὰ ἐκείνῃ χωρία τάς τε ὁδοὺς ἐν φυλακῇ
ἐποιοῦντο καὶ Καρχηδόνα πολιορκεῖν ταύτῃ ᾤοντο, οὐ
μὴν οὔτε ἐληΐζοντο οὐδὲν οὔτε τὴν γῆν ἐδῄουν, ἀλλ᾽
ὡς οἰκείας μετεποιοῦντο. ἅμα δὲ καὶ προδοσίαν τινὰ 4
ἔσεσθαι σφίσιν ἐν ἐλπίδι εἶχον Καρχηδονίων τε αὐτῶν
καὶ Ῥωμαίων στρατιωτῶν, ὅσοις ἡ τοῦ Ἀρείου δόξα
ἤσκητο. πέμψαντες δὲ καὶ ἐς τῶν Οὔννων τοὺς 5
ἄρχοντας, καὶ πολλὰ ἔσεσθαι αὐτοῖς ἀγαθὰ πρὸς Βαν-

---

1 cf. Theoph. 195, 9

---

1 *ἐς ταὐτὸ PO*] *ἐπ᾽ αὐτῷ V* || 3 *αὐτῆς*] *αὐτοῦ O* || 4 *εἰσῆγε P*

δίλων ὑποσχόμενοι, ἐδέοντο φίλους τε καὶ ξυμμάχους
6 γενέσθαι σφίσιν. οἱ δὲ οὐδὲ πρότερον εὐνοϊκῶς ἐς
τὰ Ῥωμαίων πράγματα ἔχοντες ἅτε οὐδὲ ξύμμαχοι
αὐτοῖς ἑκούσιοι ἥκοντες (ἔφασκον γὰρ τὸν Ῥωμαίων
στρατηγὸν Πέτρον ὀμωμοκότα τε καὶ τὰ ὀμωμοσμένα
ἠλογηκότα οὕτω δὴ σφᾶς ἀπαγαγεῖν ἐς τὸ Βυζάντιον)
λόγους τε τοὺς Βανδίλων ἐνεδέχοντο καὶ ὡμολόγουν,
ἐπειδὰν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ γένωνται, ξὺν αὐτοῖς ἐπὶ
7 τὸ Ῥωμαίων στράτευμα τρέψεσθαι. ταῦτα δὲ ἅπαντα
Βελισάριος ἐν ὑποψίᾳ ἔχων (ἠκηκόει γὰρ πρὸς τῶν
αὐτομόλων, ἅμα δὲ καὶ ὁ περίβολος οὔπω ἐτετέλεστο
ἅπας) ἐξιτητὰ μὲν σφίσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐν τῷ
B 413 παρόντι οὐκ ᾤετο εἶναι, τὰ δὲ ἔνδον ὡς ἄριστα
8 ἐξηρτύετο. καὶ Καρχηδόνιον μέν τινα, ὄνομα Λαῦρον,
ἐπὶ προδοσίᾳ τε ἡλωκότα καὶ πρὸς τοῦ οἰκείου γραμματέως ἐληλεγμένον ἀνεσκολόπισεν ἐν λόφῳ τινὶ πρὸ
τῆς πόλεως, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐς δέος τι ἄμαχον οἱ ἄλλοι
καταστάντες τῆς ἐς τὴν προδοσίαν πείρας ἀπέσχοντο.
9 τοὺς δὲ Μασσαγέτας δώροις τε καὶ τραπέζῃ καὶ τῇ
ἄλλῃ θωπείᾳ μετιὼν ἡμέρᾳ ἑκάστῃ ἐξενεγκεῖν εἰς αὐτὸν
ἔπεισεν ὅσα αὐτοῖς ὁ Γελίμερ ὑποσχόμενος εἴη, ἐφ'
10 ᾧ ἐν τῇ ξυμβολῇ κακοὶ γένωνται. ἔφασκον δὲ οἱ βάρβαροι οὗτοι οὐδεμίαν σφίσι προθυμίαν ἐς τὸ μάχεσθαι εἶναι· δεδιέναι γὰρ μὴ Βανδίλων ἡσσημένων οὐκ

14 cf. Theoph. I 195, 14

2 σφίσιν] αὐτοῖς O | οὐδὲ] οὐ O ‖ 4 τὸν VP] τῶν O ‖ 5 τε om. V ‖ 6 τὸ V] om. PO ‖ 7 τοὺς VO] τῶν P ‖ 8 ἐπειδὰν PO] ἐπεὶ δὲ ἂν V ‖ 13 ἔνδον VO] ἔνδοθεν P ‖ 14 καὶ VO] om. P | Λαῦρον] λαυρέντιον Theoph. ‖ 15 τε VO] om. P | ἡλωκότα V ‖ 18 ἐς τὴν] ἐν τὴν V ‖ 20 ἐς PO ‖ 21 ἔπεισεν] ἐποίησεν O | εἴη VP] ἦν O ‖ 24 μὴ V] μὴ καὶ P, μὴ δὲ O | ἡσσωμένων V, ἡσσομένων P pr. m., ἡσσουμένων P pr. m. corr.

ἀποπέμψονται Ῥωμαῖοι σφᾶς ἐς τὰ πάτρια ἤθη, ἀλλ'
αὐτοῦ ἀναγκάζοιντο ἐν Λιβύῃ γηράσκοντες θνήσκειν·
καὶ μὴν καὶ περὶ τῇ λείᾳ, μὴ ἀφαιρεθῶσιν αὐτήν, ἐν
φροντίδι εἶναι. τότε δὴ οὖν αὐτοῖς Βελισάριος πιστὰ 11
ἔδωκεν ὡς, ἢν κατὰ κράτος Βανδίλοι ἡσσηθεῖεν, αὐτίκα
δὴ μάλα ἐς τὰ οἰκεῖα ξὺν πᾶσι λαφύροις σταλήσονται,
οὕτω τε αὐτοὺς ὅρκοις καταλαμβάνει ἦ μὴν πάσῃ
προθυμίᾳ ξυνδιενεγκεῖν σφίσι τὸν πόλεμον.

Ἐπειδή τε ἅπαντά οἱ ὡς ἄριστα παρεσκεύαστο καὶ 12
ὁ περίβολος ἤδη ἀπείργαστο, ξυγκαλέσας ἅπαν τὸ
στράτευμα ἔλεξε τοιάδε „Παραίνεσιν μέν, ἄνδρες Ῥω- 13
„μαῖοι, οὐκ οἶδα ὅτι δεῖ ποιεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, οἵ γε
„οὕτω τοὺς πολεμίους ἔναγχος νενικήκατε ὥστε Καρ-
„χηδών τε ἥδε καὶ Λιβύη ξύμπασα κτῆμα τῆς ὑμε-
„τέρας ἀρετῆς ἐστι, καὶ δι' αὐτὸ ξυμβουλῆς οὐδεμιᾶς B 414
„ὑμῖν ἐς εὐτολμίαν ὁρμώσης δεήσει. τῶν γὰρ νενικη-
„κότων ἥκιστα ἐλασσοῦσθαι φιλοῦσιν αἱ γνῶμαι.
„ἐκεῖνο δὲ μόνον ὑπομνῆσαι ὑμᾶς οὐκ ἄπο καιροῦ 14
„οἴομαι εἶναι, ὡς, ἢν ὁμοίως ὑμῖν αὐτοῖς ἐν τῷ πα- P 237
„ρόντι ἀνδραγαθίζοισθε, αὐτίκα δὴ μάλα τὸ πέρας
„ἕξει τοῖς μὲν Βανδίλοις τὰ τῆς ἐλπίδος, ὑμῖν δὲ ἡ
„μάχη. ὥστε ὑμᾶς ὡς προθυμότατα εἰκὸς ἐς ξυμβο- 15
„λὴν τήνδε καθίστασθαι. ἡδὺς γὰρ ἀεὶ τοῖς ἀνθρώ-
„ποις ἀπολήγων τε καὶ εἰς καταστροφὴν βαδίζων ὁ
„πόνος. τὸν μὲν οὖν τῶν Βανδίλων ὅμιλον ὑμῶν
„διαλογιζέσθω μηδείς. οὐ γὰρ ἀνθρώπων πλήθει οὐδὲ 16

26—422, 2 οὐ γὰρ—διακρίνεσθαι] cf. Xen. Anab. III 1, 42

2 ἀναγκάζοιντο *VPO* pr. m. corr.] ἀναγκάζοιτο *O* pr. m. ‖ 5 βανδῖλοι *O* ‖ 6 μάλα *VO*] om. *P* ‖ 10 ἅπαν om. *O* ‖ 14 ἥδε om. *O* ‖ 14—15 ὑμετέρας *VP*] ἡμετέρας *O* ‖ 24 ἀπολέγων *O* | ἐς *P* | βαδίζων *VO*] ἐγγίζων *P* ‖ 26 διαλοζέσθω *P*

„σωμάτων μέτρῳ, ἀλλὰ ψυχῶν ἀρετῇ φιλεῖ ὁ πόλεμος
„διακρίνεσθαι. εἰσίτω δὲ ὑμᾶς τὸ πάντων ἰσχυρότα-
„τον τῶν ἐν ἀνθρώποις, ἡ ἐπὶ τοῖς πρασσομένοις
17 „αἰδώς. αἰσχύνη γὰρ τοῖς γε νοῦν ἔχουσι τὸ σφῶν
„αὐτῶν ἡσσᾶσθαι καὶ τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἐλάσσους
„ὀφθῆναι. τοὺς γὰρ πολεμίους εὖ οἶδα ὅτι ὀρρωδία
„τε καὶ κακῶν μνήμη περιλαβοῦσαι ἀναγκάζουσι κα-
„κίους γενέσθαι, ἡ μὲν τοῖς φθάσασι δεδιττομένη, ἡ
18 „δὲ ἀνασοβοῦσα τὴν τοῦ κατορθώσειν ἐλπίδα. τύχη
„γὰρ εὐθὺς μοχθηρὰ ὀφθεῖσα δουλοῖ τῶν αὐτῇ περι-
„πεπτωκότων τὸ φρόνημα. ὡς δὲ νῦν ἡμῖν ἢ πρό-
19 „τερον ὑπὲρ μειζόνων ὁ ἀγών ἐστιν ἐγὼ δηλώσω. ἐν
„μὲν γὰρ τῇ προτέρᾳ μάχῃ τῶν πραγμάτων ἡμῖν οὐκ
„εὖ προϊόντων ἐν τῷ μὴ τὴν ἀλλοτρίαν λαβεῖν ὁ κίν-
„δυνος ἦν, νῦν δὲ, ἢν μὴ τῶν ἀγώνων κρατήσωμεν,
20 „τὴν ἡμετέραν ἀποβαλοῦμεν. ὅσῳ τοίνυν τὸ κεκτῆ-
„σθαι μηδὲν τοῦ τῶν ὑπαρχόντων ἐστερῆσθαι κουφό-
„τερον, τοσούτῳ νῦν μᾶλλον ἢ πρότερον ἐν τοῖς
21 B415 „ἀναγκαιοτάτοις ὁ φόβος. καίτοι πρότερον τῶν πεζῶν
„ἡμῖν ἀπολελειμμένων τὴν νίκην ἀνελέσθαι τετύχηκε,
„νῦν δὲ ἵλεῴ τε τῷ θεῷ καὶ τῷ παντὶ στρατῷ ἐς τὴν
„ξυμβολὴν καθιστάμενος κρατήσειν τοῦ στρατοπέδου
22 „τῶν πολεμίων αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐλπίδα ἔχω. πρόχειρον
„οὖν ἔχοντες τὸ τοῦ πολέμου πέρας μή τινι ὀλιγωρίᾳ
„ἐς ἄλλον αὐτὸ ἀπόθησθε χρόνον, μὴ παραδραμόντα
23 „τὸν καιρὸν ἐπιζητεῖν ἀναγκάζησθε. ἀναβαλλομένη

5 ἡττᾶσθαι *P* ‖ 7 ἀναγκάσουσι *PO* ‖ 10—11 πεπτωκότων *O* ‖ 11 ἡμῖν *P*] ὑμῖν *VO* ‖ 11—12 ἢ πρότερον glossatoris esse putat Herw. ‖ 12 ὁ om. *V* ‖ 13 γὰρ] τοῖς *O* | ἡμῖν *VPO* pr. m.] ὑμῖν *O* pr. m. corr. ‖ 16 ὅσῳ] οὕτω *O* ‖ 18 νῦν μᾶλλον *VP*] μᾶλλον νῦν *O* ‖ 18—19 ἐν—πρότερον suppleta sunt in marg. in *P* ‖ 19 ἀναγκαιοτέροις *O* ‖ 25 ἐς *PO*] ἐπ' *V* | ἀποθεῖσθαι *O*

„γὰρ ἡ τοῦ πολέμου τύχη οὐχ ὁμοίως τοῖς καθεστῶσι
„χωρεῖν πέφυκεν, ἄλλως τε ἢν καὶ γνώμῃ τῶν αὐτὸν
„διαφερόντων μηκύνηται. τοῖς γὰρ τὴν ὑπάρχουσαν 24
„εὐημερίαν προϊεμένοις τὸ δαιμόνιον ἀεὶ νεμεσᾶν εἴω-
„θεν. εἰ δέ τις ἐννοεῖ τοὺς πολεμίους, παῖδάς τε καὶ
„γυναῖκας καὶ τὰ τιμιώτατα ὑπὸ ταῖς ἡμετέραις ὁρῶν-
„τας χερσὶ, τολμήσειν μὲν παρὰ γνώμην, κινδυνεύσειν
„δὲ παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς δύναμιν, οὐκ ὀρθῶς
„οἴεται. θυμὸς γὰρ ὑπεράγαν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑπὲρ 25
„τῶν τιμιωτάτων φυόμενος τήν τε οὖσαν ἰσχὺν
„καθαιρεῖν εἴωθε καὶ τοῖς καθεστῶσιν οὐκ ἐᾷ χρῆ-
„σθαι· ἃ δὴ πάντα λογιζομένους ὑμᾶς πολλῷ τῷ κατα-
„φρονήματι ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἰέναι προσήκει.“

β΄. Τοσαῦτα Βελισάριος παρακελευσάμενος ἱππέας P 238
μὲν ἅπαντας, πλὴν πεντακοσίων, ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ ἔστειλε,
τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τὸ σημεῖον, ὃ δὴ βάνδον κα-
λοῦσι Ῥωμαῖοι, Ἰωάννῃ ἐπιτρέψας τῷ Ἀρμενίῳ καὶ
ἀκροβολίσασθαι ἐπιστείλας, ἢν καιρὸς γένηται. αὐτὸς 2 B 416
δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ξὺν τῷ πεζῷ στρατῷ καὶ τοῖς πεντα-
κοσίοις ἱππεῦσιν εἵπετο. τοῖς δὲ Μασσαγέταις, βου- 3
λευσαμένοις ἐν σφίσιν αὐτοῖς, ἔδοξεν, ὅπως δὴ εὐσυν-
θετεῖν πρός τε Γελίμερα καὶ Βελισάριον δόξωσι, μήτε
μάχης ὑπὲρ Ῥωμαίων ἄρξαι μήτε πρὸ τοῦ ἔργου ἐς
Βανδίλους ἰέναι, ἀλλ' ἐπειδὰν ὁποτέρας στρατιᾶς τὰ

---

19 cf. Theoph. I 195, 21 ‖ 21—22 εὐσυνθετεῖν] cf. Suid. s. v. εὐσυνθετεῖν: Μασσαγέται ἐβουλεύσαντο εὐσυνθετεῖν πρός τε Γελίμερα καὶ Βελισάριον

---

2 ἢν καὶ PO] καὶ ἡ V | αὐτὸν scripsi] om. V, αὐτῶν P pr. m. corr. et O, αὐτὴ P pr. m. ‖ 4 νεμεσσᾶν O ‖ 6—7 ὁρῶντα O ‖ 9 οἴεσθε V | ὑπὲρ om. O ‖ 11 καθαίρειν VO ‖ 17 ἀρμενίω VO ‖ 21—22 εὐξυνθετεῖν P

*πράγματα πονηρὰ εἴη, τηνικαῦτα ξὺν τοῖς νικῶσι τὴν
δίωξιν ἐπὶ τοὺς ἡσσωμένους ποιήσασθαι. ταῦτα μὲν
4 οὖν τοῖς βαρβάροις ἐδέδοκτο τῇδε. ὁ δὲ Ῥωμαίων
στρατὸς κατέλαβε τοὺς Βανδίλους ἐν Τρικαμάρῳ στρα-
τοπεδεύσαντας, τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους
5 Καρχηδόνος ἀπέχοντι. ἔνθα δὴ μακράν που ἀπ' ἀλλή-
λων ηὐλίσαντο ἑκάτεροι. ἐπειδὴ δὲ πόρρω ἦν τῶν
νυκτῶν, τέρας ἐν τῷ Ῥωμαίων στρατοπέδῳ ἐγεγόνει
6 τοιόνδε. τῶν δοράτων αὐτοῖς τὰ ἄκρα πυρὶ πολλῷ
κατελάμπετο καὶ αὐτῶν αἱ αἰχμαὶ καίεσθαι ἐπὶ πλεῖστον
σφίσιν ἐδόκουν. τοῦτο οὐ πολλοῖς μὲν φανερὸν γέγο-
νεν, ὀλίγους δὲ τοὺς θεασαμένους κατέπληξεν, οὐκ
7 εἰδότας ὅπῃ ἐκβήσεται. ξυνέπεσε δὲ Ῥωμαίοις τοῦτο
καὶ αὖθις ἐν Ἰταλίᾳ χρόνῳ πολλῷ ὕστερον. ὅτε δὴ
αὐτὸ καὶ νίκης ξύμβολον ἅτε πείρᾳ εἰδότες ἐπίστευον
εἶναι. τότε δέ, ὥσπερ εἴρηται, ἐπεὶ πρῶτον ἐγεγόνει,
κατεπλάγησάν τε καὶ ξὺν δέει πολλῷ ἐνυκτέρευσαν.*

8 *Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Γελίμερ Βανδίλους ἐκέλευε παῖδάς
τε καὶ γυναῖκας καὶ πάντα χρήματα ἐν μέσῳ καταθέ-
σθαι τῷ χαρακώματι, καίπερ ὀχύρωμα οὐδὲν ἔχοντι,
9 B417 καὶ ξυγκαλέσας ἅπαντας ἔλεξε τοιάδε „Οὐχ' ὑπὲρ
„δόξης ἡμῖν, ἄνδρες Βανδίλοι, οὐδὲ ἀρχῆς στερήσεως
„μόνον ὁ ἀγών ἐστιν, ὥστε κἂν ἐθελοκακήσασι καὶ
„ταῦτα προεμένοις δυνατὸν εἶναι βιοῦν, οἴκοι τε
10 „καθημένοις καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἔχουσιν· ἀλλ'*

---

1 *πόνηρα P* ‖ 2 *ἡσσωμένους V*] *ἡσσομένους P, ἡσσημένους O* | *ποιήσασθαι*] *ἀποφήνασθαι O* ‖ 3 *ἐδέδεκτο O* ‖ 5—6 *σταδίους— ἀπέχοντι*] *σταδίοις ἀπέχοντι καρχηδόνος O* ‖ 8 *στρατοπέδω VP*] *στρατῷ O* et Theoph. ‖ 9 *τοιόνδε*] *τόδε O* ‖ 15 *σύμβολον P* | *πείρᾳ*] *πεία O* | *ἐπίστευον*] *ἐπίσκευον O* ‖ 21 *οὐχ* codd.] *οὐθ* Dind. ‖ 22 *οὐδὲ* Christ] *οὔτε* codd. ‖ 23 *ἐθελοκακήσωσι O*

„ὁρᾶτε δήπουθεν ὡς ἐς τοῦτο ἡμῖν περιέστηκε τύχης
„τὰ πράγματα ὥστε, ἢν μὴ τῶν πολεμίων κρατήσωμεν,
„τελευτῶντες μὲν κυρίους αὐτοὺς καταλείψομεν παί-
„δων τῶνδε καὶ γυναικῶν καὶ χώρας καὶ πάντων χρη-
„μάτων, περιοῦσι δὲ ἡμῖν προσέσται τὸ δούλοις τε
„εἶναι καὶ ταῦτα ἐπιδεῖν ἅπαντα· ἢν δέ γε περιεσώ- 11
„μεθα τῷ πολέμῳ τῶν δυσμενῶν, καὶ ζῶντες ἐν πᾶσιν
„ἀγαθοῖς βιοτεύσομεν καὶ μετὰ τὴν εὐπρεπῆ τοῦ βίου
„καταστροφὴν παισὶ μὲν καὶ γυναιξὶ τὰ τῆς εὐδαι- P 239
„μονίας ἀπολελείψεται, τῷ δὲ τῶν Βανδίλων ὀνόματι
„τὸ περιεῖναί τε καὶ τὴν ἀρχὴν διασώσασθαι. εἰ γάρ 12
„τισι καὶ ἄλλοις πώποτε ὑπὲρ τῶν ὅλων τετύχηκεν
„ἀγωνίζεσθαι, καὶ αὐτοὶ νῦν μάλιστα πάντων γινώσκο-
„μεν ὡς τὰς ὑπὲρ ἁπάντων ἐλπίδας ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς
„φέροντες ἐς τὴν παράταξιν καθιστάμεθα. οὐκ ἐπὶ 13
„τοῖς σώμασι τοίνυν τοῖς ἡμετέροις ὁ φόβος οὐδ' ἐπὶ
„τῷ θνήσκειν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' ὥστε μὴ τῶν πολεμίων
„ἡσσῆσθαι. τῆς γὰρ νίκης ἀπολελειμμένοις τὸ τεθνάναι
„ξυνοίσει. ὅτε τοίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει, μαλακιζέσθω 14
„Βανδίλων μηδείς, ἀλλὰ τῷ μὲν φρονήματι προϊέσθω
„τὸ σῶμα, αἰσχύνῃ δὲ τῶν μετὰ τὴν ἧτταν κακῶν
„ζηλούτω τὴν τοῦ βίου καταστροφήν. τῷ γὰρ τὰ 15
„αἰσχρὰ αἰσχυνομένῳ πάρεστιν ἀεὶ τὸ μὴ δεδιέναι B 418
„τὸν κίνδυνον. μάχης δὲ τῆς πρότερον γεγενημένης

---

1 δήπουθεν *VP*] δήπου *O* ‖ 2 ἢν *P*] εἰ *VO* ‖ 3 μὲν κυρίους *VO*] κυρίους μὲν *P* ‖ 3—4 παίδων *V*] παίδων τε *PO* ‖ 4 καὶ πάντων] ἁπάντων *O* ‖ 5 πρόσεστι *O* ‖ 6 ἐπιδεῖν ἅπαντα] ἐπίδεινα πάντα *O* ‖ 7 πᾶσιν *VO*] πᾶσι τοῖς *P* ‖ 8 βιωτεύσομεν *P* ‖ 11 τὸ] τῶ *P* ‖ 13 αὐτοὶ] αὐτὴν *V* | νῦν om. *O* | πάντων *VP*] om. *O* ‖ 14 ἁπάντων *VP*] πάντων *O* ‖ 16 οὐδ'] οὐδὲ *P* ‖ 17 τῶ *PO*] τὸ *V* ‖ 18 ἡσσῆσθαι] ἐσεῖσθε *V* | ἀπολελειμμένοις Herw.] ἀπολελειμμένης *VP*, ἐπιλελειμμένοις *O* ‖ 23 ἠσχυμμένω *P*

16 „μηδεμία ὑμᾶς εἰσίτω μνήμη. οὐ γὰρ κακίᾳ ἡμετέρᾳ
„ἡσσήθημεν, ἀλλὰ τύχης ἐναντιώμασι προσεπταικότες
„ἐσφάλημεν. ταύτης δὲ τὸ ῥεῦμα οὐκ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ
„φέρεσθαι πέφυκεν, ἀλλ' ἐν ἡμέρᾳ ἑκάστῃ ὡς τὰ πολλὰ
17 „μεταπίπτειν φιλεῖ· τῷ δὲ ἀνδρείῳ τοὺς πολεμίους
„ὑπεραίρειν αὐχοῦμεν καὶ πλήθει παρὰ πολὺ ὑπερ-
18 „βάλλεσθαι. μέτρῳ γὰρ αὐτῶν περιεῖναι οὐχ ἧσσον
„ἢ δεκαπλασίῳ οἰόμεθα. καὶ προσθήσω πολλά τε καὶ
„μεγάλα εἶναι τὰ νῦν μάλιστα ἡμᾶς ἐς ἀρετὴν ὁρμῶντα,
„τήν τε τῶν προγόνων δόξαν καὶ τὴν παραδοθεῖσαν
19 „ἡμῖν ὑπ' ἐκείνων ἀρχήν. ἡ μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῖν τῷ
„ἀνομοίῳ τοῦ ξυγγενοῦς ἐγκαλύπτεται, ἡ δὲ ὡς ἀνα-
20 „ξίους ἡμᾶς ἀποφυγεῖν ἰσχυρίζεται. καὶ σιωπῶ τού-
„των τῶν γυναίων τὰς οἰμωγὰς καὶ τῶν παίδων τῶν
„ἡμετέρων τὰ δάκρυα, οἷς νῦν, ὡς ὁρᾶτε, περιαλγήσας
21 „μηκῦναι τὸν λόγον οὐ δύναμαι. ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον
„εἰπὼν παύσομαι, ὡς ἐπάνοδος ἡμῖν εἰς τὰ φίλτατα
22 „ταῦτα οὐκ ἔσται μὴ τῶν πολεμίων κρατήσασιν. ὧν
„ἐνθυμηθέντες ἄνδρες τε ἀγαθοὶ γίγνεσθε καὶ μὴ
„καταισχύνητε τὴν Γιζερίχου δόξαν."
23 Τοσαῦτα εἰπὼν Γελίμερ Τζάζωνα τὸν ἀδελφὸν ἐκέ-
λευσε Βανδίλοις τοῖς μετ' αὐτοῦ ἐκ Σαρδοῦς ἥκουσι
24 παραίνεσιν ἰδίᾳ ποιεῖσθαι. ὁ δὲ αὐτοὺς ξυναγείρας
μικρὸν ἄποθεν τοῦ στρατοπέδου ἔλεξε τοιάδε „Βαν-

---

2 ἡσσήθημεν *PO*] ἡσσήμεθα *V* | ἐναντιώματι *O* ‖ 3 ἐσφάλομεν *P* | ταύτης *PO*] καὶ ταύτης *V* | κατὰ ταὐτὰ *O*] κατὰ ταῦτα *V* et *P* pr. m. corr., κατ' αὐτὰ *P* pr. m. ‖ 5 ἀνδρείως *V* ‖ 6—7 ὑπερβαλλέσθαι *P* ‖ 9 τανῦν *V* | εἰς *PO* ‖ 12 ἐγκαλύπτεται *PO*] ἐγκαταλέλειπται *V* | ἡ δὲ *PO*] om. *V* ‖ 13—14 τούτων om. *O* ‖ 14 παίδων *VP*] παιδίων *O* ‖ 15 ἡμετέρων] ὑμετέρων *O* ‖ 16 μηκύναι *VO* ‖ 17 ἐπειπὼν Herw. | ἐς *O* ‖ 18 κρατήσασιν] κρατήσωμεν *O* ‖ 20 καταισχύνετε *O* ‖ 21 τζάτζωνα *O* ‖ 23 ποιεῖσθαι *V*] ποιήσασθαι *PO*

„δίλοις μὲν ἅπασιν, ἄνδρες συστρατιῶται, ὑπὲρ τού- B 419
„των ὁ ἀγών ἐστιν, ὧν δὴ ἀρτίως λέγοντος τοῦ βα-
„σιλέως ἠκούσατε, ὑμῖν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασι
„καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ἁμιλλᾶσθαι ξυμβαίνει. νενι- 25
„κήκατε γὰρ ἔναγχος ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἀγωνιζόμενοι
„καὶ τὴν νῆσον ἀνεκτήσασθε τῇ Βανδίλων ἀρχῇ·
„ὑμᾶς οὖν μείζω ποιεῖσθαι εἰκὸς τῆς ἀρετῆς τὴν ἐπί-
„δειξιν. οἷς γὰρ ὑπὲρ τῶν μεγίστων ὁ κίνδυνος, 26
„μεγίστην εἶναι καὶ τὴν ἐς τὸ πολεμεῖν προθυμίαν
„ἀνάγκη. οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἀγωνιζό-
„μενοι ἡσσηθέντες, ἂν οὕτω τύχῃ, οὐκ ἐν τοῖς ἀναγ-
„καιοτάτοις ἐσφάλησαν· οἷς δὲ ὑπὲρ τῶν ὅλων ἡ 27
„μάχη, πάντως ὁ βίος πρὸς τὸ τοῦ πολέμου ῥυθμί-
„ζεται πέρας. ἄλλως τε, ἢν μὲν ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐν τῷ P 240
„παρόντι γένησθε, βεβαιοῦτε ὑμῖν αὐτοῖς ἀρετῆς ἔργον
„τὴν τοῦ τυράννου Γώδα γεγονέναι καθαίρεσιν· μα-
„λακισθέντες δὲ νῦν καὶ τῆς ἐπ' ἐκείνοις εὐδοξίας ὡς
„οὐδὲν ὑμῖν προσηκούσης στερήσεσθε. καίτοι καὶ 28
„ἄλλως ὑμᾶς γε εἰκὸς τῶν λοιπῶν Βανδίλων ἐν ταύτῃ
„πλεονεκτεῖν τῇ μάχῃ. τοὺς μὲν γὰρ σφαλέντας ἡ 29
„προλαβοῦσα τύχη ἐκπλήσσει, οἱ δὲ οὐδὲν ἐπταικότες
„μετ' ἀκραιφνοῦς τοῦ θάρσους ἐς τὸν ἀγῶνα καθίσταν-
„ται. κἀκεῖνο δὲ οἶμαι οὐκ ἄπο τρόπου εἰρήσεται, ὡς 30
„ἢν τῶν πολεμίων κρατήσωμεν, τὸ πλεῖστον τῆς νίκης

1 συστρατιῶται] στρατιῶται *O* ‖ 3 ὑμῖν *VP*] ἡμῖν *O* ‖ 4 ὑμᾶς] ἡμᾶς *O* ‖ 5 ἀγωνιζόμενοι *VO*] ἀγωνισάμενοι *P* ‖ 6 τῇ *VP*] τῇ τῶν *O* ‖ 7 ὑμᾶς οὖν *V*] ὥστε ὑμᾶς νῦν *P*, ὥστε ἡμᾶς νῦν *O* ‖ 7—8 post ἐπίδειξιν ponit *V* et repetit infra: οἷς δὲ ὑπὲρ τῶν ὅλων ἡ μάχη ‖ 9 τὸ πολεμεῖν *VO*] τοὺς πολεμίους *P* ‖ 11 τύχῃ *V*] τύχοι *PO* | ἐν] ἐπὶ *O* ‖ 13—14 ῥυθμίζεσθαι *O* ‖ 15 βεβαιοῦτε *P* pr. m. corr. et *O*] βεβαιοῦται *VP* pr. m. | ὑμῖν *VO*] ἡμῖν *P* ‖ 17 δὲ om. *O* ‖ 19 ὑμᾶς *VO*] ἡμᾶς *P*

„ὑμεῖς ἀναδήσεσθε μέρος, σωτῆράς τε ὑμᾶς ἅπαντες τοῦ
31 „τῶν Βανδίλων καλέσουσιν ἔθνους. οἱ γὰρ σὺν τοῖς πρό-
B 420 „τερον ἠτυχηκόσιν εὐδοκιμοῦντες εἰκότως αὐτοὶ τὴν
32 „ἀμείνω σφετερίζονται τύχην. ταῦτα τοίνυν ἅπαντα
„λογιζομένους ὑμᾶς φημι χρῆναι παῖδάς τε καὶ γυναῖκας
„ἀπολοφυρομένους κελεύειν θαρσεῖν τε ἤδη καὶ τὸν
„θεὸν ἐς ξυμμαχίαν παρακαλεῖν, καὶ θυμῷ μὲν ἐπὶ
„τοὺς πολεμίους ἰέναι, τοῖς δὲ ὁμοφύλοις ἐς ταύτην
„ἡγεῖσθαι τὴν μάχην."

γʹ. Τοσαῦτα Γελίμερ τε καὶ Τζάζων παραινέσαντες
ἐξῆγον τοὺς Βανδίλους, καὶ ἀμφὶ τὸν τοῦ ἀρίστου
καιρὸν, οὐ προσδεχομένων Ῥωμαίων, ἀλλ' ἄριστον σφίσι
παρασκευαζόντων, παρῆσαν καὶ παρὰ τὰς τοῦ ποταμοῦ
2 ὄχθας ὡς ἐς μάχην ἐτάξαντο. ἔστι δὲ ποταμὸς ὁ ταύτῃ
ῥέων ἀένναος μὲν, οὕτω δὲ τὸ ῥεῦμα βραχὺς ὥστε οὐδὲ
ὀνόματος ἰδίου πρὸς τῶν ἐπιχωρίων μεταλαγχάνει,
3 ἀλλ' ἐν ῥύακος μοίρᾳ ὠνόμασται. τούτου δὴ τοῦ
ποταμοῦ Ῥωμαῖοι ἐς τὴν ἑτέραν ὄχθην ὡς ἐκ τῶν
παρόντων παρασκευασάμενοι ἧκον καὶ ἐτάξαντο ὧδε.
4 κέρας μὲν τὸ ἀριστερὸν Μαρτῖνός τε καὶ Βαλεριανὸς
καὶ Ἰωάννης καὶ Κυπριανός τε καὶ Ἀλθίας καὶ Μάρ-
κελλος εἶχον καὶ ὅσοι ἄλλοι φοιδεράτων ἄρχοντες
ἦσαν, τὸ δὲ δὴ δεξιὸν Πάππος τε καὶ Βαρβᾶτος καὶ
5 Ἀιγὰν καὶ ὅσοι τῶν ἱππικῶν καταλόγων ἦρχον. κατὰ
δὲ τὸ μέσον Ἰωάννης ἐτάσσετο, τούς τε ὑπασπιστὰς

---

1 ἀναδήσεσθε *O*] ἀναδήσεσθαι *V*, ἀναδήσασθε *P* | ἅπαντας *VO* ‖ 2 οἱ] οὐ *V* ‖ 3 ἠτυχηκόσιν εὐδοκιμοῦντες] εὐδοκιμοῦσιν ἠτυχηκότες *O* ‖ 4 ἄμεινον *V* ‖ 10 τζάτζων *O* ‖ 13 παρὰ Maltr.] περὶ codd. ‖ 14 ταύτῃ] ταύτην *O* ‖ 15 ἀένναος codd.] ἀέναος Dind. ‖ 20 μαρτῖνός τε *VP*] μαρτῖνος μὲν *O* | βαλλεριανὸς *O* ‖ 21 Κυπριανός τε] τε om. *O* ‖ 23 δὴ *PO*] om. *V* | βαρβάτος codd. ‖ 24 αἰγᾶν *P* ‖ 25 ἐτάσσετο *PO*] ἦν *V* | ὑπασπιστὰς] ἱππασπιστὰς *V*

καὶ δορυφόρους Βελισαρίου καὶ σημεῖον τὸ στρατηγι-
κὸν ἐπαγόμενος. οὗ δὴ καὶ Βελισάριος εἰς καιρὸν 6
ξὺν τοῖς πεντακοσίοις ἱππεῦσιν ἀφίκετο, τοὺς πεζοὺς
ὄπισθεν βάδην προσιόντας ἀπολιπών. οἱ γὰρ Οὖννοι 7
ἅπαντες ἐν ἄλλῃ ἐτάξαντο χώρᾳ, εἰθισμένον μὲν σφίσι
καὶ πρότερον ἥκιστα ἐπιμίγνυσθαι τῷ Ῥωμαίων στρατῷ, B 421
τότε δὲ καὶ ἐν νῷ ἃ προδεδήλωται ἔχουσιν οὐκ ἦν
βουλομένοις ξὺν τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τάσσεσθαι. Ῥω-
μαίοις μὲν οὖν τὰ τῆς τάξεως ὧδέ πῃ εἶχε. Βανδίλων 8
δὲ κέρας μὲν ἑκάτερον οἱ χιλίαρχοι εἶχον, ἕκαστός τε P 241
ἡγεῖτο τοῦ ἀμφ' αὐτὸν λόχου, κατὰ δὲ δὴ τὸ μέσον
Τζάζων ἦν ὁ τοῦ Γελίμερος ἀδελφὸς, ὄπισθεν δὲ οἱ
Μαυρούσιοι ἐτετάχατο. αὐτὸς μέντοι ὁ Γελίμερ παν- 9
ταχόσε περιιὼν ἐνεκελεύετό τε καὶ ἐς εὐτολμίαν ἐνῆγε.
προείρητο δὲ Βανδίλοις ἅπασι μήτε δορατίῳ μήτε
ἄλλῳ ὁτῳοῦν ὀργάνῳ ἐς ξυμβολὴν τήνδε, ὅτι μὴ τοῖς
ξίφεσι, χρῆσθαι.

Χρόνου δὲ τριβέντος συχνοῦ καὶ μάχης οὐδενὸς 10
ἄρχοντος Ἰωάννης τῶν ἀμφ' αὐτὸν ὀλίγους ἀπολέξας
Βελισαρίου γνώμῃ τόν τε ποταμὸν διέβη καὶ ἐς τοὺς
μέσους ἐσέβαλεν, ἔνθα δὴ ὁ Τζάζων ὠθισμῷ χρησά-
μενος ἐδίωξεν αὐτούς. καὶ οἱ μὲν φεύγοντες ἐς τὸ 11
σφῶν αὐτῶν στρατόπεδον ἧκον, οἱ δὲ Βανδίλοι διώ-
κοντες ἄχρι ἐς τὸν ποταμὸν ἦλθον, οὐ μέντοι διέβη-
σαν. αὖθις δὲ Ἰωάννης πλείους τῶν Βελισαρίου 12

7 cf. 423, 21 ‖ 23 cf. Theoph. I 196, 1

3 τοῖς *VO*] om. *P* ‖ 4 ὄπισθε *P* | προιόντας *O* | οὔννοι *O* ‖ 5 εἰθισμένων *V* ‖ 11 αὐτὸν*P* | δὴ *PO*] om. *V* ‖ 12 τζάτζων *P* pr. m. et *O*, τζάοζων *P* pr. m. corr. | ὄπισθε *P* ‖ 15 ἅπασι *VO*] ὅπως *P* ‖ 21 ἐσέβαλλεν *P* | τζάτζων hic et infra *O* ‖ 23 αὐτῶν *V*] om. *PO* ‖ 24 ἦλθον] ἧκον *O* ‖ 25 πλείους om. *O* | τῶν] τοῦ *O*

ὑπασπιστῶν ἐπαγόμενος ἐς τοὺς ἀμφὶ τὸν Τζάζωνα ἐσεπήδησε, καὶ αὖθις ἐνθένδε ἀποκρουσθεὶς ἐς τὸ
13 Ῥωμαίων στρατόπεδον ἀνεχώρησε. τὸ δὲ δὴ τρίτον ξὺν πᾶσι σχεδὸν τοῖς Βελισαρίου τε δορυφόροις καὶ ὑπασπισταῖς τὸ στρατηγικὸν σημεῖον λαβὼν τὴν ἐσβο-
14 λὴν ἐποιήσατο ξὺν βοῇ τε καὶ πατάγῳ πολλῷ. τῶν δὲ βαρβάρων ἀνδρείως τε αὐτοὺς ὑφισταμένων καὶ μόνοις χρωμένων τοῖς ξίφεσι, γίνεται μὲν καρτερὰ ἡ μάχη, πίπτουσι δὲ Βανδίλων πολλοί τε καὶ ἄριστοι,
15 B422 καὶ Τζάζων αὐτὸς ὁ τοῦ Γελίμερος ἀδελφός. τότε δὴ ἅπαν τὸ Ῥωμαίων στράτευμα ἐκινήθη καὶ τὸν ποταμὸν διαβάντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐχώρησαν, ἥ τε τροπὴ ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μέσου λαμπρὰ ἐγεγόνει· τοὺς γὰρ
16 κατ' αὐτοὺς οὐδενὶ πόνῳ ἐτρέψαντο ἕκαστοι. ἃ δὴ δρῶντες οἱ Μασσαγέται κατὰ τὰ σφίσι ξυγκείμενα ξὺν τῷ Ῥωμαίων στρατῷ τὴν δίωξιν ἐποιήσαντο, οὐκ ἐπὶ
17 πολὺ μέντοι ἡ δίωξις ἥδε ἐγεγόνει. οἵ τε γὰρ Βανδίλοι ἐς τὸ σφέτερον στρατόπεδον κατὰ τάχος εἰσελθόντες ἡσύχαζον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, οὐκ ἂν οἰόμενοι ἐν τῷ χαρακώματι πρὸς αὐτοὺς διαμάχεσθαι οἷοί τε εἶναι, τούς τε νεκροὺς ὅσοι ἐχρυσοφόρουν ἀπέδυσαν καὶ ἐς
18 τὸ σφῶν αὐτῶν στρατόπεδον ἀπεχώρησαν. ἀπέθανον δὲ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ Ῥωμαίων μὲν ἥσσους ἢ πεντήκοντα, Βανδίλων δὲ ὀκτακόσιοι μάλιστα.

---

12 Theoph. I 196, 5. Chron. min. II 300, 1. Vict. Tonn. ad a. 534(2) ‖ 15 cf. 423, 21.

---

1 ἐπαγόμενος VO] ἐπαγαγόμενος P ‖ 2 ἐσεπήδησε VO] ἐπεπήδησεν P ‖ 3 δὴ VO] om. P ‖ 4 ξὺν πᾶσι] ξύμπασι V | τε δορυφόροις V] δορυφόροις τε PO ‖ 5 ἀναλαβὼν O ‖ 15 σὺν P ‖ 17 μέντοι] μὲν O ‖ 18—19 ἐσελθόντες P, ἐλθόντες O ‖ 22 σφῶν αὐτῶν VO] σφῶν P, ἑαυτῶν Theoph. | ἀπεχώρησαν VP] ἀνεχώρησαν O | ἀπέθανε V

Βελισάριος δὲ, τῶν πεζῶν οἱ ἀφικομένων ἀμφὶ 19
δείλην ὀψίαν, ἄρας, ὡς εἶχε τάχους, παντὶ τῷ στρατῷ
ᾔει ἐπὶ τὸ τῶν Βανδίλων στρατόπεδον. Γελίμερ δὲ 20
γνοὺς Βελισάριον ξύν τε τοῖς πεζοῖς καὶ τῷ ἄλλῳ
στρατῷ ἐπ' αὐτὸν αὐτίκα ἰέναι, οὐδὲν οὔτε εἰπὼν
οὔτε ἐντειλάμενος ἐπί τε τὸν ἵππον ἀναθρώσκει καὶ
τὴν ἐπὶ Νουμίδας φέρουσαν ἔφευγε. καὶ αὐτῷ οἵ τε 21
ξυγγενεῖς καὶ τῶν οἰκετῶν ὀλίγοι τινὲς εἵποντο κα-
ταπεπληγμένοι τε καὶ τὰ παρόντα ἐν σιγῇ ἔχοντες.
καὶ χρόνον μέν τινα ἔλαθε Βανδίλους ἀποδρὰς Γελί- 22
μερ, ἐπεὶ δὲ αὐτόν τε πεφευγέναι ᾔσθοντο ἅπαντες
καὶ οἱ πολέμιοι ἤδη καθεωρῶντο, τότε δὴ οἵ τε ἄνδρες
ἐθορύβουν καὶ τὰ παιδία ἀνέκραγε καὶ αἱ γυναῖκες
ἐκώκυον. καὶ οὔτε χρημάτων παρόντων μετεποι- 23 B 423
οῦντο οὔτε τῶν φιλτάτων ὀδυρομένων σφίσιν ἔμελεν, P 242
ἀλλ' ἕκαστος ἔφευγεν οὐδενὶ κόσμῳ ὅπῃ ἐδύνατο.
ἐπελθόντες δὲ Ῥωμαῖοι τό τε στρατόπεδον ἀνδρῶν 24
ἔρημον αὐτοῖς χρήμασιν αἱροῦσι καὶ ἐπιδιώξαντες τὴν
νύκτα ὅλην ἄνδρας μὲν ὅσοις ἐντύχοιεν ἔκτεινον,
παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἐποιοῦντο ἐν ἀνδραπόδων
λόγῳ. χρήματα δὲ τοσαῦτα τὸ πλῆθος ἐν τούτῳ τῷ 25
στρατοπέδῳ εὗρον ὅσα οὐδεπώποτε ἔν γε χωρίῳ ἑνὶ
τετύχηκεν εἶναι. οἵ τε γὰρ Βανδίλοι ἐκ παλαιοῦ τὴν 26
Ῥωμαίων ἀρχὴν ληισάμενοι συχνὰ χρήματα ἐς Λιβύην

---

24 cf. Vict. Vit. III 59. Vict. Tonn. ad a. 534 (2)

---

3 δὲ *V* et Theoph.] τε *PO* ‖ 7 νουμήδας *O* ‖ 10 ἀποδρὰς] ἀποβὰς *O* ‖ 14 χρημάτων ⟨τῶν⟩ coni. Christ ‖ 14—15 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 15 ἔμελλεν *VO* ‖ 17 ἀπελθόντες *O* ‖ 18 αἵρουσι *VP* ‖ 19 ὅσοις *O*] ὅσους *VP* | ἔκτειναν *O* et Theoph. ‖ 23 βανδῖλοι *O* | τὴν *VP*] τὴν τῶν *O* ‖ 24 ἀρχὴν *VO*] χώραν *P*

μετήνεγκαν καὶ τῆς χώρας αὐτοῖς ἀγαθῆς ἐν τοῖς μάλιστα οὔσης καρποῖς τε τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ἐς ἄγαν εὐθηνούσης, τὰς τῶν χρημάτων προσόδους ξυνέβη, αἵ γε ἐκ τῶν ἐκείνῃ γινομένων ἀγαθῶν ἠγείροντο, οὐκ ἐς ἑτέραν τινὰ δαπανᾶσθαι χώραν ἐμπορίᾳ τῇ τῶν ἐπιτηδείων, ἀλλ' αὐτὰς ἀεὶ οἱ τὰ χωρία κεκτημένοι προσεποιοῦντο ἐς πέντε καὶ ἐνενήκοντα ἔτη, ἐν οἷς
27 *δὴ Λιβύης οἱ Βανδίλοι ἦρξαν. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐς πάμπολυ χρῆμα ὁ πλοῦτος χωρήσας ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ*
28 *ἐς τῶν Ῥωμαίων τὰς χεῖρας ἐπανῆκεν αὖθις. ἡ μὲν οὖν μάχη καὶ δίωξις ἥδε καὶ τοῦ Βανδίλων στρατοπέδου ἡ ἅλωσις τρισὶ μησὶν ὕστερον γέγονεν ἢ ὁ Ῥω-*
a. 533 *μαίων στρατὸς ἐς Καρχηδόνα ἦλθε, μεσοῦντος μάλιστα τοῦ τελευταίου μηνὸς, ὃν Δεκέμβριον Ῥωμαῖοι καλοῦσι.*

δ'. Τότε δὲ κατιδὼν Βελισάριος τὸ Ῥωμαίων στράτευμα πλημμελῶς τε καὶ ξὺν πολλῇ ἀκοσμίᾳ φερό-
B 424 *μενον ἤσχαλλε, δειμαίνων τὴν νύκτα ὅλην μὴ οἱ πολέμιοι, ξυμφρονήσαντές τε καὶ ἐπ' αὐτοὺς ξυνιστάμενοι,*
2 *τὰ ἀνήκεστα αὐτοὺς δράσωσιν. ὅπερ εἰ γενέσθαι τρόπῳ ὅτῳ δὴ τηνικαῦτα ξυνέπεσεν, οἶμαι ἂν Ῥωμαίων οὐδένα διαφυγόντα ταύτης δὴ τῆς λείας ἀπόνασθαι.*
3 *οἱ γὰρ στρατιῶται πένητες ἄνθρωποι κομιδῇ ὄντες*

---

12 cf. Theoph. I 197, 1

---

1 *αὐτοῖς*] *αὐτῆς* Theoph. ‖ 2—3 *καρποῖς—εὐθηνούσης* in marg. suppl. sunt in *P* ‖ 2 *ἐς ἄγαν*] *ἐσάγαν* *VO* ‖ 3 *εὐθυνούσης* *O* | *ξυνέβη γενέσθαι* *V* ‖ 5 *ἐμπορίᾳ* *VP*] *ἀπορίᾳ* *O* ‖ 6 *αὐτὰς*] *αὐτὸ* *O* ‖ 7 *ἐννενήκοντα* *P* ‖ 8 *βανδῖλοι* *O* ‖ 9 *χρῆμά τι* *P* ‖ 12 *ἢ ὁ*] *ἐξότου* *V* ‖ 14 *δεκέβριον* *O* | *Ῥωμαῖοι καλοῦσι*] *καλοῦσι ῥωμαῖοι* *O* ‖ 16 *πλημελῶς* *V* | *ξὺν πολλῇ*] *ξυμπολλῇ* *P* ‖ 17 *ἤσχαλε* *V* ‖ 19 *δράσωσιν* *PO*] *δράσουσιν* *V* ‖ 20—21 *ἂν ῥωμαίων οὐδένα* *P*] *ἂν ῥωμαῖον οὐδένα* *V*, *οὐδένα ἂν ῥωμαίων* *O* ‖ 21 *λείας*] *δειλίας* *V*

*καὶ χρημάτων μὲν ἐς ἄγαν μεγάλων, σωμάτων δὲ
ὡραίων τε καὶ ὑπερφυῶς εὐπρεπῶν κύριοι ἐκ τοῦ
αἰφνιδίου γεγενημένοι κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκέτι
ἐδύναντο οὐδὲ κόρον τινὰ τῶν σφίσι παρόντων εὑρεῖν,
ἀλλ' οὕτως ἐμέθυον, καταβεβρεγμένοι τοῖς ὑπάρχουσιν
εὐτυχήμασιν, ὥστε αὐτὸς ἕκαστος ἅπαντα ἄγων ἐς
Καρχηδόνα ἀναστρέφειν ἐβούλοντο. καὶ περιήρχοντο* 4
οὐ κατὰ συμμορίας, ἀλλὰ κατὰ ἕνα ἢ δύο, ὅπη ποτὲ P 243
*αὐτοὺς ἡ ἐλπὶς ἄγοι, ἅπαντα κύκλῳ διερευνώμενοι ἔν
τε νάπαις καὶ δυσχωρίαις καὶ εἴ που σπήλαιον παρα-
τύχοι ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ἐς κίνδυνον ἢ ἐνέδραν ἄγον.
οὐδὲ γὰρ αὐτοὺς τῶν πολεμίων φόβος οὐδὲ ἡ Βελι-* 5
*σαρίου αἰδὼς ἐσῄει οὐδὲ ἄλλο τῶν πάντων οὐδέν, ὅτι
μὴ ἡ τῶν λαφύρων ἐπιθυμία, ταύτης τε ὑπερβιαζο-
μένης ἐς ὀλιγωρίαν τῶν ἄλλων πάντων ἐτράποντο. ἃ* 6
*δὴ ἅπαντα ἐν νῷ ποιούμενος Βελισάριος ἐν ἀπόρῳ
εἶχεν ᾗ τὸ παρὸν θέσθαι. ἅμα δὲ ἡμέρᾳ ἐπὶ λόφου* 7
*τινὸς τῆς ὁδοῦ ἀγχοῦ εἱστήκει, τήν τε οὐκέτι οὖσαν
εὐκοσμίαν ἀνακαλούμενος καὶ πολλὰ πᾶσι στρατιώταις
τε ὁμοῦ καὶ ἄρχουσι λοιδορούμενος. τότε δὴ ὅσοις* 8
*τετύχηκε πλησίον που εἶναι, καὶ μάλιστα οἱ τῆς Βελι-
σαρίου οἰκίας ὄντες, τὰ μὲν ὑπάρχοντα σφίσι χρήματά
τε καὶ ἀνδράποδα ξὺν τοῖς ὁμοσκήνοις τε καὶ ὁμοτρα-* B 425
*πέζοις ἐς Καρχηδόνα ἔπεμπον, αὐτοὶ δὲ παρὰ τὸν στρα-
τηγὸν ἰόντες τῶν σφίσι παραγγελλομένων κατήκουον.*

---

1 *ἐς ἄγαν*] *ἐσάγαν VO* | *ἐς ἄγαν μεγάλων*] *μεγάλων ἐσάγαν O* || 2 *ὡραίων τε*] *ὥρα O* || 4 *ἐδύναντο V* rec. m. corr. *PO*] *ἐδύνατο V* pr. m. || 6 *αὐτὸς VO*] *τούτων P* || 9 *αὐτοὺς*] *αὐτοῖς O* || 11 *ἄλλω ὁτωοῦν O* || 14—15 *ὑπερβιαζομένης O*] *ὑποβιαζομένης VP* || 15 *ἁπάντων PO* || 16 *ἀπόρῳ*] *ἀπόρρω P* || 17 *εἶχεν ᾗ*] *εἶχε O* | *παρὸν θέσθαι*] *παραθέσθαι O* || 18 *ἑστήκει PO* || 20 *τε* om. *O* || 25 *κατήκοον O*

9 *Ὁ δὲ Ἰωάννην μὲν τὸν Ἀρμένιον ξὺν διακοσίοις
ἐκέλευε Γελίμερι ἕπεσθαι, καὶ μήτε νύκτα μήτε ἡμέραν
ἀνιέντας διώκειν, ἕως αὐτὸν ζῶντα ἢ νεκρὸν λάβοιεν.
10 ἐς δὲ Καρχηδόνα τοῖς ἐπιτηδείοις ἐπέστελλε, Βανδί-
λοις, ὅσοι ἐς τὰ ἀμφὶ τὴν πόλιν χωρία ἐν ἱεροῖς
ἱκέται ἐκάθηντο, πιστὰ διδοῦσι καὶ τὰ ὅπλα, ὅπως μή
τι νεωτερίσωσιν, ἀφελομένοις ἔς τε τὴν πόλιν ἐσαγα-
11 γοῦσιν ἔχειν, ἄχρι αὐτὸς ἔλθοι. ξὺν δὲ τοῖς λειπο-
μένοις πανταχόσε περιιὼν τούς τε στρατιώτας σπουδῇ
ἤγειρε καὶ Βανδίλοις τοῖς ἀεὶ ἐν ποσὶ πίστεις ὑπὲρ
σωτηρίας ἐδίδου. οὐ γὰρ ἔτι ἦν Βανδίλων οὐδένα
12 ὅτι μὴ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἱκέτην λαβεῖν. ὧν δὴ τὰ ὅπλα
ἀφαιρούμενος, ξὺν στρατιώταις φυλάσσουσιν ἐς Καρχη-
δόνα ἔστελλεν, οὐ διδοὺς καιρὸν σφίσιν ἐπὶ Ῥωμαίους
13 ξυνίστασθαι. καὶ ἐπεὶ ἅπαντά οἱ ὡς ἄριστα εἶχεν,
ἐπὶ Γελίμερα καὶ αὐτὸς ξὺν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ
14 κατὰ τάχος ᾔει. ὁ δὲ Ἰωάννης ἐς πέντε ἡμέρας τε
καὶ νύκτας τὴν δίωξιν ποιησάμενος οὐ πόρρω ἀπὸ
Γελίμερος ἤδη ἐγεγόνει, ἀλλά οἱ τῇ ὑστεραίᾳ ἔμελλεν
ἐς χεῖρας ἰέναι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔδει Γελίμερα Ἰωάννῃ
15 ἁλῶναι, τύχης ἐναντίωμα ξυνηνέχθη τοιόνδε. ἐν τοῖς
ξὺν Ἰωάννῃ διώκουσιν Οὐλίαριν τὸν Βελισαρίου δορυ-
16 φόρον τετύχηκεν εἶναι. ἦν δὲ οὗτος ἀνὴρ θυμοειδὴς
B 426 μὲν καὶ πρὸς ἀλκὴν ψυχῆς τε καὶ σώματος ἱκανῶς
πεφυκώς, οὐ λίαν δὲ κατεσπουδασμένος, ἀλλ' οἴνῳ τε
17 καὶ γελοίοις ὡς τὰ πολλὰ χαίρων. οὗτος Οὐλίαρις*

---

1 *τὸν ἀρμένιον P*] *τῶν ἀρμενίων V, τὸν ἀρμένιον O* ‖ 4 *δὲ καρχηδόνα VP*] *καρχηδόνα δὲ O* ‖ 7 *ἀφελομένους VP* ‖ 8 *ἔχειν*] scribendum puto: ⟨*ἐν φυλακῇ*⟩ *ἔχειν*. cf. I 510, 2. 520, 7 (ed. B.) | *ἄχρις P* ‖ 11 *οὐδένα*] *μηδένα O* ‖ 15 *ἅπαντά οἱ*] *οἱ ἅπαντά οἱ V* ‖ 23 *ἔτυχεν O* ‖ 24 *ἱκανὸς VP* ‖ 26 *ὡς*] *καὶ O*

ἡμέρᾳ τῆς διώξεως ἕκτῃ οἰνωμένος ἀμφὶ ἡλίου ἀνα-
τολὰς ὄρνιν τινὰ ἐπὶ δένδρου καθήμενον εἶδε, καὶ τὸ
τόξον κατὰ τάχος ἐντείνας κατὰ τοῦ ὄρνιθος ἠφίει τὸ
βέλος. καὶ τοῦ μὲν ὄρνιθος ἀποτυγχάνει, Ἰωάννην 18
δὲ ὄπισθεν ἐς τὸν αὐχένα οὔτι ἑκουσίως βάλλει. ὁ δὲ 19
καιρίαν τυπείς, ἐξ ἀνθρώπων χρόνῳ ὀλίγῳ ὕστερον P 244
ἠφανίσθη, πολὺν αὐτοῦ πόθον βασιλεῖ τε Ἰουστινιανῷ
καὶ Βελισαρίῳ τῷ στρατηγῷ καὶ Ῥωμαίοις ἅπασι καὶ
Καρχηδονίοις ἀπολιπών. ἀνδρίας τε γὰρ καὶ τῆς 20
ἄλλης ἀρετῆς εὖ ἥκων, πρᾷόν τε τοῖς ἐντυγχάνουσι
παρεῖχεν αὑτὸν καὶ ἐπιεικέστατον οὐδενὸς ἧσσον.
Ἰωάννης μὲν οὖν τὴν πεπρωμένην οὕτως ἀνέπλησεν.
Οὐλίαρις δὲ ἐπεὶ ἐν ἑαυτῷ ἐγεγόνει, ἐς κώμην τινὰ 21
πλησίον που οὖσαν καταφυγὼν ἐν τῷ κατὰ ταύτην
ἱερῷ ἱκέτης ἐκάθητο· οἱ δὲ στρατιῶται Γελίμερα διώ- 22
κειν οὐκέτι ὥρμηντο, ἀλλ' Ἰωάννην μὲν ἕως περιῆν
ἐθεράπευον, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ἐτελεύτησε, τά τε νομι-
ζόμενα ἐς τὴν αὐτοῦ ὁσίαν ἐποίουν καὶ τὸν πάντα
λόγον Βελισαρίῳ δηλώσαντες αὐτοῦ ἔμενον. ὃς, ἐπειδὴ 23
τάχιστα ἤκουσεν, ἔς τε τὸν Ἰωάννου τάφον ἀφίκετο
καὶ τὸ ἐκείνου πάθος ἀπέκλαιεν. ἀποκλαύσας δὲ καὶ 24
περιαλγήσας τῇ πάσῃ συμφορᾷ πολλοῖς τε ἄλλοις καὶ
χρημάτων προσόδῳ τὸν Ἰωάννου τάφον ἐτίμησε. δεινὸν 25
μέντοι Οὐλίαριν οὐδὲν ἔδρασεν, ἐπεὶ οἱ στρατιῶται B 427
Ἰωάννην σφίσιν ἐπισκῆψαι ὅρκοις ἔφασκον δεινοτάτοις
μηδεμίαν ἐς αὐτὸν γενέσθαι τίσιν ἅτε οὐκ ἐκ προνοίας
τὸ μίασμα ἐργασάμενον.

5 δὲ 1 om. V | οὔτι] οὔτοι V || 7 αὐτοῦ codd. || 9 ἀνδρείας PO || 11 αὐτὸν VP | ἐπιεικέστατον P pr. m.] ἐπιεικὲς ἂν V, ἐς ἐπιείκειαν O, ἐπιεικῆ P pr. m. corr. | ἧσσω VO || 13 οὐλίαρος P || 14 κατὰ ταύτην] κατ' αὐτὴν O || 16 ἰωάννη V || 18 ὁσίαν PO] ὁσίαν κηδείαν V || 22 πάσῃ om. O | ξυμφορᾷ O

26 Ταύτῃ μὲν οὖν Γελίμερ διαφεύγει τὸ μὴ ὑπὸ τοῖς
πολεμίοις ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γενέσθαι. Βελισάριος δὲ
αὐτὸν τὸ ἐντεῦθεν ἐδίωκεν, ἐς πόλιν τε Νουμιδῶν
ἐχυρὰν, ἐπὶ θαλάσσῃ κειμένην, ἀφικόμενος, δέκα ἡμερῶν
ὁδῷ Καρχηδόνος διέχουσαν, ἣν δὴ Ἱππονερέγιον κα-
λοῦσιν, ἔμαθε Γελίμερα ἐς Παπούαν τὸ ὄρος ἀναβάντα
27 οὐκέτι ἁλώσιμον Ῥωμαίοις εἶναι. τοῦτο δὲ τὸ ὄρος
ἐστὶ μὲν ἐν τοῖς Νουμιδίας ἐσχάτοις ἀπότομόν τε ἐπὶ
πλεῖστον καὶ δεινῶς ἄβατον (πέτραι γὰρ ὑψηλαὶ ἐς
αὐτὸ πανταχόθεν ἀνέχουσι), κατῴκηνται δὲ ἐν αὐτῷ
Μαυρούσιοι βάρβαροι, οἳ τῷ Γελίμερι φίλοι τε καὶ
ἐπίκουροι ἦσαν, καὶ πόλις ἀρχαία Μηδεὸς ὄνομα παρὰ
28 τοῦ ὄρους τὰ ἔσχατα κεῖται. ἐνταῦθα Γελίμερ ξὺν
τοῖς ἑπομένοις ἡσύχαζε. Βελισάριος δὲ (οὐδὲ γὰρ τοῦ
ὄρους ἀποπειρᾶσθαι ἄλλως τε καὶ χειμῶνος ὥρᾳ οἷός
τε ἦν, ἔτι τέ οἱ τῶν πραγμάτων ᾐωρημένων Καρχη-
δόνος ἀπολελεῖφθαι ἀξύμφορον ἐνόμιζεν εἶναι) στρα-
τιώτας τε ἀπολεξάμενος καὶ ἄρχοντα Φάραν τῇ τοῦ
29 ὄρους προσεδρείᾳ κατέστησεν. ἦν δὲ ὁ Φάρας οὗτος
δραστήριός τε καὶ λίαν κατεσπουδασμένος καὶ ἀρετῆς
30 εὖ ἥκων, καίπερ Ἔρουλος ὢν γένος. ἄνδρα δὲ Ἔρουλον
μὴ ἐς ἀπιστίαν τε καὶ μέθην ἀνεῖσθαι, ἀλλ' ἀρετῆς
μεταποιεῖσθαι, χαλεπόν τε καὶ ἐπαίνου πολλοῦ ἄξιον.
31 B428 Φάρας δὲ οὐ μόνος τῆς εὐκοσμίας ἀντείχετο, ἀλλὰ
καὶ Ἐρούλων ὅσοι αὐτῷ εἵποντο. τοῦτον δὴ τὸν

---

3 νουμήδων O ‖ 4 ὀχυρὰν O ‖ 6 παππούαν P, παπουὰν O | 8 ἔστι PO | νουμηδίας O ‖ 11 τῷ VO] τῷ τε P ‖ 12 μηδέος O | 15 ἀποπειρᾶσθαι V] ἀποπειράσασθαι PO ‖ 16—17 καὶ καρχηδόνος P ‖ 18 τε om. O ‖ 18 et 19 φαρὰν O ‖ 21 Ἔρουλος] Ἄλουρος V | Ἔρουλον] Ἄλουρον V ‖ 22—23 ἀλλ' ἀρετῆς μεταποιεῖσθαι in marg. adscripta sunt in P ‖ 24 φαρὰν hic et infra O | μόνον VO ‖ 25 Ἐρούλων] Ἀλούρων V, ἐλούρων P | δὴ VP] δὲ O

Φάραν ἐς τὸν τοῦ ὄρους πρόποδα Βελισάριος καθῆ-
σθαι τὴν τοῦ χειμῶνος ὥραν ἐκέλευε καὶ φυλακὴν
ἀκριβῆ ἔχειν, ὡς μήτε τὸ ὄρος ἀπολιπεῖν Γελίμερι
δυνατὰ εἴη μήτε τι τῶν ἀναγκαίων ἐς αὐτὸ ἐσκομίζε- P 245
σθαι. καὶ Φάρας μὲν κατὰ ταῦτα ἐποίει. Βελισάριος 32
δὲ Βανδίλους, ὅσοι ἐς Ἱππονερέγιον πρὸς τοῖς ἱεροῖς
ἱκέται ἐκάθηντο, πολλοί τε καὶ ἄριστοι, ἀνέστησέ τε
πιστὰ λαβόντας καὶ ἐς Καρχηδόνα ξὺν φυλακῇ ἔπεμψεν.
ἐνταῦθα δὲ αὐτῷ καί τι τοιόνδε ξυμπεσεῖν ἔτυχεν.

Ἐν τῇ Γελίμερος οἰκίᾳ γραμματεὺς ἦν τις Βονι- 33
φάτιος Λίβυς, ἐκ Βυζακίου ὁρμώμενος, πιστὸς τῷ
Γελίμερι ἐς τὰ μάλιστα. τοῦτον δὴ τὸν Βονιφάτιον 34
Γελίμερ κατ' ἀρχὰς τοῦδε τοῦ πολέμου ἐς ναῦν ἐμβι-
βάσας ἄριστα πλέουσαν, ἐν ταύτῃ τε ἅπαντα τὸν βα-
σιλικὸν πλοῦτον ἐνθέμενος ἐκέλευεν ἐς τὸν τοῦ Ἱππο-
νερεγίου λιμένα ὁρμίζεσθαι, καὶ ἢν τὰ πράγματα
σφίσιν οὐκ εὖ καθιστάμενα ἴδοι, τὰ χρήματα ἔχοντα
πλεῖν κατὰ τάχος ἐς Ἱσπανίαν, παρὰ Θεῦδιν τε ἀφικέ-
σθαι τὸν τῶν Οὐισιγότθων ἡγούμενον, ἔνθα δὴ καὶ
αὐτὸς διασώζεσθαι ἐκαραδόκει, πονηρᾶς γινομένης
Βανδίλοις τῆς τοῦ πολέμου τύχης. Βονιφάτιος δέ, 35
ἕως μὲν τὰ Βανδίλων ἐλπίδα εἶχεν, αὐτοῦ ἔμενεν·
ἐπεὶ δὲ τάχιστα ἡ ἐν Τρικαμάρῳ μάχη καὶ τὰ ἄλλα
ἅπερ ἐρρήθη ἐγεγόνει, ἄρας τὰ ἱστία ἔπλει καθάπερ B 429
οἱ ἐπέστελλε Γελίμερ. ἀλλὰ πνεύματος αὐτὸν ἐναν- 36

---

2 τὴν—ὥραν] τῇ—ὥρα *V* ‖ 3 γελίμερ *O* ‖ 4 αὐτὸ] αὐτὸν *O* ‖ 4—5 εἰσκομίζεσθαι *O* ‖ 6 ἐς τὸ ἱππονερέγιον *P* ‖ 9 τι] τοι *O* ‖ 14 ἐν ταύτῃ τε *P*] ἐς αὐτήν τε *V*, ἐς ταύτην *O* ‖ 15 ἐκέλευσεν *O* ‖ 16 καὶ *O*] om. *VP* | τὰ *VO*] τά τε *P* ‖ 18 ἱσπανίαν codd. ‖ 18—438, 12 παρὰ—ἀνεκώχευον om. *V* ‖ 19 οὐιδιγότθων *O* ‖ 20 πονήρας *P* ‖ 24 ἐρρέθη *P* | ἔπλει] ἔπλεεν *O*

τίωμα εἰς τὸν τοῦ Ἱππονερεγίου λιμένα οὔτι ἑκούσιον
αὖθις ἤνεγκεν. ὡς δὲ τοὺς πολεμίους ἀγχοῦ ἤδη που
ἠκηκόει εἶναι, τοὺς ναύτας πολλὰ ὑποσχόμενος ἐλι-
πάρει ἐς ἄλλην τινὰ ἤπειρον ἢ νῆσον βιασαμένους
37 ἰέναι. οἱ δὲ (οὐ γὰρ ἐδύναντο χειμῶνος σφίσι χαλε-
ποῦ λίαν ἐπιπεσόντος καὶ τὸ τῆς θαλάσσης ῥόθιον
ἅτε ἐν Τυρρηνικῷ πελάγει ἐς ὕψος μέγα ἐγείροντος)
τότε δὴ αὐτοί τε καὶ Βονιφάτιος ἐς ἔννοιαν ἦλθον
ὡς ἄρα ὁ θεὸς τὰ χρήματα Ῥωμαίοις διδόναι ἐθέλων
38 τὴν ναῦν οὐκ ἐῴη ἀνάγεσθαι. μόλις μέντοι τοῦ
λιμένος ἔξω γενόμενοι ξὺν κινδύνῳ μεγάλῳ τὴν ναῦν
39 ἀνεκώχευον. ὡς δὲ ἀφίκετο Βελισάριος εἰς τὸ Ἱππο-
νερέγιον, πέμπει τινὰς παρ' αὐτὸν Βονιφάτιος. οὓς δὴ
ἐν ἱερῷ καθῆσθαι ἐκέλευεν, ἐροῦντας μὲν ὡς πρὸς
Βονιφατίου σταλεῖεν τοῦ τὰ Γελίμερος χρήματα ἔχον-
τος, ἀποκρυψομένους δὲ ὅπη ποτὲ εἴη, πρίν γε δὴ τὰ
πιστὰ λάβοιεν ὡς τὰ Γελίμερος χρήματα διδοὺς αὐτὸς
ἀπαλλάξει κακῶν ἀπαθής, ἔχων ὅσα αὐτοῦ οἰκεῖα εἴη.
40 καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπρασσον, Βελισάριος δὲ ἥσθη τε
41 τῇ εὐαγγελίᾳ καὶ ὀμεῖσθαι οὐκ ἀπηξίου. στείλας τε
τῶν ἐπιτηδείων τινὰς τόν τε Γελίμερος πλοῦτον
ἔλαβε καὶ Βονιφάτιον ξὺν τοῖς χρήμασι τοῖς αὐτοῦ
ἀφῆκε, πάμπολύ τι χρῆμα τοῦ Γελίμερος συλήσαντα
πλούτου.

---

1 ἐς *O* ‖ 4 βιασαμένους] ένους evanuit in *P* ‖ 5 οὐ *P*] οὐδὲ *O* ‖ 9 διδόναι ἐθέλων *P*] ἐθέλων διδόναι *O* ‖ 12—13 βελισάριος εἰς τὸ ἱππονέργιον *V*, ἐς τὸ (τὸ om. *P*) ἱππονερέγιον βελισάριος *PO* ‖ 13 βονιφάτιον *O* ‖ 14 ὡς] καὶ *O* | πρὸς *PO*] παρὰ *V* ‖ 15 σταλεῖεν *PO*] σταλλέντες *V* | τοῦ τὰ] τὰ τοῦ *O* ‖ 16 ὅπη *PO*] ὅποι *V* ‖ 17 αὐτὸς *P*] αὐτὸν *V*, αὐτοὺς *O* ‖ 18 ἀπαλλάξη *V* | ἀπαθῆ *V*, ἀπαθεῖς *O* | αὐτοῦ *VP*] αὐτῷ *O* ‖ 20 εὐαγγελίᾳ *V*] ἀγγελίᾳ *PO* ‖ 21 τόν] τῶν *O*

ε'. Ἐπεὶ δὲ ἐς Καρχηδόνα ἀνέστρεφε, Βανδίλους P 246
τε ἅπαντας ἐν παρασκευῇ ἐποιεῖτο, ὅπως ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ ἐς Βυζάντιον πέμψειε, καὶ στράτευμα ἔστελλεν B 430
ἐφ' ᾧ ἀνασώσοιντο Ῥωμαίοις ἅπαντα, ὧν Βανδίλοι ἦρχον. Κύριλλον μὲν οὖν ξὺν πλήθει πολλῷ ἐς 2
Σαρδὼ ἔπεμψε, τὴν Τζάζωνος κεφαλὴν ἔχοντα, ἐπεὶ οἱ νησιῶται οὗτοι ἥκιστα προσχωρεῖν Ῥωμαίοις ἐβούλοντο, δεδιότες τε τοὺς Βανδίλους καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι ἀληθῆ εἶναι ὅσα σφίσι ξυνενεχθῆναι ἐν Τρικαμάρῳ ἐλέγετο. τούτῳ δὲ τῷ Κυρίλλῳ ἐπήγγελλε μοῖραν 3
τοῦ στρατοῦ ἐς Κουρσικὴν πέμψαντα τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ τὴν νῆσον ἀνακτήσασθαι, Βανδίλων κατήκοον τὰ πρότερα οὖσαν, ἣ Κύρνος μὲν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐπεκαλεῖτο, οὐ πόρρω δὲ ἀπὸ Σαρδοῦς ἐστιν. ὁ δὲ 4
ἐς Σαρδὼ ἀφικόμενος τήν τε Τζάζωνος κεφαλὴν τοῖς ταύτῃ ᾠκημένοις ἐπέδειξε καὶ ἄμφω τὰ νήσω τῇ Ῥωμαίων βασιλείᾳ ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ἀνεσώσατο. ἐς 5
δὲ Καισάρειαν τὴν ἐν Μαυριτανοῖς Βελισάριος Ἰωάννην ξὺν λόχῳ πεζικῷ, οὗ δὴ αὐτὸς ἡγεῖτο, ἔπεμψεν, ἣ ὁδῷ μὲν ἡμερῶν τριάκοντα εὐζώνῳ ἀνδρὶ Καρχηδόνος διέχει, ἐς Γάδειρά τε καὶ τὰς ἡλίου δυσμὰς ἰόντι· κεῖται δὲ ἐπὶ θαλάσσῃ, μεγάλη τε καὶ πολυάνθρωπος ἐκ παλαιοῦ οὖσα. Ἰωάννην δὲ ἄλλον, τῶν 6
οἰκείων ὑπασπιστῶν ἕνα, ἐς τὸν ἐν Γαδείροις πορθμὸν

---

2 τε *VPO* pr. m. corr.] δὲ *O* pr. m. ‖ 3 πέμψειν *O* ‖ 4 βανδῖλοι *O* ‖ 6 τζάτζωνος *P* pr. m. et *O*, τζαόζωνος *P* pr. m. corr. ‖ 7—8 ἐβούλλοντο *V* ‖ 11 κουρδικὴν *O* ‖ 12 ἀνακτήσασθαι *VP*] ἀναστήσεσθαι *O* ‖ 13 τὰ om. *O* | πρότερον *O* ‖ 15 σαρδῶ *PO* | τε *V*] om. *PO* | τζάζωνος *V*] τζαόζωνος *P* pr. m. corr., τζάτζωνος *O* ‖ 16 ταύτῃ] τατόην *O* | ἐπέδειξε *VO*] ἀπέδειξε *P* ‖ 16—17 καὶ—ἀνεσώσατο om. *V* ‖ 18 Μαυριτανοῖς] βριττανοῖς *V* ‖ 21 ἡλίου δυσμὰς *VO* Theoph.] ἡρακλέους στήλας *P*

καὶ τὴν ἑτέραν τῶν Ἡρακλέους στηλῶν ἔπεμψε, τὸ
7 *ἐκείνῃ φρούριον, ὃ Σέπτον καλοῦσι, καθέξοντα. ἐς δὲ*
τὰς νήσους, αἵπερ ἀγχοῦ εἰσι τῆς ὠκεανοῦ ἐσβολῆς,
B 431 *Ἔβουσά τε καὶ Μαϊορίκα καὶ Μινορίκα ἐπιχωρίως*
καλούμεναι, Ἀπολλινάριον ἔστειλεν, ὃς ἐξ Ἰταλίας μὲν
8 *ὥρμητο, μειράκιον δὲ ὢν ἔτι ἐς Λιβύην ἀφῖκτο. καὶ*
πολλοῖς χρήμασι πρὸς Ἰλδερίχου τότε Βανδίλων ἡγου-
μένου δεδωρημένος, ἐπεὶ παρελέλυτο τῆς ἀρχῆς Ἰλδέρι-
χος καὶ ἐν φυλακῇ, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις
ἐρρήθη, εἴχετο, ἐς Ἰουστινιανὸν βασιλέα ξὺν Λίβυσι
τοῖς ἄλλοις, οἳ τὰ Ἰλδερίχου ἔπρασσον, ἱκετεύσων
9 *ἦλθε. στρατεύσας τε ξὺν τῷ Ῥωμαίων στόλῳ ἐπὶ Γε-*
λίμερα καὶ Βανδίλους, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τῷ πολέμῳ
τῷδε καὶ πάντων μάλιστα ἐν Τρικαμάρῳ ἐγένετο. καὶ
P 247 *ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἔργου Βελισάριος τὰς νήσους οἱ τάσδε*
10 *ἐπέτρεψε. μετὰ δὲ καὶ ἐς Τρίπολιν Πουδεντίῳ τε*
καὶ Ταττιμοὺθ πρὸς τῶν ἐκείνῃ Μαυρουσίων πιεζο-
μένοις στράτευμα πέμψας τὴν Ῥωμαίων δύναμιν ταύτῃ
ἐπέρρωσε.

11 *Στείλας δὲ καὶ ἐς Σικελίαν τινάς, ἐφ' ᾧ τὸ ἐν*
Λιλυβαίῳ φρούριον ἅτε τῇ Βανδίλων ἀρχῇ προσῆκον
ἕξουσιν, ἀπεκρούσθη ἐνθένδε, Γότθων ἥκιστα ἀξιούν-
των Σικελίας τινὰ ξυγχωρεῖν μοῖραν, ὡς οὐδὲν τὸ
12 *φρούριον τοῦτο Βανδίλοις προσῆκον. ὁ δέ, ἐπεὶ ταῦτα*

9 cf. 353, 1

4 Ἐβουσά] *αἴβουλα O* | *μαιρίκα V, μαιόρικα O* et Theoph. | *μηνορίκα V, μιννορίκα P, μινόρρικα O, Μηνόρικα* Theoph. || 5 *Ἀπολλινάριον* Dind.] *ἀπολινάριον* codd. et Theoph. | *ἔστειλεν VO*] *ἔστελλεν P* || 6 *ἀφῖκτο* Dind.] *ἀφίκετο* codd. || 8 *ἐπεὶ V*] *ἐπειδὴ PO* | *παρελύετο O* || 9 *ἔμπροσθε P* || 10 *ἐρρέθη VP* || 15 *τὰς νήσους οἱ*] *οἱ τὰς νήσους O* || 16 *ἐπετρέψατο V* | *Πουδεντίῳ*] *πεδουντίω O* || 17 *τατιμοὺθ VO* | *τῶν*] *τοῖς V* || 21 *τῇ*] *καὶ O* | *προσήκει V* || 24 *φρούριον*] /*ρούριον V*

ἤκουσε, πρὸς τοὺς ἄρχοντας, οἳ ταύτῃ ἦσαν, ἔγραψε
τάδε „Λιλύβαιον τὸ Βανδίλων φρούριον τῶν βασιλέως
„δούλων ἀποστερεῖτε ἡμᾶς, οὐ δίκαια ποιοῦντες οὐδὲ
„ὑμῖν αὐτοῖς ξύμφορα, καὶ ἄρχοντι τῷ ὑμετέρῳ οὔτι
„ἑκόντι καὶ μακρὰν ἀπολελειμμένῳ τῶν πρασσομένων
„ἐκπολεμῶσαι βούλεσθε βασιλέα τὸν μέγαν, οὗ τὴν B 432
„εὔνοιαν πόνῳ πολλῷ κτησάμενος ἔχει. καίτοι πῶς 13
„οὐκ ἂν ἄπο τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου ποιεῖν δόξαιτε,
„εἰ Γελίμερα μὲν ἔναγχος ἔχειν ξυνεχωρεῖτε τὸ φρού-
„ριον, βασιλέα δὲ τὸν τοῦ Γελίμερος κύριον ἀφαιρεῖ-
„σθαι τὰ τοῦ δούλου κτήματα ἔγνωτε; μὴ ὑμεῖς γε,
„ὦ βέλτιστοι· ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε, ὡς φιλία μὲν αἰτίας 14
„πολλὰς καλύπτειν πέφυκεν, ἔχθρα δὲ οὐδὲ τῶν σμι-
„κροτάτων ἀδικημάτων ἀνέχεται, ἀλλὰ διερευνᾶται μὲν
„ἅπαντα ἄνωθεν, οὐ περιορᾷ δὲ πλουτοῦντας τοῖς γε
„οὐδὲν προσήκουσι τοὺς πολεμίους. εἶτα μάχεται ὑπὲρ 15
„ὧν τοὺς προγόνους ἠδικῆσθαί φησι· καὶ ἢν μὲν
„σφαλῇ ἐν τῷ κινδύνῳ, ἀπώλεσε τῶν ὑπαρχόντων
„οὐδὲν, εὐημερήσασα δὲ μεταμανθάνειν ποιεῖ τοὺς
„ἡσσημένους τὸ σύγγνωμον. ὑμεῖς οὖν μήτε δράσητε 16
„ἡμᾶς μηδὲν περαιτέρω κακὸν μήτε αὐτοὶ πάθητε, μή-
„τε πολέμιον κατεργάσησθε τῷ Γότθων γένει βασιλέα
„τὸν μέγαν, ὃν ὑμῖν ἵλεων εἶναι ἐν εὐχῇ ἐστιν. εὖ 17
„γὰρ ἴστε ὡς τοῦδε μεταποιουμένοις ὑμῖν τοῦ φρουρίου
„ὁ πόλεμος ἐν ποσὶν ἔσται οὐχ ὑπὲρ τοῦ Λιλυβαίου

---

4 οὔτι scripsi] οὔτοι *V*, οὔτε *P*, οὐκέτι *O* ‖ 5 πρασσομένων] ταρασσομένων *O* ‖ 6 βούλεσθε *PO*] βούλεσθαι *V* pr. m., βούλλεσθε *V* corr. | τὸν βασιλέα *V*, καὶ βασιλέα *PO* ‖ 8 ἀπὸ *PO* ‖ 15 ἅπαντα ἄνωθεν] ἄνωθεν ἅπαντα *O* ‖ 17 ἠδικεῖσθαί *V* ‖ 18 ἐσφάλη *O* ‖ 20 σύγγνωμα *V* ‖ 21 μηδὲν *VO*] om. *P* ‖ 21—22 μήτε πολ. scripsi] μὴ δὲ πολ. *VO*, μηδὲ πολ. *P* ‖ 23 ὑμῖν ἵλεων *VO*] ἵλεων ὑμῖν *P*

„μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ἁπάντων, ὧν οὐδὲν προσῆκον ὑμῖν
„εἶτα ἀντέχεσθε.“ τοσαῦτα μὲν ἡ ἐπιστολὴ ἐδήλου.
18 Γότθοι δὲ ἀνήνεγκάν τε ταῦτα ἐς τοῦ Ἀταλαρίχου
τὴν μητέρα καὶ πρὸς τῆς γυναικὸς ἐπιτεταγμένον σφίσιν
19 ἀπεκρίναντο ὧδε „Τὰ γράμματα, ἃ γέγραφας, ἄριστε
„Βελισάριε, παραίνεσιν μὲν ἀληθῆ φέρει, ἐς ἄλλους
„δὲ ἀνθρώπων τινάς, οὐκ εἰς τοὺς Γότθους ἡμᾶς
20 B 433 „ἥκουσαν. ἡμεῖς γὰρ οὐδὲν τῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ
„λαβόντες ἔχομεν, μή ποτε οὕτω μανείημεν· Σικελίαν
„δὲ ξύμπασαν προσποιούμεθα ἡμετέραν οὖσαν, ἧς δὴ
21 „ἄκρα μία τὸ ἐν Λιλυβαίῳ φρούριόν ἐστιν. εἰ δὲ
„Θευδέριχος τὴν ἀδελφὴν τῷ Βανδίλων βασιλεῖ ξυνοι-
„κοῦσαν τῶν τινι Σικελίας ἐμπορίων ἐκέλευσε χρῆσθαι,
22 „οὐδὲν τοῦτο πρᾶγμα. οὐ γὰρ ἂν τοῦτο δικαιώματος
„ὑμῖν ὁτουοῦν ἀξίωσιν φέροι. σὺ μέντοι, ὦ στρατηγέ,
P 248 „πράττοις ἂν τὰ δίκαια πρὸς ἡμᾶς, ἤν γε τῶν ἐν
„ἡμῖν ἀντιλεγομένων τὴν διάλυσιν οὐχ ὡς πολέμιος,
23 „ἀλλ' ἅτε φίλος ποιεῖσθαι θέλοις. διαφέρει δέ, ὅτι
„οἱ μὲν φίλοι τὰ διάφορα ἐν τῇ διαίτῃ, οἱ δὲ πολέμιοι
24 „ἐν τῇ μάχῃ διακρίνειν πεφύκασιν. ἡμεῖς μὲν οὖν
„Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ περὶ τούτων διαιτᾶν ἐπιτρέψομεν,
„ὅπῃ ἂν αὐτῷ δοκῇ νόμιμά τε εἶναι καὶ δίκαια. βου-
„λόμεθα δέ σε ὡς βέλτιστα βουλεύσασθαι ἢ ὡς ταχύ-
„τατα καὶ τὴν παρὰ τοῦ σοῦ βασιλέως προσδέχεσθαι γνῶ-
„σιν.“ τοσαῦτα μὲν καὶ ἡ τῶν Γότθων γραφὴ ἐδήλου.

---

2 ἀντέχεσθαι O ‖ 3 Γότθοι] Γ deest in V | ἀταλλαρίχου O ‖ 7 ἐς PO ‖ 9 μή ποτε PO] μήτε V ‖ 10 προσποιούμε// P ‖ 12—13 ξυνοικοῦσα O ‖ 13 ἐμπόριον P ‖ 14 οὐ VO] οὐδὲ P ‖ 15 φέρει O ‖ 17 πολεμίων O ‖ 18 θέλοις P] θέλεις V, ἐθέλοις O ‖ 20 οὖν] ἂν O ‖ 21 διαιτῶν O ‖ 22 εἶναι καὶ δίκαια V] καὶ δίκαια εἶναι PO ‖ 23 ἢ] scribendum puto ⟨μᾶλλον⟩ ἢ ‖ 23—24 ταχίτατα O ‖ 24 σοῦ om. O ‖ 24—25 γνῶσιν PO] γνώμην V

Βελισάριος δὲ ἀνενεγκὼν ἅπαντα ἐς βασιλέα ἡσύχαζεν, 25
ἕως αὐτῷ βασιλεὺς ἐπιστέλλοι ὅσα ἂν αὐτῷ βουλομένῳ εἴη.

ϛ'. Φάρας δὲ τῇ προσεδρείᾳ ἤδη ἄλλως τε καὶ χειμῶνος ὥρᾳ ἀχθόμενος, ἅμα δὲ καὶ οὐκ ἂν οἰόμενος οἵους τε εἶναι τοὺς ἐκείνῃ Μαυρουσίους ἐμποδὼν σφίσι στήσεσθαι, τῇ ἐς Παπούαν ἀναβάσει ξὺν προθυμίᾳ πολλῇ ἐπεχείρησεν. ἅπαντας μὲν οὖν εὖ μάλα ἐξοπλίσας τοὺς ἑπομένους ἀνέβαινε. βεβοηθηκότων δὲ τῶν 2
Μαυρουσίων ἅτε ἐν χωρίῳ ἀνάντει τε καὶ λίαν δυσβάτῳ, ἡ κωλύμη εὐπετῶς ἐπὶ τοὺς ἀνιόντας ἐγίνετο. B 434
καρτερῶς δὲ τοῦ Φάρα βιαζομένου τὴν ἄνοδον, δέκα 3
μὲν καὶ ἑκατὸν τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀπέθανον, αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς ἐπιλοίποις ἀποκρουσθεὶς ἀνεχώρησε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀποπειράσασθαι μὲν τῆς ἀνόδου, ἀντιστατοῦντος τοῦ πράγματος, οὐκέτι ἐτόλμα, φυλακὴν δὲ κατεσπουδασμένην, ὡς ἔνι μάλιστα, κατεστήσατο, ὅπως οἱ πιεζόμενοι τῷ λιμῷ οἱ ἐν Παπούᾳ σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίσειαν, καὶ οὔτε ἀποδιδράσκειν αὐτοῖς ἐνεδίδου οὔτε τι τῶν ἔξωθεν ἐς αὐτοὺς φερεσθαι. ἔνθα δὴ τῷ τε Γελίμερι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν 4
ἀδελφιδοῖς τε καὶ ἀνεψιαδοῖς οὖσι καὶ ἄλλοις εὖ γεγονόσι ξυνέπεσε κακοπαθείᾳ χρῆσθαι, ἣν ὅπως ποτὲ εἴποι τις, οὐκ ἂν ὁμοίως τοῖς πράγμασι φράζοι. ἐθνῶν 5

---

2 *ἕως ἂν V* | *ἐπιστέλλει O* ‖ 6 *οἵους V*] *οἷός PO* | *ἐμποδὼν σφίσι τοὺς ἐκείνῃ μαυρουσίους PO* ‖ 7 *παππούαν P*, *παπουὰν O* ‖ 8 *ἐπεχείρησεν V*] *ἐνεχείρησεν PO* ‖ 10 *τε PO*] om. *V* ‖ 11 *κωλύμη VO*] *λύμη P* | *εὐπετῶς ἐπὶ τοὺς VP*] *ἐπὶ τοὺς εὐπετῶς O* ‖ 12 *φαρὰν O* ‖ 13 *αὐτὸν*] *αὑτὸν P* ‖ 15 *ἀνεχώρησεν P* ‖ 16 *ἐτόλμων V* ‖ 18 *ὅπως V*] *εἴπως PO* Christ | *παππούα VP* ‖ 19 *ἐγχειρίσειεν O* | 20 *αὐτοῖς VO*] *αὐτοὺς P* ‖ 21 *τε PO*] om. *V* | *αὑτὸν P* ‖ 22 *ἀδελφοῖς O* | *ἄλλοις* Maltr.] *ἄλλως* codd. Christ ‖ 23 *κακοπαθείαις O* ‖ 24 *εἴπῃ O* | *ἐθνῶν*] *καὶ θεὸν O*

γὰρ ἁπάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ἁβρότατον μὲν τὸ τῶν
Βανδίλων, ταλαιπωρότατον δὲ τὸ Μαυρουσίων τετύ-
6 χηκεν εἶναι. οἱ μὲν γάρ, ἐξ ὅτου Λιβύην ἔσχον, βαλα-
νείοις τε οἱ ξύμπαντες ἐπεχρῶντο ἐς ἡμέραν ἑκάστην
καὶ τραπέζῃ ἅπασιν εὐθηνούσῃ, ὅσα δὴ γῆ τε καὶ θά-
7 λασσα ἥδιστά τε καὶ ἄριστα φέρει. ἐχρυσοφόρουν δὲ
ὡς ἐπὶ πλεῖστον, καὶ Μηδικὴν ἐσθῆτα, ἣν νῦν Σηρι-
κὴν καλοῦσιν, ἀμπεχόμενοι, ἔν τε θεάτροις καὶ ἱππο-
δρομίοις καὶ τῇ ἄλλῃ εὐπαθείᾳ, καὶ πάντων μάλιστα
8 κυνηγεσίοις τὰς διατριβὰς ἐποιοῦντο. καὶ σφίσιν
P 249 ὀρχησταὶ καὶ μῖμοι ἀκούσματά τε συχνὰ καὶ θεάματα
ἦν, ὅσα μουσικά τε καὶ ἄλλως ἀξιοθέατα ξυμβαίνει
9 ἐν ἀνθρώποις εἶναι. καὶ ᾤκηντο μὲν αὐτῶν οἱ πολλοὶ
B 435 ἐν παραδείσοις, ὑδάτων καὶ δένδρων εὖ ἔχουσι· ξυμ-
πόσια δὲ ὅτι πλεῖστα ἐποίουν, καὶ ἔργα τὰ ἀφροδίσια
10 πάντα αὐτοῖς ἐν μελέτῃ πολλῇ ἤσκητο. Μαυρούσιοι
δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν πνιγηραῖς καλύβαις, χειμῶνί τε καὶ
θέρους ὥρᾳ καὶ ἄλλῳ τῷ ξύμπαντι χρόνῳ, οὔτε χιόσιν
οὔτε ἡλίου θέρμῃ ἐνθένδε οὔτε ἄλλῳ δτῳοῦν ἀναγ-
11 καίῳ κακῷ ἐξιστάμενοι. καθεύδουσι δὲ ἐπὶ τῆς γῆς
κώδιον οἱ εὐδαίμονες αὐτοῖς, ἂν οὕτω τύχοι, ὑπο-
12 στρωννύντες. ἱμάτια δὲ σφίσιν οὐ ξυμμεταβάλλειν ταῖς
ὥραις νόμος, ἀλλὰ τριβώνιόν τε ἁδρὸν καὶ χιτῶνα
13 τραχὺν ἐς καιρὸν ἅπαντα ἐνδιδύσκονται. ἔχουσι δὲ
οὔτε ἄρτον οὔτε οἶνον οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἀγαθόν, ἀλλὰ

---

1 ἡμεῖς ἴσμεν *VO*] ἴσμεν ἡμεῖς *P* ‖ 2 τὸ] τὸ τῶν *O* ‖ 3 μὲν γὰρ *P* Wahler] μέντοι *V*, μέν γε *O* ‖ 4 ἑκάστην *VPO* corr.] ἑκάστη *O* pr. m. ‖ 5 εὐθενούσῃ *P* ‖ 7 νῦν *PO*] δὴ *V* ‖ 11 μίμοι *V* ‖ 12—13 ἐν ἀνθρώποις ξυμβαίνει *PO* ‖ 13 αὐτῶν Hoesch.] αὐτοῖς codd. ‖ 15 ὅτι om. *O* ‖ 16 αὐτοῖς om. *O* | ἠσκεῖτο *O* ‖ 17 χειμῶνί *VP*] χειμῶνος *O* ‖ 20 κακῷ] καλῷ *O* ‖ 21 κώδιον om. *V* | αὐτοῖς codd. ‖ 23 τε] τι *O*

τὸν σῖτον, ἢ τὰς ὀλύρας τε καὶ κριθὰς, οὔτε ἕψοντες
οὔτε ἐς ἄλευρα ἢ ἄλφιτα ἀλοῦντες οὐδὲν ἀλλοιότερον
ἢ τὰ ἄλλα ζῷα ἐσθίουσι. τοιούτοις δὴ οὖσι τοῖς Μαυ- 14
ρουσίοις οἱ ἀμφὶ τὸν Γελίμερα συχνὸν ξυνοικήσαντες
χρόνον τήν τε ξυνειθισμένην αὐτοῖς δίαιταν ἐς τοῦτο
ταλαιπωρίας μεταβαλόντες, ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ σφᾶς τὰ
ἀναγκαῖα ἤδη ἐπιλελοίπει, οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ καὶ
τὸ τεθνάναι αὐτοῖς ἥδιστον καὶ τὸ δουλεύειν ἥκιστα
αἰσχρὸν ἐνομίζετο.

Ὧν δὴ Φάρας αἰσθόμενος γράφει πρὸς Γελίμερα 15
τάδε „Εἰμὶ μὲν καὶ αὐτὸς βάρβαρος καὶ γραμμάτων
„τε καὶ λόγων οὔτε ἐθὰς οὔτε ἄλλως ἔμπειρος γέγονα.
„ὅσα δέ με ἄνθρωπον ὄντα εἰδέναι ἀνάγκη, ἐκ τῆς 16
„τῶν πραγμάτων φύσεως ἐκμαθὼν ἔγραψα. τί ποτε 17
„ἄρα πεπονθὼς, ὦ φίλε Γελίμερ, οὐ σαυτὸν μόνον,
„ἀλλὰ καὶ ξύμπαν τὸ σὸν γένος ἐς τὸ βάραθρον τοῦτο
„ἐμβέβληκας, ὅπως δηλαδὴ μὴ γένοιο δοῦλος; πάντως 18
„γάρ σε καὶ νεανιεύεσθαι τοῦτο οἶμαι, καὶ τὴν ἐλευ- B 436
„θερίαν προΐσχεσθαι, ὡς δὴ ἅπαντα ταύτης τὰ μοχθηρὰ
„ἀνταλλάσσεσθαι ἄξιον. εἶτα νῦν Μαυρουσίων τοῖς 19
„γε ἀτυχεστάτοις οὐκ οἴει δουλεύειν, ὃς τὴν ἐλπίδα
„τοῦ σώζεσθαι, ἢν τὰ κράτιστα φέρῃ, ἐπ' αὐτοῖς
„ἔχεις; καίτοι πῶς ἂν οὐχὶ τῷ παντὶ ἄμεινον εἴη δου- 20
„λεύειν ἐν Ῥωμαίοις πτωχεύοντα ἢ τυραννεῖν ἐν
„Παπούᾳ τε καὶ Μαυρουσίοις; πάντως δέ σοι καὶ τὸ 21

---

1 σίτον *V* | ὀλλύρας *O* || 2 ἄλευρα ἢ ἄλφιτα *VP*] ἄλφιτα ἢ ἄλευρα *O* | ἀλοῦντες Herw.] ἄγοντες codd. || 3 ἐσθί repetit *O* || 5 τε om. *O* || 7 ἐπελελοίπει *P* || 8 τεθνᾶναι *O* || 10 φαρὰν *O* || 12 ἐθὰς *VO*] ἠθὰς *P* || 15 ἆρα *V* || 16 σὸν *V*] σαυτοῦ *PO* || 20 ἄξια *V* | νῦν *PO*] δὴ *V* | μαυρουσίοις *V* || 23 ἔχοις *O* || 24—25 ἐν Παπούᾳ] ἐν παππούα *VP*, ἐπ' ἀπουᾶ *O* || 25 τὸ] τῷ *V*

„ξυνδούλῳ Βελισαρίῳ εἶναι ὑπερβολή τις ὕβρεως φαί-
22 „νεται. ἄπαγε, ὦ βέλτιστε Γελίμερ. ἢ οὐ καὶ ἡμεῖς
„ἐξ εὐπατριδῶν γεγονότες βασιλεῖ νῦν ὑπηρετεῖν
„αὐχοῦμεν; καὶ μὴν λέγουσιν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ
„βουλομένῳ εἶναι ἔς τε βουλὴν ἀνάγραπτόν σε ποιή-
„σασθαι, τιμῆς μεταλαχόντα τῆς ἀνωτάτω, ἣν δὴ πατρι-
„κίων καλοῦσι, καὶ χώρᾳ πολλῇ τε καὶ ἀγαθῇ καὶ
„χρήμασι μεγάλοις δωρήσασθαι, Βελισάριόν τε ἐθέλειν
„ἀναδέχεσθαι πάντα ταῦτα ἔσεσθαί σοι, πίστεις δι-
23 „δόντα. σὺ δὲ ὅσα μὲν ἡ τύχη μοχθηρὰ ἤνεγκε, φέρειν
„γενναίως οἷός τε εἶ πάντα τὰ ἐνθένδε ἀνθρώπῳ γε
24 „ὄντι ἀναγκαῖα εἶναι οἰόμενος. ἢν δέ τινι ἀγαθῷ τὰ
„δυσχερῆ ταῦτα ξυγκεραννύειν βεβούλευται, τοῦτο δὲ
P 250 „αὐτὸς ἐθελούσιος δέξασθαι οὐκ ἂν ἀξιοίης; ἢ οὐχ
„ὁμοίως τοῖς φλαύροις ἀναγκαῖά γε ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ
„τῆς τύχης ἀγαθὰ λογιστέον; ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ
25 „τοῖς σφόδρα ἀνοήτοις δοκεῖ. σοὶ δὲ νῦν μὲν βε-
„βαπτισμένῳ ταῖς ξυμφοραῖς, ἀξυνέτῳ, ὡς τὸ εἰκὸς,
26 „συμβαίνει εἶναι· ἀθυμία γὰρ ἐκπλήξασα εἰς ἀβουλίαν
B 437 „τρέπεσθαι πέφυκεν· ἢν δὲ φέρειν τὴν διάνοιαν τὴν
„σαυτοῦ δύναιο καὶ μὴ πρὸς τύχην μεταβαλλομένην
„ἀγανακτεῖν, παρέσται σοι αὐτίκα δὴ μάλα τά τε ξύμ-
„φορα ἑλέσθαι ἅπαντα καὶ τῶν ἐπικειμένων ἀπηλλάχθαι
„κακῶν.“
27 Ταῦτα Γελίμερ τὰ γράμματα ἀναλεξάμενος ἀποκλαύ-
σας τε δεινῶς ἀντέγραψεν ὧδε „Καὶ τῆς ξυμβουλῆς,

---

1 τις *VP*] τῆς *O* ‖ 2 οὐ καὶ ἡμεῖς *VO*] καὶ ἡμεῖς οὐκ *P* ‖ 3 βασιλεῖ] βανδίλων *O* ‖ 4 μὴν] νῦν *O* ‖ 7 τε] om. *V* ‖ 9—10 διδόντα *VP*] διδόντι *O* ‖ 12 οἰόμενος] οἰοίμενος *O* ‖ 13 δὲ *PO*] δὴ *V* ‖ 15 γε] σε *O* ‖ 17 νῦν μὲν] μὲν om. *O* ‖ 18 συμφοραῖς *P* ‖ 19 ξυμβαίνει *PO* | ἐς *PO* | ἀβουλίαν] ἀθυμίαν *O*

„ἥν μοι ἐποιήσω, πολλὴν ἔχω σοι χάριν καὶ πολεμίῳ
„ἀδικοῦντι δουλεύειν οὐκ ἀνεκτὸν οἶμαι, παρ' οὗ ἂν
„δίκην εὐξαίμην λαβεῖν, εἴ μοι ὁ θεὸς ἵλεως εἴη, ὅς
„γε οὐδὲν πώποτε ἄχαρι πρὸς ἐμοῦ οὔτε ἔργῳ παθὼν
„οὔτε λόγῳ ἀκούσας πολέμῳ μὲν αἰτίαν οὐκ ἔχοντι
„παρέσχετο σκῆψιν, ἐμὲ δὲ ἐς τοῦτο μετήνεγκε τύχης,
„Βελισάριον οὐκ οἶδα ὅθεν ἐπενεγκών. καίτοι καὶ 28
„αὐτῷ ἀνθρώπῳ γε ὄντι, καὶ βασιλεῖ οὐδὲν ἀπεικὸς
„ξυμβήσεσθαί τι ὧν οὐκ ἂν ἕλοιτο. ἐγὼ μέντοι περαι- 29
„τέρω τι γράφειν οὐκ ἔχω. ἀφείλετο γάρ με τὴν
„ἔννοιαν ἡ παροῦσα τύχη. ἀλλὰ χαῖρέ μοι, ὦ φίλε 30
„Φάρα, καί μοι κιθάραν τε καὶ ἄρτον ἕνα καὶ σπόγγον
„δεομένῳ πέμπε.“ ταῦτα ἐπεὶ ἀπενεχθέντα ὁ Φάρας 31
ἔγνω, χρόνον δή τινα διηπορεῖτο τῆς ἐπιστολῆς τὸ
ἀκροτελεύτιον συμβαλεῖν οὐκ ἔχων, ἕως οἱ ὁ ταύτην
κομίσας ἔφρασεν ὡς ἄρτου μὲν ἑνὸς δέοιτο Γελίμερ,
ἐπιθυμῶν ἐς θέαν τε αὐτοῦ ἀφικέσθαι καὶ βρῶσιν,
ἐπεὶ ἐξ οὗ ἐς Παπούαν ἀναβέβηκεν, οὐδένα που ἄρτον
ὠπτημένον εἶδε. σπόγγος δέ οἱ ἀναγκαῖος εἴη· τοῖν 32
γάρ οἱ ὀφθαλμοῖν ἅτερος, τραχυνόμενος τῇ ἀλουσίᾳ,
ἐς ἄγαν ἐπῆρται. κιθαριστῇ δὲ ἀγαθῷ ὄντι ᾠδή τις 33
αὐτῷ ἐς ξυμφορὰν τὴν παροῦσαν πεποίηται, ἣν δὴ
πρὸς κιθάραν θρηνῆσαί τε καὶ ἀποκλαῦσαι ἐπείγεται. B 438
ταῦτα ἀκούσας Φάρας περιαλγήσας τε καὶ τύχην τὴν 34

---

12 cf. Theoph. I 197, 18. Zonar. III p. 277. Cedren. I 649, 7

---

3 μοι] μὴ *V* ‖ 4 πρὸς om. *O* ‖ 9 ξυμβήσεται *O* ‖ 11 ἔννοιαν] ἄνοιαν *O* ‖ 12 φαρὰν *O* ‖ 13 φαρὰν *O* ‖ 15 ξυμβαλεῖν *PO* ‖ 18 εἰς *P* | παππούαν *VP*, παπουὰν *O* | που *VO*] πω *P* ‖ 19 εἶδε] οἶδε *O* | οἱ om. *V* ‖ 20 ὀφθαλμῶν *P* | ἕτερος *O* | τρηχυνόμενος *V* ‖ 21 ἐσάγαν *VO* ‖ 24 φαρὰν *O* | καὶ περιαλγήσας *P*

ἀνθρωπείαν ἀπολοφυράμενος κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐποίει καὶ πάντα ἔπεμπεν ὅσων αὐτοῦ ἔχρῃζε Γελίμερ. τῆς μέντοι προσεδρείας οὐδὲν μεθιεὶς ἐφύλασσε μᾶλλον ἢ πρότερον.

a. 534 *ζ'. Ἤδη δὲ τριῶν μηνῶν χρόνος ἐν ταύτῃ δὴ τῇ*
προσεδρείᾳ ἐτρίβη καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα. καὶ ὁ Γελίμερ
ἐδεδίει, τοὺς πολιορκοῦντας ἐπ' αὐτὸν οὐκ εἰς μακρὰν
ἀναβήσεσθαι ὑποτοπάζων, καὶ τῶν οἱ συγγενῶν παι-
P 251 *δίων τὰ πλεῖστα σώματα σκώληκας ἐν ταύτῃ δὴ τῇ*
2 *ταλαιπωρίᾳ ἠφίει. καὶ ἐν ἅπασι μὲν περιώδυνος ἦν,*
ἐς ἅπαντα δέ, πλήν γε δὴ τοῦ θνήσκειν, δυσάρεστος,
τῇ μέντοι κακοπαθείᾳ παρὰ δόξαν ἀντεῖχεν, ἕως οἱ
3 *θέαμα ἰδεῖν ξυνηνέχθη τοιόνδε. γυνή τις Μαυρουσία*
σῖτον ὀλίγον ἀμωσγέπως ξυγκοψαμένη, μᾶζαν δὲ ἐν-
θένδε βραχεῖαν κομιδῇ ποιησαμένη ἐς ζέουσαν τὴν
σποδιὰν τὴν ἐν τῇ ἐσχάρᾳ ἐνέβαλεν. οὕτω γὰρ νόμος
4 *ἐν Μαυρουσίοις τοὺς ἄρτους ὀπτᾶσθαι. παρὰ ταύτην*
δὴ τὴν ἐσχάραν δύο παῖδε καθημένω καὶ τῷ λιμῷ
ὑπεράγαν βιαζομένω, ἅτερος μὲν αὐτῆς τῆς ἀνθρώπου
υἱός, ἣ τὴν μᾶζαν ἐμβεβλημένη ἐτύγχανεν, ὁ δὲ ἕτερος
Γελίμερος ἀδελφιδοῦς ὤν, ἐβουλέσθην ταύτην δὴ τὴν
μᾶζαν ἁρπάσασθαι, ἐπειδὰν αὐτοῖς τάχιστα ὠπτῆσθαι
5 *δοκῇ. τούτοιν τοῖν παίδοιν ὁ μὲν Βανδίλος προτερήσας*

---

7 cf. Theoph. I 198, 1

---

1 *κατὰ τὰ*] *κατὰ κατὰ P* ‖ 2 *αὐτοῦ*] *αὐτῶ O* | *ἔχριζε O* ‖ 3 *μεθιεὶς PO*] *ἐφιεὶς V* ‖ 7 *ἐς PO* ‖ 8 *ξυγγενῶν PO* ‖ 14 *σίτον V* | *συγκοψαμένη PO* ‖ 14—15 *μᾶζαν—ποιησαμένη P*] om. *VO* ‖ 14 *μάζαν P* ‖ 16 *σποδιὰν τὴν* in marg. adscripta sunt in *P* | *ἐνέβαλλεν P* ‖ 18 *δύω O* ‖ 19 *ὑπεράγαν*] *ὑπάγαν O* ‖ 20 *μᾶζαν* Dind.] *μάζαν* hic et infra codd. ‖ 21 *ἀδελφιδὸς V* | *ἐβουλέσθη V*, *ἠβουλέσθην O* ‖ 22 *αὐτοῖς*] *αὐτῇ O* | *ὀπτῆσθαι V*, *ὀπτᾶσθαι O* ‖ 23 *δοκῇ*] *δοκεῖ O*

ἔφθασέ τε τὴν μᾶζαν ἁρπάσας καὶ ζέουσαν ἔτι ὡς
μάλιστα σποδιᾶς τε ἀνάπλεων οὖσαν, ὑπερβιαζομένου B 439
αὐτὸν τοῦ λιμοῦ, ἐς τὸ στόμα ἐμβαλόμενος ἤσθιεν, ὁ
δὲ ἕτερος λαβόμενος αὐτοῦ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν
ἐπάταξέ τε κατὰ κόρρης καὶ αὖθις ῥαπίσας ἠνάγκασε
τὴν μᾶζαν ξὺν βίᾳ πολλῇ ἀποβαλεῖν ἤδη ἐν τῇ
φάρυγγι οὖσαν. τοῦτο τὸ πάθος οὐκ ἐνεγκὼν Γελίμερ 6
(παρηκολούθει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἅπασιν) ἐθηλύνθη τε τὴν
διάνοιαν καὶ πρὸς Φάραν ὡς τάχιστα ἔγραψε τάδε
„Εἴ τινι καὶ ἄλλῳ τετύχηκε πώποτε τὰ δεινὰ καρτερή- 7
„σαντι ἀπ' ἐναντίας ἰέναι τῶν πρόσθεν αὐτῷ βεβου-
„λευμένων, τοιοῦτον δή τινα καὶ ἐμὲ νόμιζε εἶναι, ὦ
„βέλτιστε Φάρα. εἰσῆλθε γάρ με ἡ σὴ ξυμβουλή, ἣν 8
„δὴ ἀλογῆσαι ἥκιστα βούλομαι. οὐ γὰρ ἂν ἀντιτεί-
„νοιμι περαιτέρω τῇ τύχῃ οὐδὲ πρὸς τὴν πεπρωμένην
„ξυγομαχοίην, ἀλλ' ἕψομαι αὐτίκα δὴ μάλα, ὅπη ἂν
„αὐτῇ ἐξηγεῖσθαι δοκῇ· ὅπως μέντοι τὰ πιστὰ λάβοιμι,
„ἀναδέχεσθαι Βελισάριον βασιλέα ποιήσειν ἅπαντα,
„ὅσα μοι ἔναγχος ὑπεδέξω. ἐγὼ γάρ, ἐπειδὰν τάχιστα 9
„τὴν πίστιν δοίητε, ἐμαυτόν τε ὑμῖν ἐγχειριῶ καὶ
„συγγενεῖς τούσδε καὶ Βανδίλους, ὅσοι ξὺν ἡμῖν ἐν-
„ταῦθά εἰσι."

Τοσαῦτα μὲν τῷ Γελίμερι ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇδε 10
ἐγέγραπτο. Φάρας δὲ ταῦτά τε Βελισαρίῳ καὶ τὰ
πρότερον γεγραμμένα σφίσι πρὸς ἀλλήλους σημήνας
ἐδεῖτο ὡς τάχιστά οἱ δηλῶσαι ὅ τι ἂν αὐτῷ βουλο-

1 τε om. *O* ‖ 3 ἐμβαλλόμενος *PO* ‖ 5 κόρης *P* ‖ 6 τὴν] τὴν μὲν *O* ‖ 7 φάραγγι *V* ‖ 9 φαρὰν *O* et Theoph. | ὡς om. *O* ‖ 10 τινι] τι *O* ‖ 11 αὐτῷ] αὐτοῦ *O* ‖ 13 φαρὰν *O* ‖ 16 ξυγομαχήσαιμι *O* ‖ 17 αὐτῇ] αὐτὴ *V* ‖ 21 ξυγγενεῖς *PO* | καὶ om. *O* ‖ 24 φαρὰν *O* | τε om. *O* ‖ 26 ἂν] δὴ *O*

11 *μένῳ εἴη. Βελισάριος δὲ (καὶ γάρ οἱ ἐν ἐπιθυμίᾳ*
μεγάλῃ ἦν ζῶντα Γελίμερα βασιλεῖ ἀγαγεῖν) ἐπεὶ τάχιστα
τὰ γράμματα ἀνελέξατο, περιχαρής τε ἐγεγόνει καὶ
Κυπριανὸν φοιδεράτων ἄρχοντα ἐς Παπούαν ἐκέλευεν
B 440 *ἰέναι ξὺν ἄλλοις τισίν, ὅρκους τε αὐτοῖς ἐπέστελλε*
περὶ σωτηρίας Γελίμερός τε καὶ τῶν ξὺν αὐτῷ διδόναι,
καὶ ὡς ἐπίτιμός τε παρὰ βασιλεῖ καὶ οὐδενὸς ἐνδεὴς
12 *εἴη. οἵπερ ἐπεὶ παρὰ τὸν Φάραν ἀφίκοντο, ἦλθον ξὺν*
αὐτῷ ἔς τι χωρίον παρὰ τὸν τοῦ ὄρους πρόποδα, ἔνθα
σφίσι Γελίμερ μετάπεμπτος ἦλθε καὶ τὰ πιστὰ λαβὼν
13 *ἧπερ ἐβούλετο ἐς Καρχηδόνα σὺν αὐτοῖς ἧκεν. ἐτύγχανε*
δὲ Βελισάριος διατριβήν τινα ἐν τῷ τῆς πόλεως
14 P 252 *προαστείῳ ποιούμενος, ὅπερ Ἄκλας καλοῦσιν. ἔνθα*
δὴ ὁ Γελίμερ παρ' αὐτὸν εἰσῆλθε, γελῶν γέλωτα οὔτε
φαῦλον οὔτε κρύπτεσθαι ἱκανὸν ὄντα, τῶν τε αὐτὸν
θεωμένων ἔνιοι μὲν τῇ τοῦ πάθους ὑπερβολῇ ἀπάν-
των τε αὐτὸν ἐκστῆναι τῶν κατὰ φύσιν ὑπώπτευον
καὶ παραπαίοντα ἤδη λόγῳ οὐδενὶ τὸν γέλωτα ἔχειν.
15 *οἱ μέντοι φίλοι ἀγχίνουν τε τὸν ἄνθρωπον ἐβούλοντο*
εἶναι καὶ ἅτε οἰκίας μὲν βασιλικῆς γεγονότα, εἰς βα-
σιλείαν δὲ ἀναβεβηκότα, καὶ δύναμίν τε ἰσχυρὰν χρή-
ματά τε μεγάλα ἐκ παιδὸς ἄχρι καὶ ἐς γῆρας περιβα-
λόμενον, εἶτα εἰς φυγήν τε καὶ δέος πολὺ ἐμπεσόντα
καὶ κακοπάθειαν τὴν ἐν Παπούᾳ ὑποστάντα, καὶ νῦν

---

14 Zonar. III 278

---

2 *ἐπεὶ V*] *ἐπειδὴ PO* ‖ 3 *ἀνελέξατο PO*] *ἀνεδέξατο V* ‖ 4 *παππούαν VP*, *παπουὰν O* ‖ 5 *ἀπέστελλε V* ‖ 6 *γελίμερί V* ‖ 10 *ἦλθε PO*] *ἧκεν V* | 11 *ἧπερ*] *ὤνπερ O* | *ξὺν PO* ‖ 13 *ἄκλας VP*] *ἀγκλᾶς O* ‖ 15 *αὐτὸν*] *αὐτοῦ O* ‖ 17 *αὐτὸν VO*] *αὐτῶν P* ‖ 20 *ἐς PO* ‖ 22—23 *περιβαλλόμενον VO* ‖ 23 *ἐς φυγήν PO* ‖ 24 *παππούα VP*, *παπουᾶ O*

ἐν αἰχμαλώτων λόγῳ ἥκοντα, πάντων τε ταύτῃ τῶν
ἀπὸ τῆς τύχης ἀγαθῶν τε καὶ φλαύρων ἐν πείρᾳ
γεγονότα, ἄλλου οὐδενὸς ἄξια τὰ ἀνθρώπινα ἢ γέλω-
τος πολλοῦ οἴεσθαι εἶναι. περὶ μὲν οὖν τοῦ γέλωτος, 16
ὃν Γελίμερ ἐγέλα, λεγέτω ὥς πη ἕκαστος γινώσκει,
καὶ ἐχθρὸς καὶ φίλος. Βελισάριος δὲ ἐς βασιλέα ὡς 17
Γελίμερ δορυάλωτος εἴη ἐν Καρχηδόνι ἀνενεγκὼν ᾔτει
ξὺν αὐτῷ ἐς Βυζάντιον ἀφικέσθαι. ἅμα δὲ αὐτόν τε
καὶ Βανδίλους ἅπαντας οὐκ ἐν ἀτιμίᾳ ἐφύλασσε καὶ
τὸν στόλον ἐν παρασκευῇ ἐποιεῖτο.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἐν τῷ παντὶ αἰῶνι ἤδη 18 B441
τε κρείσσω ἐλπίδος ἐς πεῖραν ἦλθε καὶ ἀεὶ ἥξει, ἕως
ἂν αἱ αὐταὶ τύχαι ἀνθρώπων ὦσι. τά τε γὰρ λόγῳ 19
ἀδύνατα δοκοῦντα εἶναι ἔργῳ ἐπιτελῆ γίγνεται καὶ τὰ
τέως ἀδύνατα φανέντα πολλάκις, εἶτα ἀποβάντα θαύ-
ματος ἄξια ἔδοξεν εἶναι. εἰ μέντοι τοιαῦτα ἔργα πώ- 20
ποτε γεγενῆσθαι τετύχηκεν οὐκ ἔχω εἰπεῖν, τὸν Γιζερίχου
τέταρτον ἀπόγονον καὶ τὴν βασιλείαν τὴν αὐτοῦ
πλούτῳ τε καὶ στρατιωτῶν δυνάμει ἀκμάζουσαν πρὸς
πεντακισχιλίων ἀνδρῶν ἐπηλύδων τε καὶ οὐκ ἐχόντων
ὅποι ὁρμίζοιντο ἐν χρόνῳ οὕτω βραχεῖ καταλελύσθαι.
τοσοῦτον γὰρ ἦν τὸ τῶν ἱππέων πλῆθος τῶν Βελι- 21
σαρίῳ ἑπισπομένων, οἳ καὶ τὸν πόλεμον πάντα πρὸς
Βανδίλους διήνεγκαν. τοῦτο γὰρ εἴτε τύχῃ εἴτε τινὶ
ἀρετῇ γέγονε, δικαίως ἄν τις αὐτὸ ἀγασθείη. ἐγὼ δὲ
ὅθενπερ ἐξέβην ἐπάνειμι.

---

1 ἐν *PO*] om. *V* ‖ 3 ἀνθρώπινα *V* Theoph.] ἀνθρώπεια *PO* ‖ 5 ὃν Γελίμερ] γελίμερ ὃν *O* | ὥς πη ἕκαστος *VO*] ἕκαστος ὥς πη *P* ‖ 12 τε κρείσσω] τε καὶ κρείσσω *O* | εἰς *O* | ἦλθον *V* | ἥξειν *O* ‖ 14 γίγνεται *V*] γίνεται *PO* ‖ 20 ἐπηλύδων *VO*] ἐπηλύτων *P* ‖ 21 ὅποι *V*] ὅπη *PO* ‖ 23 ἑπισπωμένων *V* | πάντα] ἅπαντα *PO* ‖ 25 αὐτὸ *VP*] αὐτοῦ *O*

η′. Ὁ μὲν οὖν Βανδιλικὸς πόλεμος ἐτελεύτα ὧδε.
ὁ δὲ φθόνος, οἷα ἐν μεγάλῃ εὐδαιμονίᾳ φιλεῖ γίγνε-
σθαι, ὤδινεν ἤδη ἐς Βελισάριον, καίπερ αὐτῷ οὐδε-
2 μίαν παρέχοντα σκῆψιν. τῶν γὰρ ἀρχόντων τινὲς διέ-
P 253 βαλον αὐτὸν ἐς βασιλέα, τυραννίδα αὐτῷ οὐδαμόθεν
3 προσήκουσαν ἐπικαλοῦντες. βασιλεὺς δὲ ταῦτα μὲν
ἐς τὸ πᾶν οὐκ ἐξήνεγκεν, ἢ τὴν διαβολὴν ἐν ὀλιγωρίᾳ
4 ποιησάμενος, ἢ καὶ βέλτιον αὐτῷ ἐνομίσθη. Σολόμωνα
B 442 δὲ πέμψας αἵρεσιν Βελισαρίῳ παρέσχετο ἑλέσθαι ὁπο-
τέραν ἂν αὐτῷ βουλομένῳ εἴη, πότερα ξὺν Γελίμερί
τε καὶ Βανδίλοις ἐς Βυζάντιον ἥκειν, ἢ αὐτοῦ μένοντι
5 ἐκείνους στεῖλαι. ὁ δὲ (οὐ γὰρ ἔλαθον αὐτὸν οἱ
ἄρχοντες τὴν τυραννίδα ἐπενεγκόντες) ἐς Βυζάντιον
ἀφικέσθαι ἠπείγετο, ὅπως δὴ τήν τε αἰτίαν ἐκλύσηται
καὶ τοὺς διαβαλόντας μετελθεῖν δύνηται. ὅτῳ δὲ
τρόπῳ τὴν τῶν κατηγόρων πεῖραν ἔμαθεν, ἐρῶν ἔρχο-
6 μαι. ὅτε δὴ τὴν διαβολὴν τήνδε ποιεῖσθαι οἱ δια-
βαλόντες ἤθελον, δείσαντες μὴ σφίσιν ὁ τὴν ἐπιστολὴν
μέλλων κομιεῖν βασιλεῖ ἐν θαλάσσῃ ἀφανισθεὶς τὰ
πρασσόμενα διακωλύσῃ, ἐν δύο γραμματείοις τὴν
τυραννίδα γράψαντες, ἀγγέλους δύο ὡς βασιλέα ἐν
7 ναυσὶ δύο στέλλειν διενοοῦντο. τούτοιν ἅτερος μὲν
λαθὼν ἔπλευσεν, ὁ δὲ ἕτερος ἐξ ὑποψίας δή τινος ἐν

1 cf. Theoph. I 199, 2 Cedren. I 650, 1

2—3 *γίγνεσθαι VO*] *γίνεσθαι P* ‖ 3 *αὐτοῦ O* ‖ 4 *παρέχοντα P*] *παρέχοντι V*, *παρέχοντος O* ‖ 4—5 *διέβαλλον PO* ‖ 5 *αὐτῷ*] *αὐτοῦ O* ‖ 8 *σολομῶνα O* ‖ 9 *παρείχετο O* ‖ 9—10 *ὁποτέραν ἂν V*] *ὁπότερ/ ἂν P*, *ὁπότερα ἂν O* ‖ 10 *πότερον O* ‖ 12 *οὐ VO* Theoph.] *οὐδὲ P* ‖ 15 *διαβαλλόντας P*, *διαβάλλοντας O* | *δύνηται PO*] *δυνήσηται V* ‖ 16 *πεῖραν*] *πορείαν V* ‖ 17—18 *διαβάλλοντες PO* ‖ 19 *βασιλεῖ κομιεῖν PO* ‖ 20 *διακωλύσηται V* | *γραμματίοις V* ‖ 21 *ἀγγέλους* superscr. *λ V* | *ὡς* om. *O*

*Μανδρακίῳ ἥλω, καὶ τὰ γράμματα τοῖς λαβοῦσιν αὐτὸν
ἐγχειρίσας ἔκπυστα ἐποίει τὰ πρασσόμενα. ταύτῃ τε* 8
*μαθὼν Βελισάριος ἐς ὄψιν ἐλθεῖν τὴν βασιλέως, ὥσπερ
ἐρρήθη, ἠπείγετο. ταῦτα μὲν δὴ ἐν Καρχηδόνι ἐφέρετο τῇδε.*

Μαυρούσιοι δὲ, ὅσοι ἔν τε Βυζακίῳ καὶ Νουμιδίᾳ 9
*ᾤκηντο, ἐς ἀπόστασίν τε ἐξ αἰτίας οὐδεμιᾶς εἶδον καὶ
τὰς σπονδὰς διαλύσαντες χεῖρας ἀνταίρειν ἐξαπιναίως
Ῥωμαίοις ἔγνωσαν. καὶ τοῦτο οὐκ ἄπο τρόπου τοῦ
οἰκείου σφίσιν ἐπράσσετο. ἔστι γὰρ ἐν Μαυρουσίοις* 10
*οὔτε θεοῦ φόβος οὔτε ἀνθρώπων αἰδώς. μέλει γὰρ
αὐτοῖς οὔτε ὅρκων οὔτε ὁμήρων, ἢν καὶ παῖδες ἢ
ἀδελφοὶ τῶν ἐν σφίσιν ἡγουμένων τύχωσιν ὄντες.* B 443
οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενὶ εἰρήνη ἐν Μαυρουσίοις, ὅτι μὴ τῶν 11
*πολεμίων τῶν κατ᾽ αὐτῶν δέει κρατύνεται. ὅτῳ δὲ
αὐτοῖς αἵ τε πρὸς Βελισάριον σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ
ὅτῳ διελύθησαν τρόπῳ, ἐγὼ δηλώσω. ἡνίκα ὁ βασι-* 12
*λέως στόλος ἐπίδοξος ἐγεγόνει ὡς ἐς Λιβύην ἀφίξεται,
δείσαντες οἱ Μαυρούσιοι μή τι ἐνθένδε κακὸν λάβωσι
ταῖς ἐκ τῶν γυναικῶν μαντείαις ἐχρῶντο. ἄνδρα γὰρ* 13
*μαντεύεσθαι ἐν τῷ ἔθνει τούτῳ οὐ θέμις, ἀλλὰ
γυναῖκες σφίσι κάτοχοι ἐκ δή τινος ἱερουργίας γινόμεναι προλέγουσι τὰ ἐσόμενα, τῶν πάλαι χρηστηρίων
οὐδενὸς ἧσσον. τότε οὖν πυνθανομένοις αὐτοῖς, ὥσπερ* 14
ἐρρήθη, αἱ γυναῖκες ἀνεῖλον, στρατὸν ἐξ ὑδάτων, Βαν-

---

2 *ἐποίει V*] *ἐποίησε PO* | *ταύτῃ*] *ταῦτα O* ‖ 4 *ἐρρέθη P* ‖ 5 *τῇδε VO*] *ὧδε P* ‖ 6 *νουμηδία O* ‖ 8 *ἀπαίρειν O* ‖ 9—10 *τοῦ οἰκείου τρόπου PO* ‖ 11 *θεοῦ O*] *θείου VP* | *μέλλει VP* ‖ 12 *οὐδὲ ὅρκων οὐδὲ VP* ‖ 15 *τῶν κατ᾽ V*] *τῶ κατ᾽ PO* | *κρατύνηται PO* | *ὅτω V*] *ὅπως PO* ‖ 16 *τε*] *ται P* ‖ 17 *διελύθησαν*] *δὴ ἐλύθησαν V* ‖ 20 *ἄνδρα*] *ἄν//α P* ‖ 21 *τῷ ἔθνει τούτῳ*] *τούτω τῶ ἔθνει O* ‖ 22 *σφίσιν O* ‖ 25 *ἀνεῖλον VP*] *ἀνεῖπον O*

δίλων κατάλυσιν, Μαυρουσίων φθοράν τε καὶ ἧτταν,
15 ὅτε Ῥωμαίοις ὁ στρατηγὸς ἀγένειος ἔλθοι. ταῦτα ἀκού-
σαντες οἱ Μαυρούσιοι, ἐπεὶ τὸ βασιλέως στράτευμα
εἶδον ἐκ θαλάσσης ἥκον, ἐν δέει τε μεγάλῳ ἐγένοντο
P 254 καὶ ξυμμαχεῖν Βανδίλοις ἥκιστα ἤθελον, ἀλλ' ἐς Βε-
λισάριον πέμψαντες καὶ τὴν εἰρήνην, ὡς πρόσθεν δε-
δήλωται, κρατυνάμενοι ἡσύχαζόν τε καὶ τὸ μέλλον
16 ὅπη ἐκβήσεται ἐκαραδόκουν. ἐπεὶ δὲ Βανδίλων τὰ
πράγματα ἤδη ἐς πέρας ἀφῖκτο, πέμπουσιν ἐς τὸ Ῥω-
μαίων στράτευμα, διερευνώμενοι εἴ τις αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ
17 ἀγένειός ἐστιν. ἐπεὶ δὲ ἅπαντας πώγωνος ἑώρων
ἐμπιπλαμένους, οὐ χρόνον τὸν παρόντα τὸ μαντεῖον
σημαίνειν σφίσιν ᾤοντο, ἀλλὰ πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον,
18 ταύτῃ τὸ λόγιον ἑρμηνεύοντες, ᾗ αὐτοὶ ἤθελον. αὐτίκα
μὲν οὖν ἐς τὴν διάλυσιν τῶν σπονδῶν ὥρμηντο, ἀλλὰ
19 B 444 τὸ ἐκ Βελισαρίου δέος αὐτοὺς διεκώλυεν. οὐ γάρ ποτε
πολέμῳ Ῥωμαίων περιέσεσθαι, παρόντος γε αὐτοῦ, ἐν
20 ἐλπίδι εἶχον. ὡς δὲ τὴν ἄφοδον αὐτοῦ σὺν τοῖς
ὑπασπισταῖς τοῖς αὐτοῦ καὶ δορυφόροις ποιεῖσθαι
ἤκουσαν, ἤδη τε τὰς ναῦς ὑπ' αὐτῶν τε καὶ Βαν-
δίλων πληροῦσθαι ἐπύθοντο, τὰ ὅπλα ἐξαπιναίως ἀρά-
μενοι ἅπασαν κακοῦ ἰδέαν ἐς τοὺς Λίβυας ἐπεδείξαντο.
21 οἱ γὰρ στρατιῶται ὀλίγοι τε ἐν ἑκάστῃ ἐσχατιᾶς χώρᾳ
καὶ ἔτι ἀπαράσκευοι ὄντες, καταθέουσιν οὐκ ἂν εἶχον

5 cf. 412, 24

1 ἦσσαν PO ‖ 2 ὁ om. O | ἔλθῃ V ‖ 3 ἐπεὶ V] ἐπειδὴ PO ‖ 9 ἤδη ἐς πέρας VP] ἐς πέρας ἤδη O ‖ 12 παρόντα] παρόντα σφίσι PO ‖ 13 σημαίνειν VO] σημαίνεσθαι P | σφίσιν om. PO | 14 ταύτῃ] ταυτὶ O ‖ 17 πολέμω V] τῷ πολέμω PO ‖ 18 ἔφοδον O | ξὺν PO ‖ 19 τοῖς αὐτοῦ VO] τοῖς om. P ‖ 20 τε PO] om. V ‖ 22 ἰδέαν] εἰδέαν V ‖ 24 ἂν εἶχον Hoesch. in marg.] ἀντεῖχον codd.

πανταχόσε τοῖς βαρβάροις ἀνθίστασθαι, οὐδὲ τὰς
ἐπεκδρομὰς συχνάς τε καὶ οὐκ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς γινο-
μένας διακωλύσειν. ἀλλ' ἄνδρες μὲν οὐδενὶ κόσμῳ 22
ἐκτείνοντο, γυναῖκες δὲ σὺν παισὶν ἐν ἀνδραπόδων
λόγῳ ἐγίνοντο, τά τε χρήματα ἐκ πάσης ἐσχατιᾶς ἤγετο
καὶ φυγῆς ἡ χώρα ξύμπασα ὑπεπίμπλατο. ταῦτα Βε-
λισαρίῳ ἤδη που ἀναγομένῳ ἠγγέλλετο. καὶ αὐτὸς 23
μὲν ἀναστρέφειν οὐκέτι εἶχε, Σολόμωνι δὲ διέπειν τὸ
Λιβύης κράτος παρείχετο, ἀπολέξας καὶ τῶν ὑπασπιστῶν
τε καὶ δορυφόρων τῶν αὐτοῦ μέρος τὸ πλεῖστον,
ὥστε Σολόμωνι ἑπομένους Μαυρουσίων ὅτι τάχιστα
τοὺς ἐπαναστάντας τῆς ἐς Ῥωμαίους ἀδικίας σὺν προ-
θυμίᾳ πολλῇ τίσασθαι. καὶ βασιλεὺς δὲ στρατιὰν 24
ἄλλην Σολόμωνι ἔπεμψε, ξὺν Θεοδώρῳ τε τῷ ἐκ Καππα-
δοκίας καὶ Ἰλδίγερι· ὃς δὴ Ἀντωνίνης γαμβρὸς τῆς
Βελισαρίου γυναικὸς ἦν. ἐπειδὴ δὲ τῶν ἐπὶ Λιβύης 25
χωρίων τοὺς φόρους οὐκέτι ἦν ἐν γραμματείοις τεταγμέ-
νους εὑρεῖν, ᾗπερ αὐτοὺς ἀπεγράψαντο ἐν τοῖς ἄνω
χρόνοις Ῥωμαῖοι, ἅτε Γιζερίχου ἀναχαιτίσαντός τε καὶ B 445
διαφθείραντος κατ' ἀρχὰς ἅπαντα, Τρύφων τε καὶ
Εὐστράτιος πρὸς βασιλέως ἐστάλησαν, ἐφ' ᾧ τοὺς
φόρους αὐτοῖς τάξουσι κατὰ λόγον ἑκάστῳ. οἳ δὴ οὐ
μέτριοι Λίβυσιν οὐδὲ φορητοὶ ἔδοξαν εἶναι.

θ'. Βελισάριος δὲ ἅμα Γελίμερί τε καὶ Βανδίλοις P 255
ἐς Βυζάντιον ἀφικόμενος γερῶν ἠξιώθη, ἃ δὴ ἐν τοῖς

4 ξὺν *PO* ‖ 5 ἐγίγνοντο *P* ‖ 6 ὑπεμπίπλατο *P* | ταῦτα] καὶ ταῦτα *O* ‖ 8 σολομῶνι hic et infra *O* ‖ 10 τε *PO*] om. *V* | αὐτοῦ codd. | τὸ *VO*] om. *P* ‖ 12 τοὺς om. *O* | τῆς] καὶ *O* | ξὺν *PO* ‖ 14 ἐκ om. *O* ‖ 15 ἰλδιγέρη *V* ‖ 18 ᾗπερ] ὥπερ *O* ‖ 20 ἅπαντα *VO*] ἅπαντας *P* ‖ 22 τάξωσι *V* | κατὰ λόγον] κατ' ὀλίγον *V* | ἑκάστῳ ante αὐτοῖς transponit *O*

ἄνω χρόνοις Ῥωμαίων στρατηγοῖς τοῖς νίκας τὰς
μεγίστας καὶ λόγου πολλοῦ ἀξίας ἀναδησαμένοις διε-
2 τετάχατο. χρόνος δὲ ἀμφὶ ἐνιαυτοὺς ἑξακοσίους παρῳ-
χήκει ἤδη ἐξ ὅτου ἐς ταῦτα τὰ γέρα οὐδεὶς ἐληλύθει,
ὅτι μὴ Τίτος τε καὶ Τραϊανὸς, καὶ ὅσοι ἄλλοι αὐτο-
κράτορες στρατηγήσαντες ἐπί τι βαρβαρικὸν ἔθνος
3 ἐνίκησαν. τά τε γὰρ λάφυρα ἐνδεικνύμενος καὶ τὰ
τοῦ πολέμου ἀνδράποδα ἐν μέσῃ πόλει ἐπόμπευσεν,
ὃν δὴ θρίαμβον καλοῦσι Ῥωμαῖοι, οὐ τῷ παλαιῷ μέν-
τοι τρόπῳ, ἀλλὰ πεζῇ βαδίζων ἐκ τῆς οἰκίας τῆς αὑτοῦ
ἄχρι ἐς τὸν ἱππόδρομον κἀνταῦθα ἐκ βαλβίδων αὖθις
ἕως εἰς τὸν χῶρον ἀφίκετο, οὗ δὴ ὁ θρόνος ὁ βασίλειός
4 ἐστιν. ἦν δὲ λάφυρα μὲν ὅσα δὴ ὑπουργίᾳ τῇ βασι-
λέως ἀνεῖσθαι εἰώθει, θρόνοι τε χρυσοῖ καὶ ὀχήματα,
οἷς δὴ τὴν βασιλέως γυναῖκα ὀχεῖσθαι νόμος, καὶ κόσ-
μος πολὺς ἐκ λίθων ἐντίμων ξυγκείμενος, ἐκπώματά
τε χρυσᾶ, καὶ τἄλλα ξύμπαντα ὅσα ἐς τὴν βασιλέως
5 θοίνην χρήσιμα. ἦν δὲ καὶ ἄργυρος ἕλκων μυριάδας
ταλάντων πολλὰς καὶ πάντων τῶν βασιλικῶν κειμηλίων
πάμπολύ τι χρῆμα (ἅτε Γιζερίχου τὸ ἐν Ῥώμῃ σεσυ-
B 446 ληκότος Παλάτιον, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις
ἐρρήθη), ἐν οἷς καὶ τὰ Ἰουδαίων κειμήλια ἦν, ἅπερ ὁ

12 cf. Zach. 206, 12. Theoph. I 199, 19. Euagr. IV 17. Zonar. III 278 || 21 cf. 331, 20 || 22 cf. Theoph. I 109, 4. I 199, 26. Euagr. IV 17

1 Ῥωμαίων om. *V* | τοῖς *VP*] τοῖς τὰς *O* || 3—4 παρῳχήκει *V*] παρῴχηκεν *PO* || 4 ἐξότου codd. || 5 τίτος *O* || 6 τι *PO*] τὸ *V* et Theoph. || 9 καλοῦσι *V* et Theoph.] ἐκάλουν *PO* || 10 αὐτοῦ codd. || 11 ἐκ βαλβίδων Maltr.] ἐκ βανδίλων codd. || 11—12 ἕως εἰς *V*] ἕως ἐς *P*, ἕως *O* || 13 μὲν om. *O* || 14 χρυσοὶ *V* || 16 συγκείμενος *P* || 17 τἄλλα *V*] τὰ ἄλλα *PO* || 18—19 μυριάδας ταλάντων] ταλάντων μυριάδας *O* || 19 πάντων τῶν] παντοδαπῶν Theoph. | βασιλικῶν deerat in *P*, adscr. est in marg. || 21 ἔμπροσθε *P* || 22 ἐρρέθη *P* | οἷς *V* Theoph.] τοῖς *PO*

Οὐεσπασιανοῦ Τίτος μετὰ τὴν Ἱεροσολύμων ἅλωσιν
ἐς Ῥώμην ξὺν ἑτέροις τισὶν ἤνεγκε. καὶ αὐτὰ τῶν 6
τις Ἰουδαίων ἰδὼν καὶ παραστὰς τῶν βασιλέως γνωρί-
μων τινὶ „ταῦτα“ ἔφη „τὰ χρήματα ἐς τὸ ἐν Βυζαντίῳ
„Παλάτιον ἐσκομίζεσθαι ἀξύμφορον οἴομαι εἶναι. οὐ 7
„γὰρ οἷόν τε αὐτὰ ἑτέρωθι εἶναι ἢ ἐν τῷ χώρῳ, οὗ
„δὴ Σολομὼν αὐτὰ πρότερον ὁ τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς
„ἔθετο. διὰ ταῦτα γὰρ καὶ Γιζέριχος τὰ Ῥωμαίων βασί- 8
„λεια εἷλε καὶ νῦν τὰ Βανδίλων ὁ Ῥωμαίων στρατός.“
ταῦτα ἐπεὶ ἀνενεχθέντα βασιλεὺς ἤκουσεν, ἔδεισέ τε 9
καὶ ξύμπαντα κατὰ τάχος ἐς τῶν Χριστιανῶν τὰ ἐν
Ἱεροσολύμοις ἱερὰ ἔπεμψεν. ἀνδράποδα δὲ ἦν τοῦ 10
θριάμβου Γελίμερ τε αὐτὸς, ἐσθῆτά πού τινα ἐπὶ τῶν
ὤμων ἀμπεχόμενος πορφυρᾶν, καὶ τὸ ξυγγενὲς
ἅπαν, Βανδίλων τε ὅσοι εὐμήκεις τε ἄγαν καὶ καλοὶ
τὰ σώματα ἦσαν. ὡς δὲ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ Γελίμερ 11
ἐγεγόνει καὶ τόν τε βασιλέα ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ
καθήμενον τόν τε δῆμον ἐφ' ἑκάτερα ἑστῶτα εἶδε
καὶ αὐτὸν οὗ ἦν κακοῦ περισκοπῶν ἔγνω, οὔτε ἀπέκλαυ- P 256
σεν οὔτε ἀνῴμωξεν, ἐπιλέγων δὲ οὐκ ἐπαύσατο κατὰ τὴν
Ἑβραίων γραφὴν „ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα
„ματαιότης.“ ἀφικόμενον δὲ αὐτὸν κατὰ τὸ βασιλέως βῆμα 12
τὴν πορφυρίδα περιελόντες, πρηνῆ πεσόντα προσκυνεῖν
Ἰουστινιανὸν βασιλέα κατηνάγκασαν. τοῦτο δὲ καὶ

13 cf. Zonar. III 278 || 21 Eccles. I 2

1 ὁ οὐεσπασιανοῦ O] οὐεσπεσιανὸς V, οὐεσπασιανοῦ P | τῖτος O | τὴν VO] τὴν τῶν P || 7 σολομῶν VO || 8 καὶ] ὁ O || 13 ἐστῆτά V || 14 πορφυρὰν VO || 19 αὐτὸν VP || 22 αὐτὸν om. V || 23 πεσόντας V | προσκυνεῖν V] προσκυνῆσαι PO || 24 βασιλέα om. V | κατηνάγκασαν V] ἠνάγκασαν PO

B 447 *Βελισάριος ἐποίει ἅτε ἱκέτης βασιλέως σὺν αὐτῷ*
13 *γεγονώς. βασιλεύς τε Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ βασιλὶς*
Θεοδώρα τοὺς Ἰλδερίχου παῖδάς τε καὶ ἐκγόνους πάν-
τας τε τοὺς ἐκ τῆς Βαλεντινιανοῦ βασιλέως ξυγγενείας
χρήμασιν ἱκανοῖς ἐδωρήσαντο, καὶ Γελίμερι χωρία οὐκ
εὐκαταφρόνητα ἐν Γαλατίᾳ δόντες ὁμοῦ τοῖς ξυγγενέσιν
14 *ἐνταῦθα οἰκεῖν συνεχώρησαν. ἐς πατρικίους μέντοι*
ἀνάγραπτος Γελίμερ ἥκιστα ἐγεγόνει, ἐπεὶ οὐ μετατίθε-
σθαι τῆς Ἀρείου δόξης ἤθελεν.

15 die 1. mens. Jan. a. 535 *Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον Βελισαρίῳ καὶ ὁ θρίαμβος*
κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ξυνετελέσθη. ἐς ὑπάτους
γὰρ προελθόντι οἱ ξυνέπεσε φέρεσθαί τε πρὸς τῶν
αἰχμαλώτων καὶ ἐν τῷ δίφρῳ ὀχουμένῳ τῷ δήμῳ
ῥιπτεῖν αὐτὰ δὴ ἐκεῖνα τοῦ Βανδίλων πολέμου τὰ
16 *λάφυρα. τά τε γὰρ ἀργυρώματα καὶ ζώνας χρυσᾶς*
καὶ ἄλλου πλούτου Βανδιλικοῦ πολύ τι χρῆμα ἐκ τῆς
Βελισαρίου ὑπατείας ὁ δῆμος ἥρπασε, καί τι τῶν οὐκ
εἰωθότων ἀνανεοῦσθαι τῷ χρόνῳ ἔδοξε. ταῦτα μὲν
δὴ οὕτως ἐν Βυζαντίῳ ἔσχε.

ι'. Σολόμων δὲ τὸ ἐν Λιβύῃ παραλαβὼν στράτευμα,
ἐπηρμένων μέν, ὡς προδεδήλωται, τῶν Μαυρουσίων,
ἠωρημένων δὲ τῶν ὅλων πραγμάτων, ἐν ἀπόρῳ εἶχεν
2 *ᾗ τὸ παρὸν θέσθαι. τούς τε γὰρ στρατιώτας ἐν Βυζα-*
κίῳ καὶ Νουμιδίᾳ οἱ βάρβαροι ἀνῃρηκέναι καὶ πάντα

---

14 cf. Nov. 105, 2 ‖ 21 cf. 453, 6

---

1 *ἱκέτης*] *οἰκέτης O* | *ξὺν PO* ‖ 3 *τοὺς V*] *τὰς PO* ‖ 4 *τε τοὺς VO* Theoph.] *τε* om. *P* | *τῆς V* et Theoph.] om. *PO* | *βαλεντιανοῦ O*, *οὐαλεντινιανοῦ* Theoph. | *ξυγγενεῖς O* ‖ 6 *ξυγγενεῦσιν O* ‖ 7 *ξυνεχώρησαν PO* ‖ 13 *ὀχούμενον O* ‖ 14 *δὴ* om. *O* ‖ 17 *ὑπατίας P* | *τι*] *τοι V* ‖ 20 *σολομῶν O* ‖ 23 *ᾗ*] *οἱ O* | *γὰρ* om. *V* ‖ 24 *νουμηδία O* | *πάντα V*] *ἅπαντα PO*

ἄγειν τε καὶ φέρειν τὰ ἐκείνῃ ἠγγέλλοντο. μάλιστα
δὲ αὐτόν τε καὶ Καρχηδόνα πᾶσαν συνετάραξε 3
τὰ ἐς Ἀιγάν τε τὸν Μασσαγέτην καὶ Ῥουφῖνον τὸν
Θρᾷκα ἐν Βυζακίῳ ξυνενεχθέντα. ἄμφω γὰρ λογίμω 4 B 448
ἐς ἄγαν ἔν τε τῇ Βελισαρίου οἰκίᾳ ἤστην καὶ τῷ Ῥω-
μαίων στρατεύματι, ἅτερος μὲν αὐτοῖν Ἀιγὰν ἐν τοῖς
Βελισαρίου δορυφόροις ταττόμενος, ὁ δὲ ἕτερος ἅτε
ἁπάντων εὐψυχότατος τὸ σημεῖον τοῦ στρατηγοῦ ἐν
ταῖς παρατάξεσιν εἰωθὼς φέρειν, ὃν δὴ βανδοφόρον
καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τότε γὰρ τούτω τὼ ἄνδρε ἱππικῶν 5 P 257
καταλόγων ἡγουμένω ἐν Βυζακίῳ, ἐπειδὴ τοὺς Μαυ-
ρουσίους εἶδον τά τε ἐν ποσὶ ληιζομένους καὶ Λίβυας
ἅπαντας ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιησαμένους, τηρή-
σαντες ἐν στενοχωρίᾳ ξὺν τοῖς σφίσιν ἑπομένοις τοὺς
τὴν λείαν παραπέμποντας, αὐτούς τε κτείνουσι καὶ
τοὺς αἰχμαλώτους ἀφαιροῦνται πάντας. ὡς δὲ οὗτος 6
ὁ λόγος ἐς τῶν βαρβάρων τοὺς ἄρχοντας ἧκε, Κουτζίναν
τε καὶ Ἐσδιλάσαν καὶ Ἰουρφούθην καὶ Μεδισινίσσαν,
οὐ μακρὰν ταύτης δὴ τῆς στενοχωρίας ἀπέχοντας,
χωροῦσιν ἐπ᾽ αὐτοὺς παντὶ τῷ στρατῷ περὶ δείλην
ὀψίαν. Ῥωμαῖοι δὲ, κομιδῇ τε ὀλίγοι ὄντες καὶ ἐν 7
χώρῳ στενῷ ἐς μέσον μυριάδων πολλῶν ἀπειλημμένοι,
ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας οὐχ οἷοί τε ἦσαν. ἔνθα γὰρ
ἂν τραπεῖεν, ἀεὶ κατὰ νώτου ἐβάλλοντο. τότε δὴ 8

2 ξυνετάραξε *O* ‖ 3 ἀϊγᾶν hic et infra *P*, ἀγιὰν hic et infra *O* | μασαγέτην *O* ‖ 4 θράκα *V* | Βυζακίῳ] βυζαντίω *O* ‖ 5 ἐς ἄγαν] ἐσάγαν *VO* ‖ 6 αὐτοῖν *VO*] αὐτῶν *P* ‖ 9 εἰωθὸς *O* ‖ 10 τούτω] οὕτω *V* ‖ 12 εἶδον post ληιζομένους transponit *O* ‖ 14 ἐν στενοχωρίᾳ] τὴν στενοχωρίαν *P* ‖ 17 τῶν] τοὺς *O* | κουζίναν *V*, κουζῖναν *P*, κουζινᾶν *O* ‖ 18 Ἐσδιλάσαν] ἐς διαλλασσᾶν *O* | ἰουρφούθην *V*] ἰουφρούθην *P*, ἱερουφρούθην *O* | μεδισινίσαν *P*, μεδινισσᾶν *O* ‖ 21 ῥωμαῖοι *VO*] οἱ ῥωμαῖοι *P* ‖ 23 ἀμύνασθαι *O*

Ῥουφῖνός τε καὶ Ἀιγὰν ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἐς πέτραν
ἐγγύς που οὖσαν ἀναδραμόντες ἐνθένδε τοὺς βαρβά-
9 ρους ἠμύνοντο. ἕως μὲν οὖν τοῖς τόξοις ἐχρῶντο,
οὐκ ἐτόλμων σφίσιν ἐκ τοῦ εὐθέος εἰς χεῖρας ἐλθεῖν
οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ τὰς αἰχμὰς ἐσηκόντιζον· ἐπεὶ δὲ τὰ
βέλη ἅπαντα σφᾶς ἤδη ἐπιλελοίπει, οἵ τε Μαυρούσιοι
B 449 αὐτοῖς ἐς χεῖρας ἦλθον καὶ αὐτοὶ τοῖς ξίφεσιν ἐκ τῶν
10 παρόντων ἠμύνοντο. τοῦ δὲ πλήθους τῶν βαρβάρων
βιαζομένου, Ἀιγὰν μὲν κρεουργηθεὶς τὸ σῶμα ὅλον
ἐνταῦθα ἔπεσε, Ῥουφῖνον δὲ οἱ πολέμιοι ἁρπάσαντες
11 ἦγον. αὐτίκα δὲ τῶν ἀρχόντων εἷς Μεδισινίσσας,
δείσας μὴ διαφυγὼν πράγματα σφίσιν αὖθις παρέχοι,
τῆς τε κεφαλῆς αὐτὸν ἀφαιρεῖται καὶ ταύτην ἐς τὰ
οἰκεῖα λαβὼν ταῖς γυναιξὶ ταῖς αὐτοῦ ἔδειξε, μεγέθους
τε ὑπερβολῇ καὶ τριχῶν πλήθει ἀξιοθέατον οὖσαν.
12 ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς ὁ τῆς ἱστορίας λόγος ἐνταῦθα ἤγαγεν,
ἐπάναγκες εἰπεῖν ἄνωθεν ὅθεν τε τὰ Μαυρουσίων
ἔθνη ἐς Λιβύην ἦλθον καὶ ὅπως ἐνταῦθα ᾠκήσαντο.
13 Ἐπειδὴ Ἑβραῖοι ἐξ Αἰγύπτου ἀνεχώρησαν καὶ ἄγχι
τῶν Παλαιστίνης ὁρίων ἐγένοντο, Μωσῆς μὲν σοφὸς
ἀνήρ, ὃς αὐτοῖς τῆς ὁδοῦ ἡγήσατο, θνήσκει, διαδέχεται
δὲ τὴν ἡγεμονίαν Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ παῖς, ὃς ἔς τε
τὴν Παλαιστίνην τὸν λεὼν τοῦτον εἰσήγαγε καὶ ἀρετὴν
ἐν τῷ πολέμῳ κρείττω ἢ κατὰ ἀνθρώπου φύσιν ἐπι-

22 de forma *Ναυή* cf. Gesenius, hebr. Wörterbuch (1899) p. 515 s. v. נוּן

2 *που VP*] *πη O* ‖ 3 *ἕως μὲν οὖν VO*] *τέως μὲν οὖν, ἕως P* ‖ 4 *εὐθέος*] *εὐθὺς V* | *ἐς PO* ‖ 5 *εἰσηκόντιζον O* ‖ 7 *αὐτοῖς ἐς χεῖρας*] *ἐς χεῖρας αὐτοῖς O* ‖ 11 *ἦγον*] *ἦχον O* | *εἷς VO*] *τις P* | *μεδισηνίνας O* ‖ 12 *παρέχει O* ‖ 14 *αὐτοῦ* scripsi] *αὐτοῦ* codd. ‖ 17 *τε* om. *O* ‖ 18 *ἦλθον V*] *ἦλθε PO* ‖ 19 *ἀγχοῦ O* ‖ 21 *αὐτοῖς VO*] *αὐτὸς P* ‖ 22 *δὲ* om. *O* | *τοῦ* om. *O* ‖ 23 *λεὼν*] *ν* erasum est in *P* ‖ 24 *κρείσσω PO*

δειξάμενος τὴν χώραν ἔσχε. καὶ τὰ ἔθνη ἅπαντα 14
καταστρεψάμενος τὰς πόλεις εὐπετῶς παρεστήσατο,
ἀνίκητός τε παντάπασιν ἔδοξεν εἶναι. τότε δὲ ἡ ἐπι- 15
θαλασσία χώρα ἐκ Σιδῶνος μέχρι τῶν Αἰγύπτου ὁρίων
Φοινίκη ξύμπασα ὠνομάζετο. βασιλεὺς δὲ εἷς τὸ παλαιὸν 16
αὐτῇ ἐφειστήκει, ὥσπερ ἅπασιν ὁμολογεῖται, οἳ Φοινίκων
τὰ ἀρχαιότατα ἀνεγράψαντο. ἐνταῦθα ᾤκηντο ἔθνη 17
πολυανθρωπότατα, Γεργεσαῖοί τε καὶ Ἰεβουσαῖοι καὶ
ἄλλα ἄττα ὀνόματα ἔχοντα, οἷς δὴ αὐτὰ ἡ τῶν Ἑβραίων B 450
ἱστορία καλεῖ. οὗτος ὁ λεὼς ἐπεὶ ἄμαχόν τι χρῆμα 18
τὸν ἐπηλύτην στρατηγὸν εἶδον, ἐξ ἠθῶν τῶν πατρίων
ἐξαναστάντες ἐπ' Αἰγύπτου ὁμόρου οὔσης ἐχώρησαν. P 258
ἔνθα χῶρον οὐδένα ἱκανὸν σφίσιν ἐνοικήσασθαι εὑ- 19
ρόντες, ἐπεὶ ἐν Αἰγύπτῳ πολυανθρωπία ἐκ παλαιοῦ
ἦν, ἐς Λιβύην ἐστάλησαν. πόλεις τε οἰκήσαντες πολλὰς 20
ξύμπασαν Λιβύην μέχρι στηλῶν τῶν Ἡρακλείων ἔσχον,
ἐνταῦθά τε καὶ ἐς ἐμὲ τῇ Φοινίκων φωνῇ χρώμενοι
ᾤκηνται. ἐδείμαντο δὲ καὶ φρούριον ἐν Νουμιδίᾳ, 21
οὗ νῦν πόλις Τίγισίς ἐστί τε καὶ ὀνομάζεται. ἔνθα 22
στῆλαι δύο ἐκ λίθων λευκῶν πεποιημέναι ἄγχι κρήνης
εἰσὶ τῆς μεγάλης, γράμματα Φοινικικὰ ἐγκεκολαμμένα

7 cf Euagr. IV 18. C. E. Gleye in B. Z. V (1896) p. 462

3 δὲ] δὴ *O* | ἡ om. *V* ‖ 5 δὲ] τε *O* | τὸ παλαιὸν] τῶν παλαιῶν *O* ‖ 6 αὐτῇ *V*] om. *PO* | ὁμολογεῖται *V*] ὡμολόγηται *PO* ‖ 8 γεργεσσαῖοι *O* | ἰεβουσσαῖοι *O* ‖ 9 ἄλλα ἄττα *P*] ἀλλά τα *V*, ἀλλάττα *O* | Ἑβραίων] ῥωμαίων *O* ‖ 10 λεὼς *VO*] λαὸς *P* ‖ 11 ἐπηλύτην στρατηγὸν *P*] ἐπηλύτων στρατὸν *V*, ἔπηλυν στρατηγὸν *O* | εἶδεν *O* ‖ 13 ἱκανὸν σφίσιν *VO*] σφίσιν ἱκανὸν *P* ‖ 14—15 ἐκ—ἦν] ἦν ἐκ παλαιοῦ *O* ‖ 15 πόλεις] πόλλεις *O* ‖ 16 ἡρακλείων *VO*] ἡρακλέους *P* ‖ 17 ἐς ἐμὲ] ἐσμέσον *V* ‖ 18 ὤκηντο *O* | Νουμιδίᾳ] νουμιδία πόλει *P*, νουμηδία *O* ‖ 19 νῦν] δὴ *O* | Τίγισίς] πήγισίς *O* | τε om. *O* | ὀνομάζεται *P*] ὠνόμασται *VO* ‖ 20 ἀγχοῦ *O* ‖ 21 ἐκκεκολαμένα *P*

ἔχουσαι τῇ Φοινίκων γλώσσῃ λέγοντα ὧδε „ἡμεῖς ἐσμεν
„οἱ φυγόντες ἀπὸ προσώπου Ἰησοῦ τοῦ λῃστοῦ υἱοῦ
23 *„Ναυῆ.“ ἦσαν δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη ἐν Λιβύῃ πρότερον*
ᾠκημένα, οἳ διὰ τὸ ἐκ παλαιοῦ ἐνταῦθα ἱδρῦσθαι
24 *αὐτόχθονες εἶναι ἐλέγοντο. καὶ ἀπ' αὐτοῦ Ἀνταῖον,*
τὸν αὐτῶν βασιλέα, ὃς ἐν Κλιπέᾳ Ἡρακλεῖ ἐπάλαισε,
25 *τῆς γῆς υἱὸν ἔφασαν εἶναι. χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ*
ὅσοι μετὰ Διδοῦς ἐκ Φοινίκης ἀνέστησαν ἅτε πρὸς
ξυγγενεῖς τοὺς ἐν Λιβύῃ ᾠκημένους ἀφίκοντο. οἳ δὴ
αὐτοῖς Καρχηδόνα κτίσαι τε καὶ ἔχειν ἐθελούσιοι
26 *ξυνεχώρησαν. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἡ τῶν Καρχη-*
δονίων δύναμις μεγάλη ἐγίνετο καὶ πολυάνθρωπος.
27 *μάχης τε σφίσι γενομένης πρὸς τοὺς ὁμόρους, οἳ πρότεροι,*
B 451 *ὥσπερ ἐρρήθη, ἐκ Παλαιστίνης ἀφίκοντο καὶ τὰ νῦν*
Μαυρούσιοι καλοῦνται, ἐκράτησάν τε αὐτῶν οἱ Καρ-
χηδόνιοι καὶ ὡς ἀπωτάτω οἰκεῖν Καρχηδόνος ἠνάγκα-
28 *σαν. ἔπειτα δὲ Ῥωμαῖοι πάντων καθυπέρτεροι τῷ*
πολέμῳ γενόμενοι Μαυρουσίους μὲν ἐς τὰς ἐσχα-
τιὰς τῆς ἐν Λιβύῃ οἰκουμένης χώρας ἱδρύσαντο,
Καρχηδονίους δὲ καὶ Λίβυας τοὺς ἄλλους κατηκόους
29 *σφίσιν ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ἐποιήσαντο. ὕστερον δὲ*
οἱ Μαυρούσιοι πολλὰς κατὰ Βανδίλων νίκας ἀνελό-
μενοι Μαυριτανίαν τε τὴν νῦν καλουμένην ἐκ Γαδεί-
ρων μέχρι τῶν Καισαρείας ὁρίων τείνουσαν καὶ Λιβύης

---

1 cf. Theoph. I 200, 22. Euagr. IV 18. Ioannis Ant. fragm. 12 in Müller, F. H. G. IV 547

---

1 *ἐσμεν*] *ἐς μὲν O* ‖ 3 *ναβῆ P*, *τοῦ ναυῆ O* ‖ 4 *οἳ*] *οἳ δὲ V* | *ἱδρύσθαι VP*, *ἱδρύσασθαι O* ‖ 11 *χρόνου*] *χρόνου ἐγένετο PO* | 11—12 *καρχηδόνων V* ‖ 12 *ἐγίνετο* hic om. *PO* ‖ 13 *πρότερον O* | 14 *ἐρρέθη P* | *τὰ νῦν*] *τανῦν* codd. ‖ 16 *ἀποτάτω P* ‖ 18 *τὰς VO*] om. *P* ‖ 23 *τε* om. *O*

τῆς ἄλλης τὰ πλεῖστα ἔσχον. τὰ μὲν δὴ τῆς Μαυρου-
σίων ἐν Λιβύῃ ἐνοικήσεως ταύτῃ πῃ ἔσχε.

ια'. Σολόμων δὲ τὰ ἐς Ῥουφῖνον καὶ Αἰγὰν
ξυνενεχθέντα ἀκούσας τόν τε πόλεμον ἐν παρασκευῇ
ἐποιεῖτο καὶ πρὸς τοὺς Μαυρουσίων ἄρχοντας ἔγραψε
τάδε „Ἤδη μὲν καὶ ἄλλοις ἀνθρώπων τισὶν ἀπονενοῆ- 2
„σθαί τε καὶ ἀπολωλέναι τετύχηκεν, οἳ οὐδενὶ πρότε-
„ρον τεκμηριῶσαι ἔσχον ὅπῃ ποτὲ αὐτοῖς τὰ τῆς ἀπο- P 259
„νοίας ἐκβήσεται. ὑμεῖς δὲ, οἷς τὸ παράδειγμα ἐγγύθεν 3
„ἐκ τῶν συνοίκων ὑμῖν Βανδίλων ἐστὶ, τί ποτε ἄρα
„παθόντες χεῖράς τε ἀνταίρειν ἔγνωτε βασιλεῖ τῷ με-
„γάλῳ καὶ τὴν ὑμῶν αὐτῶν σωτηρίαν προέσθαι; καὶ 4
„ταῦτα ὅρκους τε τοὺς δεινοτάτους ἐν γράμμασι δόντες
„καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ὑμετέρους τῶν ὡμολογημένων
„ἐνέχυρα παρασχόμενοι; ἢ ἐπίδειξίν τινα ἐγνώκατε 5
„ποιεῖσθαι, ὡς ὑμῖν οὔτε θεοῦ οὔτε πίστεως οὔτε τῆς
„ξυγγενείας αὐτῆς οὔτε τῆς σωτηρίας οὔτε ἄλλου
„ὁτουοῦν ἐστί τις λόγος; καίτοι, εἰ τὰ ἐς τὸ θεῖον 6 B 452
„ὑμῖν οὕτως ἤσκηται, τίνι ξυμμάχῳ πιστεύοντες ἐπὶ
„τὸν Ῥωμαίων βασιλέα χωρεῖτε; εἰ δὲ τοὺς παῖδας 7
„ἀπολοῦντες στρατεύεσθε, τί ποτέ ἐστιν ὑπὲρ ὅτου
„κινδυνεύειν βεβούλησθε; ἀλλ' εἰ μὲν ἤδη τις εἰσῆλθεν 8
„ὑμᾶς τῶν φθασάντων μετάμελος, γράψατε ὅπως ὑμῖν
„εὖ τὰ πεπραγμένα θησόμεθα· εἰ δὲ τὰ τῆς ἀπονοίας
„ὑμῖν οὔπω λελώφηκε, δέξασθε Ῥωμαϊκὸν πόλεμον

---

1 τῆς] τῶν *O* ‖ 2 ἐνοικήσεως] οἰκήσεως *O* | πῃ om. *O* ‖ 3 σολομῶν *O* ‖ 5 ἔγραψε] ἔγρα^ε *P* ‖ 10 ξυνοίκων *PO* | ἄρα *V* ‖ 12 προέσθαι *V*] προΐεσθε *PO* ‖ 15 παρασχόμενοι *V*] παρεχόμενοι *PO* ‖ 16—17 τῆς ξυγγενείας] τῆς om. *O* ‖ 18 ἐστί τις *P*] ἔστι τίς *VO* | τὸ om. *O* ‖ 20 τὸν *VP*] τῶν *O* ‖ 22 ἐσῆλθεν *O* ‖ 23 φθασάντων *VPO* pr. m. corr.] φρασάντων *O* pr. m. ‖ 25 λελώφηκεν *P*

„μετὰ τῶν ὅρκων, οἷς ἐλωβήσασθε, καὶ τῆς ἐς τοὺς
„παῖδας τοὺς ὑμετέρους ἀδικίας ὑμῖν προσιόντα.“
9 τοσαῦτα μὲν Σολόμων ἔγραψεν. οἱ δὲ Μαυρούσιοι
ἀπεκρίναντο ὧδε „Βελισάριος μὲν ἐπαγγελίαις μεγάλαις
„ἡμᾶς περιελθὼν ἔπεισε βασιλέως Ἰουστινιανοῦ κατη-
„κόους εἶναι· Ῥωμαῖοι δὲ τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν οὐδενὸς
„μεταδόντες λιμῷ πιεζομένους ἠξίουν φίλους τε ἡμᾶς
10 „καὶ ξυμμάχους ἔχειν. ὥστε εἰκότως ἂν μᾶλλον ὑμῖν
„ἢ Μαυρουσίοις τὸ μὴ πιστοῖς καλεῖσθαι προσήκει.
11 „λύουσι γὰρ τὰς σπονδὰς οὐχ ὅσοι ἀδικούμενοι ἐκ
„τοῦ ἐμφανοῦς τῶν πέλας κατηγοροῦντες ἀφίστανται,
„ἀλλ' ὅσοι ὑποσπόνδους ἔχειν ἀξιοῦντές τινας εἶτα
12 „βιάζονται. καὶ τὸν θεὸν πολέμιον σφίσι ποιοῦνται
„οὐχ οἳ ἂν τὰ σφέτερα αὐτῶν κομιούμενοι ἐφ' ἑτέρους
„χωροῖεν, ἀλλ' ὅσοι τῶν ἀλλοτρίων ἐπιβατεύοντες ἐς
13 „κίνδυνον πολέμου καθίστανται. παίδων μέντοι ἕνε-
„κεν ὑμῖν μελήσει, οἷς μίαν ἄγεσθαι γυναῖκα ἀνάγκη·
„ἡμᾶς γάρ, οἷς καὶ κατὰ πεντήκοντα, ἂν οὕτω τύχῃ,
„συνοικοῦσι γυναῖκες, παίδων οὐκ ἄν ποτε ἐπιλίποι
„γονή.“
14 B453 Ταῦτα ἀναλεξαμένῳ Σολόμωνι τὸ στράτευμα ὅλον
ἐπὶ Μαυρουσίους ἐπάγειν ἔδοξε. διαθέμενός τε τὰ ἐν
Καρχηδόνι πράγματα, παντὶ τῷ στρατῷ ἐς Βυζάκιον
15 ᾔει. γενόμενος δὲ ἐς Μάμμης τὸ χωρίον, ἔνθα δὴ οἱ

---

21 cf. Theoph. I 201, 2

---

2 προσιόντας O ‖ 3 σολομῶν O | μαυρουσίους O ‖ 13 καὶ om. V | τὸν θεὸν VP] τὸ θεῖον O ‖ 14—15 ἑτέρους χωροῖεν] ἑκατέρους χωρεῖεν O ‖ 18 τύχῃ V] τύχοι PO ‖ 19 ξυνοικοῦσι O | ἐπιλίποι V] ἐπιλείποι PO ‖ 21 σολομῶνι O ‖ 24 Μάμμης] Ῥαμμῆς Theoph.

τέτταρες τῶν Μαυρουσίων ἄρχοντες ἐστρατοπεδεύσαντο,
ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἐπεμνήσθην, χαράκωμα ἐποιήσατο.
ὄρη δέ εἰσιν ἐνταῦθα ὑψηλὰ καὶ χωρίον ὁμαλὲς περὶ 16
τὸν πρόποδα τῶν ὀρῶν, ἔνθα οἱ βάρβαροι παρασκευα-
σάμενοι ἐς τὴν μάχην ἐποιοῦντο τὴν παράταξιν ὧδε.
κύκλον ἐκ τῶν καμήλων ταξάμενοι, ὅπερ καὶ τὸν Κα- 17
βάωνα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις εἰργάσθαι ἐρρήθη,
κατὰ δυοκαίδεκα μάλιστα τοῦ μετώπου βάθος ἐποίουν.
καὶ γυναῖκας μὲν ξὺν τοῖς παισὶ κατέθεντο τοῦ κύκλου 18
ἐντός· (τοῖς γὰρ Μαυρουσίοις καὶ γυναῖκας ὀλίγας ξὺν
τοῖς παισὶν ἐς παράταξιν ἐπάγεσθαι νόμος, αἵπερ
αὐτοῖς χαρακώματά τε καὶ καλύβας ποιοῦσι, καὶ ἱππο-
κομοῦσιν ἐμπείρως, καὶ τῶν τε καμήλων τῆς τε τρο-
φῆς ἐπιμελοῦνται· καὶ θήγουσαι τὰ τῶν ὅπλων σιδήρια 19
πολλοὺς σφίσι παραιροῦνται τῶν ἐν ταῖς παρατάξεσι P 260
πόνων·) αὐτοὶ δὲ πεζοὶ ἐς μέσους τῶν καμήλων τοὺς
πόδας ἵσταντο, ἀσπίδας τε καὶ ξίφη ἔχοντες καὶ
δοράτια, οἷς ἀκοντίζειν εἰώθασι. τινὲς δὲ αὐτῶν ἐν
τοῖς ὄρεσιν ἔχοντες τοὺς ἵππους ἡσύχαζον. Σολόμων 20
δὲ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ Μαυρουσίων κύκλου, ὃ πρὸς τῷ
ὄρει ἐτύγχανεν ὄν, ἀφῆκεν, οὐδένα ἐνταῦθα καταστη-
σάμενος. ἔδεισε γὰρ μὴ κατιόντες τε οἱ ἐν τῷ ὄρει 21
πολέμιοι καὶ οἱ ἐν τῷ κύκλῳ ἐπιστρεφόμενοι ἀμφι- B 454

2 cf. 459, 17 ‖ 7 cf. 350, 3

1 τέσσαρες *O* ‖ 2 ὀλίγον *O* ‖ 3 εἰσιν *V*] ἐστιν *PO* | περὶ *VO*] ἐς *P* ‖ 5 ἐς τὴν *VO*] ἐπὶ *P* ‖ 7 ἔμπροσθε *P* | εἰργασθαι *O* | ἐρρέθη *P* ‖ 9 Post παισὶν inserit *P*: ἐς παράταξιν ἐπάγεσθαι νόμος ὀλίγας, τοῖς δὲ πλείοσι ‖ 10—11 τοῖς γὰρ—νόμος] om. *P* | ξὺν τοῖς παισὶν includendum putat Christ ‖ 11 αἵπερ] ἅπερ *P* ‖ 12 καλύβαις *P* | ποιοῦσι *V*] ποιοῦνται *PO* ‖ 15 πολλοῖς *O* | παραινοῦνται *O* ‖ 17 ἵσταντο *P*] ἵστανται *VO* | ἔχοντας *O* ‖ 20—466, 4 τὸ—ἀθαρσοῦντας om. *V* ‖ 22 τε om. *O*

βόλους ἐν τῇ παρατάξει τοὺς ἐκείνῃ ταττομένους ποιή-
22 σωνται. ἐς δὲ τοῦ κύκλου τὸ λειπόμενον ὅλον ἀντι-
τάξας τὸ στράτευμα, ἐπειδὴ αὐτῶν τοὺς πολλοὺς εἶδε
πεφοβημένους τε καὶ ἀϑαρσοῦντας, διὰ τὰ ἐς Ἀιγάν
τε καὶ Ῥουφῖνον ξυνενεχϑέντα, βουλόμενος ὑπόμνη-
23 σιν ποιήσασϑαι αὐτοῖς τοῦ ϑαρσεῖν ἔλεξε τάδε „Ἄν-
„δρες οἱ Βελισαρίῳ ξυστρατευσάμενοι, μηδεὶς ὑμᾶς
„τῶν ἀνδρῶν τῶνδε φόβος εἰσίτω, μηδὲ, εἰ Μαυ-
„ρούσιοι κατὰ μυριάδας πέντε συνειλεγμένοι Ῥωμαίων
„ἤδη πεντακοσίων ἐκράτησαν, τοῦτο ὑμῖν ἐν παρα-
24 „δείγματος μοίρᾳ γινέσϑω. ἀλλ' ἀναμνήσϑητε μὲν τῆς
„ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας, ἐκλογίζεσϑε δὲ ὡς Βανδίλοι μὲν
„Μαυρουσίων ἐκράτουν, ὑμεῖς δὲ Βανδίλων ἀκονιτὶ
„κύριοι τῷ πολέμῳ γεγένησϑε, καὶ ὡς τοὺς τῶν μει-
„ζόνων κεκρατηκότας περὶ τῶν καταδεεστέρων πεφο-
25 „βῆσϑαι οὐ δίκαιον. καίτοι πάντων ἀνϑρώπων ἐς
„ἀγῶνα πολέμου φαυλότατον εἶναι δοκεῖ τὸ Μαυρου-
26 „σίων ἔϑνος. γυμνοί τε γὰρ οἱ πλεῖστοί εἰσι καὶ
„αὐτῶν ὅσοι ἀσπίδας ἔχουσι, βραχείας τε ταύτας καὶ
„οὐκ εὖ πεποιημένας οὐδὲ ἀπωϑεῖσϑαι τὰ προσιόντα
27 „δυναμένας προβέβληνται. καὶ τὰ δύο ταῦτα δοράτια
„ἀπορρίψαντες, ἢν μή τι δράσωσιν, αὐτόματοι ἐς φυγὴν
28 „τρέπονται. ὥστε πάρεστιν ὑμῖν τὴν πρώτην φυλα-
„ξαμένοις τῶν βαρβάρων ὁρμὴν ἀνελέσϑαι οὐδενὶ πόνῳ
29 „τὸ τοῦ πολέμου κράτος. τῆς δὲ ὑμετέρας ὁπλίσεως

---

1 ταττομένους] γενομένους O ‖ 4 ἀϑαρσοῦντας O] ϑαρσοῦντας P | ἀΐγᾶν P, ἀγιὰν O ‖ 6 ποιήσασϑαι αὐτοῖς VO] αὐτοῖς ποιήσασϑαι P | τάδε V] τοιάδε PO ‖ 7 οἱ om. O | ξυνστρατευσάμενοι PO ‖ 8 μηδὲ] μὴ δὲ PO ‖ 9 ξυνειλεγμένοι O ‖ 12 ἡμετέρας V | ἐκλογίζεσϑε] λογίζεσϑε O | βανδῖλοι O ‖ 13 ἀκοντὶ P ‖ 15 περὶ codd.] παρὰ Hoesch. in marg., Dind. ‖ 19 ταύτας] αὐτὰς O ‖ 23 ὑμῖν] ἡμῖν V

„ἡλίκον πρὸς τοὺς ἐναντίους τὸ διαλλάσσον ἐστίν, B 455
„ὁρᾶτε δήπου. καὶ τούτων ἔξω, ψυχῶν μὲν ἀρετὴ 30
„καὶ σωμάτων ἀλκὴ καὶ πολέμων ἐμπειρία καὶ τὸ θαρ-
„σεῖν, διὰ τὸ πάντας ἤδη νενικηκέναι τοὺς πολεμίους,
„ὑμῖν πρόσεστιν· οἱ δὲ Μαυρούσιοι τούτων ἁπάντων
„ἐστερημένοι μόνῳ τῷ σφῶν αὐτῶν ὁμίλῳ πιστεύουσι.
„ῥᾷον δὲ ὀλίγοι ὡς ἄριστα παρεσκευασμένοι πλῆθος 31
„οὐκ ἀγαθῶν τὰ πολέμια νικῶσιν ἀνθρώπων ἢ πρὸς
„αὐτῶν ἡσσῶνται. τῷ μὲν γὰρ ἀγαθῷ στρατιώτῃ τὸ 32
„θαρσεῖν ἐφ' ἑαυτῷ πάρεστι, τῷ δὲ ἀνάνδρῳ τὸ τῶν
„συντεταγμένων πλῆθος ἐς ἐπισφαλῆ στενοχωρίαν ὡς
„τὰ πολλὰ περιίσταται. καὶ μὴν καὶ καμήλων τῶνδε 33
„ὑμᾶς ὑπερφρονεῖν ἄξιον, αἳ οὔτε ἀμύνειν τοῖς πολε-
„μίοις οἷαί τέ εἰσι καὶ πληγεῖσαι, ὡς τὸ εἰκὸς, μεί-
„ζονος ταραχῆς τε καὶ ἀταξίας αἴτιαι τούτοις γενή-
„σονται. καὶ τὸ προπετὲς, ὃ διὰ τὸ πρότερον 34
„εὐημερῆσαι οἱ πολέμιοι κέκτηνται, ὑμῖν συναγωνιεῖ-
„σθαι ξυμβήσεται. τόλμα γὰρ τῇ μὲν δυνάμει ξυμμε- 35
„τρουμένη τάχα τι καὶ τοὺς αὐτῇ χρωμένους ὀνήσει,
„ὑπεραίρουσα δὲ ταύτην ἐς κίνδυνον ἄγει· ὧν ἐνθυ- 36
„μούμενοι καὶ τῶν πολεμίων καταφρονοῦντες σιγήν P 261
„τε καὶ κόσμον ἀσκεῖτε· τούτων γὰρ ἐπιμελούμενοι
„ῥᾷόν τε καὶ ἀπονώτερον τῆς τῶν βαρβάρων ἀκοσμίας
„κρατήσομεν.“ ταῦτα μὲν Σολόμων εἶπεν.

Οἱ δὲ τῶν Μαυρουσίων ἄρχοντες ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ 37
τοὺς βαρβάρους καταπεπληγμένους τὴν τῶν Ῥωμαίων

---

1 διαλάσσον *V* ‖ 2 ἀρετῇ *VO* ‖ 3 ἀλκῇ *VO* ‖ 4 πάντως *V* ‖ 11 ξυντεταγμένων *O* ‖ 14 οἷαί] οἷοί *V* ‖ 17 ἡμῖν *O* ‖ 17—18 ξυναγωνιεῖσθαι *PO* ‖ 18 τόλμη *O* | μὲν om. *V* ‖ 22 ἐπιμελούμενοι *V*] ἐπιμελόμενοι *PO* ‖ 24 ταῦτα *V*] τοσαῦτα *PO* | σολομῶν *O* ‖ 26 τῶν *V*] om. *PO*

εὐκοσμίαν εἶδον, βουλόμενοι αὐτῶν τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸ
B 456 θαρσεῖν αὖθις ἀντικαθιστάναι, τοιάδε παρεκελεύσαντο
38 „Ὡς μὲν ἀνθρώπεια Ῥωμαῖοι σώματα ἔχουσι καὶ οἷα
„σιδήρῳ πλησσόμενα εἴκειν μεμαθήκαμεν, ὦ ξυστρα-
„τιῶται, οἷς αὐτῶν ἔναγχος τοὺς πάντων ἀρίστους πὴ μὲν
„καταχωσθέντας τοῖς δόρασι τοῖς ἡμετέροις ἐκτείναμεν,
„πὴ δὲ ἁρπάσαντες δορυαλώτους ἡμῶν αὐτῶν πεποιή-
39 „μεθα. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων, ὡς καὶ νῦν αὐτῶν
„τῷ πλήθει παρὰ πολὺ προέχειν αὐχοῦμεν, ὁρᾶν
40 „πάρεστι. καὶ μὴν καὶ ὑπὲρ τῶν μεγίστων ἡμῖν ὁ
„ἀγών ἐστιν, ἢ Λιβύης πάσης κυρίοις εἶναι, ἢ τοῖς
41 „ἀλαζόσι τοῖςδε δουλεύειν. ὥστε ἡμῖν ἀνάγκη ὡς
„μάλιστα ἐν τῷ παρόντι ἀνδραγαθίζεσθαι. οἷς γὰρ
„ὑπὲρ τῶν ὅλων ὁ κίνδυνος, μὴ οὐχὶ εὐψυχοτάτοις
42 „εἶναι ἀξύμφορον. τῆς δὲ τῶν πολεμίων ὁπλίσεως
„ὑπερφρονεῖν ἡμᾶς προσήκει. ἤν τε γὰρ πεζῇ ἐφ'
„ἡμᾶς ἴωσιν, οὐκ εὐσταλεῖς ἔσονται, ἀλλ' ἡσσηθήσον-
„ται τοῦ Μαυρουσίων τάχους, καὶ τὴν ἵππον αὐτοῖς
„ἥ τε τῶν καμήλων ὄψις ἐκπλήξασα καὶ τὸν ἄλλον
„τοῦ πολέμου θόρυβον ἡ τούτων κραυγὴ ὑπερηχοῦσα
43 „εἰς ἀταξίαν, ὥς γε τὸ εἰκὸς, καταστήσεται. καὶ τὴν
„ἐς Βανδίλους νίκην εἴ τις ἐκλογιζόμενος μὴ ἀνταγω-
44 „νίστους αὐτοὺς οἴεται εἶναι, γνώμης ἁμαρτάνει. ἡ
„μὲν γὰρ τοῦ πολέμου ῥοπὴ τῇ τοῦ στρατηγοῦντος
„ἀρετῇ ἢ τύχῃ κρίνεσθαι πέφυκε· Βελισάριον δὲ, ὃς

1 ἐπὶ τὸ] ἐπὶ τῷ *O* ‖ 5—7 πὴ—πὴ Dind.] πῇ—πῇ codd. ‖ 8 τούτων δὲ τοιούτων *PO*] τοιούτων δὲ τούτων *V* ‖ 11 ἐστι *P* | πάσης *V*] ἁπάσης *PO* ‖ 12 τοῖσδε *VO*] τούτοις *P* ‖ 14 εὐψυχοτάτοις] ἐμψυχοτάτοις *O* ‖ 16 πεζῇ *P*] οἱ πεζοὶ *V*, πεζοὶ *O* ‖ 21 ἐς *PO* | γε om. *O* ‖ 22—23 μὴ ἀνταγωνίστους *V*] ἀναντα-γωνίστους *P*, ἀνταγωνίστους *O* ‖ 23 ἁμαρτάνῃ *V* ‖ 25 ἢ τύχῃ *VO*] om. *P*

„τῆς Βανδίλων ἐπικρατήσεως αἴτιος γέγονεν, ἐκποδὼν
„νῦν ἡμῖν ἑστηκέναι πεποίηκε τὸ δαιμόνιον. ἄλλως 45
„τε καὶ ἡμεῖς Βανδίλους πολλάκις νενικηκότες, περιε-
„λόντες τε τὴν αὐτῶν δύναμιν, ἑτοιμότερόν τε καὶ
„ἀπονώτερον Ῥωμαίοις τὸ κατ' αὐτῶν πεποιήμεθα B 457
„κράτος. καὶ νῦν δὲ πολεμίων τῶνδε κρατήσειν, ἣν 46
„ἐν τῷ ἔργῳ ἀνδραγαθίζησθε, ἐλπίδα ἔχομεν."

Τοσαῦτα καὶ οἱ Μαυρουσίων ἄρχοντες παρακελευ- 47
σάμενοι τῆς ξυμβολῆς ἦρχον. καὶ τὰ μὲν πρῶτα
πολλὴ ἀκοσμία ἐς τὸ Ῥωμαίων στράτευμα ἐγεγόνει.
οἱ γὰρ ἵπποι αὐτοῖς τῇ τε κραυγῇ καὶ τῇ ὄψει τῶν 48
καμήλων ἀχθόμενοι ἀνεχαιτίζοντό τε καὶ ἀπορριπτοῦν-
τες τοὺς ἐπιβάτας οὐδενὶ κόσμῳ οἱ πλεῖστοι ἔφευγον.
καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκδρομὰς ποιούμενοι οἱ Μαυρούσιοι 49
καὶ τὰ δοράτια, ὅσα σφίσιν ἐν ταῖς χερσὶν ἦν, ἀκον-
τίζοντες, θορύβου τε αὐτῶν ἐμπίπλασθαι τὸ στράτευμα
ἐποίουν καὶ οὔτε ἀμυνομένους οὔτε ἐν τάξει μένοντας
ἔπλησσον. ὕστερον δὲ Σολόμων, κατιδὼν τὰ πρασσό- 50
μενα, ἔκ τε τοῦ ἵππου ἀποθρώσκει πρῶτος καὶ τοὺς
ἄλλους ἅπαντας ἐς τοῦτο ἐνάγει. καὶ ἐπειδὴ ἀπέβη- 51
σαν, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐνετέλλετο ἡσυχάζουσι καὶ τὰς
ἀσπίδας προβαλλομένοις δεχομένοις τε τὰ παρὰ τῶν
πολεμίων πεμπόμενα ἐν τῇ τάξει μένειν· αὐτὸς δὲ
στρατιώτας οὐχ ἧσσον ἢ πεντακοσίους ἐπαγόμενος ἐς
τὴν τοῦ κύκλου ἐπέσκηψε μοῖραν. οὓς δὴ τὰ ξίφη 52 P 262
ἀνελομένους ἐκέλευε τὰς καμήλους, αἳ ταύτῃ εἱστήκε-

---

1 αἴτιος V] αἰτιώτατος PO ‖ 4—5 τε καὶ ἀπονώτερον om. V ‖ 7 ἐν VO] om. P | ἀνδραγαθίζεσθε VO ‖ 9 ἦρχον VO] εἶχον P ‖ 10 πολλῇ O ‖ 11 αὐτοῖς] αὐτῶν O ‖ 12 ἀνεχαιτίζοντό V] ἀνεχαίτιζόν PO ‖ 17 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 18 σολομῶν O ‖ 24 οὐχ ἧσσον] οὐ πλέον mavult Christ ‖ 25 τοῦ] αὐτοῦ V ‖ 26 ἐκέλευσε O ‖ 26—470, 1 ἑστήκεσαν PO

53 σαν, κτείνειν. τότε Μαυρούσιοι μὲν, ὅσοι ἐκείνῃ ἐτε-
τάχατο, ἐς φυγὴν ὥρμηντο, οἱ δὲ ξὺν τῷ Σολόμωνι
κτείνουσι καμήλους ἀμφὶ διακοσίας, αὐτίκα τε ὁ
κύκλος, ἐπεὶ αἱ κάμηλοι ἔπεσον, ἐσβατὸς Ῥωμαίοις
54 ἐγένετο. καὶ αὐτοὶ μὲν δρόμῳ ἐς τὸ τοῦ κύκλου
μέσον ἐχώρουν, ἔνθα αἱ Μαυρουσίων γυναῖκες ἐκάθ-
B 458 ηντο· οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπεπληγμένοι] ἐς τὸ ὄρος,
ὅπερ ἄγχιστα ἦν, ἀποχωροῦσι, φεύγοντάς τε αὐτοὺς
55 ξὺν πάσῃ ἀκοσμίᾳ ἐπισπόμενοι Ῥωμαῖοι ἔκτεινον. καὶ
λέγονται Μαυρουσίων μύριοι ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ἀπο-
θανεῖν. γυναῖκές τε πᾶσαι ξὺν τοῖς παισὶν ἐν ἀνδρα-
56 πόδων λόγῳ ἐγένοντο. καὶ καμήλους οἱ στρατιῶται
πάσας, ὅσας οὐκ ἔκτειναν, ἐληίσαντο. οὕτω τε Ῥω-
μαῖοι μὲν ξὺν πάσῃ τῇ λείᾳ ἐς Καρχηδόνα ᾔεσαν, τὴν
ἐπινίκιον ἑορτὴν ἄγοντες.

ιβ΄. Οἱ δὲ βάρβαροι χρώμενοι θυμῷ πανδημεὶ ἐπὶ
Ῥωμαίους αὖθις, οὐδένα σφῶν ἀπολιπόντες, ἐστράτευ-
σαν, καὶ καταθεῖν τὰ ἐν Βυζακίῳ χωρία ἤρξαντο, οὐ-
δεμιᾶς ἡλικίας τῶν σφίσι παραπιπτόντων φειδόμενοι.
2 ἄρτι τε Σολόμωνι ἐς Καρχηδόνα ἐληλακότι βάρβαροι
πλήθει μεγάλῳ ἐς Βυζάκιον ἐληλυθέναι καὶ ληίζεσθαι
πάντα τὰ ἐκείνῃ ἠγγέλλοντο. ἄρας οὖν κατὰ τάχος
3 παντὶ τῷ στρατῷ ἐπ' αὐτοὺς ᾔει. γενόμενος δὲ ἐν
Βουργάωνι, ἔνθα οἱ πολέμιοι ἐστρατοπεδεύσαντο, ἡμέ-
ρας μέν τινας ἀντεκάθητο, ὅπως, ἐπειδὰν τάχιστα ἐν
τῷ ὁμαλεῖ γένωνται οἱ Μαυρούσιοι, τῆς ξυμβολῆς

1—2 τετάχατο *O* ‖ 2 σολομῶνι *O* ‖ 3 κτείνουσιν *O* | καμήλους om. *O* | διακοσίους *O* ‖ 9 ἐπισπώμενοι *V* ‖ 15 ἄγοντες *V* Theoph.] ἄξοντες *PO* ‖ 16 χρώμενοι θυμῷ *V*] θυμῷ χρώμενοι *PO* ‖ 19 παραπτόντων *O* pr. m., παραπιπτόντων *O* rec. m. corr. ‖ 20 σολομῶνι *O* ‖ 24 ἔνθα οἱ] ἔνθοι οἱ *O* ‖ 25 ἐπειδ' ἂν *P*

ἄρχοι. ὡς δὲ ἐκεῖνοι ἐν τῷ ὄρει ἔμενον, διεῖπέ τε ὡς 4
ἐς μάχην καὶ διεκόσμει τὸ στράτευμα, οἱ δὲ Μαυρούσιοι
ἐς μὲν τὸ πεδίον ἥκιστα Ῥωμαίοις τὸ λοιπὸν ἐς μάχην
ἰέναι διενοοῦντο (ἤδη γὰρ αὐτοὺς ἄμαχόν τι δέος
ἐσῄει), ἐν δὲ τῷ ὄρει ἤλπιζον ῥᾷον αὐτῶν περιέσεσθαι
τῷ πολέμῳ. ἔστι δὲ τὸ ὄρος ὁ Βουργάων ἐπὶ πλεῖστον 5
μὲν ἀπότομον καὶ τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον δεινῶς B 459
ἄβατον, τὰ δὲ πρὸς ἑσπέραν εὐέφοδόν τε καὶ ὑπτίως
ἔχον. καὶ σκοπέλω ὑψηλὼ δύο ἀνέχετον νάπην τινὰ 6
ἐν μέσῳ σφῶν ἐργαζομένω, στενὴν μὲν κομιδῆ, ἐς
βάθος δέ τι ἄφατον κατατείνουσαν. οἱ δὲ βάρβαροι 7
τὴν μὲν ἄκραν τοῦ ὄρους ἀπέλιπον ἀνδρῶν ἔρημον,
οὐδὲν ἐνθένδε πολέμιον οἰόμενοι σφίσιν ἔσεσθαι· ὁμοίως
δὲ καὶ τὸν ἀμφὶ τὸν πρόποδα χῶρον ἔλιπον, οὗ δὴ
εὐπρόσοδος ὁ Βουργάων ἦν. κατὰ δὲ τὰ μέσα στρα- 8 P 263
τοπεδευσάμενοι ἔμενον, ὅπως, ἢν οἱ πολέμιοι ἐπὶ
σφᾶς ἀνιόντες μάχης ἄρξωσιν, αὐτοὶ ἤδη ὕπερθεν
ἐκείνων γενόμενοι κατὰ κορυφὴν βάλλωσιν. ἦσαν δὲ 9
αὐτοῖς ἐν τῷ ὄρει καὶ ἵπποι πολλοὶ ἢ ἐς φυγὴν παρ-
εσκευασμένοι, ἢ ἐς τὴν δίωξιν, ἢν τῆς μάχης κρα-
τήσωσι.

Σολόμων δὲ, ἐπεὶ εἶδε τοὺς Μαυρουσίους οὐκέτι 10
ἐν τῷ ὁμαλεῖ ἐθέλοντας διαμάχεσθαι, καὶ ἅμα τῇ προσ-
εδρείᾳ τὸ Ῥωμαίων στράτευμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ ἤχθετο,
ἐς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις ἐν Βουργάωνι ἠπείγετο.
ἰδὼν δὲ τοὺς στρατιώτας καταπεπληγμένους τῷ τῶν 11

---

5 αὐτῶν περιέσεσθαι V] περιέσεσθαι αὐτῶν PO || 6 ὁ βουργάων VO] evanuit in P, Βουργαρίων Theoph. || 9 δύω O | ἀνέχετον V] ἀντέχετον P pr. m. et O, ἀνέχετον P rec. m. corr. || 11 ἄφατον VO] ἄβατον P | κατατείνουσαν VO] κατατείνασαν P || 12 ἀπέλειπον O || 18 γινόμενοι P || 23 ἐθελοντὰς O

ἐναντίων ὁμίλῳ πολυπλασίῳ ἢ ἐν τῇ προτέρᾳ μάχῃ
12 *γεγενημένῳ, ξυγκαλέσας τὸ πλῆθος ἔλεξε τοιάδε „Τὸ*
„μὲν δέος, ᾧ πρὸς ὑμᾶς οἱ πολέμιοι χρῶνται, οὐχ
„ἑτέρου του κατηγόρου δεῖται, ἀλλ' αὐτεπάγγελτον
„ἐξελήλεγκται τὴν οἴκοθεν ἐπαγόμενον μαρτυρίαν.
13 *„ὁρᾶτε γὰρ δή που τοὺς ἐναντίους εἰς τόσας μὲν καὶ*
„τόσας μυριάδας συνειλεγμένους, οὐ τολμῶντας δὲ
„ἡμῖν εἰς τὸ πεδίον καταβαίνοντας ξυμβαλεῖν, οὐδὲ
B 460 *„πιστεύειν ἐπὶ σφίσιν αὐτοῖς ἔχοντας, ἀλλ' εἰς τὴν*
14 *„τοῦ χωρίου τούτου δυσκολίαν καταφυγόντας. ὥστε*
„ὑμῖν οὐδέ τι ἐγκελεύεσθαι ἔν γε τῷ παρόντι ἐπάναγκες.
„οἷς γὰρ τὰ πράγματα καὶ ἡ τῶν πολεμίων ἀσθένεια
„τὸ θαρσεῖν δίδωσιν, οὐδὲν οἶμαι τῆς ἐκ τῶν λόγων
15 *„ὠφελείας προσδεῖ. τοσοῦτον δὲ ὑπομνῆσαι ὑμᾶς*
„δεήσει ὡς, ἢν μετὰ εὐψυχίας καὶ τήνδε τὴν ξυμβολὴν
„διενέγκωμεν, λελείψεται ἡμῖν, Βανδίλων τε νενικη-
„μένων καὶ Μαυρουσίων εἰς ταὐτὸ τύχης ἐληλακότων,
„τῶν Λιβύης ἀγαθῶν ἀπόνασθαι πάντων, οὐδὲν ὅ τι
16 *„καὶ πολέμιον ἐννοεῖν ἔχουσιν. ὅπως δὲ μὴ κατὰ*
„κορυφὴν ὑμᾶς οἱ πολέμιοι βάλλωσι, μηδέ τι ἐκ τοῦ
„χωρίου ἡμῖν γίγνοιτο βλάβος, ἐγὼ προνοήσω."
17 *Τοσαῦτα παρακελευσάμενος Σολόμων, Θεόδωρον*
ἐκέλευεν, ὃς τῶν ἐξκουβιτώρων ἡγεῖτο (οὕτω γὰρ τοὺς
φύλακας Ῥωμαῖοι καλοῦσι), πεζοὺς χιλίους ἐπαγαγό-
μενον ἀμφὶ δείλην ὀψίαν ἔχοντά τε καὶ τῶν σημείων

---

1 *πολυπλασίως V* | *ἢ* om. *V* ‖ 3 *ὑμᾶς*] *ἡμᾶς O* ‖ 5 *ἐξελήλεκται O* | *ἐπαγομένην O* ‖ 6 *ἐς PO* ‖ 7 *ξυνειλεγμένους PO* ‖ 8 *ἐς PO* ‖ 10 *δυσκολίαν*] *δυσχωρίαν O* ‖ 11 *γε VO*] om. *P* ‖ 14 *προσδεῖν V* | *ὑπομνῆσαι ὑμᾶς VO*] *ὑμᾶς ὑπομνῆσαι P* ‖ 15 *ἢν*] *εἰ V* | *εὐψυχίας V*] *τῆς εὐτυχίας PO* ‖ 16 *ἡμῖν*] *ὑμῖν V* ‖ 17 *ἐς PO* ‖ 18—21 *τῶν—προνοήσω* om. *V* ‖ 20 *ὑμᾶς*] *ἡμᾶς O* ‖ 22 *σολομῶν O* ‖ 23 *ἐξκουβιτόρων VO* ‖ 24—25 *ἐπαγόμενον O*

τινὰ ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον τοῦ Βουργάωνος
λάθρα ἀναβῆναι, οὗ μάλιστα δύσοδόν τε τὸ ὄρος καὶ
σχεδόν τι ἀπόρευτον ἦν, ἐπιστείλας ὥστε, ἐπειδὰν
ἄγχι ἐς τὸν τοῦ ὄρους κολωνὸν ἵκωνται, ἐνταῦθα
ἡσυχάζοντας τὸ λοιπὸν διανυκτερεύειν, ἅμα τε ἡλίῳ
ἀνίσχοντι καθύπερθεν φαινομένους τῶν πολεμίων καὶ
τὰ σημεῖα ἐνδεικνυμένους βάλλειν. ὁ δὲ κατὰ ταῦτα 18
ἐποίει. καὶ ἐπεὶ πόρρω ἦν τῶν νυκτῶν, διὰ τοῦ κρη-
μνώδους ἐγγὺς τοῦ σκοπέλου ἀφικόμενοι μὴ ὅτι Μαυ-
ρουσίους, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίους ἅπαντας ἔλαθον· ἐς 19 B461
προφυλακὴν γὰρ τῷ λόγῳ ἐστέλλοντο, μή τις ἔξωθεν
ἐς τὸ στρατόπεδον κακουργήσων ἴοι· ὄρθρου δὲ βαθέος
Σολόμων παντὶ τῷ στρατῷ κατὰ τοῦ Βουργάωνος τὰ
ἔσχατα ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἀνέβαινε. καὶ ἐπειδὴ πρωῒ 20
ἐγεγόνει ἐγγύς τε οἱ πολέμιοι καθεωρῶντο, οὐκέτι
γυμνήν, ὥσπερ τὸ πρότερον, οἱ στρατιῶται τὴν τοῦ
ὄρους ὑπερβολὴν ὁρῶντες, ἀλλὰ ἀνδρῶν τε ἀνάπλεων
καὶ σημεῖα Ῥωμαϊκὰ ἐνδεικνυμένων (ἤδη γὰρ καὶ P 264
ὑπέφαινέ τι ἡμέρας) διηπορούντο. ἐπεὶ δὲ τῶν χειρῶν 21
οἱ ἐν τῇ ἄκρᾳ ἦρχον, οἵ τε Ῥωμαῖοι τὸ στράτευμα
οἰκεῖον εἶναι καὶ οἱ βάρβαροι ἐν μέσῳ τῶν πολεμίων
γεγονέναι ᾐσθάνοντο, βαλλόμενοι δὲ ἑκατέρωθεν, καὶ
οὐ παρὸν σφίσι τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι, ἐς ἀλκὴν

3—5 ἐπειδὰν—διανυκτερεύειν] Suid s. v. κολωνός

---

1 Βουργάωνος] βαργάωνος P ‖ 3—4 ἐπιστείλας—ἵκωνται om. V ‖ 3 ἐπιτείλας O | ἐπειδὰν] ἐπειδ' ἂν P ‖ 4 ἄγχι ἐς] δὲ εἰς Suid. ‖ 8 ἐπεὶ V] ἐπειδὴ PO ‖ 11 προφυλακὴν V] πρὸς φυλακὴν P, φυλακὴν O ‖ 12 ἴῃ O ‖ 13 σολομῶν O ‖ 14 ἀνέβαινε] ἀνέφαινε V ‖ 17 ἀλλὰ] ἀλλ' O | ἀνάπλεω O ‖ 18 ἐνδεικνυμένων] δεικνυμένων O ‖ 19 ὑπέφαινέ O] ὑπερέφαινε V, ὑπερφαίνει P | τι] τι τῆς O ‖ 22 δὲ] τε O ‖ 23 ἀμύνασθαι O

μὲν οὐκέτι ἔβλεπον, ἐς φυγὴν δὲ αὐτίκα ξύμπαντες
22 *ὥρμηντο. οὔτε δὲ ἐς τοῦ Βουργάωνος τὴν ὑπερβολὴν*
ἀναδραμεῖν ἔχοντες, πρὸς τῶν πολεμίων κατεχομένην,
οὔτε ἐς τὸ ὁμαλὲς διὰ τοῦ πρόποδός πη ἰέναι, ἐνθένδε
σφίσιν ἐπικειμένων τῶν ἐναντίων, ἔς τε τὴν νάπην
καὶ ἐς τῶν σκοπέλων τὸν ἕτερον δρόμῳ πολλῷ ᾔεσαν,
23 *οἱ μὲν αὐτοῖς ἵπποις, οἱ δὲ καὶ πεζῇ. ἅτε δὲ ὅμιλος*
πολὺς ἐν φόβῳ καὶ θορύβῳ μεγάλῳ φεύγοντες, σφᾶς
τε αὐτοὺς ἔκτεινον καὶ ἐς τὴν νάπην βαθεῖαν κομιδῆ
οὖσαν ἐσπίπτοντες ἀεὶ οἱ πρῶτοι ἔθνησκον, τοῖς μέντοι
ὄπισθεν ἰοῦσιν οὐ παρείχοντο τοῦ κακοῦ αἴσθησιν.
24 *ἐπεὶ δὲ τῶν τεθνεώτων ἵππων τε καὶ ἀνθρώπων ἡ*
B 462 *νάπη ἔμπλεως γενομένη διάβασιν ἐκ τοῦ Βουργάωνος*
ἐς ὄρος ἐποίει τὸ ἕτερον, ἐνταῦθα ἐσώζοντο οἱ ὑπο-
λειπόμενοι, διὰ τῶν σωμάτων τὴν πορείαν ποιούμενοι.
25 *ἀπέθανον δὲ ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ Μαυρουσίων μὲν*
μυριάδες πέντε, ὡς αὐτῶν ἰσχυρίζοντο οἱ περιόντες,
Ῥωμαίων δὲ τὸ παράπαν οὐδεὶς, οὐ μὴν οὐδὲ πληγήν
τινα ἔλαβεν ἢ πρὸς τῶν πολεμίων ἢ τύχης αὐτῷ ξυμ-
βάσης τινὸς, ἀλλ' ἀκραιφνεῖς πάντες τῆς νίκης ἀπώ-
26 *ναντο ταύτης. διέφυγον δὲ καὶ οἱ τῶν βαρβάρων*
ἡγούμενοι πάντες, πλήν γε δὴ ὅτι Ἐσδιλάσας πίστεις

1—5 *ἐς φυγὴν—ἐναντίων*] *οἱ δὲ εἰς φυγὴν ὥρμηντο οὔτε εἰς τοῦ Βουργαῶνος τὴν ὑπερβολὴν ἀναδραμεῖν ἔχοντες οὔτε εἰς τὸ ὁμαλές διὰ τὸ ἐπικεῖσθαι τοὺς ἐναντίους* Suid. s. v. *ὁμαλές* ‖ 18 cf. Theoph. I 202

---

2 *ἐς*] *ἐκ* *O* ‖ 4 *πη ἰέναι* *VO*] *προϊέναι* *P* ‖ 6 *τὸν* *VP* rec. m. corr.] *τὸ* *P* pr. m. et *O* | *ἤεισαν* *V* ‖ 10 *ἐσπίπτοντες* *VO*] *ἐπι-πίπτοντες* *P* ‖ 14 *ἐποίει τὸ*] *ἐποιεῖτο* *O* ‖ 17 *περιόντες* *VO*] *περιιόντες* *P* ‖ 18 *τὸ παράπαν οὐδεὶς* *VP*] *οὐδεὶς τοπαράπαν* *O*, *τὸ παράπαν οὐδὲ εἷς* Theoph. ‖ 19 *ἔλαβεν* *PO* Theoph.] *ἔλαβον* *V* ‖ 20 *ἀλλ'* *VO*] *ἀλλὰ* *P* | *πάντες* *V* Theoph.] *ἅπαντες* *PO* ‖ 21 *ταύ-της* om. *O* ‖ 22 *ἐσδιλάσας* *VP*] *ἐς διλασίας* *O*

λαβὼν Ῥωμαίοις αὐτὸν ἐνεχείρισε. γυναικῶν μέντοι 27
καὶ παίδων λείαν τοσαύτην τὸ πλῆθος Ῥωμαῖοι εἷλον
ὥστε προβάτου τιμῆς παῖδα Μαυρούσιον τοῖς ὠνεῖσθαι
βουλομένοις ἀπέδοντο. καὶ τότε Μαυρουσίων τοὺς 28
ὑπολειπομένους γυναικῶν τῶν σφετέρων τὸ λόγιον
ἐσῄει, ὡς ἄρα τὸ γένος αὐτοῖς πρὸς ἀνδρὸς ἀγενείου
ὀλεῖται. τὸ μὲν οὖν Ῥωμαίων στράτευμα ξύν τε τῇ 29
λείᾳ καὶ τῷ Ἐσδιλάσᾳ ἐς Καρχηδόνα ἐσήλαυνον, τῶν
δὲ βαρβάρων ὅσοις μὴ ἀπολωλέναι ξυμβέβηκεν, ἐν
Βυζακίῳ μὲν ἱδρῦσθαι ἀδύνατα ἐδόκει εἶναι, ὅπως μὴ
ὀλίγοι ὄντες πρὸς Λιβύων τῶν σφίσιν ὁμόρων βιά-
ζωνται, ξὺν δὲ ἄρχουσι τοῖς σφετέροις εἰς Νουμιδίαν
ἀφικόμενοι ἱκέται γίνονται Ἰαύδα, ὃς τῶν ἐν Αὐρασίῳ
Μαυρουσίων ἦρχε. μόνοι δὲ Μαυρουσίων ἐν Βυζακίῳ 30
διέμειναν ὧν ἡγεῖτο Ἀντάλας, ὃς δὴ ἐν τούτῳ τῷ
χρόνῳ τὴν ἐς Ῥωμαίους πίστιν φυλάξας κακῶν ἀπαθὴς
ξὺν τοῖς ὑπηκόοις τοῖς αὐτοῦ ἔμεινεν. B 463

ιγʹ. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐν Βυζακίῳ ἐγένετο, ἐν τούτῳ P 265
Ἰαύδας, ὃς τῶν ἐν Αὐρασίῳ Μαυρουσίων ἦρχε, πλέον
ἢ τρισμυρίους ἄνδρας μαχίμους ἐπαγόμενος ἐληΐζετο
τὰ ἐπὶ Νουμιδίας χωρία, ἠνδραπόδιζέ τε τῶν Λιβύων
πολλούς. ἐτύγχανε δὲ Ἀλθίας ἐν κεντουρίαις τῶν 2
ἐκείνῃ φρουρίων φυλακὴν ἔχων, ὃς τῶν αἰχμαλώτων
τινὰς ἀφελέσθαι τοὺς πολεμίους ἐν σπουδῇ ἔχων ξὺν
Οὔννοις τοῖς αὐτῷ ἑπομένοις, ἑβδομήκοντα μάλιστα

6 cf. 454, 2

1 αὐτὸν] αὐτὸν codd. | ἐνεχείρισεν *P* ‖ 5—476, 5 γυναικῶν— εἴη om. *V* ‖ 8 Ἐσδιλάσᾳ Dind.] ἐσδελάσα *P*, ἐς διλασίας *O* ‖ 9 ξυμβέβηκεν] ξυνέπεσεν *O* ‖ 10 ἱδρύσασθαι *O* ‖ 12 ἐς νουμηδίαν *O* ‖ 14 ἦρχεν *P* ‖ 15 Ἀντάλας] ἀνδάλας *O* ‖ 17 αὐτοῦ] αὑτοῦ codd. ‖ 18 ἐγίνετο *O* ‖ 19 ἰαύδας *O*] ἰάβδας *P* ‖ 21 νουμηδίας *O* ‖ 22 κεντουρία *O* ‖ 25 οὔνοις *P*

3 οὖσιν, ἔξω τοῦ φρουρίου ἐγένετο. λογισάμενός τε ὡς
οὐχ οἷός τέ ἐστι πλήθει Μαυρουσίων τοσούτῳ ξὺν
ἀνδράσιν ἑβδομήκοντα ἐς χεῖρας ἰέναι, στενοχωρίαν
καταλαβεῖν τινα ἤθελεν, ὅπως ἂν δι' αὐτῆς ὁδῷ ἰόντων
τῶν πολεμίων τῶν τινας αἰχμαλώτων ἀναρπάσαι δυ-
4 νατὸς εἴη. καὶ (οὐ γάρ ἐστι τοιαύτη τις ἐνταῦθα ὁδὸς,
ἐπεὶ πεδία ὕπτια πανταχῇ τῶν ἐκείνῃ χωρίων ἐστὶν)
5 ἐπενόει τάδε. πόλις ἔστι που πλησίον Τίγισις ὄνομα,
τότε μὲν ἀτείχιστος οὖσα, κρήνην δὲ μεγάλην τινὰ ἐν
6 στενοχωρίᾳ πολλῇ ἔχουσα. ταύτην Ἀλθίας τὴν κρήνην
καταλαβεῖν ἔγνω, λογισάμενος ὡς δίψῃ ἀναγκαζόμενοι
ἐνταῦθά πως ἀφίξονται οἱ πολέμιοι· ἄλλο γὰρ ὕδωρ
7 ἄγχιστά πῃ ὡς ἥκιστά ἐστι. πᾶσι μὲν οὖν τὸ τοῦ
πλήθους ἐκλογιζομένοις παράλογον ἔδοξε μανιώδης
8 αὐτοῦ ἡ ἔννοια εἶναι. οἱ δὲ Μαυρούσιοι κόπῳ τε
πολλῷ καὶ πνίγει μεγάλῳ θέρους ὥρᾳ ὡμιληκότες,
δίψῃ τε, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀπ' αὐτοῦ μεγίστῃ ἐχόμενοι,
παρὰ τὴν κρήνην δρόμῳ πολλῷ ἦλθον, οὐδὲν ἐναντίωμα
9 ἐν νῷ ἔχοντες. ἐπειδὴ δὲ τὸ ὕδωρ πρὸς τῶν πολε-
B 464 μίων ἐχόμενον εὗρον, ἀπορούμενοι ξύμπαντες ἔστησαν,
τοῦ πλείστου τῆς ἰσχύος ἤδη δαπανηθέντος σφίσι τῇ
10 τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. διὸ δὴ Ἰαύδας τῷ Ἀλθίᾳ εἰς
λόγους ἥκων τὸ τριτημόριόν οἱ δώσειν ὡμολόγει τῆς
11 λείας, ἐφ' ᾧ δὴ Μαυρούσιοι πίωσιν ἅπαντες. ὁ δὲ
τὸν μὲν λόγον ἐνδέχεσθαι οὐδαμῇ ἤθελε, μονομαχεῖν

13—15 πᾶσι—εἶναι] οἱ μὲν ἄλλοι τοῦ πλήθους ἐκλογιζόμενοι τὸν παράλογον, ἔδοξε μανιώδης εἶναι αὐτοῦ ἡ ἔννοια Suid. s. v. παράλογον

8 ἔστι V] ἐστί PO ‖ 10 ταύτην] ταῦτα O ‖ 12 πως V] πάντως PO ‖ 17 μεγίστῃ ἐχόμενοι] ἐχόμενοι μεγίστῃ O ‖ 19 νῷ] νῦν O | ἐπειδὴ] ἐπεὶ O ‖ 21 ἤδη PO] om. V ‖ 22 ἰάβδας hic et infra fere constanter P | τῷ Ἀλθίᾳ om. V | ἐς PO ‖ 24 ἤθελον V

δὲ πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τούτων ἠξίου. τοῦ δὲ Ἰαύδα 12
ταύτην δὴ δεξαμένου τὴν πρόκλησιν, ξυνέκειτο ἡσση-
θέντος, ἂν οὕτω τύχῃ, τοῦ Ἀλθία Μαυρουσίους πιεῖν.
ἔχαιρέ τε ἅπας ὁ τῶν Μαυρουσίων στρατὸς, εὐέλπιδες 13
ὄντες, ἐπεὶ Ἀλθίας μὲν ἰσχνός τε ἦν καὶ οὐ μέγας
τὸ σῶμα, Ἰαύδας δὲ κάλλιστός τε ἦν καὶ μαχιμώτατος
Μαυρουσίων ἁπάντων. ἄμφω μὲν οὖν ἱππεῖς ἐτύγχα- 14
νον ὄντες. ὁ δὲ Ἰαύδας τὸ δοράτιον ἠκόντισε πρῶτος, P 266
οὗπερ Ἀλθίας ἐπ' αὐτὸν ἰόντος χειρὶ λαβέσθαι τῇ
δεξιᾷ παρὰ δόξαν ἰσχύσας Ἰαύδαν τε καὶ τοὺς πο-
λεμίους κατέπληξε. τῇ δὲ λαιᾷ χειρὶ τὸ τόξον ἐντεί- 15
νας αὐτίκα, ἐπεὶ ἀμφιδέξιος ἦν, τὸν Ἰαύδα ἵππον βαλὼν
ἔκτεινε. πεσόντος τε αὐτοῦ ἵππον ἕτερον τῷ ἄρχοντι 16
Μαυρούσιοι ἦγον, ἐφ' ὃν ἀναθορὼν Ἰαύδας εὐθὺς
ἔφυγε· καί οἱ κόσμῳ οὐδενὶ ὁ τῶν Μαυρουσίων στρατὸς
εἵπετο. ὅ τε Ἀλθίας τούς τε αἰχμαλώτους καὶ τὴν 17
λείαν ἀφελόμενος ξύμπασαν ὄνομα μέγα ἐκ τοῦ ἔργου
τούτου ἀνὰ πᾶσαν Λιβύην ἔσχε. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε
ἐχώρησε.

Σολόμων δὲ ἐν Καρχηδόνι ὀλίγον τινὰ διατρίψας 18
χρόνον, ἐπί τε ὄρος τὸ Αὐράσιον καὶ Ἰαύδαν ἐπῆγε
τὸ στράτευμα, ἐπενεγκὼν αὐτῷ ὅτι, ἡνίκα ὁ Ῥωμαίων B 465
στρατὸς τὴν ἐν Βυζακίῳ ἀσχολίαν εἶχε, πολλὰ ἐληίσατο
τῶν ἐν Νουμιδίᾳ χωρίων. καὶ ἦν δὲ οὕτως. ὥρμων 19
δὲ Σολόμωνα ἐπὶ τὸν Ἰαύδαν Μαυρουσίων ἄρχοντες

---

1 δὲ V] τε PO ‖ 2 δὴ om. O ‖ 3 τύχοι O | πιεῖν] ποιεῖν O ‖ 5 τε PO] om. V ‖ 9 ἰόντος] ἰόντι P ‖ 13 τε] δὲ O ‖ 14 Μαυρούσιοι Maltr.] μαυρουσίων codd. | ἀναθορῶν V ‖ 15 ἔφυγε V et P pr. m.] ἔφευγε P rec. m. corr. et O | ὁ repetit O ‖ 18 ἔσχεν P ‖ 20 σολομῶν O ‖ 21 ὄρος τὸ αὐράσιον PO] τὸ αὐράσιον ὄρος V ‖ 24 νουμηδία O ‖ 25 σολομῶνα O

ἕτεροι, Μασσωνᾶς τε καὶ Ὀρταΐας, τῆς σφετέρας ἔχθρας
ἕνεκα· Μασσωνᾶς μὲν, ὅτι οἱ τὸν πατέρα Μεφανίαν
κηδεστὴς ὢν Ἰαύδας δόλῳ ἔκτεινεν, ὁ δὲ ἕτερος, ὅτι
ξὺν τῷ Μαστίνᾳ, ὃς τῶν ἐν Μαυριτανίᾳ βαρβάρων
ἡγεῖτο, ἐξελάσαι αὐτόν τε καὶ Μαυρουσίους, ὧν ἦρχεν,
ἐκ τῆς χώρας ἐβούλευσεν, ἔνθα δὴ ἐκ παλαιοῦ ᾤκηντο.
20 ὁ μὲν οὖν Ῥωμαίων στρατὸς, ἡγουμένου αὐτοῖς Σολό-
μωνος, καὶ Μαυρουσίων ὅσοι σφίσιν ἐς ξυμμαχίαν
ἦλθον, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐς ποταμὸν Ἀβίγαν, ὃς τὸ
21 Αὐράσιον παραρρέων ἀρδεύει τὰ ἐκείνῃ χωρία. τῷ
δὲ Ἰαύδᾳ ἐς μὲν τὸ πεδίον τοῖς πολεμίοις ἀντιτάξα-
σθαι ἀξύμφορον εἶναι ἐφαίνετο, τὰ δὲ ἐν Αὐρασίῳ
ἐξηρτύετο ὅπῃ οἱ ἐδόκει τοῖς ἐπιοῦσιν ὡς δυσκολώτατα
22 ἔσεσθαι. τοῦτο δὲ τὸ ὄρος ἡμερῶν μὲν ὁδῷ δέκα καὶ
τριῶν μάλιστα Καρχηδόνος διέχει, μέγιστον δὲ ἁπάν-
23 των ἐστὶν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. ἡμερῶν γὰρ τριῶν ἐνταῦθα
εὐζώνῳ ἀνδρὶ περίοδός ἐστι. καὶ τῷ μὲν ἐς αὐτὸ
ἰέναι βουλομένῳ δύσοδόν τέ ἐστι καὶ δεινῶς ἄγριον,
ἄνω δὲ ἥκοντι καὶ ἐν τῷ ὁμαλεῖ γενομένῳ πεδία τε
φαίνεται καὶ κρῆναι πολλαὶ ποταμούς τε ποιοῦσαι καὶ
24 παραδείσων πολύ τι χρῆμα θαυμάσιον οἷον. καὶ ὅ τε
σῖτος, ὃς ἐνταῦθα φύεται, ἥ τε ὀπώρα ἑκάστη διπλασία
τὸ μέγεθός ἐστιν ἢ ἐν τῇ ἄλλῃ ἀπάσῃ Λιβύῃ γίνεσθαι
25 B466 πέφυκεν. ἔστι δὲ καὶ φρούρια ἐνταῦθά πῃ ἀπημελη-
μένα, τῷ μὴ δοκεῖν ἀναγκαῖα τοῖς ταύτῃ ᾠκημένοις
26 εἶναι. ἐξ ὅτου γὰρ τὸ Αὐράσιον Μαυρούσιοι Βανδί-

1—2 *Μασσωνᾶς—ἕνεκα* om. *O* ‖ 1 *ὀρτέας V* ‖ 2 *μασωνᾶς O* ‖ 7—8 *σολομῶνος O* ‖ 9 *ἐς ποτ.*] *εἰς ποτ. P* ‖ 12 *εἶναι ἐφαίνετο VO*] *ἐφαίνετο εἶναι P* ‖ 13 *οἱ* om. *O* ‖ 18—19 *δύσοδόν—γενομένῳ* om. *O* ‖ 18 *δύσωδόν P* ‖ 22 *σίτος V* ‖ 23 *γίγνεσθαι O* ‖ 24 *πέφυκε P* ‖ 24—25 *ἀπημελημένα V* et *P* pr. m.] *ἀτημελημένα P* corr. et *O*

*λους ἀφείλοντο, οὐδείς πω ἐς αὐτὸ πολέμιος ἦλθεν
οὐδὲ ἐς δέος τοὺς βαρβάρους κατέστησεν, ἀλλὰ καὶ
πόλιν Ταμούγαδιν, ἣ πρὸς τῷ ὄρει ἐν ἀρχῇ τοῦ πεδίου
πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον πολυάνθρωπος οὖσα ᾤκητο,* P 267
*ἔρημον ἀνθρώπων οἱ Μαυρούσιοι ποιησάμενοι ἐς ἔδα-
φος καθεῖλον, ὅπως μὴ ἐνταῦθα ᾖ δυνατὰ ἐνστρατο-
πεδεύσασθαι τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ μηδὲ κατὰ πρόφασιν
τῆς πόλεως ἄγχι ἐς τὸ ὄρος ἰέναι. εἶχον δὲ οἱ ταύτῃ* 27
*Μαυρούσιοι καὶ τὴν πρὸς ἑσπέραν τοῦ Αὐρασίου
χώραν, πολλήν τε καὶ ἀγαθὴν οὖσαν. καὶ τούτων* 28
*ἐπέκεινα Μαυρουσίων ἔθνη ἕτερα ᾤκηντο, ὧν ἦρχεν
Ὀρταΐας, ὃς Σολόμωνί τε καὶ Ῥωμαίοις, ὡς ἔμπροσθεν
ἐρρήθη, ξύμμαχος ἦλθε. τούτου τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ* 29
*λέγοντος ἤκουσα ὡς ὑπὲρ τὴν χώραν, ἧς αὐτὸς ἄρχοι,
οὐδένες ἀνθρώπων οἰκοῦσιν, ἀλλὰ γῆ ἔρημος ἐπὶ
πλεῖστον διήκει, ταύτης τε ἐπέκεινα ἄνθρωποί εἰσιν
οὐχ ὥσπερ οἱ Μαυρούσιοι μελανόχροοι, ἀλλὰ λευκοί
τε λίαν τὰ σώματα καὶ τὰς κόμας ξανθοί. ταῦτα μὲν
δὴ ὧδέ πῃ ἔχει.*

Σολόμων δὲ Μαυρουσίων τε τοὺς ξυμμάχους δωρη- 30
*σάμενος χρήμασι μεγάλοις καὶ πολλὰ παρακελευσάμενος
παντὶ τῷ στρατῷ ἐς ὄρος τὸ Αὐράσιον ὡς ἐς μάχην
διατεταγμένος ἀνέβαινεν, οἰόμενος ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
τοῖς τε πολεμίοις διὰ μάχης ἰέναι καὶ ἀπ' αὐτῶν δια-*

---

13 cf. 478, 1

---

3 *ταμούγαδιν P*] *τὰ μούγαδιν V*, *λαμάγουδιν O*, Theoph. I 206, 8 scribit: *τὰς ἐν Μουγάδῃ πεδιάδας* | *τῷ ὄρει PO*] *τὸ ὄρος V* ‖ 7 *μηδὲ*] *μὴ δὲ* codd. ‖ 8 *οἱ* om. *O* | *ταύτῃ*] *ταύτην O* ‖ 11 *ᾤκηντο* om. *O* ‖ 12 *σολομῶνί O* ‖ 13 *ἐρρέθη P* ‖ 16 *ταύτης*] *ταύτῃ V* ‖ 19 *πῃ V*] *πως PO* ‖ 21 *παρακελευσάμενος PO*] *παρασκευασάμενος V* ‖ 22 *ὡς* om. *O* | *ἐς μάχην*] *ἐν μάχῃ V* ‖ 24 *ἀπ'* codd.] *ἐπ'* Maltr. | *αὐτῶν VP*] *αὐτοῦ O*

31B467 κρίνεσθαι, ὅπῃ ἂν ᾖ βουλομένῃ τῇ τύχῃ. οὐ γὰρ οὖν
οὐδὲ τροφὰς, ὅτι μὴ ὀλίγας, σφίσι τε καὶ τοῖς ἵπποις
32 τοῖς σφετέροις οἱ στρατιῶται ἐπήγοντο. πορευθέντες
δὲ ἐν δυσχωρίᾳ πολλῇ πεντήκοντα μάλιστα σταδίους
33 ηὐλίσαντο. τοσαύτην τε ὁδὸν ἐς ἡμέραν ἑκάστην
ἀνύοντες ἑβδομαῖοι ἀφικνοῦνται ἐς χῶρον, ἔνθα φρού-
ριόν τε παλαιὸν ἦν καὶ ποταμός τις ἀένναος. Ὄρος
Ἀσπίδος τῇ σφετέρᾳ γλώσσῃ καλοῦσι Λατῖνοι τὸν
34 χῶρον. ἐνταῦθα σφίσι στρατοπεδεύεσθαι ἠγγέλλοντο
οἱ πολέμιοι, καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἐγένοντο
πολέμιόν τε οὐδὲν ἀπήντα, στρατοπεδευσάμενοι καὶ
ὡς ἐς μάχην παρασκευασάμενοι αὐτοῦ ἔμενον, ἡμερῶν
35 τε αὐτοῖς ἐνταῦθα τριῶν χρόνος ἐτρίβη. ὡς δὲ οἵ τε
πολέμιοι τὸ παράπαν σφίσιν ἐκποδὼν ἵσταντο καὶ τὰ
ἐπιτήδεια ἐπελελοίπει, ἐνθύμιον Σολόμωνί τε καὶ τῇ
στρατιᾷ πάσῃ ἐγένετο, ὡς ἄρα τις πρὸς Μαυρουσίων
36 τῶν ξυμμάχων ἐπιβουλὴ ἐς αὐτοὺς γίνοιτο· οἵ γε,
καίπερ οὐκ ἀμελετήτως τῆς ἐν Αὐρασίῳ πορείας ἔχον-
τες, ἐπιστάμενοί τε, ὡς τὸ εἰκὸς, ὅσα τοῖς πολεμίοις
βεβουλευμένα ἐτύγχανεν, ἐς ἑκάστην μὲν αὐτοῖς ἡμέραν
λάθρα ἐπειγόμενοι, ὥσπερ ἐλέγετο, πολλάκις δὲ καὶ
κατασκοπῆς ἕνεκα ἐς αὐτοὺς πρὸς Ῥωμαίων σταλέντες,
οὐδὲν ἀγγεῖλαι ὑγιὲς ἔγνωσαν, ὅπως δὴ μὴ προμα-
θόντες τροφάς τε σφίσιν ἐς χρόνον πλείω ἔχοντες ἐς
ὄρος τὸ Αὐράσιον ἀναβαίνοιεν καὶ τὰ ἄλλα παρασκευά-
37 σαιντο ὅπῃ ἄριστα ἔσεσθαι ἔμελλεν. ὅλως δὲ ἐνέδραν

2 καὶ τοῖς *V*] τοῖς om. *P* ‖ 3 ἐπήγοντο] ἐπείγοντο *V*, ἠπείγοντο *O* ‖ 4 δὲ om. *O* ‖ 5 τέ *P*] om. *V*, δὲ *O* ‖ 7 ἦν om. *O* ‖ 8 λατῖνοι καλοῦσι *PO* ‖ 12—481, 3 ὡς—φύσει om. *V* ‖ 15 ἐπιλελοίπει *O* | σολομῶνί *O* | τε om. *O* ‖ 18 αὐρασία *O* ‖ 20 ἡμέραν] τὴν ἡμέραν *O* ‖ 21 ἐπειγόμενοι] ξυγγενόμενοι? ‖ 25—26 παρασκευάσοιντο *P*

σφίσι πρὸς ἀνδρῶν ξυμμάχων γεγενῆσθαι ὑποτοπή-
σαντες ἐς δέος ἦλθον, λογιζόμενοι ὡς ἄπιστοι λέγονται
εἶναι Μαυρούσιοι φύσει, ἄλλως τε ἡνίκα Ῥωμαίοις ἢ B 468
ἄλλοις τισὶ ξυμμαχοῦντες ἐπὶ Μαυρουσίους στρατεύον-
ται. ὧν δὴ ἐνθυμηθέντες, ἅμα δὲ καὶ λιμῷ πιεζό- 38P268
μενοι, ἐνθένδε τε κατὰ τάχος ἀναχωροῦσιν ἄπρακτοι
καὶ ἐς τὸ πεδίον ἀφικόμενοι χαράκωμα ἐποιήσαντο.

Μετὰ δὲ Σολόμων τοῦ στρατοῦ μοῖράν τινα φυ- 39
λακῆς ἕνεκα ἐν Νουμιδίᾳ καταστησάμενος (χειμὼν γὰρ
ἤδη ἦν) ξὺν τοῖς ἐπιλοίποις ἐς Καρχηδόνα ᾔει. ἔνθα 40
δὴ ἕκαστα διεῖπέ τε καὶ διεκόσμει, ὅπως ἅμα ἦρι
ἀρχομένῳ πλείονι παρασκευῇ καί, ἢν δύνηται, ξυμ-
μάχων Μαυρουσίων ἐκτὸς ἐπὶ τὸ Αὐράσιον αὖθις
στρατεύοι. ἅμα δὲ καὶ στρατηγούς τε καὶ στρα- 41
τιὰν ἄλλην καὶ νηῶν στόλον ἐπὶ Μαυρουσίους ἐξηρ-
τύετο, οἳ ἐν Σαρδοῖ τῇ νήσῳ ἵδρυνται· αὕτη γὰρ ἡ 42
νῆσος μεγάλη μέν ἐστι καὶ ἄλλως εὐδαίμων, ἐς τὰς
δύο μάλιστα τῆς Σικελίας κατατείνουσα μοίρας (ἡμε-
ρῶν γὰρ ὁδὸν εἴκοσιν εὐζώνῳ ἀνδρὶ τὸ τῆς γῆς περί-
μετρον ἔχει), Ῥώμης τε καὶ Καρχηδόνος ἐν μέσῳ κει-
μένη πρὸς Μαυρουσίων τῶν ταύτῃ ᾠκημένων πιέζεται.
Βανδίλοι γὰρ τὸ παλαιὸν ἐς τούτους τοὺς βαρβάρους 43
ὀργῇ χρώμενοι ὀλίγους δή τινας σὺν ταῖς γυναιξὶν ἐς
Σαρδὼ πέμψαντες ἐνταῦθα εἶρξαν. χρόνου δὲ προϊόν- 44
τος τὰ ὄρη καταλαμβάνουσιν, ἃ Καρανάλεως ἐγγύς
πού ἐστι, τὰ μὲν πρῶτα λῃστείας ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐς

1—2 ὑποτοπάσαντες O ‖ 3 εἶναι μαυρούσιοι P] μαυρούσιοι εἶναι O ‖ 4—5 στρατεύωνται O ‖ 8—21 μετὰ—πιέζεται om. V ‖ 9 νουμηδία O ‖ 14 δὲ καὶ P] καὶ om. O ‖ 21 τῶν] δὲ τῶν O ‖ 22 βανδῖλοι O ‖ 23 ξὺν PO | γυναιξὶ O ‖ 23—24 ἐς σαρδὼ V] rec. m. additum est in P, om. O ‖ 24 εἶρξαν V] ἦρξαν PO ‖ 25 καρνάλεως O ‖ 26 πού] πή O | ἀφανοῦς VO] ἐμφανοῦς P

τοὺς περιοίκους ποιούμενοι, ἐπεὶ δὲ οὐχ ἧσσον ἐγέ-
νοντο ἢ τρισχίλιοι, καὶ ἐς τοὐμφανὲς καταθέοντες, λαν-
B 469 θάνειν τε ἥκιστα ἀξιοῦντες ἅπαντα ἐληίζοντο τὰ ἐκείνῃ
χωρία, Βαρβαρικῖνοι πρὸς τῶν ἐπιχωρίων καλούμενοι.
45 ἐπὶ τούτους δὴ τοὺς Μαυρουσίους ὁ Σολόμων ἐν
τούτῳ τῷ χειμῶνι τὸν στόλον ἡτοίμαζε. ταῦτα μὲν
οὖν ἐν Λιβύῃ ἐφέρετο τῇδε.

ιδ'. Ἐν δὲ Ἰταλίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς αὐτοὺς
τάδε γενέσθαι τετύχηκε. Βελισάριος ἐπὶ Θευδᾶτόν τε
καὶ τὸ Γότθων ἔθνος πρὸς Ἰουστινιανοῦ βασιλέως
ἐστέλλετο, καταπλεύσας δὲ ἐς Σικελίαν ταύτην δὴ τὴν
2 νῆσον πόνῳ οὐδενὶ ἔσχεν. ὅντινα δὲ τρόπον, ἐν τοῖς
ὄπισθέν μοι λόγοις λελέξεται, ὅτε με ὁ λόγος ἐς τῶν
3 Ἰταλικῶν πραγμάτων τὴν ἱστορίαν ἄγει. νῦν γάρ μοι
οὐκ ἄπο τρόπου ἔδοξεν εἶναι ξύμπαντα ἀναγραψάμενον
τὰ ἐν Λιβύῃ ξυνενεχθέντα οὕτω δὴ ἐπὶ τὸν λόγον
4 τὸν ἀμφὶ Ἰταλίαν τε καὶ Γότθους ἰέναι. τὸν μὲν οὖν
χειμῶνα τοῦτον Βελισάριος μὲν ἐν Συρακούσαις, Σο-
5 λόμων δὲ ἐν Καρχηδόνι διέτριψε. καὶ τέρας ἐν τῷδε
τῷ ἔτει ξυνηνέχθη γενέσθαι δεινότατον. ὁ γὰρ ἥλιος
ἀκτίνων χωρὶς τὴν αἴγλην, ὥσπερ ἡ σελήνη, ἐς τοῦ-
τον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν ἅπαντα ἠφίει, ἐκλείποντί τε ἐπὶ
P 269 πλεῖστον ἐῴκει, τὴν ἀμαρυγὴν τὴν αὐτοῦ οὐ καθαρὰν

---

19 cf. Mich. Syr. p. 193. Bar-Hebr. p. 82. Cedren. I 650, 8. Zach. 209, 18. 372

---

2 καὶ] ὡς O ‖ 3 ἐληίζαντο P ‖ 5 σολομῶν O ‖ 5—6 ἐν τούτω τῶ χειμῶνι τὸν στόλον V] τὸν στόλον ἐν τούτω τῶ χειμῶνι P, τούτω τῶ χειμῶνι O ‖ 8 δὲ] δὲ τῆ O | χρόνους τοὺς αὐτοὺς V] αὐτοὺς χρόνους PO ‖ 9 θευδάτον VO ‖ 11 δὲ V] τε PO | ἐς σικελίαν PO] ἐν σικελία V ‖ 12 νῆσσον P ‖ 13 ὄπισθέ P | λόγοις P] om. VO | ὅτε VP pr. m. et O] ὅτι P corr. ‖ 14 ἄγοι PO ‖ 18 βελισάριον superscr. ς P ‖ 18—19 σολομῶν O ‖ 23 αὐτοῦ codd.

οὐδὲ ᾗπερ εἰώθει ποιούμενος. ἐξ οὗ τε ξυμβῆναι 6
τοῦτο τετύχηκεν, οὔτε πόλεμος οὔτε λοιμὸς οὔτε τι
ἄλλο ἐς θάνατον φέρον τοὺς ἀνθρώπους ἀπέλιπε.
χρόνος δὲ ἦν, ὅτε δέκατον ἔτος Ἰουστινιανὸς τὴν βα- a. 536/7
σιλείαν εἶχεν.

Ἅμα δὲ ἦρι ἀρχομένῳ, ὅτε οἱ Χριστιανοὶ ἑορτὴν a. 536 7
ἦγον, ἣν δὴ Πασχαλίαν καλοῦσι, στρατιώταις στάσις
ἐν Λιβύῃ ἐνέπεσεν. ἣ ὅπως τε ἐφύη καὶ ἐς ὅ τι ἐτε- B 470
λεύτησεν, ἐρῶν ἔρχομαι. ἐπειδὴ Βανδίλοι ἡσσήθησαν 8
τῇ μάχῃ, ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται, οἱ Ῥωμαίων
στρατιῶται τὰς αὐτῶν παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἐν γα-
μετῶν ἐποιήσαντο λόγῳ. ἡ δὲ αὐτῶν ἑκάστη τὸν 9
ἄνδρα ἐνῆγε τῶν χωρίων τῆς κτήσεως μεταποιεῖσθαι,
ὧν αὐτὴ πρότερον κυρία ἐτύγχανεν οὖσα, οὐχ ὅσιον
λέγουσα εἶναι, εἰ Βανδίλοις μὲν ξυνοικοῦσαι τούτων
ἀπώναντο, τοῖς δὲ αὐτοὺς νενικηκόσιν ἐς γάμον
ἐλθοῦσαι οὕτω δὴ τῶν σφίσιν ὑπαρχόντων στερή-
σονται. ταῦτα δὲ οἱ στρατιῶται ἐν νῷ ἔχοντες Σολό- 10
μωνι εἴκειν οὐκ ᾤοντο χρῆναι τὰ Βανδίλων χωρία ἔς
τε τὸ δημόσιον καὶ ἐς τὸν βασιλέως οἶκον ἐθέλοντι
ἀναγράψασθαι, φάσκοντί τε ὡς τὰ μὲν ἀνδράποδα καὶ
τὰ ἄλλα πάντα χρήματα τοῖς στρατιώταις ἐς λάφυρα
ἰέναι οὐκ ἀπεικὸς εἶναι, γῆν μέντοι αὐτὴν βασιλεῖ τε
καὶ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ προσήκειν, ἥπερ αὐτοὺς ἐξέθρεψέ
τε καὶ στρατιώτας καλεῖσθαί τε καὶ εἶναι πεποίηκεν,
οὐκ ἐφ' ᾧ σφίσιν αὐτοῖς τὰ χωρία κεκτήσονται, ὅσα

1 συμβῆναι P ‖ 2 λοιμὸς] λιμὸς P ‖ 3 φέρων P ‖ 4—5 τὴν βασιλείαν VP] τῆς βασιλείας O ‖ 7 στρατιώταις V] στρατιωτῶν PO ‖ 9 βανδῖλοι O ‖ 10 ῥωμαίων V] ῥωμαῖοι PO ‖ 11 τὰς] τοὺς O ‖ 13 κτήσεως] κτίσεως V ‖ 15 λέγουσαι O ‖ 19 εἴκειν] ἥκειν V ‖ 20 τὸ] τὸν P | ἐθελοντὶ O | 21 ὡς abesse malim, adnotat Christ ‖ 25 πεποίηκε V ‖ 26—485, 11 οὐκ—καὶ om. V

*ἂν βαρβάρους ἐπιβατεύοντας τῆς Ῥωμαίων βασιλείας
ἀφέλοιντο, ἀλλ' ἐφ' ᾧ ἐς τὸ δημόσιον ταῦτα ἰέναι,
ὅθεν σφίσι τε ξυμβαίνει καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τὰς*
11 *σιτήσεις κομίζεσθαι. αὕτη μὲν τῆς στάσεως αἰτία
ξυνέπεσε μία. καὶ ἑτέραν δέ τινα ξυνηνέχθη γενέσθαι
τοιάνδε, ἣ οὐδέν τι ἧσσον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, ἅπαντα*
12 *ξυνταράξαι τὰ ἐν Λιβύῃ πράγματα ἴσχυσεν. ἐν τῷ
Ῥωμαίων στρατοπέδῳ τῆς Ἀρείου δόξης οὐχ ἧσσον
ἢ χιλίους στρατιώτας εἶναι ξυνέπεσεν· ὧν δὴ οἱ πολλοὶ
βάρβαροι ἦσαν καὶ αὐτῶν τινες ἐκ τοῦ Ἐρούλων*
13 B471 *ἔθνους. τούτους δὴ οἱ τῶν Βανδίλων ἱερεῖς ἐς τὴν
στάσιν τὰ μάλιστα ὥρμων. οὐ γὰρ σφίσιν ἦν δυνατὰ
τῷ θεῷ ἐξοσιοῦσθαι τὰ εἰωθότα, ἀλλὰ ἀπεκέκλειντο*
14 *καὶ μυστηρίων καὶ ἱερῶν ἁπάντων. οὐ γὰρ εἴα βασι-
λεὺς Ἰουστινιανὸς ἄνδρα Χριστιανὸν οὐ μεταλαχόντα
δόξης ὀρθῆς ἢ βαπτίσματι ἢ ἄλλῳ τῳ μυστηρίῳ χρῆ-*
15 *σθαι. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἡ Πασχαλία ἑορτὴ ξυνε-
τάραξε, καθ' ἣν οὐχ οἷοί τε ἐγίνοντο τὰ σφέτερα
αὐτῶν παιδία τῷ θείῳ βαπτίζειν λουτρῷ, ἢ ἄλλο τι*
16 *ἐργάζεσθαι ἐς ταύτην δὴ τὴν ἑορτὴν ἄγον. ὥσπερ δὲ
οὐχ ἱκανὰ ταῦτα τῷ δαιμονίῳ διαφθεῖραι τὰ Ῥωμαίων
πράγματα ἐν σπουδῇ ἔχοντι, ξυνέπεσέ τι καὶ ἄλλο*
17 *τοῖς τὴν στάσιν μελετῶσιν ἐφόδιον. τοὺς γὰρ Βαν-
δίλους, οὓς Βελισάριος ἐς Βυζάντιον ἤνεγκε, κατεστή-*
P 270 *σατο βασιλεὺς ἐς καταλόγους ἱππικοὺς πέντε, ὅπως ἐν
πόλεσι ταῖς ἑῴαις τὸν ἅπαντα ἱδρύσωνται χρόνον· οὓς
καὶ Ἰουστινιανοὺς Βανδίλους καλέσας ἐκέλευσε ξὺν*
18 *ναυσὶν ἐς τὴν ἕω κομίζεσθαι. τούτων δὴ τῶν Βαν-*

5 *μία O*] om. *P* ‖ 7 *τὰ* om. *O* ‖ 13 *ἀλλ' ἀπέκλειντο O* ‖ 18 *ἐγένοντο O* ‖ 19 *παιδία*] *παιδίῳ O* | *ἄλλο τι O*] *ἀλλότι P* ‖ 27 *ἰουστινιανὸς O*

δίλων στρατιωτῶν οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς τὴν ἕω ἀφίκοντο
καὶ τοὺς καταλόγους πληροῦντες, ἐς οὓς διατετάχαται,
ἄχρι τοῦδε ἐπὶ Πέρσας στρατεύονται· οἱ δὲ ἄλλοι,
ἀμφὶ τετρακοσίους ὄντες, ἐπεὶ ἐν Λέσβῳ ἐγένοντο, κε-
κολπωμένων σφίσι τῶν ἱστίων τοὺς ναύτας βιασάμενοι
Πελοποννήσῳ προσέσχον. ἐνθένδε τε ἀπάραντες ἐς 19
Λιβύην κατέπλευσαν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ, οὗ δὴ τὰς ναῦς
ἀπολιπόντες καὶ συσκευασάμενοι ἐς τὸ ὄρος τὸ Αὐρά- B 472
σιον καὶ ἐς Μαυριτανίαν ἀνέβησαν. οἷς δὴ ἐπηρμένοι 20
οἱ στρατιῶται, οἷς ἦν ἐν ἐπιμελείᾳ ἡ στάσις, ἔτι
μᾶλλον ξυνίσταντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς. καὶ λόγοι τε 21
πολλοὶ περὶ τούτου καὶ ὅρκοι ἤδη ἐν τῷ στρατοπέδῳ
ἐγίνοντο. ἐπειδή τε τὴν ἑορτὴν ἄγειν ἔμελλον, ἀχθό-
μενοι τῇ κωλύμῃ τῶν ἱερῶν οἱ Ἀρειανοὶ σφόδρα
ἐνέκειντο.

Ἔδοξέ τε αὐτῶν τοῖς κορυφαίοις ἐν τῷ ἱερῷ τῇ 22
πρώτῃ τῆς ἑορτῆς ἡμέρᾳ, ἣν μεγάλην καλοῦσι, Σο- 23. die mens. Mart. 536
λόμωνα κτεῖναι. καὶ ἔλαθόν γε οὐδενὸς τοῦτο δὴ 23
ἐξενεγκόντος τὸ βούλευμα. ἅτε γὰρ πολλῶν ὄντων
τῶν τὰ δεινὰ βουλευομένων ὁ λόγος περιφερόμενος
ἐς δυσμενῆ οὐδένα ἐξέπιπτε, ταύτῃ τε λανθάνειν
ἐξίσχυσαν, ἐπεὶ καὶ Σολόμωνος οἱ πολλοὶ δορυφόροι
τε καὶ ὑπασπισταὶ καὶ τῶν οἰκετῶν οἱ πλεῖστοι ἐς
ταύτην δὴ τὴν στάσιν ξυνετετάχατο τῇ τῶν χωρίων
ἐπιθυμίᾳ. ἡμέρας δὲ ἤδη τῆς κυρίας παρούσης 24

---

16 Schmidt p. 150

---

3 πέρσαις *P* ‖ 6 πελοπονήσω *O* | ἐς *P*] ἐπὶ *O* ‖ 8 συσκευασάμενοι] ξυγκελευσάμενοι *O* ‖ 13—14 ἀχθόμενοι *PO*] ἀχθόμενοί τε *V* ‖ 17—18 σολομῶνα *O* ‖ 18 δὴ om. *O* ‖ 21 οὐδένα] οὐδένε *O* ‖ 22 ἐξίσχυσαν *V*] ἐξίσχυσεν *PO* | σολομῶνος *O*

*Σολόμων μὲν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκάθητο, μακρὰν τῶν αὐτοῦ
25 ἀπολελειμμένος κακῶν. ἐσελθόντες δὲ οἷς τὸν ἄνδρα
τοῦτον κτεῖναι ἐδέδοκτο, νεύμασί τε ἀλλήλοις ἐγκελευ-
σάμενοι, τῶν ξιφῶν ἥπτοντο, ἔδρασαν μέντοι οὐδὲν,
ἢ τὰ τελούμενα τηνικαῦτα ἐν τῷ ἱερῷ αἰσχυνόμενοι,
ἢ διὰ τὴν τοῦ στρατηγοῦ δόξαν ἐρυθριῶντες, ἢ καί
26 τι θεῖον αὐτοὺς διεκώλυσεν. ἐπειδὴ δὲ τά τε ἱερὰ
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἤσκητο ἤδη καὶ οἴκαδε ἐκομίζοντο
ἕκαστοι, ἀλλήλους ᾐτιῶντο οἱ στασιῶται ἅτε μαλθα-
κοὺς οὐκ ἐν δέοντι γεγενημένους, καὶ αὖθις ἀπετί-
27 θεντο ἐς τὴν ἐπιοῦσαν τὸ βούλευμα. ὁμοίως δὲ καὶ
B 473 τῇ ὑστεραίᾳ διαγεγονότες ἄπρακτοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀνε-
χώρησαν, ἔς τε τὴν ἀγορὰν ἐλθόντες ἀλλήλοις ἐκ τοῦ
ἐμφανοῦς ἐλοιδοροῦντο, αὐτός τε ἕκαστος μαλθακόν
τε τὸν πέλας καὶ τῆς ἑταιρίας διαλυτὴν ἀποκαλῶν τὴν
28 ἐς Σολόμωνα αἰδῶ ὀνειδίζειν οὐκ ἀπηξίου. διὸ δὴ
οὐκέτι ἀκίνδυνον σφίσιν ᾤοντο ἔσεσθαι τὴν ἐν Καρ-
χηδόνι διατριβὴν ἅτε ἐς τὸ πᾶν ἐξενεγκόντες τὸ βού-
29 λευμα. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῆς πόλεως ἔξω κατὰ τάχος
γενόμενοι τά τε χωρία ἐληίζοντο καὶ Λίβυσιν οἷς ἂν
ἐντύχοιεν ὡς πολεμίοις ἐχρῶντο· οἱ δὲ ἄλλοι ἐν τῇ
P 271 πόλει διαμείναντες οὐ παρεῖχον αἴσθησιν ἧς εἶχον
αὐτοὶ γνώμης, ἀλλ' ἀγνοεῖν τὰ βεβουλευμένα προσε-
ποιοῦντο.*

30 *Σολόμων δὲ ἀκούσας ὅσα πρὸς τῶν στρατιωτῶν
ἐν τῇ χώρᾳ ἐπράσσετο, ἐς θόρυβόν τε πολὺν ἐμπεσὼν*

---

1 *σολομῶν O* ‖ 1—2 *τῶν αὐτοῦ ἀπολελειμμένος VP*] *ἀπολελειμμένος τῶν οἰκείων O* ‖ 2 *εἰσελθόντες PO* ‖ 3 *νεύματί O* ‖ 7 *αὐτοὺς διεκώλυσεν VP*] *ἐκώλυσεν αὐτοὺς O* ‖ 11 *εἰς O* ‖ 14 *ἐλοιδοροῦντο VP*] *διελοιδοροῦντο O* ‖ 15 *ἑταιρίας VO*] *ἑταιρείας P* | *διαλύτην PO* ‖ 18—19 *βούλευμα*] *βούλημα O* ‖ 20 *ἂν VO*] om. *P* ‖ 25 *σολομῶν PO*

τοῖς ἐν τῇ πόλει ἐγκελευόμενος οὐκ ἀνίει ἐς εὔνοιαν
τὴν βασιλέως παρακαλῶν. οἱ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνδέ- 31
χεσθαι τοὺς λόγους ἐδόκουν, ἡμέρᾳ δὲ τῇ πέμπτῃ,
ἐπεὶ τοὺς ἐξεληλυθότας ἐν βεβαίῳ τυραννεῖν ἤκουσαν,
ἐς τὸν ἱππόδρομον ξυλλεγέντες ἔς τε Σολόμωνα καὶ
τοὺς ἄλλους ἄρχοντας ἀνέδην ὕβριζον. ἔνθα δὴ πρὸς 32
Σολόμωνος σταλεὶς Θεόδωρος ὁ Καππαδόκης παρηγο-
ρεῖν τε καὶ τιθασσεύειν αὐτοὺς ἐνεχείρει, οὐδέν τι
ἐπαΐοντας τῶν λεγομένων. ἦν δέ τις Θεοδώρῳ τούτῳ 33
δυσμένειά τε καὶ ἐπιβουλῆς ὑποψία ἐς Σολόμωνα. διὸ 34
δὴ οἱ στασιῶται στρατηγόν τε αὐτὸν σφίσιν αὐτίκα
τῇ βοῇ ἐψηφίσαντο, καὶ ξὺν αὐτῷ σιδηροφοροῦντες
καὶ θορύβῳ πολλῷ χρώμενοι ἐς τὸ Παλάτιον κατὰ B 474
τάχος ἧκον. ἔνθα δὴ Θεόδωρον μὲν ἕτερον, ὃς τῶν 35
φυλάκων ἡγεῖτο, κτείνουσιν, ἄνδρα τῆς τε ἄλλης ἀρε-
τῆς ἐπὶ πλεῖστον ἥκοντα καὶ διαφερόντως ἀγαθὸν τὰ
πολέμια. ἐπεὶ δὲ τοῦ φόνου τούτου ἐγεύσαντο, ἅπαντα 36
ἤδη τὸν ἐν ποσὶν ἔκτεινον, εἴτε Λίβυν εἴτε Ῥωμαῖον,
Σολόμωνι γνώριμον εἴτε χρήματα ἐν χερσὶν ἔχοντα,
ἐνθένδε τε ἐς τὸ ληίζεσθαι ἀπεχώρησαν, ἀναβαίνοντες
δὲ ἐς τὰς οἰκίας, ἔνθα δὴ μὴ στρατιῶται ἠμύνοντο,
ἅπαντα τὰ τιμιώτατα ἥρπαζον, ἄχρι νύξ τε ἐπιγενο-
μένη καὶ μέθη τὸν πόνον διαδεξαμένη κατέπαυσε.
Σολόμων δὲ ἐς τὸ ἱερὸν, ὅ ἐστι μέγα ἐν Παλατίῳ, 37

---

1 cf. Theoph. I 203

---

1 ἀνίει] ἀνῆκεν *O* ‖ 6 ἀναίδην *PO* ‖ 7 Σολόμωνος] hic et multis aliis locis in *P* corr. est: σολόμονος ‖ 8 τι *PO*] om. *V* ‖ 12 σὺν *P* | σιδηροφοροῦντες *VO* Theoph.] δορυφοροῦντες *P* ‖ 14 μὲν ἕτερον Maltr. in marg.] μὲν πρότερον *VP*, πρότερον μὲν *O* ‖ 15 φυλακῶν *P* ‖ 19 σολομῶνι *O* ‖ 20 τε] τε καὶ *O* ‖ 24 σολομῶν *O*

καταφυγὼν ἔλαθεν, ἔνθα δὴ καὶ Μαρτῖνος αὐτῷ ἀμφὶ
38 δείλην ὀψίαν ἦλθεν. ἐπεὶ δὲ οἱ στασιῶται πάντες
ἐκάθευδον, ἐξελθόντες ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐς τὴν Θεοδώρου
τοῦ ἐκ Καππαδοκίας οἰκίαν ἦλθον, ὅς αὐτοὺς δειπνῆ-
σαί τε οὔ τι προθυμουμένους ἠνάγκασε, καὶ ἐς τὸν
λιμένα διακομίσας ἐς λέμβον νεὼς δή τινος ἐσεκόμι-
σεν, ὅς δὴ ἐνταῦθα Μαρτίνῳ παρεσκευασμένος ἐτύγχα-
39 νεν. εἵποντο δὲ Προκόπιός τε, ὅς τάδε ξυνέγραψε,
40 καὶ τῆς Σολόμωνος οἰκίας ἄνδρες πέντε μάλιστα. στα-
δίους τε τριακοσίους ἀνύσαντες ἀφίκοντο ἐς Μισούαν
τὸ Καρχηδονίων ἐπίνειον, καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐν τῷ
ἀσφαλεῖ, αὐτίκα Σολόμων ἐκέλευε Μαρτῖνον ἐς Νου-
μιδίαν παρὰ Βαλεριανόν τε καὶ τῶν ξυναρχόντων
τοὺς ἄλλους ἰέναι, πειρᾶσθαί τε, εἴ πως δύναιτο αὐ-
B 475 τῶν ἕκαστος τῶν τινας γνωρίμων στρατιωτῶν ἢ χρή-
μασιν ἢ τρόπῳ ἑτέρῳ τῳ ὑπελθὼν ἐς εὔνοιαν τὴν
41 βασιλέως μεταγαγεῖν. καὶ πρὸς Θεόδωρον γράμματα
ἔπεμπε, Καρχηδόνος τε ἐπιστέλλων ἐπιμελεῖσθαι καὶ
P 272 τὰ ἄλλα διέπειν ὅπῃ ἂν αὐτῷ δοκῇ δυνατὰ εἶναι,
αὐτὸς δὲ ξὺν Προκοπίῳ παρὰ Βελισάριον ἐς Συρα-
42 κούσας ἀφίκετο. ἅπαντά τε αὐτῷ ἀγγείλας, ὅσα ἐν
Λιβύῃ γενέσθαι ξυνέπεσεν, ἐδεῖτο κατὰ τάχος ἰέναι τε
ἐς Καρχηδόνα καὶ βασιλεῖ ἀμῦναι πάσχοντι πρὸς στρα-
τιωτῶν τῶν αὐτοῦ τὰ ἀνόσια. καὶ Σολόμων μὲν
ταῦτα ἐποίει.

---

1 καταφυγὼν VO] διαφυγὼν P | ἔλαθε P | δὴ O] om. VP || 2 ἀμφὶ PO] ἐπὶ V | στασιῶται PO] στρατιῶται V || 3 ἐκ om. O || 6 νεὼς PO] νηὸς V || 6—7 ἐσεκόμισεν VO] ἐσεκόμιζεν P || 7 παρασκευασάμενος O || 8 δὲ VP] δέ οἱ O || 9 σολομῶνος O || 10 μισσούαν P, μυσῶνα O || 11 ἐπίνηον VO || 12—13 νουμηδίαν O || 13 βαλλεριανόν V, βελισάριον O || 14 δύναντο V || 19 τἄλλα P || 20—21 συρρακούσας VO || 23 ἀμύναι codd. || 24 σολομῶν O

ιε΄. Οἱ δὲ στασιῶται τὰ ἐν Καρχηδόνι ἅπαντα
ληισάμενοι ἔς τε τὸ Βούλλης ξυλλεγέντες πεδίον
Στότζαν, τῶν Μαρτίνου δορυφόρων ἕνα, τύραννον
σφίσιν εἵλοντο, ἄνδρα θυμοειδῆ καὶ δραστήριον, ἐφ'
ᾧ τοὺς βασιλέως ἄρχοντας ἐξελάσαντες Λιβύης πάσης
κρατήσουσιν. ὁ δὲ ἅπαν ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα, ἐς 2
ὀκτακισχιλίους μάλιστα ξυνιὸν, ἐπὶ Καρχηδόνα ἐπῆγεν,
ὡς τὴν πόλιν αὐτίκα δὴ μάλα παραστησόμενος οὐδενὶ
πόνῳ. ἔπεμπε δὲ καὶ ἐς Βανδίλους τούς τε ἐκ Βυ- 3
ζαντίου σὺν ταῖς ναυσὶν ἀποδράντας καὶ ὅσοι οὐχ
εἵποντο Βελισαρίῳ τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἢ διαλαθόντες, ἢ ὅτι
οἱ Βανδίλους τηνικαῦτα παραπέμποντες ἐν λόγῳ αὐ-
τοὺς οὐδενὶ ἐποιήσαντο. ἦσαν δὲ οὐχ ἧσσον ἢ χίλιοι, 4
οἳ οὐκ ἐς μακρὰν τῷ Στότζᾳ ἐς τὸ στρατόπεδον ξὺν
προθυμίᾳ ἦλθον. ἀφίκετο δέ οἱ καὶ δούλων πολύς
τις ὅμιλος. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο Καρχηδόνος ἐγγὺς, 5
ἔπεμψεν ὁ Στότζας, κελεύων οἱ ὡς τάχιστα παραδοῦ-
ναι τὴν πόλιν, ἐφ' ᾧ κακῶν ἀπαθεῖς μείνωσιν. οἱ δὲ 6
ἐν Καρχηδόνι καὶ Θεόδωρος, πρὸς ταῦτα ἄντικρυς B 476
ἀπειπόντες, βασιλεῖ ὡμολόγουν Καρχηδόνα φυλάσσειν.
πέμψαντές τε παρ' αὐτὸν Ἰωσήφιον, τῶν τε βασιλέως 7
φυλάκων γραμματέα οὐκ ἀφανῆ γεγονότα καὶ τῆς Βε-
λισαρίου οἰκίας ὄντα, κατὰ χρείαν δέ τινα πρὸς αὐτοὺς
ἐς Καρχηδόνα ἔναγχος ἐσταλμένον, ἠξίουν μὴ σφᾶς

---

3 cf. Vict. Tonn. ad a. 541

---

1 τὰ om. *O* ‖ 2 Βουλῆς Theoph. ‖ 4 καὶ] τε καὶ *O* ‖ 5 πάσης *V*] ὅλης *PO* ‖ 6 κρατήσωσιν *V* Theoph. ‖ 7 ξυνιὸν *PO*] ξυνὸν *V* ‖ 10 ξὺν *PO* ‖ 11 τὸ om. *O* ‖ 14 οἳ] ἢ *V* ‖ 16 τις om. *O* ‖ 19 θεοδόρῳ *O* ‖ 23 τινα] τινα καὶ *PO* | πρὸς om. *O* | αὐτοὺς] αὐτὸν *O* ‖ 24 ἠξίου *V*

8 περαιτέρω βιάζεσθαι. Στότζας δὲ, ἐπεὶ ταῦτα ἤκου-
σεν, Ἰωσήφιόν τε αὐτίκα ἔκτεινε καὶ ἐς πολιορκίαν
καθίστατο. κατορρωδήσαντές τε οἱ ἐν τῇ πόλει τὸν
κίνδυνον, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ Καρχηδόνα Στότζᾳ
ἐγχειρίσαι ὁμολογίᾳ διενοοῦντο. τὸ μὲν οὖν Λιβύης
στρατόπεδον ἐφέρετο τῇδε.

9 Βελισάριος δὲ, ἄνδρας ἀπολέξας τῶν αὐτοῦ δορυ-
φόρων τε καὶ ὑπασπιστῶν ἑκατὸν καὶ Σολόμωνα ἐπα-
γόμενος, μιᾷ νηὶ ἐς Καρχηδόνα κατέπλευσε περὶ λύχνων
P 273 ἀφὰς, ἡνίκα τὴν πόλιν οἱ πολιορκοῦντες σφίσιν ἐγχειριεῖ-
σθαι τῇ ὑστεραίᾳ ἐκαραδόκουν. ἐν ἐλπίδι τε ταῦτα
10 ἔχοντες τὴν νύκτα ἐκείνην ηὐλίσαντο. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα
τε ἐγεγόνει καὶ Βελισάριον παρεῖναι ἔμαθον, λύσαν-
τες ὡς τάχιστα τὸ στρατόπεδον αἰσχρῶς τε καὶ κόσμῳ
11 οὐδενὶ ἐς φυγὴν ὥρμηντο. Βελισάριος δὲ τοῦ στρατοῦ
ἀμφὶ δισχιλίους ἀγείρας καὶ αὐτοὺς ἐς εὔνοιαν τὴν
βασιλέως λόγοις τε ὁρμήσας καὶ χρήμασι πολλοῖς
ἐπιρρώσας τὴν δίωξιν ἐπὶ τοὺς φεύγοντας ἐποιήσατο.
12 καὶ αὐτοὺς ἐς Μέμβρησαν πόλιν καταλαμβάνει, πεντή-
κοντα καὶ τριακοσίοις σταδίοις Καρχηδόνος διέχουσαν.
13 ἔνθα δὴ ἑκάτεροι στρατοπεδευσάμενοι ἐς μάχην παρε-
B 477 σκευάζοντο, οἱ μὲν ἀμφὶ Βελισάριον ἐς ποταμὸν Βαγρά-
δαν, οἱ δὲ ἕτεροι ἐν χωρίῳ ὑψηλῷ τε καὶ δυσκόλῳ τὸ
14 χαράκωμα ποιησάμενοι. ἐς γὰρ τὴν πόλιν οὐδέτεροι

7 cf. Marcell. Com. ad a. 535. Jordan. Rom. 370

1 περετέρω superscr. αι P ‖ 3 κατωρρωδήσαντες P ‖ 5 ἐγχει-ρίσαι VP] εὐχερῆ O ‖ 7 αὐτοῦ codd. ‖ 8 ἑκατὸν hic omittit et ante τῶν ponit P | σολομῶνα O ‖ 13 τε PO] om. V | ἔμαθον PO] ἔλεγον V ‖ 16 αὐτοὺς ἐς εὔνοιαν VO] ἐς εὔνοιαν αὐτοὺς P | τὴν] τοῖς O ‖ 17 ὁρμήσας] ὀμόσας O ‖ 19 αὐτοὺς PO] αὐτοὺς μὲν V | μεμβρησᾶν O, Μέμβρεσαν Theoph. ‖ 22—23 Βαγράδαν] βαγραδᾶν O ‖ 24 οὐδέτεροι] οὐδ᾽ ἕτεροι V

εἰσελθεῖν ἔγνωσαν, ἐπεὶ ἀτείχιστος οὖσα ἐτύγχανε. τῇ 15
δὲ ὑστεραίᾳ καθίσταντο ἐς τὴν ξυμβολήν, οἱ μὲν στα-
σιῶται πλήθει τῷ σφετέρῳ πιστεύοντες, οἱ δὲ ἀμφὶ
Βελισάριον ἅτε ἀφρόνων τε καὶ ἀστρατηγήτων ὑπερ-
φρονοῦντες τῶν πολεμίων. ἃ δὴ Βελισάριος ταῖς τῶν 16
στρατιωτῶν διανοίαις ἐναποθέσθαι βουλόμενος βεβαίως
ἅπαντας ξυγκαλέσας ἔλεξε τάδε „Ἐλπίδος μὲν καὶ
„εὐχῆς ἧσσον, ἄνδρες συστρατιῶται, βασιλεῖ τε καὶ
„Ῥωμαίοις τὰ πράγματα ἔχει. ἐς ξυμβολὴν γὰρ τανῦν 17
„ἥκομεν, ἐξ ἧς οὐδὲ τὸ νικᾶν ἄκλαυστον ἕξομεν, ἐπὶ
„ξυγγενεῖς τε καὶ ξυντρόφους στρατεύοντες. ἔχομεν 18
„δὲ τοῦ κακοῦ παραψυχὴν τήνδε, οἷς γε οὐ τῆς μάχης
„ἄρχοντες αὐτοί, ἀλλ' ἀμυνόμενοι ἐς τὸν κίνδυνον
„καθιστάμεθα. ὁ γὰρ ἐς τοὺς φιλτάτους τὴν ἐπιβου- 19
„λὴν ποιησάμενος καὶ τὸ ξυγγενὲς διαλύσας οἷς ἔδρα-
„σεν, οὐ πρὸς τῶν φίλων, ἢν ἀπόληται, θνήσκει, ἀλλ'
„ἐν πολεμίου γεγονὼς μοίρᾳ τοῖς ἠδικημένοις ἐκτίνει
„τὴν δίκην. πολεμίους δὲ καὶ βαρβάρους καὶ ὅ τι 20
„ἄν τις εἴποι δεινότερον εἶναι δείκνυσι τοὺς ἐναντίους
„οὐ Λιβύη μόνον ὑπὸ ταῖς τούτων χερσὶν ἐς λείαν
„ἐλθοῦσα, οὐδὲ οἱ ταύτην οἰκοῦντες οὐ δέον παρ'
„ἐκείνων ἀνῃρημένοι, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίων στρατιωτῶν
„πλῆθος, οὓς οἱ δυσμενεῖς οὗτοι κτείνειν ἐτόλμησαν,
„μίαν αὐτοῖς αἰτίαν τὴν ἐς τὴν πολιτείαν ἐπικαλέσαν-
„τες εὔνοιαν· οἷς νῦν τιμωροῦντες ἐπ' αὐτοὺς ἥκομεν, 21 B 478

1 ἐσελθεῖν *PO* | οὖσα ἐτύγχανε *VP*] ἐτύγχανεν οὖσα *O* ‖ 2—3 στασιῶται *VO*] στρατιῶται *P* ‖ 4 ἀστρατηγήτων] ἀστρατήγων *O* ‖ 5 τῶν] αὐτῶν *O* ‖ 6 βεβαίως ἐναποθέσθαι βουλόμενος *PO* ‖ 7 τάδε *V*] τοιάδε *PO* ‖ 8 ξυνστρατιῶται *O* ‖ 11 τε om. *O* | συντρόφους *P* ‖ 12 οἷς *VO*] ἧς *P*, unde Classen coniecerat ὧς ‖ 16 πρὸς] πρὸ *V* | ἀπώληται *V* | θνήσκῃ *V* ‖ 17 ἐκτίνει] ἐκτείνῃ *O* ‖ 19 εἴπῃ *V* ‖ 21 οὐ δέον] οὐδὲ οἱ *V* ‖ 23 οἱ ·*P* pr. m. et *O*] οὐ *VP* corr.

„δυσμενεῖς εἰκότως τοῖς πάλαι φιλτάτοις γενόμενοι.
22 „φύσει μὲν γὰρ οὐδένες τῶν πάντων ἀνθρώπων
„οἰκείως ἂν ἢ ἐναντίως ἀλλήλοις ἔχοιεν, αἱ δὲ πράξεις
„ἑκάστων ἢ τῷ ὁμοτρόπῳ ἐς ξυμμαχίαν ξυνάπτουσαι
„ἢ τῷ διαλλάσσοντι τῆς γνώμης ἐς τὸ δυσμενὲς διακρί-
„νουσαι φίλους, ἂν οὕτω τύχοι, ἢ πολεμίους ἀλλήλοις
23 „ποιοῦσιν. ὡς μὲν οὖν ἐπ' ἀνθρώπους ἀνοσίους τε
„καὶ πολεμίους στρατεύομεν, ἱκανῶς ἔχετε, ὡς δὲ κα-
„ταφρονεῖσθαί εἰσι παρ' ἡμῶν ἄξιοι, ἐγὼ δηλώσω.
24 „ὅμιλος γὰρ ἀνθρώπων οὐ νόμῳ συνιόντων, ἀλλ' ἐκ
„τοῦ ἀδίκου ξυνειλεγμένων ἀνδραγαθίζεσθαι ἥκιστα
„πέφυκεν, οὐδαμῶς τῆς ἀρετῆς τῷ παρανόμῳ ξυνοικίζε-
„σθαι δυναμένης, ἀλλ' ἀεὶ τῶν οὐχ ὁσίων ἀφιστα-
25 „μένης. οὐ μὴν οὐδὲ τὴν εὐκοσμίαν φυλάξουσιν οὐδὲ
26P274 „τῶν ὑπὸ Στότζα παραγγελλομένων ἀκούσουσι. τυραν-
„νίδα γὰρ ἄρτι καθισταμένην καὶ οὔπω τὴν τοῦ θαρ-
„σεῖν ἐξουσίαν λαβοῦσαν ὑπερορᾶσθαι πρὸς τῶν ἀρ-
27 „χομένων ἀνάγκη. οὔτε γὰρ εὐνοίᾳ τετίμηται, ἐπεὶ
„μισεῖσθαι ἡ τυραννὶς πέφυκεν, οὔτε φόβῳ ἄγει τοὺς
„ὑπηκόους· ἀφείλετο γὰρ αὐτῆς τὴν παρρησίαν τὸ δε-
28 „διέναι. ἀρετῆς δὲ καὶ εὐκοσμίας ἀπολελειμμένων
„τῶν πολεμίων ἡσσᾶσθαι πρόχειρον. πολλῷ τοίνυν,
„ὅπερ εἶπον, τῷ καταφρονήματι ἐπὶ τούσδε ἡμᾶς τοὺς
29 „πολεμίους ἰέναι προσήκει. οὐ γὰρ τῷ πλήθει τῶν
„μαχομένων, ἀλλὰ τάξει τε καὶ ἀνδρίᾳ φιλεῖ διαμε-
„τρεῖσθαι τὸ τοῦ πολέμου κράτος."

---

1 πάλαι PO] om. V | γενόμενοι V] γεγενημένοι P, γινόμενοι O ‖ 3 ἢ om. V ‖ 4 συνάπτουσαι P ‖ 6 ἀλλήλοις V] ἀλλήλους PO ‖ 8 ἔχετε VO] ἔχομεν P ‖ 10 ξυνιόντων PO ‖ 14—21 οὐδὲ τῶν— δεδιέναι om. V ‖ 23 ἡμᾶς V] ὑμᾶς PO ‖ 24 τῷ PO] om. V ‖ 25 ἀνδρεία O ‖ 25—26 διαμερεῖσθαι V

Βελισάριος μὲν τοσαῦτα εἶπε. Στότζας δὲ παρε- 30
κελεύσατο ὧδε „Ἄνδρες, οἳ ξὺν ἐμοὶ τῆς ἐς Ῥωμαίους
„δουλείας ἔξω γεγένησθε, μηδεὶς ὑμῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευ- B 479
„θερίας ἀπαξιούτω θνήσκειν, ἧς ἀνδρίᾳ τε καὶ τῇ
„ἄλλῃ ἀρετῇ τετυχήκατε. οὐ γὰρ οὕτω δεινὸν τὸ τοῖς 31
„κακοῖς ξυγγηράσκοντα τελευτῆσαι τὸν βίον ὡς μετὰ
„τὴν τῶν δυσκόλων ἐλευθερίαν αὖθις ἐς αὐτὰ ἐπανή-
„κειν. ὁ γὰρ ἐν μέσῳ χρόνος τῆς ἀπαλλαγῆς γεύσας 32
„χαλεπωτέραν, ὥς γε τὸ εἰκὸς, τὴν συμφορὰν ἀπεργά-
„ζεται. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων ἐπάναγκες ὑμᾶς 33
„ἀναμνησθῆναι μὲν ὡς Βανδίλους τε καὶ Μαυρουσίους
„νενικηκότες αὐτοὶ μὲν τῶν ἐν τοῖς πολέμοις ἀπώ-
„νασθε πόνων, κύριοι δὲ ἄλλοι τῶν λαφύρων γεγένηνται
„πάντων. ἐκλογίζεσθε δὲ ὡς στρατιώταις οὖσιν ὑμῖν τὸν 34
„πάντα αἰῶνα ὁμιλεῖν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις ἀνάγκη,
„ἢ ὑπὲρ τῶν βασιλέως πραγμάτων, ἥν γε αὖθις ἐκείνῳ
„δουλεύητε, ἢ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, ἢν τὴν ἐλευθερίαν
„διασώζητε ταύτην. ὁπότερον δὲ ἀμφοῖν αἱρετώτερον, 35
„τοῦτο ἑλέσθαι ὑμῖν πάρεστιν, ἢ μαλθακιζομένοις ἐν
„τῷ παρόντι, ἢ ἀνδραγαθίζεσθαι βουλομένοις. ἀλλὰ 36
„μὴν κἀκεῖνο εἰσιέναι ὑμᾶς προσήκει, ὡς ὅπλα κατὰ
„Ῥωμαίων ἀράμενοι, ἢν ὑπ᾽ αὐτοῖς ἔσεσθε, οὐ μετρίων
„οὐδὲ συγγνωμόνων δεσποτῶν πειραθήσεσθε, ἀλλὰ
„πείσεσθε μὲν τὰ ἀνήκεστα, προσέσται δὲ ὑμῖν τὸ μὴ
„ἀδίκως ἀπολωλέναι. ὁ μὲν οὖν θάνατος ὅτῳ ἂν
„ὑμῶν ἐν τῇ μάχῃ ἀφίξηται ταύτῃ, δηλονότι εὐκλεὴς

---

1 *εἶπεν V*] *παρήνεσε καὶ PO* ‖ 4 *ἀνδρεία P* pr. m. ‖ 5 *τοῖς* om. *O* ‖ 6 *συγγηράσκοντα P* ‖ 9 *ξυμφορὰν O* ‖ 12 *πολεμίοις P* ‖ 14 *δὲ* om. *V* | *οὖσιν V*] om. *PO* | *ἡμῖν V* ‖ 17 *ἡμῶν P* | *ἢν*] *ἥν γε O* ‖ 18 *διασώζητε VO*] *διασώζοιτε P* ‖ 19 *μαλακιζομένοις PO* ‖ 21 *ἐσιέναι O* ‖ 22 *ὑπ᾽ VP*] *ἐπ᾽ O* | *ἔσεσθε V*] *ἔσησθε PO* ‖ 23 *ξυγγνωμόνων O* ‖ 26 *ἐν τῇ μάχῃ VO*] om. *P* | *ἀφίξεται V* | *δη-*

37 „*ἔσται· βίος δὲ κρατήσασι μὲν τῶν πολεμίων αὐτό-*
„*νομός τε καὶ τἄλλα εὐδαίμων, ἡσσημένοις δὲ πικρὸν*
„*μὲν ἄλλο οὐκ ἂν εἴποιμι, τὴν ἐλπίδα δὲ ξύμπασαν*
38 B480 „*εἰς τὸν ἐκείνων ἔλεον ἔχων. ἡ δὲ ξυμβολὴ οὐκ ἐξ*
39 „*ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως ἔσται. τῷ τε γὰρ πλήθει*
„*παρὰ πολὺ ἡσσῶνται ἡμῶν οἱ πολέμιοι καὶ ὡς ἥκιστα*
„*προθυμούμενοι ἐφ' ἡμᾶς ἴασιν, οὓς οἶμαι καὶ τῇσδε*
„*ἡμῖν εὔχεσθαι τῆς ἐλευθερίας μεταλαχεῖν.*“ *τοσαῦτα*
μὲν καὶ ὁ Στότζας εἶπεν.
40 *Ἰόντων δὲ ἐς τὴν ξυμβολὴν τῶν στρατοπέδων*
πνεῦμα σκληρόν τε καὶ δεινῶς λυπηρὸν κατ' ὄψιν ἐς
41 *τοὺς Στότζα στασιώτας ἐνέπεσε. διὸ δὴ ἀξύμφορον*
σφίσιν ᾤοντο εἶναι τὴν μάχην αὐτόθι ποιήσασθαι,
δεδιότες μὴ τὸ πνεῦμα ὑπερβιαζόμενον τὰ μὲν τῶν
πολεμίων βέλη ἐπὶ σφᾶς ἰθύνοι, βελῶν δὲ τῶν σφε-
42 *τέρων ἡ ῥύμη ὡς μάλιστα ἀναστέλλοιτο. ἄραντες οὖν*
P 275 *ἐγκάρσιοι ᾔεσαν, λογιζόμενοι ὡς ἢν καὶ οἱ πολέμιοι,*
ὡς τὸ εἰκὸς, μεταβάλλοιντο, ὅπως δὴ μὴ ὄπισθεν ὑπὸ
σφῶν ἐνοχλοῖντο, κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς τὸ πνεῦμα
43 *ἔσται. Βελισάριος δὲ, ἐπεὶ αὐτοὺς εἶδε τὴν τάξιν λιπόν-*
τας καὶ κόσμῳ οὐδενὶ περιιόντας, αὐτίκα δὴ ἐκέλευε
44 *τῶν χειρῶν ἄρχειν. οἱ δὲ ἀμφὶ Στότζαν ἐς ταραχὴν ἐκ*
τοῦ ἀπροσδοκήτου καταστάντες ξὺν ἀταξίᾳ πολλῇ, ὡς
ἕκαστός πῃ ἐδύνατο, ἐς φυγὴν ὥρμηντο, ἐς Νουμιδίαν
45 *τε ἀφικόμενοι συνελέγοντο αὖθις. ὀλίγοι μέντοι αὐ-*

---

25 cf. Theoph. I 204

λονότι VO] *δῆλον P* ‖ 1 *ἔσται PO*] *ἐστι V* ‖ 2 *τὰ ἄλλα PO* ‖ 4 *ἐς PO* | *ἔχειν V* ‖ 6 *ἡμῶν*] *ὑμῶν O* ‖ 8—496, 1 *τοσαῦτα—στράτευμα* om. *V* ‖ 10 *εἰς O* ‖ 15 *σφὰς P* ‖ 16 *ὡς P*] *ἔπι O* ‖ 17 *οἱ O*] om. *P* ‖ 21 *περιιόντας P* Theoph.] *περιόντας O* ‖ 25 *ξυνελέγοντο O*

τῶν ἐν τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπέθανον, καὶ αὐτῶν οἱ
πλεῖστοι Βανδίλοι ἦσαν. δίωξιν γὰρ Βελισάριος ἥκιστα 46
ἐς αὐτοὺς ἐποιήσατο, ἐπεί οἱ, λίαν τοῦ στρατεύματος
βραχέος ὄντος, ἱκανὸν κατεφαίνετο, εἰ σφίσιν οἱ πο-
λέμιοι ἐν τῷ παρόντι νενικημένοι ἐκποδὼν στήσονται.
τοῖς δὲ στρατιώταις ἐδίδου τὸ χαράκωμα τῶν ἐναντίων 47 B481
διαρπάσασθαι, αἱροῦσί τε αὐτὸ ἔρημον ἀνδρῶν. ἐν-
ταῦθα εὕρηνται πολλὰ μὲν χρήματα, πολλαὶ δὲ γυναῖκες,
ὧν δὴ ἕνεκα ὁ πόλεμος κατέστη ὅδε. ταῦτα Βελισάριος
διαπεπραγμένος ἐς Καρχηδόνα ἀπήλαυνε. καί οἵ τις 48
ἐκ Σικελίας ἥκων ἀπήγγελλεν ὡς στάσις ἐν τῷ στρα-
τοπέδῳ ἐπιπεσοῦσα τὰ πράγματα ἀνασοβεῖν μέλλοι,
ἢν μὴ αὐτὸς κατὰ τάχος σφίσιν ἐπανήκων τὴν κωλύ-
μην ποιήσηται. καὶ αὐτὸς μὲν τὰ ἐν Λιβύῃ ὅπῃ ἐδύ- 49
νατο διαθέμενος καὶ Καρχηδόνα Ἰλδίγερί τε καὶ Θεο-
δώρῳ παραδοὺς ἐς Σικελίαν ᾔει.

Οἱ δὲ ἐν Νουμιδίᾳ Ῥωμαίων ἄρχοντες, ἐπεὶ τοὺς 50
ἀμφὶ Στότζαν ἥκειν τε καὶ ξυλλέγεσθαι ἐνταῦθα
ἤκουσαν, παρεσκευάζοντο ἐς παράταξιν, ἦσαν δὲ ἡγε-
μόνες φοιδεράτων μὲν Μάρκελλός τε καὶ Κύριλλος,
καταλόγου δὲ ἱππικοῦ μὲν Βαρβᾶτος, πεζῶν δὲ Τερέν-
τιός τε καὶ Σάραπις. Μαρκέλλῳ μέντοι ἐπήκουον 51
ἅπαντες ἅτε Νουμιδίας τὴν ἀρχὴν ἔχοντι. ὃς ἐπεὶ 52
ἐν χωρίῳ Γαζοφύλοις, δυοῖν μάλιστα ἡμέραιν ὁδῷ
Κωνσταντίνης ἀπέχοντι, Στότζαν ξὺν ὀλίγοις τισὶν
ἤκουσεν εἶναι, προτερῆσαι, πρὶν τοὺς στασιώτας ἅπαν-
τας ξυλλεγῆναι, βουλόμενος, κατὰ τάχος ἐπ' αὐτοὺς

2 βανδῖλοι O ‖ 6 τὸ χαράκωμα τῶν ἐναντίων P] τῶν ἐναν-
τίων τὸ χαράκωμα O ‖ 7 αἱροῦσί Dind.] αἵρουσι P, αἷρουσί O |
ἔρημον ἀνδρῶν P] ἀνδρῶν ἔρημον O ‖ 17 νουμηδία O ‖ 21 βαρ-
βάτος codd. ‖ 23 νουμηδίας O ‖ 26 εἶναι P] ὅτι O

53 *ἐπῆγε τὸ στράτευμα. ὡς δὲ τά τε στρατόπεδα ἐγγὺς*
ἐγεγόνει καὶ ἡ μάχη ἔμελλεν ἐν χερσὶν ἔσεσθαι, μόνος
ὁ Στότζας ἐς μέσους τοὺς ἐναντίους ἥκων ἔλεξε
54 B482 *τοιάδε „Ἄνδρες συστρατιῶται, οὐ δίκαια ποιεῖτε ἐπὶ*
„ξυγγενεῖς τε καὶ συντρόφους στρατεύοντες, ἐπ᾽ ἄν-
„δρας τε ὅπλα αἰρόμενοι, οἳ τοῖς κακοῖς τοῖς ὑμετέροις
„καὶ τοῖς εἰς ὑμᾶς ἀδικήμασιν ἀχθόμενοι βασιλεῖ τε
55 *„καὶ Ῥωμαίοις πολεμεῖν ἔγνωσαν. ἢ οὐ μέμνησθε ὡς*
„ἐστέρησθε μὲν τῶν ἄνωθεν ὑμῖν ὀφειλομένων συν-
„τάξεων, ἀφῄρησθε δὲ τῶν πολεμίων τὰ λάφυρα, ἃ
„τῶν ἐν μάχαις κινδύνων ἆθλα ὁ τοῦ πολέμου τέθεικε
56 *„νόμος; καὶ τοῖς μὲν τῆς νίκης ἀγαθοῖς ἕτεροι τρυφᾶν*
„ἐς τὸν ἅπαντα χρόνον ἠξίουν, ὑμεῖς δὲ ἐν οἰκετῶν
57 *„ἕπεσθε μοίρᾳ; εἰ μὲν οὖν ἐμοὶ χαλεπαίνετε, πάρεστιν*
„ὑμῖν ἐς τόδε μὲν τὸ σῶμα τῷ θυμῷ χρῆσθαι, τὸ δὲ
P 276 *„ἐς τοὺς ἄλλους διαφυγεῖν μίασμα· εἰ δέ μοι αἰτίαν*
„οὐδεμίαν ἐπενεγκεῖν ἔχετε, ὥρα ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῶν
58 *„ἀνελέσθαι τὰ ὅπλα.“ ὁ μὲν οὖν Στότζας τοσαῦτα*
εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται τούς τε λόγους ἐνεδέχοντο
59 *καὶ αὐτὸν πολλῇ εὐνοίᾳ ἠσπάζοντο. κατιδόντες δὲ οἱ*
ἄρχοντες τὰ γινόμενα σιγῇ τε ὑπεχώρουν καὶ ἐς ἱερὸν,
ὃ ἐν Γαζοφύλοις ἦν, καταφεύγουσι. Στότζας δὲ ἀμ-
φότερα τὰ στρατόπεδα ἐς ἓν ξυλλαβὼν ἐπ᾽ αὐτοὺς
ᾔει. καταλαβών τε ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰ πιστὰ δοὺς
ἅπαντας ἔκτεινε.

---

24 cf. Jordan. Rom. 369

---

3 *ὁ PO*] om. *V* ‖ 4 *ξυστρατιῶται O* ‖ 5 *ξυντρόφους PO* | *ἐπ᾽*] *ἐς O* ‖ 6 *ἡμετέροις O* ‖ 7 *ἐς O* | *ἡμᾶς V* ‖ 9—10 *ξυντάξεων O* ‖ 11 *ἄθλα O* ‖ 17 *αὐτῶν V* Christ] *αὐτῶν PO*, forte ⟨*ὑμῶν*⟩ *αὐτῶν*, cf. 493, 17 ‖ 18 *οὖν P*] om. *VO* ‖ 23 *στρατόπεδα VO*] *στρατεύματα P*

*ιϛʹ. Ταῦτα ἐπεὶ βασιλεὺς ἔμαθε, Γερμανὸν τὸν
ἀνεψιὸν τὸν αὐτοῦ, ἄνδρα πατρίκιον, ἐς Λιβύην ξὺν
ὀλίγοις τισὶν ἔπεμψε. καὶ Σύμμαχος δὲ αὐτῷ καὶ* 2
*Δόμνικος, ἄνδρες ἐκ βουλῆς, εἵποντο, ἅτερος μὲν
ἔπαρχός τε καὶ χορηγὸς τῆς δαπάνης ἐσόμενος, Δόμνι-
κος δὲ τῷ πεζῷ στρατῷ ἐπιστατήσων. Ἰωάννης γὰρ
ἐτελεύτα ἤδη νοσήσας, ᾧ δὴ ἐπέκειτο ἡ τιμὴ αὕτη.* B 483
ἐπειδή τε ἐς Καρχηδόνα κατέπλευσαν, τούς τε παρόν- 3
*τας σφίσι στρατιώτας ὁ Γερμανὸς ἠρίθμει καὶ τῶν
γραμματέων ἀναλεγόμενος τὰ βιβλία, οὗ πάντα ἀνα-
γέγραπται τῶν στρατιωτῶν τὰ ὀνόματα, εὕρισκε τὸ
μὲν τριτημόριον τοῦ στρατοῦ ἔν τε Καρχηδόνι καὶ
ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὄν, τοὺς δὲ ἄλλους ἅπαντας τῷ
τυράννῳ ἐπὶ Ῥωμαίους ξυντεταγμένους. μάχης μὲν* 4
*οὖν διὰ ταῦτα οὐκ ἦρχε, τοῦ δὲ στρατοπέδου ἐπεμε-
λεῖτο ὡς μάλιστα. λογισάμενός τε ὡς τῶν πολεμίων
ξυγγενεῖς ἢ ὁμοσκήνους τοὺς ἐν Καρχηδόνι ἀπολελειμ-
μένους ξυμβαίνει εἶναι, ἄλλα τε πολλὰ ἐπαγωγὰ πᾶσιν
ἐφθέγγετο καὶ σταλῆναι πρὸς βασιλέως ἐς Λιβύην
αὐτὸς ἔφασκεν, ἐφ' ᾧ ἠδικημένοις μὲν στρατιώταις
ἀμυνεῖ, κολάσει δὲ τοὺς ἀδικίας τινὸς ἐς αὐτοὺς
ἄρξαντας. ἅπερ οἱ στασιῶται πυνθανόμενοι κατ' ὀλί-* 5
*γους αὐτῷ προσχωρεῖν ἤρχοντο. καὶ αὐτοὺς ὁ Γερ-
μανὸς τῇ τε πόλει ξὺν φιλοφροσύνῃ ἐδέχετο καὶ τὰ*

2 Auct. Marcell. Com. ad a. 536 (9)

1 *ἔμαθε VO*] *ἤκουσε P* ‖ 2 *τὸν αὐτοῦ*] *τὸν αὐτοῦ V, αὐτοῦ P, αὐτοῦ O* Theoph. | *ἐς λιβύην VO* Theoph.] om. *P* ‖ 3—4 *καὶ δόμνικος PO*] *δόμνικος καὶ V* ‖ 4 *μὲν*] *δὲ O* ‖ 5 *ἔπαρχός V*] *ὕπαρχός PO* ‖ 6 *τῷ*] *ἐν τῶ O* ‖ 7 *δὴ P*] om. *VO* ‖ 15 *στρατοπέδου*] *Σ* deest in *P* ‖ 21 *ἀμυνεῖ* Dind.] *ἀμύνῃ V, ἀμύνει PO, ἐπαμύνῃ* Theoph. ‖ 24 *τῇ τε πόλει* om. *O* Theoph. | *ξὺν VP*] *ξὺν πολλῇ τῇ O, ξὺν πολλῇ* Theoph.

πιστὰ δοὺς ἐν τιμῇ εἶχε, τάς τε συντάξεις αὐτοῖς τοῦ
χρόνου ἐδίδου, καθ' ὃν ἐπὶ Ῥωμαίους ἐν ὅπλοις ἦσαν.
6 ἐπεὶ δὲ ὁ περὶ τούτων λόγος περιφερόμενος ἐς ἅπαν-
τας ἦλθε, κατὰ πολλοὺς ἤδη τοῦ τυράννου ἀποτασσό-
7 μενοι ἐς Καρχηδόνα ἐσήλαυνον. καὶ τότε δὴ Γερμανὸς
ἐξ ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως ἔσεσθαί οἱ πρὸς τοὺς
ἐναντίους τὴν μάχην ἐλπίσας τὰ ἐς τὴν παράταξιν
ἐξηρτύετο.

8 P 277 Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Στότζας τοῦ μὲν κακοῦ ἤδη αἰσθό-
μενος, δεδιὼς δὲ μή οἱ καὶ πλειόνων στρατιωτῶν τῇ
484 B ἀποστάσει ἔτι μᾶλλον τὸ στράτευμα ἐλασσοῦσθαι ξυμ-
βαίη, διακινδυνεύειν τε ἐν τῷ παραυτίκα ἠπείγετο καὶ
9 τοῦ πολέμου ὀξύτερον ἀντιλαμβάνεσθαι. καὶ ἦν γάρ
τις αὐτῷ ἐκ τῶν ἐν Καρχηδόνι στρατιωτῶν ἐλπὶς ἀπο-
στάσεως πέρι, ᾤετό τε αὐτούς, ἢν που σφίσιν ἄγχιστα
γένηται, πόνῳ οὐδενὶ αὐτομολήσειν, ἐς πάντας τὴν
ἐλπίδα ἐξενεγκών· ταύτῃ τε αὐτοὺς μάλιστα ἐπιρρώσας
10 παντὶ τῷ στρατῷ ἐπὶ Καρχηδόνα κατὰ τάχος ᾔει. γενό-
μενός τε αὐτῆς ἄπο σταδίων πέντε καὶ τριάκοντα, ἐστρατο-
πεδεύσατο τῆς θαλάσσης οὐ μακρὰν ἄποθεν, καὶ Γερ-
μανὸς ἅπαν ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα διατάξας τε ὡς
11 ἐς μάχην ἐξῆγε. καὶ ἐπεὶ τῆς πόλεως ἔξω ἐγένοντο,
ἠκηκόει γὰρ ὅσα ἐν ἐλπίδι ὁ Στότζας εἶχε, ξυγκαλέσας
12 ἅπαντας ἔλεξε τοιάδε „Ὡς μὲν οὐδὲν ἂν δικαίως, ὦ
„ξυστρατιῶται, βασιλεῖ μέμψεσθε οὐδέ τι αἰτιάσεσθε
„τῶν εἰς ὑμᾶς αὐτῷ πεπραγμένων, οὐδεὶς ἄν, οἶμαι,

---

1 ξυντάξεις *O* ‖ 2 ἐν *PO*] σὺν *V* ‖ 10 στρατιωτῶν *VP*] στασιωτῶν *O* ‖ 13 τοῦ πολέμου] τοὺς πολεμίους *V* ‖ 14 ἐν om. *O* ‖ 18 ἐπὶ—τάχος] κατὰ τάχος ἐπὶ καρχηδόνα *P* ‖ 19 ἀπὸ codd. ‖ 19—20 ἐστρατοπεδεύσαντο *P* ‖ 20—21 καὶ γερμανὸς δὲ *O* ‖ 21 τε *V*] om. *PO* ‖ 23 συγκαλέσας *P* ‖ 25 μέμψεσθε Dind.] μέμψησθε codd. | αἰτιάσεσθαι *V*, αἰτιάσησθε *O* ‖ 26 ἐς *PO*

„τῶν πάντων ἀντείποι· ὅς γε ὑμᾶς ἐξ ἀγροῦ ἥκοντας 13
„ξύν τε τῇ πήρᾳ καὶ χιτωνίσκῳ ἑνὶ ξυναγαγὼν ἐς
„Βυζάντιον τηλικούσδε εἶναι πεποίηκεν ὥστε τὰ Ῥω-
„μαίων πράγματα νῦν ἐφ᾽ ὑμῖν κεῖσθαι. ὡς δὲ οὐ 14
„περιυβρίσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πάντων δεινότατα
„παρ᾽ ὑμῶν αὐτὸν πεπονθέναι τετύχηκε, ξυνεπίστασθε
„καὶ ὑμεῖς δήπουθεν. ὧν δὴ τὴν μνήμην ὑμῖν ἐς ἀεὶ 15
„βουλόμενος διασώζεσθαι τὰς τῶν ἐγκλημάτων αἰτίας
„ἀφῆκεν, ὄφλημα τοῦτό γε αὐτῷ μόνον ὀφείλεσθαι
„παρ᾽ ὑμῶν ἀξιῶν, τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων αἰσχύ-
„νην. ταύτῃ τοίνυν ἡγμένους ὑμᾶς μεταμανθάνειν τε 16 B485
„τὴν πίστιν εἰκὸς καὶ τὴν πρόσθεν ἀγνωμοσύνην
„ἐπανορθοῦν. μετάμελος γὰρ ἐν δέοντι τοῖς ἐπταικό- 17
„σιν ἐπιγινόμενος συγγνώμονας αὐτοῖς τοὺς ἠδικημέ-
„νους ποιεῖν εἴωθεν, ὑπουργία τε εἰς καιρὸν ἐλθοῦσα
„τὸ τῶν ἀχαρίστων ὄνομα μεταβάλλειν φιλεῖ. εὖ δὲ 18
„ὑμᾶς δεήσει κἀκεῖνο εἰδέναι, ὡς, ἢν ἐν τῷ παρόντι
„εὖνοι μάλιστα βασιλεῖ γένησθε, οὐδεμία τοῖς προλα-
„βοῦσι λελείψεται μνήμη. πᾶσα γὰρ πρᾶξις πέφυκεν 19
„ἀεὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τῆς καταστροφῆς ὀνομάζεσθαι·
„ἁμάρτημά τε γεγονὸς ἅπαξ ἀποίητον μὲν οὐδ᾽ ἂν ἐν
„χρόνῳ τῷ παντὶ γένοιτο, ἐπανορθωθὲν δὲ πράξεσι
„τῶν αὐτὸ εἰργασμένων ἀμείνοσιν εὐπρεποῦς τε τῆς
„σιωπῆς ἐπιτυγχάνει καὶ ἐς λήθην ὡς τὰ πολλὰ περιί-
„σταται. καίτοι, ἢν μὲν ὀλιγωρίᾳ τινὶ ἐς τούτους δὴ 20
„τοὺς καταράτους τὰ νῦν χρήσησθε, ὕστερον δὲ πολ-

1 γε] τε O | ὑμᾶς O] ἡμᾶς VP ‖ 2 σύν P | τε] γε O | ἐς] ἐς τὸ O ‖ 6 αὐτὸν VO] αὐτῶν P ‖ 7 ἐς ἀεὶ] ἐσαεὶ VO ‖ 14 ξυγγνώμονας O ‖ 15 ἐς O ‖ 18 εὖνοι] εὔνους O ‖ 23 ἀμείνοσι P ‖ 24 ἀποτυγχάνει O ‖ 25 ἢν] εἰ O ‖ 26 τὰ νῦν] τανῦν VO | χρήσεσθε O

„λοὺς πολέμους ὑπὲρ Ῥωμαίων ἀγωνιζόμενοι τὸ κατὰ
„τῶν πολεμίων πολλάκις ἀναδήσησθε κράτος, οὐκ ἂν
21 „ἔτι ὁμοίως ἀνθυπουργηκέναι βασιλεῖ δόξαιτε. οἱ γὰρ
„ἐν αὐτοῖς εὐδοκιμοῦντες | οἷς ἥμαρτον εὐπρεπεστέραν
„τὴν ἀπολογίαν ἐς ἀεὶ φέρονται. τὰ μὲν οὖν ἐς βα-
22 „σιλέα ταύτῃ πῃ λογιζέσθω ὑμῶν ἕκαστος. ἐγὼ δὲ
„οὔτε ἀδικίας τινὸς εἰς ὑμᾶς ἄρξας, ἐνδειξάμενός
P 278 „τε πάσῃ δυνάμει τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν, καὶ τανῦν
„καθιστάμενος ἐς κίνδυνον τόνδε, τοσοῦτον αἰτεῖσθαι
„ἅπαντας ἔγνωκα· μηδεὶς ξὺν ἡμῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους
23 „παρὰ γνώμην χωρείτω. ἀλλ' εἴ τῳ ὑμῶν ἐκείνοις
„ἤδη βουλομένῳ ἐστὶ ξυντάττεσθαι, μηδὲν μελλήσας
B 486 „ξὺν τοῖς ὅπλοις ἐπὶ τὸ τῶν ἐναντίων στρατόπεδον
„ἴτω, τοῦτο μόνον ἡμῖν χαριζόμενος, ὅτι οὐ λάθρα
24 „ἡμᾶς, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἀδικεῖν ἔγνω. τούτου
„γὰρ ἕνεκα οὐκ ἐν Καρχηδόνι, ἀλλ' ἐν μεταιχμίῳ γε-
„νόμενος τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ὅπως ἂν μηδενὶ αὐτο-
„μολεῖν ἐς τοὺς ἐναντίους ἐθέλοντι ἐμπόδιος εἴην,
„παρὸν ἅπασι κινδύνου ἐκτὸς τὴν ἐς τὴν πολιτείαν
25 „ἐνδείκνυσθαι γνώμην.“ Γερμανὸς μὲν τοσαῦτα εἶπε.
ταραχὴ δὲ πολλὴ ἐν τῷ Ῥωμαίων στρατῷ γέγονεν,
ἐπεὶ πρῶτος ἠξίου αὐτὸς ἕκαστος εὔνοιάν τε τὴν ἐς
βασιλέα τῷ στρατηγῷ ἐπιδείξασθαι καὶ ὅρκους δεινο-
τάτους ὑπὲρ τούτων ὀμεῖσθαι.

ιζʹ. Χρόνον μὲν οὖν τινα ἑκάτεροι ἀλλήλοις ἀντι-
καθήμενοι ἔμενον. μετὰ δὲ οἱ στασιῶται οὐδὲν σφίσι

---

1 ῥωμαίους *O* | ἀγωνιζομένους *V* ‖ 2 τῶν om. *O* | ἀναδήσεσθε *O* ‖ 3 ἔτι *PO*] ἐθ' *V* | δόξαιτε *P*] δόξετε *V*, δόξητε *O* ‖ 5 ἐς ἀεὶ] ἐσαεὶ *O* ‖ 6 πῃ *VP*] ποι *O* ‖ 7 ἐς *O* ‖ 8 ἐς *O* ‖ 12 βουλομένοις *O* | μηδὲν] μηθὲν *O* | μελήσας *VO* ‖ 13 στρατόπεδον om. *O* ‖ 22 ἠξίουν *O* ‖ 26 οὐδὲν] οὐκ ἐν *O*

προχωροῦν ἐνορῶντες ὧν προὔλεγε Στότζας, ἔδεισάν
τε ἅτε τῆς ἐλπίδος παρὰ δόξαν ψευσθέντες, καὶ τὴν
τάξιν διαλύσαντες ἀνεχώρησαν, ἔς τε Νουμίδας ἀπή-
λαυνον, οὗ δὴ αὐτοῖς αἵ τε γυναῖκες καὶ τῆς λείας
χρήματα ἦσαν. ἔνθα καὶ ὁ Γερμανὸς παντὶ τῷ στρατῷ 2
οὐκ ἐς μακρὰν ἦλθε, τά τε ἄλλα παρεσκευασμένος ὡς
ἄριστα καὶ ἁμάξας πολλὰς τῷ στρατοπέδῳ ἐπαγαγό-
μενος. καταλαβών τε τοὺς ἐναντίους ἐν χωρίῳ, ὃ δὴ 3
Σκάλας Βέτερες καλοῦσι Ῥωμαῖοι, τὰ ἐς τὴν παράταξιν
ἐξηρτύετο τρόπῳ τοιῷδε. τὰς ἁμάξας μετωπηδὸν στή- 4
σας τοὺς πεζοὺς πάντας κατ' αὐτὰς ἔταξεν, ὧν Δόμνι-
κος ἦρχεν, ὅπως τὰ νῶτα ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἔχοντες θαρ-
σήσωσι μᾶλλον. τῶν δὲ ἱππέων ἄνδρας τε ἀρίστους 5
καὶ τοὺς ἐκ Βυζαντίου ξὺν αὐτῷ ἥκοντας αὐτὸς ἐν
ἀριστερᾷ τῶν πεζῶν εἶχε, τοὺς δὲ ἄλλους ἅπαντας ἐς B 487
κέρας τὸ δεξιὸν οὐ ξυντεταγμένους, ἀλλὰ κατὰ λόχους
τρεῖς μάλιστα ἔστησε. καὶ αὐτῶν Ἰλδίγερ μὲν ἑνὸς 6
ἡγεῖτο, ἑτέρου δὲ Θεόδωρος ὁ Καππαδόκης, τοῦ δὲ
λειπομένου, μείζονος ὄντος, Ἰωάννης ὁ Πάππου ἀδελ-
φὸς, τέταρτος αὐτός. οὕτω μὲν Ῥωμαῖοι ἐτάξαντο. οἱ 7
δὲ στασιῶται ἀντίξοοι μὲν αὐτοῖς ἔστησαν, οὐκ ἐν
κόσμῳ μέντοι ταξάμενοι, ἀλλὰ βαρβαρικώτερον ἐσκε-
δασμένοι. εἵποντο δὲ αὐτοῖς οὐ μακρὰν ἄποθεν Μαυ- 8
ρουσίων μυριάδες πολλαί, ὧν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ

1 προχωροῦν VO] παραχωροῦν P ‖ 2 τε] τε καὶ O ‖ 3 νούμηδας O ‖ 6 παρεσκευασμένος V] παρασκευασάμενος PO ‖ 7—8 ἐπαγαγόμενος VP] ἐπαγόμενος O ‖ 8 καταλαβόν O ‖ 9 Σκάλας Βέτερες Scaliger, Christ] καλασβατάρες V, καλλασβατάρας P, καλασβατάρας O | τὰ om. V ‖ 11 τοὺς VO] om. P | κατ'] K deest in O ‖ 12—13 θαρσήσωσι V] θαρσήσουσι PO ‖ 14 τῶν πεζῶν transponendum puto ante τοὺς ἐκ | σὺν P ‖ 15 εἶχε] ἦρχε V

9 *Ἰαύδας καὶ Ὀρταΐας ἦρχον. οὐ μέντοι ἅπαντες πιστοὶ*
τοῖς ἀμφὶ τὸν Στότζαν ἐτύγχανον ὄντες, ἀλλὰ πολλοὶ
P 279 *παρὰ Γερμανὸν πέμποντες πρότερον ὡμολόγουν, ἐπει-*
δὰν ἐν τῷ ἔργῳ γένωνται, ξὺν τῷ βασιλέως στρατῷ
10 *ἐπὶ τοὺς πολεμίους τετάξεσθαι. οὐ μὴν αὐτοῖς πιστεύειν*
παντάπασιν ὁ Γερμανὸς εἶχεν, ἐπεὶ ἄπιστον φύσει τὸ
11 *Μαυρουσίων γένος ἐστὶν ἐς πάντας ἀνθρώπους. διὸ*
δὴ οὐδὲ ξὺν τοῖς στασιώταις ἐτάξαντο, ἀλλ' ὄπισθεν
ἔμενον, καραδοκοῦντες τὸ ἐσόμενον, ὅπως ξὺν τοῖς
νικήσουσι καὶ αὐτοὶ τὴν δίωξιν ἐπὶ τοὺς ἡσσημένους
12 *ποιήσωνται. Μαυρούσιοι μὲν τοιαύτῃ γνώμῃ οὐκ ἀνα-*
13 *μιγνύμενοι τοῖς στασιώταις ὄπισθεν εἵποντο. Στότζας*
δὲ ἄγχιστά πῃ τῶν πολεμίων γενόμενος, ἐπειδὴ σημεῖον
τὸ Γερμανοῦ εἶδε, τοῖς παροῦσιν ἐγκελευσάμενος ἐπ'
14 *αὐτὸν ᾔει. Ἔρουλοι δὲ, ὅσοι στασιῶται ἀμφ' αὐτὸν*
τεταγμένοι ἐτύγχανον, οὐδὲ εἵποντο, ἀλλὰ καὶ παντὶ
σθένει ἐκώλυον, φάσκοντες οὐκ εἰδέναι μὲν τὴν Γερ-
B 488 *μανοῦ δύναμιν, ὁποία ποτέ ἐστιν, ἐξεπίστασθαι μέντοι*
ὡς οὐδαμῇ σφίσιν ἀνθέξουσιν ὅσοι ἐς κέρας τὸ δεξιὸν
15 *τῶν πολεμίων ἐτάξαντο. ἢν μὲν οὖν ἐπ' ἐκείνους*
χωρήσαιεν, αὐτοί τε οὐχ ὑποστάντες ἐς φυγὴν τρέ-
ψονται καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα, ὡς τὸ εἰκὸς, συνταρά-
ξουσιν· ἢν δέ γε σφᾶς ἀπωσάμενος Γερμανὸς τρέψηται,
ἅπαντα σφίσι διαφθαρήσεται αὐτίκα δὴ μάλα τὰ

1 cf. Theoph. I 205

3—4 *ἐπειδὰν*] *ἐπειδ' ἂν P* ‖ 5 *τετάξασθαι PO* ‖ 8 *στασιώταις*] *στρατιώταις O* ‖ 10 *νικήσουσι V*] *νικήσασι P*, *νικῶσι O* | *τοὺς ἡσσημένους O*] *τοῖς ἡσσημένοις V*, *τοὺς ἡσσωμένους P* ‖ 14 *τὸ*] *τοῦ O* ‖ 16 *οὐδὲ*] *οὐδὲν*? Christ ‖ 18 *ἐστι P* ‖ 19 *οὐδαμῇ VO*] *οὐδαμοῦ P* ‖ 21 *χωρήσαιεν O*] *χωρήσειεν VP* ‖ 22—23 *ξυνταράξουσιν PO* ‖ 23 *σφας P*

πράγματα. τούτοις ὁ Στότζας ἀναπεισθεὶς τοὺς μὲν 16
ἄλλους τοῖς ἀμφὶ Γερμανὸν μάχεσθαι εἴασεν, αὐτὸς
δὲ ξὺν τοῖς ἀρίστοις ἐπί τε Ἰωάννην καὶ τοὺς ξὺν
αὐτῷ τεταγμένους ᾔει. οἱ δὲ οὐχ ὑποστάντες κόσμῳ 17
οὐδενὶ ἐς φυγὴν ὥρμηντο. οἵ τε στασιῶται πάντα
μὲν τὰ σημεῖα αὐτῶν εὐθὺς ἔλαβον, φεύγοντας δὲ
ἀνὰ κράτος ἐδίωκον, τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς πεζοὺς
ἤλαυνον, ἤδη τε τὴν τάξιν ἐκλείπειν οἱ πεζοὶ ἤρξαντο.
ἐν τούτῳ δὲ Γερμανὸς αὐτός τε τὸ ξίφος σπασάμενος 18
καὶ ἅπαν τὸ ταύτῃ στράτευμα ἐς τοῦτο ὁρμήσας, πόνῳ
τε πολλῷ τοὺς κατ' αὐτὸν στασιώτας ἐτρέψατο καὶ
δρόμῳ ἐπὶ τὸν Στότζαν ἐχώρησε. τούτου δέ οἱ ἐν- 19
ταῦθα τοῦ ἔργου καὶ τῶν ἀμφὶ Ἰλδίγερά τε καὶ Θεό-
δωρον ξυναραμένων, οὕτως ἀλλήλοις ἑκάτεροι ἀνε-
μίγνυντο, ὥστε διώκοντες οἱ στασιῶται τῶν τινας
πολεμίων ὑφ' ἑτέρων καταλαμβανόμενοι ἔθνησκον.
τῆς τε ξυγχύσεως ἐπὶ μέγα χωρούσης οἱ μὲν ἀμφὶ 20
Γερμανόν, ὄπισθεν ἰόντες, ἔτι μᾶλλον ἐνέκειντο, οἱ
δὲ στασιῶται ἐς πολὺ δέος ἐμπεπτωκότες οὐκέτι ἐς
ἀλκὴν ἔβλεπον. ἔνδηλοι μέντοι οὐδέτεροι οὔτε σφίσιν 21
αὐτοῖς οὔτε ἀλλήλοις ἐγίνοντο. μιᾷ τε γὰρ φωνῇ καὶ
τῇ αὐτῇ τῶν ὅπλων σκευῇ οἱ πάντες ἐχρῶντο, οὔτε B 489
μορφῇ τινι οὔτε σχήματι οὔτε ἄλλῳ ὁτῳοῦν διαλλάσ-
σοντες. διὸ δὴ Γερμανοῦ γνώμῃ οἱ τοῦ βασιλέως 22
στρατιῶται, ὅτου ἂν λάβοιντο, ἐπυνθάνοντο ὅστις

2 τοῖς V] τοὺς PO ‖ 6 αὐτῶν τὰ σημεῖα PO ‖ 8 ἐκλείπειν V] ἐκλιπεῖν PO ‖ 10 ταύτῃ om. O ‖ 11 αὐτὸν VP] αὐτοῦ O ‖ 14 συναραμένων O | οὕτω V ‖ 15 τινας P] τινα V, τινες O ‖ 18 ὄπισθεν VO] ἔτι ὄπισθεν P ‖ 20 οὐδ' ἕτεροι V ‖ 22 τῶν ὅπλων σκευῇ PO] σκευῇ τῶν ὅπλων V | οἱ πάντες] malim ἅπαντες ‖ 22—23 οὔτε—οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 23—24 διαλάσσοντες O ‖ 24—25 οἱ—στρατιῶται V] οἱ—στρατοῦ P, ὁ—στρατὸς O

ποτὲ εἴη· ἔπειτα, ἤν τις Γερμανοῦ στρατιώτης φήσειεν
εἶναι, οὐκοῦν τὸ Γερμανοῦ ξύμβολον ἐκέλευον λέγειν,
23 τοῦτο δὲ εἰπεῖν οὐδαμῇ ἔχοντα εὐθὺς ἔκτεινον. ἐν
τούτῳ τῷ πόνῳ τὸν Γερμανοῦ ἵππον τῶν τις πολε-
μίων λαθὼν ἔκτεινεν, αὐτός τε ὁ Γερμανὸς ἐς τὸ ἔδα-
φος ἐκπεσὼν ἐς κίνδυνον ἦλθεν, εἰ μὴ κατὰ τάχος οἱ
P 280 δορυφόροι ἐσώσαντο, φραξάμενοί τε ἀμφ' αὐτὸν καὶ
ἀναβιβάσαντες ἐφ' ἕτερον ἵππον.
24 Ὁ μὲν οὖν Στότζας ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ ξὺν ὀλί-
γοις τισὶ διαφυγεῖν ἴσχυσε. Γερμανὸς δὲ τοῖς ἀμφ'
αὐτὸν ἐγκελευσάμενος εὐθὺ τοῦ τῶν πολεμίων στρα-
25 τοπέδου ἐχώρησεν. ἐνταῦθά οἱ τῶν στασιωτῶν ὑπηντία-
ζον ὅσοι τοῦ χαρακώματος ἐπὶ τῇ φυλακῇ ἐτετάχατο.
26 μάχης τε ἀμφὶ τὴν αὐτοῦ εἴσοδον καρτερᾶς γενομένης
παρ' ὀλίγον μὲν οἱ στασιῶται ἦλθον τοὺς ἐναντίους
ἀπώσασθαι, πέμψας δὲ ὁ Γερμανὸς τῶν οἱ ἑπομένων
τινὰς κατ' ἄλλην ἀποπειρᾶσθαι χώραν τοῦ στρατοπέδου
27 ἐκέλευεν. οἳ δὴ οὐδενὸς ταύτῃ ἀμυνομένου ἐντὸς τοῦ
28 χαρακώματος ξὺν βραχεῖ πόνῳ ἐγένοντο. οἵ τε στα-
σιῶται κατιδόντες αὐτοὺς ἐς φυγὴν ὥρμηντο, καὶ
29 Γερμανὸς παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐσεπήδησεν εἰς τὸ
τῶν πολεμίων στρατόπεδον. ἐνταῦθα τὰ χρήματα οἱ
στρατιῶται οὐδενὶ πόνῳ ἁρπάζοντες οὔτε τοὺς ἐναντίους
ἐν λόγῳ ἐποιοῦντό τινι οὔτε τοῦ στρατηγοῦ ἐγκελευο-
30 B490 μένου ἔτι κατήκουον, παρόντων χρημάτων. διὸ δὴ ὁ
Γερμανὸς, δείσας μὴ ξυμφρονήσαντες οἱ πολέμιοι ἐπ'
αὐτοὺς ἴωσιν, αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἐς τοῦ χαρα-

---

3 οὐδαμῶς *O* ‖ 5 αὐτός] αὐτά *O* ‖ 7 ἀμφ' *VO*] om. *P* | καὶ om. *O* ‖ 11 αὐτὸν] αὐτὸν codd. | τῶν *V*] om. *PO* ‖ 21 ἐσεπήδησεν *VO*] ἐπεπήδησεν *P* | ἐς *PO* ‖ 23—24 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 24 τιννί *O* ‖ 27 ἐς] ἐκ *O*

*κώματος τὴν εἴσοδον ἔστη, πολλά τε ὀλοφυρόμενος
καὶ τοὺς οὐδὲν ἐπαΐοντας ἐς εὐκοσμίαν παρακαλῶν.
τῶν δὲ Μαυρουσίων πολλοὶ τῆς τροπῆς οὕτω γεγενη-* 31
*μένης τούς τε στασιώτας ἐδίωκον ἤδη καὶ ξὺν τῷ βα-
σιλέως στρατῷ σφᾶς αὐτοὺς τάξαντες ἐληίζοντο τὸ τῶν
ἡσσημένων στρατόπεδον. Στότζας δὲ, κατ' ἀρχὰς μὲν* 32
*ἐπὶ τῷ Μαυρουσίων στρατῷ τὸ θαρσεῖν ἔχων, ὡς ἀνα-
μαχούμενος παρ' αὐτοὺς ἤλαυνεν. αἰσθόμενος δὲ τῶν* 33
*ποιουμένων, ξὺν ἑκατὸν ἀνδράσι διαφυγεῖν μόλις
ἴσχυσεν. αὖθις δὲ ἀμφ' αὐτὸν πολλοὶ ξυλλεγέντες* 34
*ἐνεχείρησαν μὲν τοῖς πολεμίοις ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, ἀπο-
κρουσθέντες δὲ οὐδέν τι ἧσσον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον,
Γερμανῷ ἅπαντες προσεχώρησαν. μόνος δὲ ὁ Στότζας* 35
*ξὺν Βανδίλοις ὀλίγοις τισὶν ἐς Μαυριτανοὺς ἀνεχώ-
ρησε, καὶ παῖδα τῶν τινος ἀρχόντων γυναῖκα λαβὼν
αὐτοῦ ἔμεινε. καὶ ἡ μὲν στάσις αὕτη ἐς τοῦτο ἐτε-
λεύτα.*

*ιη'. Ἦν δέ τις ἐν τοῖς Θεοδώρου τοῦ Καππαδόκου
δορυφόροις, Μαξιμῖνος ὄνομα, πονηρὸς μάλιστα. οὗτος* 2
*ὁ Μαξιμῖνος, τῶν στρατιωτῶν πλείστους διομοσαμέ-
νους ἐπὶ τὴν πολιτείαν ξὺν αὐτῷ ἔχων, τυραννίδι
ἐπιθέσθαι διενοεῖτο. ἔτι τε πλείους ἑταιρίζεσθαι ἐν* 3
*σπουδῇ ἔχων ἄλλοις τε τὸ βούλευμα φράζει καὶ Ἀσ-
κληπιάδῃ, ὡρμημένῳ μὲν ἐκ Παλαιστίνης, εὖ δὲ γεγο-* P 281

13 Auct. Marcell. Com. ad a. 537(3)

5 *σφὰς P* ‖ 6 *Στότζας*] *Σ* deest in *O* ‖ 7 *τῷ VO*] *τῷ τῶν P* | *τὸ* om. *V* ‖ 11 *ἐνεχείρισαν P* | *πολεμίοις V*] *ἐναντίοις PO* ‖ 13 *δὲ V*] *τε PO* ‖ 14 *σὺν P* ‖ 16 *αὕτη O*] om. *VP* ‖ 18 *ἐν τοῖς*] *αὐτοῖς O* | *τοῦ* om. *V* ‖ 19 *δορυφόρων V*, *δορυφόρος O* ‖ 21 *τὴν πολιτείαν V*] *τῃ πολιτείᾳ PO* | *αὐτῷ* codd. ‖ 22 *ἐπιθέσθαι* evanuit in *O* | *τε VO*] *δὲ P* ‖ 24 *ὡρμημένῳ O*] *ὁρμωμένῳ VP* | *δὲ* om. *O*

4 νότι καὶ πρώτῳ τῶν Θεοδώρου ἐπιτηδείων. ὁ γοῦν
B 491 Ἀσκληπιάδης Θεοδώρῳ κοινολογησάμενος τὸν πάντα
5 λόγον εὐθὺς Γερμανῷ εἰσαγγέλλει. καὶ ὅς, οὐκ ἐθέλων ἔτι οἱ τῶν πραγμάτων ᾐωρημένων ἑτέρας τινὸς ταραχῆς ἄρξαι, θωπείᾳ μᾶλλόν τινι τὸν ἄνθρωπον ἢ τιμωρίᾳ περιελθεῖν ἔγνω καὶ ὅρκοις αὐτὸν καταλαβεῖν
6 τῆς ἐς τὴν πολιτείαν εὐνοίας. ὃν τοίνυν εἰθισμένον ἅπασι Ῥωμαίοις ἐκ παλαιοῦ μηδένα δορυφόρον τῶν τινος ἀρχόντων καθίστασθαι, ἢν μὴ δεινοτάτους πρότερον ὅρκους παρεχόμενος τὰ πιστὰ δοίη τῆς ἐς αὐτόν τε καὶ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων εὐνοίας, μεταπεμψάμενος τὸν Μαξιμῖνον τῆς τε εὐτολμίας αὐτὸν ἐπῄνει καὶ
7 δορυφορεῖν τὸ λοιπόν οἱ ἐπέτελλεν. ὁ δὲ περιχαρὴς γεγονὼς τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς τιμῆς, ταύτῃ τε ῥᾷον αὐτῷ τὴν ἐπίθεσιν προχωρήσειν ὑποτοπάζων, τόν τε ὅρκον ὑπέστη καὶ τὸ λοιπὸν ἐν τοῖς Γερμανοῦ δορυφόροις ταττόμενος τά τε ὀμωμοσμένα εὐθὺς ἀλογεῖν ἠξίου καὶ τὰ ἐς τὴν τυραννίδα πολλῷ ἔτι μᾶλλον κρα-
8 τύνασθαι. ἡ μὲν οὖν πόλις ἑορτήν τινα πανδημεὶ ἦγε, πολλοὶ δὲ τῶν Μαξιμίνου στασιωτῶν ἀμφὶ τὸν τοῦ ἀρίστου καιρὸν ἐς Παλάτιον κατὰ τὰ σφίσι ξυγκείμενα ἧκον, οὗ δὴ ὁ μὲν Γερμανὸς τοὺς ἐπιτηδείους εἱστία, παρεστήκει δὲ τῇ θοίνῃ ξὺν τοῖς ἄλλοις δορυφόροις ὁ
9 Μαξιμῖνος. προϊόντος δὲ τοῦ πότου, εἰσελθών τις Γερμανῷ ἀπαγγέλλει στρατιώτας πολλοὺς κόσμῳ οὐδενὶ πρὸ τῆς αὐλείου θύρας ἑστῶτας αἰτιᾶσθαι συντάξεις χρόνου πολλοῦ τὸ δημόσιον σφίσιν ὀφείλειν.

1 θεοδώρω PO ‖ 3 ἐσαγγέλλει O ‖ 5 ταραχῆς] ἀρχῆς O | τὸν ἄνθρωπόν τινι P ‖ 7 ὃν codd.] ἢν edd. ‖ 10 τὰ om. V ‖ 11 μεταπεμψάμενος ⟨οὖν⟩ coniecit Hoesch. ‖ 13 ἐπέτελλεν V] ἐπέστελλεν PO ‖ 21 παλάτια O | συγκείμενα P ‖ 24 ἐσελθὼν O ‖ 26—27 ξυντάξεις O ‖ 27 χρόνου πολλοῦ V] πολλοῦ χρόνου P,

καὶ ὃς τῶν δορυφόρων τοὺς πιστοτάτους ἐκέλευσε 10 B 492
λάθρα τὸν Μαξιμῖνον ἐν φυλακῇ ἔχειν, αἴσθησιν αὐτῷ
τινα τοῦ ποιουμένου ὡς ἥκιστα παρεχομένους. οἱ μὲν 11
οὖν στασιῶται ξύν τε ἀπειλῇ καὶ ταραχῇ ἐπὶ τὸν
ἱππόδρομον δρόμῳ ἐχώρουν οἵ τε τῆς βουλῆς αὐτοῖς
μετασχόντες κατὰ βραχὺ ἀγειρόμενοι ἐκ τῶν οἰκημάτων
ἐνταῦθα ξυνέρρεον. καὶ εἰ μὲν ξυλλεγῆναι ἅπαντας 12
ἐς ταὐτὸ ἔτυχεν, οὐκ ἄν τις, οἶμαι, καταλύειν αὐτῶν
τὴν δύναμιν εὐπετῶς ἔσχε· νῦν δὲ Γερμανὸς προτε- 13
ρήσας ἔτι ἀπολελειμμένου τοῦ πλείστου ὁμίλου ἅπαν-
τας αὐτίκα τοὺς αὐτῷ τε καὶ βασιλεῖ εὐνοϊκῶς ἔχοντας
ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψεν. οἳ δὴ οὐ προσδεχομένοις τοῖς 14
στασιώταις εἰς χεῖρας ἦλθον. οἱ δὲ οὔτε Μαξιμῖνον
σὺν αὐτοῖς ἔχοντες, ὅνπερ σφίσιν ἐξηγήσεσθαι τοῦ
κινδύνου ἐκαραδόκουν, οὔτε τὸ πλῆθος ὁρῶντες αὐτοῖς,
ᾗπερ ᾤοντο, ξυλλεγὲν, ἀλλὰ καὶ μαχομένους παρὰ δόξαν
σφίσι τοὺς ξυστρατιώτας θεώμενοι καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐς
ὀλιγωρίαν ἐλθόντες ἡσσήθησάν τε ῥᾳδίως τῇ μάχῃ
καὶ κόσμῳ οὐδενὶ ἐς φυγὴν ὥρμηντο. καὶ αὐτῶν οἱ 15
ἐναντίοι πολλοὺς μὲν ἔκτεινον, πολλοὺς δὲ παρὰ Γερ- P 282
μανὸν ζωγρήσαντες ἦγον. ὅσοι μέντοι οὐκ ἔφθησαν 16
εἰς τὸν ἱππόδρομον ἥκοντες, οὐδεμίαν αἴσθησιν τῆς
ἐπὶ Μαξιμίνῳ παρέσχοντο γνώμης. Γερμανὸς δὲ αὐτοὺς 17
μὲν διερευνᾶσθαι οὐκέτι ἠξίου, ἀνεπυνθάνετο δὲ εἰ
Μαξιμίνῳ, ἐπειδὴ ὀμωμόκει, τὰ ἐς τὴν ἐπιβουλὴν
ἤσκητο. ἐληλεγμένον τε ὡς ἐν τοῖς αὐτοῦ δορυφόροις 18
ταττόμενος τὴν ἐπίθεσιν ἔτι μᾶλλον ποιοίη, ἄγχιστά

χρόνου οὐ πολλοῦ *O* | ὀφείλει *V* ‖ 3 τινα om. *V* ‖ 5—19 οἵ τε— ὥρμηντο om. *V* ‖ 12 οἳ *O*] οἷς *P* ‖ 13 ἐς *O* ‖ 14 ξὺν *O* | αὐτοῖς codd. ‖ 15 αὐτοῖς *O* ‖ 17 ξυστρατιώτας *O*] στρατιώτας *P* ‖ 22 ἐς *O* ‖ 24 εἰ hic om. *O* ‖ 25 ὀμωμόκει *O* | τὰ] εἰ τὰ *O*

πη αὐτὸν τοῦ Καρχηδόνος περιβόλου ἀνεσκολόπισεν
B 493 οὕτω τε τὴν στάσιν παντάπασιν καταλύειν ἔσχε. Μαξιμίνου μὲν ἡ ἐπιβουλὴ ἐτελεύτησεν ὧδε.

ιθ΄. Γερμανὸν δὲ ξύν τε Συμμάχῳ καὶ Δομνίκῳ μεταπεμψάμενος βασιλεὺς Σολόμωνι αὖθις ἅπαντα
a. 539/40 Λιβύης τὰ πράγματα ἐνεχείρισε, τρισκαιδέκατον ἔτος τὴν αὐτοκράτορα ἔχων ἀρχήν· στράτευμά τε αὐτῷ παρασχόμενος καὶ ἄρχοντας ἄλλους τε καὶ Ῥουφῖνον καὶ Λεόντιον, τοὺς Ζαύνα τοῦ Φαρεσμάνου, καὶ
2 Ἰωάννην τὸν Σισινιόλου υἱόν. Μαρτῖνος γὰρ καὶ Βαλεριανὸς ἤδη πρότερον ἐς Βυζάντιον μετάπεμπτοι
3 ἦλθον. Σολόμων δὲ καταπλεύσας ἐς Καρχηδόνα καὶ τῆς Στότζα στάσεως ἀπαλλαγεὶς μετρίως τε ἐξηγεῖτο καὶ Λιβύην ἀσφαλῶς διεφύλασσε, διακοσμῶν τε τὸν στρατὸν καὶ εἴ τι μὲν ὕποπτον ἐν αὐτῷ εὕρισκεν, ἔς τε Βυζάντιον καὶ παρὰ Βελισάριον πέμπων, νέους δὲ στρατιώτας εἰς τὸν ἐκείνων ἀριθμὸν καταλέγων καὶ Βανδίλων τοὺς ἀπολελειμμένους καὶ οὐχ ἥκιστά γε αὐτῶν γυναῖκας ἁπάσας ὅλης ἐξοικίζων Λιβύης· πόλιν τε ἑκάστην περιέβαλε τείχει καὶ τοὺς νόμους ξὺν ἀκριβείᾳ φυλάξας πολλῇ τὴν πολιτείαν ὡς μάλιστα
4 διεσώσατο. καὶ ἐγένετο Λιβύη ἐπ' ἐκείνου χρημάτων τε προσόδῳ δυνατὴ καὶ τὰ ἄλλα εὐδαίμων.

---

4 Auct. Marcell. Com. ad a. 539(5)

---

2 τε] δὲ O | καταλύειν παντάπασιν PO ‖ 2—3 μαξιμίνῳ O ‖ 3 ἡ O] om. VP ‖ 4 σύν O | καὶ] καὶ τῷ V ‖ 5—6 ἅπαντα λιβύης VP] λιβύης ἅπαντα O ‖ 9 καὶ Λ.] τε καὶ λ. V | τοὺς] τοῦ PO | ζαύνα VO] ζάννα P, Ζουνᾶ Theoph. | φαρεσκάνου O ‖ 10 Σισινιόλου scripsi] σισινίου V et Theoph., σισιννιόλου P, σισινιώτου O ‖ 11 βαλλεριανὸς O ‖ 12 σολομῶν O ‖ 13 Στότζα om. V ‖ 14 διεφύλασε V ‖ 17 ἐς O ‖ 19 ἁπάσας VOP pr. m.] ἁπάσης P corr. ‖ 19—20 πόλει τε ἑκάστη O ‖ 20 περιέβαλλε PO ‖ 21 ἀκριβία O ‖ 22 ἐν λιβύῃ O

Ἐπεὶ δὲ ἅπαντά οἱ ὡς ἄριστα διετέτακτο, ἐπί τε 5
Ἰαύδαν καὶ τοὺς ἐν Αὐρασίῳ Μαυρουσίους αὖθις
ἐστράτευε. καὶ πρῶτα μὲν Γόνθαριν, τῶν δορυφόρων 6 B494
τῶν αὐτοῦ ἕνα, ἄνδρα ἀγαθὸν τὰ πολέμια, ξὺν στρα-
τεύματι ἔπεμψεν. ὃς δὴ ἐς Ἀβίγαν ποταμὸν ἀφικό- 7
μενος ἐστρατοπεδεύσατο ἀμφὶ Βάγαϊν, πόλιν ἔρημον.
ἐνταῦθά τε τοῖς πολεμίοις ἐς χεῖρας ἐλθὼν καὶ μάχῃ 8 P283
ἡσσηθεὶς ἔς τε τὸ χαράκωμα ἀποχωρήσας τῇ Μαυρου-
σίων προσεδρείᾳ ἐπιέζετο ἤδη. ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὸς 9
τῷ παντὶ στρατῷ ἀφικόμενος, ἐπειδὴ σταδίοις ἑξήκοντα
τοῦ στρατοπέδου ἀπεῖχεν, οὗ Γόνθαρις ἡγεῖτο, χαρά-
κωμά τε ποιησάμενος αὐτοῦ ἔμενε καὶ τὰ ξυμπεσόντα
τοῖς ἀμφὶ Γόνθαριν ἅπαντα ἀκούσας μοῖράν τε αὐτοῖς
τοῦ στρατοῦ ἔπεμψε καὶ θαρσοῦντας ἐκέλευε διαμάχε-
σθαι τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ Μαυρούσιοι καθυπέρτεροι 10
ἐν τῇ ξυμβολῇ, ὥσπερ ἐρρήθη, γενόμενοι ἐποίουν τάδε.
Ἀβίγας ὁ ποταμὸς ῥεῖ μὲν ἐκ τοῦ Αὐρασίου, κατιὼν 11
δὲ ἐς πεδίον ἀρδεύει τὴν γῆν οὕτως ὅπως ἂν βου-
λομένοις ᾖ τοῖς ταύτῃ ἀνθρώποις. περιάγουσι γὰρ τὸ 12
ῥεῦμα τοῦτο οἱ ἐπιχώριοι ὅποι ποτὲ σφίσιν ἐς τὸ
παραυτίκα ξυνοίσειν οἴονται, ἐπεὶ ἐν τῷδε τῷ πεδίῳ
ἀπώρυγες συχναὶ τυγχάνουσιν οὖσαι, ἐς ἃς δὴ ὁ Ἀβίγας

---

5 cf. Theoph. I 206 ‖ 17—510, 6 Ἀβίγας—χρῆσθαι] Ἀβίγας δὲ ὁ ποταμὸς ἐκ τοῦ Αὐρασίου κατιὼν ἐν τῷ πεδίῳ, ἐν ᾧ ἀπορρῶγες συχναὶ τυγχάνουσιν οὖσαι, ἐς ἃς δὴ ὁ Ἀβίγας σχιζόμενος ὑπὸ γῆν φέρεται, καὶ αὖθις ὑπὲρ γῆν φαίνεται. τοῦτο ἐπὶ κτλ. Suid. s. v. ῥωχμός

---

2 αὖθις om. *O* ‖ 3 ἐστράτευσε *O* | πρῶτα *PO*] πρῶτον *V* et Theoph. ‖ 5 Ἀβίγαν] ἀβίταν *O* ‖ 6 βάγαϊν *P*] βάγασιν *V*, γαβάρου *O*, videtur idem oppidum esse, quod de aedif. VI 5, 12 dicitur Βάγα ‖ 8 τῇ] τῶν *O* ‖ 11 ἀπεῖχον *O* ‖ 16 ἐρρέθη *P* | γινόμενοι *PO* ‖ 18 πεδίον *VO*] τὸ πεδίον *P* ‖ 20 ὅποι *V*] ὅπη *PO* ‖ 22 ἀπώρυγες Scaliger] ἀπορῶγες *V*, ἀπορρῶγες *PO* Suid.

σχιζόμενός τε καὶ ἐς πάσας ἰὼν ὑπὸ γῆν φέρεται καὶ
13 αὖθις ὑπὲρ γῆν διαφαίνεται, ξυνάγων τὸ ῥεῦμα. τοῦτό
τε ἐπὶ πλεῖστον τοῦ πεδίου ξυμβαῖνον ἐν ἐξουσίᾳ τοῖς
ταύτῃ ᾠκημένοις τίθεται εἶναι, ἐπιβύσασι χώματι τοὺς
ῥωχμοὺς ἢ αὖθις αὐτοὺς ἀποκαλύψασι τοῖς ὕδασι τοῦ
14 ποταμοῦ τοῦδε ὅ τι βούλοιντο χρῆσθαι. τότε οὖν
ἁπάσας οἱ Μαυρούσιοι τὰς ἐκείνῃ ἀπῶρυγας ἀποφρά-
B 495 ξαντες ἀφιᾶσι τὸ ῥεῦμα ὅλον φέρεσθαι ἀμφὶ τὸ τῶν
15 Ῥωμαίων στρατόπεδον. ἀφ' οὗ δὴ τέλμα βαθὺ γε-
γονὸς καὶ ἀπόρευτον ἐξέπληξέ τε αὐτοὺς ὅτι μάλιστα
16 καὶ ἐς ἀπορίαν κατέστησε. ταῦτα ἀκούσας Σολόμων
κατὰ τάχος ᾔει. οἱ δὲ βάρβαροι δείσαντες ἀναχωροῦσιν
ἐς τοῦ Αὐρασίου τὸν πρόποδα. καὶ ἐν χώρῳ, ὃν Βά-
βωσιν καλοῦσι, στρατοπεδευσάμενοι ἔμενον. ἄρας τε
17 Σολόμων τῷ παντὶ στρατῷ ἐνταῦθα ἧκε. καὶ τοῖς
πολεμίοις ἐς χεῖρας ἐλθὼν κρατήσας τε παρὰ πολὺ
18 αὐτῶν ἐς φυγὴν ἔτρεψε. καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ Μαυρού-
σιοι μάχην μὲν ἐκ τοῦ ἀντιπάλου πρὸς Ῥωμαίους
διενεγκεῖν ἀξύμφορον σφίσιν ᾤοντο εἶναι· οὐ γὰρ
αὐτῶν περιέσεσθαι τῇ μάχῃ ἤλπιζον· ἐς δὲ τοῦ Αὐρα-
σίου τὴν δυσχωρίαν ἐλπίδα εἶχον ἀπολέγοντας τῇ
ταλαιπωρίᾳ Ῥωμαίους χρόνῳ ὀλίγῳ ἐνθένδε ἐξανίστα-
19 σθαι ὥσπερ τὸ πρότερον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ ἔς τε
Μαυριτανοὺς καὶ ἐς τοὺς πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Αὐ-
ρασίου βαρβάρους ᾤχοντο, Ἰαύδας δὲ ξὺν Μαυρου-

4—5 ἐπιβύσασι—ῥωχμοὺς] ἐπιβύσαντες τοὺς ῥωχμοὺς χώματι τὸ ὕδωρ μετοχετεύουσι Suid. s. v. ἐπιβύσαντες

3 τε V] δὲ PO ‖ 4 ἐπιβύσας O ‖ 5 αὐτοὺς edd.] αὐτοῖς codd. ‖ 7 ἀπώρυγας Scaliger] ἀποραῶγας V, ἀπορρᾶγας PO ‖ 8 ἀφίασι V ‖ 11 σολομᾶν O ‖ 12 ᾔει] εἴη P ‖ 13—14 βάβωσι V ‖ 25—511, 1 μαυρουσίων VO] μαυρουσίοις P

σίων δισμυρίοις ἐνταῦθα ἔμενεν. ἐτύγχανε δὲ φρού-
ριον οἰκοδομησάμενος ἐν Αὐρασίῳ, Ζερβούλην ὄνομα.
οὗ δὴ ἐσελθὼν σὺν πᾶσι Μαυρουσίοις ἡσύχαζε. Σο- 20
λόμων δὲ χρόνον μὲν τρίβεσθαι τῇ πολιορκίᾳ ἥκιστα
ἤθελε, μαθὼν δὲ τὰ ἀμφὶ πόλιν Ταμουγάδην πεδία
σίτου ἀκμάζοντος ἔμπλεα εἶναι ἐς αὐτὰ ἐπῆγε τὸ
στράτευμα καὶ ἐγκαθεζόμενος ἐδῄου τὴν γῆν. πυρπο-
λήσας τε ἅπαντα ἐς Ζερβούλην τὸ φρούριον αὖθις
ἀνέστρεψεν.

Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ, ᾧ Ῥωμαῖοι ἐδῄουν τὴν 21 B496
γῆν, Ἰαύδας καταλιπὼν Μαυρουσίων τινὰς, οὓς μάλιστα P 284
ᾤετο ἐς τοῦ φρουρίου τὴν φυλακὴν ἱκανοὺς ἔσεσθαι,
αὐτὸς ἐς τὴν τοῦ Αὐρασίου ὑπερβολὴν ξὺν τῷ ἄλλῳ
στρατῷ ἀνέβη, ὅπως μὴ πολιορκουμένους ἐνταῦθα τὰ
ἐπιτήδεια σφᾶς ἐπιλίποι. χῶρόν τε εὑρὼν κρημνοῖς 22
τε πάντοθεν ἀνεχόμενον καὶ πρὸς ἀποτόμων πετρῶν
καλυπτόμενον, Τοῦμαρ ὄνομα, ἐνταῦθα ἡσύχαζε. Ῥω- 23
μαῖοι δὲ Ζερβούλην τὸ φρούριον ἐς τρεῖς ἐπολιόρκουν
ἡμέρας. καὶ τόξοις χρώμενοι, ἅτε οὐχ ὑψηλοῦ ὄντος
τοῦ τείχους, πολλοὺς τῶν ἐν ταῖς ἐπάλξεσι βαρβάρων
ἔβαλλον. τύχῃ δέ τινι ξυνέπεσεν ἅπαντας Μαυρου- 24
σίων τοὺς ἡγεμόνας τούτοις δὴ ἐντυχόντας τοῖς βέλεσι
θνήσκειν. ἐπεὶ δὲ ὅ τε τῶν τριῶν ἡμερῶν χρόνος 25
ἐτρίβη καὶ νὺξ ἐπέλαβε, Ῥωμαῖοι μὲν οὐδὲν τοῦ θα-
νάτου πέρι τῶν ἐν Μαυρουσίοις ἡγεμόνων πυθόμενοι

---

1 δυσμυρίοις *P* ‖ 2 αὐρασίω *V*] αὐλασίω *PO* ‖ 3 εἰσελθὼν *P* | ξὺν *PO* ‖ 4 τὴν πολιορκίαν *V* ‖ 5 ταμαγάδην *O* ‖ 8 τε *V*] δὲ *PO* ‖ 9 ἀνέστρεψεν *O* Theoph.] ἀνεστρέψατο *V*, ἔστρεψεν *P* ‖ 12 τοῦ *VO*] om. *P* | ἱκανοὺς] οὓς evanuit in *O* ‖ 15 σφάς *P* ‖ 16 πάντοθεν *V*] πανταχόθεν *PO* ‖ 17 τούμαρ *P* | ἡσύχαζεν *V* ‖ 17—512, 5 Ῥωμαῖοι—σφίσιν om. *V* ‖ 25 πέρι Dind.] περὶ codd.

26 διαλύειν ἐβουλεύοντο τὴν προσεδρείαν. ἄμεινον γὰρ
Σολόμωνι ἐφαίνετο ἐπί τε Ἰαύδαν καὶ Μαυρουσίων
τὸ πλῆθος ἰέναι, οἰομένῳ, ἢν ἐκείνους πολιορκίᾳ ἑλεῖν
δύνηται, ῥᾷόν τε καὶ ἀπονώτερον τοὺς ἐν Ζερβούλῃ
27 βαρβάρους προσχωρήσειν σφίσιν. οἱ δὲ βάρβαροι οὐκ-
έτι ἀντέχειν τῇ προσεδρείᾳ οἰόμενοι, ἐπεὶ αὐτοῖς
ἅπαντες ἤδη οἱ ἡγεμόνες ἀνῄρηντο, φεύγειν τε κατὰ
28 τάχος καὶ τὸ φρούριον ἀπολιπεῖν ἔγνωσαν. αὐτίκα
γοῦν ἅπαντες σιγῇ τε καὶ οὐδεμίαν τοῖς πολεμίοις
αἴσθησιν παρεχόμενοι ἔφευγον, οἵ τε Ῥωμαῖοι ἐς τὴν
29 ἀναχώρησιν ἅμα ἡμέρᾳ παρεσκευάζοντο. καὶ ἐπειδὴ ἐν
B 497 τῷ τείχει οὐδεὶς, καίπερ πολεμίων ἀναχωρούντων,
ἐφαίνετο, ἐθαύμαζόν τε καὶ ἐς ἀλλήλους ἐπὶ πλεῖστον
30 διηποροῦντο. ξὺν ταύτῃ τε τῇ ἀμηχανίᾳ τὸ φρούριον
περιιόντες ἀνακεκλιμένην τὴν πυλίδα εὑρίσκουσιν, ὅθεν
31 δὴ οἱ Μαυρούσιοι ᾤχοντο φεύγοντες. ἔς τε τὸ φρού-
ριον ἐσελθόντες ἐν ἁρπαγῇ ἅπαντα ἐποιήσαντο, διώκειν
μέντοι ἥκιστα τοὺς πολεμίους διενοοῦντο, ἄνδρας κού-
φως τε ἐσταλμένους καὶ τῶν ἐκείνῃ χωρίων ἐμπείρους.
32 καὶ ἐπειδὴ ἅπαντα ἐληίσαντο, φύλακας τοῦ φρουρίου
καταστησάμενοι πεζῇ ἅπαντες ἐχώρουν πρόσω.

κ΄. Ἐλθόντες δὲ ἐς Τοῦμαρ τὸν χῶρον, οὗ δὴ
καθείρξαντες σφᾶς αὐτοὺς ἡσύχαζον οἱ πολέμιοι, ἄγχι
που ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν δυσχωρίᾳ, ἔνθα οὔτε ὕδατος
ὅτι μὴ ὀλίγου οὔτε ἄλλου του ἀναγκαίου ἐν εὐπορίᾳ
2 ἔσεσθαι ἔμελλον. χρόνου δὲ τριβομένου συχνοῦ τῶν

1 προσεδρίαν P ‖ 6 προσεδρία P ‖ 7 οἱ ἡγεμόνες] οἱ οἰγε-μόνες P ‖ 11 παρεσκευάζοντο V] ξυνεσκευάζοντο P, ξυνεσκεδάζοντο O | ἐπειδὴ V] ἐπεὶ PO ‖ 13 ἐθαύμαζόν V] καὶ ἐθαύμαζόν PO ‖ 15 περιιόντες ἀνακεκλιμένην PO] ἐσελθόντες ἐν ἁρπαγ///νην V ‖ 17 εἰσελθόντες P ‖ 22 δὲ] τε O ‖ 23 σφὰς P

τε βαρβάρων οὐδαμῶς σφίσιν ἐπεξιόντων, αὐτοὶ οὐδέν P 285
τι ἧσσον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, τῇ προσεδρείᾳ πιεζόμενοι
ἤσχαλλον. μάλιστα δὲ πάντων τῇ τοῦ ὕδατος ἀπορίᾳ 3
ἤχθοντο, ὃ δὴ αὐτὸς Σολόμων ἐφύλασσε, καὶ ἄλλο
οὐδὲν ἐς ἡμέραν ἐδίδου, πλήν γε δὴ ὅτι κύλικα μίαν
ἀνδρὶ ἑκάστῳ. ὡς δὲ αὐτοὺς εἶδε δυσανασχετοῦντάς 4
τε ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς καὶ τὰ παρόντα δυσχερῆ φέρειν
οὐκέτι οἵους τε ὄντας, ἀποπειρᾶσθαί τε τοῦ χωρίου,
καίπερ δυσπροσόδου ὄντος, διενοεῖτο καὶ ξυγκαλέσας
ἅπαντας παρεκελεύσατο ὧδε „Ἐπειδὴ δέδωκεν ὁ θεὸς 5
„Ῥωμαίοις ἐν Αὐρασίῳ Μαυρουσίους πολιορκεῖν, πρᾶγμα
„πρότερόν τε κρεῖσσον ἐλπίδος καὶ νῦν τοῖς γε οὐχ B 498
„δρῶσι τὰ δρώμενα παντελῶς ἄπιστον, ἀναγκαῖον καὶ
„ἡμᾶς τῇ ἄνωθεν ὑπουργοῦντας ἐπικουρίᾳ ταύτην δὴ
„μὴ καταπροδιδόναι τὴν χάριν, ἀλλ' ὑφισταμένους σὺν
„προθυμίᾳ τὸν κίνδυνον τῶν ἐκ τοῦ κατορθώσειν
„εὐτυχημάτων ἐφίεσθαι. ὡς πᾶσα μὲν τῶν ἀνθρω- 6
„πείων πραγμάτων ῥοπὴ ἐς τοῦ καιροῦ τὴν ἀκμὴν
„περιίσταται· ἢν δέ τις ἐθελοκακήσας προδιδοίη τὴν
„τύχην, οὐκ ἂν αὐτὴν αἰτιῷτο δικαίως, αὐτὸς ἐφ'
„ἑαυτῷ τὴν αἰτίαν πεποιημένος. Μαυρουσίων μὲν τὴν 7
„ἀσθένειαν ὁρᾶτε δήπου καὶ τὸ χωρίον, οὗ δὴ πάντων
„ἀπολελειμμένοι τῶν ἀναγκαίων καθείρξαντες αὐτοὺς
„τηροῦσιν. ὑμᾶς δὲ δυοῖν ἀνάγκη τὸ ἕτερον, ἢ τῇ 8
„προσεδρείᾳ μηδαμῶς ἀχθομένους τὴν τῶν πολεμίων

---

2 τι] τοι V | προσεδρία P | 3 ἥσχαλον V | πάντων V] ἁπάντων PO ‖ 4 ἤχθοντο PO] πιεζόμενοι ἤχθοντο V ‖ 5 δὴ] μὴ O ‖ 5—519, 7 μίαν—κτεινομένους deerant in P duobus foliis intercisis, suppleta sunt recent. m. e codice k ‖ 12 τε O] γε V ‖ 13 παντελῶς] παντὸς O ‖ 14 ἡμᾶς] ὑμᾶς O ‖ 15 ὑφιστάμενοι ξὺν O ‖ 16 κατορθώσειν V ‖ 23 αὐτοὺς Dind.] αὐτοὺς V, ἑαυτοὺς O ‖ 24 ἡμᾶς O | δυεῖν V

„ὁμολογίαν προσδέχεσθαι, ἢ πρὸς ταύτην ὀλιγωροῦντας
9 „τὴν μετὰ τοῦ κινδύνου προσίεσθαι νίκην. μᾶλλον
„δὲ καὶ τὸ πολεμεῖν πρὸς τούσδε ἡμῖν τοὺς βαρβάρους
„ἀκίνδυνον ἔσται, οὓς δὴ τῷ λιμῷ μαχομένους ἤδη
„οὔποτε ἡμῖν οὐδὲ εἰς χεῖρας ἀφίξεσθαι οἶμαι. ὅπερ
„ἐν τῷ παρόντι ὑμᾶς ἐν νῷ ἔχοντας ἅπαντα προσήκει
„προθύμως τὰ παραγγελλόμενα ἐκτελεῖν.“

10 Τοσαῦτα Σολόμων παρακελευσάμενος διεσκοπεῖτο
ὅθεν ἂν σφίσι τοῦ χωρίου πειράσασθαι ἄμεινον εἴη,
11 ἀπορουμένῳ τε ἐπὶ πλεῖστον ἐῴκει. λίαν γάρ οἱ ἄμα-
χός τις ἡ δυσχωρία ἐφαίνετο. ἐν ᾧ δὲ Σολόμων
ταῦτα ἐν νῷ ἐποιεῖτο, ἡ τύχη ὁδόν τινα τοῖς πράγμα-
12 σιν ἐπορίσατο τήνδε. Γέζων ἦν τις ἐν τοῖς στρατιώ-
B 499 ταις πεζὸς, τοῦ καταλόγου ὀπτίων, εἰς ὃν αὐτὸς ἀνεγέ-
γραπτο· οὕτω γὰρ τὸν τῶν συντάξεων χορηγὸν καλοῦσι
13 Ῥωμαῖοι. οὗτος ὁ Γέζων, εἴτε παίζων εἴτε θυμῷ χρώ-
μενος, ἢ καί τι αὐτὸν θεῖον ἐκίνησεν, ἐπὶ τοὺς πολε-
μίους ἰέναι δοκῶν ἀνέβαινε μόνος καὶ αὐτοῦ μικρὸν
ἄποθεν τῶν τινες ξυστρατιωτῶν ᾔεσαν, ἐν θαύματι
14 πολλῷ ποιούμενοι τὰ γινόμενα. ὑποτοπήσαντες δὲ
Μαυρουσίων τρεῖς, οἳ ἐς τὸ φυλάσσειν τὴν εἴσοδον
ἐτετάχατο, ἐπὶ σφᾶς ἰέναι τὸν ἄνθρωπον, ἀπήντων
15 δρόμῳ. ἅτε δὲ ἐν στενοχωρίᾳ οὐ ξυντεταγμένοι ἐβά-
16 διζον, ἀλλὰ χωρὶς ἕκαστος ᾔει. παίσας δὲ τὸν πρῶτόν

---

2 προσίεσθαι edd.] προίεσθαι V, προέσθαι O ‖ 3 καὶ V] πρὸς O | ἡμῖν V] ὑμῖν O ‖ 5 ἐς O ‖ 6 ὑμᾶς V] ἡμᾶς O ‖ 8 σολομῶν O ‖ 10 τε V] δ' O ‖ 11 σολομῶν O ‖ 13 γέζων V] γένζων O ‖ 14 ἐς O ‖ 14—15 ἀναγέγραπτο O ‖ 15 οὕτω γὰρ om. O | ξυντάξεων O ‖ 18 καὶ om. O ‖ 19 θαύματι πολλῷ O] θαύματος V, θαύματι μεγάλῳ Theoph. ‖ 20 ὑποτοπάσαντες O ‖ 22—23 ἀπήντων δρόμῳ V] δρόμῳ ἀπήντων O ‖ 24 δὲ V] τε O

οἱ ἐντυχόντα ὁ Γέξων ἔκτεινεν, οὕτω δὲ καὶ τῶν P 286
ἄλλων ἑκάτερον διειργάσατο. ὃ δὴ κατιδόντες οἱ ὄπι- 17
σθεν ἰόντες πολλῷ θορύβῳ τε καὶ ταραχῇ ἐπὶ τοὺς
πολεμίους ἐχώρουν. ὡς δὲ τὰ δρώμενα ἤκουσέ τε καὶ 18
εἶδεν ἡ Ῥωμαίων στρατιὰ ξύμπασα, οὔτε τὸν στρα-
τηγὸν ἀναμείναντες τῆς πορείας σφίσιν ἡγήσασθαι
οὔτε τὰς σάλπιγγας τὴν ξυμβολὴν σημῆναι, καθάπερ
εἴθιστο, οὐ μὴν οὐδὲ τὴν τάξιν φυλάσσοντες, ἀλλὰ
πατάγῳ τε πολλῷ χρώμενοι καὶ ἀλλήλοις ἐγκελευόμενοι
ἔθεον ἐπὶ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. ἐνταῦθα 19
Ῥουφῖνός τε καὶ Λεόντιος, οἱ Ζαύνα τοῦ Φαρεσμάνου,
ἔργα ἐπεδείξαντο ἐς τοὺς πολεμίους ἀρετῆς ἄξια. οἷς 20
δὴ οἱ Μαυρούσιοι καταπεπληγμένοι, ἐπειδὴ καὶ τοὺς
φύλακας σφῶν ἀνῃρῆσθαι ἔμαθον, αὐτίκα ἐς φυγὴν
ὅπῃ ἕκαστος ἐδύνατο ᾔεσαν, καὶ αὐτῶν οἱ πλεῖστοι ἐν
ταῖς δυσχωρίαις καταλαμβανόμενοι ἔθνησκον. Ἰαύδας 21 B 500
τε αὐτὸς ἀκοντίῳ πληγεὶς τὸν μηρὸν ὅμως διέφυγέ τε
καὶ ἐς Μαυριτανοὺς ἀπεχώρησε. Ῥωμαῖοι δὲ διαρπά- 22
σαντες τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον οὐκέτι τὸ Αὐρά-
σιον ἐκλείπειν ἔγνωσαν, ἀλλὰ Σολόμωνος ἐνταῦθα
φρούρια οἰκοδομησαμένου φυλάσσειν, ὅπως μὴ αὖθις
τοῦτο δὴ τὸ ὄρος Μαυρουσίοις ἐσβατὸν ἔσται.

---

5 cf. Theoph. I 207 ‖ 13 Auct. Marcell. Com. ad a. 540 (4)

---

1 *γένζων O* | *ἔκτεινε O* ‖ 3 *τε* om. *O* ‖ 4 *δὲ V*] *δὲ καὶ O* ‖ 5—7 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 6 *τὴν πορείαν O* ‖ 7 *τὰς σάλπιγγας O*] *τῆς σάλπιγγος V* | *σημῆναι* om. *V* ‖ 10 *τῶν* om. *O* ‖ 11 **Φαρεσμάνου** scripsi, cf. 508, 9] *φαρεσμάνους V*, *φαρισμάνους O* ‖ 13 *καὶ* om. *O* ‖ 20 *ἐκλιπεῖν O* ‖ 21 *οἰκοδομησαμένου O*] *δομησαμένου V* | *φυλάσσειν O*] *φυλάσσουσιν V* ‖ 22 *τοῦτο—ὄρος V*] *τὸ ὄρος δὴ τοῦτο O* | *ἐσβατὸν V*] *βατὸν O*

23 Ἔστι δέ τις ἐν Αὐρασίῳ πέτρα ἀπότομος κρημνῶν
ἐς μέσον ἀνέχουσα· πέτραν αὐτὴν Γεμινιανοῦ καλοῦσιν
οἱ ἐπιχώριοι· οὗ δὴ πύργον οἱ πάλαι ἄνθρωποι βραχὺν
κομιδῆ ποιησάμενοι καταφυγήν τινα ἰσχυράν τε καὶ
ἀμήχανον τῆς τοῦ χωρίου φύσεως σφίσι ξυλλαμβανού-
24 σης ἐδείμαντο. ἐνταῦθα ἐτύγχανεν Ἰαύδας τά τε χρή-
ματα καὶ τὰς γυναῖκας ἡμέραις πρότερον ὀλίγαις ἐν-
αποθέμενος, ἕνα τε γέροντα Μαυρούσιον φύλακα τῶν
25 χρημάτων καταστησάμενος. οὐ γὰρ ἄν ποτε ὑπετό-
πασεν οὔτε τοὺς πολεμίους ἐς τόνδε τὸν χῶρον ἀφί-
ξεσθαι οὔτ' ἂν βίᾳ ἐς τὸν ἅπαντα αἰῶνα τὸν πύργον
26 ἑλεῖν. ἀλλὰ Ῥωμαῖοι τότε τοῦ Αὐρασίου τὰς δυσχω-
ρίας διερευνώμενοι ἐνταῦθα ἧκον, καὶ αὐτῶν τις ἀνα-
βαίνειν εἰς τὸν πύργον ξὺν γέλωτι ἐνεχείρησεν· αἱ δὲ
γυναῖκες ἐτώθαζον, ἅτε δὴ τῶν ἀμηχάνων ἐφιεμένου
27 καταγελῶσαι. τοῦτο δὲ καὶ ὁ πρεσβύτης ἀπὸ τοῦ πύρ-
γου διακύψας ἐποίει· ὁ δὲ Ῥωμαῖος στρατιώτης ἐπειδὴ
χερσί τε καὶ ποσὶν ἀναβαίνων ἐγγύς που ἐγεγόνει,
σπασάμενος ἡσυχῆ τὸ ξίφος ἐξήλατό τε ὡς εἶχε τάχους
καὶ τοῦ γέροντος εἰς τὸν αὐχένα ἐπιτυχὼν παίει,
28 B501 τεμεῖν τε αὐτὸν διαμπὰξ ἴσχυσεν. ἥ τε κεφαλὴ ἐξέ-
πεσεν εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ οἱ στρατιῶται θαρσοῦντες
ἤδη καὶ ἀλλήλων ἐχόμενοι εἰς τὸν πύργον ἀνέβαινον,

1—6 Ἔστι—ἐδείμαντο] Ἐν Αὐρασίῳ τῷ ὄρει πέτρα ἀκρότομος ἦν, κρημνῶν μέσον ἀνέχουσα· ὃ δὴ πύργον κτλ. Suid. s. v. ἀκρότομος

---

1 ἀπότομος] ἀκρότομος Suid. ‖ 2 γεμενιανοῦ O ‖ 3 πῦργον O ‖ 4 τινα—τε O] τε ἰσχυράν τινα V | τε om. Suid. ‖ 5 ἀμήχανον] ἀμαχωτάτην Theoph. ‖ 10—11 οὔτε—οὔτ'] οὐδὲ—οὐδ' codd. | 14 ἐς O ‖ 15 ἀμηχάνων ἐφιεμένου V] ἀμεινόνων ἐφιεμένους O ‖ 18 χερσί τε V] τε χερσὶ O ‖ 19 ἐξήλατό O Theoph.] ἐξείλετό V ‖ 20 εἰς om. O ‖ 22 ἐς O ‖ 23 ἐς O

καὶ τάς τε γυναῖκας τά τε χρήματα, μεγάλα κομιδῆ
ὄντα, ἐνθένδε ἐξεῖλον. ἀφ᾽ ὧν δὴ Σολόμων πολλὰς 29
τῶν ἐν Λιβύῃ πόλεων περιέβαλε τείχεσι.

Καὶ ἐπειδὴ Μαυρούσιοι ἀνεχώρησαν ἐκ Νουμιδίας 30
νικηθέντες, ὥσπερ ἐρρήθη, Ζάβην τε τὴν χώραν, ἣ
ὑπὲρ ὄρος τὸ Αὐράσιόν ἐστι Μαυριτανία τε ἡ πρώτη P 287
καλεῖται μητρόπολιν Σίτιφιν ἔχουσα, τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ
ἐς φόρου ἀπαγωγὴν προσεποίησε· Μαυριτανίας γὰρ 31
τῆς ἑτέρας πρώτη Καισάρεια τυγχάνει οὖσα, οὗ δὴ ὁ
Μαστίγας ξὺν Μαυρουσίοις τοῖς αὐτοῦ ἵδρυτο, ξύμ-
παντα τὰ ἐκείνῃ χωρία κατήκοά τε καὶ φόρου ὑποτελῆ
πλήν γε δὴ πόλεως Καισαρείας ἔχων. ταύτην γὰρ 32
Ῥωμαίοις Βελισάριος τὸ πρότερον ἀνεσώσατο, ὥσπερ
ἐν τοῖς ἔμπροσθέν μοι δεδήλωται λόγοις· ἐς ἣν Ῥω-
μαῖοι ναυσὶ μὲν εἰς ἀεὶ στέλλονται, πεζῇ δὲ ἰέναι οὐκ
εἰσὶ δυνατοὶ Μαυρουσίων ἐν ταύτῃ ᾠκημένων τῇ
χώρᾳ. καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ Λίβυες ἅπαντες, οἳ Ῥωμαίων 33
κατήκοοι ἦσαν, εἰρήνης ἀσφαλοῦς τυχόντες καὶ τῆς
Σολόμωνος ἀρχῆς σώφρονός τε καὶ λίαν μετρίας, ἔς
τε τὸ λοιπὸν πολέμιον ἐν νῷ οὐδὲν ἔχοντες, ἔδοξαν
εὐδαιμονέστατοι εἶναι ἀνθρώπων ἁπάντων.

κα΄. Τετάρτῳ δὲ ὕστερον ἐνιαυτῷ ἅπαντα σφίσιν
ἀγαθὰ ἐς τοὐναντίον γενέσθαι ξυνέπεσεν. ἔτος γὰρ a.543/44
ἕβδομόν τε καὶ δέκατον Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τὴν
αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος, Κῦρός τε καὶ Σέργιος, οἱ B 502

---

14 cf. 439, 18 ‖ 25 cf. Theoph. I 208

---

1 τάς τε] τε cum Dind. delendum censet Christ | τά V] καὶ τὰ O ‖ 4 νουμηδίας O ‖ 6 μαυριτανίαν codd. ‖ 10 ἵδρυται O | αὐτοῦ scripsi] αὐτοῦ V, αὐ/// O ‖ 12 ταύτην O] ταῦτα V ‖ 15 ναυσὶ μὲν V] μὲν ναυσὶν O | εἰς ἀεὶ] εἰσαεὶ V, ἐς ἀεὶ O ‖ 18 εἰρήνης τε O ‖ 20 ἐν—οὐδὲν V] οὐδὲν ἐν νῷ O ‖ 23 ἀγαθὰ V] τὰ ἀγαθὰ O ‖ 25 κύρος codd.

Βάκχου τοῦ Σολόμωνος ἀδελφοῦ παῖδες, πόλεων τῶν
ἐν Λιβύῃ πρὸς βασιλέως ἄρχειν ἔλαχον, Πενταπόλεως
μὲν Κῦρος ὁ πρεσβύτερος, Τριπόλεως δὲ Σέργιος.
2 Μαυρούσιοι δὲ οἱ Λευάθαι καλούμενοι στρατῷ μεγάλῳ
ἐς Λεπτίμαγναν πόλιν παρ' αὐτὸν ἵκοντο, ἐπιθρυλλοῦν-
τες ὅτι δὴ τούτου ἕνεκα ἥκοιεν, ὅπως ὁ Σέργιος δῶρά
τε καὶ ξύμβολα σφίσι τὰ νομιζόμενα δοὺς τὴν εἰρήνην
3 κρατύνηται. Σέργιος δὲ Πουδεντίῳ ἀναπεισθεὶς Τρι-
πολίτῃ ἀνδρί, οὗπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐμνή-
σθην ἅτε κατ' ἀρχὰς τοῦ Βανδιλικοῦ πολέμου
Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ἐπὶ Βανδίλους ὑπηρετήσαντος,
ὀγδοήκοντα μὲν τῶν βαρβάρων τοὺς μάλιστα δοκίμους
τῇ πόλει ἐδέξατο, ἅπαντα ἐπιτελέσειν ὑποσχόμενος τὰ
αἰτούμενα, τοὺς δὲ ἄλλους ἐν τῷ προαστείῳ μένειν
4 ἐκέλευσε. τούτοις δὴ τοῖς ὀγδοήκοντα πίστεις ἀμφὶ
τῇ εἰρήνῃ παρασχόμενος, οὕτω δὴ αὐτοὺς ἐπὶ θοίνην
ἐκάλεσε. τούτους δὲ λέγουσι τοὺς βαρβάρους νῷ δο-
λερῷ ἐν τῇ πόλει γενέσθαι, ὅπως Σέργιον ἐνεδρεύ-
5 σαντες κτείνωσιν. ἐπειδή τε αὐτῷ ἐς λόγους ἦλθον,
ἄλλα τε Ῥωμαίοις ἐπεκάλουν ἐγκλήματα καὶ τὰ λήια
6 σφίσιν οὐ δέον δηϊῶσαι. ἅπερ ὁ Σέργιος ἐν ἀλογίᾳ
πεποιημένος, ἐκ τοῦ βάθρου ἐξαναστάς, ἐφ' οὗπερ
7 καθῆστο, ἐβούλετο ἀπαλλάσσεσθαι. καί τις αὐτοῦ τῶν
P 288 βαρβάρων τῆς ἐπωμίδος λαβόμενος ἐνεχείρει οἱ ἐμπό-

8—9 cf. 359, 7

1 *σολομῶνος O* ‖ 3 *μὲν O*] *μὲν ὁ V* | *κύρος* codd. ‖ 4 *Λευάθαι* Dind.] *λευκάθαι V, λεβάψαι O* ‖ 5 *ἵκοντο*] *ἥκοντα V* ‖ 6 *τούτου*] *ταύτῃ O* ‖ 7 *τε V*] om. *O* | *σφίσι—δοὺς V*] *τὰ νομιζόμενα σφίσι διδοὺς O* ‖ 8 *ποδεντίω V* ‖ 15 *δὴ V*] *δὲ O* ‖ 19 *κτείνωσιν V*] *διαφθείρωσιν O* ‖ 21 *οὐ δέον V*] *οὐδὲν O* | *δηῶσαι O* | *ἅπερ V*] *ὅπερ O* ‖ 22 *βάθρου O*] *βαράθρου V* | *ἐφ'* om. *O* ‖ 23 *αὐτοῦ V*] *αὐτῷ O* ‖ 24 *βαρβάρων V*] *μαυρουσίων O*

διος εἶναι. ἔς τε θόρυβον ἐνθένδε καταστάντες οἱ 8
ἄλλοι ἀμφ' αὐτὸν ἤδη ξυνέρρεον. τῶν δέ τις Σερ- 9
γίου δορυφόρων τὸ ξίφος σπασάμενος τοῦτον δὴ τὸν B 503
Μαυρούσιον διεχρήσατο. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ταραχῆς, ὡς 10
τὸ εἰκὸς, γενομένης ἐν τῷ δωματίῳ μεγάλης, οἱ Σερ-
γίου δορυφόροι τοὺς βαρβάρους ἅπαντας ἔκτειναν.
καὶ αὐτῶν εἷς, ἐπειδὴ κτεινομένους τοὺς ἄλλους εἶδε, 11
τοῦ τε οἰκήματος, ἵνα δὴ ταῦτα ἐπράσσετο, ἐκπεπή-
δηκε, λαθὼν ἅπαντας, ἔς τε τοὺς ὁμοφύλους ἀφικό-
μενος τὰ σφίσι ξυμπεσόντα ἐδήλου. οἱ δὲ ταῦτα 12
ἀκούσαντες ἔς τε τὸ οἰκεῖον στρατόπεδον κομίζονται
δρόμῳ καὶ ξὺν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐν ὅπλοις ἐπὶ Ῥω-
μαίους ἐγένοντο. οἷς δὴ ἀμφὶ πόλιν Λεπτίμαγναν 13
ἀφικομένοις Σέργιός τε καὶ Πουδέντιος παντὶ τῷ
στρατῷ ὑπηντίαζον. τῆς τε μάχης ἐκ χειρὸς γινομένης 14
τὰ μὲν πρῶτα ἐνίκων Ῥωμαῖοι καὶ τῶν πολεμίων πολ-
λοὺς ἔκτειναν, καὶ αὐτῶν τὸ στρατόπεδον ληισάμενοι
τῶν τε χρημάτων ἐκράτησαν καὶ γυναικῶν τε καὶ παί-
δων ἐξηνδραπόδισαν μέγα τι χρῆμα. ὕστερον δὲ Που- 15
δέντιος θράσει ἀπερισκέπτῳ ἐχόμενος θνήσκει. Σέρ-
γιος δὲ σὺν τῷ Ῥωμαίων στρατῷ, ἤδη γὰρ καὶ
συνεσκόταζεν, ἐς Λεπτίμαγναν ἐσήλασε.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον οἱ μὲν βάρβαροι μείζονι παρα- 16
σκευῇ ἐπὶ Ῥωμαίους ἐστράτευσαν. Σέργιος δὲ παρὰ
Σολόμωνα τὸν θεῖον ἐστάλη, ἐφ' ᾧ καὶ αὐτὸς μείζονι

---

12 Auct. Marcell. Com. ad a. 543 (3)

---

1 ἐνθένδε *O*] ἐνθάδε *V* ‖ 5 γενομένης—μεγάλης *V*] μεγά-λης—γεγενημένης *O* ‖ 7 τοὺς] hinc rursus *P* ‖ 13 δὴ *VP*] μὴ *O* ‖ 21 ξὺν *PO* | τῷ om. *P* ‖ 25 σολομῶνα *O* | τὸν repetit *O*

στρατῷ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἴοι· οὗ δὴ καὶ Κῦρον τὸν
17 *ἀδελφὸν εὗρεν. οἵ τε βάρβαροι ἐς Βυζάκιον ἀφικό-*
μενοι πλεῖστα ἐξ ἐπιδρομῆς ἐληίσαντο τῶν ἐκείνῃ χω-
ρίων· Ἀντάλας δὲ (οὗπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις
B 504 *ἐμνήσθην ἅτε Ῥωμαίοις πιστοῦ διαμεμενηκότος καὶ*
δι' αὐτὸ μόνου ἐν Βυζακίῳ Μαυρουσίων ἄρχοντος)
ἤδη Σολόμωνι ἐκπεπολεμωμένος ἐτύγχανεν, ὅτι τε τὰς
σιτήσεις, αἷς αὐτὸν βασιλεὺς ἐτετιμήκει, Σολόμων
ἀφείλετο καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ ἔκτεινε, ταραχήν
18 *τινα αὐτῷ ἐς Βυζακηνοὺς γινομένην ἐπενεγκών. τότε*
οὖν τούτους Ἀντάλας τοὺς βαρβάρους ἄσμενός τε εἶδε
καὶ ὁμαιχμίαν ποιησάμενος ἐπὶ Σολόμωνά τε καὶ Καρχη-
19 *δόνα σφίσιν ἡγήσατο. Σολόμων δὲ, ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσε,*
παντὶ τῷ στρατῷ ἄρας ἐπ' αὐτοὺς ᾔει, καὶ καταλαβὼν
ἀμφὶ πόλιν Τεβέστην, ἓξ ἡμερῶν ὁδῷ Καρχηδόνος
διέχουσαν, ἐστρατοπεδεύσατο αὐτός τε καὶ οἱ Βάκχου
τοῦ ἀδελφοῦ παῖδες Κῦρός τε καὶ Σέργιος καὶ Σολό-
20 *μων ὁ νεώτατος. δείσας τε τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος*
ἔπεμψε παρὰ τῶν Λευαθῶν τοὺς ἄρχοντας, μεμφόμενος
μὲν ὅτι δὴ ἔνσπονδοι Ῥωμαίων ὄντες εἶτα ἐν ὅπλοις
γενόμενοι ἐπ' αὐτοὺς ἥκουσι, τὴν δὲ εἰρήνην ἀξιῶν
ἐν σφίσι κρατύνασθαι, ὅρκους τε ὀμεῖσθαι τοὺς δει-
P 289 *νοτάτους ὑπέσχετο, ἦ μὴν ἀμνηστίᾳ τῶν πεπραγμένων*
21 *ἐς αὐτοὺς χρήσεσθαι. χλευάζοντες δὲ τὰ εἰρημένα οἱ*

4 cf. 475, 15 || 24 cf. Theoph. I 209

1 *κύρον V* || 4 *ἔμπροσθε P* || 6 *μόνου V*] *μόνον PO* || 7 *σολομῶνι O* || 8 *σολομῶν O* || 10 *τινα αὐτῷ V*] *αὐτοῦ τινα PO* || *βυζακινοὺς V* | *γενομένην O* || 11 *οὖν V*] *γοῦν PO* || 13 *σολομῶν O* || 15 *τεβέστην VP*] *τὲ βέστην O*, *Βέστην* Theoph. || 16 *ἐστρατοπεδεύσατο VP*] *ἐστρατοπεδεύσαντό τε O* || 17 *κύρος V* || 17—18 *σολόμ°ων P*, *σολομῶν O* || 19 *λευαθῶν V*] *λεβάνθων PO* 20 *ῥωμαίοις O* || 24 *χρήσεσθαι V*] *χρήσασθαι PO*

βάρβαροι πάντως αὐτὸν ὀμεῖσθαι τὰ Χριστιανῶν λόγια
ἔφασαν, ἅπερ καλεῖν εὐαγγέλια νενομίκασιν. οὐκοῦν 22
ἐπειδὴ Σέργιος ταῦτα ὀμόσας εἶτα τοὺς πιστεύσαντας
ἔκτεινε, βουλομένοις σφίσιν αὐτοῖς εἴη ἐς μάχην ἰοῦσι
τούτων δὴ τῶν λογίων ἀποπειρᾶσθαι, ὁποίαν τινὰ
πρὸς τοὺς ἐπιόρκους δύναμιν ἔχουσιν, ὅπως αὐτοῖς
βεβαιότατα πιστεύσαντες οὕτω δὴ ἐπὶ τὰς ξυνθήκας B 505
καθιστῶνται. ταῦτα Σολόμων ἀκούσας τὰ ἐς τὴν ξυμ-
βολὴν ἐξηρτύετο.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ μοίρᾳ τινὶ τῶν πολεμίων λείαν 23
ὅτι πλείστην ἀγούσῃ ξυμβαλὼν καὶ μάχῃ νικήσας ἀφε-
λών τε τὴν λείαν ἐφύλασσε πᾶσαν. δυσανασχετοῦσι 24
δὲ τοῖς στρατιώταις καὶ δεινὰ ποιουμένοις, ὅτι δὴ
αὐτοῖς οὐκ ἐδίδου τὰ λάφυρα, ἔφασκεν ἀναμένειν τὸ
τοῦ πολέμου πέρας, ὅπως δὴ ἅπαντα τηνικαῦτα διανεί-
μωνται, καθάπερ ἂν ἐς τὴν ἀξίαν ἐπιβάλλον ἑκάστῳ
φαίνηται. ἐπεὶ δὲ αὖθις οἱ βάρβαροι πάσῃ τῇ στρατιᾷ 25
ἐς ξυμβολὴν ὥρμηντο, ἐνταῦθα Ῥωμαίων τέ τινες
ἀπελείποντο καὶ οἱ ἄλλοι οὐ ξὺν προθυμίᾳ ἐς τὴν
παράταξιν ᾔεσαν. πρῶτα μὲν οὖν ἀγχώμαλος ἐγεγόνει 26
ἡ μάχη, ὕστερον δὲ πλήθει πολλῷ ὑπερβαλλομένων
τῶν Μαυρουσίων, Ῥωμαίων μὲν οἱ πολλοὶ ἔφευγον,
Σολόμων δὲ καὶ ἀμφ' αὐτόν τινες χρόνον μέν τινα
βαλλόμενοι ἀντεῖχον, ὕστερον δὲ ὑπερβιαζομένων τῶν
πολεμίων σπουδῇ ἔφευγον ἔς τε ῥύακος ἐκείνῃ ῥέοντος
χαράδραν ἀφίκοντο. ἔνθα δὴ ὀκλάσαντός οἱ τοῦ 27
ἵππου Σολόμων ἐκπίπτει ἐς ἔδαφος, καὶ αὐτὸν κατὰ

---

3 εἶτα evanuit in *O* ‖ 4 εἴη] ἤει *O* ‖ 5 ἀποπειρᾶσθαι *VO*] ἀποπειράσασθαι *P* ‖ 15—16 διανείμωνται *V*] διανέμωνται *PO* ‖ 19 ἀπελείποντο *V*] ἀπελίποντο *PO* ‖ 20 πρῶτα μὲν οὖν *V*] καὶ πρῶτα μὲν *PO* ‖ 22 ῥωμαῖοι *V* ‖ 27 ἐκπίπτει *VP*] ἐμπίπτει *O*

τάχος ταῖς χερσὶν οἱ δορυφόροι ἀράμενοι ἐπὶ τοῦ
28 ἵππου καθίζουσι. περιώδυνον δὲ γεγονότα καὶ ἀδύ-
νατον ἔτι τοῦ χαλινοῦ ἔχεσθαι καταλαβόντες οἱ βάρ-
βαροι αὐτόν τε κτείνουσι καὶ τῶν δορυφόρων πολλούς.
αὕτη τε τοῦ βίου τελευτὴ Σολόμωνι ἐγένετο.

B 506 κβʹ. Τελευτήσαντος δὲ Σολόμωνος, Σέργιος αὐτοῦ,
ὥσπερ εἴρηται, ἀδελφιδοῦς ὤν, δόντος βασιλέως, παρέ-
2 λαβε τὴν Λιβύης ἀρχήν. ὃς δὴ φθορᾶς πολλῆς αἰτιώ-
τατος τῷ Λιβύων γένει ἐγένετο, ἅπαντές τε αὐτοῦ τῇ
ἀρχῇ ἤχθοντο, ἄρχοντες μέν, ὅτι ἀσύνετος ὢν κομιδῆ καὶ
P 290 νέος τόν τε τρόπον καὶ τὴν ἡλικίαν ἀλαζονικώτατος
γέγονεν ἀνθρώπων ἁπάντων, ὕβριζέ τε λόγῳ οὐδενὶ
ἐς αὐτοὺς καὶ ὑπερεώρα, πλούτου τε δυνάμει καὶ τῇ
τῆς ἀρχῆς ἐξουσίᾳ ἐς τοῦτο ἀεὶ ἐπιχρώμενος· οἱ δὲ
στρατιῶται, ὅτι δὴ ἄνανδρός τε καὶ μαλθακὸς παντά-
πασιν ἦν· οἱ δὲ Λίβυες διά τε ταῦτα καὶ ὅτι γυναι-
κῶν τε καὶ χρημάτων ἀλλοτρίων ἄτοπός τις ἐραστὴς
3 ἐγεγόνει. μάλιστα δὲ πάντων Ἰωάννης ὁ Σισινιόλου
τῇ Σεργίου δυνάμει χαλεπῶς εἶχεν. ἀγαθὸς γὰρ ὢν
τὰ πολέμια καὶ διαφερόντως εὐδόκιμος, ἀχαρίστου τοῦ
4 ἀνθρώπου ἀτεχνῶς ἔτυχε. διὸ δὴ οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος
τῶν πάντων οὐδεὶς ὅπλα ἀνταίρειν τοῖς πολεμίοις
5 ἠβούλετο. τῷ δὲ Ἀντάλᾳ οἵ τε Μαυρούσιοι σχεδόν τι

---

5 cf. Auct. Marcell. Com. ad a. 541 (3). Vict. Tonn. ad a. 543 ‖ 7 cf. 517, 25

---

1 *ταῖς V*] om. *PO* ‖ 2—3 *ἀδύνατον PO*] *ἀδυνατοῦντα V* ‖ 3 *ἔτι* om. *O* ‖ 3—4 *καταλαβόντες οἱ βάρβαροι VP*] *οἱ βάρβαροι καταλαβόντες O* ‖ 10 *ἀξύνετος PO* ‖ 13 *πλούτου τε V*] *πλούτῳ τε καὶ PO* ‖ 16 *ὅτι V*] om. *PO* ‖ 18 *ἰωάννης ὁ σισινίου V*, *ὁ σισινιόλου ἰωάννης P*, *ὁ σισινιέλου ἰωάννης O* ‖ 19 *εἶχε P* ‖ 21 *ἔτυχεν P* ‖ 22 *τοῖς V*] *ἐν τοῖς PO* ‖ 22—23 *ἠβούλετο VO*] *ἠβούλοντο P* ‖ 23—523, 4 *τῷ—ἅπαντα* om. *V*

ἅπαντες εἵποντο καὶ Στότζας ἐκ Μαυριτανίας μετά-
πεμπτος ἦλθεν. ἐπεί τε οὐδεὶς σφίσιν ἐπεξῄει τῶν 6
πολεμίων, ἦγόν τε καὶ ἔφερον ληιζόμενοι ἀδεῶς
ἅπαντα. τότε Ἀντάλας Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ γράμματα
ἔγραψεν. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Δοῦλος μὲν εἶναι 7
„τῆς σῆς βασιλείας οὐκ ἂν οὐδὲ αὐτὸς ἀρνηθείην,
„Μαυρούσιοι δὲ πρὸς Σολόμωνος ἐν σπονδαῖς πεπον-
„θότες ἀνόσια ἔργα, ἐν ὅπλοις ὡς μάλιστα ἠναγκασμένοι B 507
„γεγόνασιν, οὐ σοι ταῦτα ἀνταίροντες, ἀλλὰ τὸν ἐχθρὸν
„ἀμυνόμενοι, καὶ διαφερόντως ἐγώ. οὐ γάρ μόνον με 8
„τῶν σιτήσεων ἀποστερεῖν ἔγνω, ἅσπερ μοι πολλῷ
„πρότερον χρόνῳ Βελισάριός τε διώρισε καὶ σὺ δέδω-
„κας, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἐμὸν ἔκτεινεν, οὐδὲν
„ἀδίκημα αὐτῷ ἐπενεγκεῖν ἔχων. τὴν μὲν οὖν δίκην 9
„παρὰ τοῦ ἠδικηκότος ἡμᾶς λαβόντες ἔχομεν. εἰ δέ
„σοι βουλομένῳ ἐστὶ δουλεύειν τε Μαυρουσίους τῇ
„σῇ βασιλείᾳ καὶ πάντα ὑπηρετεῖν ᾗπερ εἰώθασι, Σέρ-
„γιον μὲν τὸν τοῦ Σολόμωνος ἀδελφιδοῦν ἐνθένδε
„ἀπαλλαγέντα ἐπανήκειν παρὰ σὲ κέλευε, ἄλλον δὲ
„στρατηγὸν εἰς Λιβύην πέμπε. οὐ γάρ σε ἐπιλείψουσιν 10
„ἄνδρες ξυνετοί τε καὶ Σεργίου τῷ παντὶ ἀξιώτεροι·
„ἕως γὰρ οὗτος τῷ σῷ ἐξηγεῖται στρατῷ, εἰρήνην ἔς
„τε Ῥωμαίους καὶ Μαυρουσίους ξυνίστασθαι ἀμήχανά
„ἐστιν.“ Ἀντάλας μὲν τοσαῦτα ἔγραψε. βασιλεὺς δὲ 11
ταῦτα ἀναλεξάμενος καὶ μαθὼν τὸ κοινὸν ἁπάντων ἐς
Σέργιον ἔχθος, οὐδ' ὣς παραλύειν αὐτὸν τῆς ἀρχῆς

---

3 ἀδεῶς *P*] ἀτεχνῶς *O* ‖ 5 ἡ γραφὴ τάδε evanuit in *O* ‖ 10 μόνον] μόνων *V*, ὅσον *PO* | με *V*] μὲν *PO* ‖ 11 ἅσπερ *V*] ὥσπερ *PO* ‖ 12 σὺ *V*] αὐτὸς *PO* ‖ 14 αὐτῷ ἀδίκημα *PO* ‖ 18 τοῦ *V*] om. *PO* | ἐνθάδε *O* ‖ 20 ἐς *PO* | ἐπιλήψουσιν *P* ‖ 21 παντί τε *O* ‖ 26 ἔχθος *V*] ἄχθος *PO*

ἤθελε, Σολόμωνος τήν τε ἄλλην ἀρετὴν καὶ τὴν τοῦ
βίου καταστροφὴν αἰσχυνόμενος. ταῦτα μὲν οὖν ἐφέ-
ρετο τῆδε.
12 Σολόμων δὲ, ὁ Σεργίου ἀδελφὸς, δόξας ξὺν τῷ
θείῳ Σολόμωνι ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, πρός τε
τῶν ἄλλων καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἠμελήθη· οὐ γάρ τις
13 αὐτὸν περιόντα ἔγνω. ἐτύγχανον δὲ ζωγρήσαντες
αὐτὸν ἅτε νέον κομιδῆ ὄντα, Μαυρούσιοι, καὶ αὐτοῦ
14 ἀνεπυνθάνοντο ὅστις ποτὲ εἴη. ὁ δὲ Βανδίλος μὲν
B 508 γένος, Σολόμωνος δὲ δοῦλος ἔφασκεν εἶναι. φίλον
P 291 μέντοι τῶν τινα ἰατρῶν, Πηγάσιον ὄνομα, εἶναί οἱ ἐν
πόλει Λαρίβῳ, πλησίον που οὔσῃ, ὃς αὐτὸν ὠνήσαιτο
15 τὰ λύτρα διδούς. οἱ μὲν οὖν Μαυρούσιοι ἄγχιστα
τοῦ τῆς πόλεως περιβόλου γενόμενοι ἐκάλουν τε τὸν
Πηγάσιον καί οἱ Σολόμωνα ἐπεδείκνυον, ἠρώτων τε
16 εἴ οἱ τοῦτον ὠνεῖσθαι πρὸς ἡδονῆς ἐστι. καὶ ἐπεὶ
ὡμολόγει ὠνήσεσθαι, πεντήκοντά οἱ χρυσῶν ἀπέδοντο
17 τὸν Σολόμωνα. ἐντὸς δὲ τοῦ περιβόλου γενόμενος
Σολόμων τοὺς Μαυρουσίους ἅτε πρὸς αὐτοῦ μειρακίου
ὄντος ἐξηπατημένους, ἐτώθαζεν. αὐτὸς γὰρ Σολόμων
ἔφασκεν, ὁ Βάκχου μὲν παῖς, Σολόμωνος δὲ ἀδελφιδοῦς
18 εἶναι. Μαυρούσιοι δὲ τοῖς τε ξυμπεσοῦσι περιαλγοῦντες
καὶ δεινὰ ποιούμενοι, ὅτι δὴ Σεργίου τε καὶ Ῥωμαίων
ἐνέχυρον κρατερὸν ἔχοντες εἶτα οὕτω παρέργως ἀφῆ-
καν, ἔς Λάριβόν τε ἀφίκοντο καὶ αὐτῆς ἐς πολιορκίαν

---

8 αὐτοῦ V] αὐτοὶ PO ‖ 9 εἴη] ἤει P | βάνδιλος O ‖ 11 ἐν VO] ἐν τῇ P ‖ 12 ὠνήσαιτο ἂν O ‖ 15 ἐπεδείκνυον V] ἐδείκνυον PO ‖ 17 χρυσῶν VO] χρυσοῦ P ‖ 19—20 Σολόμων—γὰρ omissa erant in P, adscripta sunt in marg. ‖ 19 σολομῶν O | αὐτοῦ VP] αὐτοὺς O ‖ 19—20 μειρακίου ὄντος] μειράκιον O ‖ 20 ἐξηπατημένοις O | ἐτώθαζε P ‖ 24 καρτερὸν PO | οὕτως PO ‖ 25 λαρίβου O | αὐτῆς V] αὐτοῖς PO

κατέστησαν, ὅπως τὸν Σολόμωνα ξὺν τῇ πόλει αἱρή-
σουσιν. οἱ δὲ πολιορκούμενοι τῶν βαρβάρων τὴν 19
προσεδρείαν κατορρωδήσαντες, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ ἐπιτήδεια
ἐσκομισάμενοι ἔτυχον, τοῖς Μαυρουσίοις ἐς λόγους
ἦλθον, ἐφ' ᾧ χρήματα μεγάλα περιβαλλόμενοι τὴν
προσεδρείαν εὐθὺς διαλύσωσιν. οἱ δὲ οὐκ ἂν ἑλεῖν 20
βίᾳ τὴν πόλιν οἰόμενοι, ἐπεὶ Μαυρουσίοις τειχομαχεῖν
οὐδαμῇ ἤσκηται, σπανίζειν τε τὰ ἐπιτήδεια τοῖς πολιορ-
κουμένοις ἥκιστα ἔγνωσαν, τούς τε λόγους ἐνεδέχοντο
καὶ τρισχιλίους κεκομισμένοι χρυσοῦς τὴν πολιορκίαν
διέλυσαν, καὶ οἱ Λευάθαι ἐπ' οἴκου ξύμπαντες ἀνε-
χώρησαν.

κγ'. Ἀντάλας δὲ καὶ ὁ τῶν Μαυρουσίων στρατὸς B 509
ξυνελέγοντο αὖθις ἐν Βυζακίῳ, καὶ αὐτοῖς Στότζας
ξυνῆν, στρατιώτας τε ὀλίγους τινὰς καὶ Βανδίλους
ἔχων. Ἰωάννης δὲ ὁ Σισινιόλου, πολλὰ λιπαρούντων 2
Λιβύων, στράτευμα ἀγείρας ἐπ' αὐτοὺς ἦλθεν. ἐτύγχανε 3
δὲ Ἱμέριος Θρᾷξ τῶν ἐν Βυζακίῳ καταλόγων ἄρχων,
ὃν δὴ τότε Ἰωάννης ἐκέλευε πάντας ἐπαγόμενον τοὺς
ταύτῃ καταλόγους ξὺν τοῖς ἑκάστῳ ἡγουμένοις ἐλθόντα
ἐς χωρίον Μενεφέσσῃ, ὅ ἐστιν ἐν Βυζακίῳ, σφίσι
ξυμμῖξαι. ὕστερον δὲ ἀκούσας ἐνταῦθα ἐνστρατοπε- 4
δεύεσθαι τοὺς πολεμίους, Ἱμερίῳ ἔγραφε τά τε ξυμ-
πεσόντα δηλῶν καὶ σφίσιν ἐπαγγέλλων ἑτέρωθι ἀνα-
μίγνυσθαι, ὅπως μὴ κατὰ μόνας, ἀλλὰ κοινῇ ἅπαντες

---

1 τὸν] τὸ *O* | τῇ om. *O* ‖ 1—2 αἱρήσουσιν *V*] αἱρήσωσιν *PO* ‖ 3 προσεδρίαν hic et infra *P* | κατωρρωδήσαντες *P* ‖ 6 εὐθὺς *V*] εὐθὺ *PO* ‖ 11 λευάθαι *VO*] λεβάθαι *P* ‖ 16 σισιννιόλου *P*, σισινέ (λ supra) *O* | λιπαρούντων *VP*] παρακαλούντων *O* ‖ 18 θρὰξ codd. ‖ 20 ἑκάστων *O* ‖ 21 μενεφέσσῃ *V*] μενεφέσῃ *P*, μενεφεσῆ *O* ‖ 22 ξυμμίξαι codd. ‖ 22—23 ἐνστρατοπεδεύεσθαι *V*] ἐστρατοπεδεύσθαι *P*, ἐστρατοπεδεῦσθαι *O*

5 ὑπαντιάσωσι τοῖς πολεμίοις. τύχῃ δέ τινι οἱ ταῦτα
τὰ γράμματα ἔχοντες ὁδῷ ἑτέρᾳ χρησάμενοι τὸν Ἱμέριον
εὑρεῖν οὐδαμῇ ἴσχυσαν, ἀλλὰ ξὺν τῷ στρατῷ ἐμπεπτω-
κὼς ἐς τὸ τῶν ἐναντίων στρατόπεδον γέγονεν ὑπὸ
6 ταῖς ἐκείνων χερσίν. (ἦν δέ τις ἐν τούτῳ τῷ Ῥω-
P 292 μαίων στρατῷ νεανίας Σεβηριανὸς, Ἀσιατικοῦ παῖς,
Φοῖνιξ, Ἐμεσηνὸς γένος, καταλόγου ἱππικοῦ ἄρχων.
7 ὃς δὴ μόνος ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν στρατιώταις, πεντή-
8 κοντα οὖσι, τοῖς πολεμίοις ἐς χεῖρας ἦλθε. καὶ χρόνον
μὲν ἀντεῖχόν τινα, ἔπειτα δὲ πλήθει πολλῷ βιαζόμενοι
ἐς λόφον ἀνέδραμον ἐνταῦθά πη ὄντα, οὗ δὴ καὶ
9 φρούριον οὐκ ἀσφαλὲς ἦν. διὸ δὴ ὁμολογίᾳ σφᾶς
αὐτοὺς τοῖς ἐναντίοις ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοὺς ἀναβεβηκόσι
10 B 510 παρέδωκαν.) οἱ δὲ οὔτε αὐτὸν οὔτε τῶν στρατιωτῶν
τινα ἔκτειναν, ἀλλὰ ζωγρήσαντες ἅπαντας, Ἱμέριον
μὲν ἐν φυλακῇ ἔσχον, τῷ δὲ Στότζᾳ τοὺς στρατιώτας
παρέδοσαν, ὁμολογοῦντας σφίσι ξὺν προθυμίᾳ πολλῇ
ἐπὶ Ῥωμαίους στρατεύσεσθαι· τὸν μέντοι Ἱμέριον, ἢν
11 μὴ τὰ ἐπαγγελλόμενα ποιῇ, κτείνειν ἠπείλουν. ἐπήγγελ-
λον δὲ πόλιν Ἀδραμητὸν ἐπιθαλασσίαν μηχανῇ τινι
σφίσιν ἐνδοῦναι. καὶ ἐπεί οἱ ἰσχυρίζετο βουλομένῳ
12 εἶναι, ἐπὶ Ἀδραμητὸν ξὺν αὐτῷ ᾔεσαν. τῆς τε πό-
λεως ἀγχοῦ γενόμενοι Ἱμέριον μὲν ὀλίγῳ ἔμπροσθεν
ξὺν στρατιώταις τῶν Στότζᾳ ἑπομένων τισὶν ἔπεμψαν,
Μαυρουσίους δεδεμένους δῆθεν ἐφέλκοντα, αὐτοὶ δὲ

---

7 ἱππικῶν V ‖ 9 ἦλθον V ‖ 10 πλήθει πολλῷ VO] πολλῷ πλήθει P ‖ 11 λόφον ἀνέδραμον] λοφιὰν ἔδραμον O | ὄντα VPO pr. m.] οὖσαν O corr. | καὶ V] om. PO ‖ 13 αὐτοὺς] αὐτοῖς P ‖ 14 αὐτὸν] αὐτῶν V ‖ 18 στρατεύσεσθαι P, Christ] στρατεύεσθαι VO ‖ 19—20 ἐπήγγελλον Maltr.] ἐπήγγελλε codd. ‖ 22 σὺν P | τῆς τε V] τῆς P, καὶ τῆς O ‖ 23 γινόμενοι O | μὲν PO] μέντοι V

ὄπισθεν εἵποντο. καὶ τῷ Ἱμερίῳ εἰπεῖν τοῖς ἐφεστῶσι 13
ταῖς τῆς πόλεως πύλαις ἐπέστελλον, ὡς νικῴη μὲν
κατὰ κράτος ὁ βασιλέως στρατὸς, ἥξει δὲ Ἰωάννης
αὐτίκα δὴ μάλα, πλῆθος Μαυρουσίων δορυαλώτων
ἄγων ἀριθμοῦ κρεῖσσον· οὕτω τε τῶν πυλῶν σφίσιν
ἀνοιγνυμένων, ἐντὸς τοῦ περιβόλου ξὺν τοῖς ἅμα
αὐτῷ ἰοῦσι γενέσθαι. καὶ ὁ μὲν κατὰ ταῦτα ἐποίει. 14
Ἀδραμητηνοὶ δὲ οὕτως ἐξαπατηθέντες (οὐ γὰρ ἀπιστεῖν
τῷ πάντων ἄρχοντι τῶν ἐν Βυζακίῳ στρατιωτῶν εἶχον)
τὰς πύλας ἀναπετάσαντες τοὺς πολεμίους ἐδέχοντο.
τότε δὴ οἱ ξὺν τῷ Ἱμερίῳ ἐσβάντες σπασάμενοι τὰ 15
ξίφη τὰς πύλας ἐπιτιθέναι τοὺς ταύτῃ φύλακας οὐκέτι
εἴων, ἀλλὰ πάντα τῇ πόλει αὐτίκα ἐδέξαντο τὸν τῶν
Μαυρουσίων στρατόν. ληισάμενοί τε αὐτὴν οἱ βάρ- 16
βαροι καὶ φύλακας καταστησάμενοι ὀλίγους τινὰς ἀπηλ- B 511
λάσσοντο. Ῥωμαίων δὲ τῶν ζωγρηθέντων τινὲς μὲν 17
φεύγοντες ἐς Καρχηδόνα ἦλθον, ἐν οἷς Σεβηριανός
τε καὶ Ἱμέριος ἦν. ἐκ Μαυρουσίων γὰρ τοῖς φεύγειν
ἐθέλουσιν οὐ χαλεπὸν ἦν. πολλοὶ δὲ καὶ ξὺν τῷ
Στότζᾳ οὔτι ἄκοντες ἔμειναν.

Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον τῶν τις ἱερέων, 18
Παῦλος ὄνομα, ὃς δὴ ἐφεστήκει τῇ τῶν νοσούντων
ἐπιμελείᾳ, κοινολογησάμενος τῶν λογίμων τισὶν, „αὐτὸς
„μὲν“, ἔφη, „ἐς Καρχηδόνα σταλήσομαι καὶ κατὰ τάχος

8 *ἀδραμητηνοὶ P* corr. *O*] *ἀδραμυτηνοὶ V*, *ἀδραμητινοὶ P* pr. m. | *οὕτω V* ‖ 9 *Βυζακίῳ*] *βυζ* evanuit in *O* ‖ 11—12 *τὰ ξίφη* om. *V* ‖ 13 *ἀλλὰ πάντα VO*] *ἀλλ' ἅπαντα P* ‖ 15 *φυλακὰς P* | *καταστησάμενοι VPO* pr. m. corr.] *καταστησάμενος O* pr. m. ‖ 16 *μὲν PO*] om. *V* ‖ 17 *φεύγοντες V*] *φυγόντες PO* | *οἷς V*] *τοῖς PO* | *σευηριανὸς PO* ‖ 20 *ἄκοντες V*] *ἀκούσιοι PO* ‖ 21—529, 3 *χρόνῳ—ἐχώρησεν* om. *V* ‖ 22 *ἐφεστήκει* Scaliger] *ἐνεστήκει P*, *ἐνστήκει O*

„ξὺν στρατῷ ἐπανήξειν ἐλπίδα ἔχω, ὑμῖν δὲ μελήσει
19 „τῇ πόλει τὸ βασιλέως στράτευμα δέξασθαι.“ οἱ μὲν
οὖν αὐτὸν βρόχοις τισὶν ἀνάψαντες νύκτωρ ἀπὸ τοῦ
περιβόλου καθῆκαν, ὁ δὲ παρὰ τῆς θαλάσσης τὴν
ἠιόνα γενόμενος, ὁλκάδος τε ἁλιέων ἐπιτυχὼν ἐνταῦθά
P 293 πη οὔσης χρήμασι πολλοῖς ἀναπείσας τοὺς ταύτης
20 κυρίους ἐς Καρχηδόνα ἔπλει. οὗ δὴ καταπλεύσας καὶ
Σεργίῳ ἐς ὄψιν ἐλθὼν τόν τε λόγον ἅπαντα ἔφρασε
καὶ στράτευμα λόγου ἄξιον ὡς Ἀδραμητὸν ἀνασωσο-
21 μένῳ διδόναι ἠξίου. καὶ ἐπεὶ ταῦτα Σέργιον ἥκιστα
ἤρεσκεν, ἅτε τοῦ ἐν Καρχηδόνι στρατοῦ οὐ πολλοῦ
ὄντος, ὅδε ὀλίγους οἱ στρατιώτας τινὰς διδόναι ἐδεῖτο,
λαβών τε ἄνδρας οὐ πλέον ὀγδοήκοντα, ἐπενόει τοιάδε.
22 νηῶν τε ἄθροισιν καὶ ἀκάτων συχνῶν ποιησάμενος
ναύτας τε πολλοὺς ἐνταῦθα ἐσεβίβασε καὶ Λίβυας
ἄλλους, ἱμάτια περιβεβλημένους, ἃ δὴ Ῥωμαίων οἱ
23 στρατιῶται εἰώθασιν ἐνδιδύσκεσθαι. ἄρας τε τῷ παντὶ
B 512 στόλῳ εὐθὺ Ἀδραμητοῦ κατὰ τάχος ἔπλει. καὶ ἐπεὶ
αὐτῆς ἄγχιστα ἐγεγόνει, πέμψας τινὰς λάθρα τοῖς τῆς
πόλεως δοκίμοις ἐσήμαινεν ὡς Γερμανὸς ὁ βασιλέως
ἀνεψιὸς ἐς Καρχηδόνα ἔναγχος ἥκων Ἀδραμητηνοῖς
24 λόγου πολλοῦ ἄξιον στράτευμα πέμψειεν. οἷς δὴ θαρ-
σοῦντας ἐκέλευε τὴν νύκτα ἐκείνην ἀνακλῖναι σφίσι
25 πυλίδα μίαν. οἱ δὲ τὰ ἐπηγγελμένα ἐποίουν. οὕτω
τε ὁ Παῦλος ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐντὸς τοῦ περιβόλου

2—4 οἱ—καθῆκαν citat Suid. s. v. βρόχοις

3 αὐτὸν om. Suid. | ἐνάψαντες *O* et Suid. ‖ 4 καθῆκαν] κα evanuit in *P* | τῆς θαλ. τὴν] τὴν τῆς θαλ. *O* ‖ 6 ταύτης *O*] ταύτῃ *P* ‖ 9 ἀδραμητῶν *O* ‖ 12 ὅδε Christ] ὁ δὲ codd. ‖ 13 λαβών τε] λαβόν τε *O* ‖ 14 ἀκατίων *O* ‖ 18 εὐθὺ Dind.] εὐθὺς codd. ‖ 21 ἀδραμητινοῖς *P* ‖ 22 πέμψειεν *O*] πέμψοιεν *P* ‖ 22—23 θαρσοῦντες codd.

γενόμενος τούς τε πολεμίους ἅπαντας ἔκτεινε καὶ βα-
σιλεῖ Ἀδραμητὸν ἀνεσώσατο, ἥ τε ἀμφὶ Γερμανῷ φήμη
ἐνθένδε ἀρξαμένη ἄχρι ἐς Καρχηδόνα ἐχώρησεν. οἱ δὲ 26
Μαυρούσιοι καὶ ὁ Στότζας ξὺν τοῖς ἑπομένοις ταῦτα
ἀκούσαντες κατ' ἀρχὰς μὲν κατωρρώδησάν τε καὶ ἐς
τὰς Λιβύης ἐσχατιὰς φεύγοντες ᾤχοντο, ἔπειτα δὲ
γνόντες τὸν ἀληθῆ λόγον δεινὰ ἐποιοῦντο, εἰ αὐτοὶ
Ἀδραμητηνῶν φεισάμενοι πάντων τοιαῦτα πρὸς ἐκεί-
νων πεπόνθασι. διὸ δὴ πανταχῆ ἐπισκήψαντες ἀνόσια 27
Λίβυας ἔργα εἰργάσαντο, οὐδεμιᾶς ἡλικίας φεισάμενοι,
γέγονέ τε τότε ἀνθρώπων ἔρημος ἐπὶ πλεῖστον ἡ χώρα.
Λιβύων γὰρ τῶν ἀπολελειμμένων οἱ μὲν ἐς τὰς πόλεις 28
διέφευγον, οἱ δὲ ἔς τε Σικελίαν καὶ νήσους τὰς ἄλλας.
οἱ μέντοι λόγιμοι σχεδόν τι ἅπαντες ἐς Βυζάντιον 29
ἦλθον, ἐν τοῖς καὶ Παῦλος ἦν, ὁ τὴν Ἀδραμητὸν
ἀνασωσάμενος βασιλεῖ. οἵ τε Μαυρούσιοι ἀδεέστερον, 30
ἅτε οὐδενὸς σφίσιν ἐπεξιόντος, ἦγόν τε καὶ ἔφερον
ἅπαντα καὶ ξὺν αὐτοῖς ὁ Στότζας ἐν δυνάμει ὢν
ἤδη. Ῥωμαῖοι γὰρ αὐτῷ στρατιῶται πολλοὶ εἵποντο, 31
οἱ μὲν αὐτόμολοι ἥκοντες, οἱ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν αἰχμά- B 513
λωτοι γεγενημένοι, ἐθελούσιοι δὲ αὐτοῦ μείναντες.
Ἰωάννης δὲ, οὗ δὴ λόγος τις ἦν ἐν Μαυρουσίοις, 32
Σεργίῳ προσκεκρουκὼς ἐς τὰ μάλιστα ἡσυχίαν ἦγεν.

κδ'. Ἐν τούτοις δὲ βασιλεὺς ἄλλον ἐς Λιβύην P 294
στρατηγὸν Ἀρεόβινδον ξὺν στρατιώταις ὀλίγοις τισὶν
ἔπεμψεν, ἄνδρα ἐκ βουλῆς μὲν καὶ εὖ γεγονότα, ἔργων

25 cf. Theoph. I 210

2 γερμανῶ *P*] γερμανὸν *O* ‖ 8 ἀδραμητηνῶν *P* corr. *O*] ἀδραμιτηνῶν *V*, ἀδραμητινῶν *P* pr. m. ‖ 13 τε *VO*] τὴν *P* ‖ 14 σχεδόν τι *V*] om. *PO* ‖ 15 ἀδραμητῶν *O* ‖ 17 ἅτε *V*] ἅπαντες ἅτε *PO* ‖ 22 δὴ *PO*] om. *V* ‖ 23 ἦγε *O* ‖ 24 τούτοις *V*] τούτῳ *PO*

2 δὲ πολεμίων οὐδαμῶς ἔμπειρον. καὶ ξὺν αὐτῷ Ἀθα-
νάσιον ἔπαρχον ἄρτι ἐξ Ἰταλίας ἥκοντα ἔστελλε καὶ
Ἀρμενίους ὀλίγους τινάς, ὧν Ἀρταβάνης τε καὶ Ἰωάννης
ἦρχον, Ἰωάννου παῖδες, Ἀρσακίδαι μὲν γένος, ἔναγχος
δὲ ἀπολιπόντες τὸ Περσῶν στράτευμα, ἔς τε Ῥωμαίους
αὖθις ξὺν τοῖς ἄλλοις Ἀρμενίοις αὐτόμολοι ἥκοντες.
3 συνῆν δὲ τῷ Ἀρεοβίνδῳ ἥ τε ἀδελφὴ καὶ Πρεϊέκτα ἡ
γυνή, Βιγλεντίας θυγάτηρ τῆς βασιλέως Ἰουστινιανοῦ
4 ἀδελφῆς. οὐ μὴν οὐδὲ Σέργιον μετεπέμπετο, ἀλλ'
αὐτόν τε καὶ Ἀρεόβινδον Λιβύης στρατηγοὺς ἐκέλευεν
εἶναι, τήν τε χώραν καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς κατα-
5 λόγους διελομένους. ἐπέβαλε δὲ Σεργίῳ μὲν τὸν
πόλεμον διενεγκεῖν πρὸς τοὺς ἐν Νουμιδίᾳ βαρβάρους,
Ἀρεοβίνδῳ δὲ τοῖς ἐν Βυζακίῳ Μαυρουσίοις ἀεὶ δια-
6 μάχεσθαι. καταπλεύσαντός τε τοῦ στόλου τούτου ἐς
Καρχηδόνα Σέργιος μὲν ἐπὶ Νουμιδίας ξὺν τῷ οἰκείῳ
στρατῷ ἀπιὼν ᾤχετο, Ἀρεόβινδος δὲ Ἀντάλαν τε καὶ
Στότζαν ἐνστρατοπεδεύεσθαι μαθὼν ἀμφὶ πόλιν Σικκα-
βενερίαν, τριῶν ἡμερῶν ὁδῷ Καρχηδόνος διέχουσαν,
B 514 Ἰωάννην τὸν Σισινιόλου ἐπ' αὐτοὺς ἐκέλευεν ἰέναι
7 τοῦ στρατοῦ ἀπολεξάμενον εἴ τι ἄριστον ἦν· τῷ τε
Σεργίῳ ἔγραφε τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην ἀναμίγνυ-
σθαι, ἐφ' ᾧ κοινῇ ἅπαντες ὁμόσε τοῖς πολεμίοις χω-
8 ρήσουσι. Σέργιος μὲν οὖν τῶν τε γεγραμμένων καὶ
τοῦ ἔργου τούτου ὀλιγωρεῖν ἔγνω, ὁ δὲ Ἰωάννης

2 ἔπαρχον VO] ὕπαρχον P | ἰταλίας VO] ἰταλῶν P ‖ 3 ἀρμενίους V ‖ 5 δὲ ἀπολιπόντες om. O ‖ 5—6 ῥωμαίους αὖθις PO] ῥωμαίους V ‖ 6 ἀρμενίοις VO ‖ 7 ξυνῆν PO | Πρεϊέκτα Maltr.] πρεῖκτα V, πρεῖσκα P, πρέϊκα O, Περίεκτα Theoph. ‖ 8 τῆς] τοῦ O ‖ 10 τε om. O | λιβύη O ‖ 12 ἐπέβαλλε PO ‖ 13 νουμηδία hic et infra O ‖ 17 ἀπιὼν] ὼν evanuit in O | Ἀντάλαν] ἀτάλαν O ‖ 18 πόλιν] πόλει V ‖ 18—19 σικαβενερίαν V ‖ 20 σισιννιόλου P ‖ 21 τε VO] δὲ P

ξὺν ὀλίγῳ στρατῷ ἀμυθήτῳ ἠνάγκαστο πολεμίων πλήθει
ἐς χεῖρας ἰέναι. ἦν δὲ αὐτῷ τε καὶ Στότζᾳ μέγα τι 9
ἀεὶ ἐς ἀλλήλους ἔχθος, ἑκάτερός τε αὐτοῖν ηὔχετο φο-
νεὺς θατέρου γενόμενος οὕτω δὴ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανι-
σθῆναι. τότε γοῦν, ἐπειδὴ τάχιστα ἡ μάχη ἐν χερσὶ 10
γίγνεσθαι ἔμελλεν, ἄμφω ἐκ τῶν στρατοπέδων ἐλαύ-
νοντες ἐπ' ἀλλήλους ἦλθον. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης ἐν- 11
τείνας τὸ τόξον ἔτι προσιόντα τὸν Στότζαν κατὰ βου-
βῶνα τὸν δεξιὸν ἐπιτυχὼν βάλλει, ὁ δὲ καιρίαν πληγεὶς
αὐτοῦ ἔπεσεν, οὔπω μὲν τεθνεὼς, χρόνον δέ τινα ὀλίγον
ταύτῃ δὴ ἐπιβιωσόμενος τῇ πληγῇ. ἐπελθόντες δὲ 12
πάντες αὐτίκα, ὅσοι τε αὐτῷ εἵποντο καὶ ὁ τῶν Μαυ-
ρουσίων στρατὸς, Στότζαν μὲν ὀλιγοψυχοῦντα ἐπὶ δέν-
δρου τινὸς ἔθεντο, αὐτοὶ δὲ θυμῷ πολλῷ ἐπὶ τοὺς
πολεμίους χωρήσαντες τόν τε Ἰωάννην καὶ Ῥωμαίους P 295
ἅπαντας ἅτε πλήθει πολλῷ ὑπεραίροντες, οὐδενὶ πόνῳ
ἐτρέψαντο. τότε δή φασιν εἰπεῖν τὸν Ἰωάννην ὡς 13
ἡδύν τινα θάνατον θνήσκοι, ἐπεί οἱ τὰ τῆς εὐχῆς
ἀμφὶ τῷ Στότζᾳ ἐς πέρας ἀφῖκται. χῶρος δέ τις ἦν
κατάντης ἐνταῦθα, οὗ δὴ αὐτὸν ἀποβάλλει ὀκλάσας ὁ
ἵππος. ἐφ' ὃν αὖθις αὐτὸν ἀναθρώσκειν πειρώμενον 14
καταλαβόντες οἱ πολέμιοι κτείνουσιν, ἄνδρα γενόμενον
δόξῃ τε καὶ ἀρετῇ μέγαν. ὅπερ ὁ Στότζας μαθὼν B 515
ἐτελεύτησε, τοσοῦτον εἰπὼν, ὡς ἥδιστα τὸ λοιπὸν

---

23 Auct. Marcell. Com. ad a. 545 (2). Vict. Tonn. ad a. 545

---

1 πλῆθος V ‖ 3 ἔχθος VPO corr.] ἄχθος O pr. m. | αὐτοῖν V] αὐτῶν PO ‖ 6 γενέσθαι O | τῶν στρατοπέδων PO] τοῦ στρατοπέδου V ‖ 9 πληγεὶς V] τυπτεὶς P, τυπεὶς O ‖ 10 τινα ὀλίγον V] ὀλίγον τινὰ PO ‖ 11 ἀπελθόντες V ‖ 13 ὀλιγοψυχοῦντα] λιποψυχοῦντα Herw. ‖ 19 ἀφίκτο V

15 θνήσκοι. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Ἰωάννης Ἀρμένιος
Ἀρταβάνου ἀδελφὸς θνήσκει, ἔργα ἐς τοὺς πολεμίους
16 ἐπιδειξάμενος ἀρετῆς ἄξια. βασιλεὺς δὲ ταῦτα ἀκού-
σας περιώδυνός τε τῇ τοῦ Ἰωάννου ἀρετῇ γεγονὼς
μάλιστα, ἀξύμφορόν τε νομίσας εἶναι τοῖν δυοῖν στρα-
τηγοῖν τὴν ἀρχὴν διέπειν, τὸν μὲν Σέργιον εὐθὺς
μεταπεμψάμενος ἐς Ἰταλίαν ξὺν στρατῷ ἔπεμψεν,
Ἀρεοβίνδῳ δὲ ἅπαν τὸ Λιβύης παρέδωκε κράτος.

κε'. Γόνθαρις δὲ δυοῖν μησὶν ὕστερον ἢ Σέργιος
ἐνθένδε ἀπιὼν ᾤχετο, τυραννίδι ἐπέθετο τρόπῳ τοιῷδε.
ἐτύγχανε μὲν αὐτὸς τῶν ἐν Νουμίδαις καταλόγων
ἡγούμενος διατριβήν τε διὰ τοῦτο ἐνταῦθα ἔχων,
ἔπρασσε δὲ λάθρα ἐς Μαυρουσίους ὅπως ἐπὶ Καρχη-
2 δόνα χωρήσωσιν. αὐτίκα τοίνυν ἔκ τε Νουμιδίας καὶ
Βυζακίου πολεμίων στρατὸς ἐς ταὐτὸ ἀγηγερμένος ἐπὶ
Καρχηδόνα σπουδῇ πολλῇ ᾔεσαν. ἡγεῖτο δὲ Νουμιδῶν
μὲν Κουτζίνας τε καὶ Ἰαύδας, Βυζακηνῶν δὲ Ἀντάλας.
3 ξυνῆν δὲ αὐτῷ καὶ Ἰωάννης ὁ τύραννος ξὺν τοῖς ἑπο-
μένοις, ὃν δὴ οἱ στασιῶται, Στότζα τετελευτηκότος,
4 ἄρχοντα σφίσιν αὐτοῖς κατεστήσαντο. γνοὺς δὲ Ἀρεό-
βινδος τὴν ἔφοδον ἄλλους τε τῶν ἀρχόντων ξὺν τοῖς
ἑπομένοις ἐς Καρχηδόνα καὶ Γόνθαριν μετεπέμπετο.

---

8 cf. Auct. Marcell. Com. ad a. 546 (3) ‖ 18 cf. Theoph. I 211. Auct. Marcell. Com. ad a. 545 (2)

---

1 ἀρμένιος *VO* ‖ 4—5 περιώδυνός—μάλιστα om. *V* ‖ 5 δυεῖν *P* ‖ 6 διέπειν] μάλιστα διέπειν *V*, ἔχειν *PO* ‖ 7 ἔπεμψεν *VP*] ἔστειλεν *O* ‖ 9 δυεῖν *V* ‖ 10 τυραννίδι] καὶ τυραννίδι *O* ‖ 11 νουμήδοις *O* ‖ 13—14 καρχηδόνα *P* pr. m. et Theoph.] καρχηδόνος *VP* corr., *O* ‖ 14 χωρήσωσιν *V*] χωρήσουσιν *PO* | νουμηδίας *O* ‖ 16 σπουδῇ πολλῇ] πολλοὶ *O* | νουμήδων *O* ‖ 17 Βυζακίων Theoph. ‖ 19 στασιῶται *V*] στρατιῶται *PO* ‖ 22 μετεπέμπετο *VO*] μετεπέμψατο *P*

παρῆν δὲ αὐτῷ ξὺν τοῖς Ἀρμενίοις καὶ Ἀρταβάνης.
ὁ μὲν οὖν Ἀρεόβινδος Γόνθαριν ἐξηγεῖσθαι παντὶ τῷ 5
στρατῷ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐκέλευεν. ὁ δὲ προθύμως 6 B 516
οἱ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ὑπηρετήσειν ὑποσχόμενος ἐποίει
τάδε. τῶν οἰκετῶν ἕνα, Μαυρούσιον μὲν γένος, τέχνην
δὲ μάγειρον, ἐς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον ἐκέ- P 296
λευσεν ἰέναι, καὶ δόκησιν μὲν τοῖς ἄλλοις παρέχεσθαι
ὅτι δὴ τὸν δεσπότην ἀποδρὰς ᾤχετο, λάθρα δὲ τῷ
Ἀντάλᾳ εἰπεῖν ὡς αὐτῷ Γόνθαρις κοινωνεῖν βούλοιτο
τῆς Λιβύων ἀρχῆς. ὁ μὲν οὖν μάγειρος κατὰ ταῦτα ἐποίει, 7
ὁ δὲ Ἀντάλας τὸν μὲν λόγον ἀσμένως ἤκουσε, τοσοῦτον
δὲ ἀπεκρίνατο, ὡς αἱ γενναῖαι τῶν πράξεων οὐ διὰ
τῶν μαγείρων ἐπιγίνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις πεφύκασι.
ταῦτα ἐπεὶ Γόνθαρις ἤκουσε, τῶν δορυφόρων ἕνα, 8
Οὐλίθεον ὄνομα, ᾧ δὴ μάλιστα πιστοτάτῳ ἐχρῆτο,
παρὰ τὸν Ἀντάλαν εὐθὺς ἔπεμψεν, ὡς ἀγχοτάτω Καρχη-
δόνος αὐτὸν παρακαλῶν ἰέναι. οὕτω γάρ οἱ τὸν 9
Ἀρεόβινδον ἐξ ἀνθρώπων ἀφανιεῖν ἐπηγγέλλετο. ὁ 10
μὲν οὖν Οὐλίθεος κρύφα τῶν ἄλλων βαρβάρων Ἀν-
τάλᾳ ξυμβαίνει, ἐφ' ᾧ Βυζακίου μὲν Ἀντάλας ἄρχοι,
τό τε ἥμισυ τῶν Ἀρεοβίνδου χρημάτων ἔχων καὶ πεντα-
κοσίους τε καὶ χιλίους στρατιώτας Ῥωμαίους σὺν αὐτῷ
ἐπαγόμενος, Γόνθαρις δὲ τὸ βασιλέως ἀξίωμα λάβοι,
Καρχηδόνος τε τὸ κράτος καὶ Λιβύης τῆς ἄλλης ἔχων.
ταῦτά τε διαπεπραγμένος ἐπανῆκεν ἐς τὸ Ῥωμαίων 11
στρατόπεδον, ὅπερ ἅπαν πρὸ τοῦ περιβόλου πεποίηντο,

1 ἀρμενίοις *VO* ‖ 4 τὸν *V*] om. *PO* ‖ 5 ἕνα *V*] μὲν ἕνα *PO* | μὲν *VP*] om. *O* ‖ 6 πολεμίων *V*] ἐναντίων *PO* ‖ 6—7 ἐκέλευσεν *V*] ἐκέλευεν *PO* ‖ 11 δὲ *V*] δέ οἱ *PO* ‖ 12 οὐ *VO*] om. *P* ‖ 15 οὐλίθιον *V* ‖ 16 ἀγχιτάτω *V* ‖ 19 οὐλίθιος *V* ‖ 21—22 πεντακοσίους τε καὶ *PO*] τε om. *V* ‖ 22 ῥωμαίων σὺν αὐτῶ *V*, ῥωμαίους ξὺν αὐτῶ *P*, ξὺν αὐτῶ ῥωμαίους *O* ‖ 23 ἀπαγόμενος *V* ‖ 26 πεποί-

ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὰ φυλακτήρια πύλης ἑκάστης νει-
12 *μάμενοι. οἱ δὲ βάρβαροι οὐ πολλῷ ὕστερον εὐθὺ*
Καρχηδόνος σπουδῇ πολλῇ ᾔεσαν, ἔν τε χωρίῳ τῷ
B 517 *Δεκίμῳ καλουμένῳ στρατοπεδευσάμενοι ἔμενον. ἐνθένδε*
13 *τε ἄραντες τῇ ὑστεραίᾳ πρόσω ἐχώρουν. τινὲς δὲ*
ὑπαντιάσαντες τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ, ἐς χεῖράς τε αὐ-
τοῖς ἀπροσδόκητοι ἦλθον καὶ Μαυρουσίους οὐ συχνοὺς
14 *ἔκτειναν. οὓς δὴ ὁ Γόνθαρις εὐθὺς ἀνεκάλει κακίζων*
ἅτε ἀνεπισκέπτως τε θρασυνομένους καὶ τὰ Ῥωμαίων
πράγματα ἐθέλοντας ἐς προὖπτόν τινα ἐμβαλεῖν κίν-
δυνον.

15 *Ἐν τούτῳ δὲ Ἀρεόβινδος πέμψας παρὰ τὸν Κουτζίναν*
λάθρα ἔπρασσε προδοσίας πέρι. καί οἱ ὁ Κουτζίνας
ὡμολόγησεν, ἐπειδὰν ἐν τῷ ἔργῳ γένωνται, ἐπί τε
Ἀντάλαν καὶ Μαυρουσίους τοὺς ἐν Βυζακίῳ τραπέ-
16 *σθαι. Μαυρούσιοι γὰρ οὔτε πρὸς ἄλλων ἀνθρώπων*
τινὰς οὔτε πρὸς ἀλλήλους τὸ πιστὸν ἔχουσι. ταῦτα
17 *ἐς Γόνθαριν Ἀρεόβινδος ἐξήνεγκεν. ὁ δὲ παρακρούε-*
σθαί τε καὶ ἀναβάλλεσθαι τὴν πρᾶξιν ἐθέλων παρῄνει
τῷ Ἀρεοβίνδῳ τὸ πιστὸν ἐς Κουτζίναν ὡς ἥκιστα
ἔχειν, ἢν μὴ τοὺς παῖδας ἐν ὁμήρων λόγῳ παρ' αὐτοῦ
18 *λάβοι. Ἀρεόβινδος μὲν οὖν καὶ Κουτζίνας λάθρα παρ'*
ἀλλήλους ἀεὶ πέμποντες ἀμφὶ τῇ ἐς Ἀντάλαν ἐπιβουλῇ
19 *διατριβὴν εἶχον. Γόνθαρις δὲ αὖθις τὸν Οὐλίθεον*
στείλας ἔκπυστα τῷ Ἀντάλᾳ ἐποίησε τὰ πρασσόμενα.
20 *καὶ ὃς οὔτε τι τῷ Κουτζίνᾳ ἐπικαλεῖν ἔγνω οὔτε ὅτι*

ηντο Hoesch. in marg.] *πεποίηνται* codd. ‖ 7 *μαυρουσίους οὐ V*] *μαυρουσίων PO* ‖ 15—16 *ἐν βυζακίω τραπέσθαι V*] *ἐκ βυζακίου τραπήσεσθαι PO* ‖ 16 *ἄλλων V*] *ἄλλους PO* ‖ 18 *ἀρεόβινδος V*] *ὁ ἀρεόβινδος PO* ‖ 23 *ἀντάλα PO* ‖ 24 *εἶχον VO*] *ἔσχον P* ‖ 26 *οὔτε τι—οὔτε*] *οὐδέ τι—οὐδὲ VP*, *οὐδέν τι—οὐδὲ O*

ἐπέπυστο τὴν ἐπιβουλὴν ἔνδηλος αὐτῷ ἐγεγόνει, οὐ
μὴν οὐδέ τι ἐξήνεγκε τῶν αὐτῷ τε καὶ Γονθάριδι
ξυγκειμένων. ἀλλήλοις δὲ ἄμφω πολέμιοί τε καὶ 21
δυσμενεῖς ταῖς γνώμαις ὄντες νῷ τε πονηρῷ ξυνετάσ- P 297
σοντο, ἐπί τε τὸν οἰκεῖον ἑκάτερος φίλον ἀλλήλοις
ξυστρατεύοντες ᾖεσαν. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ Κουτζίνας 22 B 518
τε καὶ Ἀντάλας ἐπὶ Καρχηδόνα τὸν Μαυρουσίων στρα-
τὸν ἐπῆγον. Γόνθαρις δὲ κτεῖναι μὲν τὸν Ἀρεόβινδον
διενοεῖτο, τοῦ δὲ μὴ δοκεῖν τυραννίδος ἐπιβατεύειν,
ἐν παρατάξει λάθρα τοῦτο δρᾶν ἤθελεν, ὅπως πρὸς
ἑτέρων μὲν ἡ ἐπιβουλὴ ἐς τὸν στρατηγὸν γεγενῆσθαι
δόξειεν, αὐτὸς δὲ ἀναγκασθείη τῷ Ῥωμαίων στρατῷ
ἀνελέσθαι τὴν Λιβύης ἀρχήν. ἀπάτῃ τοίνυν τὸν 23
Ἀρεόβινδον περιελθὼν πείθει τοῖς πολεμίοις ἐπεξελ-
θόντα ὁμόσε ἰέναι, ἤδη που Καρχηδόνος ἄγχιστα
ἥκουσιν. ἐδόκει γοῦν αὐτῷ τῇ ὑστεραίᾳ παντὶ τῷ 24
στρατῷ ἐξηγήσεσθαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἅμα ἡλίῳ
ἀνίσχοντι. ἀλλ' Ἀρεόβινδος ἀπείρως τε λίαν ἐς τὸ 25
πρᾶγμα τοῦτο καὶ ὀκνηρῶς ἔχων μελλήσει ἐχρῆτο οὐ-
δενὶ λόγῳ. μελετῶν τε γὰρ ὅπως ἐνδύσαιτο τὴν τῶν 26
ὅπλων σκευὴν καὶ τἄλλα ἐξαρτυόμενος ἐς τὴν ἔξοδον
τὸν πλεῖστον τῆς ἡμέρας ἀνάλωσε χρόνον. διὸ δὴ τὴν 27
παράταξιν ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἀποθέμενος ἡσυχῇ ἔμενε.
Γόνθαρις δὲ αὐτὸν ἐξεπίτηδες τὴν μέλλησιν πεποιῆ- 28

---

8 cf. Theoph. I 212

---

4 νῷ] νῦν *O* ‖ 5 ἐπί] ἐπεί *O* ‖ 6 ξυνστρατεύοντες *P* ‖ 7—8 στρατὸν] στρατηγὸν *O* ‖ 9 τοῦ *V*] τὸ *PO* ‖ 12 ἀναγκασθεὶς *PO* ‖ 15 ἄγχιστα *PO*] ἔγγιστα *V* ‖ 16 γοῦν *VP*] γὰρ *O* | αὐτῷ] αὐτὸν *V* ‖ 19 μελήσει *V* ‖ 20 τε *VO*] τι *P* ‖ 23 ἔμενεν *V*, ἔμεινε *PO* ‖ 24—537, 8 Γόνθαρις—διενοεῖτο om. *V*

*σθαι ὑποτοπήσας ἅτε τῶν πρασσομένων αἰσθανόμενον,
ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τόν τε φόνον τοῦ στρατηγοῦ καὶ
τῆς τυραννίδος τὴν ἐπίθεσιν ἐπιτελεῖν ἔγνω.*

*κϛʹ. Ἡμέρᾳ τε τῇ ἐπιγενομένῃ ἐποίει τάδε. τὰς
πύλας ἀναπετάσας, οὗ δὴ αὐτὸς φυλακὴν εἶχε, λίθους
μὲν ὑπερφυεῖς ἔνερθεν ἔθηκεν, ὡς μή τις αὐτὰς ἐπι-
τιθέναι εὐπετῶς δύναιτο, ἄνδρας τε τεθωρακισμένους
καὶ τὰ τόξα ἐν χερσὶν ἔχοντας ἀμφὶ τὰς ἐπάλξεις πολ-*
B 519 *λοὺς ἔστησεν, αὐτός τε τὸν θώρακα ἐνδὺς εἱστήκει ἐν*
2 *μέσαις ταῖς πύλαις. ἐπενόει δὲ ταῦτα οὐ Μαυρουσίων
ἕνεκα, ὅπως τῇ πόλει αὐτοὺς δέξηται (ἀβέβαιοι γὰρ
Μαυρούσιοι παντάπασιν ὄντες ὑπόπτως ἔχουσιν ἐς*
3 *πάντας ἀνθρώπους. τοῦτό τε αὐτοῖς οὐκ ἄπο τοῦ
εἰκότος γενέσθαι ξυμβαίνει. ἐπεὶ ὅστις ἄπιστος ἐς τοὺς
πέλας καθέστηκε φύσει, οὐδὲ αὐτὸς πιστεύειν ὁτῳοῦν
δύναται, ἀλλ' ὑπόπτως ἔχειν ἀναγκάζεται ἐς πάντας
ἀνθρώπους ἐκ τῆς αὑτοῦ γνώμης τὸν τοῦ πέλας*
4 *σταθμώμενος τρόπον. διὸ δὴ οὐδὲ Μαυρουσίους ἤλπιζε
Γόνθαρις πιστεύσαντάς οἱ ἐντὸς τοῦ περιβόλου γενή-
σεσθαι), ἀλλ' ὅπως Ἀρεόβινδος ἐμπεσὼν ἐς μέγα τι
δέος ἐς φυγήν τε εὐθὺς ὁρμηθείη καὶ κατὰ τάχος*
5 P 298 *Καρχηδόνα ἀπολιπὼν ἐπὶ Βυζαντίου κομίζοιτο. καὶ*
a. 544/45 *ἔτυχέ γε τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας, εἰ μὴ χειμὼν μεταξὺ*
6 *ἐπιγενόμενος διεκώλυσε. μαθὼν δὲ Ἀρεόβινδος τὰ
ποιούμενα, τόν τε Ἀθανάσιον καὶ τῶν δοκίμων τινὰς*
7 *μετεπέμπετο. παρῆν δέ οἱ καὶ Ἀρταβάνης ἐκ τοῦ
στρατοπέδου τρίτος αὐτός, τῷ τε Ἀρεοβίνδῳ παρῄνει
μήτε ἀναπεπτωκέναι μήτε τόλμῃ τῇ Γονθάριδος ἐνδιδό-*

---

1 *ὑποτοπήσας P*] *ὑποτοπάσας O* | *αἰσθόμενον O* ‖ 6 *αὐτὰς P*] *αὐταῖς O* ‖ 12 *ἔχουσι O* | *ἐς P*] *πρὸς O* ‖ 17 *αὐτοῦ* codd. ‖ 22 *βυζάντιον O* ‖ 23 *γε O*] *τε P* | *ἐννοίας P*] *εὐνοίας O*

ναι, ἀλλ' αὐτίκα μάλα ἐπ' αὐτὸν ὁμοῦ ξὺν πᾶσι τοῖς
οἱ ἑπομένοις ἰόντα ἔργου ἔχεσθαι, πρίν τι περαιτέρω
γεγονέναι κακόν. τὰ μὲν οὖν πρῶτα πέμψας Ἀρεό- 8
βινδος παρὰ Γόνθαριν τῶν ἐπιτηδείων τινά, Φρέδαν
ὄνομα, ἐκέλευεν ἀποπειρᾶσθαι τῆς αὐτοῦ γνώμης. ἐπεὶ 9
δὲ ὁ Φρέδας ἐπανήκων οὐδαμῇ ἀπαρνεῖσθαι Γόν-
θαριν τὴν τυραννίδα ἐσήγγελλεν, ἤδη ἐπ' αὐτὸν ὡς ἐς
μάχην ἰέναι διενοεῖτο.

Ἐν τούτῳ δὲ Γόνθαρις Ἀρεόβινδον εἰς τοὺς στρα- 10 B520
τιώτας διέβαλεν, ὡς ἄνανδρός τε εἴη καὶ ἅμα μὲν δέει
ἐς τοὺς πολεμίους ἐχόμενος, ἅμα δὲ τὰς συντάξεις
σφίσιν ὡς ἥκιστα ἐθέλων διδόναι, δρασμόν τε ξὺν
Ἀθανασίῳ βουλεύεται καὶ αὐτίκα ἐκ Μανδρακίου
ἀποπλεῖν μέλλουσιν, ὅπως οἱ στρατιῶται λιμῷ τε καὶ
Μαυρουσίοις μαχόμενοι διαφθείρωνται, ἐπυνθάνετό
τε εἴπερ αὐτοῖς βουλομένοις εἴη ἄμφω ξυλλαβοῦσιν
ἐν φυλακῇ ἔχειν. οὕτω γὰρ ἤλπιζεν Ἀρεόβινδον ἢ 11
τοῦ θορύβου ᾐσθημένον φυγῇ χρήσεσθαι, ἢ κατα-
ληφθέντα πρὸς τῶν στρατιωτῶν διαφθαρήσεσθαι οὐ-
δενὶ λόγῳ. χρήματα μέντοι αὐτὸς οἴκοθεν ὡμολόγει 12
τοῖς στρατιώταις προΐεσθαι ὅσαπερ αὐτοῖς τὸ δημόσιον
ὦφλε. καὶ οἱ μὲν τούς τε λόγους ἐπῄνουν καὶ θυμῷ 13
ἐς τὸν Ἀρεόβινδον πολλῷ εἴχοντο, μεταξὺ δὲ Ἀρεό-
βινδος ξύν τε Ἀρταβάνῃ καὶ τοῖς ἑπομένοις ἐνταῦθα
ἀφίκεται. καὶ γίνεται μάχη ἔν τε ταῖς ἐπάλξεσι καὶ 14
κάτω ἀμφὶ τὰς πύλας, οὗ Γόνθαρις εἱστήκει, ἐν ᾗ

7 ἐσήγγελεν *P* ‖ 9 ἐς *PO* ‖ 10 διέβαλλεν *PO* ‖ 11 ξυντάξεις *O* ‖ 14 λιμῷ τε om. *O* ‖ 15 μαχομένοις διαφθείρονται *V*, διαφθείρωνται μαχόμενοι *PO* ‖ 16 εἴπερ] ὥσπερ *O* ‖ 17 ἤλπιζεν *V*] ἤλπιζε τὸν *PO* ‖ 18 τοῦ om. *V* ‖ 20 μέντοι *V*] μὲν *PO* | οἴκοθεν *V*] om. *PO* ‖ 22—23 ἐπῄνουν—εἴχοντο *V*] ἐνεδέχοντο ceteris omissis *PO* ‖ 25 ἀφίκεται *V*] ἀφίκετο *PO*

15 οὐδέτεροι τὸ ἔλασσον ἔσχον. ἔμελλόν τε ξυλλεγόμενοι
ἐκ τῶν στρατοπέδων, ὅσοι βασιλεῖ εὐνοϊκῶς εἶχον,
τοὺς στασιώτας κατὰ κράτος ἑλεῖν. οὐ γὰρ ἅπαντας
ὁ Γόνθαρίς πω ἐξηπατήκει, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι ἔτι ταῖς
16 γνώμαις ἀκραιφνεῖς ἔμενον. Ἀρεόβινδος δὲ τότε πρῶ-
τον ἄνδρας κτεινομένους ἰδὼν (οὐ γάρ πω ἐθὰς τοῦ
θεάματος τούτου ἐτύγχανεν ὤν) κατεπλάγη τε καὶ
17 ἀποδειλιάσας οὐκ ἐνεγκών τε τὰ δρώμενα φεύγει. ἔστι
δέ τις ἐντὸς τοῦ Καρχηδόνος περιβόλου νεὼς πρὸς τῇ
B 521 τῆς θαλάσσης ἀκτῇ, οὗ δὴ ἄνδρες οἰκοῦσιν, οἷς τὰ ἐς
τὸ θεῖον ἀκριβῶς ἤσκηται· μοναχοὺς καλεῖν τοὺς ἀν-
θρώπους ἀεὶ νενομίκαμεν· τοῦτον Σολόμων δειμάμενος
τὸν νεὼν οὐ πολλῷ πρότερον τειχίσματί τε περιβαλὼν
18 φρούριον ἐχυρώτατον κατεστήσατο. ἐνταῦθα καταφυ-
γὼν Ἀρεόβινδος ἐσεπήδησεν, ἔνθα τήν τε γυναῖκα καὶ
19 τὴν ἀδελφὴν ἐτύγχανε πέμψας. τότε καὶ Ἀρταβάνης
P 299 ἀπιὼν ᾤχετο, καὶ οἱ λοιποὶ ξύμπαντες ἐνθένδε ἀνε-
20 χώρουν ὡς ἕκαστός πη ἐδύνατο. Γόνθαρις δὲ κατὰ
κράτος νενικηκὼς ξὺν τοῖς στασιώταις τὸ Παλάτιον
ἔσχε, καὶ τάς τε πύλας τόν τε λιμένα ἐνδελεχέστατα
21 ἤδη ἐφύλαττε. πρῶτα μὲν οὖν τὸν Ἀθανάσιον μετε-
22 πέμπετο, καὶ ὃς αὐτῷ οὐδὲν μελλήσας ἦλθε. θωπείᾳ
τε πολλῇ χρώμενος δόκησιν παρείχετο ὡς αὐτὸν ὅτι
23 μάλιστα ἡ πρᾶξις ἀρέσκοι. ἔπειτα δὲ τὸν τῆς πόλεως
ἱερέα πέμψας Ἀρεόβινδον ἐκέλευε τὰ πιστὰ λαβόντα

1 οὐδέτεροι] οὐδ' ἕτεροι V ‖ 3 στασιώτας V] στρατιώτας PO ‖ 7 θεάματος τούτου VP] τοιούτου θεάματος O ‖ 9 καρχηδόνος περιβόλου V] περιβόλου καρχηδόνος PO ‖ 11—12 ἀεὶ ante ἤσκηται transponendum conicit Christ ‖ 12 σολομῶν O ‖ 17–18 ἀπεχώρουν O ‖ 19 στασιώταις VO] στρατιώταις P ‖ 21 ἐφύλαε P, ἐφύλασσε O | πρῶτον V ‖ 22 μελήσας VO ‖ 23 αὐτὸν VO] αὐτῷ P | ὅτι] ἔτι O ‖ 24 ἀρέσκει V

ἐς Παλάτιον ἥκειν, ἀπειλήσας πολιορκήσειν τε ἀπειθή-
σαντα καὶ μηκέτι αὐτῷ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τὰ πιστὰ
δώσειν, ἀλλὰ πάσῃ μηχανῇ ἐξελὼν κτείνειν. ὁ μὲν 24
οὖν ἱερεὺς Ῥεπάρατος ἰσχυρίζετο Γουνθάριδος γνώμῃ
τῷ Ἀρεοβίνδῳ ὀμεῖσθαι, μηδὲν αὐτῷ ἄχαρι πρὸς ἐκεί-
νου ξυμβήσεσθαι, φράσας καὶ ὅσα μὴ πειθομένῳ τῷ
ἀνθρώπῳ ἠπείλησε. δείσας δὲ Ἀρεόβινδος ὡμολόγησεν 25
αὐτίκα τῷ ἱερεῖ ἕψεσθαι, ἣν τὸ θεῖον λουτρὸν ἱερουρ-
γήσας, ᾗπερ εἴθισται, εἶτα πρὸς αὐτοῦ οἱ ἀπομοσάμε-
νος ἀμφὶ τῇ σωτηρίᾳ τὰ πιστὰ δοίη. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς 26
κατὰ ταῦτα ἐποίει. Ἀρεόβινδος δὲ οὐδέν τι μελλήσας
αὐτῷ εἵπετο, ἱμάτιον ἀμπεχόμενος οὔτε στρατηγῷ οὔτε B 522
ἄλλῳ στρατευομένῳ ἀνδρὶ ἐπιτηδείως ἔχον, ἀλλὰ δούλῳ
ἢ ἰδιώτῃ παντάπασι πρέπον· κασοῦλαν αὐτὸ τῇ Λατί-
νων φωνῇ καλοῦσι Ῥωμαῖοι. ἐπειδή τε ἀγχοῦ τοῦ 27
Παλατίου ἐγένοντο, τὰ θεῖα ἐν χερσὶ λόγια παρὰ τοῦ
ἱερέως λαβὼν τῷ Γουνθάριδι ἐς ὄψιν ἦλθε. πρηνής 28
τε πεσὼν χρόνον πολὺν αὐτοῦ ἔκειτο, τὴν ἱκετηρίαν
αὐτῷ τά τε θεῖα λόγια προτεινόμενος καὶ τὸ παιδίον,
ὅπερ τοῦ θείου ἀξιωθὲν λουτροῦ ἔτυχεν, ἐφ' οὗ οἱ
τὴν πίστιν ὁ ἱερεύς, ὥσπερ μοι ἐρρήθη, παρέσχετο.
ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἐξανέστησεν ὁ Γόνθαρις μόλις, πρὸς 29

19 cf. Theoph. I 213

2 αὐτῷ *V* et Theoph.] αὐτοῦ *PO* | τῆς usque ad finem huius libri deerant in *V*, suppleta sunt rec. manu ‖ 3 κτενεῖν Braun ‖ 6 ὅσα *V*] οἷα *PO* ‖ 7 ὁμολόγησεν *P* ‖ 8 λουτρὸν] λῦτρον *P* ‖ 9—10 ἀπομοσάμενος *VO*] ἐπομοσάμενος *P* ‖ 11 ταῦτα] ταυτὰ *O* | μελήσας *PO* ‖ 13 ἀνδρὸς *V* | ἔχων *V* ‖ 14 κασοῦλον *V*, κασουλὰν *O* | αὐτὸ] αὐτῷ *O* ‖ 15 τε *PO*] γε *V* ‖ 16 ἐγένοντο *VO*] ἐγένετο *P* | παρὰ *PO*] πρὸς *V* ‖ 17 γόνθαρι *O* ‖ 19 τὸ] οὐ *O* ‖ 20 ἀξιωθὲν λουτροῦ *V*] λουτροῦ ἀξιωθὲν *PO* ‖ 22 πρὸς *V*] παρὰ *PO*

τῶν ἱερῶν ἁπάντων ἀνεπυνθάνετο τοῦ Γουθάριδος,
30 εἴ οἱ τὰ τῆς σωτηρίας ἐν ἀσφαλεῖ κεῖται. καὶ ὃς
θαρσεῖν αὐτὸν ἰσχυρότατα ἤδη ἐκέλευεν· οὐδὲν γὰρ
ἄχαρι πρὸς αὐτοῦ πείσεσθαι, ἀλλὰ τῇ ὑστεραίᾳ ξύν
τε τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς χρήμασιν ἐκ Καρχηδόνος οἰχή-
31 σεσθαι. εἶτα τὸν ἱερέα Ῥεπάρατον ἀποπεμψάμενος,
Ἀρεόβινδόν τε καὶ Ἀθανάσιον δειπνεῖν ξὺν αὐτῷ ἐν
32 Παλατίῳ ἐκέλευε. καὶ δειπνοῦντα μὲν τὸν Ἀρεόβινδον
ἐτίμα· πρῶτον γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τῆς στιβάδος κατέκλινε·
δειπνήσαντα δὲ οὐ μεθῆκεν, ἀλλὰ καθεύδειν ἐν κοι-
τῶνι μόνον ἠνάγκαζεν· οὗ δὴ τὸν Οὐλίθεον ξὺν ἑτέ-
33 ροις τισὶν ἐπ' αὐτὸν ἔπεμψεν. οἵπερ αὐτὸν κωκύοντά
τε καὶ ὀλολυγαῖς συχναῖς χρώμενον πολλά τε πρὸς
ἔλεον ἐπαγωγὰ φθεγγόμενον ἐς αὐτοὺς κτείνουσιν.
Ἀθανασίου μέντοι ἐφείσαντο, τὸ γῆρας, οἶμαι, τοῦ
ἀνθρώπου ὑπεριδόντες.

P300B523 κζ'. Τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ ἡμέρᾳ τὴν μὲν Ἀρεοβίνδου
κεφαλὴν παρὰ τὸν Ἀντάλαν ὁ Γόνθαρις ἔπεμψε, τὰ
δὲ χρήματα καὶ τοὺς στρατιώτας αὐτὸν ἀποστερεῖν
2 ἔγνω. Ἀντάλας τοίνυν, ὅτι τέ οἱ τῶν ξυγκειμένων
οὐδὲν ἐπετέλει, δεινὰ ἐποιεῖτο, καὶ τά τε ὀμωμοσμένα
τά τε εἰργασμένα τῷ Γουθάριδι ἐς τὸν Ἀρεόβινδον
3 ἐννοῶν ἤσχαλλεν. οὐ γάρ οἱ ἐδόκει ὁ τοιούτους ὅρ-
κους ἠδικηκὼς οὔτε αὐτῷ ποτε οὔτε ἄλλῳ ὀτῳοῦν

---

14 cf. Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (6). Vict. Tonn. ad a. 546 (2)

---

1 ἱερῶν VO] ἱερέων P ‖ 7 δειπνεῖν] δειπεῖν V | αὐτῶ VO ‖ 8 τῶ παλατίω P ‖ 10—11 τῶ κοιτῶνι P ‖ 11 οὗ] οἱ Herw. ‖ 14 φθεγγόμενος O ‖ 15 ἀθανάσιον P ‖ 21 δεινὰ] δεινῶς O ‖ 22 τά τε εἰργασμένα O] τά τε εἰργεισμένα V, om. P | τῷ] τῶν O | τὸν om. O ‖ 24 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd.

πιστὸς ἔσεσθαι. πολλὰ γοῦν ἐν αὐτῷ λογισάμενος 4
Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ προσχωρεῖν ἤθελε· διὸ δὴ ὀπίσω
ἀπήλαυνε. γνούς τε Μαρκέντιον, ὃς τῶν ἐν Βυζακίῳ 5
καταλόγων ἦρχεν, ἐς νῆσόν τινα τῶν ταύτῃ ἐπικει-
μένων καταφυγεῖν, πέμψας παρ' αὐτὸν, φράσας τε τὸν
πάντα λόγον καὶ τὰ πιστὰ δοὺς, τὸν ἄνθρωπον ἐπη-
γάγετο. καὶ Μαρκέντιος μὲν ἔμενε ξὺν τῷ Ἀντάλᾳ ἐν 6
τῷ στρατοπέδῳ, στρατιῶται δὲ, ὅσοι ἐν Βυζακίῳ δια-
τριβὴν εἶχον, εὐνοϊκῶς βασιλεῖ ἔχοντες, Ἀδραμητὸν
πόλιν ἐφύλασσον. οἱ δὲ τοῦ Στότζα στρατιῶται, οὐχ 7
ἧσσους ἢ χίλιοι ὄντες, αἰσθόμενοι τῶν ποιουμένων,
Ἰωάννου σφίσιν ἡγουμένου, παρὰ τὸν Γόνθαριν ἐχώ-
ρησαν δρόμῳ. καὶ ὃς αὐτοὺς ἀσμένως τῇ πόλει ἐδέ- 8
ξατο. ἦσαν δὲ Ῥωμαῖοι μὲν πεντακόσιοι, Οὖννοι δὲ
ὀγδοήκοντα μάλιστα, οἱ δὲ λοιποὶ Βανδίλοι ἅπαντες.
καὶ Ἀρταβάνης τὰ πιστὰ λαβὼν ἔς τε τὸ Παλάτιον ξὺν 9
τοῖς Ἀρμενίοις ἀνέβη καὶ τῷ τυράννῳ ὑπηρετήσειν
ἐπιτάσσοντι ὡμολόγησε. λάθρα δὲ ἀνελεῖν τὸν Γόν- 10
θαριν ἐβουλεύετο, Γρηγορίῳ τε τῷ ἀνεψιῷ καὶ Ἀρτα-
σίρῃ τῷ δορυφόρῳ κοινολογησάμενος τὸ βούλευμα τοῦτο. B 524
Γρηγόριος δὲ αὐτὸν ἐς τὴν πρᾶξιν ἐνάγων ἔλεξε τοιάδε 11
„Ἀρταβάνη, νῦν σοι πάρεστι μόνῳ τὸ Βελισαρίου ἀνα-
„δήσασθαι κλέος, μᾶλλον δὲ αὐτὸ καὶ πολλῷ ἔτι ὑπερ-
„βαλέσθαι. ὁ μὲν γὰρ στρατιὰν ἀξιολογωτάτην καὶ 12
„χρήματα μεγάλα παρὰ βασιλέως λαβὼν ἐνταῦθα ἦκεν,
„ἄρχοντας μὲν ἔχων τούς οἱ ἑπομένους καὶ ξυμβούλους

---

1 αὐτῶ codd. ‖ 3 ἀπήλαυνε *PO*] ἤλαυνε *V* ‖ 7 καὶ *VO*] om. *P* | ἀντάλλα *P* ‖ 15 βανδῖλοι *O* ‖ 17 ἀρμενίοις *O* ‖ 18 ἐπιτάττοντι *P* | ἀνελεῖν *VP*] ἀναιρεῖν *O* ‖ 19—20 ἀρτασίρη *VP*] ἀρτασείρα *O* ‖ 22 μόνῳ] πόνω *O* ‖ 23 κλέος] κράτος *O* ‖ 23—24 ὑπερβαλλέσθαι *P*, ὑπερβάλλεσθαι *O* ‖ 24 γὰρ *V* Theoph.] γε *PO*

„πολλούς, στόλον δὲ νηῶν οἷον οὔπω ἡμεῖς ἀκοῇ ἴσ-
„μεν, ἵππον τε πολλὴν καὶ ὅπλα καὶ τὰ ἄλλα ἁπλῶς
„εἰπεῖν ἅπαντα ἐπαξίως οἱ παρεσκευασμένα τῆς Ῥω-
13 „μαίων ἀρχῆς. οὕτω τε πόνῳ πολλῷ ἀνεσώσατο Λιβύην
14 „Ῥωμαίοις. ἅπερ ἅπαντα οὕτως ἀπόλωλεν ὥστε, εἰ
„μηδὲ ἀρχὴν ἐγεγόνει, ἔν γε τῷ παρόντι ἐν ἴσῳ εἶναι·
„πλήν γε δὴ ὅτι ἀποκέκριται Ῥωμαίοις τανῦν ἐκ τῆς
„Βελισαρίου νίκης τοῖς τε σώμασι καὶ τοῖς χρήμασιν
„ἐξημιῶσθαι, καὶ πρός γε τὸ μηδὲ φυλάξαι τἀγαθὰ
15 „δυνατοῖς γεγονέναι. τὸ δὲ πάντα ταῦτα ἀνασώσασθαι
P 301 „τανῦν βασιλεῖ ἐν τῇ σῇ μόνῃ ψυχῇ τε καὶ γνώμῃ καὶ
16 „δεξιᾷ κεῖται. οὐκοῦν ἐκλογίζου μὲν ὡς εἶ Ἀρσακίδης
„ἀνέκαθεν γένος, ἐνθυμοῦ δὲ ὡς τοῖς εὖ γεγονόσιν
17 „ἀνδραγαθίζεσθαι ἀεί τε καὶ πανταχῇ πρέπει. πολλὰ
„γοῦν σοι ἔργα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας θαυμαστὰ πέ-
„πρακται. Ἀκάκιον γάρ, νέος ὢν ἔτι, τὸν Ἀρμενίων
„ἄρχοντα, καὶ Σίτταν τὸν Ῥωμαίων στρατηγὸν ἔκτεινας,
„καὶ ἀπ αὐτοῦ Χοσρόῃ βασιλεῖ γνώριμος γεγονὼς
18 „ξὺν αὐτῷ ἐπὶ Ῥωμαίους ἐστράτευσας. ἐπεὶ δὲ τηλι-
B 525 „κόσδε εἶ, ὡς σὸν εἶναι μὴ περιορᾶν τὴν Ῥωμαίων
„ἀρχὴν ὑπὸ κυνὶ μεθύοντι κεῖσθαι, ἐνδείκνυσο τανῦν

---

17 cf. 157, 8 ‖ 19 cf. Theoph. I 214

---

1 οἷον om. *O* ‖ 2 τε *V*] δὲ *PO* | τὰ ἄλλα] τ' ἄλλα *O* ‖ 3 ἅπαντα *V*] om. *PO* | οἱ] σοι *O* | παρασκευασμένα *P* ‖ 4 ἀνεσώσατο *V*] διεσώσατο *P*, ἀνενεώσατο *O* ‖ 5 οὕτως] οὐ *O* | ἀπώλωλεν *O* | ὥστε om. *P* ‖ 6 τὴν ἀρχὴν *P* ‖ 8 τοῖς] τῆς *O* | τοῖς χρήμασιν *V*] τοῖς om. *PO* ‖ 9 μηδὲ *V*] μὴ *PO* | τἀγαθὰ] τὰ ἀγαθὰ *O* ‖ 11 μόνῃ] μόνον *V* | τε *V*] om. *PO* ‖ 13 γεγονόσι *VP* ‖ 14 ἀεί *VO*] μὲν ἀεί *P* | πανταχῇ *V*] πανταχοῦ *P*, non satis comparet in *O* ‖ 15 γοῦν *VP*] γὰρ οὖν *O* | ἐλευθερίας] ἐλελθερίας *O* ‖ 16 Ἀκάκιον] non satis comparet in *O* | τὸν *PO*] τῶν *V* ‖ 17 σίτταν *V* et *P* corr.] σίτγαν *P* pr. m., σιτγῆν *O*, Τζίταν Theoph. ‖ 21 μεθύοντι] με evanuit in *O*

„ὡς εὐγενείᾳ τε καὶ ψυχῆς ἀρετῇ ἐκεῖνα, ὦ 'γαθέ, τὰ
„πρόσθεν εἰργάσω· ἐγὼ δέ σοι καὶ Ἀρτασίρης ὅδε
„ἅπαντα ἐπιτάττοντι ὅση δύναμις ὑπουργήσομεν."
Γρηγόριος μὲν τοσαῦτα εἶπεν· Ἀρταβάνου δὲ τὴν 19
διάνοιαν ἐπὶ τὸν τύραννον ἔτι μᾶλλον ὥρμησεν.

Ὁ δὲ Γόνθαρις Ἀρεοβίνδου μὲν τήν τε γυναῖκα 20
καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐκ τοῦ φρουρίου ἐξαγαγὼν ἐπί τινος
οἰκίας ἠνάγκασε μένειν, οὔτε τι ὑβρίσας λόγῳ ἢ ἔργῳ
ὁτῳοῦν ἐς αὐτὰς οὔτε τὰ ἐπιτήδεια ἐνδεεστέρως ἢ
κατὰ τὴν χρείαν ἐχούσας οὔτε τι ἄλλο βιασθείσας
εἰπεῖν ἢ πρᾶξαι, πλήν γε δὴ ὅτι γράψαι πρὸς τὸν
θεῖον ἡ Πρεϊέκτα ἠνάγκαστο ὡς Γόνθαρις μὲν αὐτάς
τε τιμῴη ἐς ἄγαν καὶ καθαρὸς εἴη παντάπασι τοῦ
τἀνδρὸς φόνου, Οὐλιθέῳ δὲ τὸ κακὸν ἐργασθείη, Γον-
θάριδος οὐδαμῇ ἐπαινοῦντος. ἔπρασσε δὲ ταῦτα ὁ 21
Γόνθαρις Πασιφίλῳ ἀναπεισθείς, ἀνδρὶ γεγονότι μὲν
τῶν ἐν Βυζακίῳ στασιωτῶν πρώτῳ, ξυναραμένῳ δὲ
αὐτῷ μάλιστα ἐς τὴν τῆς τυραννίδος ἐπίθεσιν. ἰσχυρί- 22
ζετο γὰρ ὁ Πασίφιλος, ἢν ταῦτα ποιοίη, ξυνοικιεῖν τε
αὐτῷ βασιλέα τὴν κόρην καὶ προῖκα κατὰ τὸ ξυγγενὲς
ἐπιδώσειν χρημάτων μεγάλων. Ἀρταβάνην τε τῷ 23
στρατῷ ἐξηγεῖσθαι ἐπί τε Ἀντάλαν καὶ Μαυρουσίους
τοὺς ἐν Βυζακίῳ ἐκέλευε. Κουτζίνας γὰρ ἅτε τῷ 24
Ἀντάλᾳ προσκεκρουκώς, ἀπέστη τε αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἐμφα- B 526
νοῦς καὶ Γονθάριδι προσεχώρησεν· ᾧ δὴ τόν τε παῖδα
καὶ τὴν μητέρα ἐν ὁμήρων λόγῳ παρέσχετο. τὸ μὲν 25

2 ἀρτασείρας O ‖ 5 ὥρμησαν O ‖ 8—10 οὔτε—οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ—οὐδὲ VP, οὐδὲ—οὐδὲ—οὐδὲν O ‖ 9 αὐτὰς] αὐτοὺς V ‖ 10 τὴν om. O ‖ 12 προϊέκτα O ‖ 13 ἐσάγαν VO ‖ 15 ἔπρασε V ‖ 17 βυζακίω P] βυζαντίω VO | συναραμένω PO ‖ 18 τῆς om. O ‖ 20 βασιλεία P | κατὰ VO] om. P ‖ 21 ἀρταβάνη O ‖ 23 γὰρ VO] τε P

οὖν στράτευμα ἡγουμένου Ἀρταβάνου εὐθὺς ἐπὶ τὸν
Ἀντάλαν ἐχώρει. ξυνῆν δὲ αὐτῷ καὶ Ἰωάννης, ὁ τῶν
Στότζα στασιωτῶν ἄρχων, καὶ Οὐλίθεος ὁ δορυφόρος.
26 εἵποντο δὲ καὶ Μαυρούσιοι, ὧν Κουτζίνας ἦρχε. πόλιν
τε Ἀδραμητὸν διαμείψαντες καταλαμβάνουσι τοὺς ἐναν-
τίους ἐνταῦθά πη ὄντας, καὶ στρατοπεδευσάμενοι ὀλίγῳ
27 ἄποθεν τῶν πολεμίων ηὐλίσαντο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
Ἰωάννης μὲν καὶ Οὐλίθεος, μοῖράν τινα τοῦ στρατοῦ
ἔχοντες, αὐτοῦ ἔμειναν, Ἀρταβάνης δὲ καὶ Κουτζίνας
28 ἐπῆγον ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τὸ στράτευμα. οὓς δὴ οὐ
ξυνενεγκόντες οἱ ξὺν τῷ Ἀντάλᾳ Μαυρούσιοι ἐς φυγὴν
29 ὥρμηντο. ἀλλ' ἐθελοκακήσας Ἀρταβάνης ἐκ τοῦ αἰφνι-
30 δίου στρέψας τε τὸ σημεῖον ὀπίσω ἀπήλαυνε. διὸ δὴ
Οὐλίθεος αὐτὸν ἐς τὸ στρατόπεδον ἥκοντα κτείνειν
31 P302 διενοεῖτο. παραιτούμενος δὲ Ἀρταβάνης ἔφασκε δεῖσαι
μὴ Μαρκέντιος ἐξ Ἀδραμητοῦ πόλεως ἐπιβοηθήσας τοῖς
ἐναντίοις, ὅπη ἐνταῦθα ἐτύγχανεν ὤν, ἀνήκεστα σφᾶς
32 ἔργα ἐργάσηται· ἀλλὰ Γόνθαριν χρῆναι παντὶ τῷ
33 στρατῷ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἰέναι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα
ἐβουλεύετο ἐς Ἀδραμητὸν ἰὼν ξὺν τοῖς ἑπομένοις τῷ
34 βασιλέως στρατῷ ἀναμίγνυσθαι. ἄμεινον δέ οἱ πολλὰ
διαλογισαμένῳ ἔδοξεν εἶναι Γόνθαριν ἐξ ἀνθρώπων
ἀφανίσαντι βασιλέα τε καὶ Λιβύην πραγμάτων ἀπαλ-
35 B527 λάξαι δυσκόλων. ἀναστρέψας οὖν ἐς Καρχηδόνα τῷ
τυράννῳ ἀπήγγελλεν ὅτι δὴ στρατεύματος αὐτῷ πλείονος

10—11 *οὐ ξυνενεγκόντες* codd. et edd.] scribendum puto: *οὐκ ἐνεγκόντες*. cf. I 267, 8 ‖ 12 *ἀλλ' VO*] *ἀλλὰ P* ‖ 13 *τε VP*] om. *O* | *ὀπίσω*] *ὀπόσω O* ‖ 15 *διενοεῖτο*] evanuit in *O* | *δὲ*] evanuit in *O* ‖ 17 *σφὰς P* ‖ 18 *ἐργάσεται O* | *γόνθαριν V*] *τὸν γόνθαριν PO* ‖ 20 *ἑπομένοις*] *μένοις* evanuit in *O* | 22 *ἐξ ἀνθρώπων*] *ἐξ ἆω* evanuit in *O* ‖ 23—24 *πραγμάτων—δυσκόλων*] *δυσκόλων ἀπαλλάξαι πραγμάτων O*

ἐπὶ τοὺς πολεμίους δεήσει. ὁ δὲ Πασιφίλῳ κοινολο- 36
γησάμενος ἅπαντα μὲν ἐξοπλίσαι τὸν στρατὸν ἤθελεν,
αὐτὸς δὲ φυλακὴν ἐν Καρχηδόνι καταστησάμενος ἐπὶ
τοὺς πολεμίους τῷ στρατῷ ἐξηγήσασθαι. πολλοὺς μὲν 37
οὖν ἐς ἡμέραν ἑκάστην ἀνῄρει, ἐς οὓς ὑποψίᾳ τινὶ καὶ
λόγον οὐκ ἐχούσῃ ἐχρῆτο. τῷ δὲ Πασιφίλῳ ἐπέστελ- 38
λεν, ὃν δὴ καταστήσεσθαι ἐπὶ Καρχηδόνος φυλακῇ
ἔμελλε, τοὺς Γραικοὺς ἅπαντας οὐδὲν ὑπολογισαμένῳ
κτεῖναι.

κη'. Τά τε ἄλλα διοικησάμενος, ὅπῃ οἱ ἐδόκει ὡς
ἄριστα ἔχειν, τοὺς ἐπιτηδείους ἑστιᾶν ἔγνω, ὡς ἡμέρᾳ
τῇ ἐπιούσῃ τὴν ἔξοδον ποιησόμενος. ἔν τε οἰκήματι, 2
οὗ δὴ στιβάδες ἐν παρασκευῇ ἦσαν ἐκ παλαιοῦ τρεῖς,
τὴν θοίνην ἐποίει. αὐτὸς μὲν οὖν ἐπὶ στιβάδος κατε- 3
κλίνετο, ὡς τὸ εἰκός, τῆς πρώτης, ἔνθα δὴ καὶ Ἀθα-
νάσιός τε καὶ Ἀρταβάνης ἦσαν, τῶν τε Γονθάριδι γνω-
ρίμων τινές, καὶ Πέτρος Θρᾷξ μὲν γένος, δορυφόρος
δὲ Σολόμωνος γενόμενος πρότερον. ἐν ἀμφοτέραις δὲ 4
ταῖς ἄλλαις στιβάσι Βανδίλων οἱ πρῶτοί τε καὶ ἄριστοι
ἦσαν. Ἰωάννην μέντοι, ὃς τῶν Στότζα στασιωτῶν 5
ἦρχε, Πασίφιλος ἰδίᾳ εἱστία, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον,
ὅπῃ ἑκάστῳ τῶν Γονθάριδι ἐπιτηδείων φίλον ἔδοξεν
εἶναι. Ἀρταβάνης τοίνυν ἡνίκα ἐπὶ ταύτην δὴ τὴν 6
θοίνην ἐκαλεῖτο, τοῦτόν οἱ τὸν καιρὸν ἐπιτηδείως
ἔχειν ἐς τὸν τοῦ τυράννου φόνον οἰόμενος, τὸ βού- B 528
λευμα ἐπιτελεῖν διενοεῖτο. ἐς Γρηγόριον οὖν καὶ 7

---

3 καταστησάμενος V] παραστησάμενος PO || 5 ἡμέραν ἑκάστην VO] ἑκάστην ἡμέραν P || 6—7 ἀπέστελλεν PO || 8 οὐδὲν PO] οὐδὲ V | ὑπολογησαμένω P, ὑποληϊσαμένω O || 11 ἑστιᾶν ἔγνω] ἔς τι ἀνέγνω O || 15 καὶ om. V || 17 θράξ PO || 21 ἕκαστον V] ἕκαστος PO || 22 φίλον] malim φίλος

Ἀρτασίρην καὶ δορυφόρους ἑτέρους τρεῖς τὸ πρᾶγμα
ἐξενεγκὼν τοὺς μὲν δορυφόρους ξὺν τοῖς ξίφεσιν ἐκέ-
P 303 *λευσεν εἴσω γενέσθαι· (ἀρχόντων γὰρ ἑστιωμένων*
ὄπισθεν ἑστάναι τοὺς δορυφόρους νόμος) εἴσω δὲ γε-
νομένους ἐγχειρεῖν ἄφνω, ἡνίκα ἂν σφίσι δοκῇ ὁ καιρὸς
ὡς μάλιστα ἐπιτηδείως ἔχειν, πρῶτόν τε τὸν Ἀρτασίρην
8 *ἔργου ἔχεσθαι. τῷ δὲ Γρηγορίῳ ἐπέστελλε τῶν Ἀρ-*
μενίων πολλοὺς τοὺς μάλιστα εὐτολμοτάτους ἀπολεξα-
μένῳ ἐς τὸ Παλάτιον ἐπαγαγέσθαι, τὰ ξίφη μόνα ἐν
χερσὶ φέροντας· (ἄλλῳ γὰρ οὐδενὶ τοὺς τοῖς ἄρχουσιν
ἐν πόλει ἑπομένους ὁπλίζεσθαι θέμις) τούτους τε ἐν
τῷ προστῴῳ ἀπολιπόντι εἴσω ξὺν τοῖς δορυφόροις
γενέσθαι, καὶ αὐτῶν τὸ μὲν βούλευμα μηδενὶ ἐξειπεῖν,
τοσοῦτον δὲ εἰπεῖν μόνον, ὡς ἐς τὸν Γόνθαριν ὑπόπτως
ἔχοι, ἐπὶ πονηρῷ τῷ Ἀρταβάνους ἐς τὴν θοίνην αὐτὸν
9 *κεκληκέναι· βούλεσθαι τοίνυν ἑστάναι μὲν αὐτοὺς παρὰ*
τοὺς Γονθάριδος φύλακας, οἵπερ ἐνταῦθα ἐπὶ φυλακῇ
ἐτετάχατο, τοῦ δὲ παίζειν δόκησίν τινα παρεχομένους
τῶν μὲν ἀσπίδων, ἅσπερ ἐκεῖνοι φέρουσιν, ἅπτεσθαι,
πάλλοντας δὲ αὐτὰς καὶ ἄλλως κινοῦντας ἄνω κάτω
ἐς ἀεὶ στρέφειν· θορύβου δὲ ἢ κραυγῆς ἐντὸς γενο-
μένης ἀραμένους τὰς ἀσπίδας αὐτὰς βοηθεῖν δρόμῳ.
10 *Ἀρταβάνης μὲν ταῦτα ἐπήγγελλεν, ὁ δὲ Γρηγόριος*
ἐπιτελῆ ἐποίει. ὅ τε Ἀρτασίρης ἐπενόει τάδε· τῶν
B 529 *βελῶν τινα διελὼν δίχα τῷ καρπῷ τῆς εὐωνύμου χειρὸς*

---

1 *ἀρτασείραν* hic et infra *O* ‖ 7—8 *ἀρμενίων O* ‖ 8 *εὐτολμωτάτους P* ‖ 9 *ἐπαγαγέσθαι VP*] *ἀγαγέσθαι O* ‖ 10 *χερσὶν O* | *φέροντας VP*] *ἔχοντας O* ‖ 14 *δὲ VP*] *τε O* | *ὡς ἐς*] *ὥστε O* ‖ 15 *πονήρω* codd. | *Ἀρταβάνους*] *ἀρταβάνη O* ‖ 17 *οἵπερ*] *ο/περ P* ‖ 18 *τοῦ* scripsi] *τοὺς* codd. ‖ 21 *στρέφει O* ‖ 22 *αὐτὰς*] scribendum puto: *αὐτοὺς* ‖ 24 *ἀρτασείρας* hic et infra passim *O*

ἐπέθετο κατὰ τὰς τομὰς μέχρι ἐς τὸν ἀγκῶνα. ἱμᾶσί
τε αὐτὰ ἐς τὸ ἀκριβὲς σφίγξας ὕπερθε τὸ ταύτῃ τοῦ
χιτωνίσκου μέρος ἐπέβαλλεν. ἐποίει δὲ ταῦτα, ὅπως, 11
ἤν τις αὐτῷ τὸ ξίφος ἐπανατεινάμενος ἐγχειρῇ παίειν,
μηδὲν αὐτῷ δεινὸν πεπονθέναι ξυμβαίη, προβεβλημένῳ
μὲν τὴν λαιὰν χεῖρα, τοῦ δὲ σιδήρου ἀποκαυλιζομένου
ἐν τῇ ἐς τὸ ξύλον ἐπιφορᾷ καὶ τοῦ σώματος ἅψασθαι
οὐδαμῇ ἔχοντος. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ Ἀρτασίρης, ὥσπερ
μοι ἐρρήθη, ἐποίει. τῷ δὲ Ἀρταβάνῃ ἔλεξεν ὧδε 12
„Ἐγὼ τὸ μὲν ἐγχείρημα ὀκνήσει οὐδεμιᾷ ὑποστήσεσθαι
„καὶ ξίφει τῷδε τοῦ Γονθάριδος σώματος ψαύσειν
„ἐλπίδα ἔχω, τὸ δὲ ἐνθένδε οὐκ ἔχω εἰπεῖν, πότερα ὁ
„θεὸς τῷ τυράννῳ χαλεπῶς ἔχων ξυγκατεργάσεταί μοι
„τὸ τόλμημα τοῦτο, ἤ τινα ἐμὴν ἁμαρτάδα τιννύμενος
„ἐνταῦθά τε ἀπαντήσας ἐμπόδιος εἴη. ἣν τοίνυν οὐκ 13
„ἐν καιρίῳ πληγέντα τὸν τύραννον ἴδῃς, σὺ δή με τῷ
„ξίφει τῷ ἐμῷ μηδέν τι μελλήσας ἀπόκτεινον, ὅπως
„μὴ πρὸς αὐτοῦ αἰκιζόμενος γνώμῃ τε τῇ σῇ ἐς τὴν
„πρᾶξιν ὡρμηκέναι εἰπὼν αἴσχιστά τε αὐτὸς διαφθαρείην
„καί σε προσαπολεῖν ἀναγκασθείην ἀκούσιος.“ τοσαῦτα 14
καὶ Ἀρτασίρης εἰπὼν ξύν τε Γρηγορίῳ καὶ τῶν δο-
ρυφόρων ἑνὶ παρὰ τὰς στιβάδας ἐλθὼν ὄπισθεν Ἀρτα-
βάνου ἑστήκει. οἱ δὲ λοιποὶ παρὰ τοὺς φύλακας μέ-
νοντες τὰ σφίσιν ἐπηγγελμένα ἐποίουν.

---

1 μέχρις *O* | ἱμάσι codd. ‖ 2 ὕπερθεν *O* ‖ 3 ἐπέβαλεν *O* ‖ 4 ἐγχειρεῖ *VO* ‖ 6 λαιὰν *PO*] παλαιὰν *V* ‖ 7 ξίλον *O* ‖ 9 ἐρρέθη *O* ‖ 10 τὸ μὲν *V*] μὲν *P* pr. m. et *O*, μὲν τὸ *P* corr. ‖ 12 ἐνθένδεν *O* ‖ 13 ξυγκατεργάσηταί *PO* ‖ 14 ἁμαρτάδα *VP*] ἁμαρτίαν *O* ‖ 15 ἣν] εἰ *O* ‖ 16 τὸν τύραννον om. *O* | δή Hoesch.] δέ codd. ‖ 16—17 τῷ ξίφει om. *O* ‖ 17 μελήσας *O* ‖ 18 ἐς τὴν] evanuerat in *P*, rec. m. suppletum est ‖ 19 ὡρμηκέναι] κέναι evanuit in *P* ‖ 20 τοσαῦτα] σαῦτα evanuerat in *P*, rec. m. suppletum est ‖ 23 εἱστήκει *P*, ἑ evanuit in *O* | παρὰ] repetit *O* ‖ 25 ἐπηγγελ-

15 B530 *Ὁ μὲν οὖν Ἀρτασίρης, ἀρξαμένης που τῆς θοίνης,*
ἔργου ἔχεσθαι διενοεῖτο, ἤδη τε τῆς τοῦ ἀκινάκου
16 *λαβῆς ἥπτετο. ἀλλ' αὐτὸν ὁ Γρηγόριος διεκώλυσεν*
ἔτι τὸν Γόνθαριν ὅλον εἰπὼν τῇ Ἀρμενίων φωνῇ ἐν
P 304 *αὐτῷ εἶναι, οὔπω ἐκπεπωκότα τοῦ οἴνου τι μέγα.*
17 *ἀνοιμώξας τοίνυν Ἀρτασίρης, „ὦ ἄνθρωπε," εἶπεν,*
„ὡς καλήν ἔχοντά με ψυχὴν οὐ δέον ἐν τῷ παρόντι
18 *„κεκώλυκας." προϊόντος δὲ τοῦ πότου, ἤδη που κατα-*
βεβρεγμένος ὁ Γόνθαρις τοῖς δορυφόροις τῶν βρώσεων
19 *ἐδίδου, φιλοτιμίᾳ τινὶ χρώμενος. οἳ δὴ ταύτας λαβόν-*
τες ἐσθίειν ἤδη τοῦ οἰκήματος ἔξω γενόμενοι ἔμελλον,
μόνων ἀπολελειμμένων παρὰ τὸν Γόνθαριν δορυφόρων
20 *τριῶν, ὧνπερ Οὐλίθεος εἷς ἐτύγχανεν ὤν. ἐξῄει δὲ καὶ*
Ἀρτασίρης, ὡς τῶν βρώσεων ξὺν τοῖς ἑτέροις γευσό-
21 *μενος. ἐνταῦθά τις αὐτῷ γέγονεν ἔννοια μή τί οἱ*
σπάσασθαι βουλομένῳ τὸν ἀκινάκην ἐμπόδιον εἴη.
22 *ἔξω τοίνυν γενόμενος ἔρριψε μὲν λάθρα τοῦ ξίφους*
τὴν θήκην, γυμνόν τε αὐτὸ ὑπὸ μάλης λαβὼν πρὸς
τῆς ἐπωμίδος κεκαλυμμένον παρὰ τὸν Γόνθαριν ἐσε-
23 *πήδησεν, ὡς κρύφα τι τῶν ἄλλων ἐρῶν. ὅπερ Ἀρτα-*
βάνης ἰδὼν τῷ τε θυμῷ ζέων καὶ τῇ τῆς ἀγωνίας
ὑπερβολῇ ἐς βαθεῖάν τινα ἐμπεσὼν μέριμναν, κινεῖν
τε τὴν κεφαλὴν ἤρξατο καὶ πολλὰς ἀμείβειν τοῦ προσ-
ώπου χρόας, ἔνθους τέ τις τῷ μεγέθει τῆς πράξεως
24 *γεγενῆσθαι παντελῶς ἔδοξεν. ὅπερ ὁ Πέτρος ἰδὼν*
ξυνῆκε τὸ ποιούμενον, οὐ μέντοι ἐξήνεγκεν ἐς τῶν

μένα] *ηγγελμένα* evanuit in *O* ‖ 2 *τοῦ VO*] om. *P* ‖ 4 *ὅλον V*] om. *PO* | *ἀρμενίων O* ‖ 4—5 *ἐν αὐτῷ* om. *O* ‖ 5 *αὐτῷ* scripsi] *αὐτῷ VP* | *ἐκπεπτωκότα O* ‖ 6 *ὁ ἀρτασίρης P* | *εἶπεν*] *εἰπὼν O* ‖ 7 *με* evanuit in *O* ‖ 8 *που*] *ου* evanuit in *O* ‖ 10 *ταύτας*] *ταῦτα O* ‖ 12 *μόνον O* ‖ 13 *ὧνπερ VP*] *ὥσπερ O* ‖ 14 *τοῖς* om. *O* ‖ 17 *ἔρριψεν O* ‖ 18 *ὑπὸ μάλης*] *ὑπ' ἀμάλης O* ‖ 19 *κεκαλυμμένον*] *κεκωλυμμένον O*

ἄλλων τινά, ἐπεὶ αὐτὸν βασιλεῖ εὐνοϊκῶς ἔχοντα λίαν B 531
ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα. τὸν δὲ Ἀρτασίρην, ἄγχιστά 25
πη τοῦ τυράννου ἐλθόντα, τῶν τις οἰκετῶν ὦσε, μικρόν
τε ὄπισθεν ἀποκεχωρηκότος κατενόησε τὸ ξίφος γυμ-
νὸν ἀνέκραγέ τε, „τί τοῦτο, βέλτιστε“; λέγων. ὁ μὲν 26
οὖν Γόνθαρις παρὰ τῶν ὤτων τὸ δεξιὸν τὴν χεῖρα
ἐπιβαλὼν στρέψας τε τὸ πρόσωπον ἐς αὐτὸν ἔβλεπεν.
Ἀρτασίρης δὲ αὐτὸν τῷ ξίφει μεταξὺ ἔπαισε καὶ τοῦ 27
βρέγματος μοῖράν τινα ξὺν τοῖς δακτύλοις ἀπέκοψε.
Πέτρος δὲ ἀναβοήσας ἐνεκελεύετο τῷ Ἀρτασίρῃ τὸν 28
ἀνοσιώτατον κτείνειν ἀνθρώπων ἁπάντων. ἀναθρώ- 29
σκοντα δὲ Γόνθαριν Ἀρταβάνης ἰδὼν (ἐγγύθι γὰρ
κατεκλίνετο) μάχαιραν ἀμφήκη σπασάμενος, ἥ οἱ παρὰ
τὸν μηρὸν ἀπεκρέματο μεγάλη τις οὖσα, ἐς τὴν ἀριστε-
ρὰν τοῦ τυράννου πλευρὰν ἄχρι ἐς τὴν λαβὴν ξύμ-
πασαν ὤσας ἐνταῦθα μεθῆκε. καὶ ὃς οὐδέν τι ἧσσον 30
ἀναθορεῖν ἐπεχείρησεν, ἅτε δὲ καιρίαν λαβὼν αὐτοῦ
ἔπεσεν. ὁ μὲν οὖν Οὐλίθεος τῷ Ἀρτασίρῃ τὸ ξίφος 31
ὡς κατὰ κόρρης πατάξων ἐπήνεγκεν· ὁ δὲ τῆς κεφαλῆς
χεῖρα τὴν ἀριστερὰν προβαλλόμενος τῆς ἐννοίας τῆς
αὑτοῦ ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ἀπώνατο. τοῦ ξίφους 32
γάρ οἱ τὴν ἀκμὴν ἀποθεμένου ἐν ταῖς ἐπὶ τῆς χειρὸς
τῶν βελῶν ἐκτομαῖς, αὐτὸς ἀπαθὴς γεγονὼς, ἔκτεινε
τὸν Οὐλίθεον οὐδενὶ πόνῳ. Πέτρος δὲ καὶ Ἀρταβά- 33
νης, ὁ μὲν τὸ Γονθάριδος ξίφος, ὁ δὲ τὸ τοῦ Οὐλι-
θέου πεπτωκότος ἁρπάσας, τῶν δορυφόρων τοὺς λει-

---

2 Theoph. I 215

---

3 ὦσε] ὧδε *O* ‖ 5 τί evanuit in *P* ‖ 6 παρὰ *VO*] περὶ *P* | τῶν ὤτων τὸ *V*] τὸν νῶτον τὸν *PO* ‖ 8 ἔπαισε] ἔπεσε *O* ‖ 9 ἀπέκοψεν *V* ‖ 14 ἀπεκρέμματο *P* ‖ 16 μεθῆκεν *P* ‖ 18 οὖν *PO*]om. *V* ‖ 19 κόρρης] κόρης *P* ‖ 21 αὑτοῦ scripsi] αὐτοῦ codd.

34 πομένους αὐτοῦ ἔκτειναν. γέγονε τοίνυν, ὡς τὸ εἰκός,
B532 P305 κραυγῆς τε καὶ ταραχῆς μέγα τι χρῆμα. αἰσθόμενοι
τε ταύτης, ὅσοι τῶν Ἀρμενίων παρὰ τοὺς τοῦ τυράννου
φύλακας ἵσταντο, τὰς ἀσπίδας εὐθὺς ἀνελόμενοι κατὰ
τὰ σφίσι ξυγκείμενα ἐπὶ τὰς στιβάδας ἐχώρουν δρόμῳ,
καὶ τούς τε Βανδίλους ξύμπαντας τούς τε Γονθάριδι
ἐπιτηδείους ἀνεῖλον, οὐδενὸς σφίσιν ἀντιστατοῦντος.
35 τότε Ἀρταβάνης τὸν Ἀθανάσιον ἐμαρτύρατο ἐπιμελεῖ-
σθαι τῶν ἐν Παλατίῳ χρημάτων. ὅσα γὰρ Ἀρεοβίνδῳ
36 ἐλέλειπτο ἐνταῦθα εἶναι. ἐπεὶ δὲ οἱ φύλακες τὴν
Γονθάριδος τελευτὴν ἔμαθον, ξυνετάσσοντο τοῖς Ἀρ-
μενίοις αὐτίκα πολλοί. τῆς γὰρ Ἀρεοβίνδου οἰκίας οἱ
πλεῖστοι ἦσαν. ξυμφρονήσαντες τοίνυν Ἰουστινιανὸν
37 ἀνεβόων καλλίνικον. ἥ τε φωνὴ προϊοῦσα μὲν ἐκ
πλήθους ἀνθρώπων, ἐξαισία δὲ ὑπερφυῶς οὖσα ἐς
38 πόλιν ἐξικνεῖσθαι τὴν πολλὴν ἴσχυσεν. ἐνθένδε οἱ
τῷ βασιλεῖ εὐνοϊκῶς ἔχοντες ἐσπηδήσαντες ἐς τῶν
στασιωτῶν τὰς οἰκίας τοὺς μὲν ὕπνον αἱρουμένους,
τοὺς δὲ σιτία, ἐνίους δὲ θαμβήσαντάς τε τῷ δέει καὶ
39 ἀπορίᾳ δεινῇ ἐχομένους εὐθὺς ἔκτειναν. ἐν τοῖς καὶ
Πασίφιλος ἦν. Ἰωάννης γὰρ ξὺν Βανδίλων τισὶν ἐς
40 τὸ ἱερὸν καταφεύγει. οἷς δὴ Ἀρταβάνης τὰ πιστὰ
παρασχόμενος ἔνθεν τε ἐξαναστήσας ἐς Βυζάντιον
ἔπεμψε καὶ τὴν πόλιν βασιλεῖ ἀνασωσάμενος διεφύλαξε.

---

23 Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (6)

---

3 ἀρμενίων O | παρὰ VO] περὶ P | τοὺς τοῦ V] τοὺς P, τοῦ O || 4 φύλακες O | κατὰ] καὶ O || 5 ἐχώρουν δρόμῳ] δρόμω ἐχώρουν O || 9 παλατίω VO] τῶ παλατίω P || 11—12 ἀρμενίοις O || 18 αἱρουμένους P || 19 θαμβήσαντες O || 23 ἔνθεν VP] ἐνθένδε O || 24 ἀνασωσάμενος] ἀνασώσασθαι V

γέγονε δὲ ὁ τοῦ τυράννου φόνος ἕκτῃ καὶ τριακοστῇ 41
ἀπὸ τῆς τυραννίδος ἡμέρᾳ, ἔνατον καὶ δέκατον ἔτος
Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος. a. 545/6
Ἀρταβάνης τε ἐκ τοῦ ἔργου τούτου κλέος περιε- 42 B533
βάλετο μέγα ἐς πάντας ἀνθρώπους. καὶ Πρεϊέκτα μὲν 43
εὐθὺς ἡ Ἀρεοβίνδου γυνὴ μεγάλοις αὐτὸν ἐδωρήσατο
χρήμασι, βασιλεὺς δὲ στρατηγὸν αὐτὸν κατεστήσατο
Λιβύης ἁπάσης. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον Ἀρταβάνης 44
μὲν ἔχρῃζε βασιλέως ὅπως αὐτὸν ἐς Βυζάντιον μετα-
πέμποιτο, βασιλεὺς δὲ τὴν δέησιν ἐπιτελῆ ἐποιεῖτο.
καὶ τὸν Ἀρταβάνην μεταπεμψάμενος, Ἰωάννην τὸν 45
Πάππου ἀδελφὸν Λιβύης στρατηγὸν μόνον αὐτὸν κατ-
εστήσατο. οὗτος Ἰωάννης ἐπεὶ τάχιστα ἐν Λιβύῃ ἐγέ- 46
νετο, Ἀντάλᾳ τε καὶ Μαυρουσίοις τοῖς ἐν Βυζακίῳ ἐς
χεῖρας ἐλθὼν καὶ μάχῃ νικήσας τῶν τε πολεμίων πολ-
λοὺς ἔκτεινε καὶ σημεῖα πάντα τὰ Σολόμωνος τούτους
δὴ τοὺς βαρβάρους ἀφελόμενος βασιλεῖ ἔπεμψεν, ἅπερ
αὐτοὶ ληισάμενοι ἔτυχον, ἡνίκα Σολόμων ἐξ ἀνθρώπων
ἠφάνιστο. τοὺς δὲ λοιποὺς ὡς ἀπωτάτω ἐξήλασε τῆς
Ῥωμαίων ἀρχῆς. χρόνῳ δὲ ὕστερον οἱ Λευάθαι αὖθις 47
στρατῷ μεγάλῳ ἐκ τῶν ἐπὶ Τριπόλεως χωρίων ἐς Βυ-
ζάκιον ἀφικόμενοι τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀντάλαν ξυνέμιξαν.
οἷσπερ Ἰωάννης ὑπαντιάσας ἡσσηθείς τε τῇ ξυμβολῇ 48
καὶ πολλοὺς τῶν οἱ ἑπομένων ἀποβαλὼν ἐς Λαρίβους
φεύγει. καὶ τότε δὴ οἱ πολέμιοι μέχρι ἐς Καρχηδόνα 49

---

1 Vict. Tonn. ad a. 546 (2) || 11 cf. Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (6). Jordan. Rom. 385

---

2 ἔνvατον *PO* | καὶ] δὲ καὶ *O* || 3 ἔχοντος om. *O* || 4—5 περιεβάλλετο *P* || 5 πρένεκτα *V* || 6 εὐθὺς post γυνὴ transponit *O* || 13 οὗτος ὁ *O* || 18 αὐτοὶ *VO*] αὐτοῦ *P* || 19 δὲ] λὲ *O* || 20 δὲ *VP*] δὲ οὐ πολλῷ *O* || 22 ἀφικόμενος *V* || 25 δὴ om. *O* | μέχρις *O*

ξύμπαντα καταθέοντες τὰ ἐκείνῃ χωρία ἀνήκεστα ἔργα
50 Λίβυας τοὺς παραπεπτωκότας εἰργάσαντο. οὐ πολλῷ
P 306 δὲ ὕστερον Ἰωάννης τῶν στρατιωτῶν τοὺς περιγενο-
μένους ἀγείρας καὶ Μαυρουσίους ἄλλους τε καὶ τοὺς
B 534 ἀμφὶ Κουτζίναν ἐς ξυμμαχίαν ἐπαγαγόμενος τοῖς πο-
λεμίοις ἐς χεῖρας ἦλθε καὶ αὐτοὺς ἐκ τοῦ παραδόξου
51 ἐτρέψατο. Ῥωμαῖοί τε αὐτοῖς φεύγουσι κόσμῳ οὐδενὶ
ἐπισπόμενοι μοῖραν μὲν αὐτῶν πολλὴν ἔκτεινον, οἱ δὲ
52 λοιποὶ ἐς τῆς Λιβύης τὰς ἐσχατιὰς διέφυγον. οὕτω
τε Λιβύων τοῖς περιγενομένοις, ὀλίγοις τε καὶ λίαν
πτωχοῖς οὖσιν, ὀψὲ καὶ μόλις ἡσυχίαν τινὰ ξυνηνέχθη
γενέσθαι.

3 cf. Jordan. Rom. 385

1 τὰ evanuit in *P* | ἀνήκεστα ἔργα repetit *O* || 2 λίβυες *O* || 3 τῶν *VP*] τοὺς *O* || 3—4 περιγινομένους *O* || 5 κουτζίααν *O* | ἐπαγόμενος *O* || 6 ἦλθεν *P* || 8 ἐπισπώμενοι *V* | πολλὴν om. *O* | ἔκτειναν *O* || 12 Post γενέσθαι. legimus in *PO*: τὰ μὲν οὖν ἐν λιβύῃ πράγματα (πραχθέντα *O*) τῇδε ῥωμαίων (ῥωμαίοις *O*) ἐχώρησεν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ πόλεμον τὸν γοτθικὸν εἶμι.